

วิเศษณ์ สันตพงศ์ แสง

ภาพชีวิต จากนวนิยาย

การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม
จากพฤติกรรมตัวละคร

เรื่อง ภาพชีวิตจากนวนิยาย
เขียนโดย รัญจวน อินทรกำแหง
ราคา ๓๙๕ บาท
พิมพ์ครั้งที่ ๓ © พ.ศ. ๒๕๓๙
บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด
สงวนลิขสิทธิ์

ISBN 974-519-305-4

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย
บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด

๒๐๙/๑ ชั้น ๑๔ อาคาร ซีมีค ทาวเวอร์ บี ถนนอโศก สุขุมวิท ๒๑
แขวงคลองเตยเหนือ เขตคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐
โทร. ๖๖๔-๔๒๙๐, ๖๖๔-๔๐๐๐ ต่อ ๑๔๐๐, ๑๔๐๒
แฟกซ์ ๖๖๔-๔๐๑๐, ๖๖๔-๔๐๑๑, ๖๖๔-๐๒๑๖

ออกแบบปกและรูปเล่ม
TON-OR GRAMMY GRAPHIC
ผู้อำนวยการฝ่ายออกแบบและการผลิต
ไพโรจน์ ชินศิริประภา
พิมพ์ที่
เอส พี เอฟ พรินท์ติ้ง กรุ๊ป

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

คำนำ สำนักพิมพ์

ภาพชีวิตจากนวนิยาย เป็นหนังสือพิเศษเล่มหนึ่งที่ บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด จัดพิมพ์ขึ้นด้วยความภาคภูมิใจ และอย่าง ประณีต ด้วยคำนึงถึงคุณค่าแห่งวรรณกรรมอันทรงคุณค่ากับสังคม ทุกระดับชั้น ในหนังสือเล่มนี้ จึงเป็นผลงานอมตะที่เข้าถึงปรัชญา แห่งชีวิต ที่สะท้อนวิถีประชาในสังคมนรูปแบบต่างๆ

อาจารย์รัฐจวน อินทรกำแหง เป็นที่รู้จักและได้รับการ ยกย่องว่าเป็นนักอ่าน นักเขียน นักวิเคราะห์ และนักปฏิบัติที่เข้าถึง สัจธรรมความเป็นจริงตามธรรมชาติ งานเขียนของอาจารย์รัฐจวน อินทรกำแหง มีความเด่นชัด สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมของ มนุษย์ออกมาเป็นภาพชีวิต สะท้อนความรู้สึก ความต้องการ วิธีการดำรงชีวิตของบุคคลผู้ปรากฏเป็นตัวละครในนวนิยายเหมือน หนึ่งชีวิตจริง

บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน ให้จัดพิมพ์หนังสือ ภาพชีวิตจากนวนิยาย ขึ้นใหม่อีกครั้ง จึงถือ เป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสเผยแพร่หนังสือดีมีคุณค่าอีกเล่มหนึ่ง

บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด

คำนำ

เมื่อ คุณทรงเห็นพระ จันทวิมล ได้แล้วโดยทราบ
ว่า คุณพระบิดา วัดมหาธาตุ แห่งสำนักภิมพิตินอ
มบรรพชาจะ สัมผัสอาภรณ์ เวชชาตเจ้าทั่วเขต คือ
อาภรณ์ก่อนที่ไปจะ มีชีวิต เป็นสุขนอ และอา
ภรณ์ในลักณะ ของ วรรณกรรมของ อาตมต่างชีวิต
ของ การปฏิวัติของ ซึ่งอาภรณ์เหล่านี้ ไม่อาจได้
อาภรณ์ตามวิธีอื่นได้ ก็คือ สิ้นลงตามตอ การของ
ผู้ที่ยัง ส.อ.อ.ติดตาม.

วิเศษเจ้าคือ วิเศษอาภรณ์ตามมีสี่อันดี และ
อาภรณ์ตามมีใจ ทั้งอาภรณ์ซึ่ง อาภรณ์จากวิธี
และ ตามวิธีอื่นของ ผู้ซึ่งปฏิวัติของตามขั้น ซึ่ง
ได้มีไว้กาสแล้วอาภรณ์ ตามวิธี และ
ตามขั้นขึ้น เมื่อก่อน ผู้ซึ่งผู้อาภรณ์ และ เพื่อผู้ร่วมทุกข์
ร่วมเกิด แต่ เจ็บ ทน ทวีป.

วิเศษเจ้าอาภรณ์ของ และ ของวิเศษอาภรณ์
อย่างอื่น ต่างชีวิต และ ตามมีหัวใจ ที่อื่นเพื่อ

คำปรารภ

ภาพชีวิตจากนวนิยาย เป็นเรื่องที่ได้เขียนเป็นตอนๆ ลงพิมพ์ในวารสารฉบับหนึ่งนานมาแล้วกว่าสี่สิบปี ก่อนที่จะได้มารวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก โดยสำนักพิมพ์แพรวพิทยา (นอกจากเรื่องพลอย ผู้มีความเป็นไทยอย่างไทย)

ที่มาแห่งการเขียน ภาพชีวิตจากนวนิยาย ก็เนื่องด้วยการมีนิสัยชอบอ่านหนังสือกล่าวได้ว่าชอบอ่านทุกอย่าง แต่เมื่ออ่านหนังสือนวนิยาย มีความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้น คือมองเห็นชีวิตมนุษย์โลดเต้นขึ้นลงอยู่เบื้องหลังตัวหนังสือ เป็นชีวิตที่มีเลือดเนื้อดิ้นรน เร่งร่าไปตามครรลองของชีวิต ที่เจ้าของชีวิตโดยมากก็ไม่ได้สำนึกหรือสำเหนียกแม้แต่แต่น้อยว่า “ชีวิตคืออะไร?” และ “มีชีวิตอยู่เพื่ออะไร?”

ขณะอ่าน อาจเปรียบตนเองเป็นเสมือนผู้ดู ผู้สังเกตการณ์ อยู่รอบนอก จึงสามารถมองเห็นจุดบกพร่องผิดพลาด หรือวิธีการ เบี่ยงเบนชีวิตในวิถีทางต่างๆ ในลักษณะอันประกอบด้วยความรู้ตัวบ้างไม่รู้ตัวบ้าง

ในฐานะผู้อ่านที่เป็นเสมือนผู้ดูที่วางใจเป็นกลาง ก็ได้รับข้อคิด ในการดำเนินชีวิตอันเป็นแนวทางให้ได้ใคร่ครวญว่า ปัญหาชีวิตที่ตัวละครได้ประสบในแต่ละชีวิตนั้นมาจากเหตุใด และควรแก้ด้วยวิธีใด

หากแก้ไม่ได้ จนชีวิตนั้นต้องอับปางไปก็เพราะสิ่งใดเป็นสาเหตุ หากชีวิตนั้นสมปรารถนาก็ด้วยเหตุใดเล่าที่เป็นปัจจัยให้ความสมปรารถนานั้นเกิดขึ้นได้ หรือมีความเป็นไปได้

หากอ่านด้วยความวิเคราะห์ที่ใคร่ครวญ การอ่านนั้นย่อมไม่เป็นการ “อ่านเปล่า” แต่จะเป็นการที่เพิ่มเติมประสบการณ์ให้แก่ชีวิต แม้เป็นประสบการณ์รองที่มีใช้ประสบการณ์โดยตรง แต่ก็จะเป็นตัวอย่างที่ส่งเสริมให้เกิดทั้งสติและปัญญาที่เห็นลู่ทางในการดำรงชีวิตล่องรอดจากปัญหาได้ตามควรแก่กรณี

นอกจากนั้น เมื่อได้เผชิญทำงานเกี่ยวข้องอยู่กับการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมอยู่บ้าง ก็ใคร่จะได้ชี้ชวนให้นักศึกษาได้มองเห็นแง่มุมของการวิเคราะห์วิจารณ์ในอีกลักษณะหนึ่ง นั่นคือการวิจารณ์จากพฤติกรรมของตัวละคร เมื่อชำนาญในการวิจารณ์ในท่วงทำนองเช่นนี้ มิช้ามินานย่อมได้รับแง่คิดในการดำรงชีวิตให้อยู่ในความเหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น แล้วการอ่านและการวิจารณ์นั้นย่อมก่อให้เกิดทั้งความเพลิดเพลินในการอ่านและความรู้จักชีวิตเพิ่มพูนขึ้นในขณะเดียวกัน นี่จึงเป็นการอ่านที่คุ้มค่าแก่ “การอ่าน”

เมื่อท่าน พระดุษฎี เมธังกูโร ได้แสดงความจำนงต้องการจะพิมพ์ ภาพชีวิตจากนวนิยาย อีกครั้ง จึงได้กลับมาอ่านทบทวนดูก็ได้ความรู้สึกเกิดขึ้นในใจว่า แม้การเขียนในครั้งกระโน้นจะได้ชี้ชวนให้ผู้อ่านได้แง่คิดในการดำเนินชีวิต ในทางที่เหมาะสมที่ควรอยู่

บ้างก็ตาม แต่ก็ยังอ่อนในหลักธรรมที่ควรได้ชี้แนะให้ชัดเจน อันจะช่วยยังประโยชน์ที่เป็นจุดประทับใจในการดำเนินชีวิตด้วยความมั่นคงยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้อ่านจะได้ติดตามศึกษาชีวิตแต่ละชีวิตด้วยความใคร่ครวญและด้วยใจที่เปิดกว้าง ก็จะสามารถสรุปได้ด้วยใจเองว่า ชีวิตที่ลงเอยด้วยความหม่นหมองทุกขระทม เช่น ชีวิตของสุนทรী, ทองโปรย, จัน, ซาลินี ฯลฯ ก็เนื่องด้วยยอมลงทุนชีวิตให้อยู่ด้วยอำนาจของอารมณ์ ความอยาก ความหิวกระหายที่ไม่มียวันอิมพอ ยอมใจให้เป็นทาสของตัณหา และหมกมุ่นอยู่ด้วยความครุ่นคิดให้สมหวัง แล้วก็ตีเมยาพิษแห่งความหวังนั้นวันละเล็กละน้อยอยู่ตลอดเวลา จนผลสุดท้ายก็ระทมขมขื่นในความหวังที่ไม่สมปรารถนา

แต่หากผู้ใดใช้สติให้กำกับใจอยู่เสมอ เช่น อัญชลิต, วิชัย, วาสูเทพ, มาโนช ฯลฯ ผู้นั้นย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

ที่สุด หากผู้ใดประสงค์จะใช้ชีวิตนี้ให้เกิดประโยชน์ถึงที่สุด คือ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขสงบ จนสามารถบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างปราศจากปัญหา คือ ความทุกข์ นั่นคือด้วยการฝึกการกระทำให้อยู่บนพื้นฐานของ "ความไม่เห็นแก่ตัว"

ถ้าผู้อ่านท่านใดจะสามารถพยายามฝึกใจให้เข้าถึงได้ซึ่ง
 “ความไม่เห็นแก่ตัว” แล้ว ภาพชีวิตจากนวนิยาย ก็จะเป็นเพียง
 ปัจจัยที่ชี้ให้ประจักษ์ในความเป็นธรรมดาของธรรมชาติ ยิ่งขึ้นๆ
เช่นนั้นเอง

- ๑. ชีวกรรมโยธิน.....
- ๒. คุณหญิง..... **รัญจวน อินทรกำแหง**
 (จากเรื่อง ไม่มีหัวของทศวรรค์)
- ๓. วิสูตร ผู้ปกครอง.....
- ๔. นีลภัสกร ผู้สวามิภักดิ์ผู้โยธิน.....
- ๕. พงก ผู้รับใช้.....
- ๖. นางจันทร์ ผู้ใกล้ชิด.....
- ๗. เสด็จ ผู้เป็นแม่ของภักโธ.....
- ๘. วิชัย ผู้รับใช้.....
- ๙. ปิ่น ผู้มีหัวใจที่เย็น.....

รำพึง

- ๑. ชีวิตกับนวนิยาย.....๒๐
- ๒. สุนทรีย์ ผู้เป็นทาสของอารมณ์.....๓๑
(จากเรื่อง ไม่มีคำตอบจากสวรรค์)
- ๓. วิสูตร ผู้ปลงตก.....๕๓
(จากเรื่อง ละครแห่งชีวิต)
- ๔. นิกกับพิม ผู้สามารถห่อหุ้มใจมนุษย์.....๕๓
(จากเรื่อง นิกกับพิม)
- ๕. วารยา ผู้อภัย.....๖๓
(จากเรื่อง ปีกกิ่ง-นครแห่งความหลัง)
- ๖. จวงจันทร์ ผู้โชคดี.....๗๓
(จากเรื่อง บ้านไต่แห่งความรัก)
- ๗. เหลติน ผู้เป็นนายของหัวใจ.....๘๑
(จากเรื่อง สงครามชีวิต)
- ๘. วิชัย ผู้ชนะ.....๙๑
(จากเรื่อง หนึ่งในร้อย)
- ๙. ปิ่น ผู้ฝังตัวเองทั้งเป็น.....๙๙
(จากเรื่อง สายรุ้งสลาย)

๑๐. ทองโปรย ผู้เห็นความสมปรารถนาเป็นความทุกข์.....๑๐๙
(จากเรื่อง หลายชีวิต)
๑๑. สุริยาเยี่ยมสกล ผู้พลิกชีวิตของตัวเอง.....๑๑๗
(จากเรื่อง พลายมลิวัลย์)
๑๒. ภัคตินี ผู้ยึดความรักเป็นอุดมคติสูงสุด.....๑๒๘
(จากเรื่อง แผ่นดินของเรา)
๑๓. พะยอม ผู้หลอกตัวเอง.....๑๓๖
(จากเรื่อง ทางโลกีย์)
๑๔. ซ้อย ผู้มีอารมณ์ขัน.....๑๔๕
(จากเรื่อง ลีแผ่นดิน)
๑๕. ไควนธ์ นักสู้ชีวิต.....๑๕๓
(จากเรื่อง ชีวิตนี้เป็นที่รัก)
๑๖. ม.ร.ว.หญิงกীরติ ผู้แพรัก.....๑๖๐
(จากเรื่อง ช่างหลังภาพ)
๑๗. กระหิง ยอดนักเลง.....๑๖๗
(จากเรื่อง มุมมืด)
๑๘. วิมล ผู้ดี.....๑๗๗
(จากเรื่อง ผู้ดี)
๑๙. แก้วน ผู้ไม่รู้รักตัวเอง.....๑๘๕
(จากเรื่อง ไม่แดง)
๒๐. วไล ผู้ใคร่ในของต้องห้าม.....๑๙๓
(จากเรื่อง ความผิดครั้งแรก และชัยชนะของหลวงนฤบาล)

๒๑. นินนาท เสือทูลีล..... ๒๑๓
(จากเรื่อง เพลงกัณรี)
๒๒. ท่านชายเล็ก ผู้วังหนีเกียรติ และจันผู้กระหนาบเกียรติ..... ๒๑๓
(จากเรื่อง หลายชีวิต)
๒๓. โอลัน ผู้มักน้อย..... ๒๒๓
(จากเรื่อง ทรัพย์ในดิน)
๒๔. อัญชลิต ผู้ฉลาด..... ๒๓๓
(จากเรื่อง แก้วตา)
๒๕. ริน ผู้ใช้ชีวิตสมค่าของความเป็นมนุษย์..... ๒๔๐
(จากเรื่อง หุ่นมหาราช)
๒๖. ศัลยา ผู้มีวาสนาน้อย..... ๒๕๕
(จากเรื่อง นี่แหละโลก)
๒๗. ชาลินี ผู้หลงเงา..... ๒๖๕
(จากเรื่อง เงา)
๒๘. นาธาน และรุกขมานี ผู้เป็นเพื่อนร่วมชีวิต..... ๒๗๓
(จากเรื่อง ธารชีวิต)
๒๙. คัทลียา ผู้ไขศรัย..... ๒๘๓
(จากเรื่อง แรงรัก)
๓๐. ญา หุญจี้แก่ๆ ธรรมดาๆ..... ๒๙๓
(จากเรื่อง กวีนิพนธ์)
๓๑. เมธาวดี ผู้แสวงหา..... ๓๐๐
(จากเรื่อง ความรัก)

๓๒. บาบู ผู้เจ้าใจมนุษย์..... ๓๐๙
(จากเรื่อง ชีวิตนี้เป็นที่รัก)
๓๓. ฟิงกี ผู้หลงระเวิง.....๓๑๗
(จากเรื่อง นายอำเภอที่รัก)
๓๔. ให้เขียน แม่่นกนางแอ่นทะเล.....๓๒๕
(จากเรื่อง พินาปแดง)
๓๕. อนุวัตร ผู้อ่อนแอ.....๓๓๔
(จากเรื่อง สามชาย)
๓๖. พิมพา ผู้อ่อนโยน.....๓๔๓
(จากเรื่อง บ่วงกรรม)
๓๗. ผู้ว่า วิพันธ์ ผู้หิมเกริม.....๓๕๓
(จากเรื่อง นายอำเภอที่รัก)
๓๘. ราชเทพ ผู้รู้จักฟัง.....๓๕๘
(จากเรื่อง สิทธารถ)
๓๙. ไพจิตร ผู้ร้ายในสังคม..... ๓๖๓
(จากเรื่อง ความรักของวัลยา)
๔๐. สกีสเซอร์ ผู้รู้จักรัก..... ๓๗๒
(จากเรื่อง Skeezer : Dog with a Mission)
๔๑. มาโนช ผู้غامด้วยคุณธรรม..... ๓๘๒
(จากเรื่อง ลูกผู้ชาย)
๔๒. แซ่ม ผู้คิดสั้น.....๓๙๑
(จากเรื่อง สี่แผ่นดิน)

ภาพชีวิตของตัวละครต่างๆ ในนวนิยายเหล่านี้ เต็มเรือ่อยู่ ในความรู้สึกของผู้อ่าน เพราะเป็นภาพของชีวิต ซึ่งมีอารมณ์ รัก อารมณ์หลง อารมณ์โกรธ อารมณ์ชิงชัง อารมณ์เบิกบานแจ่มใส อารมณ์ห่อเหี่ยวซึมเซาด้วยความสิ้นหวัง ฯลฯ ช่างเหมือนกับ อารมณ์ ความรู้สึกและจิตใจของมนุษย์โลกเสียจริงๆ ...ชะรอย จะ...หรือแน่นอนที่เดี๋ยว่า เจ้าของชีวิตในภาพจากนวนิยายเหล่านั้ ย่อมมีเลือดเนื้อที่เมื่อถูกหยิกก็เจ็บ มีจิตใจที่เมื่อได้รับอารมณ์ ภายนอกกระทบก็เกิดความสะเทือนป่นป่วน ร้อนบ้าง หนาวบ้าง อบอุ่นบ้าง ตามธรรมชาติวิสัยของมนุษย์

...ฉะนั้น “ภาพชีวิตจากนวนิยาย” เล่มนี้ จึงเป็นเสมือนสื่อ กลางที่นำชีวิตจำลองของมนุษย์มาส่องแสงสะท้อนให้เห็นภาพ ชีวิตจริงชัดเจนยิ่งขึ้น... ชีวิตมนุษย์เป็นเสมือนหุ่นของนวนิยาย และ นวนิยายก็สะท้อนภาพของชีวิตมนุษย์ เพื่อให้แต่ละชีวิตได้มองดู ภาพของชีวิตแห่งความผันแปรในโลกนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

...ขณะที่ผู้อ่านได้ผ่านและเข้าใกล้ชีวิตต่าง ๆ ราว ๒๕ ชีวิตในหนังสือเล่มเล็กๆ นี้ ย่อมจะเกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่เปล่า เปลี่ยวเดียวดาย เพราะ “ซ้อย” จะช่วยเซ็ดซูใจที่แห้งแล้งให้เบิก บาน “วารยา” จะเป็นเพื่อนร่วมรับรู้และซาบซึ้งในความทุกข์ที่เจาะ เซาะกินใจอยู่ “รีน” จะเป็นความบันเทิงใจและพลังใจให้มนุษย์ ต่อสู้และฟันฝ่าอุปสรรคของชีวิต ให้ใช้ชีวิตให้สมศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ และชีวิตอื่น ๆ ที่น่าทึ่ง น่าสนใจ น่าศึกษา ฯลฯ

ชีวิตกับนวนิยาย

‘สุนทรภู่’ กล่าวไว้ในหนังสือ **พระอภัยมณี** ตอนหนึ่งว่า

“อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก

สุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย”

ซึ่งมนุษย์ก็ยอมเชื่อแล้วว่า ชีวิตนั้นย่อมคละเคล้าไปด้วยสุขและโศก แต่โศกและสุขของมนุษย์นั้นยากที่จะมีความสมดุล มันมักจะเต็มไปด้วยตาซึ่งที่เอนมากกว่า น้ำหนักของความโศกมักจะถ่วงลงหนัก จนน้ำหนักของความสุখনั้นเบาหวิวลอยค้างอยู่ ฉะนั้นแม้ ‘สุนทรภู่’ จะบอกว่าอย่าสงสัยเลยที่มนุษย์ผู้วนเวียนว่ายอยู่ในโลกจะหนีพ้นความโศกและความสุขไปได้ มนุษย์ก็ยังคงมีความเคลือบ

แคลงในชีวิตอยู่นั่นเอง เพราะถ้าในชีวิตมีแต่ความลำเค็ญ มีแต่
 น้ำตาและความหม่นหมองดำมืด ในท่ามกลางความมืดของชีวิตนั้น
 มนุษย์ก็อดที่จะสงสัยไม่ได้ สงสัยในโชคชะตาวาสนาของตนว่า ช่าง
 กระจ่างไรเลย ในชีวิตของตนนี้จะไม่มีวันได้พบแสงสว่างอันเรืองจรัส
 ด้วยความหวัง และความสุขของชีวิตบ้างเชียวหรือ? ด้วยความ
 สงสัยในความหวังที่แม่ดูริบหรี่ แต่ก็ยังเป็นความหวังนี้แหละ ที่เป็น
 กำลังผลักดันให้มนุษย์ซึ่งกำลังแหวกว่ายอยู่ในท้องทะเลแห่งมรสุม
 ชีวิต พวกมันตะเกียกตะกายที่จะไปให้ถึงฝั่งแห่งความหวังในชีวิตให้
 จงได้ ไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่มรสุมชีวิตที่หักโหมอยู่อย่างหนักนั้น
 และแม่ผู้ที่มีสุข ซึ่งกำลังแยมสรवलขึ้นบานพรรณาอยู่นั้น ในชั่วพริบ
 ตาเดียวความโคกสลดระทดใจจะพลันมาถึงในวินาทีหนึ่งได้ โดยไม่
 คาดฝัน เหมือนดัง Emerson กล่าวไว้ใน Essays ว่า

*"Life is a series of surprises, and would not be worth
 taking of keeping if it were not"*

จะนี้ ชีวิตมนุษย์จึงดูเป็นชีวิตที่มีรสชาตินักหนา เป็นชีวิตที่มี
 ความตื่นเต้นเร้าความรู้สึกอยู่ตลอดเวลา ไม่สุขก็โศก ไม่ร้องไห้ก็
 หัวเราะ ไม่หลับก็ตื่น เป็นชีวิตของความไม่หยุดนิ่ง และแน่นอนที่สุด
 ที่ประสบการณ์แห่งความตื่นเต้นหรือเศร้าสลด หรือขึ้นบานพรรณา
 ของมนุษย์แต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน มันแตกต่างกันไปตามสิ่ง
 แวดล้อม พื้นฐานฐานะการศึกษาและสิ่งจูงใจอื่นๆ ฉะนั้นมนุษย์เรา

จึงมองและเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ของกันและกัน ส่วนใหญ่ไม่ใช่เพราะอยาก ‘สอด’ ในชีวิตของคนอื่น แต่หากอยากจะ ‘ศึกษา’ มากกว่า เพราะเราเชื่อตามที่ “แม่อนงค์” กล่าวไว้ตอนหนึ่งในเรื่อง แผ่นดินของเรา ว่า

“ชีวิตเป็นของต้องเลี้ยง ต้องรับ และอดทน เมื่อมีสุขก็หนีทุกข์ไม่พ้น ความขมขื่นปวดร้าวเป็นส่วนหนึ่งในแผนผังชีวิตเท่านั้น”

ชีวิตควรมีแผนผัง เพื่อเป็นการเตรียมกรุยทางสำหรับอนาคตที่สดใสขึ้นบานที่สุด เท่าที่สมองสติปัญญาความสามารถจะเสกสรรได้ ฉะนั้นทุกคนจึงพยายามศึกษาเท่าที่โอกาสและความสามารถจะอำนวยให้ บางคนศึกษาด้วยการทดลองด้วยตนเอง บางคนศึกษาด้วยการสังเกตจากชีวิตของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันจากในบ้าน ที่ทำงาน ตามถนนหนทาง บนรถเมล์ ในตลาด ฯลฯ เหล่านี้ คือสถานที่ที่แสดงภาพชีวิตทั้งสิ้น แต่ผู้ที่จะสามารถมองทะลุภาพชีวิตเฉพาะหน้าไปให้เห็นตัวจริงของชีวิตนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีสายตายาวพิเศษโดยเฉพาะ เพราะมนุษย์เรายังฉลาดยิ่งรอบรู้เพียงใดก็ยังสามารถในการสร้างฉากลวงตาผู้อื่นได้สนิทยิ่งขึ้นเพียงนั้น แต่เพราะบางโอกาสไม่อำนวยให้ได้ศึกษาจากของจริง ฉะนั้นจึงมีบุคคลไม่น้อยที่หันมาลองศึกษาชีวิตจากหนังสือ ซึ่งผู้เขียนได้ผูกเรื่องขึ้นจากชีวิตจริงของมนุษย์ เพียงแต่ระบายสีสันให้ดูเจิดจ้า และมีชีวิตชีวามากขึ้น เพื่อเราใจและให้ความประทับใจแก่ผู้อ่านให้เห็นจริงจังยิ่งขึ้น หนังสือประเภทนี้คืออย่างที่เรียกว่า นวนิยายนั่นเอง

เหตุไรชีวิตกับนวนิยายจึงมีความใกล้เคียงกัน? จริงอยู่ผู้เขียนนวนิยายทุกคนจะบอกว่า ตัวละครในเรื่องก็เป็นตัวสมมุติ ฉากในเรื่องก็เป็นฉากสมมุติ ความเป็นไปแห่งท้องเรื่องก็เป็นเรื่องสมมุติ ทุกอย่างเป็นเรื่องของความสมมุติทั้งสิ้น แต่เป็นความสมมุติที่มีเค้าโครงใกล้เคียงความเป็นจริงของมนุษย์ เพราะความสมมุติหรือจินตนาการของผู้เขียนนวนิยายนั้นย่อมเกิดจาก ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความรอบรู้ และความเล็งเห็นในแก่นความจริงของชีวิต ในแต่ละแง่มุมของผู้เขียนแต่ละคนโดยเฉพาะ ซึ่งนวนิยายเรื่องใดจะใกล้เคียงความเป็นจริงของชีวิตมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวแล้วโดยเฉพาะตัวของผู้นั้น

นวนิยายมีเสน่ห์ดึงดูดผู้อ่านไม่เลือกเพศและวัย ก็ด้วยเหตุที่นวนิยายเสนอภาพของชีวิตที่คลละเคล้าทั้งคนดีและคนชั่ว ความงดงามและความซีเห่เห่ความขรุขระและความประณีต ความสมหวังและความสิ้นหวัง และยังได้เสนอวิถีแก้ไขปมชีวิตในลักษณะต่างๆ กัน โดยให้ผู้อ่านฝึกใช้วิจารณ์ญาณของตนเองเป็นเครื่องตัดสินมิใช่จะรีบรับเอาเสียทั้งหมด เพราะเรื่องของชีวิตเป็นเรื่องใหญ่และกว้างขวาง ฉะนั้นจึงต้องใช้วิจารณ์ญาณโดยรอบคอบในการแก้ปัญหาของปมชีวิตนั้น เหมือนเช่น "ม. ชูพินิจ" เคยกล่าวไว้ว่า

"ข้าพเจ้าเคยหลงทางหลายครั้งในป่าใหญ่ของธรรมชาติและชีวิต ทุกครั้งข้าพเจ้าใช้วิธีเดียวกัน พยายามขึ้นไปสู่ที่สูงของบริเวณนั้น เพื่อพิจารณาดูภาวะโดยรอบแล้วก็ตัดสินใจ ข้าพเจ้าขึ้นต้นไม้

และยอดเขาสูง เพื่อหาทิศทางเมื่อหลงป่าธรรมชาติ ข้าพเจ้าปลื้มใจ
ออกไปเสียจากตัวของตัวเอง เมื่อหลงป่าในชีวิต”

ป่าชีวิตช่างยุ่งยากซับซ้อนและกว้างขวางเพียงใดที่เดียว
หรือ? บางทีป่าชีวิตอาจจะเหมือนกับที่ Don Marquis กล่าวได้ว่า
“Life is like a scrambled egg.” มันช่างยุ่งยากและซับซ้อนพล้ว
กันไปหมด มันซับซ้อนด้วยอารมณ์รักชิงชัง ชุ่นแค้น ซึ่งเคียด อิจฉา
ริษยา เกรี้ยว รุนทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก ทุกทุก
ก็คิดว่าไม่มีใครอีกแล้วในโลกนี้จะเปล่าเปลี่ยวเท่าตน เหมือน
ดังความรู้สึกของ “ละม่อม” ในเรื่อง หลายชีวิต ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ปราโมช แต่ขณะที่รู้สึกคับแค้นด้วยความถูกบีบบังคับ เมื่อได้อ่าน
ชีวิตของ “ลุงทอม” ในเรื่อง กระทั่งมน้อยของลุงทอม ของ “แฮเรียต
บีเชอร์ สโตว์” แปลโดย “อ. สนิทวงศ์” ก็จะทำให้ความรู้สึกอบอุ่นใจ
ขึ้นที่ได้รู้ว่า มนุษย์ที่ถูกทรมาณและคับแค้นใจนั้นยังมีอีกมากใน
โลกนี้ ยังมีเพื่อนที่อยู่ใภาวะเดียวกันอีกไม่น้อย

“วิสูตร ศุภลักษณ์ ณ อยุธยา” จะร่วมในความเปล่าเปลี่ยว
และความคับแค้นกับผู้อ่านทุกคนเช่นเดียวกับ “จวงจันทร” จะช่วย
ชูใจผู้อ่านให้หรรษาเบิกบาน มองเห็นความแจ่มใสแห่งป่าชีวิตนี้
“ศัลยา” แห่งเรื่อง นีแหงโลก ของ ดอกไม้สด ส่งเสริมให้ ป่าชีวิต
กลายเป็นบ้านชีวิตที่มีความหมายในชีวิตของมนุษย์ และให้เห็น
คุณค่าของชีวิตว่ามีได้อยู่ที่การแย่งชิง การอิจฉาริษยาหรือความเห็น

แก่ตัว แต่การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผู้อื่นบ้างนั้นเป็นการสร้างความหมายแห่งชีวิตให้มีคุณค่าขึ้นอีกเป็นอันมาก

นอกจากความรัก ความโกรธ ความเกลียด และความอยาก ได้อยากเป็นทั้งหลายแล้ว ความหลง นับตั้งแต่ความหลงตัวเองเป็นเบื้องต้นไปจนถึงความหลงอื่นใดทั้งหลายนับว่าเป็นกิเลสที่เป็นเสมือนขวากหนามร้ายในป่าชีวิต อีกอย่างหนึ่ง "อนุวัติ ปุตติ-กุล" แห่งเรื่อง สามชาย ของ "ดอกไม้อัสด" เป็นตัวอย่างชีวิตของมนุษย์ผู้ปล่อยชีวิตให้อยู่ในความหลงทั้งในเวลาหลับและตื่นเริ่มตั้งแต่หลงว่าตัวเองวิเศษกว่าคนอื่นใดทั้งหลาย ไปจนถึงหลงรักหญิงที่เต็มไปด้วยมารยา และจบชีวิตแห่งความหลงนั้นด้วยเหตุการณ์ที่ชวนให้อ่อนอกเป็นขั้นสุดท้าย

ความทะเยอทะยานอยาก เป็นกิเลสสำคัญอีกอย่างหนึ่งของมนุษย์ หากไม่รู้จักขีดคั่นขอบเขตของมัน ผลที่ตามมาก็คงจะคล้ายคลึงกับชีวิตของ "สุนทรี สุรคุปต์" แห่งเรื่อง ไม่มีคำตอบจากสวรรค์

ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า ชีวิตเป็นหุ่นของนวนิยาย และ นวนิยายก็คือภาพสะท้อนของชีวิต เราความรัก ร่วมโกรธ ร่วมเศร้า ร่วมบันเทิง ฯลฯ กับตัวละครในนวนิยายนั้น เพราะมีส่วนที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงของเรา หรือของมิตรสหาย หรือของเพื่อนบ้านและอย่างกว้างที่สุดก็ของเพื่อนร่วมโลก นวนิยายทำให้เกิดความบันเทิงใจ ความสุขใจและความสะท้านใจ และบางทีก็ความห่อเหี่ยวใจ คราใด

ที่เกิดความรู้สึกเช่นนั้น เห็นควรจะต้องยอมให้ใจเชื่อตามกลอน
ของ “สุนทรภู่” ที่ว่า

“อย่าโกรธซึ่งหึงสาพยาบาท
นึกว่าชาติก่อนกรรมทำไฉน
เหมือนกุมวงกงเกวียนวนเวียนไป
อย่าโทษใครนี่เพราะกรรมจึงจำเป็น”

หรือเหมือน Harry Emerson Fosdick กล่าวไว้ใน Sermon;
Life ว่า “Life is like a library owned by an author. In it are a few
books which he wrote himself, but most of them were written
for him.”

ในชีวิตจริง มนุษย์ได้พบการต่อสู้ขับเคี่ยวกันเองระหว่าง
มนุษย์ ความรักที่เอาแต่จะได้ในบางครั้ง และความรักที่พร้อมแต่
จะให้ในบางครั้ง...ในชีวิตจริง มนุษย์หัวเราะร่ำด้วยความลืมหืมตัว
เมื่อสมหวังสมปรารถนา แล้วไม่ช้านานก็กลับร้องไห้คร่ำครวญด้วย
ความทุกข์ ทรมาน ที่เกิดจากความสูญเสีย ความพลาดหวังและ
ความหมดหวังในชีวิต

ในนวนิยาย ตัวละครสมมุติเหล่านั้นคงมีจิตใจ อารมณ์และ
ความรู้สึกไม่ผิดไปจากมนุษย์จริง ฉะนั้น ชีวิตกับนวนิยาย ซึ่งมีโซ่
ลัมพันธ์อย่างที่จะตัดให้ขาดออกจากกันเสียไม่ได้ มันเป็นเรื่องหนึ่ง
กระจกที่ส่องให้เห็นภาพสะท้อนซึ่งกันและกัน และเพราะท้องฟ้า

แห่งชีวิตมนุษย์ มักจะมีดคลุ้มด้วยเมฆและพายุมากกว่าความใส
กระจ่างด้วยแสงเดือน ฉะนั้น บางที คำกล่าวของ “ม. ชูพินิจ”
อาจจะประหนึ่งฝนชะโลมใจให้คลายความมืดคลุ้มได้บ้าง จึงขอ
นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

“ขณะที่ท้องฟ้ามืดมน สิ่งหนึ่งที่คนเราจะพึงกระทำ มิใช่
เงยหน้าขึ้นชูกำปั้นให้เทวดาเบื้องบนหรือคนอื่น หากอยู่ที่นั่งลงพัก
ทำนองเดียวกับคนได้รับความลำบากตรากตรำในการเดินทาง
ทุรกันดารมาแต่ไกล พยายามมองหาทิศทาง และรวบรวมพลังเสีย
ใหม่ แล้วจึงออกเดินทางต่อไป แต่ขณะที่ท่านพักนานเกินไปด้วยความ
ครุ่นคิดถึงความผิดหวัง ความน้อยเนื้อต่ำใจซึ่งผ่านไปเป็น
ความหลัง อย่างไม่มีทางจะแก้ไขได้ ท่านก็อาจไม่มีโอกาสลุกขึ้น
เดินต่อไปได้ไกล

ความหลังหรือสิ่งใด ๆ ที่ผ่านไปแล้วมิได้มีความหมาย จะให้
กลับมาคอยบั่นทอนศรัทธา และมานะพยายามของคนเราให้ถ้อย
ถอย มากไปกว่าสำหรับจะเป็นประทีปส่องทาง และเตือนให้ท่าน
ระมัดระวังตัวต่อไปในอนาคต ขณะที่เราปล่อยให้ความหมกมุ่น
ครุ่นคิดเข้าครอบงำใจนานเกินไปแทนที่จะเป็นประโยชน์และเป็น
ยาบำรุงกำลัง มันก็กลับกลายเป็นไร้สาระและยาพิษอย่างหลีกเลี่ยง
ไม่ได้”

ชีวิตกับนวนิยาย สะท้อนให้เห็นภาพของความจริงแห่งชีวิต

ของมนุษย์ซึ่งกันและกันดังนั้นมนุษย์ทุกคนจึงมีสิทธิ์ที่จะเป็นพระเอกนางเอก หรือบางครั้งก็ถูกกำหนดให้รับบทบาทของผู้ร้าย

แต่ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด มันก็คือ บทบาทชีวิตมนุษย์นั่นเอง ฉะนั้นชีวิตกับนวนิยายจึงแยกกันไม่ออก ด้วยประการฉะนี้.

ความใจดำและความยโสถือตัว
เป็นบันไดทอดลงเบื้องต่ำ.....
ไปสู่..ความเปล่าเปลี่ยวเดียวดาย

สุนทร

ผู้เป็นทาสของอารมณ์

จากเรื่อง ไม่มีคำตอบจากสวรรค์
ของศรีวิรัตน์ สถาปนวัฒน์

อารมณ์ เป็นเรื่องของความรู้สึก ของจิตใจ เหตุผลเป็น
เรื่องของสมองถ้าใครเป็นทาสของอารมณ์ ทางข้างหน้าย่อม
เห็นแต่ความมืดมนมากกว่าแสงสว่าง

คำกล่าวนี้จะมีความเป็นจริงมากน้อยเพียงไรหรือไม่ก็ตาม
แต่มันก็มีความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่า มนุษย์เรามักจะยอมเป็นทาส
ของอารมณ์มากกว่าเหตุผล เพราะอารมณ์ใดๆ ที่จะเกิดขึ้นนั้น มัน
เนื่องมาจากความอยากความปรารถนา ซึ่งเป็นกิเลสดั้งเดิมของ
มนุษย์ ฉะนั้นมันจึงมีความเข้ายวนใจมากกว่าเหตุผล มันมีความ
เร่งเร้าใจให้ตัดสินใจที่จะทำตามอารมณ์นั้น และถ้ายอม
ทำตามมันบ่อยๆ แล้วมันจะค่อยๆ มีอำนาจอิทธิพลเหนือจิตใจ

เหมือนยาเสพติดที่ทำให้โทษร้ายแรง และถ้าผู้ใดยอมปล่อยใจตามอารมณ์ถึงขั้นนั้นแล้ว เป็นของแน่นอนว่ากาลอวสานแห่งหัวใจของเขาย่อมมาถึงภายในเวลาอันใกล้ๆ นี้เอง

ภาพชีวิตจากนวนิยายของเราตอนนี้ ก็เป็นเรื่องของความเศร้า แต่เป็นความเศร้าคนละอย่างกับความเศร้าที่เรามีต่อชีวิตของ “วารยา ราเนฟสกายา” แห่ง “ปักกิ่ง-นครแห่งความหลัง” ของ “สด ภูมระโรหิต” ความรู้สึกเศร้าสุดที่เรามีต่อชีวิตของ วารยา เป็นความเศร้าสุดที่ลึกซึ่งจับหัวใจ ใครที่จะร้องไห้คร่ำครวญด้วยกับชีวิตที่แสนจะอาภัพนั้น เป็นความเศร้าที่ระคนไปด้วยความเห็นใจในโชคชะตา ของผู้ที่มีวงชีวิต ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรรมลิขิต แต่ความเศร้าที่เรามีต่อโชคชีวิตของ “สุนทรী สุรคุปต์” หรือ “นุจรี ดาริน” หญิงสาวผู้มีความสวยบาดใจผู้ชายทุกคนนั้น เป็นความเศร้าที่เกิดจากความสังเวชสลดใจเพราะวิถีชีวิตของ “สุนทรী สุรคุปต์” นั้น ถูกลิขิตด้วยอารมณ์ของผู้เป็นเจ้าของนั่นเองแท้ ๆ

ชีวิตของ “สุนทรী สุรคุปต์” แห่งเรื่อง **ไม่มีคำตอบจากสวรรค์** ของ “ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์” เป็นตัวแทนของชีวิตมนุษย์มากมายในโลกอวสานนี้โดยเฉพาะมนุษย์ผู้หญิงของสังคมปัจจุบัน สุนทรীเป็นคนสวย สวยอย่างไม่มีที่ติ ทั้งทรวดทรงหน้าตา ความสวยของสุนทรীมีเสน่ห์ดึงดูดความใคร่ความรักของผู้ชายทุกคนที่ได้พบเห็น แม้หญิงด้วยกันก็ยังมีมองตามด้วยความอิจฉาและความชมเชยระคนกัน เพราะเกิดมาเป็นคนสวยและมีเสน่ห์เช่นนี้ สุนทรীจึงค่อนข้างทะนง

ตัวและผยองในความสวย ความสวย และความมีเสน่ห์ของตนยิ่งนัก
 สุนทรีโชคดีที่เกิดมาเป็นคนสวย แต่ค่อนข้างโชคร้ายที่มีแต่ความจน
 เป็นสมบัติมาพร้อมกับความสวยนั้นด้วย และถ้าจะพูดไปแล้ว
 ความจนดูเหมือนจะเป็นศัตรูคู่แค้นของความสวยทีเดียว ผู้หญิงยิ่ง
 สวยยิ่งสวย ก็ยิ่งอยากจะแต่งตัวบำรุงโฉมให้งามยิ่งขึ้น เพราะรู้ว่า
 จะแต่งอะไรประดับอะไรมันก็ชวนให้ดงามสะสวยไปเสียทั้งนั้น เช่น
 นี้ ถ้าไม่มีโอกาสได้แต่งย่อมจะเกิดความเคียดแค้นชิงชัง และอิจฉา
 ริษยาหญิงอื่นที่หาความงามได้น้อย แต่มีโอกาที่จะพอกเครื่อง
 ประดับนานาชนิดเพราะความร่ำรวยของตน ด้วยเหตุนี้ หญิงสวย
 จึงเกลียดชังความจนยิ่งนัก เพราะเห็นไปว่าความจนเป็นเสมือน
 กำแพงสูงใหญ่มาปิดบังความงามของตนไม่ให้มีโอกาได้เปล่งแสง
 ได้เต็มที่

สุนทรีเกลียดชังความยากจน เพราะมันบดบังความงามของ
 สุนทรีไม่ให้ทอแสงกระจายเต็มรัศมี เพราะความจนทำให้สุนทรีต้อง
 มอซอ ต้องอยู่บ้านโกโรโกโส ต้องทำงานบ้านต้องเลี้ยงลูกเอง สิ่ง
 เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ช่วยกันทำลายความงามของสุนทรีทั้งสิ้น และ
 บุคคลผู้เป็นต้นเหตุแห่งความยากจนของสุนทรีก็มีใครอื่น เขาคือ
 "คมน์ สุรคุปต์" สามีนุ่มของสุนทรีนั่นเอง

คมน์ มีอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้บูชาอุดมคติยิ่งกว่าเงิน
 ในความคิดของคมน์ การรักษาอุดมคติไว้ได้ ก็คือการสร้างเกียรติ
 ประวัติอันน่าภาคภูมิใจให้แก่ชีวิตของตน และครอบครัว เงินจะมี

ความหมายและมีค่าราคาก็เมื่อมันไม่ขัดต่ออุดมคติแห่งงาน คมนน์
 ทุ่มเทความรัก ความซื่อตรงสุจริตใจความมีใจเดียว และชีวิตของ
 ตนทั้งชีวิตให้แก่สุนทรี คมนน์ให้ทุกอย่างที่เขามีแก่สุนทรีจนหมดสิ้น
 เขาขอไว้แต่เพียงอุดมคติแห่งอาชีพของเขาเท่านั้นแต่พร้อมกับการ
 รักชาติอุดมคติอันนี้ไว้ คมนน์ก็ได้หว่านพืชผลแห่งความยากจนขึ้นรอบ
 ตัวของเขาด้วย เพราะอุดมคติกับความร่ำรวยไม่เคยเป็นมิตรกัน!
 อุดมคติจะเป็นเพื่อนเกลอได้ก็แต่กับความจนเท่านั้น คมนน์ไม่
 รังเกียจความจนเลย ตราบใดที่เขามีสุนทรี และลูกชายสนธยาอยู่
 แนบข้าง แต่สุนทรีเกลียด หล่อนเกลียดครมจนอย่างยิ่ง! ความรัก
 ของคมนน์ หรือแม้แต่ลูกน้อยสนธยาก็หามีความหมายอย่างใดไม่ถ้า
 หากความจนยังคงคุกคามต่อชีวิตของสุนทรีอยู่ แม้สุนทรีจะยังคงมี
 บ้านอยู่อาศัย แต่ก็โกโรโกโส มีข้าวกิน แต่ก็ข้าซากจำเจ มีเสื้อผ้า
 นุ่งห่ม แต่ก็แสนจะธรรมดาปราศจาก ชีวิตประจำวันมีรายการแต่เรื่อง
 ของการประหยัดและหนี้สิน แสงสีแห่งชีวิตดูมันริบหรี่อับแสงลง
 ทุกที สุนทรีเชื่อแน่ว่า ความจนนี่แหละ!! ที่ทำให้ชีวิตของหล่อน
 ขาดความอบอุ่นแจ่มใส ความรักความเสียสละของคมนน์ที่ได้ทุ่มเท
 ให้แก่ครอบครัว ไม่มีความหมายอะไรเลยแม้แต่ในความรู้สึก
 ของสุนทรี!

ความสวย ความมีเสน่ห์ ให้โทษแก่ผู้เป็นเจ้าของได้เท่าๆ กับ
 ให้คุณ ถ้าผู้ที่เป็นเจ้าของความสวยนั้น มุ่งมันจะให้ความสวยเป็น
 สะพานไปสู่ความร่ำรวย หรือความเป็นดาราที่มีหน้ามีชื่อ สุนทรีเองก็

มีความคิดเช่นนี้ สุนทรียได้ตั้งปณิธานมั่นไว้ว่าจะต้องใช้ความสวยความมีเสน่ห์ของตนเป็นสะพานไต่เต้าไปสู่ความเป็นดาราให้จงได้ ไม่ว่าจะต้องลงทุนจนหมดตัวอย่างไร สุนทรียยอมทั้งสิ้น อันที่จริงก็ดูจะมีทางที่จะเป็นไปได้ เพราะก่อนที่จะมาเป็นคู่ชีวิตของคมน์ สุรคุปต์ สุนทรียเป็นนางเอกละครที่มีชื่อเด่นอยู่ไม่น้อยแต่เมื่อกำเนิดลูกสนธยานี้แหละ สุนทรียจึงต้องละจากเวทีอันเป็นทางเดินของชีวิตที่หล่อล้นพิสมัยยิ่งนัก ฉะนั้น เมื่อมาอยู่กับความจนเข้าครอบงำต้องผจญอยู่กับชีวิตที่จำเจซ้ำซากอยู่ทุกวี่ทุกวัน สุนทรียจึงเกิดความเบื่อหน่าย และปรารถนาที่จะกลับไปสู่ชีวิตเก่าของตน แต่ผู้หญิงอย่างสุนทรียไม่ปรารถนาจะทำสิ่งใดแต่เพียงครั้งๆ กลางๆ เมื่อตั้งใจจะไต่ไปสู่ชีวิตใหม่ สุนทรียก็ต้องการจะไปหมด ทั้งตัวทั้งหัวใจ ไม่ต้องการมีพันธะเชื่อมโยงต่อไปกับ คมน์ สุรคุปต์ สามีหนุ่ม และรวมทั้งสนธยา ลูกสาวน้อยอายุหกขวบอีกด้วย ฉะนั้น คืนหนึ่งสุนทรียจึงยื่นคำขาดต่อคมน์ว่า เมื่อเขาเลี้ยงหล่อนให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ไม่ได้แล้ว ก็ขอได้ปล่อยให้หล่อนเป็นอิสระ ปล่อยให้หล่อนได้มีโอกาสสร้างตัว สร้างชีวิตใหม่ให้เจิดจ้าแจ่มใสให้สมกับความสวยความมีเสน่ห์ของหล่อนเถิด ไม่มีหนทางใดที่จะให้คมน์เลือก นอกจากปล่อยให้สุนทรียไปตามใจปรารถนา เพราะเขาซาบซึ้งแก่ใจดีว่าใจของสุนทรียนั้นแตกเพร็ดแตกไปจากตัวเขาและลูกน้อยมานานแล้ว สุนทรียต้องการไปมีรักใหม่ ที่คิดว่าจะสร้างความเป็นดาราให้ตัวเองได้

สุนทรียจากคมน์และลูกสนธยาไปในกลางคืนที่พายุกำลังกระหน่ำอย่างหนักนั่นเอง สุนทรียรู้สึกว่สายฝนคือนิมิตดีแห่ง

อนาคตที่หล่อ่นกำลังมุ่งไป แต่สำหรับคณเฑาะว์ลึกลับว่า ฟ้าได้ให้ความเห็นใจ ได้ร่วมร่ำไห้กับดวงใจที่แสนเศร้าและเปล่าเปลี่ยวของเขาที่ต้องสูญเสียสุนทรี หญิงที่เขารักยิ่งชีวิตยิ่งหัวใจ

สุนทรีมุ่งหน้าไปหาพี่ชวัลผู้กำกับละครหนุ่ม ซึ่งสุนทรีมีความหวังเต็มเปี่ยมว่าเขาจะต้องสามารถสร้างหล่อนให้เป็นดาราดวงเด่นของโลกละครเมืองไทยได้แน่นอน และจากโลกละคร หล่อนย่อมมองเห็นอนาคตที่จะก้าวต่อไปสู่โลกโทรทัศน์และโลกภาพยนตร์ แล้วที่นี้ชื่อเสียงของสุนทรีก็จะซจรขยายไปทั่วฟ้าเมืองไทย ในขณะที่คณเฑาะว์ลึกลับหน้าใจของหล่อน จะยังคงเป็นนักหนังสือพิมพ์ตอกตอยัดักดานอยู่เช่นนั้น นี่เป็นความฝัน ความหวัง และความเชื่อมั่นของสุนทรี ในคำคืนที่หล่อนจากคณเฑาะว์ลึกลับนั้น แต่อนิจจาเพียงชั่วข้ามคืน สุนทรีก็ได้ประจักษ์ความจริงว่า ความหวังที่หล่อนตั้งไว้นั้น สมปรารถนาแต่เพียงอย่างเดียว คือหล่อนได้เป็นเมียของชวัลสมใจปรารถนา แต่ตำแหน่งนางเอกละครนั้นหลุดลอยไปเป็นของหญิงอื่น ผู้ได้ตกเป็นเหยื่อของชวัล ผู้ชายตะกละตะกลามผู้หญิงคนนั้นตัวเหมือนกัน โลกของดาราที่หล่อนหวังว่าจะเห็นตัวเองได้ร่วมเป็นสมาชิกดวงเด่นด้วยผู้หนึ่งนั้นได้พังทลายไปเสียแล้ว และยิ่งกว่านั้น อารมณ์ร้ายของหล่อนได้ทำให้หล่อนกลายเป็นผู้คร่ำครวใจของดวงใจหญิงคู่ปรับโดยมิได้เจตนาอีกด้วย

สุนทรี ผู้ที่ทั้งลูกทั้งสามีเพื่อความเป็นดารา แต่ผลที่หล่อนได้รับ คือเป็นหญิงบำเรอความสุขแก่ชายใจทราม และเป็นผู้ร้ายฆ่าคนโดยมิได้เจตนา

สุนทรีหนีกระเซอะกระเซิงลงจากรถไฟซึ่งเป็นที่เกิดเหตุ มุ่งไปตายเอาดาบหน้า และบางทีบุญเก่าคงจะยังมีอยู่บ้าง ในยามที่ใกล้จะอัปจน ลำเนา คักดีไกรสิงห์ พ่อค้าหนุ่มเศรษฐีใหญ่ ผู้ใจกว้างและมีน้ำใจจึงได้มาพบและโอบอุ้มสุนทรี ซึ่งกำลังซมซานเยียงนกปีกหัก ให้ได้มีที่อยู่อาศัย ให้กำลังใจให้ความปกป้องคุ้มครอง และสุนทรีผู้ไม่เคยละโอกาสที่จะใช้เสน่ห์และความสวยของหล่อนให้เป็นประโยชน์ ก็ทุ่มเสน่ห์ของหล่อนอย่างเต็มที่ในการที่จะดึงดูดหัวใจของลำเนา ให้อยู่ในกำมือ และหล่อนก็ทำได้ดังประสงค์ ลำเนาพาสุนทรีมาซบตัวใหม่ด้วยการผ่าตัดเสริมสวย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนเค้าตวงหน้าของหล่อนให้ผิดไปจากเดิมเป็นคนละคน แต่ขณะเดียวกัน มันก็ทำให้หล่อนสวยและมีเสน่ห์ยิ่งขึ้น จนแม้ปลายปากกาคมนักเขียนก็ยากที่จะบรรยายความงามของหล่อนได้ถูกต้อง ลำเนาเปลี่ยนโฉมของสุนทรีใหม่แล้วก็ส่งหล่อนเข้าประกวดนางงามในนามของ นุจรี ดาริน

บัดนี้ ความทะเยอทะยานอยากของสุนทรีกำลังเริ่มเข้ารูปเหมือนดังที่มุ่งหมายไว้แล้วจากตำแหน่งนางงาม สุนทรีก้าวไปสู่ตำแหน่งดารานาฏยนต์ดวงเด่น ที่พุ่งโพลงเหมือนพลุ สุนทรีมีพร้อมแล้วในสิ่งที่หล่อนเคยปรารถนาไว้ หล่อนมีบ้านโก้หลังงาม พร้อมด้วยเครื่องตกแต่งราคาแพง มีรถยนต์สวยทันสมัยที่ใครๆ ก็มองตามเมื่อเล่นผ่าน มีเงินทองใช้สอยเหลือเฟือ มีชื่อขจรขยายไปทั่วเมืองไทย มีแต่คำชมเชยยกย่อง และลุ่มหลงในเสน่ห์ความงาม

ของสุนทรื ในทุกที่ทุกแห่งที่หล่อนเหยียบย่างเข้าไป แต่สุนทรืก็ไม่มี
ความสุข ทั้งๆ ที่หล่อนมีทุกอย่างที่ได้เคยใฝ่ฝันไว้ มีผู้คนล้อมรอบ
ไม่เว้นว่าง แต่สุนทรืก็คร่ำครวญว่า หล่อนแสนที่จะว่าเหวเปล่าเปลี่ยว
ใจ ว่าเหวราวกับตัวคนเดียวในโลกนี้

น่าประหลาดที่หล่อนมีพร้อมทุกอย่างแล้ว แต่หล่อนกลับ
พรั่ำรำพันว่า ช่างว่าเหว เสียนี้กระไร! สาเหตุมิใช่อื่นไกล เจ้า
อารมณ์อยาก อารมณ์ปรารถนาของหล่อนนั่นเองเป็นต้นเหตุ บัดนี้
คมน์ สุรคุปต์ สามเณรเดิมของสุนทรื กลับกลายเป็นบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์มีชื่อของเมืองไทย ความซอกซำปาดเจ็บในหัวใจที่
ถูกสลัดทิ้งจากหญิงที่เขารักยิ่งชีวิตยิ่งหัวใจ ได้เป็นพลังผลักดันให้
คมน์สามารถเขียนนวนิยายเรื่องยาวที่สะท้าน สะเทือนฝังหัวใจ
นักอ่าน ทำให้เขาเป็นนักประพันธ์ชื่อดังของเมืองไทยอีกด้วย การ
ที่สุนทรืละทิ้งเขาไปได้ทำให้เขาเจ็บปวดและมีความขมขื่นต่อชีวิต
ก็จริงอยู่แต่มันก็ได้กลายเป็นพลังสร้างโชค สร้างชื่อ ให้เขาไปด้วย
ในขณะเดียวกัน สุนทรืจึงมีอารมณ์อยากที่จะครอบครองตัวคมน์
สุรคุปต์และลูกสนธยาอีกครั้ง เขา...เป็นความปรารถนาของหล่อน
เป็นความอบอุ่น ความสุข ตามความคิดของคนที่เป็นทาสของความ
อยาก ความโลภมาก หล่อนลืมไปเสียแล้วว่า หล่อนได้เคยใจดำ
โหดร้ายต่อเขาและลูกน้อยอย่างไร หล่อนได้ประณามเหยียดหยาม
เขาอย่างไร บัดนี้ สุนทรืต้องการคมน์ สุรคุปต์ ต้องการอย่างยิ่งแต่
หล่อนไม่มีโอกาส ไม่มีหวังเสียแล้ว เพราะคมน์ เชิดผู้หญิงสวย
เขายังไม่ลืมความขมขื่นระทมใจที่ได้รับจากสุนทรื แม้เขาจะรู้จัก

สุนทรื ในนามของนุจรี ดาริน ผู้มีรูปโฉมคล้ายคลึงกับสุนทรืที่สุด เขาก็ไม่แยแส และยิ่งกว่านั้น คมนั่งกำลังมองเห็นคุณค่าของครูของนักหญิงผู้ตั้งงามด้วยคุณธรรม ความดี ผู้ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อลูกสนธยาของเขา ยิ่งกว่าสุนทรืผู้เป็นแม่แท้ๆ ได้เคยเอาใจใส่มา ฉะนั้นสุนทรืจึงว่าแห้ว เปล่าเปลี่ยวเพราะหล่อนไม่สามารถจะสนองอารมณ์อยาก อารมณ์ปรารถนาที่มีอำนาจลึกลับ ซึ่งบังคับให้หล่อนต้องตกเป็นทาสอยู่ภายใต้อิทธิพลของมันตลอดมา

แล้วสุนทรืก็ดับความว่าแห้ว ความเปล่าเปลี่ยวของหล่อนด้วย เหล้าจากน้อยไปหามาก จากดื่มเล่นเป็นดื่มจริง จนกลายเป็นกิจนิสัยที่จะวางเว้นเสียมิได้ สุนทรืได้กลายเป็นหญิงขี้เหล้าไปเสียแล้ว!

แต่สุนทรืก็ได้หยุดยั้งอยู่เพียงเท่านั้น หล่อนตามใจ อารมณ์ ซึ่งเป็นนายเหนือชีวิตของหล่อนตลอดมา ด้วยการดื่มเหล้า เล่นการพนัน และเมื่อหล่อนถูกล่อด้วยเฮโรอีน หล่อนก็ติดมันและตกเป็นทาสของมันจนหล่อนสิ้นเนื้อประดาตัว

ชีวิตของสุนทรื สุรคุปต์ หรือ นุจรี ดาริน เป็นชีวิตของผู้หญิงที่ชวนให้สลดสังเวชและอนาถใจแท้ ความที่เป็นทาสของอารมณ์แห่งความทะเยอทะยานอยาก ทำให้สุนทรืไม่คิดถึงใคร และไม่เห็นแก่ใคร นอกจากตัวของหล่อนเอง หล่อนผละจากผู้ที่รักใคร่ห่วงใย ให้ความโอบอุ้มหล่อนเหมือนผู้โดยสารเรือที่ถีบหัวเรือเมื่อขึ้นท่า ความเป็นทาสของอารมณ์ได้ทำให้หล่อนกลายเป็นคนใจดำและยโส เจ้าสิ่งเหล่านี้แหละที่ได้นำชีวิตของหล่อนไปสู่ความเปล่าเปลี่ยว เดียวดายในที่สุดของชีวิต ในยามทุกข์ ในยามเปล่าเปลี่ยว สุนทรื

พร้า่วิงวอนขอพร ขอความเห็นใจจากสวรรค์เบื้องบน แต่ในชีวิต
ของหล่อน สุนทรีไม่เคยให้ความอบอุ่น ความจริงใจ ไม่เคยสร้าง
สวรรค์ให้แก่ใคร แล้วหล่อนจะหวังคำตอบจากสวรรค์กระไรได้?

สุนทรีมอบชีวิตจิตใจของหล่อนให้เป็นทาสของอารมณ์ ฉะนั้น
ผลตอบแทนที่หล่อนจะได้รับก็ย่อมเนื่องมาจากอิทธิพลของอารมณ์
เท่านั้น และแน่ละ มันย่อมเป็นผลที่ชวนให้น่าสมเพช และน่าอนาถ
มากกว่าน่าชื่นใจ

อนิจจา! สุนทรี ผู้เป็นทาสของอารมณ์

...
...
...
...
...

“ดูหนึ่งดูละคร
ยิ้มเยาะเล่นหัว

แล้วย้อนดูตัว
เดินขำเหมือนฝัน”

กรมพระนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงถอดเป็นพากย์ไทย
จากคำกล่าวของ โอมาคัยยาม

วิสูตร

ผู้ปลงตก

จากเรื่อง ละครแห่งชีวิต
ของ 'หม่อมเจ้าอากาศดาเกิง รัตพัฒน'

ทำไมคุณหนังละครแล้วจึงต้องหวนมาคิดถึงมามองดูชีวิต
ของตัวเอง? แล้วบางทีก็หัวเราะบ้าง ร้องไห้บ้างกับชีวิตที่เราหันมา
มองดูนั้น ไม่ใช่อะไรอื่น หัวเราะด้วยความชื่นชมยินดี กับความสุข
ของชีวิตของเราเอง และร้องไห้ให้เศร้าใจก็กับชีวิตของเราเองอีกนะ
แหละ ที่เผชิญไปเหมือน หรือไปคล้ายคลึงกับชีวิตของละคร
หรือภาพยนตร์นั้นจริงๆ คิดๆ ไปแล้วก็ต้องยอมเชื่อว่าชีวิตใน
ละครในภาพยนตร์นั้น ไม่แตกต่างจากชีวิตจริงของมนุษย์ ที่เวียน
ว่ายอยู่ในโลกนี้เท่าไรเลยเพียงแต่เขาวาดภาพระบายนสี ให้ชีวิตนั้น
เข้มข้นขึ้นเพื่อที่จะได้เป็นรอยประทับใจมนุษย์ผู้ชมได้เด่นชัดและ
ลึกซึ้งขึ้น

ชีวิตคือละคร! ละครคือชีวิต! ใครจริงจังกับมันขนาดเอา
เป็นเอาตายคนนั้นก็ต้องเป็นบ้า

“วิสูตร ศุภลักษณ์ ณ อยุธยา” แห่งเรื่อง ละครแห่งชีวิต ของ
“หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์” เป็นตัวอย่างชีวิตที่จะเน้นให้
เห็นคำกล่าวที่ว่า ชีวิตคือละคร ได้เด่นชัด

“วิสูตร” เป็นบุตรของพระยาวิเศษศุภลักษณ์ ผู้มั่งคั่งด้วย
ทรัพย์สินและสูงด้วยเกียรติ วิสูตรมีพี่น้องหลายคน อยู่ในคฤหาสน์
อันโอโถงสง่างามใครได้รู้จักวิสูตรย่อมมีความคิดเหมือนกันหมดว่า

“น่าอิจฉาวิสูตรจริง เขาช่างมีบุญอะไรอย่างนั้น พี่น้องพร้อม
พร้อมเงินทองมากล้น พ่อแม่โก้หรูมีเกียรติ มีทรัพย์ บ้านช่องโอโถง
น่าอยู่ เขาคงมีความสุขจริงนะ”

แล้วคนที่นึกอย่างนี้ก็คงจะหันกลับมานึกถึงตัวเองแล้วก็เศร้าใจ
ทำไมเราจึงยากจนไม่รู้ร่ำรวยมีเกียรติเหมือนเขาบ้าง? แต่สำหรับ
วิสูตรเอง ถ้าเขาได้ยื่นคำร้องพึ่งรำพันของใครเกี่ยวกับตัวเขาเช่นนั้น
เขาคงจะหัวเราะด้วยความขบขัน หัวเราะอย่างสมน้ำหน้าตัวเอง
และสงสารในความเข้าใจผิดของผู้พูดคนนั้น เพราะชีวิตมันเป็น
เพียงละคร เรื่องสั้นบ้างเรื่องยาวบ้างแล้วแต่อารมณ์และความ
ต้องการของผู้กำกับชีวิต ชีวิตมันจึงได้เล่นตลกกับวิสูตรอย่างนี้

วิสูตรมีพี่น้องหลายคนก็จริงอยู่ แต่วิสูตรไม่เคยรู้ว่าความรัก
อันกลมเกลียวระหว่างพี่น้องคืออะไร เพราะพี่น้องทั้งหลายเป็น
ลูกรักของพ่อแม่และเหลือวิสูตรเป็นลูกชังอยู่เพียงคนเดียว พ่อแม่

ของวิสูตรร่ำรวยมั่งคั่ง แต่วิสูตรไม่เคยได้ลิ้มรสของความสุข
 ฟุ่มเฟือยที่ทรัพย์จะสามารถบันดาลให้ได้ ถึงเวลาหน้าเทศกาลมี
 งานสนุก พ่อแม่มีเงินที่จะแจกให้แก่ลูกอื่นๆ อย่างฟุ่มเฟือย แต่
 เมื่อถึงวิสูตรเงินนั้นก็หมด โอกาสเดียวที่วิสูตรได้ใกล้ชิดพ่อแม่
 ก็คือ เมื่อวิสูตรต้องทำหน้าที่หมอนวดเหยียบ ซึ่งวิสูตรได้รับคำ
 ชมเชยว่าเหยียบได้ดี เพราะน้ำหนักตัวไม่มากไม่เหนื่อยกำลังพอดี
 ฉะนั้นวงสมาคมของวิสูตรผู้อยู่ในตระกูลสูง แห่งคฤหาสน์อันโอโง่ง
 สง่างามนั้นก็มิเพียงขยายพร้อมพี่เลี้ยง ผู้เป็นหญิงชาวบ้านที่มีแต่ความ
 รักและเสียสละเพื่อวิสูตรนายน้อยของแก และเด็กหญิง บุญเฮียง
 ลูกชาวบ้านในแถบนั้น

เมื่อวงสมาคมของวิสูตรเป็นเช่นนี้ วิสูตรจึงมีความสามารถ
 ในการพนันมากชนิดอยู่ ด้วยการแนะนำของยายพร้อมพี่เลี้ยงผู้
 ปลอบใจวิสูตรว่า แม้จะอาภัพในเรื่องความรักจากพ่อแม่ แต่วิสูตร
 ก็มีโชคดีทางการพนัน วิสูตรกลายเป็นเด็กที่ค่อนข้างเกรงและเจ้าคิด
 เจ้าค้น แทนที่จะแจ่มใสสุขสบาย เพราะความที่ขัดแค้นในโชค
 วาสนาของตัวเอง แม้ยังอยู่ในวัยเยาว์ วิสูตรเริ่มไม่เชื่อมั่นมนุษย์เสีย
 แล้วว่า ในโลกนี้จะมีมนุษย์ที่มีน้ำใจหวังดีและเสียสละต่อคนอื่น
 เพราะพ่อแม่แท้ๆ ยังแสดงความอยุติธรรมต่อลูกของตัวเองได้ถึง
 เพียงนี้ ฉะนั้นเมื่อคราวที่วิสูตรไปมีเรื่องชกต่อยกับประติษฐ์ บุญญา
 รัตน์ เพื่อนร่วมชั้นเรียนและประติษฐ์ยอมรับผิดชอบรับโทษจากครูเสีย
 ผู้เดียว เพื่อวิสูตรจะไม่ต้องได้รับโทษด้วยทั้ง ๆ ที่ผู้ก่อเรื่องคือวิสูตร

เอง วิสูตรจึงจับใจในความดีและความมีน้ำใจของผู้ชายของประติษฐ์ยิ่งนัก วิสูตรเริ่มมองโลกด้วยความแจ่มใสขึ้นเล็กน้อย และได้มีความผาสุกในการที่ได้พบเพื่อนที่มีน้ำใจดีเช่นประติษฐ์

เพราะชีวิตคือละคร! มารดาของวิสูตรซึ่งเคยเป็นเอกและเป็นนางพญาอยู่ในบ้านได้ถูกผู้กำกับชีวิตพลิกดวงชะตาให้ต้องจากเคหะสถานบ้านเรือนเพราะความที่ล่วงเข้าสู่วัยชรา จึงหมดเสน่ห์ที่จะผูกมัดหัวใจของบิดาวิสูตรให้มั่นคงอยู่กับตนได้แต่ผู้เดียว เรื่องอย่างนี้เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ผู้เวียนว่ายอยู่ในกิเลส แต่มันก็เหมือนเรื่องละคร เพราะหาความจริงจิงแน่นอนอะไรไม่ได้ด้วยความผันผวนของละครแห่งชีวิตของมารดา ได้พาให้วิสูตรย้ายจากบ้านเดิมมาพ่อกับมารดา และกลายเป็นเพื่อนบ้านกับประติษฐ์และลำจวนน้องสาว

ฉากชีวิตของวิสูตรในระยะนี้เรียกว่าขึ้นบานขึ้นเหมือนดอกไม้ที่ได้น้ำค้าง แต่น้ำค้างชีวิตจะคงทนอยู่นานกระไรได้? เพราะแสงอาทิตย์กำลังจะเริ่มแผดเผาภายในเวลาอันสั้นนี้อยู่แล้ว เหมือนชีวิตของวิสูตร ประติษฐ์เพื่อนรักได้ทุนไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ วิสูตรใจหายที่ต้องขาดเพื่อนคู่ใจ และมีลำจวน เพื่อนหญิงคนสุดท้ายของวิสูตรก็เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยกะทันหันเหมือนฝนตกกลางแดดจ้า ไม่มีเค้าเมฆให้รู้ตัวล่วงหน้าเลยเพียงแต่มีรอยโทห่นุ่มห้วนออกมาเยิ้มเป็นแขกประจำบ้านเท่านั้น ทั้งลำจวนและพ่อแม่ของหล่อน ก็เห็นวิสูตรเป็นสัตว์เลื้อยคลานไปเสียแล้ว แต่หัวใจ

ของวิสูตรเปรียบเหมือนกางเกงที่ได้เปื้อนเปรอะด้วยน้ำสกปรกที่
 สาดกระเซ็นมาแล้ว ฉะนั้น แม้จะโดนน้ำโคลนราดเพิ่มเติมอีก ก็ไม่
 ทำให้สกปรกกว่าเดิมสักเท่าไรนัก วิสูตรแปลกใจสงสัย สังเวช
 และเศร้าใจแต่ไม่ถึงเจ็บปวดเพราะค่อนข้างจะชินอยู่บ้างแล้ว

สมัยโน้นก็เหมือนกับสมัยนี้ หรือบางทีอาจจะยิ่งกว่าที่ความ
 เป็นนักเรียนนอกนั้นช่างหอมหวาน รวากับทุเรียนพันธุ์ดีที่เก็บได้ที่
 ทุกคนทั้งชายหญิงจึงพยายามกันเหลือเกินที่จะให้ได้ไปเมืองนอก
 แม้สักครั้งหนึ่ง วิสูตรก็เป็นคนหนึ่งที่ไม่แตกต่างไปจากคนอื่น แต่
 วิสูตรไม่เคยหวังและมองไม่เห็นหนทางเลยว่าเขาจะไปเมืองนอก
 ได้อย่างไร ในเมื่อชื่อของเขาไม่มีอยู่ในพินัยกรรมของบิดา เพราะ
 เขาเป็นผู้ที่เห็นใจมารดาและติดตามมาอยู่เป็นเพื่อนท่าน และวิสูตร
 ก็เรียนหนังสือไม่เก่งเหมือนอย่างประดิษฐ์ ฉะนั้นการคิดชิงทุนไป
 ต่างประเทศจึงไม่มีหวัง แต่วิสูตรก็ยังไม่แพ้ชีวิตเสียทีเดียว ในที่สุด
 ก็ปรากฏว่าคุณปู่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้กรุณาทำพินัยกรรมมอบเงินไว้
 ให้วิสูตรสองหมื่น วิสูตรรู้ว่า ด้วยเงินสองหมื่นบาทนี้ เขาสามารถที่
 จะไปเมืองนอกได้แต่จะอยู่ได้ไม่กี่ปี และเมื่อกลับมาแล้ว เขาก็จะไม่
 มีอะไรเหลือติดตัวเลย เขาจะต้องเป็นคนจนอย่างยิ่ง แต่วิสูตรก็ยอม
 เขายอมอด ยอมเป็นคนจน แต่ขอให้ได้ไปเมืองนอก

ในที่สุด วิสูตรก็ได้ไปประเทศอังกฤษสมดังปรารถนา ชีวิต
 เป็นละคร คนเราจึงตีหน้าหลอกกันได้ง่าย ๆ ในวันที่วิสูตรออกเดิน
 ทาง ลำจวนและครอบครัวของหล่อนผู้ได้เคยสลัดวิสูตรให้กระเด็น

ไปเหมือนสัตว์โลกผู้ปราศจากค่า ก็ได้ไปส่งวิสูตรอย่างพร้อมเพรียง และด้วยความอึดอัมแจ่มใส วิสูตรแปลกใจปอนอนาใจ แต่สิ่งที่เขาแปลกและคาดไม่ถึงยิ่งกว่านี้ก็คือ การเปลี่ยนของประติษฐ์ เพื่อนรักผู้เคยเป็นเพื่อนตายเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข กลับกลายเป็นคนอื่นเป็นคนใจดำเห็นแก่ตัว แต่วิสูตรก็เฝ้าดูและยอมรับไว้ว่ามันเป็นอีกฉากหนึ่งของชีวิต ละครที่เปลี่ยนฉากบ่อย ๆ นั้น บางทีมันก็เพิ่มรสชาติขึ้นอีกด้วยเหมือนกัน อย่างน้อยที่สุดก็ทำให้ไม่เกิดความจืดชืด

พระพรหมผู้กำกับชีวิตของวิสูตร คงจะได้สังเกตเห็นว่าได้แกลังทมมานและทดลองความใจแข็งของวิสูตรมามากพอสมควรแล้ว ถ้าไม่ผ่อนปรนเสียบ้าง เซลชีวิตของท่านอาจจะสิ้นกำลังไปเสียก่อนที่ท่านจะได้ทมมานให้ครบตามสูตรของท่านก็ได้ ฉะนั้นผู้กำกับชีวิตของวิสูตรก็ค่อย ๆ ไปรยแสงสีและความขุ่นขึ้นของชีวิตมาสู่วิสูตรในตอนนี้ ชีวิตของวิสูตรที่ประเทศอังกฤษในระยะแรก จึงเป็นชีวิตที่วิสูตรเรียกได้ว่าเป็นสวรรค์สำหรับเขาทีเดียว ความรัก ความเอาใจใส่ของมิสเตอร์และมิสซิสแอนดรูว์ ที่มีต่อวิสูตรเหมือนหนึ่งความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ได้สร้างความซาบซึ้งใจให้เกิดแก่วิสูตรเป็นอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นความรักของมาเรีย เกรย์ สาวสวยชาวอังกฤษที่มีต่อวิสูตรอย่างท่วมท้นหัวใจ ด้วยใจรักอันสุจริตและมั่นคง เป็นเสมือนอาหารทิพย์ที่มาเติมชีวิตที่กระปรองกระปรังของวิสูตรนั้น ให้เต็มอัมขึ้น ความรักอันอบอุ่นสุจริตใจที่วิสูตรได้รับจากพ่อแม่บุญธรรมชาวอังกฤษและคู่รักสาวชาวอังกฤษนี้เอง เป็นประหนึ่ง

นำทิพย์วิเศษที่ขโมยหัวใจที่ตายด้านและแน่นทึบของวิสูตรให้สะอาดขึ้น ทำให้หัวใจอันแข็งกระด้างค่อยอ่อนโยนลง และวิสูตรก็รู้สึกว่าละครแห่งชีวิตของเขานั้นก็ไม่เลวเสียทีเดียว ยิ่งกว่านั้นเมื่อวิสูตรได้มีโอกาสเข้าร่วมชีวิตในอาชีพนักหนังสือพิมพ์ภายใต้นามปากกาว่า "บ๊อบบี้" ได้ท่องเที่ยวไปประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป ได้มีชื่อว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้สามารถ วิสูตรก็ค่อยมีความมั่นใจในตัวเอง และชีวิตขึ้น ค่อยๆ ล้ำนึกถึงความมีค่าแห่งชีวิตของตน ระยะนี้วิสูตรจึงมีทั้งเกียรติและความสุขอันนับว่าเป็นยอดปรารถนาของมนุษย์ปุถุชน

แต่พระพรหมไม่ทรงโปรดเห็นใครมีความสุขนาน ด้วยทรงเกรงว่าจะหลงลืมตัว ฉะนั้นหลังจากที่ท่านได้ปล่อยหัวใจวิสูตรหยุดพัก เหมือนนักมวยที่พักระหว่างยกเพื่อรับการให้น้ำให้ชุ่มชื้นมีกำลังแล้ว พระพรหมก็เคาะระฆังให้นักมวยวิสูตรเริ่มเข้าพันตูบนเวทีชีวิตต่อไป ขณะที่วิสูตรกำลังอึดอัดด้วยความสุขและชื่อเสียงเกียรติยศนั้น คืบหนึ่งเขาก็ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์อย่างสาหัสซึ่งร้ายแรงพอที่จะทำให้เขาต้องละทิ้งอาชีพนักหนังสือพิมพ์ และมาเรีย เกรย์ หญิงยอดรักด้วยความอาลัยอย่างสุดซึ่งเขากลายเป็นคนสุขภาพทรุดโทรมเมื่อทำงานไม่ได้ เงินก็ขาด วิสูตรต้องดิ้นรนตะเกียกตะกายต่อไป และเขาคิดว่าควรจะได้ไปลองเผชิญโชคในอเมริกาสักพัก

เมื่อตัดสินใจแล้ว วิสูตรก็ทำให้แซมแซ็ง อ่าลามาเรีย เกรย์ หญิงน้ำใจงามเดินทางไปสหรัฐอเมริกา โชคยังไม่ร้ายถึงที่สุดนัก

วิสูตรก็ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงให้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในอเมริกานั้น แต่พระพรหมผู้กำกับชีวิตของวิสูตรก็ไม่ยอมให้วิสูตรแสดงละครชีวิตจากนั้นมาเกินไป ท่านเริ่มปิดฉากชีวิตวิสูตรที่กำลังฟื้นตัวนี้เสียอีก และปิดด้วยกำลังแรงจนดวงตาทั้งสองของวิสูตรเกือบจะบอด แพทย์ให้เหตุผลว่าเพราะแรงกระเทือนจากอุบัติเหตุรถยนต์ชนกันครั้งนั้น และเพราะกรากกรำกรเรียนมากเกินไป วิสูตรจึงเกือบจะเสียดวงตาทั้งสองไป ฉะนั้นวิสูตรต้องพักการเรียนโดยไม่กำหนด เช่นนี้ก็หมายถึงอวสานชีวิตของความเป็นนักเรียนนอกของวิสูตรนั่นเอง

ฉากชีวิตในต่างประเทศของวิสูตรได้รู้ดำนแล้ว แต่ฉากชีวิตในเมืองไทยยังคงเปิดต่อไป วิสูตรกลับเมืองไทยอย่างนักเรียนที่ปราศจากปริญญาในแผ่นกระดาษ แต่วิสูตรก็ได้รับปริญญาจากประสบการณ์ของชีวิตอันมีคุณค่า ซึ่งนับว่ามีค่ายิ่งต่อการดำรงชีวิตในระยะต่อมาของเขา ประสบการณ์ที่ผ่านมาสอนให้วิสูตรรู้จักความจริงของชีวิต นั่นคือความไม่มีอะไรจริง ไม่มีอะไรแท้แน่นอนบนโลกนี้ เขายังได้พบกับความผันผวนหลอกลวงและความขึ้นๆ ลงๆ ของชีวิตมากขึ้นเท่าใด เขายังมองเห็นแก่นแท้ของมนุษย์และความจริงของชีวิตมากขึ้นเพียงนั้น ประสบการณ์เหล่านี้เป็นเสมือนสัญญาภัยที่เคาะให้เขาได้รู้ตัวล่วงหน้า เพื่อมีสติที่จะมองดูทางหนีทีไล่ในชีวิตเพื่อที่จะไม่ตกหลุมพราง อันหลอกลอนของชีวิตนั้นอีก

วิสูตรกลับเมืองไทยอย่างคนไม่มีปริญญาและอย่างคนจน แต่วิสูตรก็สามารถหาความสุขให้แก่ชีวิตได้โดยไม่ต้องปล่อยตัวให้เป็น

ทาสของทั้งปมด้อยและปมโด่ง เพราะวิสูตรปลงตกเสียแล้วว่า
ชีวิตเป็นอย่างนี้เองไม่มีอะไรมากไม่มีอะไรน้อยไปกว่านี้ วิสูตร
จึงมองละครชีวิตรอบๆ ตัวของเขาอย่างผู้มีใจสงบและปลงตกแล้ว
เขาจึงอยู่ได้อย่างเป็นสุข ไม่ว่ากับพวกพี่น้องที่โลภมาก หรือกับ
ลำจวนหญิงมารยา หรือเพื่อนฝูงที่หน้าไหว้หลังหลอก วิสูตรไม่ยึด
ไม่ถือเพราะวิสูตรเชื่อเสียแล้วว่าความจริงแท้ของชีวิตคือความไม่มี
อะไรจริงนั่นเอง

ชีวิตคือละคร! ละครคือชีวิต! ถ้าปลงเสียได้ก็จะอยู่ใน
โลกนี้ได้ด้วยความสุขพอสมควร

นิท-พิม

ผู้สามารถหยั่งรู้ใจมนุษย์

จากเรื่อง นิท-พิม
ของ 'ว.ณ ประมวลมารค'

นิทเป็นมหาพันธุ์บ็อกเซอร์ ซึ่งมีคุณสมบัติว่าฉลาด กล้าหาญ
ซื่อสัตย์ แข็งแรง รักนาย และรักเด็ก นิทตัวใหญ่โตลำสัน สีน้ำตาล
แก่ เมื่อไปอยู่แถบป่าอำเภอกูเชียว คนตาผาดที่เป็นโรคขี้ตื่น ก็อาจ
มองนิทเป็นเสือไปก็มีเหมือนกัน เมื่อเวลาต่อสู้ นิทชอบฮีนสองขา
และใช้ขาหน้าสองขาตะปบศัตรูจนล้มคว่ำ แล้วโดดเข้าคร่อม จนคู่
ต่อสู้ไม่มีทางสู้เสียเลย นิทจึงเป็นนักเลงใหญ่อยู่แถบกูเชียว และ
ในที่แห่งอื่นที่นิทเหยียดผ่านไป นิทเป็นนักเลงใหญ่ในแบบที่ทั้งเด็ก
ทั้งผู้ใหญ่ทั้งหลายยกย่องให้ว่าเป็น ผู้กล้าหาญ และใจกว้าง ไม่ใช่
นักเลงแบบอันธพาลที่พบบันอยู่ส่วนมากในปัจจุบันนี้ นิทมีใจ
อ่อนโยน รักเด็ก และสละตัวออกป้องกันเด็กในเมื่อมีอันตราย จน

ได้รับคำยกย่องว่าเป็น วีรบุรุษหมา เช่น ในคราวที่นิกเข้าต่อสู้กับหมาบ้า เพื่อป้องกันไม่ให้มันเข้ากัดเด็กเล็กๆ เป็นต้น

ส่วนพิมเป็นหมาพันธุ์พูเดิล สีดำ ขนหยิกหยอง ซึ่งจำต้องได้รับการตัดเป็นแบบต่างๆ เพื่อให้มองดูงดงามและไม่รุงรัง ฉะนั้นพิมจึงต้องได้รับการเสริมสวอยอยู่บ่อยๆ ไม่แพ้สาวๆ ที่ต้องเข้าร้านผมร้านเสื้อ ร้านรองเท้านั่นแหละ เพื่อปรุงโฉมให้อยู่ในแฟชั่นนำสมัยอยู่เสมอ พิมรู้สึกว่าเป็นเวรกรรมของตัวเองอย่างหนักที่ต้องถูกบังคับให้เสริมสวอยเช่นนั้น มันเป็นการทรมานกันสิ้นดี เพราะพิมนี้ก็ไม่ออกว่าเป็นหมาจะต้องเสริมสวอยทำไมกัน? เสริมสวอยให้ใครดู? เพราะการเสริมสวอยมันทำให้เกิดการผัดกลืนจนทำให้ตัวเองก็เกือบจะจำตัวเองไม่ได้ แล้วยังไม่พอ ยังทำให้เป็นที่เขม่นของหมาอื่นแล้วเพื่อนฝูงก็พลอยผัดกลืนเห็นเป็นหมาแปลกหน้าไปเสียอีกด้วย!

นิกอยู่กับนายผู้ชาย ซึ่งเป็นนายช่างหนุ่มโสด หน้าตาคมสัน มีบ้านพักอยู่ที่อำเภอภูเขียว เพราะนายถูกส่งไปทำงานอยู่ที่นั่น แม้นิกจะต้องพลัดพรากจากบ้านแม่เมืองพ่อที่อยู่ไกลแสนไกลมาอยู่ถึงอำเภอภูเขียว ประเทศไทย นิกก็ไม่รู้สึกเดือดร้อน หรือเป็นโรคคร่ำครวญถึงบ้าน เพราะนิกมีนายผู้ชายที่ใจดีผู้เป็นทุกอย่างทุกอย่างของนิก พ่อแม่ก็เป็นเพียงผู้ให้กำเนิดตามธรรมชาติของสัตว์โลกเท่านั้น แต่นายนี้แหละที่ทำให้นิกเติบโต แข็งแรง มีชีวิตชีวา มองโลกรอบตัวด้วยความสดใสและเป็นสุข ฉะนั้นนิกจึงถือว่า นายคือบ้านคือพ่อแม่ คือทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของนิก

พิมเป็นผู้ชายเหมือนกับนิก แต่อยู่กับนายผู้หญิง (ซึ่งยังไม่ได้เป็นอะไรกับนายผู้ชาย) ผู้เห็นว่า เมื่อพิมได้รับการเสริมสวยแล้วนั้นช่างมีประพิมพีระพายคล้ายตุ๊กตา (หมา) เสียนี้กระไร ฉะนั้น จึงเรียกชื่อว่า "พิม" เพราะพิมอยู่กับนายผู้หญิง และมีหน้าซ้ายยังอยู่ที่ห้องเช่าเมืองฝรั่งที่เขาเรียกกันว่า "แฟลต" เสียอีกด้วย พิมจึงจำเป็นต้องมีชีวิตที่ค่อนข้างราบเรียบไม่โลดโผนเหมือนอย่างนิก ที่ได้อยู่ในป่ากว้าง มี "เสรีประชาธิปไตย" อย่างสมบูรณ์ในอันที่จะเที่ยวเตร่ชุกชอนได้เต็มที่ และเพราะนายเป็นผู้ชาย ซึ่งก็เหมือนกับผู้ชายทั้งหลาย ที่ชอบยอมสละการพูดให้เป็นหน้าที่ของผู้หญิง ฉะนั้นนิกจึงไม่ต้องฟังการบ่นพร่ำและจู้จี้เช่นพิม แต่ถ้านิกไม่ระวังตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยเสียบ้าง นิกก็อาจถูกลงทัณฑ์ที่หนักแน่นกว่าพิม คือ นายผู้ชายอาจจะออกกายบริหารขาเหวี่ยงดู้บดู้บมาที่ตัวนิกเมื่อไรก็ได้ ฉะนั้นนิกจะต้องรู้จักควบคุมใจตัวเองอยู่เหมือนกัน

ชีวิตของนิกและชีวิตของพิม เป็นชีวิตที่เพื่อนหมาทั้งหลายคงจะอดรู้สึกอิจฉาในบุญวาสนาเสียไม่ได้ เพราะว่าจะมีหมาสักกี่ตัวในโลกนี้ ที่มีโอกาสเหาะข้ามทวีปข้ามบ้านข้ามเมือง ข้ามหัวมนุษย์ และข้ามหัวหมาด้วยกันจากประเทศสวีตเซอร์แลนด์มาสู่ประเทศไทย อันที่จริง การตัดสินใจของนิกและพิมที่ยอมทิ้งบ้านพ่อแม่เมืองแม่มาอยู่กับนายที่ประเทศไทยนั้น เป็นความคิดที่เพื่อนหมาไทยทั้งหลายรับว่า เป็นความคิดที่ถูกต้อง!! เพราะจะไปหาบ้านเมืองไหนที่จะมีความสมบูรณ์และมีเสรีประชาธิปไตยเหมือนที่นี่ แต่เพื่อนหมาไทย

จำนวนไม่น้อยก็อยากจะได้มีโอกาสเหาะอย่างนิกและพิมบ้าง ไม่เหาะไปเลยหรอก แต่อยากเหาะไปชมบ้านเมืองอื่น และสังเกตชีวิตของหมาชาติต่างๆ ทั้งหลายว่า อยู่ดีมีสุขกันอย่างไร? หรืออยากไร้ได้ทุกข์สักเพียงไหน? แล้วยังอยากจะรู้อีกว่า ความรู้สึกของหมาที่กำลังเหาะอยู่ในอากาศกับเวลาที่ยืนสี่ขาอยู่บนพื้นดินนั้นมันแตกต่างกันอย่างไร? จะเหมือนกับความรู้สึกที่นิกได้คุยโม้ให้ฟังหรือไม่?

อันที่จริง แม้นิกกับพิมจะเป็นหมาฝรั่งเหมือนกัน แต่ก็ป็นหมาคนละพันธุ์ ขนาดของร่างกายก็แตกต่างกันลิบลับ แต่เผอิญนายของนิกและนายของพิมเป็นคนไทยเหมือนกัน แม้จะคนละเพศก็ตาม เพราะนายของเขาทั้งสองนี่เอง จึงเป็นเหตุให้นิกกับพิมได้มีความสนิทสนม เห็นอกเห็นใจกันจนเข้าขั้นเพื่อนเกลอ หรือถ้าจะพูดในอีกมุมหนึ่งก็ต้องว่า เพราะนิกกับพิมนี่เองที่เป็นสื่อสำคัญชักจูงให้นายผู้ชายและนายผู้หญิงของเขา ได้เกิดมีสัมพันธ์ภาพอันแนบแน่น และซาบซึ้งในหัวใจของกันและกัน นายทั้งสองจึงมีค่าแก่เขาทั้งสอง และเขาทั้งสองก็มีค่ามีความหมายแก่นายทั้งสองอย่างที่จะปริมาณนับไม่ได้

มนุษย์ทั้งหลายมักจะรู้สึกว่าหมาก็คือหมา มันจะมีความคิด มีหัวใจหัวใจอะไรกันนักหนา โยนกระดูกให้มันแทะสักชิ้นก็ซี้คร้าน จะกระดิกหางเข้ามาหาจนตัวคดตัวงอ ฉะนั้น มนุษย์คนไหนที่มัวไปคิดถึงจิตใจของหมาอยู่ มัวกลัวมันร้อน กลัวมันหนาว กลัวมันเจ็บ กลัวมันหิว กลัวมันเหา ฯลฯ มนุษย์นั้นก็บ้าแน่ เพราะหมาเขามีไว้

สำหรับเผ่าบ้าน สำหรับเท่าเมื่อเห็นขโมย สำหรับหอนเมื่อเห็นผี แต่ถ้ามนุษย์ผู้ใดมีเวลาได้ลองอ่านจดหมายโต้ตอบระหว่างนิกกับพิม บางทีอาจจะเกิดความยังคิดในใจที่จะหมิ่นประมาทน้ำใจและความคิดของหมาบ้างก็เป็นได้

ถูกละ! นายผู้ชายของนิกและนายผู้หญิงของพิม เป็นผู้เขียนจดหมายเหล่านั้นแทนในนามของเขาทั้งสอง แต่ก็เขียนด้วยความเข้าใจและมองทะลุไปถึงหัวใจและหัวใจคิดของหมาอย่างพิมและนิก เพราะทั้งนายผู้หญิงและนายผู้ชายมองดูหมาเหมือนอย่างสัตว์ที่ร่วมโลกเดียวกัน แม้จะไม่ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐเหมือนอย่างมนุษย์ แต่ถ้าให้ความรัก มันก็รู้สึกอบอุ่นและกตัญญู ถ้าตีมันก็เจ็บปวดและเกิดทุกข์ ถ้าพลัดพรากมันก็จะเศร้าซึมหงอยเหงา ด้วยเหตุนี้ทั้งนิกและพิมจึงยินดีและเต็มใจอย่างยิ่งที่จะให้นายของเขาเป็นผู้เขียนจดหมายแทนเขาทั้งสองเพราะอย่างไร เขาก็ยอมรับว่านายเป็นมนุษย์ประเสริฐผู้มีมันสมอง มีความฉลาดลึกซึ้งพอที่จะเขียนความรู้สึก ความคิดและจิตใจของเขา และหมาทั้งหลายออกมาได้อย่างละเอียดลออถี่ถ้วน ตรงกับหัวใจของเขาอย่างไม่ผิดเลย เพราะขณะที่นายเขียนจดหมายนั้น เขาจะนั่งอยู่ใกล้ๆ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดของเขาแก่นายด้วยสายตาบ้าง ด้วยการสัมผัสบ้าง คือเอาหัวหรือเอาขาพาดไว้ที่ตักของนายบ้าง ฉะนั้น ความคิดความรู้สึกของเขาจึงหลั่งไหลไปสู่หัวใจของนายโดยไม่ขาดสาย นิกและพิมรู้สึกว่าเป็นบุญของเขาแท้ๆ ที่มีนายผู้สามารถพูดแทนได้ สามารถ

เอาหัวใจของเขาออกมาตีแผ่ให้มนุษย์ได้รู้จักกันเสียที เพราะลำพังแต่เขาทั้งสองนั้น จะพูดให้เป็นที่เข้าใจและเห็นใจกันได้ก็เฉพาะแต่พวกหมาๆ ด้วยกันเท่านั้น

นิกกับพิมรู้ดีว่า วัลย์ของมนุษย์ชอบและไม่ชอบอะไรบ้าง มนุษย์ส่วนมากมักจะตะโกนกันว่า “ฉันรักความจริง ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย” แต่ทั้งนิกและพิมสังเกตได้ว่า แม้มนุษย์รักความจริงเท่าไรก็ตาม แต่มีน้อยครั้งนักที่พวกเขาจะพูดความจริง เพราะอะไร? เพราะความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย ถูกแล้ว แต่เขากลัวว่าตัวเขาเองนั้นแหละจะตาย ถ้าพูดความจริง

ฉะนั้นมนุษย์ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีเสี่ยงเพื่อให้ตนมีชีวิตรอด ซึ่งต่างกันกับพวกเขา ความจริงของหมาดูได้ง่ายเหลือเกิน ถ้าชอบกัน ก็ตรงเข้าเลียกัน แสดงความเป็นมิตร ถ้าศรัทธาไม่กินกันก็โดดเข้าขย้ำกันเลย แต่นิกและพิมก็รู้ว่าความจริงเช่นนี้ เขาจะแสดงได้ก็เฉพาะแต่กับพวกหมาด้วยกันเท่านั้น เขาจะไปแสดงกับมนุษย์โดยเฉพาะมนุษย์เป็นเพื่อนของนาย หรือแขกของนายไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจริงที่เขารู้สึกเขม่นมนุษย์คนนั้นเต็มที เพราะถ้าเขาแสดงกิริยาตามความจริงใจของเขา จะเป็นการทำให้นายของเขาต้องเสียหน้าเป็นอย่างยิ่ง และเขาก็รักนายมากจนไม่อาจที่จะทำสิ่งใดให้นายต้องเสียใจได้

แต่ก็มีบางอย่างเหมือนกัน ที่ความรู้สึกของเขาไม่แตกต่างไปจากมนุษย์เท่าใดนัก เช่น ในเรื่องของการเลือกคู่ มักจะมีกฎธรรมดาอยู่ว่า สิ่งตรงข้ามกันมักจะดึงดูดเข้าหากันโดยไม่รู้ตัว

หญิงและชายที่แต่งงานกันมักจะร่วมหอลงโรงกับอีกฝ่ายหนึ่งที่มี
อะไรตรงข้ามกับตน เช่น ผู้ชายเจียบขริมมักจะแต่งงานกับผู้หญิง
พูดมาก เป็นต้น พิม หมาพันธุ์พูเติ้ล ก็มีความเห็นในการเลือก
คู่คล้ายคลึงกับมนุษย์ในข้อนี้เหมือนกัน คือ พิมไม่เต็มใจที่จะ
ดุนาหงั้นกับหมาผู้หญิงพูเติ้ลเช่นตน เพราะการทำเช่นนั้น มันทำให้
ความรักกลายเป็นลูกปืนดำน ทำให้ความรู้สึกรักใคร่ละลายหายไป
หมด ด้วยหน้าตาที่เหมือนกัน ราวกับถอดออกมาจากพิมพ์เดียวกัน
เช่นนั้น พิมจึงบอกว่ารักไม่ลง เขาให้คำบรรยายไว้ว่า

“ผู้ชายใดเล่าในโลกที่จะรักผู้หญิงที่หน้าตาเหมือนตัวเราไม่มี
ผิดได้? โรแมนซ์มันหายไปหมด...นิกเอ๋ย ถ้าฉันได้พบผู้หญิงหอมๆ
อย่างนางแต่นของแก หรือผู้หญิงสีขาวยขนสั้น สีเหลืองสีน้ำตาล
บ้างก็จะติดอก ไช้ชนิดหน้าตาเหมือนฉันไม่มีผิด ชั่วแต่ผูกโบว์สีแดง
ไว้ที่ผมจุก แสดงว่าเป็นหมาผู้หญิงนั้น ฉันกลืนไม่ลงจริงๆ แกเห็นใจ
ฉันบ้างไหม?”

ฝ่ายนิกก็เป็นนักคิดด้วยเหมือนกัน โดยธรรมชาตินิกเป็นหมา
ที่รักเด็กมาก เห็นเด็กที่โหนด้องอยากเข้าไปเคล้าเคลียเลียหน้า
เลียตา แต่พ่อแม่ของเด็กทั้งหลายซิ ไม่ลู่จะนิยมยินดีในความรัก
ของนิกที่มีต่อลูกของตนนัก เพราะรู้สึกว่าเป็นความรักที่ค่อนข้าง
เสี่ยงภัย ด้วยนิกตัวโตใหญ่ หน้าตาไม่น่ารักเหมือนน้ำใจ ทั้งๆ ที่ถูก
กีดกันจนบางครั้งถึงกับถูกทุบตีจากพ่อแม่ของเด็ก นิกก็ยังรักเด็ก

อยู่นั่นเอง แต่เขาเห็นว่าความรักของเขาที่มีต่อเด็ก เป็นความรักที่ค่อนข้างมีอุปสรรค เป็นความรักที่เขาควรหักห้ามใจเสียดีกว่า แต่เขาก็ห้ามใจไม่ได้ เป็นเพราะอะไร?...นึกคิด...ในที่สุดเขาก็สรุปว่า

“ความรักมักไม่มีเหตุผล ไม่เหมือนความเกลียด เรามีเหตุผลเสมอเวลาเราเกลียดใคร อย่างฉันเกลียดนายชะง่า ก็เพราะฉันไม่ชอบวิธีอวดดีของเขา และเพราะอิจฉาเขาเรื่องกระดุกขึ้นนั้น อย่างที่มนุษย์เขาเกลียดกันก็เพราะอิจฉากัน กลัวเขาจะดีกว่า หรือไม่ก็เรื่องเงิน หรือไม่ก็หึงกันเกี่ยวกับคู่รัก หรือเรื่องกลัวมาชดลากหรือรู้ไส้กัน หรือเรื่องอื่นคล้ายๆ อย่างนั้น ถูกแล้ว เกลียดมักมีเหตุผลเสมอ ลองคิดดีๆ ไม่หลอกตัวเองซี จะหาเหตุผลได้ทุกครั้งที่เหตุใดจึงเกิดการเกลียดขึ้น ส่วนรักเล่า? รักไม่ยกมีเหตุผล รักไม่เกี่ยวกับกระดุก เงิน หรือสิ่งของอะไรเลย รักไม่ต้องมีเหตุผลอยู่ๆ บางทีพอเจอหน้าครั้งแรก เกิดถูกชะตาขึ้นมาก็รักได้ มันออกมาจากข้างในตัวของเราเฉยๆ ยังนั่นเอง หักห้ามก็ไม่ได้... ความรักเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งที่มีอำนาจมาก มากจนบางครั้งก็ชนะความยุติธรรม เหตุผลและความรู้สึกผิดชอบมันรุนแรงยิ่งกว่าความเจ็บปวดเสียอีก”

ด้วยเหตุนี้ นิกจึงคงรักเด็กต่อไป แม้จะถูกควาดหรือถูกทุบตี หรือแม้เด็กจะร้องไห้ใส่หน้าเขาจนเจ็บแก้วหูก็ตาม เพราะความรักไม่มีเหตุไม่มีผล

ชีวิตของนิกและชีวิตของพิมเป็นชีวิตที่จัดว่าค่อนข้างมีสุขมากกว่าทุกข์ เพราะเป็นชีวิตของผู้ที่ได้ประกอบกรรมดีไว้แต่ชาติปางก่อนนั้นอย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญมากก็เพราะทั้งนิกและพิม ได้พยายามเข้าใจบุคคลที่ตนอยู่ร่วมด้วย เข้าใจจิตใจของเขา เข้าใจความต้องการของเขา เข้าใจอารมณ์ของเขา อย่างที่นักศึกษาปัจจุบันใช้คำว่ารู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ฉะนั้นทุกข์มากก็เป็นทุกข์น้อย ถ้าทุกข์น้อยก็หายไปเลย และประการสำคัญที่สุด นิกและพิมได้จัดความสมดุลให้แก่ชีวิตของตน คือเมื่อตนได้รับความรัก ความเมตตา จากผู้เป็นนาย...นิกและพิมก็มอบความรัก ความซื่อสัตย์กตัญญูให้แก่นายเป็นการตอบแทน นิกและพิมจึงไม่ได้รับความสุขเฉพาะตัวเท่านั้น แต่ยังได้เป็นสื่อให้พิเศษฐ์นายของนิกและมนตรีานายของพิม ได้มาร่วมชีวิตร่วมสุขกันอีกด้วย นิกกับพิมจึงเป็นหมาพิเศษ ผู้สามารถหาความสุขจากการอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้ ก็เพราะสามารถหยั่งรู้จิตใจของมนุษย์นั่นเอง

แหม!! ถ้ามนุษย์เราจะสามารถเข้าใจจิตใจของกันเสียบ้าง เข้าใจอารมณ์ของกันและกันเสียบ้าง โลกของเรานี้ก็คงจะเป็นสวรรค์บนดินแน่ ๆ ทีเดียวนะ

วารยา

ผู้อำภัพ

จากเรื่อง ปักกิ่ง-นครแห่งความหลัง
ของ 'สด คุรุมะโรหิต'

ชีวิตของ “วารยา ราเนฟสกายา” แห่ง ปักกิ่งนครแห่งความหลัง ของ “สด คุรุมะโรหิต” เป็นชีวิตที่แสนเศร้าชวนให้เกิดความรู้สึกสลดและหดหู่สุดที่จะพรรณนา หลึงใดที่พร่ำรำพันว่า ดนช่างอัปโชค ตกวาสนา ชะตาไม่ขึ้น ลองให้ความสนใจกับชีวิตของ วารยา ราเนฟกายาดูบ้าง บางทีจะเกิดความชุ่มชื่นใจว่า อันตนนี้ ก็ยังนับว่าเป็นคนโชคดียิ่งไม่น้อย เพราะอย่างน้อยที่สุด ก็ยังมีแผ่นดินอันเป็นที่รักแห่งเมืองมารดาของตนไว้สำหรับเป็นที่ตายในกาลอวสานแห่งชีวิต

“วารยา ราเนฟสกายา” เป็นชาวรัสเซียขาว ที่ต้องบ้านแตกสาแหรกขาดอพยพหลบหนีรัสเซียแดง ออกจากบ้านเกิดเมืองนอน

ของตนตั้งแต่เยาว์วัยพร้อมกับพ่อแม่พี่น้อง ครอบครัวของวาระยา
อพยพมาอยู่ฮาร์บิน พอจะตั้งตัวติด การจลาจลก็เกิดขึ้นพร้อมกับ
ทำลายผลาญความสุขและทรัพย์สินของครอบครัว แม่ตาย พี่น้อง
ตายหมด คงเหลือแต่วาระยาและพ่อพร้อมด้วยทรัพย์สินเพียง
เล็กน้อย พวกกันอพยพหนีร้อนไปพึ่งเย็นที่ปักกิ่งเมืองโบราณแห่ง
วัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน

วลาติมีร์ บิดาของวาระยา เป็นบุคคลที่ยอมรับ ค่าของคนที่
การมีความสามารถวางตนให้คนอื่นยกย่องนับถือได้ และสิ่งนี้แหละ
คือเกียรติของตนส่วนเงินทองทรัพย์สินเป็นเพียงของนอกกาย เป็น
เพียงสิ่งเสริมสร้างบารมีที่ไม่จริง ฉะนั้น วลาติมีร์ จึงอบรมสั่งสอน
วาระยา ธิดาคนเดียวที่ยังเหลืออยู่ ให้สำนึกและสร้างเกียรติขื่อนี้ไว้
ประดับตัว จึงถ้าหากในชีวิตของวาระยาจะมีโชคอันใดอยู่บ้าง ก็เห็น
จะเป็นความมีโชคที่มีบิดาผู้มีใจสูงและมีคุณธรรมอันประเสริฐนี้
เอง วลาติมีร์ทุ่มเทความรักความเอาใจใส่ให้แก่วาระยาธิดาสาวคน
เดียวของตนอย่างเต็มที่ แต่วลาติมีร์ก็ให้แก่วาระยาได้เพียงความรัก
ความเข้าใจในความรู้สึก ความทุกข์โศกของลูก วลาติมีร์ให้อย่าง
อื่นไม่ได้ เพราะวลาติมีร์เองก็ยากจน จึงไม่อาจสร้างฐานะอันมั่นคง
เป็นปีกแผ่นให้แก่ลูก เพื่อจะเป็นสะพานสร้างควมมีสง่าราศีและ
ควมมีหน้ามีตาในความรู้สึกของคนในสังคมปัจจุบัน

เมื่อฟังมาถึงตอนนี้ ก็น่าจะชวนให้คิดว่า วาระยาก็คงจะมิ
ความสุขได้ตามควรแก่ฐานะของตนแล้ว ถูกแล้วในทางกายวาระยา

อยู่ดีมีสุขทุกประการและซ้ายังเป็นคนสวยที่ค่อนข้างสะดุดตา
 เอามาก ๆ นอกจากสวยแล้ว ยังเป็นหญิงที่มีเสน่ห์ด้วยท่วงท่าวาจา
 และด้วยนัยน์ตาอันชวนฝันอีกด้วย วารยาจึงเป็นหญิงที่เป็นเสมือน
 แม่เหล็กที่ดึงดูดให้ชายมาต่อมอยู่มาก แต่บรรดาบุรุษที่มารุมล้อม
 วารยานั้น ต่างก็มีความมุ่งมาดเยื้องแมลงภู่ที่หวังได้ต่อมและลิ้มรส
 เกสรของดอกไม้งามเท่านั้น มิได้ปรารถนาจะเชิดชวยกย่องหรือ
 ปกป้องคุ้มครองเยี่ยงชายหนุ่มผู้มีรักจริง เพราะในเมืองจีนขณะนั้น
 เต็มไปด้วยหญิงรัสเซียชาวที่เร่ร่อน ไร่ที่พักพิงอาศัยและไร้ความ
 หยิ่งในศักดิ์ศรีและความนับถือตนเอง หญิงเหล่านั้น จึงใช้ความสาว
 และความสวยที่ธรรมชาติสร้างมาให้นั้นเป็นเครื่องมือยังชีพและ
 หาความสุขไปชั่ววัน...ฉะนั้น เมื่อวารยาก็เป็นหญิงรัสเซียชาวคนหนึ่ง
 หมู่ทั้งหลายจึงสรุปเอาด้วยความคิดสั้นของตนว่าย่อมเหมือนกัน
 จะแตกต่างไปจากหญิงรัสเซียชาวที่เขาได้เคยเซยชมมานับไม่ถ้วน
 กระไรได้ เขามองเห็นไปเสียว่าท่าทางไว้ตัวและเรียบร้อยไม่หลุก
 หลิกของวารยา คือเสน่ห์กลที่ต้องการสร้างราคาค่าตัวของตนให้แพง
 ขึ้นทั้งๆ ที่เขาเหล่านั้น ยังไม่เคยมีโอกาสดำเข้าและเลียมวารยาโดย
 ใกล้ชิดเลยสักครั้ง

บุคคลผู้ไร้ความหยิ่งในศักดิ์ศรีของความเป็นคน และไร้ความ
 นับถือตนเองย่อมจะมองไม่เห็นสาเหตุวารยาจึงจะต้องเป็นทุกข์?
 แต่บุคคลที่นับถือค่าของความเป็นมนุษย์ที่ศักดิ์ศรีและเกียรติของ
 ความเป็นคน ย่อมจะมองทะลุไปเห็นหัวใจระทมทุกข์ของวารยา

ได้เป็นอย่างดี ดังเช่น “ระพีรินทร์ พรเลิศ” มิตรชาวไทยที่มึนน้ำใจดีของเธอได้สังเกตเห็น สำหรับกุลสตรีจะมีความเจ็บปวดอันใดที่จะเสมอเหมือนด้วยความเจ็บปวดที่เกิดจากการถูุกเหยียดหยามและตีราคาต่ำ ๆ จากสายตาและความคิดของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน! วารยาเจ็บช้ำและเจ็บปวด แต่ก็ไม่อาจจะซีแฉงแก่ความเข้าใจผิดแก่บุคคลเหล่านั้น โดยหลีกเลี่ยงการเยาะหยันไปได้ ฉะนั้น วารยาจึงเลือกหนทางสงบคือนิ่งเสีย ให้ความเวลาและการกระทำเป็นเครื่องพิสูจน์และเป็นประจักษ์พยานในความสะอาดบริสุทธิ์ของตน

ความเป็นหญิงรัสเซียขาว ความยากจนและความรู้น้อย เป็นอุปสรรคที่กีดกันมิให้วารยาสามารถหาทางที่จะมีรายได้เพียงพอแก่การเลี้ยงชีวิตได้ วลาดิมีร์ผู้พ่อ รักเกียรติของบรรพบุรุษเดิมที่แม้จะไร้ทรัพย์แต่ก็ยังต้องการจะรักษาเกียรติของวงศ์สกุลไว้ จึงไม่ปรารถนาให้บุตรสาวประกอบอาชีพใดที่แม้จะมีรายได้ดี แต่ก็ไร้ค่าราคาในสายตาของมนุษย์ในสังคม ฉะนั้นวารยาจึงต้องต่อสู้กับการรักษาระดับความเป็นอยู่ของตน ให้อยู่ในฐานะอันควรแก่การนับถือเท่าที่ความจำกัดในทรัพย์สินจะอนุญาตให้ทำได้ การที่จะต้องรักษาเกียรติด้วยความยากจนนั้น ช่างเป็นความลำเค็ญสุดที่จะพรรณนา เช่นเดียวกับการพายเรือในโคลนดั่งที่ “ม.จ.อากาศดำเกิง รัชพิพัฒน์” ได้กล่าวไว้ในหนังสือของท่านมิได้ผิดไปเลย

แม้จะเป็นหญิงรัสเซียขาวที่อยู่ในความดูแลของคนทั่วไป และแม้จะยากจน แต่วารยาก็มิได้ผิดแปลกไปจากหญิงสาวทั้งหลาย

คือ มิได้รอดพ้นไปจากกฎธรรมชาติของวัยสาว วารยาได้มีโอกาส
 ชื่นชมกับความหวานของความรักและเราคงจะไม่เขียนว่า “วารยา-
 ผู้อาภัพ” ถ้าหากความหวานนั้นจะไม่กลายเป็นความขมและความ
 ขื่นให้แก่ชีวิตของวารยาในกาลต่อมา วารยาได้พบความรักถึงสอง
 ครั้ง ความวิบัติของความรักในครั้งแรก ทำให้วารยามองดูมนุษย์
 รอบตัวด้วยความคลางใจ ความบริสุทธิ์ใจต่อกันจะมีจริงหรือในโลก
 มนุษย์นี้? วารยาเริ่มคิดและเริ่มระวังตัวระวังใจของตนเองมากขึ้น
 แต่วารยาก็ยังหลีกเลี่ยงหนีความอยากเสี้ยวลิ้มรสของความหวานของ
 ความรักอีกไม่ได้และประวัติศาสตร์ก็ซ้ารอย และเป็นการซ้ารอย
 ที่รวดเร็วและลึกซึ้งเหลือที่จะประมาธ ความขมขื่นครั้งนี้ ทำให้
 วารยารู้สึกว่าชีวิตนี้ไม่มีจุดหมาย ชีวิตนี้ช่างอยู่ดิฐธรรมและ
 โหดร้ายอะไรอย่างนั้น วารยาอยากจะทำแก้แค้นชีวิตให้สาสมกับความ
 เจ็บปวดรวดร้าวที่เกิดขึ้นในหัวใจของตน วลาดิเมียร์ ผู้เฝ้ามองธิดา
 สาวมาด้วยความหวังโยยยิ่ง ตระหนักดีว่าวิธีการแก้แค้นชีวิตของ
 ผู้หญิงสวยและสาวอย่างวารยา และเป็นสิ่งที่วารยากำลังปรารถนา
 จะกระทำอยู่นั้น คือการใช้ชีวิตให้สะใจ ใช้อย่างเย้ยเยาะและหยัน
 ให้สมกับที่สร้างความเจ็บปวดให้แก่คน ใช้ชีวิตโดยไม่ต้องแคร์กับ
 สิ่งใด คนใดหรือความรู้สึกใดในโลก ใ้ไปจนกว่าชีวิตจะสิ้น ซึ่ง
 เพียงแต่คิดและวาดภาพว่า วารยาธิดาสาวใคร่จะทำแก้แค้นชีวิต
 ด้วยวิธีเช่นนั้น วลาดิเมียร์ก็รู้สึกขุ่นอกและเหือกเย็นหัวใจ และบอก
 กับตัวเองว่าเขาจะยอมให้วารยา ลูกสุดที่รักแก้แค้นชีวิตด้วยวิธีนั้น
 ไม่ได้โดยเด็ดขาด

วิธีป้องกันบุตรสาวมิให้กระโจนไปสู่กองไฟที่รวดราวทรมาณของวลาดิเมียร์ เป็นวิธีการที่สยงใจอย่างยิ่ง บางคนอาจกล่าวว่า เป็นการกระทำของบุคคลที่ซึ่ซลาดตาขาว แต่บางคนอาจพูดว่า ช่างเป็นการเสียสละที่กล้าหาญน่าสรรเสริญยิ่ง อย่างไรก็ตาม มันเป็นการกระทำที่เด็ดขาดและสิ้นสะเทือนขวัญและกำลังใจของวารยาจนสุดที่จะทน วลาดิเมียร์ฆ่าตัวตายด้วยการฝังตัวเองลงไปในพื้นที่เย็นเฉียบใต้แผ่นน้ำแข็งที่กำลังจับตัวให้แข็งเข้า แม้จะปรากฏว่า เขาได้ยิงตัวเองก่อนที่จะตกลงไปได้พื้นที่น้ำแข็งเพื่อให้อุณหภูมิเย็นน้อยลงก็ตาม ก็ยังเป็นการกระทำที่ชวนให้สยงใจอยู่นั่นเอง วลาดิเมียร์ฆ่าตัวตายเพื่อให้ลูกสาวหมดหวัง จะได้ดำเนินชีวิตไปในทางสงบที่วลาดิเมียร์ปรารถนาจะให้เป็นอย่างนั้น

โดยปรกติ ชีวิตของวารยา ก็ดูจะเป็นชีวิตที่ว่างเปล่าอยู่แล้ว ไร้ยศ ไร้ทรัพย์ ไร้ความรักความหวาน ไร้ความอบอุ่น ไร้ที่อยู่อาศัย และไร้แผ่นดินของตนเอง แต่ก็ยังมีพ่อเป็นหลักใจ แต่บัดนี้ วารยา รู้สึกว่าตนไม่มีอะไรจริงๆ ไม่มีอะไรเหลืออีกแล้ว ปักกิ่ง เป็นนครที่สงบและงามด้วยธรรมชาติและวัฒนธรรมเดิมของจีน ปักกิ่งเป็นเมืองหนาวจึงมีฤดูที่แปรเปลี่ยนบรรยากาศให้ชาวเมืองได้ชื่นชมอยู่หลายฤดู มีฤดูร้อนที่สว่างไสว ฤดูสปริงที่อบอุ่น งดงาม สดชื่น ฤดูหนาวที่เยือกเย็น แต่ชีวิตของวารยา ราวเนฟสกายา ดูจะเหมือนฤดูใบไม้ร่วง อันเป็นฤดูแห่งความเศร้าโรยราอยู่ตลอดไป ถูกแล้ว ชีวิตของวารยา เป็นชีวิตที่ครอบคลุมอยู่ด้วยฤดูใบไม้ร่วงเป็นนิจกาล

เหตุไร่ผู้เขียนจึงให้ชื่อว่า “วารยา-ผู้อำภัพ” ที่ผู้เขียนสรุปว่า ชีวิตของวารยานั้นควรแก่คำว่า อำภัพ ก็เพราะวารยาได้พยายาม เหลือเกินที่จะเป็นนักสู้ชีวิตและเผชิญโชคด้วยความเข้มแข็ง กล้าหาญ เยี่ยงกุลสตรีผู้มีศักดิ์ศรีอันควรแก่การยกย่อง ทั้ง ๆ ที่หัวใจระทมไปด้วยทุกข์ของความจน ความเสื่อมเกียรติศักดิ์และความรักที่สลาย แต่วารยาก็ยังยิ้มเสมอ ยิ้มด้วยความผ่อนคลาย วารยาไม่ปรารถนาที่จะรบกวนผู้ใด ไม่ว่าทางทรัพย์สินเงินทองหรือเวลาอันมีค่าของเขา และแม้แต่ความสุขสนุกสนานของเขา ฉะนั้นวารยา จึงจำทุกข์ของตนไว้ในอกแต่ผู้เดียว เราจึงพอจะวาดภาพได้ว่า ดิถีริของความสุขที่พอกพูนขึ้นในเนื้อที่อันจำกัด โดยไม่มีทางระบายไปทางไหนได้เลยนั้น น่าจะเจ็บปวดรวดร้าวสักเพียงไหน

ทั้งนี้ มิใช่ว่า วารยาจะเป็นมนุษย์ที่แข็งแกร่งผิดมนุษย์ปฤชณ ทั้งหลาย ภายในดวงใจของวารยานั้นคร่ำครวญเหลือเกิน คร่ำครวญใคร่ที่จะได้เพื่อนที่รับฟัง เพื่อนเป็นเสมือนที่ระบายความทุกข์เพื่อให้บรรเทาความเจ็บปวดรวดร้าวหัวใจลงไปบ้าง ใคร่ขอให้ฟังด้วยความเข้าใจและเห็นใจ และให้คำปลอบประโลมบ้างพอเป็นยาแก้ลั้งใจ แต่มนุษย์เรานั้น บางทีก็คิดว่า การเสียสละทรัพย์สินเป็นทานแก่คนตกยากลำบากนั้น เป็นการทำบุญที่พอเพียงมากแล้ว หากคิดไม่ว่าการเสียสละเวลาเพื่อฟังคำปรับทุกข์ของเพื่อนด้วยความเห็นใจและความเข้าใจนั้น เป็นการทำกุศลที่ใหญ่หลวง มีมูลค่าทางใจอย่างที่จะประมาดมิได้ ฉะนั้น จึงมีคนไม่น้อยที่ได้กลายเป็นคนใจดำเห็น

แก่ตัวไป โดยไม่รู้สึกรู้สียง เพราะมุ่งแต่จะทำบุญด้วยทรัพย์สินเป็น
สำคัญด้วยเป็นสิ่งที่มีมองเห็นได้และโฆษณาได้

วาระยา ได้พยายามทำความดีสู่ความชั่ว แม้โลกจะอยู่ดีธรรม
ต่อชีวิตของตน วาระยาก็ยังพยายามใช้กำลังใจดำเนินชีวิตให้อยู่ใน
กรอบอันงดงาม ฉะนั้น วาระยา จึงอาภัพที่มีได้มีโอกาสใดในชีวิต
ที่จะได้รับความสุขความสำเร็จอันควรแก่การภาคภูมิใจเลยสัก
ครั้ง เมื่อสิ้นพ่อ ชีวิตของวาระยาก็ยิ่งเหมือนกับต้นไม้ใบหญ้า ที่ยืน
ต้นโดดเดี่ยวอยู่ในพื้นดินระแหงของฤดูใบไม้ร่วงเป็นชีวิตที่ชวนให้
สงสารเยือกเย็นเศร้าสลด และน่าเห็นใจยิ่งนัก!! ที่น่าเห็นใจและ
ชวนให้โศกตามก็เพราะสาวน้อยวาระยา เก็บความทุกข์ของตนไว้
อย่างกล้าหาญ และเฉพาบุคคลที่ใจกว้างและอ่อนโยน เช่น
ระพินทร์ พรเลิศ เท่านั้น ที่จะสามารถมองเห็นและลูบคลำที่ชวนฝัน
ของวาระยาไปเห็นหัวใจที่หมองช้า เพราะพิษของความระทมทุกข์ที่
กัดกร่อนอยู่ในจิตนั้น

วาระยาอาภัพ แต่ก็ยังไม่ถึงกับอัปโชคเสียทีเดียว จึงใน
ที่สุดก็ได้มี ระพินทร์ พรเลิศ เป็นเพื่อนปรับทุกข์และปลอบใจ
ระพินทร์ ได้ช่วยให้คิดชีวิตแก่วาระยาในยามเดียวดายนี้ว่า ความดียัง
เป็นเครื่องค้ำจุนโลกอยู่ โลกย่อมสลายถ้าปราศจากความดี ฉะนั้น
คำปลอบใจของระพินทร์ จึงมีค่าทางใจที่ช่วยป้องกันมิให้วาระยา
ตัดสิ้นใจแก่แค้นชีวิตดังที่เคยตั้งใจไว้ แต่กลับตัดสิ้นใจไปสำนัก

ซีเชนต์แมรีอันเป็นทางสงบ ซึ่งเวลาดีมีร์ ผู้บิดา ได้เคยปรารถนาไว้
ที่จะให้วาระยาดำเนินชีวิตไปในทางนั้น

วาระยา-ผู้อำภัพ สละโลกไปสู่ชีวิตที่สงบและดูจะเป็นชีวิต
ที่เหมาะสมจะงดงามสำหรับวาระยา หญิงรัสเซียชาวที่ไร้ทุกอย่างทุก
ประการ เธอก็ควรจะช่วยกันยินดีที่เธอสามารถพาชีวิตพ้นจากความ
หายนะไฟโลภภัยที่น่าสะพึงกลัวไปได้ถ้าเพียงแต่วาระยา ราเนฟสกายา
จะสาวและสวยน้อยกว่านี้สักนิด อ่อนโยนและอ่อนไหวน้อยกว่านี้
สักหน่อย และไม่อาวรณ์ต่อโลกเท่าที่เธอได้แสดงให้เราได้พลอย
เศร้าสลดไปด้วย เราจะรู้สึกชื่นชมยินดีโดยปราศจากความโศก แต่
น่าเสียดาย ชีวิตที่ตั้งใจดีและปรารถนาดีของวาระยาผู้อำภัพ เธอ
ควรจะได้อยู่กับความสุขให้สมกับวัยของเธอบ้าง ถ้าเพียงแต่มีทาง
ให้เธอได้เลือกมากกว่าทางสายเดียว ที่เธอต้องเลือกเดินโดยหลีกเลี่ยง
ไม่ได้ เธอก็จะชื่นชมยินดีกับเธอมากกว่านี้

อย่างไรก็ตาม เธอก็ต้องยกย่องและชมเชยในกำลังใจอัน
เข้มแข็งของเธอ ที่สละความเขี้ยววนใจทางโลกไปได้อย่างกล้าหาญ
เพื่อให้สมปรารถนาของพ่อ และรักษาศักดิ์ของวงศ์ตระกูลไว้ แม้ว่า
ต่อไปกำลังใจอันเข้มแข็งของเธอนั้นจะอ่อนแอแสงริบหรี่ลงเพียงใด จน
ถึงกาลดับสลายไปก็ตาม

วาระยา ราเนฟสกายา ผู้อำภัพ ย่อมจะได้รับความรัก
ความเห็นใจ ความอาวรณ์จากผู้มีใจเป็นธรรมอยู่เป็นนิจ

ไม่มั่งคั่งด้วยทรัพย์โลกีย์ ไม่มั่งคั่งด้วยยศ มั่งคั่งด้วยใจอันมีเมตตา
ซึ่งจะอยู่เป็นอันคงทนถาวร... แล้วปรารถนาให้มีเงินมีทรัพย์สินให้พอใช้

สมัยนั้นจะพูดกันถึงคนดีที่ใจดีกับคนใจดี... คนใจดีที่ใจดีจะพูดกัน
พูดว่าใจเขาดีใจเราดีใจเขาดีใจเราดี... คนใจดีที่ใจดีจะพูดกัน
พูดกันด้วยใจดีใจเขาดีใจเราดีใจเขาดีใจเราดี... คนใจดีที่ใจดีจะพูดกัน

กัศยานต์... **วัยสาว...กระตุ้นอารมณ์ฝันให้เจิดจ้า**

วัยกลาง...**สร้างความสงสัยในชีวิต**

วัยชรา.....**?**

แล้ว... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...

กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...

กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...

กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...
กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์... กัศยานต์...

จวงจันทร

ผู้โชคดี

จากเรื่อง บันไดแห่งความรัก
ของ 'สันต์ เทวรักษ์'

จวงจันทร วรรณประภา หญิงสาวผู้โชคดี ซึ่งหญิงสาวอีกจำนวนไม่น้อยรู้สึกอิจฉาและใคร่จะได้เป็นเหมือนจวงจันทร ในวัยเริ่มเข้ารุ่นสาว ความใฝ่ฝันของหญิงสาวส่วนมากใคร่ที่จะได้มีชีวิตอันอบอุ่นด้วยความรัก โดยเฉพาะความรักของชายหนุ่มที่งามสง่าราวกับเจ้าชายแห่งเทพนิยาย ฉะนั้นบุคคลเช่นหลวงธนสานแห่งเรื่อง "นิจ" "รัตน์" แห่งเรื่องสามชายหรือคุณชายกลางแห่งเรื่อง พจมาน สว่างวงศ์ จึงอยู่ในความค่านึงนิกของหญิงทั้งหลายอยู่ไม่น้อย หรือแม้แต่จะเด็จ แห่งเรื่อง ผู้ชนะสิบทิศ ของ "ยาขอบ" ซึ่งทราบดีกันอยู่แล้วว่าเป็นเสมือนพระเอกในประวัติศาสตร์ แต่ทั้งหญิงสาวน้อยและสาวใหญ่ก็พึงพอใจในเสน่ห์ของพระเอกผู้นี้ อัน

เกิดจากความสามารถของปลายปากกา ของ "ยาขอบ"

การไฝ่ฝันและการสร้างภาพคำนิ้งนี้ด้วยปรารถนาให้กลายเป็นจริงนั้น เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคน แต่การบันดาลให้ความฝันได้บรรลุถึงความจริงนั้น หาใช่อยู่ในอำนาจอิทธิพลของมนุษย์ไม่ ดังนั้น เมื่อได้เห็นผู้ใดสมปรารถนาตามที่ไฝ่ฝันไว้ จึงยากที่จะหักห้ามใจมิให้เกิดความอิจฉาในโชคความสาของผู้นั้น แต่ก็เพียงแต่อิจฉาด้วยอยากจะเป็นเหมือน ส่วนที่จะก้าวก้าวไปถึงริษยาคิดทำลายล้างนั้นเห็นจะมีเป็นส่วนน้อย

"จวงจันทร์ วรรณประภา" เป็นหญิงสาวที่กำพร้าบิดามารดา แต่เยาว์แต่กระนั้นก็โชคดี ที่ได้รับความรักอันอบอุ่นจากคุณลุง คุณป้ามาทดแทน. ได้รับความรักเอ็นดูของพี่อ๊อดและพี่อ่อง ลูกชายและลูกสาวของคุณลุงคุณป้าประหนึ่งความรักของพี่น้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน ยิ่งกว่านั้น จวงจันทร์ยังได้มีโอกาส ขึ้นบันไดแห่งความรัก ซึ่ง "สันต์ เทวรักษ์" ได้สร้างให้อย่างน่าพิศมัย บันไดแห่งความรัก ของ จวงจันทร์ เป็นบันไดแห่งปริศนาที่มีนาม "วรา วรวิทย์" ติดอยู่ทุกชั้นบันได นามนี้เป็นเสมือนแม่แรงที่ดึงดูด จวงจันทร์ให้ก้าวตามขึ้นไปไม่หยุดยั้ง ด้วยความฉงนสงสัย ด้วยความใคร่พิสูจน์ ด้วยความพึงใจ และด้วยอารมณ์ปรารถนาของวัยสาว เพราะ "วรา วรวิทย์" คือรูปเงาแห่งความสง่างามของชายหนุ่ม ในภาพคำนิ้งนี้ และมีองค์ประกอบสนับสนุนด้วย จดหมายอัน กอปรด้วยคำหวานที่เร่งเร้าความรู้สึกของวัยสาวให้ตื่นตัวยิ่งขึ้น

จดหมาย “วรา วรวิทย์” นั้นช่างโน้มน้าความรู้สึกและอารมณ์ของ จวงจันทร์ให้ขื่นบันไดแห่งความสนิทชิดเชื้อขึ้นไปทีละขั้น ดังจะ สังเกตได้จากคำขึ้นต้นในจดหมายจากฉบับแรกและฉบับต่อไปดังนี้ จาก คุณที่นับถือ ไปสู่ คุณผู้มีน้ำใจดี แล้วก็ คุณที่รักและเคารพ แล้วก็เจ้าหญิงองค์น้อยของฉัน ฯลฯ ฉะนั้น แล้วจะไม่ให้จวงจันทร์ ก้าวขื่นบันไดตามเสียงเรียกร้องนี้ได้ได้อย่างไร?

“ธาดา บุญโยปกรณ” คือ ชายหนุ่มในรูปของความจริงที่ จวงจันทร์ได้รู้จักได้สนิทสนม แต่ก็ไม่ยอมปล่อยให้ก้าวไปถึงขั้น แห่งความรัก แม้ธาดาจะได้ทอดสะพานแห่งความรักความปรารถนา ให้จวงจันทร์เดินด้วยความภักดีและปรารถนาดี แต่จวงจันทร์ก็เมิน เฉย ทั้งนี้เพราะธาดาเป็นชายหนุ่มที่ลึกลับคิดถึงอารมณ์ของหญิงสาว น้อยเช่นจวงจันทร์ ซึ่งมีอุดมคติในการแต่งงานว่าจะต้องแต่งงาน ด้วยความรัก และความรักนั้นจะต้องหวานฉ่ำซาบซึ้งด้วยวาจา บอกกกล่าวของชายหนุ่มผู้นั้นด้วยตนเอง มิใช่จากสื่อกลาง อันแสดง ว่ามิได้รักจริงตามความคิดของสาวน้อยจวงจันทร์ ฉะนั้นคำสูลขอเพื่อ แต่งงานของธาดาจึงถูกปฏิเสธอย่างสิ้นความไยดี เพราะจวงจันทร์ มีความซาบซึ้งในคำหวานด้วยน้ำผึ้งรักของ “วรา วรวิทย์” ผู้ลึกลับ ห่างไกลมากกว่าความเรียบเฉยของ ธาดา ผู้ใกล้ชิด

จวงจันทร์ เป็นหญิงสาวที่ไซคดีย่างยิ่ง เพราะในขณะที่ ความคิดของจวงจันทร์กำลังมีอารมณ์เคลิบเคลิ้มไปด้วยความหวานฉ่ำแห่ง เกสรรักของ “วรา วรวิทย์” ที่ตนยังมีได้พบและรู้จักตัวเองเลยนั้น จวงจันทร์ยังมีफीอดท์ ฟีออง รวมทั้งคุณป้า ตลอดจนมิตรสหาย

ได้ร่วมรับรู้กับอารมณ์เตลิดของจวงจันทรด้วย บุคคลเหล่านี้ทั้งรับรู้และให้คำปรึกษาให้ความห่วงใย เพื่ออัครรับเป็นสถานีกกลางคือ เป็นผู้ร่างจดหมาย คุณป้าและพี่อ่องคอยเตือนสติ คุณหมอกล่อมเป็นที่ปรึกษาและช่วยเข้า คุณปรีชาเป็นเพื่อนสนทนา และธาดารับฟังด้วยความเศร้าใจในรักที่หมดหวังของตนเอง ดังนี้ แม้อารมณ์ของจวงจันทรจะเตลิดไปสักเพียงใดก็ตาม ก็คงเตลิดอยู่เพียงภายในหัวใจที่เร้าร้อน แต่ไม่ถึงกับโลดแล่นตามคันทา “วรา วรวิทย์” ให้สิ้นศักดิ์ศรีของกุลสตรี

จวงจันทรคิดอยู่ตลอดเวลาว่า บันไดแห่งความรักที่ตนกำลังป่ายป็นอยู่นั้น มี “วรา วรวิทย์” ยืนคอยอยู่ที่เบื้องบนบันได จวงจันทรจึงมีกำลังใจที่จะไต่ตามขึ้นไปโดยไม่เหน็ดเหนื่อยหรือหยุดยั้ง เป็นการขึ้นบันไดที่มีรสชาติที่สุดของวัยสาว กลางวันอยู่ในความฝันตื่น กลางคืนอยู่ในความฝันหลับ ฉะนั้น จวงจันทรจึงไม่มีเวลาได้คิดเฉลียวใจว่าเหตุไร “วรา วรวิทย์” จึงได้มีอะไรคล้ายคลึงกับธาดา บุญโยปกรณ์อยู่ไม่น้อย เป็นต้นว่า รสนิยมในดนตรีก็เหมือนกัน คือชอบเพลง เขมรราชบุรี ซึ่งมีเนื้อร้องอันเศร้าสร้อยว่า

“เห็นสวาทตัดทิ้งกิ่งสะบัด

เป็นรอยตัดต้นสวาทให้ขาดหาย

สวาทพินิจก็ขาดสวาทหาย

แสนเสียดายสายสวาทที่ขาดลอย

เห็นรักน้ำพร้าออกหึ่งดอกผล

ไม่มีคนรักรักมาหักสอย

เห็นรักเปล่าเศร้าหมองเหมือนน้องน้อย
ต้องเร่ลอยเร่รักจนหนักเรือ”

นอกจากนี้รูปร่างหน้าตาก็มีส่วนใกล้เคียงกันมากเหลือเกิน เช่น เส้นผมดำแสดเอียงซ้าย ดวงตาสีน้ำตาลไหม้เกรียม ตลอดจนเหตุการณ์บางตอนของชีวิตก็คล้ายคลึงกัน เช่น เคยรักผู้หญิง จนกระทั่งส่งผู้ใหญ่ไปสู้อ แต่ทว่าได้รับการปฏิเสธกลับมา เพราะหญิงไม่รัก ฯลฯ เช่นนี้แล้ว จวงจันทรก็ยังไม่มีความคิดเฉลียวใจหรือพิศวง เพราะลมหายใจทั้งเข้าและออกของจวงจันทรนั้นมีแต่ “วรา วรวิทย์” แต่ครั้นแล้วจดหมายของ “วรา วรวิทย์” ที่เคยมีมาโดยสม่ำเสมอ นั้นเกิดเสียบหายไปเฉยๆ โดยไม่รู้สาเหตุ จวงจันทรเป็นห่วง กลุ้ม และเศร้ากังวลใจ トラบจนกระทั่งวันหนึ่ง เป็นวันสำคัญที่บังเอิญเหตุการณ์อันช่วยปลุกให้จวงจันทรได้ตื่นขึ้นจากความฝัน วันนั้นคือวันที่จวงจันทรได้รับแจ้งจากสถานีตำรวจว่า กระเป๋าสตางค์ที่จวงจันทรเก็บได้และมีอักษรย่อว่า “ว.ว.ว.” นั้น ได้มีเจ้าของมารับคืนไปแล้ว และเจ้าของกระเป๋านั้นชื่อ นายสิบตรี ไว ว่องวิ้ง หาใช่ “วรา วรวิทย์” ที่สวมรอยเขียนจดหมายมาขอใจจวงจันทรเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตั้งแต่ต้นนั้นไม่ “วรา วรวิทย์” เป็นใคร? และหายไปไหน? เหตุไรจึงทำเช่นนั้น? “วรา วรวิทย์” มาช่วยทำให้ชีวิตของจวงจันทร มีรสชาติมีชีวิตจิตใจขึ้น แล้วจู่ ๆ ก็ปล่อยจวงจันทรให้ได้บันไดแห่งความรักอันขึ้นฉ้านั้นค้างอยู่คนเดียว

ไม่มีหนทางเลือก จวงจันทรจึงต้องยอมตื่นจากความฝันและหันมามองดูความจริงที่ล้อมรอบตัวอยู่ “วรา วรวิทย์” ในรูปเงาแห่งความฝันได้หายวับไปแล้ว แต่ “ธาดา บุญโยปกรรม” ผู้มีรูปร่างลักษณะและรสนิยมคล้ายคลึงกับ “วรา วรวิทย์” ยังอยู่ และเป็นรูปของความจริงที่มีหลัก มีความมั่นคงมีความอบอุ่น จวงจันทรจึงคิดว่า บ้านใดแห่งความรักที่ตนได้ไต่เต้าขึ้นมาแน่แท้ที่จริงก็มีธาดา บุญโยปกรรมคอยอยู่เบื้องบนนั่นเองหาใช่ใครอื่นไม่

ดังนั้น จึงนับว่า จวงจันทร ช่างโชคดียิ่งนัก ที่สร้างความฝันอยู่ในวงล้อมของความรักอันอบอุ่นและห่วงใยของญาติผู้ใหญ่และมิตรสหาย ถ้าจวงจันทร ฝันคนเดียว อยู่คนเดียว และคิดคนเดียว นำสงสัยว่า จวงจันทรจะปล่อยให้อารมณ์เตลิดของตนพากายและใจวิ่งไปสารทิศใด? ผู้ที่รักและใยดีในตัวเธอจะติดตามได้ทันทางที่หรือไม?

ด้วยเหตุนี้ จวงจันทร วรณประภา จึงเป็นหญิงที่โชคดียิ่งนัก ที่ได้รอดพ้นห้วงเหวอันตราย และสามารถขึ้นบันไดแห่งความรักของเธอจนถึงขั้นสุดท้ายสมปรารถนา

ศึกสงคราม.....

สู้ด้วย...กำลังรบอันเกรียงไกร

ศึกชีวิต.....

สู้ด้วย...กำลังใจอันแข็งแกร่ง

ข้าพเจ้าขอเรียนถึงคุณงามความดีของท่านที่ช่วย...

ในสนามรบของโลก ข้าศึกคือกิเลสของมนุษย์ อันได้แก่ โภคะ รัก โกรธ หลง บวกด้วยภัยจากธรรมชาติและภัยจากสังคม ลี้ภัยแวดล้อม ฉะนั้นนักเรียนที่เข้าสู่ศึกษาจึงต้องการอาวุธที่มีพลังสูง มหาศาลกับเสบียงที่ทรงคุณค่า อาวุธสำคัญสำหรับเข้าต่อสู้ประจัญบานกับข้าศึกเพื่อเอาชัยให้จงได้คือ กำลังใจ เเสบียงที่ทรงคุณค่า ประโยชน์คือ สติปัญญา ความรอบรู้ กำลังใจอันเข้มแข็งประกอบด้วย สติปัญญาความรอบรู้ จะเป็นพลังส่งให้นักเรียนนั้นสามารถเอาชัยต่อข้าศึกได้

“เพลิน โรหิตบวร” และ “ระพินทร์ ยุทธศิลป์” แห่งเรื่อง สงครามชีวิต ของ “ศรีบูรพา” นับได้ว่าเป็นนักเรียนที่เข้าต่อสู้พันตูกับข้าศึก ในสงครามชีวิต ของเขาอย่างทรหดบึกบึน ข้าศึกตัวฉกาจของเขา คือ ความยากจนข้นแค้น ซึ่งมีอิทธิพลที่จะดึงเอาความน้อยเนื้อต่ำใจ ความทิว กระจาย และความอยาก เข้ามาเป็นพันธมิตร ศัตรูของเขาสามารถฉีกกำลังกันได้อย่างเข้มแข็งมั่นคงเป็นอันมาก และทำการโจมตีป้อมปราการของเพลินและระพินทร์ จนเขาทั้งสองจนเจียนจะเสียที แต่เดชะบุญได้อาศัยอิทธิพลของอาวุธสำคัญคือ กำลังใจอันแข็งแกร่งแท้ๆ ที่ได้ช่วยให้เขาหลุดพ้นจากการโจมตีอันหนักหน่วงของข้าศึกได้อย่างหวุดหวิด

“เพลิน โรหิตบวร” เคยมีชีวิตอยู่ในกลุ่มชาวสวรรค์ในเมืองมนุษย์มาแล้ว พ่อแม่ของเพลินเป็นผู้มีศักดิ์ตระกูลสูงและฐานะอันมั่งมีมหาศาล จึงตั้งแต่เกิดเพลินไม่เคยรู้จักกับ ความจนหรือ

ความขาดแคลน ว่ามันคืออะไร มนุษย์ผู้ใดไม่มีข้าวกิน ไม่มีเสื้อผ้าสวม ไม่มีที่ซุกหัวนอน นั้น มีจริงหรือ? เพลินสงสัย เพราะเพลินไม่เคยพบ มนุษย์ที่ชอบทำร้ายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ด้วยวาจา ด้วยความอิจฉาริษยา ด้วยการตักทิ่มเหยียดหยาม มีด้วยหรือ? เพราะเพลินเองเคยได้รับแต่คำยกย่องเชิดชูสรรเสริญในความสวยความงาม ความมีน้ำใจดีประดุจแม่น้ำ เป็นกุหลาบดอกงามที่สหายหญิงชื่นชมและสหายชายชื่นบาน ทุกเข้าคำเพลินพบแต่ความสุข ความหวาน ความอบอุ่น โลกรอบตัวเพลินมีแต่ความยิ้มแย้มสรรเสริญ เพลินจึงไม่เชื่อคำคนที่ พูดว่า “ในเมืองมนุษย์นี้ก็มีทั้งโลกสวรรค์และโลกนรกรวมอยู่ด้วย”

แต่เพลินก็ไม่ต้องรอเวลาเพื่อที่จะพิสูจน์คำกล่าวนี้มานานนัก วันหนึ่ง เพลินก็หล่นลงมาจากโลกสวรรค์ด้วยวิธีง่ายๆ โดยไม่คาดฝันมาก่อนเลย พ่อของเพลินต้องเป็นผู้รับเคราะห์กรรมเกี่ยวกับเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบ ขาดบัญชีไปเป็นจำนวนมาก แล้วก็เลยหนีเตลิดออกไปจากประเทศไทย ทรัพย์สินสมบัติทั้งสิ้นถูกยึด แม่เจ็บและตรอมใจตาย คู่หมั้นหนุ่มชาวสวรรค์หลบหนีหน้า เพราะเพลินถูกเขี่ยจากโลกสวรรค์ไปสู่โลกนรกเสียแล้ว...เพลินใจหาย เสียใจ เจ็บใจและแค้นใจยิ่งนัก แค้นในโชคชะตาซ้ำต่อความลวงล่อของคู่หมั้นชาวสวรรค์ที่เพลินหลงไว้เมื่อเชื่อใจและมอบหัวใจให้ หมดยศหมดทรัพย์สินก็หมดเพื่อน หมดความรัก หมดความชื่นบานสรรเสริญ

เพลินเริ่มรู้สึกว่ บรรดาความทุกข์ที่ทรมานมนุษย์เรานั้น ไม่มีความทุกข์ใดจะหนักเท่ากับความทุกข์ที่เกิดจากความเจ็บช้ำที่ถูก

มนุษย์ด้วยกันล่อลวงด้วยเล่ห์ลั่นลมลวง ฉะนั้น เพลินจึงสาบานกับตัวเองว่า ต่อจากนี้ไปเพลินจะแต่งงาน เพื่อยศ เพื่อทรัพย์ เพื่อความผาสุกทางกายเท่านั้น ความรักนะรี? เพลินขอสลัดทิ้ง จะไม่ยอมนับเนื่องเข้าเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตอีกเป็นอันขาด

เพลินย้ายจากคฤหาสน์หลังงามมโหฬารไปอยู่กับญาติที่บ้านโกโรโกโสอันมีบรรยากาศซึมเซา เพลินต้องทำตัวให้คุ้นเคยกับความอดความขาด ทำให้ใจให้สงบระงับต่อความหอมช่อของเครื่องแต่งกาย ระงับใจไม่ให้ระส่ำระสายต่อความทะเยอทะยานอยากในการที่ใครจะได้ชีวิตเก่ากลับคืนมา เพลินเฝ้าข่มระงับใจมิให้ฟุ้งซ่าน กระวนกระวาย แต่กระนั้น ก็เป็นการยากที่จะทำได้ คราใดที่ได้เห็นหญิงสาวในวัยเดียวกันแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแพรพรรณอันงดงามและประเทืองโฉมด้วยเครื่องสำอางราคาแพง เพลินก็อดที่จะเฝ้ามองดูแล้วเพลินก็เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ จนแทบจะหมดกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป เพราะความสุขสำราญเหล่านั้น ชีวิตที่หรูหรา มีราคาแพงทั้งหลายนั้น เพลินได้เคยมีโอกาสมิเป็นเจ้าของมาแล้วทั้งสิ้น และในครั้งกระโน้น เพลินก็ได้ใจดำใจแคบเก็บหวงความสุขนั้นไว้เป็นของตนแต่ผู้เดียว เพลินได้แบ่งปันแจกจ่ายความสุขสำราญเหล่านั้นให้แก่เพื่อนฝูงอย่างทั่วถึง แล้วเหตุไร? กรรมใดจึงลงโทษให้เพลินต้องตกต่ำทันทูทุกขเวทนามถึงเช่นนี้?

จิตใจของเพลินเศร้าหมองและท้อเหี่ยว จนเกิดความรู้สึกด้านชาต่อชีวิตยิ่งขึ้น...ตราบจนกระทั่ง เพลินได้มีโอกาสพบและรู้จักกับ "ระพันทร์ ยุทธศิลป์" หนุ่มน้อยนักสู้ชีวิตผู้ปลอบใจตัวเองด้วย

การให้ความเห็นใจในความทุกข์ยากของผู้อื่น เพราะระพินทร์เห็นว่า การมองความทุกข์ยากของผู้อื่นด้วยความเข้าใจและเห็นใจ จะช่วยบรรเทาความทุกข์ในอกของตนลงได้เป็นอันมาก ฉะนั้น แม้เคหสถานบ้านเรือนของระพินทร์จะมีอาณาเขตทั้งสิ้นไม่เกินหกตารางวา ซึ่งจำต้องใช้เป็นทุกๆ ห้องอยู่ภายในห้องเดียวนี้ ระพินทร์ก็พอจะทนได้ แม้โลกของระพินทร์จะคับแคบเพราะความขัดสนทรัพย์ แต่โลกแห่งความคิดและจินตนาการของระพินทร์ก็กว้างขวางและลึกซึ่งไม่น้อยเลย และด้วยอาหารใจอันโอชะที่ระพินทร์ได้รับจากโลกแห่งตัวอักษรนี้เอง ให้เป็นกำลังใจและแสงสว่างนำความคิดความฝันของระพินทร์ให้มุ่งมันไปในทางที่สูงและงดงามอยู่เสมอ

ระพินทร์รู้จักเลือกหนังสือเหมือนกับที่รู้จักเลือกเพื่อน และรู้จักแยกแยะก่ลั่นกรองเก็บรสหวานและความโอชะของตัวอักษรไว้เป็นเครื่องบำรุงบำเรอใจ และช่วยขโลมชีวิตของเขาให้มีชีวายิ่งขึ้น ฉะนั้น ระพินทร์จึงยอมอดยอมหิวเพื่อที่จะสงวนเงินไว้ซื้อน้ำมันสำหรับจุดตะเกียงอ่านหนังสือในยามกลางคืน ระพินทร์ยอมขาดแคลนอาหารกาย แต่ขอให้เขาได้รับอาหารใจให้สมความอยากเกิด และระพินทร์ก็คิดถูก เพราะหนังสือที่เรารู้จักเลือกอ่านนี้เองที่ยั้บยั้งความคิดและหัวใจของระพินทร์มิให้เบนไปในทางที่ชั่ว ฉะนั้น ระพินทร์จึงกลายเป็นนักคิดที่มีปรัชญาของชีวิตอันน่าสนใจอยู่น้อย

แม้ระพินทร์จะหมกมุ่นอยู่กับหนังสือและจินตนาการของเขาเพียงไรก็ตาม แต่เมื่อเขาได้พบได้รู้จักกับ "เพลิน โรหิตบวร"

ระพิณทร์ก็คงเหมือนกับชายหนุ่มทั้งหลาย กล่าวคือ ระพิณทร์ได้หลงรักและนิยมยกย่องเปลินสาวสวยจนหมดหัวใจของคนหนุ่มอย่างเขา ระพิณทร์ไม่ได้เห็นว่าเปลินเป็นหญิงสวยด้วยรูปสมบัติเท่านั้น แต่เขายังเห็นว่าเปลินเป็นหญิงงามด้วยคุณสมบัติของแม่บ้านแม่เรือนที่น่านิยมอีกด้วย เปลินสามารถจัดบ้านที่หอมชอนนั้นให้แลดูงามสะอาดตา สามารถปรุกับข้าวพื้นๆ ธรรมดาให้มีรสโอชาชวนอร่อย สามารถดัดแปลงเสื้อผ้าที่ไร้ราคาต่างวดให้เหมาะสมกับรูปทรงดูชวนมอง เปลินจึงเป็นยอดหญิงในความรู้สึกความคิดของระพิณทร์

ฉะนั้น ระพิณทร์จึงพลอยรู้สึกเจ็บปวดหัวใจไปกับเปลินด้วยว่า เหตุใดหญิงที่งามพร้อมทั้งรูปทั้งคุณสมบัติและสมองสติปัญญา เช่นเปลิน จึงต้องมาตกอยู่ในสภาพของความยากไร้ถึงเพียงนี้ เปลินของเขาเป็นเพชรน้ำงามแท้ๆ น่าที่จะได้รับการเจียระไนให้งดงามเพื่อเชิดชูคุณค่าของเพชรน้ำงามนั้นให้สูงขึ้น แต่ระพิณทร์ก็มิใช่ชายช่างเจียระไน เขาเป็นได้ก็แต่เพียงผ้าฝ้ายที่คอยปิดฝุ่นเช็ดโคลนมิให้เพชรเม็ดงามนี้มัวสลัวจนเกินไป ระพิณทร์เป็นได้เพียงแค่นิดน้อยนิดเสียเหลือเกิน แต่เปลินก็ยินดีและชื่นชมในผ้าฝ้ายผืนนี้ เพราะรู้อยู่แก่ใจดีว่าแม้จะเป็นเพียงผ้าฝ้าย แต่ก็ได้ปั้นทอมาจากฝ้ายบริสุทธิ์ฉะนั้นคุณค่าทางน้ำใจจึงสูงนัก เปลินรักระพิณทร์ด้วยหัวใจจริงเท่ากับที่ระพิณทร์รักและเชิดชูเปลินด้วยหัวใจอันบริสุทธิ์ของเขา

เพลินและระพินทร์ต่างบำเพ็ญตนเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน สำหรับระพินทร์ในฐานะที่เป็นลูกผู้ชายผู้เป็นสุภาพบุรุษ ระพินทร์ ได้พยายามที่จะเป็นให้มากกว่าเพียงกำลังใจ ฉะนั้น ระพินทร์จึงไม่มีเรือที่จะนำเสื้อผ้าของเขาไปเปลี่ยนแปลงให้เป็นเงิน ในยามที่เพลินกำลังขาดแคลนอย่างใหญ่หลวงเพราะความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ระพินทร์ยอมอด ยอมทนแต่งกายซ่อมซ่อมจนหมดราศีเพื่อเพลินผู้เป็นที่รักของเขา เพลินเห็นใจและซาบซึ้งในน้ำใจของระพินทร์เป็นอย่างสูง แต่ในขณะเดียวกัน ก็เกิดความสลดใจ และเข้าใจในโชคความสาหัสและชะตาของตนเป็นอย่างยิ่ง เพลินจึงตัดสินใจว่า บัดนี้ ควรถึงเวลาที่เพลินจะได้เสียสละเพื่อระพินทร์และเพื่อความ สุขทางกายของตนบ้างแล้ว

เพลินสมัครเป็นนางเอกภาพยนตร์ ระพินทร์ไม่ยอมเชื่อสายตาของตัวเองเมื่ออ่านมาถึงข้อความนั้นในจดหมายที่เพลินเขียนถึงเขา ระพินทร์ยินดีที่จะอด ยินดีที่จะลำบากให้ยิ่งกว่าที่เขาได้เป็นมาแล้วและกำลังเป็นอยู่ แต่ขอให้เพลินของเขาจงเลิกล้มความคิดข้อนี้เสียเถิด เพลินรักระพินทร์เพลินยอมรับ แต่เพลินเห็นเป็นการไม่ยุติธรรมเลย ที่เพลินจะอมมืออเท้าอยู่เฉยๆ แล้วปล่อยให้ ระพินทร์ลำบากเพื่อตน เพลินต้องการช่วย ต้องการให้ผู้เป็นที่รักของเพลินให้มีความสุขบ้าง ฉะนั้น คำขอร้องของระพินทร์จึงไร้ผล

ระพินทร์จำต้องยอมตามทั้งที่แสนจะไม่เต็มใจ และในขณะเดียวกันระพินทร์รู้สึกถึงสังหรณ์ที่มักจะบ่งชี้มาให้รู้ล่วงหน้าถึง โชคร้ายหรือเคราะห์ร้ายอันใดอันหนึ่ง ที่กำลังจะเกิดขึ้นแก่ตัวเขา

หัวใจของระพินทร์ติดตามเปลินไปทุกแห่งทุกที่ ซึ่งเปลินต้องร่วมไปกับคณะถ่ายภาพยนตร์นั้นเปลินยังมีภาระและต้องเดินทางไปถ่ายภาพยนตร์บ่อยครั้งเข้าเพียงไร สัจธรรมของระพินทร์ก็ดูจะเด่นชัดเข้าทุกที่ และในที่สุดสัจธรรมของระพินทร์ก็มาให้เห็นในรูปร่างของชายหนุ่มหน้าตาคมสัน มั่งคั่งและน้ำใจดี เขาคือ ผู้อำนวยการภาพยนตร์ของเปลินนั่นเอง เปลินมิได้รักเขา ซ่อนี่แน่นอนที่สุด แต่ผู้อำนวยการหนุ่มคนนี้จะเป็นผู้ที่บันดาลให้คำสาบานของเปลินได้กลายเป็นความจริงขึ้น รักเป็นเรื่องของหัวใจซึ่งเปลินยอมมอบให้ระพินทร์แต่ผู้เดียว แต่การแต่งงาน เป็นเรื่องของคำสาบาน ที่เปลินจะเลิกล้มเสียมิได้ เปลินยอมสละความรักและทำใจหินต่อเสียงร่ำร้องเรียกของหัวใจที่บอกว่า "ต้องการระพินทร์ ต้องการระพินทร์ แต่ผู้เดียว" เปลินบังคับตัวให้เป็นนายของหัวใจแต่ยอมเป็นทาสของคำสาบาน

ในที่สุด เปลินก็อำลาความรักของระพินทร์ด้วยน้ำตาและด้วยความอาวรณอย่างสุดซึ้ง ส่วนระพินทร์ เขารู้สึกว่าหัวใจของเขาแตกสลาย เพราะในชั่วชีวิตนี้ เขาได้มอบทั้งตัวและหัวใจให้เป็นทาสของเปลินยอดรักคนเดียวของเขาเสียแล้ว ระพินทร์จะทำฉันใด จึงจะสามารถฟันฝ่าสงครามชีวิตครั้งนี้ให้ไปถึงหลักชัยได้?

ชีวิตคือสงคราม การมีชีวิตอยู่คือการเข้าสู่สงคราม นักรบผู้กล้าหาญและมีกำลังใจแกร่งกล้าเท่านั้นที่สามารถเอาชนะต่อข้าศึกได้ บางทีระพินทร์จะได้คิดเพราะเขาได้เคยเป็นนักรบที่หัวท้าวทรหดมาแล้ว การล้มมิได้หมายถึงการพ่ายแพ้เสมอไป ตราบใดที่ผู้ล้มยัง

ตั้งใจมันที่จะลุกขึ้น และบางที คำปลอบใจที่เขาเคยสรรหามา
ปลอบประโลมเพลินในยามทุกข์ อาจจะสะท้อนมาสู่หัวใจและ
สติสัมปชัญญะของเขาเองบ้างก็ได้

ชีวิตคือสงคราม มันจึงต้องเกือกกกัวอยู่กับเลือดและ
น้ำตา แต่เจ้าสิ่งนี้แหละ มันจะช่วยสร้างความแข็งแกร่งและ
ความรู้จักชีวิตให้เกิดขึ้น และเมื่อมันอยู่ตัวแล้ว นั่นคือชัยชนะ
ในสงครามแห่งชีวิต

วิธีย

ผู้ชนะ

จากเรื่อง หนึ่งในร้อย
ของ 'ดอกไม้มืด'

มนุษย์ทุกรูปทุกนามย่อมอยากจะเป็นผู้ที่ชนะในทุกสิ่งทุกอย่างทุกกรณีถ้าหากจะเป็นไปได้ ต้องการชนะความงาม ต้องการชนะความมีชื่อเสียง ต้องการชนะความรัก ต้องการชนะความสำเร็จ ต้องการชนะความร่ำรวย ต้องการชนะความโก้ ความเด่น และต้องการชนะอีกหลายๆ อย่าง

ชัยชนะเป็นประหนึ่งอาหารอันโอชะที่ใครๆ ก็ใคร่ลิ้มรสและอยากรับประทานอีกโดยไม่รู้เบื่อ เพราะชัยชนะทำให้ผู้มีชัยรู้สึกมีความสุขขึ้นบานคล้ายกับโลกทั้งโลกเป็นของตน

แต่กฎธรรมชาติมีอยู่ว่า เมื่อมีชัยชนะก็ย่อมมีแพ้เป็นของคู่กัน เหมือนกับหัวเราะคู่กับร้องไห้ ดีใจคู่กับเสียใจ และบุคคลที่

เปล็ดเพลินชื่นชมอยู่กับชัยชนะ เมื่อความพ่ายแพ้มาถึง ย่อมจะเสียใจมาก เสียใจนานจนบางทีมีอาจจะอยู่สู้กับโลกได้ต่อไป ถ้าเช่นนั้นชัยชนะเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่าเช่นนั้นหรือ? ทหาได้ ชัยชนะเป็นสิ่งที่มีความค่ายิ่ง ถ้าหากรู้จักชนะเช่น 'วิชัย' แห่งเรื่อง *หนึ่งในร้อย* ของ 'ดอกไม้อัด'

วิชัยเป็นลูกชายคนโตของครอบครัว ที่คอยดูแลให้ความอบอุ่นและเป็นที่พักของน้องหญิงสี่คนและน้องชายอีกหนึ่ง ความสุขของแม่คือความสุขของวิชัย ความสมปรารถนาของน้องคือความสุขของวิชัย ความมีใจกว้างและรู้จักให้อภัยคือคุณสมบัติพิเศษประจำตัวของวิชัย ไม่มีความขี้ใจดำที่ขี้จวนเกินที่จะให้อภัยไม่ได้ อาชีพของวิชัยเป็นผู้พิพากษา ผู้ถือความมีเหตุผลเป็นสิ่งควรเคารพ ฉะนั้นวิชัยจึงเป็นผู้มีเหตุผลอยู่เหนืออารมณ์เป็นนิจ

บุคคลเช่นวิชัยจะเรียกว่า เป็นผู้ที่มีบุญหรือมีกรรมในความคิดของชาวโลกทั่วไป? ถ้าผู้ที่มีมอง ความชนะ ในแง่ของมนุษย์ปุถุชนทั่วไปจะรู้สึกว่ วิชัยเป็นคนอากัพเพราะไม่ได้เป็นในสิ่งที่ต้องการ เป็น ไม่ได้รับในสิ่งที่ปรารถนา เช่น วิชัยมีความรักความใฝ่ฝัน ที่จะ เป็นทหารมาแต่เล็ก พอได้เข้าโรงเรียนนายร้อยสมความตั้งใจ ก็เกิดวิกฤติกาลในครอบครัว ทำให้วิชัยต้องออกจากการเป็นนักเรียนนายร้อยเสียกลางคัน พร้อมด้วยความเสียใจสุดที่จะประมาณได้ และผลสุดท้าย ต้องกลายเป็นผู้พิพากษาโดยมิได้ตั้งใจมาก่อน วิชัยเป็นผู้อ่อนน้อมเคารพยกย่องมารดาไว้ในที่สูงในทุกโอกาสเป็นลูกที่เป็นทั้งหลักที่พึ่งและเอาใจคอยรับใช้ แต่ผลของความดีของวิชัยที่ได้

รับตอบแทนมาคือ ความข่มขู่ข่มเหงน้ำใจ ทั้งด้วยวาจาและการกระทำจากมารดาที่เขาคเรพ เมื่อวิชัยมีความรักอันเกิดจากหัวใจจริง นายร้อยตรีซัดน้องชายผู้ไม่เคยนึกถึงใครนอกจากความสุขของตัวเอง ก็ช่วงชิงหญิงที่พี่ชายปองไว้ไปเป็นของตน โดยปราศจากความคิด ความสังเกตใดๆ ทั้งสิ้น

ถ้าจะพูดว่าวิชัยเป็นคนโชคดี ก็น่าจะพูดเช่นนั้นได้ แต่เป็นความมีโชคที่มนุษย์ธรรมดาไม่ปรารถนานัก เพราะถ้าลองคิดดูว่าจะมีมนุษย์เราสักกี่คนที่จะได้โดนมารผจญอย่างฉกรรจ์เหมือนอย่างวิชัย? มารเหล่านั้นอยากจะลองดูว่าป้อมปราการแห่งความอดทนอดกลั้นของวิชัยนั้นแข็งแกร่งสักเพียงไหน? เหล่ามารอันเป็นศัตรูร้ายนั้นจะโจมตีป้อมให้พังทลายไปหรือไม่? และวิชัยก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ป้อมแห่งขันติธรรมของเขานั้นมันคงเกินกว่าที่มารร้ายเหล่านั้นจะทำลายได้ ความลำเอียงของคุณนายขึ้นผู้มารดาก็ไม่อาจสร้างความขมขื่นให้เกิดขึ้นในใจของวิชัยได้ วาจาอันกราดเกรี้ยวหยาบกระด้างของมารดา ก็ไม่สามารถทำลายความรัก ความเคารพที่เขามีต่อคุณนายขึ้นให้หายนหายไปได้เลย สำหรับวิชัยนั้นหน้าที่ของลูก คือรับใช้เลี้ยงดูแลคารพยกย่องผู้มารดา วิชัยปิดหูและหลับตาเสียหมดสิ้นสำหรับความหยาบกระด้าง และความเป็นผู้มีกิเลสหนาของมารดาเยี่ยงคุณนายขึ้น แม้ว่าช้อยน้องสาวจะขัดเคืองมารดาแทนวิชัย จนแทบจะทนไม่ได้ หรือหลวงศักดิ์ฯ ผู้เป็นทั้งน้องเขยและเพื่อนสนิท ผู้มีความตรงเปิดเผยเช่นทหารหาญทั่วไป เห็นว่าการกระทำของแม่ยายผู้มัวเมาด้วยโทสะและโมหะอย่างยิ่ง

นั้น เป็นสิ่งที่เหลือจะอดทนได้ แต่วิชัยก็ทนได้เสมอ ทนได้อย่างอึด
 อึดไม่ปริปาก กระทั่งแม่เจ้าบอยคนใช้ผู้ซุ่มซ่ามจะเท่างน้ำล้างมือ
 ราวศีรชะของเขา วิชัยเห็นว่าเป็นความผิดของตนเองต่างหากที่ไม่
 รู้จักหลบหลีกให้ตี จึงนับว่าวิชัยโชคดีที่ได้มีโอกาสผจญมาร และ
 ทดลองวิธีการประพุดติปฏิบัติตามหลักธรรมะของพระพุทธองค์

มารผจญที่ร้ายกาจยิ่ง เห็นจะเป็นตอนที่วิชัยเองต้องทำหน้าที่
 เป็นเต่าแก่ไปสู่อัจฉรินทร์ สาวหน้าสวยผู้มีสมมองว่างเปล่าซึ่งตนปอง
 รักไว้ ให้แก่น้องชายเจ้าสำราญ วิชัยรู้สึกเหมือนกับตนกำลังเชือด
 เจียนเนื้อหัวใจของตนออกทีละชิ้น ซึ่งวิชัยก็ยินดีเชือดเนื้อสละเลือด
 ให้เพื่อความสุขและสมปรารถนาของน้องชาย มารดากล้าหาว่าวิชัย
 เห็นแก่ตัว กลัวจะต้องเสียเงินให้น้องในการที่จะไปขอลูกสาวเศรษฐี
 ตามที่มารดาต้องการ ทั้งที่ในการแต่งงานน้องชายกับหญิงที่รักของ
 ตนนี้ วิชัยไม่เพียงแต่เสียหัวใจให้แก่น้องเท่านั้น แต่ยังต้องเสีย
 ทรัพย์สินให้น้องจนไม่เหลืออะไร ในขณะที่วิชัยกำลังบังคับใจตนให้
 ยินดีกับทานที่ตนได้สละแล้วนั้น ก็จำต้องสร้างกำลังแห่งขันติธรรม
 ให้สูงยิ่งขึ้นเพื่อที่จะสามารถรักษาความเคารพเทิดทูนมารดาไว้ได้
 โดยไม่ต่างพร้อย

วิชัยไม่มีโอกาสได้เป็นทหารในสนามรบดังความปรารถนาที่
 ได้ตั้งไว้ตั้งแต่เล็ก แต่วิชัยก็ได้มีโอกาสพิสูจน์ตัวเองในสนามของชีวิต
 นั้น เขาควรได้รับตำแหน่งยอดขุนพลทีเดียว แม้เขาจะไม่ได้สวม
 เครื่องแบบทหารเอียงนายร้อยตรีซัด

ผู้ที่พบวิชัยครั้งแรกบางคนอาจรู้สึกว่าคุณๆ นี้ ดูชื่อเสียจน

เกือบเชื่อ บางคนอาจเห็นว่า ท่าทางของเขาไม่ทันสมัยประเปรียว แต่เมื่อได้วิสาสะด้วยใกล้ชิด อาจจะทำให้ความฉงนไม่แน่ใจว่าที่คิดว่าวิชัยไม่มีคมนั้นจริงหรือ? ที่แท้จริงนั้น วิชัยคงจงใจเก็บความคมของตนไว้แต่ในฝึกเสียมากกว่า ดังเช่นความคิดของอนงค์หญิงสาวที่ทันสมัยในสายตาของหนุ่มสาวและเกินสมัยในสายตาของคนแก่ ด้วยเหตุที่อนงค์เป็นคนที่ชอบศึกษาคนและมีความช่างสังเกตเป็นคุณสมบัติประจำตัว และดังพระพุทธรูปได้กล่าวแล้วว่า “ผู้ใดประกอบกรรมดี ย่อมได้ผลดีเป็นของตอบแทน” อนงค์จึงมองเห็นความดีของวิชัยได้แจ่มชัด เหมือนนางรจนามองทะลุไปเห็นรูปทองของเจ้าเงาะ ที่ซ่อนอยู่ชั้นในนั้นทีเดียว

วิชัยได้ประกอบกรรมดีมาตั้งแต่ต้นโดยไม่พยายามละเลย แม้แต่ครั้งเดียว ทำตนให้เหมาะแก่หน้าที่ในฐานะลูก ในฐานะเพื่อน ในฐานะพี่ และแม้แต่ในฐานะของนายและลูกน้อง วิชัยเป็นหลักเป็นที่พึ่ง และเป็นความชุ่มชื่นใจแก่ผู้ที่มีทุกข์ ‘ดอกไม้อัด’ ให้ชื่อเรื่องนี้ว่า หนึ่งในร้อย ใครคือหนึ่งในร้อย ในเรื่องนี้ บางคนว่า อนงค์ หญิงที่โก้ทันสมัยในการแต่งกายและการกระทำ อนงค์ผู้มีความคิดที่ค่อนข้างผาดโผนในการเลือกคู่ ฉะนั้น อนงค์นี่สิ เป็นหนึ่งในร้อยของหญิงทั้งหลายละ! หรือบางคนอาจกล่าวว่าคุณนายชื่อนี้สิ เป็นมารดาชนิดหนึ่งในร้อยทีเดียว เพราะจะมีแม่ที่ไหนในโลกจะลำเอียงและอยู่ดีธรรมต่อลูกที่แสนดีอย่างวิชัยได้ลงคอ แต่คุณนายก็ได้กระทำไปแล้วโดยมิได้คำนึงถึงความน่าละอายในการประพฤติปฏิบัติของตนเลยแม้แต่บ่อย แต่หลายคนก็อาจบอกว่า อย่างวิชัย

นี่สิ่งจะเป็นหนึ่งในร้อยของเรื่องแน่นอน แล้วบางคนก็อาจจะแย้งว่า หนึ่งในร้อยยังน้อยไป อย่างวิชัยนี้จะหาสักหนึ่งในพันก็คงจะยากยิ่ง แต่ถ้าใครไปถามวิชัยว่า อย่างเขานี้เป็นหนึ่งในเท่าไรเขาก็คงจะบอกว่า เขาเป็นหนึ่งในคนธรรมดาตนเอง!

ด้วยความที่เห็นว่าตนเป็นคนธรรมดาอยู่เสมอนี้ นับว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของวิชัย และเป็นการเตือนให้วิชัยประกอบกรรมดีอยู่เสมอ ฉะนั้นสำหรับบุคคลที่ไม่มัวเมาด้วยกิเลสหาบจนเกินไป ย่อมมองเห็นความดีของวิชัย และเกิดความสงสัยว่าบุคคลเช่นวิชัย คงจะต้องประกอบไปด้วยธาตุละเอียดอ่อนเป็นพิเศษแน่นอน

สิ่งที่ช่วยให้วิชัยเป็น ผู้ชนะ จนผู้อ่านทั้งหลายยอมยกมือให้ ก็คือ สูตรแห่งการดำเนินชีวิตอันมีค่าที่วิชัยได้ใช้เป็นหลักประจำใจอยู่เสมอ นั่นคือ

- ชำระความโกรธด้วยความไม่โกรธ
- ชำระความชั่ว ด้วยความดี
- ชำระความตระหนี่ ด้วยการให้
- ชำระความเหลวไหล ด้วยความเป็นหลักฐาน

“วิชัย-ผู้ชนะ” แห่งเรื่อง **หนึ่งในร้อย** ของดอกไม้สดได้ประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้เห็นประจักษ์ชัดว่า

ความเป็นผู้ชนะใจตนเองเหนือความโกรธ ความชั่ว ความตระหนี่และความเหลวไหล นั้นเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ยิ่งกว่าชัยชนะของจักรพรรดิ ที่ชนะสงคราม เพราะเป็นชัยชนะที่นำความสุขสงบมาสู่จิตใจ ซึ่งนับว่าเป็นยอดแห่งความสุขทั้งหลาย

บัน ผู้ฝังตัวเองทั้งเป็น

จากเรื่อง สายรุ้งสลาย
ของ 'กฤษณา อโศกสิน'

ชีวิตเป็นสิ่งที่รักและหวงแหนเป็นที่สุด ฉะนั้น มนุษย์จึงทะนุถนอมระวังรักษาและต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคทุกประการ เพื่อให้ชีวิตคงอยู่และคงอยู่ด้วยความผาสุกเท่าที่เจ้าของชีวิตจะสามารถบันดาลให้เป็นไปได้

ดังเช่น "โควิน" ในเรื่อง ชีวิตนี้เป็นที่รัก แต่ทุกอย่างในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดเป็นกฎตายตัว ย่อมมีข้อยกเว้นอยู่เสมอ ฉะนั้นจึงได้มีมนุษย์พิเศษบางคนหัวใจแข็งนักหนา ที่สามารถทรมาณชีวิตของตัวเอง สร้างความล้มเหลวทุกข์เข็ญให้แก่ชีวิต ยอมเปลี่ยนแปลงลักษณะของชีวิต จากมนุษย์ที่มีชีวิตชีวาไปเป็นศพเดินได้ ยอมฝังตัวเองทั้งที่

ลมหายใจยังไม่สิ้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้และยังความสมเพชเวทนาให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เผชิญได้มองเห็นเหตุการณ์นั้น

“ปิ่น พรสุจริต” เป็นบุตรธิดาของนายโป่ง ข้าราชการชั้นจัตวา และนางพุ่ม หญิงชาวบ้านธรรมดาสามัญ บ้านของปิ่น ตั้งอยู่ในย่านบางกะปิ อันเป็นที่ทำเลของเศรษฐีมีทรัพย์ และผู้มีอันจะกินที่สามารถสร้างคฤหาสน์ทั้งดงามโอโถง บ้านซอมซ่อของปิ่นถูกขนาบข้างด้วย “สวนมุกต์” และ “สวนเพชร” อันงามสง่า “สวนมุกต์” มีมุกน้ำงามล้ำค่าอันมีนามว่า “ฉันทวิลาส เทพสดุดี” เป็นดวงจันทร์ที่ทอแสงเจิดฉายเป็นนิจกาล “สวนเพชร” มี “นรวิรี มหฤกษ์” ซึ่งเป็นเพชรน้ำงามที่ฉายแสงเจิดจ้า ล่อตาล่อใจบรรดาหญิงทั้งสาวน้อยและสาวใหญ่ให้ใคร่จับจองไว้เป็นของตน แต่ “นรวิรี มหฤกษ์” ต้องคู่กับ “ฉันทวิลาส เทพสดุดี” เช่นเดียวกับ “สวนมุกต์” ต้องคู่กับ “สวนเพชร” ดวงอาทิตย์ต้องคู่กับดวงจันทร์ ฉะนั้น “นรวิรี มหฤกษ์” จะไปคู่กับใครอื่นกระไรได้?

“ปิ่น พรสุจริต” เป็นกระต่าย แต่มีใจกระต่ายที่ชอบเล่นล้อกับแสงจันทร์ในยามคืนเดือนเพ็ญ ปิ่นเป็นกระต่ายที่มีหัวใจเป็นราชสีห์ ฉะนั้น จึงนิยมและพึงพอใจที่จะอาบแสงอาทิตย์อันแรงกล้า แม้จะถูกรังสีที่ร้อนแรงเผาผลาญขนอันอ่อนนุ่มให้ไหม้เกรียม ปิ่นกระต่ายน้อยก็ยอมทนและทนได้ เพราะความรู้สึกขุ่นขึ้น นิยมยินดีหรือเจ็บปวดร้าวรานนั้น มันอยู่ที่หัวใจ ไม่ใช่ที่ขนภายนอก ฉะนั้นทุกเช้าค่ำ ปิ่นจึงเฝ้าฝืนและคร่ำครวญหาแต่ดวงอาทิตย์หมดความ

อาศัยโยตีใน “รอย” เพื่อนกระต่ายผู้ที่ได้เคยสนิทสนมคุ้นเคยมานานนับปี

ปิ่นเป็นคนจน ต้องทำงานเลี้ยงพ่อแม่ เลี้ยงน้อง เป็นผู้หญิงที่พอรุ่นสาวก็ข้ามวัยไปเป็นผู้ใหญ่เลยทีเดียว ต้องรับภาระหัวหน้าของครอบครัวไว้บนบ่าเล็กๆ ของปิ่น และปิ่นก็ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่จะละทิ้งไม่ได้ ใครที่เดินผ่านซอยสายนี้ เดินผ่านบ้านของปิ่น ย่อมเกิดความรู้สึกเหมือนว่าปิ่นเป็นกาที่หลงไปอยู่ในฝูงหงส์ แต่ถ้าปิ่นเป็นกาจริงๆ ปิ่นก็เป็นกาขาวไม่ใช่กาดำ พอที่จะผสมผสมไปกับหงส์ที่ขนหลุดๆ ได้เพราะปิ่นหน้าตาคมขำ เอาจางร่วงน้อย มรรยาทเรียบร้อย มีความระมัดระวังตน และมีความนับถือตนเองหยิ่งในศักดิ์ตระกูลของตนตามประสาकाขาวจะพึงมี แม้บ้านจะดูโกโรโกโส เมื่อถูกขับด้วยรัศมีของ “สวนมุกด์” และ “สวนเพชร” แต่ครึ่งหนึ่งเจ้าของบ้านโกโรโกโสนี้ ก็เคยเป็นเจ้าของที่ดินถึงห้าสิบไร่ ซึ่งแม้แต่ “สวนมุกด์” และ “สวนเพชร” ก็เป็นที่ดินซึ่งพ่อของปิ่นได้เจียดจำหน่ายให้ไป ฉะนั้น แม้ปิ่นจะยากจนก็ยากจนอย่างผู้ที่ เป็นไทแก่ตัว ดังนี้ ปิ่นจึงเป็นกระต่ายที่ผิดกว่ากระต่ายอื่น ที่มาชอบแสงอาทิตย์มากกว่าแสงจันทร์

ตั้งแต่ยามเช้าจนกระทั่งยามเย็นและค่ำคืน ตัวของปิ่นนั่งง่วนอยู่ที่จักรเย็บผ้า มือไม้ได้ว่างเว้น หน้าไม้ได้งอ แต่หัวใจของปิ่นลอยไปไกล ไกลไปจากบ้าน จากพ่อแม่ จากจักรเย็บผ้า และจากทุกสิ่งทุกอย่าง ฝ้าติดตามดวงอาทิตย์ “นรวิรุ มหฤกษ์” ไม่ว่าจะ จะล่องลอยไปสารทิศใด เพียงได้ยินคนกล่าวขวัญถึงเขา หัวใจของ

ปิ่นก็ซาบซ่าน เพียงได้เห็นเงาและได้ยินเสียงของเขา หัวใจของปิ่นก็เต้นแรง และเพียงได้พบ ได้พูด ได้รับความเอื้ออาทรจากเขาในฐานะสุภาพบุรุษจะพึงให้แก่สตรี ในฐานะของเพื่อนบ้านผู้มีน้ำใจดีจะพึงให้แก่กัน ความสุขและความชุ่มชื่นใจของปิ่นก็ท่วมท้นจากหัวใจออกมาสู่ดวงหน้าและดวงตา เขาช่างเป็นแสงสว่าง เป็นหัวใจ เป็นชีวิต และเป็นดวงอาทิตย์ประจำโลกของปิ่นแท้ ๆ

ปิ่นซึมซาบแกใจดีว่า ดวงอาทิตย์ต้องคู่กับดวงจันทร์ จะมาคู่กับกระต่ายอย่างปิ่นนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แม้โลกจะหมุนกลับก็ตาม และดวงจันทร์ “ฉันทวิลาส เทพสุดดี” นั้น ช่างงดงามเหมาะสมกับดวงอาทิตย์ “นรวิรี มหฤกษ์” ราวกับเพชรแท้ข้างามกับเรือนแหวนทองคำชาวอังกฤษแดน ที่นายช่างได้คัดและหล่อหลอมไว้สำหรับกันและกัน ไม่มีช่องว่างตรงไหนสำหรับกระต่ายอย่างปิ่นที่จะสอดแทรกเข้าไปได้เลยแม้แต่น้อยนิด ไม่มีจริงๆ !! แม้กระต่ายปิ่นจะยินดียอมมอบกายถวายใจให้ดวงอาทิตย์แผดเผาเล่นโดยไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนเลยแม้สักน้อยก็ตาม

ใครลิขิตชีวิตมนุษย์? ควรหรือที่กระต่ายอย่างปิ่นจะได้มีโอกาสสวาสนาเข้าใกล้ดวงอาทิตย์ที่เจิดจ้าอย่าง “นรวิรี มหฤกษ์”? แต่พระพรหมบนสวรรค์ผู้ซึ่งจะไร้สุข ถ้าหากไม่ได้ดูละครชีวิตที่สับสนของมนุษย์ ฉะนั้น จึงในวันหนึ่ง พระพรหมก็บันดาลให้ดวงอาทิตย์ “นรวิรี มหฤกษ์” ต้องพากะต่ายปิ่น ไปกีกจตุระอันจะหลีกเลี่ยงมิได้แต่ลำพัง แล้วพระพรหมก็สร้างฉากเมฆฝน ลม พายุ เพื่อ

เสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความเอือกเย็น ความลับเฉพาะ และ โหมไฟแห่งความปรารถนาให้คุกรุ่นยิ่งขึ้น ในที่สุด หัวใจที่ปรารถนา ของปิ่นก็สัมฤทธิ์ผลดังประสงค์ ปิ่นเป็นสุข อิ่มเอิบ ชีวิตอึดแม้จะ ร้อยอยู่แก่ใจว่าความสุขของตนนั้นย่อมเป็นประหนึ่งสายฟ้าแลบใน คินเดือนมืด มิใช่ฟ้าสว่างหลังเมฆฝน แต่กระนั้น ปิ่นก็พอใจ อย่าง ผู้ที่รู้แล้วในวาสนาของตน เพียงได้สมปรารถนาสักครั้ง ปิ่นก็ถือว่าเป็นวาสนาอย่างสูงสุดในชีวิต ปิ่นไม่เรียกร้อง ไม่ต้องการการตอบแทน ไม่ต้องการคำมั่นสัญญา ปิ่นต้องการเป็นผู้ให้ฝ่ายเดียวเท่านั้น ให้จนหมดตัวหมดหัวใจ แต่บรรยากาศที่พระพรหมจงใจสร้างให้แก่ เขาแท้ๆ เขาจึงเผลอเผลอไปได้ถึงเช่นนั้น ทั้งๆ ที่เขารู้ดีอยู่แก่ใจว่า เขาจะให้อะไรแก่ปิ่นผู้นำสงสารไม่ได้เลย นอกจากสงสาร และก็เป็น ความสงสารที่จะมีอยู่ได้เพียงในหัวอกในความรู้สึกเท่านั้น เขาจะไม่ มีโอกาสได้แสดงความสงสารออกมาเป็นการกระทำเลยเป็นอันขาด เพราะในชีวิตจริงของเขานั้น เขามีดวงจันทร์ “ฉันทวิลาส เทพสุดดี” เป็นดวงใจของเขาอยู่แล้ว

กรรมหรือบุญที่ได้ช่วยให้ปิ่นสมปรารถนา? ถ้าถามคนอื่นทั้งหลาย คำตอบก็คือ กรรมแท้ ๆ ปิ่นหากกรรมใส่ตัวเอง ปิ่นรู้อยู่แล้วว่า “นรวิรุ” เป็นดวงอาทิตย์ ปิ่นเป็นเพียงกระต่าย เหตุไรจึงใจหาญยอม ถวายตัวให้ดวงอาทิตย์เผาผลาญจนวอดวายไปเช่นนั้น ทำไมปิ่น ไม่นิยมยินดีกับ “รอย” ที่ได้เฝ้าปองรักภักดีต่อปิ่นมานานนับปี รอย ผู้จรัลรักและมอบหัวใจ มอบชีวิตให้ปิ่นคนเดียว ใครๆ ก็เห็นว่าปิ่น กับรอยนั้นช่างเหมาะสมกันเหมือนดินกับหญ้า เหมือนฟ้ากับน้ำ

หรือถ้าปิ่นไม่รักรอย รังเกียจรอยด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ปิ่นก็ยังมีที่เลือก “นายชาญ สุรียร์ตัน” พ่อค้าใหญ่ เศรษฐีของเมืองไทย ผู้ที่พร้อมจะยกย่องเชิดชูทะนุถนอมปิ่นให้เป็นนางในดวงใจของเขา นายชาญสามารถที่จะชุบ “ปิ่น กาชาว” ให้กลายเป็นหงส์ด้วงมาด้วยอำนาจน้ำเงินของเขา ปิ่นจะมีทั้งที่พึ่ง หลักฐานและทุกอย่างอันเป็นสิ่งบำเรอสุขในชีวิตตามที่มนุษย์ต้องการ พ่อแม่ notions ก็จะไม่พลอยได้อาศัยบุญของปิ่นไปด้วย แล้วเหตุไร ปิ่นจึงไม่เลือก? ไม่มีใครเข้าใจ แต่ถ้าใครจะถามคำถามนี้กับปิ่น ว่าเป็นบุญหรือกรรมที่หล่อนได้ผูกหัวใจและชีวิตไว้กับ “นรวิร์” ปิ่นย่อมจะต้องตอบทันทีว่า “เป็นบุญวาสนาอย่างหาที่เปรียบมิได้” เพราะในชาตินี้ ปิ่นคิดว่า หล่อนย่อมจะไม่มีโอกาสเลย แม้แต่จะได้จุมพิตเพียงปลายนิ้วของเขา แต่ปิ่นได้มากยิ่งกว่านั้น ปิ่นผู้มีอุดมคติว่า “ถ้าไม่ได้เป็นของคนที่รัก ก็จะไม่เป็นของใครเลย” เช่นนี้ ปิ่นจะมีคำตอบอื่นกระไรได้

ทั้งที่ปิ่นได้ตั้งใจไว้แล้วว่า ตนนินตี่ที่จะเป็นฝ่ายให้แต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่ปรารถนาสิ่งใดตอบแทนจากนรวิร์ การที่ได้มีโอกาสเป็นของเขา แม้ครั้งหนึ่งในชีวิตก็เป็นยอดของความสุภาพความปรารถนาแล้วทั้งๆ ที่ปิ่นได้รู้เหตุการณ์ล่วงหน้าสำหรับชีวิตสัมพันธ์ระหว่างตนกับนรวิร์แล้วว่าจะลงเอยในรูปใด และทั้งๆ ที่ได้เตรียมใจที่จะรับเหตุการณ์ที่ตนได้คาดหมายไว้นั้นแล้วก็ดี กระนั้น คราเมื่อ วันนั้น ได้มาถึง วันที่นรวิร์บอกกับปิ่นด้วยน้ำเสียงและดวงตาที่เศร้าว่า

“ให้คิดเสียว่าเราทำบุญมาด้วยกันเพียงแค่นี้” เพราะถึงคราวถึงวาระที่เขาจะต้องหมั้นกับฉันทวิลาสเป็นพิธีการแล้ว ปิ่นก็รู้สึกว่หัวใจของตนได้หล่นวูบไปอยู่ที่ปลายเท้า โลกทั้งโลกพลันมืดสนิทเพราะดวงอาทิตย์ของปิ่นหยุดฉายแสงเสียแล้ว ชีวิตไม่มีความหมาย ความรู้สึกทั้งหลายตายดำนไม่รู้ร้อน ไม่รู้หนาว ไม่มีสิ่งใดในโลกที่จะทำให้ปิ่นยินดี ตื่นเต้น ตกใจ หรือเสียใจได้อีก เพราะความรู้สึกของปิ่นได้ถึงที่สุดแล้ว นับแต่วันนั้นปิ่นเป็นเสมือนหุ่นยนต์หรือซากศพที่เดินได้ ปิ่นไม่เอะอะโวยวาย ไม่ครวญคร่ำรำให้ ไม่เรียกร้องขอความสงสารเมตตาใดๆ ทั้งสิ้น แต่ที่ดวงตาของปิ่นนั้น บอกถึงซึ่งความสิ้นหวังทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

ปิ่น กระจ่าตายน้อยหน้าใจ คงจะคิดว่าตนเป็นวีรสตรีในการที่สามารถปลิดตัวพลีใจเพื่อความรัก ความรักคืออะไร? ปิ่นรู้จักแล้วหรือ? ความรักเป็นความชุ่มฉ่ำของผู้ที่ได้รับ เป็นความหวานชื่นฉ่ำอย่างไม่มีความหวานใดจะเปรียบได้ ถ้าทั้งสองฝ่ายช่วยกันให้และช่วยกันรับแต่มันเป็นความปวดเจ็บทรมานอย่างลึกซึ้งที่สุดที่จะพรรณนา ถ้าต้องเป็นฝ่ายให้แต่เพียงฝ่ายเดียวและมันจะยิ่งเจ็บปวดทวิคูณ ถ้ารักที่เกิดขึ้นแล้วนั้น จำต้องร้างไป มันทำให้กลายเป็นคนตายทั้งเป็น ทั้งที่ยังหายใจอยู่ ทั้งที่ยังไม่เนาไม่เบื่อ มันทำให้ต้องตายทั้งเป็น ซึ่งเป็นการตายที่โหดร้ายทารุณยิ่งกว่าการตายจริงๆ หลายหมื่นหลายแสนเท่า และยังไม่เคยมีผู้ใดสร้างอนุสาวรีย์ให้แก่มนุษย์ที่ฝังตัวเองให้ตายทั้งเป็นด้วยเหตุเพราะพลาดรัก จะมีก็แต่เพียงสมเพชสงสาร หรือเยาะหยันจากผู้ที่ไม่เคยเห็นใจใคร

ปั่นลงทุนชีวิตทั้งชีวิตเพื่อแลกกับความสุขสมปรารถนาที่มีอายุเหมือนสายฟ้าแลบในคืนเดือนมืด ช่างเป็นนโยบายการค้าที่ดูไร้ความคิดอะไรอย่างนั้น ชีวิตเป็นของมีค่า เป็นของหายาก จะประมาณราคาเท่าใดก็มีสม เหตุใดปั่นจึงช่างสละได้โดยง่ายตายอะไรเช่นนั้น สละแลกกับความสุขชั่วสายฟ้าแลบเพียงเพื่อที่จะได้ปวดร้าวทรมานใจไปตลอดชั่วชีวิต ช่างเกิดผิดกับสมัยโลกของวัตถุเสียจริง

ปั่น ผู้ฝังตัวเองทั้งเป็น ปั่น ผู้ไม่มีหวัหการค่า ปั่น คนโง่

ไม่มีสิ่งใด.....
จะสามารถสนองความปรารถนา
ของมนุษย์ผู้กระหายหิว...ให้อิ่มได้

ทองโปรย

ผู้เห็นความสมปรารถนาเป็นความทุกข์

จากเรื่อง หลายชีวิต
ของ 'คึกฤทธิ์ ปราโมช'

หลายชีวิต ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นหนังสือที่แสดงให้เห็นถึงนวนิยายสะท้อนภาพของชีวิต และชีวิตคือที่มาแห่งนวนิยายได้อย่างชัดเจน

ผู้แต่งได้จำลองภาพชีวิตอันน่าทึ่งของบุคคลต่างเพศต่างวัย เห็นชัดถึงกิเลสของมนุษย์ และชีวิตซึ่งดำเนินไปตามกฎแห่งกรรม บางชีวิตนำสยดสยอง บางชีวิตนำสมเพช บางชีวิตนำเลื่อมใสเคารพศรัทธา บางชีวิตก็น่าอนาถ ในบรรดาหลายชีวิตเหล่านี้ชีวิตของ "ทองโปรย" ดูจะเป็นชีวิตแปลกประหลาดกว่าชีวิตอื่นที่ทองโปรยมองเห็นความสมปรารถนาเป็นความทุกข์ ขณะที่ชีวิตอื่นพากันดิ้นรนต่อสู้เพื่อจะให้ได้มาซึ่งความสมปรารถนาที่หวังไว้

ทองโปรยควรที่จะเป็นคนโชคดีและมีสุขให้สมกับที่เกิดมา ท่ามกลางความสมบูรณ์พูนสุข ถ้าหากพ่อแม่ของทองโปรยจะไม่รักลูกจนเกินไป และถ้าหากพ่อแม่จะเปิดโอกาสให้ทองโปรย ได้รู้จักโฉมหน้าอันแท้จริงของโลกเสียบ้าง ทองโปรยก็คงมีโอกาสได้ปรับตัวให้เข้ากับชีวิตแวดล้อม และมองดูชีวิตของคนอื่นด้วยใจกว้างขวางและทำชีวิตของตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้าง

ทองโปรยเป็นชาวชนบท แต่ก็เกิดมาในครอบครัวของผู้มีฐานะดี พ่อแม่ของทองโปรยเชื่อว่าทองโปรยเป็นผู้นำโชคมาสู่ครอบครัว เป็นลูกเงินลูกทอง ดังนั้นเมื่อทองโปรยออกปากขอสิ่งใด พ่อแม่ก็จะจัดหามาให้ภายในไม่ทันข้ามวัน ด้วยพ่อแม่ของทองโปรยก็เหมือนพ่อแม่ส่วนมาก ที่ถูกความรักลูกเข้าครอบงำจนทำให้เกิดความลำเอียง เกิดความรู้สึกเห็นลูกดีกว่าที่ลูกเป็นและยินดีที่จะรับทุกข์ทั้งหมดเสียคนเดียวดีกว่าที่จะให้ลูกรับ

บรรดาชาวชนบทนั้นย่อมใฝ่ฝันที่จะอยากมากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นดุจเมืองสวรรค์ในความคิดของชาวชนบทส่วนมาก เช่นเดียวกับชาวกรุงเทพฯ ที่อยากดิ้นรนไปอเมริกาหรือยุโรปด้วยมีความรู้สึกว่าจะคงจะเป็นเมืองสวรรค์กว่ากรุงเทพฯ ทองโปรยก็อยากมากรุงเทพฯ เช่นเดียวกับเพื่อนๆ สาวๆ ทั้งหลาย และทองโปรยก็โชคดีกว่าเพื่อนสาวๆ เป็นอันมากที่ได้มากรุงเทพฯ สมปรารถนา ในขณะที่คนอื่นๆ ไม่น้อยรู้จักกรุงเทพฯ แต่เพียงในความคิดคำนึง แต่เพราะทองโปรยไม่เหมือนคนอื่น ทองโปรยคือทองโปรยที่ได้มีทุกอย่างมากแล้ว

ฉะนั้น ทองโปรยจึงไม่รู้สึกตื่นเต้นและยังกลับรู้สึกค่อนข้างผิดหวังนิดๆ ที่เมืองกรุงเทพฯ ไม่เจิดจ้าเหมือนดังความคาดคิดที่ทองโปรยได้เคยมีมาเพราะความเป็นลูกเศรษฐีไม่ต้องทำงานและมีเงินพอที่จะจับจ่ายซื้อหนังสือต่างๆ ที่ว่าด้วยเรื่องเมืองกรุงเทพฯ และคนกรุงเทพฯ เมื่ออ่านแล้วทองโปรยก็วาดภาพฝันเรื่องเมืองกรุงเทพฯ ด้วยความคิดของทองโปรยเอง และเป็นความคิดที่ค่อนข้างแจ่มจ้าสว่างไสว ฉะนั้นทองโปรยจึงรู้สึกค่อนข้างผิดหวังที่เห็นกรุงเทพฯ ไม่ชวนให้ตื่นเต้นดังที่คิด

เมื่อไปถึงกรุงเทพฯ ทองโปรยก็โชคดียิ่งอีกเช่นเคยที่ไม่ต้องตกอยู่ในสภาพคนบ้านนอกอันจะเป็นที่หัวเราะเยาะของชาวกรุงเทพฯ ที่มีความคิดน้อยบางคน เพราะทองโปรยเป็นลูกคนมีเงินจึงมีเงินจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยเหลือเฟือ มีเหลือเฟือแถมไปสำหรับเพื่อนที่จะมาร่วมกินร่วมเที่ยวกับตนอีกด้วย ทองโปรยจึงมีโอกาสได้เที่ยวได้ดู ได้สนุก ได้ซื้อของตามแต่ใจต้องการ ทองโปรยต้องการความตื่นเต้น ต้องการสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ แต่ความตื่นเต้นและสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ นั้นต้องไม่ใช่สิ่งที่เป็นความรู้เพื่อประดับตัวให้มีค่าขึ้นอย่างนั้นทองโปรยไม่ต้องการ เพราะทองโปรยมีเงินพอที่จะประดับตัวให้มีค่ามากพออยู่แล้ว จึงมีข้ากรุงเทพฯ ก็เป็นสถานที่จัดซื้อสำหรับทองโปรย

แต่ทองโปรยไม่ใช่คนโชคร้าย ขณะที่กำลังเบื่อน่ายกับชีวิตดวงชีวิตของทองโปรยก็ได้โคจรมาพบกับความตื่นเต้นอย่างใหม่ อัน

เป็นความตื่นเต้นที่หญิงสาวทั้งหลายใฝ่ฝันที่จะได้ประสบ ทองโปรยได้แต่งงาน ทองโปรยได้แต่งงานกับชายที่ชาวบ้านละแวกนั้นต้องยอมยกให้ว่าเหมาะสมและเป็นวาสนาของทองโปรยอย่างยิ่ง เพราะชายหนุ่มที่ทองโปรยแต่งงานด้วยนั้นหน้าตาดีหล่อเหลาคมสัน และมีตำแหน่งเป็นถึงปลัดอำเภอ และที่ใครๆ เห็นว่าทองโปรยโชคดีกว่าหญิงสาวอีกมากมายก็คือ สันต์ ปลัดอำเภอคนนั้นทุ่มเทความรักให้แก่ทองโปรยจนหมดหัวใจทีเดียว แต่ถ้าใครไปสอบถามทองโปรยว่าทองโปรยละ รักสันต์บ้างหรือเปล่า? ทองโปรยคงจะต้องคิดนานกว่าจะหาคำตอบให้ตรงกับหัวใจได้ เพราะความจริงการที่ทองโปรยยอมแต่งงานกับสันต์ก็เพราะทองโปรยเห็นว่า สันต์จะเป็นสื่อที่นำความตื่นเต้นอย่างใหม่มาให้กับชีวิตอันจืดชืดของตนมากกว่าที่จะคิดถึงว่าตนแต่งงานกับสันต์ด้วยความรักหรือไม่? และถ้าจะคิดดูก็เป็นที่น่าสงสัยว่า คนอย่างทองโปรยนั้นจะรู้จักรักใคร่หรือรู้จักคิดถึงความปลอดภัยและจิตใจของใครบ้างนอกจากของตัวเอง?

ดังนั้น ทองโปรยก็มีชีวิตตื่นเต้นอยู่ต่อมาอีกประมาณสักหนึ่งปี สันต์ก็กลายเป็นสิ่งที่จืดชืดสำหรับทองโปรย เพราะทองโปรยได้ตัวสันต์มาสมปรารถนาแล้วนั้นประการหนึ่ง และเพราะตัวของสันต์เองได้ช่วยให้ทองโปรยได้สมปรารถนาซึ่งสิ้นประการหนึ่ง ด้วยการตามใจทองโปรยอย่างยากที่จะหาสามีคนใดสามารถตามใจภรรยาของตนได้ถึงเช่นนั้น ความเคยชินต่อความสัมพันธ์ระหว่าง

สามีภรรยา ก็กลายเป็นของธรรมดาที่ค่อนข้างน่าเบื่อหน่าย
 ของใคร่ใคร่ที่จะดิ้นรนต่อไป ใคร่ที่จะได้รับสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ
 มากกว่านี้ ถ้าหากสันต์จะกลายเป็นสามีที่ดูร้ายขึ้นบ้าง โดยทบท
 ติของโปรยเสียบ้าง เป็นครั้งคราว อาจจะเพิ่มความตื่นเต้นมี
 รสชาติให้แก่ชีวิตคู่ครองของทองโปรยขึ้นอีกก็ได้ แล้วทองโปรย
 ก็คงจะไม่ทอดอาลัยปล่อยตัวปล่อยใจให้เจ็บป่วยจนสันต์ต้องพา
 นั่งเรือมารักษาตัวที่กรุงเทพฯ แล้วเผชิญเรือลำนั่นล่มลงที่บ้าน
 แพน ทองโปรยก็เลยจมน้ำตายเสียก่อนไม่ทันให้แพทย์วินิจฉัยโรค
 ว่าโรคอย่างของทองโปรยนี้จะเรียกว่าโรคอะไรอาจจะเป็นโรคที่ชื่อ
 ว่าเป็น เนื่องจากความสมปรารถนาเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ก็ได้ และบางที
 ทองโปรยอาจจะเห็นว่า ความตายเป็นความตื่นเต้นอย่างใหม่ในชีวิต
 ที่ทองโปรยใคร่จะทดลองเพราะทองโปรยยังไม่เคยตาย ฉะนั้นเมื่อ
 ตอนที่เรือล่มลง ทองโปรยจึงไม่ได้พยายามที่จะตะเกียกตะกายช่วย
 ตัวเองเลยแม้แต่น้อย

ชีวิตของทองโปรยเป็นชีวิตตัวอย่างที่น่าทึ่ง เป็นชีวิตที่แสดง
 ให้เห็นว่า ความสุขนั้นเป็นสิ่งที่ซื้อขายกันไม่ได้ และให้กันไม่ได้ด้วย
 ถ้าหากเจ้าตัวไม่สามารถจะรับและบังคับใจให้รู้จักเพียงพอได้ ชีวิต
 ของทองโปรยอาจจะให้กำลังใจแก่ผู้ที่ยากจนขัดสนทรัพย์ หลายคน
 ได้มองเห็นว่า ความร่ำรวยมั่งมีทรัพย์สินมิใช่สัญลักษณ์ของความ
 สุขเสมอไป และบางทีชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้อยู่เสมอเช่นนั้น ช่วยสร้าง
 ความตื่นเต้นให้เกิดแก่เจ้าของชีวิตอยู่มาก ไม่ทำให้ชีวิตดูมีรสชาติ

จิตใจเหมือนอย่างของทองโปรย แต่เป็นชีวิตที่ต้องคิด คิดแล้วหาหนทางทำตามความคิดที่วางไว้นั้น ทำไปแล้วก็คอยความหวัง และคงยอมรับกันว่า การรอคอยความหวังนั้นเป็นโอกาสที่ตื่นเต้นและสนุกสนานอยู่ไม่น้อย เมื่อได้สมหวังแล้วก็ชื่นชมยินดี หายเหนื่อย รู้สึกชีวิตมีรส แล้วก็คิดหาหนทางอย่างอื่นต่อไป ถ้าผิดหวังก็คิดใหม่ ด้วยกำลังใจที่ยึดศรัทธาที่ว่าชีวิตคือการต่อสู้ และจะรู้สึกว่าชีวิตนี้เป็นชีวิตที่คุ้มค่าแก่การเกิดมา

ส่วนชีวิตเยี่ยงทองโปรย อาจจะมีผู้วิจารณ์ว่าเกิดมาช่างเป็นคนโชคดีอะไรเช่นนั้น แต่เชื่อว่าคงจะไม่มีใครนิยมยินดีและรู้สึกภาคภูมิใจในชีวิตของทองโปรยเป็นแน่ เพราะชีวิตที่มีค่าควรแก่ความภาคภูมิใจนั้นควรจะเป็นชีวิตที่ยังประโยชน์แก่บุคคลอื่นทั้งที่อยู่ใกล้และอยู่ไกล ไม่คิดหาประโยชน์ให้แต่กับตนเองเท่านั้น ถ้าจะคิดไปแล้ว ชีวิตของทองโปรยเป็นชีวิตที่น่าเสียดาย น่าสมเพช มากกว่าน่าอิจฉาริษยา เพราะทองโปรยมีโอกาสดีกว่าเพื่อนร่วมโลกอีกหลายล้านคนที่ตนเกิดมาด้วยความพร้อมทุกอย่าง และมีโอกาสพร้อมที่จะยื่นมือช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ยากจนข้นแค้นได้อย่างดี ถ้าหากเพียงแต่ทองโปรยจะมองดูชีวิตของเพื่อนมนุษย์ที่ขาดแคลนพยายามเข้าใจในความสุขความทุกข์ของเขา พยายามมองดูความต้องการของเขา บางทีเรื่องราวอันน่าสงสารและชีวิตที่เต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรนของเขาเหล่านั้น อาจจะทำให้ทองโปรยรู้สึกว่ามีส่วนช่วยให้ชีวิตของตนมีรสชาติขึ้นและลิ้มความจืดชืดแห่งชีวิตของตนเสียก็ได้

แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่ทองโพรยช่างเห็นแต่ความต้องการ
 ของใจของตนคนเดียวเกินไป จนกลายเป็นคนที่รู้จักแต่การเอา และ
 ไม่เข้าใจว่าการให้ คืออะไร? คนที่รู้จักแต่จะเอาอย่างเดี๋ยวย่อมหลีกเลี่ยง
 หนีชีวิตที่เอียงตาซังไปไม่ได้ เพราะแม้แต่อาหารที่ปรุงโดยพ่อครัว
 ฝีมือเลิศก็ยังสามารถทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ ถ้าหากจะต้องรับ
 ประทานจำเจอยู่ทุกวัน ฉะนั้นความทุกข์ของทองโพรยจึงเป็นความ
 ทุกข์ที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวอันเนื่องมาจากความโลภ ที่มีความ
 ต้องการและการเรียกร้องมากเกินไป จนสุดท้ายผู้ใดจะสามารถ
 บันดาลให้ได้และเพราะความที่เพ่งเล็งแต่ความต้องการของตัวเอง
 หนาแน่นเกินไป จนไม่มีเวลาจะมองหรือนั่งย้อนหลังคิดว่า ตนเอง
 เล่าจะให้อะไรแก่ใครได้บ้าง? แม้แต่กับผู้ที่ใกล้ชิดและอาหารใน
 ความทุกข์สุขของตนเองเป็นอย่างยิ่ง เช่น สันต์ผู้สามี หรือ พ่อแม่
 ของตนเอง

จึงรู้สึกว่ไม่มีคำอื่นใดที่จะกล่าวสำหรับชีวิตของทองโพรย
 มากไปกว่าคำว่า “นำสมเพชและนำอนาถ” ที่ปล่อยให้หัวใจอัน
 หนาแน่นด้วยกิเลสและความอยากความเห็นแก่ตัวของตนต้อง
 ระเบิดแตกไป

เพราะการที่ได้รับความสมปรารถนามากจนเกินไป จน
 หมดความคิดที่จะอยากได้สิ่งใดต่อไปอีก นอกจากความตาย
 คู่ช่างเป็นชีวิตที่ไร้ค่าอะไรเช่นนั้น

ชีวิต... ถูกลิขิตด้วยกรรม

แล้วกรรมนั้นเล่า...ใครลิขิต?

ถ้ามิใช่...เจ้าของชีวิตเอง

สุรียาเยียมสกล

ผู้พลิกชีวิตของตัวเอง

จากเรื่อง พลายมลิวัลย์
ของ 'ถนอม มหาเปารยะ'

สุรียาเยียมสกล เป็นหม่อมเจ้าชายหนุ่มผู้มีอนาคตไกล
สว่างจ้าจนอาจลบลบรัศมี ของชายหนุ่มทั้งหลาย ให้จางไปจน
หมดแสง

หม่อมเจ้าสุรียาเยียมสกล ทรงเป็นคนไทยคนแรกที่สำเร็จการ
ศึกษาพร้อมด้วยปริญญาอันโก้หรูจากโรงเรียนนายทหารช่างของ
สหรัฐอเมริกา ได้เสกสมรสกับอรพินสาวงามมีเสน่ห์ ผู้มีคุณสมบัติ
อันงามพร้อมของกุลสตรีที่จะเป็นแม่ศรีเรือน มีกมลสุรียา ลูกชาย
น้อยเฉลียวฉลาดสวยงามน่ารักเป็นทายาทอันน่าภาคภูมิใจ นอกจากนี้
นี่ยังทรงเป็นทายาทองค์เดียวของเสด็จในกรมผู้มั่งคั่งอย่างมหาศาล

อีกด้วย หม่อมเจ้าสุริยาเยียมสกล จึงทรงเป็นชายหนุ่มที่มีโชคอย่าง
ยากที่จะหาชายใดเทียมเท่า ทุกคนที่ได้รู้จักต้องมองเห็นแต่อนาคต
อันรุ่งโรจน์ของท่านชายหนุ่มองค์นี้ทั้งสิ้น

แต่ทุกสิ่งในโลกเป็นอนิจจัง สมดังคำรัสของพระพุทธองค์
อนาคตของหม่อมเจ้าสุริยาเยียมสกลที่กำลังสว่างไสวนั้น กลับ
ค่อยๆ หรือลง เริ่มต้นด้วยทรงมีเรื่องขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชาอย่าง
รุนแรง จนท่านต้องลาออกจากงานที่ทรงสนพระทัยอย่างยิ่งนั้น
เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าความผิดหวังและเสียพระทัยอย่างยิ่ง จนหม่อม
เจ้าสุริยาหมดความยับยั้งที่จะหักห้ามพระทัยมิให้ทรงดื่มสุราเกินห้า
แก้ว เพราะขณะนี้ เหล้าเท่านั้นที่ช่วยดับความเสียพระทัย ช่วยหยุด
ความคิดมิให้ท่านต้องทรงคิดมากกว่าที่ทรงเป็นอยู่ แต่การที่ทรง
ปล่อยองค์ให้ดื่มเกินห้าแก้วนั้น ก็เป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงแก่
ชีวิตของท่านเอง เพราะเมื่อใดที่ท่านข้ามเขตห้าแก้วไป เมื่อนั้นท่าน
ก็ต้องดื่มจนกระทั่งหมดสติ จะหยุดก่อนหมดความรู้สึกเป็นสิ่งที่
ทำไม่ได้! ดังนี้หม่อมเจ้าสุริยาเยียมสกล-ท่านชายหนุ่มสุภาพบุรุษ
ผู้โก้หรู ผู้มีอนาคตไกลสูงใสสว่าง ก็กลายเป็นหนุ่มซุ่มเมา หัวราน้ำ
ตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ท่านต้องตกเป็นทาสของน้ำเมาอย่างถอนตัว
ไม่ขึ้น และหม่อมอรพิน ชายาก็ต้องมีอาการนอนสะดุ้งด้วยความ
อับอาย และความไม่รู้แน่ว่า วันนี้...คืนนี้...จะต้องไปรับท่านชายสุริยา
จากสถานที่แห่งใด

คราใด เมื่อพอมีสติสร้างจากฤทธิ์ของน้ำเมา ท่านชายสุริยา
ทรงรู้สึกละอายพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ที่ประพุดตองค์เยี่ยงคนเสเพล

ทรงเสียพระทัยที่องค์ท่านเป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ระทมของ
 หม่อมอรพิน ผู้ชายา โดยปรกติหม่อมเจ้าสุรียาเสียมสกล เป็นบุรุษ
 ผู้กอปร ด้วยคุณธรรม มีความเฉลียวฉลาดรอบรู้และทรงมีสติ
 สัมปชัญญะเป็นอันดี ฉะนั้น ท่านจึงย่อมมองเห็นและวินิจฉัยความ
 ประพฤติของพระองค์ท่านได้ดีว่าเป็นการเหมาะสมน่านิยม หรือน่าละอาย
 เสื่อมเสียเพียงไร? ดังนี้ท่านชายสุรียาจึงทรงพยายามอย่างยิ่งที่จะ
 งดและเลิกการดื่มสุราเป็นอาจิมของท่านเสียให้จงได้ ในที่สุดท่าน
 ก็หาวิธีแก้โดยตัดสิ้นใจจากหม่อมอรพิน และกมลสุรียา ลูกชายน้อย
 เดินทางไปกับเรือโดยสารภาณูรังษี โดยท่านทรงมีเหตุผลว่า การ
 เดินทางไกลไปทางเรือจะช่วยให้ท่านห่างไกลเหล่า และมีกำลังพระ
 ทัยเข้มแข็งจนสามารถที่จะเลิกมันได้โดยเด็ดขาด

ท่านชายสุรียา มีความตั้งพระทัยดีที่จะทรงกลับพระองค์ให้ได้
 แต่น่าเสียดายที่กำลังพระทัยของท่านไม่เข้มแข็งเท่ากับความปรารถนา
 จึ่งในระหว่างที่ท่านประทับอยู่บนเรือภาณูรังษีนั้น คืนหนึ่งได้มีการ
 เลี้ยงฉลองและท่านทรงดื่มอย่างลิมองค์ ผลที่ปรากฏ ก็คือ เมื่อ
 ท่านฟื้นคืนองค์ลิมนตรขึ้นก็บังเกิดความประหลาดสนเท่ห์พระทัย
 อย่างใหญ่หลวง ที่พื้นน้ำได้กลายเป็นแผ่นดินอันเต็มไปด้วยต้นไม้สูง
 ใหญ่ บรรดาเพื่อนโดยสารเรือรวมทั้งเรือภาณูรังษีหายไปหมดสิ้น
 รอบองค์ท่านกลับมีแต่บุรุษแต่งกายในลักษณะของคนงานกำลัง
 ยืนมองดูการลงทัณฑ์ข้างแสนรู้เชือกหนึ่ง ท่านชายสุรียาพยายาม
 นึก พยายามคิด พยายามทบทวนความรู้สึกแต่เจ้าฤทธิเดชของน้ำ

สี่เหลี่ยมที่ยังทิ้งรอยไว้จนกระทั่งทรงมีนอนอยู่นั้น ไม่เปิดโอกาสให้ท่านทรงคิดหาเหตุผลใดได้ จนกระทั่งนายช่างหนุ่มผู้หนึ่งของสถานที่นั้น เผอิญผ่านมา จึงแจ้งให้ทรงทราบว่า ขณะนี้ท่านกำลังอยู่ ณ ป่าแห่งหนึ่งของบริษัทป่าไม้ศรีราชา ไม่น่าจะเป็นไปได้! ที่เหตุไรท่านจึงปาฏิหาริย์จากเรือมาอยู่ในป่าได้? เมื่อนายช่างได้เล่าการคาดคะเนวิธีการมาถึงป่าของท่านแล้วก็นับว่าเป็นวิธีการที่น่าทึ่งเสียวอย่างยิ่ง และช่างมหัศจรรย์จริงที่ท่านทรงรอดมาได้ราวปาฏิหาริย์แท้ ๆ

แม้จะชะมุกชะมอมและเดินทางมาโดยวิธีพิสดาร แต่สง่าราศีและท่วงทีวาจาของหม่อมเจ้าสุริยา ก็ยังชวนให้ยำเกรงและคารวะ ฉะนั้น นายช่างผู้มีน้ำใจจึงพยายามให้ความเอื้อเฟื้อและรับรองที่จะนำท่านออกไปส่งให้พ้นป่าเพื่อเดินทางต่อไป แต่เมื่อถึงตอนบ่ายที่นัดหมายกันไว้ ภาพที่นายช่างมองเห็นก็คือ หม่อมเจ้าสุริยาเยียม-สกล นอนสลบไสลอยู่บนพื้นดิน ช้างองค์ท่านมีกระป๋องเปล่าๆ กลิ้งอยู่สองใบ และเจ้าพลายมลิวัลย์ ช้างแสนรู้แต่เกรงของป่านี้อ่ากำลังยืนไข้วงลูบไล้องค์ท่านอยู่ไปมาด้วยความสนิทสนมชอบพอ เป็นภาพที่ประทับใจ! แต่ก็ก็เป็นภาพที่ชวนให้สมเพชไปด้วยในขณะเดียวกัน นายช่างหมดหนทางที่จะช่วยเหลือนำตัวไปได้ เพราะเขาไม่ทราบเลยแม้แต่แน่นอนว่า ชายแปลกหน้าทำทางดีที่หลงมาทางนี้คือใครและอยู่แห่งหนตำบลใด?

ก่อนที่จะจากกับนายช่างวันนั้น หม่อมเจ้าสุริยากี้ได้ตั้งพระทัยไว้แล้วว่า จะทรงกลับไปหาหม่อมอรพินและกมลสุริยาเสียที่

แต่ข้าวจังหวะชีวิตในระยะนั่นเอง ที่ได้ทำให้ท่านพลิกชีวิตของท่านไป ในทางตรงกันข้ามท่านชายสุรียาได้สนทนาวิสาสะกับบรรดาคนงาน และได้ทรงทราบว่าเป็นป่านี้น้ำอย่างนั้นที่ดูร้ายมาก คนใดที่ไม่เคย จะต้องแพ้มันทุกคน ด้วยความที่ทรงเป็นนักเลงในทางนี้อยู่เหมือนกันนั้นได้กระตุ้นให้ท่านทรงอยากลองสิ่งทีชาวพื้นเมืองเรียกกันว่า "ไอ้เผือก" เมื่อท่านลองแล้ว ก็ยังได้ซื้อติดมือมาฝากพลายมลิวัลย์ที่ท่านทรงได้ยืมคนงานแล้วว่าติดใจ "ไอ้เผือก" นักหนาทรงดื่มไปและเลี้ยงพลายมลิวัลย์ไปด้วย แล้วก็ทรงเป็นเหมือนกับคนงานเจ้าของถิ่นได้พูดว่า ใครหน้าใหม่ผลิผลลามเล่น "ไอ้เผือก" โดยไม่ระมัดระวังจะต้องหมอบทุกคน ท่านยิ่งกว่าหมอบ ทรงสลบไสลไม่ได้สติ แต่เจ้าพลายมลิวัลย์ไม่ถึงอาการเช่นนั้น ฉะนั้น เมื่อมันเห็นเพื่อนหน้าใหม่ผู้อารีหมอบไป พลายมลิวัลย์จึงทำการปฐมพยาบาลตามประสาของช่างเท่าที่จะทำได้

ตอนเช้า เมื่อท่านชายสุรียาตื่นองค้ขึ้นในบ้านพักของคนงาน ผู้มีน้ำใจดีคนหนึ่งนั้น ท่านทรงรู้สึกแปลกพระทัย ที่ท่านไม่ทรงมีมึงถึงกับต้องเรียกมาถอนเหมือนอย่างกับน้ำสีเหลืองที่ท่านทรงเคยดื่มมา "ไอ้เผือก" มีคุณสมบัติพิเศษ เมื่อถึงเวลาเมาก็เมาร้ายนัก เวลาดื่มมันแล้วจะโดนอิทธิฤทธิ์ของมันเล่นงานเอาหมดสติไม่รู้ตัว แต่แล้วก็แล้วกัน "ไอ้เผือก" ไม่อ้อยอิ่ง คอยให้เรียกถอนเรียกซ้ำเหมือนน้ำสีเหลืองผู้เจริญ ฉะนั้นจึงทำให้ท่านชายสุรียาคิดว่า ท่านควรจะลองอยู่ที่ป่าไผ่นี้นต่อไปอีกสักสองสามวัน ลองสู้กับ "ไอ้เผือก"

ดูสักที เพราะบางที่ด้วยคุณสมบัติพิเศษของ “ไอ้เผือก” นี้แหละ อาจจะช่วยให้ท่านสามารถที่จะเลิกเหล้าได้โดยเด็ดขาดด้วย ดังนั้นเมื่อท่านได้พบกับนายช่างผู้ใจดีผู้นั้นในตอนสาย ท่านชายสุริยาจึงแจ้งความจำนงให้เขาทราบว่ ท่านอยากจะลองอยู่ศึกษาชีวิตของชาวบ้านแถบนี้อีกสักสองสามวัน แล้วจึงจะกลับ นายช่างมองพักตร์ท่านด้วยความประหลาดใจเพราะคิดไม่ถึงว่าจะมีสิ่งใดให้หนุ่มแปลกหน้าผู้นี้ศึกษา แต่นายช่างก็รับทราบด้วยกิริยาอันดีและยังแสดงความเอื้อเฟื้อเช่นเคยว่า ถ้าท่านชายสุริยาเบื่อป่าอยากกลับบ้านเมื่อใด นายช่างก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ

หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกล ทดลองต่อสู้กับ “ไอ้เผือก” อยู่สองสามวันก็ทรงรู้สึกว่าการใช้หนามบ่งหนามวิธีนี้เห็นที่จะไร้ผลเป็นแน่ เพราะ “ไอ้เผือก” ออกฤทธิ์ให้ท่านหมดสติเสียก่อนที่ท่านจะตั้งสติได้ทุกครั้งไป ท่านจึงรู้สึกว่า ทางที่ดีที่สุดควรกลับบ้านเสียที แต่ให้เผอิญ นายช่างผู้อารีคนนั้นต้องไปกิจธุระทางด้านอื่นของป่าเป็นเวลานานอยู่ หม่อมเจ้าสุริยาจึงยังไม่สามารถหาพาหนะออกจากป่าได้ในขณะนั้น และแล้วท่านก็ทรงใช้เวลาที่รอคอยนายช่างนั้นทำ ความสนิทสนมคุ้นเคยกับ “ไอ้เผือก” เรื่อยไป จากเข้ายันเย็น จากค่ำยันเช้าเหมือนที่เคยมา เมื่อถึงคราเวเงินที่มีติดต่องค์ไปหมดลงท่านก็ทรงสมัครเข้าทำงานอยู่ในป่านั้นเองในนามของ “นายเผือก” ผลที่สุดหม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกล ทรงลืมนบ้าน ลืมหม่อมมอรพิน ลืมกมลสุริยา ลืมหมดทุกอย่าง ลืมแม้กระทั่งวันเดือนปี เพราะไม่ทรงมี

เวลาว่างที่จะได้คิดอะไรได้เลย นอกจาก “ไอ้เผือก” และความหลับ
สลบไสลเพราะฤทธิ์ของมัน!

หม่อมเจ้าสุรียาเยียมสกล ทรงประพฤติดองศ์และใช้ชีวิตอย่าง
ไม่มีอนาคตเช่นนั้น เป็นเวลานานถึงสองปี

แล้ววันหนึ่ง ท่านชายสุรียาก็ได้ล้มเจ็บลงด้วยไข้มาลาเรีย
อย่างแรงซึ่งถ้าหากไม่ได้รับการเยียวยารักษาพยาบาลให้ทันท่วงทีแล้ว
อาจถึงกับเสียชีวิตได้ พอดีกับหม่อมเจ้านิพนธ์วรรณसार ท่านผู้จัด
การใหญ่ได้เสด็จไปตรวจป่าในแถบนั้น นายช่างผู้อารีจึงได้ทูลฝาก
“นายเผือก” มากับรถของท่านผู้จัดการเพื่อไปส่งโรงพยาบาลต่อไป
ด้วย ท่านผู้จัดการทรงรับด้วยพระเมตตาอันมีประจำองค์ คนงาน
ผู้นี้เป็นคนแปลกหน้าที่ไม่มีใครรู้จักหัวนอนปลายเท้าเพราะเขาไม่
เคยเอ่ยถึงเรื่องส่วนตัวของเขากับใครเลยในป่านี้ เขาสนุกสนาน
สนิทสนมกับคนงานทั่วไปอย่างคนมีอัธยาศัยดี ให้ความโอบอ้อม
อารีอย่างคนใจกว้าง เพื่อนที่สนิทที่สุดของเขาในป่านี้ก็คือ “ไอ้
เผือก” และพลายมลิวัลย์ช่างแสนรู้ที่แสนจะเกเรนั้น...

หม่อมเจ้านิพนธ์วรรณसार ทรงรับ “นายเผือก” ขึ้นรถมาใน
ฐานะคนงานธรรมดาผู้หนึ่ง แต่ในระหว่างทางนั่นเอง ท่านก็ทรงเกิด
ความไม่แน่พระทัยว่า คนงานคนนี้เป็นคนธรรมดาสามัญเท่านั้น
หรือ?...เพราะท่านทรงได้ยิน “นายเผือก” เพื่อเรียกชื่อ “อรพินและ
กมลสุรียา” อย่างชัดถ้อยชัดคำและยังเลยพูดถึงความสัมพันธ์ที่มี
ต่อกันในระหว่างความหลังอันสดชื่นนั้นอีกด้วย ท่านนิพนธ์ ทรง

ฉายไฟส่องดูหน้า “นายเผือก” แต่หมวดเคราที่รุงรังก็มืดบ่งไม่ให้เห็นได้เห็นดวงหน้าอันแท้จริง ท่านผู้จัดการทรงเกิดความกัลลักรู้ และรำคาญพระทัยเป็นอันมาก จึงแทนที่จะส่ง “นายเผือก” ไปโรงพยาบาล ท่านกลับทรงนำ “นายเผือก” ไปรักษาที่ตำหนักที่พักของท่านเอง ทรงเรียกหมอผู้อำนวยการโรงพยาบาลมาให้การรักษาพยาบาลเป็นพิเศษและองค์ท่านเองก็ทรงควบคุมดูแลการรักษาพยาบาลเองโดยใกล้ชิด สิ่งใดที่เป็นความสุขความสบายของคนป่วย ท่านผู้จัดการต้องทรงจัดหาให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ท่านชายนิพนธ์ทรงต้องการปาฏิหาริย์ ท่านทรงปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ “นายเผือก” มีกำลังฟื้นจากไข้หนักในทันทีทันใด เพื่อที่จะได้เจรจากันถึงเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิตของ “นายเผือก” และเป็นเรื่องที่ “คับอก” ท่านผู้จัดการเจียนจะระเบิดอีกด้วย

เรื่องนั้นคือ หม่อมมอรพิน กำลังจะเข้าพิธีเสกสมรสกับหม่อมเจ้าชาวยรวรวัฒน์ ผู้เป็นภาคินัยของท่านผู้จัดการ ภายในสองสัปดาห์ข้างหน้า

หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกล ทรงรับทราบข่าวสำคัญที่เหมือนกับเด็ดดวงหทัยของท่าน ด้วยความแปลกพระทัยและพิศวงว่า เป็นไปได้อย่างไร? เกิดขึ้นได้อย่างไร? ท่านชายสุริยาทรงเพลิดเพลินกับ “ไอ้เผือก” จนไม่มีเวลาได้นับวัน เดือน ปี ท่านทรงสนุกสนานอยู่ในป่านี้นี่ ท่านทรงคิดว่าเวลาที่ท่านทรงจากหม่อมมอรพินมานั้นเป็นเพียงวัน!! แต่แล้วมันก็กลายเป็นเวลาสองปีแล้วได้อย่างไร? และยิ่งกว่า

นั่นท่านยังทรงถูกแทงบัญชีว่าเป็นบุคคลสาปสูญมาเป็นเวลาสองปีแล้วอีกด้วย ซึ่งตลอดเวลาเหล่านี้ หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกลทรงคิดอยู่เสมอว่า จะเสด็จกลับไปพบอรพิน อยู่กับอรพินและลูกน้อย กมลสุริยาในวันหนึ่ง อนิจจา—วันนั้น มันเป็นวันที่สายเกินการเสียแล้ว ท่านจะทรงทำฉันใดดี?

ในเวลาที่ท่านไม่ได้เป็นทาสของ “ไอ้เผือก” ท่านก็ทรงมีเหตุผลและวิจรรณญาณอันรอบคอบมองเห็นการณ์ไกล ความรักที่ท่านทรงมีต่อหม่อมอรพินและกมลสุริยา ลูกน้อย เป็นความรักที่บริสุทธิ์สะอาด ไม่ต้องการเรียกร้องการตอบแทน ท่านต้องการให้ ให้มากที่สุดเท่าที่ท่านจะทรงทำได้ บัดนี้ ดูเป็นโอกาสที่ท่านจะได้ทรงให้ ความสุขความชุ่มชื่นใจแก่ผู้ที่รักยิ่งชีวิตของท่านแล้ว ถ้อยคำที่ท่านผู้จัดการเล่าประทาน ก็แสดงว่า อรพินและกมลสุริยา จะมีความสุขในชีวิตใหม่ที่กำลังจะมาถึง เพราะหม่อมเจ้าวรวิวัฒน์ฯ เป็นคนดี และมีความรักในหม่อมอรพินและกมลสุริยาอย่างแน่นแฟ้น หม่อมเจ้าวรวิวัฒน์ไม่ได้เป็นบุคคลที่ ต้องคำสาป เหมือนอย่างท่าน ฉะนั้น หม่อมอรพินและกมลสุริยา จะต้องมีความสุขเป็นแน่แท้ หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกลต้องติดสินพระทัย

ความวิบัติแห่งชีวิตของท่านเกิดขึ้นเพราะ “เหล่า” เพราะ ฉะนั้นความเสียสละของท่านก็ควรลงเอยด้วย “เหล่า” อีก จึงจะสมกัน หมอห้ามมิให้ท่านตะตองเหล่าอีกเลยในระยะสามสี่เดือนนี้ เพราะจะเป็นอันตรายถึงชีวิต แต่หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกลทรงหิบบ

ขวดเหล้าที่วางอยู่ตรงพักตร์ของท่านมาดื่มจนเกลี้ยงขวด มิใช่เพื่อให้เป็นหนามบ่งเอาหนามที่ยอกออกทั้ง แต่เพื่อให้มันเป็นก้อนเหล็กกล้าตีประทับลงไปที่หนามแข็งอันนั้น ตีมันลงไปตีมันลงไป ให้มันลึกเข้า ลึกเข้า จนทิ่มแทงดวงชีวิตของท่านให้แหลกสลายไป

หม่อมเจ้าสุริยาเยียมสกล ผู้ทรงกำหนดวงชีวิตของท่านไว้ในอุ้งหัตถ์ของท่านเอง ก็ได้ทรงพลิกชีวิตของท่านจากขาวให้เป็นดำ จากความเกลี้ยงเกลาเป็นเป็นขรุขระ จากความหวานเปลี่ยนเป็นความขม จากสวรรค์ไปสู่นรก ช่างเป็นการพลิกชีวิตที่ชวนให้ใจหายอะไรเช่นนั้น

ชีวิตเป็นสิ่งเปราะบาง เราต้องเล่นกับมันด้วยความทะนุถนอม พอสสมควรแต่หม่อมเจ้าสุริยาเยียมสกล ทรงเล่นกับชีวิตของท่านเหมือนกับนักสู่วัวที่เล่นทิ่มแทงวัวคู่ต่อสู้เพื่อให้ย่อยยับไป ช่างชวนให้สลัดใจและใจหายเสียจริง ๆ

กัศคิณิ

ผู้ยึดความรักเป็นอุดมคติสูงสุดในชีวิต

จากเรื่อง แผ่นดินของเรา
ของ 'แม่องค์'

อ่านนวนิยายแล้ว บางคนก็หัวเราะบางคนก็ร้องไห้ บางคนเกิดความรู้สึกสุขปนเศร้า บางคนเกิดความรู้สึกสงพระคนสุข บางคนเกิดความท้อแท้เหนื่อยหน่ายต่อชีวิต บางคนเกิดกำลังใจมองเห็นชีวิตมีความหมาย

อะไรเป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ดังกล่าวในจิตใจของเรา ผู้อ่าน ตัวหนังสือดำๆ เล็กๆ เช่นนั้นหรือที่มีอิทธิพลนัก? ไม่น่าเชื่อที่ตัวหนังสือดำเลอะเทอะเช่นนั้น จะมีอิทธิพลถึงเพียงนี้ แต่มันก็เป็นความจริงที่มหัศจรรย์อย่างหนึ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะตัวหนังสือเหล่านั้นได้สะท้อนภาพในกระจกเงาที่ดูกลางเลื่อนในความ

รู้สึกของเรานั้นให้แจ่มชัดยิ่งขึ้น เป็นภาพสะท้อนที่ทำให้เรามองเห็นภาพของชีวิตจริงของมนุษย์ในบทบาทและลีลาต่างๆ กัน ฉะนั้น จึงทำให้เราเกิดความรู้สึกในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว แต่ทั้งนี้ภาพสะท้อนจากนวนิยายจะดูจริงจังและประทับใจผู้อ่านได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเพียงไร ย่อมแล้วแต่ความประณีตละเอียดอ่อน ความสามารถในการมองเห็นเหตุการณ์ และบทบาทชีวิตของผู้เขียน ว่าลึกซึ้งและเที่ยงตรงมากน้อยเพียงไร

ใครๆ หลายคนกล่าวว่า นวนิยายเป็นหนังสืออ่านเล่นๆ ไร้สาระไม่มีแก่นสาร แต่ก็มีบุคคลไม่น้อยที่กริ่งเกรงว่า นวนิยายจะเป็นชนวนให้ลูกหลานหนุ่มสาวลืมนตลิมโลก เพราะดื่มด่ำในรสหวานหรือรสขมของนวนิยายจนเกินไป ฉะนั้นเพื่อที่จะใช้นวนิยายที่มีอยู่ดาษดื่นทั่วตลาดหนังสือทั้งของไทยและต่างประเทศให้เป็นกระจกใสช่วยให้เรามองชีวิตแจ่มชัดขึ้น จึงอยากจะลองชักชวนให้เรามาค้นหา 'ภาพชีวิตจากนวนิยาย' และในตอนนี้นำเสนอตอน 'ภักคินีผู้ยึดความรักเป็นอุดมคติสูงสุดในชีวิต'

'ภักคินี' ลูกสาวคนสุดท้ายของบ้านจิระเวสร์ ได้ชื่อว่าเป็นกุหลาบป่าแห่งเวียงเหนือมีความรู้สึกแจ่มใสและความคิดอันเป็นอิสระไม่ยอมใช้ชีวิตตามบงการของใคร นอกจากใจตัวเอง ภักคินีอาจเป็นประหนึ่งเด็กสาวบริสุทธิ์ไร้เดียงสาในขณะหนึ่ง และเป็นผู้ใหญ่ที่ครุ่นคิดมองชีวิตอย่างลึกซึ้งในอีกวาระหนึ่ง ได้ก่อความสะเทือนใจให้แก่ผู้ที่รู้จักอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่ก็ได้เป็นไปแล้ว

จริงๆ ภัคคินีเป็นหนึ่งในปริศนาที่ชวนให้ขบคิด และค้นหาคำตอบ
อยู่ตลอดเวลาสำหรับผู้ที่ได้อ่านใกล้ซิด

ด้วยเหตุที่เป็นลูกสาวคนสุดท้ายที่สดใสไร้เงาชีวิต ภัคคินี
จึงเป็นที่รักของพระวรวงศ์เธอผู้บิดา และเป็นที่รักเอ็นดูของอัจฉราและ
สายสวรรค์ผู้เป็นพี่สาว ซึ่งแม้จะต่างมารดา แต่ก็ตาม แต่ด้วยความ
รักและความเอาใจใส่ของคุณเพทายมารดาเลี้ยงที่มีต่อตนโดยเที่ยง
ธรรมอยู่เป็นนิจ จึงมิได้ทำให้อัจฉราและสายสวรรค์บังเกิดความ
รู้สึกอื่นใดในภัคคินีมากไปกว่าความรักและปรารถนาดีเยี่ยงน้องร่วม
สายโลหิตเดียวกัน

ภัคคินีเป็นสาวที่ยังดูเป็นเด็ก ใครๆ จึงมองภัคคินีเยี่ยงมองดู
เด็กสาวที่ไร้เดียงสา ด้วยเหตุนี้ธำรง โรจนคุปต์ ชายหนุ่มใหญ่ผู้หนี
รักที่สร้างความระทมให้แก่ตนออกไปอยู่สวนมะพร้าวที่ทุ่งวัวแล่น
เพื่อรักษาแผลหัวใจในครั้งหนึ่งนั้น จึงรู้สึกประหวั่นพรั่นใจและหวาด
กลัวใจของตนเองเป็นอย่างยิ่ง เมื่อได้พบว่าตนเองที่ดูค่อนข้างแก่
ในความรู้สึกของตนเองนั้น ได้กลับมามาตกหลุมรักหลงเสน่ห์ของ 'สาว
น้อย' ภัคคินีที่ดูแสนจะเป็นเด็กในสายตาของใครๆ เสียแล้ว ธำรง
ยิ่งตกใจและประหลาดใจยิ่งขึ้นเมื่อได้ประจักษ์ว่า ภัคคินีนี้เองที่
ชื่นชมยินดีกับ 'ผู้ชายแก่' เช่นตนด้วย เพราะภัคคินีเห็นว่า 'ความแก่'
คือสัญลักษณ์ของความรอบรู้ความชำนาญในโลกและชีวิต ภัคคินี
ไม่เคยรู้สึกว่า ผู้ชายแก่กับหญิงสาวนั้นจะเปรียบเทียบเหมือนยามเข้ากับ
ยามบ่าย หรือเหมือนเดือนหงายกับเดือนมืด หรือเหมือนกลางวัน

กับกลางคืนเหมือนอย่างไรๆ เขาคิดกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ชายแก่อย่างธำรง โรจนคุปต์ ที่สง่าและหล่อเหลาเหมือนพระเอกโคบาล

ฉะนั้น ภักคินีและธำรงจึงจูงมือกันเข้าสู่พิธีวิวาห์อันมีเกียรติ เป็นมิ่งมงคล ท่ามกลางความปลื้มยินดีของพ่อแม่พี่น้อง และมิตรสหาย ทุกคนพากันร่วมยินดีมีสุขไปกับคู่วิวาห์ด้วยยินดีที่ภักคินี ได้มีผู้นำชีวิตที่ฉลาดสุขุม และหนักแน่นมั่นคงเยี่ยงธำรง และยินดีที่ธำรงสามารถล้างใจที่อมทุกข์ให้ใสสะอาดและกลับมีความอบอุ่นเบิกบานเป็นสุขด้วยความรักของภักคินีสาวน้อยที่เป็นประหนึ่งแสงสว่างแห่งชีวิตของเขา

เรื่องนี้ควรจะจบลงอย่างเป็นสุข ชวนให้ผู้อ่านพลอยนอนหลับฝันดีไปด้วยเช่นกับนิยายทั้งหลาย แต่ก็เป็นเช่นนั้นไม่เพราะ 'รัก' ที่ภักคินีมีต่อธำรงนั้นหาใช่ 'รัก' ที่ฝังอยู่ในส่วนลึกของหัวใจอันเป็นประหนึ่งอุดมคติของตนไม่ แต่เป็นเพียง ความรัก ตามสัญชาตญาณของหญิงในวัยแรกรุ่งเท่านั้น

'แม่นงศ์' ได้ชักใยชีวิตของภักคินีในเรื่อง แผ่นดินของเรา ให้ผู้อ่านได้มองเห็นสภาพและแก่นแท้ของหญิงผู้หนึ่งที่ถือว่า เมื่อยึดความรักเป็นอุดมคติแล้วประเพณีก็ไม่มี ความหมาย ความทุกข์ ความเจ็บปวดรวดร้าวหัวใจของบุคคลอันเป็นที่รักใคร่เคารพทั้งหลาย ก็ไม่มีความสำคัญ ความสุขและความสมปรารถนาในความรักของตนต่างหากเป็นสิ่งที่มีความหมายเหนือสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น เหนือ

กว่าน้ำตาของพ่อแม่ เหนือกว่าความรวดร้าวหัวใจของชายผู้เป็นสามี เหนือความแตกสลายแห่งหัวใจของอัจฉราผู้พี่สาว เหนือกว่าความเสื่อมศักดิ์ศรีของวงศ์ตระกูล ฯลฯ เพราะภักคินีได้บูชาความรักเป็นอุดมคติอันสูงสุดในชีวิตเสียแล้ว

ด้วยเหตุฉะนี้ เมื่อภักคินีได้พบกับบนเรนทร์ชายผู้ถือความรักเป็นสรณะ ทั้งสองจึงช่วยกันสร้างโลกเฉพาะตนขึ้น ถึงแม้จะมองเห็นว่า 'โลกนั้นย่อมจะเต็มไปด้วยความขรุขระ เต็มไปด้วยความทุกข์กันดาร ทรมานขมขื่นปวดร้าวว่างเปล่าและว้าเหวและเป็นโลกที่แหลกสลายเหลือแต่ซากของความฝันร้ายละเมอเพื่อพักของอดีตก็ตาม แต่ทว่าจากสิ่งเหล่านี้เขาจะพยายามช่วยกันสร้างโลกใหม่ขึ้น ให้ดีที่สุดที่จะดีได้ เพื่อที่จะอยู่ต่อไป รักใคร่กันและมีความสุขด้วยกันจนกว่าชีวิตจะถึงที่สุด'

แต่ทว่า ชีวิตที่สร้างขึ้นจากความทุกข์ทรมานใหม่และความร้าวสลายของผู้อื่นนั้น จะเป็นชีวิตที่มีสุขสงบ ราบรื่นเท่าอวสานแห่งชีวิตได้อย่างไร? ชีวิตที่ก่อรูปขึ้นด้วยการทำร้ายและเหยียดหยาม ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนคุณธรรมความดีที่มนุษย์ยกย่องเชิดชูนั้น จะเป็นชีวิตที่สุขสมปรารถนาราบรื่นแจ่มใสกระไรได้? แม้ทั้งสองจะถือความรักเป็นอุดมคติสูงสุดในชีวิต แต่จากพื้นฐานเดิมที่ได้รับการอบรมจากครอบครัวของตระกูลที่ยึดมั่นในคุณธรรมความดีเป็นศักดิ์ศรีแห่งชีวิต เป็นคุณค่าในชีวิตของมนุษย์ ความรู้สึกที่แขวงอยู่ในจิตใจได้สำนึกอันนี้ เป็นประหนึ่งสนิมที่คอยกัดแทะเหล็ก

ชีวิตให้กร่อนทรุดโทรมลงมาตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันบ่อน้ำรักของนเรนทร์ก็ค่อยๆ ตื้นเขินขึ้น

ชีวิตของมนุษย์ย่อมดำเนินไปตามกฎแห่งกรรม กรรมที่ลิขิตขึ้นโดยผู้ที่เป็นเจ้าของชีวิตนั่นเอง เหมือนหนึ่งวัวของคอกใดยอมเดินกลับเข้าคอกนั้น ฉะนั้น ภาคคินีผู้ยอมสละชื่อเสียงเกียรติคุณ ความดีงามความรักอันอบอุ่นของพ่อแม่ ความยกย่องเชิดชูและทูลถนอมของธำรง จึงเพียงเพื่อพาตัวไปสู่ความยากแค้น ความเปล่าเปลี่ยวขาดร ความขมขื่นเยือกเย็นของชีวิต แต่ภาคคินีก็ยังอดทนและยอมรับผลแห่งกรรมนั้นด้วยความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ

แต่เมล็ดพืชแห่งความชั่วนั้น แดกกิ่งก้านสาขาและฝังรากลึกยิ่งนัก ผลแห่งกรรมนั้นจึงได้นำภาคคินีให้จำต้องเดินไปสู่ชีวิตที่แสนจะน่าขะเขย่งและสพึงกลัวสำหรับหญิงทั้งหลาย โดยเฉพาะหญิงที่อ่อนละเอียดยุคแดงดงามแจ่มใสเช่นภาคคินี และผลแห่งการยึดรักเป็นอุดมคติสูงสุดในชีวิตของภาคคินีก็คือ การที่ต้องหอบหัวสังขารที่อมโรคร้ายมาพบอวสานแห่งชีวิตที่ทุ่งวัวแล่นแต่เดียวตาย

'แม่อนงค์' ได้วาดภาพภาคคินี สาวน้อยผู้สละสวยแจ่มใสเต็มไปด้วยชีวิตชีวาอย่างประทับใจผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง ภาคคินีในวัยแรก รุนพาผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกว่าโลกนี้เต็มไปด้วยแสงสว่างแห่งความหวังและเบิกบาน ภาคคินีทำให้ผู้อ่านหัวเราะรื่นเริง เกิดความรู้สึกว่าชีวิตนี้มีความหมาย ผู้อ่านจึงรักและเอ็นดูภาคคินีเหมือนน้องหรือเหมือนลูกหลาน ต่างปรารถนาที่จะได้เห็นชีวิตของภาคคินีเป็นชีวิตที่

ผาสุขแจ่มใสรุ่งโรจน์เช่นเดียวกับชีวิตของผู้เป็นที่รักของตนจริงๆ แต่แล้วหัวใจของผู้อ่านก็ตกวบเมื่อปรากฏว่าภักคินีได้ตัดสินใจนำชีวิตอันมีอนาคตอันรุ่งโรจน์ของตนตั้งไปสู่ความมืดมนที่ลึกจนสุดที่ใครจะช่วย ความรัก ความเอ็นดูและความปรารถนาดีของผู้อ่านไม่อาจยับยั้งผลแห่งกรรมที่เกิดแก่ภักคินีได้ แม้น้ำตาแห่งความสลัดใจอาลัยรักของผู้อ่านที่ใจอ่อนก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือดึงชีวิตของภักคินีให้กลับมาสู่ที่เดิมได้

ข้อปลอบใจสำหรับผู้อ่านก็มีเพียงประการเดียวว่า โชคตินะที่ภักคินีเป็นเพียงตัวละครตัวหนึ่งเท่านั้น ในเรื่อง *แผ่นดินของเรา* ของ 'แม่อนงค์' นักเขียนมีชื่อผู้ล่วงลับไปแล้ว ถ้าเป็นบุคคลจริงๆ จะนำสลัดใจเป็นทวิคุณสักเพียงไหน? แต่ถ้าจะมองอีกแง่หนึ่งตัวละครในนวนิยายที่ตีนั้นก็เป็นที่รูปร่างจำลองของชีวิตจริงสะท้อนให้เราได้เห็นภาพของบทบาทชีวิตมนุษย์ที่มีลีลาแตกต่างกันไปตามวาระแห่งกรรม

ชีวิตของภักคินีเป็นชีวิตที่น่าทึ่ง แต่หากเป็นชีวิตที่หาควรดำเนินรอยตามไม่ จึงควรถือชีวิตของ 'ภักคินี' เป็นเพียงบทเรียนที่น่าศึกษาและเป็นบทสอนใจที่ใสดี ขอให้เราเพียงแต่ร้องไห้ให้กับชีวิตที่อาภัพ และแสนเศร้าของ 'ภักคินี' แห่งเรื่อง *แผ่นดินของเรา* ของ 'แม่อนงค์' เท่านั้น อย่าให้เราต้องเสียน้ำตาให้แก่ 'ภักคินี' ที่มีเลือดเนื้อของมนุษย์ที่เรารู้จักใคร่และใกล้ชิดซิดเลย เพราะน้ำตาที่เสียให้แก่ 'ภักคินี' ของ 'แม่อนงค์' นั้น อาจจะเหือดแห้งไปได้ไม่

ยากนัก แต่น้ำตาสำหรับ 'ภักคินี' ตัวจริงของเรานั้น คงจะหลังไหล กลายเป็นลำธารกว้างเซาะลึกอยู่ในผืนแผ่นดินหัวใจของเราอย่างยากที่จะลบเลือน

ขอให้วิญญาณของ 'ภักคินี' ผู้ยึดรักเป็นอุดมคติสูงสุดแห่งชีวิตจงได้ประสบการณ์สุขสงบ แต่ขอให้ 'ภักคินี' ตัวจริงผู้เป็นที่รักสนิทของเราจะมีชีวิตอันผาสุกรุ่งโรจน์และรื่นรมย์ด้วยอุดมคติแห่งชีวิตที่ยึดมั่นในหลักธรรมของ 'การชนะใจและอารมณ์ของตนเองว่า ประเสริฐสุดกว่าสิ่งใด ขอให้ 'ภักคินี' ตัวจริงในชีวิตจริงจงเป็นสุขเพื่อความผาสุกทางใจของผู้ที่รักและห่วงใยในตัวเธอเป็นที่ยิ่ง'

พะยอม

ผู้หลอกตัวเอง

จากเรื่อง ทางโลกีย์
ของ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รัชพัฒน์

ผีหลอกคน ทำให้คนตกใจเป็นไขหัวโกร๋น ขวัญหนีติฝอ คนหลอกผีทำให้ผีหัวเราะ เห็นว่าคนนี่ก็ไม่ใช่เล่น ชอบเลียนแบบนิสัยของผี คนหลอกคน ทำให้คนถูกหลอกเจ็บใจ เสียใจ แล้วโรคประสาทก็กำเริบ

แต่จะเป็นการหลอกของใครกับใครก็ตาม ดูจะไม่ร้ายแรงและน่ากลัวเท่ากับการหลอกตัวเอง เพราะการหลอกตัวเองมันทำให้ไม่สามารถจับหาตัวต้นตอแห่งการหลอกได้ จึงจะต้องกลายเป็นคนขวัญเสียไปจนตลอดชีวิต

“พะยอม” แห่งเรื่อง ทางโลกีย์ ของ หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รัชพัฒน์ เป็นตัวอย่างของคนขวัญเสียที่น่าสงสาร พะยอมเป็นคน

ใจมันคง มีรักเดียวและใจเดียวไม่แปรผัน พ่อแม่พี่น้องว่าพะยอมเป็นคนดี แต่คนอื่นๆ เห็นว่าพะยอมเป็นคนดี พะยอมมีความเชื่อมั่นในคุณธรรมความดีในศาสนาในสังคมประเพณี พะยอมมีคู่หมั้นที่เคยเป็นคนโก้หรู เป็นนักเรียนนอก มีตำแหน่งการงานเด่น อยู่ในสมาคม มีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงชนศักดิ์สมบุรณ์แต่เพราะความที่ต้องการจะมีทรัพย์สินให้สมบุรณ์จึงคิดรวยวิธีลัดด้วยการทุจริตคิดโกงเงินบรรดาบุคคลที่ไว้วางใจเข้าร่วมเล่นแชร์ด้วย เมื่อความผิดคิดชั่วถูกเปิดโปงขึ้น หลวงชนศักดิ์สมบุรณ์ก็ต้องย้ายนิवासสถานไปอยู่ในเรือนจำเป็นเวลาเจ็ดปี และถูกถอดยศบรรดาศักดิ์เป็นนายเพิ่ม เซวาน์เจริญ

พะยอม เป็นคนใจเดียว รักเดียว ดังที่กล่าวมาแล้ว ฉะนั้นระหว่างเจ็ดปีที่นายเพิ่มต้องทรมานจองจำอยู่ในเรือนจำนั้น พะยอมคงไปเยี่ยมเยียนนายเพิ่มเป็นประจำสองสัปดาห์ต่อครั้ง มิได้ขาดเลย จนกระทั่งถึงวันที่นายเพิ่มพ้นโทษออกมาสู่โลกภายนอก พะยอมก็คิดตระเตรียมการวิวาห์ระหว่างหล่อนกับนายเพิ่ม โดยมีได้มีความเด็ดฉันท แต่ถ้าจะพูดให้ชัดเจนมิใช่ว่าพะยอมจะไม่รังเกียจ คุณ เสียเลย พะยอมรังเกียจ แต่ความรักนายเพิ่มมีมากกว่าพะยอมจึงจำทนและเชื่อว่าตนจะสามารถชำระล้าง คราบคุณ ให้พ้นจากชีวิตมลทินของนายเพิ่มได้ โดยการไม่กล่าวถึง ชีวิตในคุก ที่ผ่านมาเลยและขอให้นายเพิ่มเปลี่ยนชื่อและสกุลเสียใหม่ เท่านั้นก็เป็นการล้างความหลังทั้งหลายได้ ตามความคิดและความเชื่อของพะยอม

แต่พะยอมลืมนึกไปว่า จิตใจของคนนั้นมีเลือดเนื้อ มีความรู้สึก รู้จักเจ็บปวด รู้จักชอกช้ำ และเมื่อหัวใจช้ำแล้ว จะเอาโอสถทิพย์ใด มารักษาก็ยากที่จะคืนดีได้ หัวใจของนายเพิ่มนั้นเจ็บปวดชอกช้ำ ด้วยความอันธพาลแล้วชาด้านเพราะความกร้านกรำจากบรรยากาศ ภายในเรือนจำ ตลอดระยะเวลาเจ็ดปีนายเพิ่มได้เผชิญอยู่กับความ ทารุณ ความเห็นแก่ตัวแก่งแย่ง ความหยาบกระด้างของจิตใจ และ ความสูญเสียการเป็นมนุษย์ในสังคม เวลาเจ็ดปีมิใช่ระยะเวลาสั้นๆ แต่มันยาวพอที่จะหล่อหลอมหัวใจและความคิดของนายเพิ่มให้อยู่ ในวงบรรยากาศของนรกบนพื้นดิน ทำให้นายเพิ่มรู้สึกว่าคุณตนเป็น ปิตาคนมากกว่ามนุษย์ เป็นปีศาจที่ลอบปลอมแปลงกายมาปะปนกับ สังคมมนุษย์ ซึ่งสังคมมนุษย์นั้นไม่ใช่ที่อยู่ของตนเลย

นายเพิ่มมีความคิดจำใจ และหมกหมุ่นอยู่ในชีวิตบาปที่มีตรา ประทับมาจากนรกบนพื้นดิน ฝ่ายพะยอมก็พยายามอย่างยิ่งที่จะ ปิดประตูล้นแดนชีวิตเก่าของนายเพิ่มทั้งเสียที่ห้องใต้ดิน ไม่ยอมให้ มันหลุดออกมาได้อีกและพะยอมต้องการให้นายเพิ่มลืมนึกชีวิตทรมาณ นั้นให้หมด ทั้งให้หมดในทันทีที่ที่นายเพิ่มก้าวพ้นประตูเรือนจำออก มาสู่โลกภายนอก ใครจะทำได้บ้าง? คนที่ถูกรถยนต์ชนขาหักสอง ข้าง พอมีคนอุ้มให้ยืน ก็จะมีบังคับให้เดินเป็นปกติเหมือนคนชาติ โดยไม่ให้การรักษาพยาบาลไม่ให้เวลาฝึกหัดเดิน จะทำได้หรือ?

พะยอมขอร้องแกมบังคับมิให้ นายเพิ่มพูดถึงหรือแม้แต่ว่า นึก ถึง ชีวิตภายในเรือนจำนั้นอีกเลย ให้ลืมนึกเสียให้หมด และหล่อนก็

ขอร้องมิให้พ่อแม่พี่น้องเอ๋ยถึงเรื่องเหล่านี้เลยด้วย ทุกคนพูดกับ นายเพิ่มด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวานแต่นายเพิ่มก็เห็นแสงวาวออกมาจากดวงตาของคนเหล่านั้นเป็นคำพูดว่า "แก...ไอ้คนซี้คุก!" ยิ่งกว่านั้น...พะยอมยังได้เตรียมหามักคนายกผู้เชี่ยวชาญทางธัมมะธัมโม ให้มาเทศนานายเพิ่มไปในตัว พะยอมหวังให้คนซาหักเดินได้แล้ว ยังไม่พอ ยังหวังที่จะให้กระโดดข้ามรั้วได้อย่างคล่องแคล่วอีกด้วย

ยิ่งพะยอมพยายามที่จะปกคลุมปิดบังคราบชีวิตภายในเรือนจำของนายเพิ่มมากเท่าไร นายเพิ่มก็ยิ่งเป็นทุกข์และอึดอัดเจียนระเบิดยิ่งขึ้นเท่านั้น นายเพิ่มอยากพูด อยากระบาย อยากเล่าเพื่อให้ความกดดันได้บรรเทาเบาบาง แล้วเมื่อนั้นแหละ นายเพิ่มจะได้เกิดความรู้สึกเป็นคนธรรมดาเสียที แต่พะยอมต้องการปิด ต้องการกตความรู้สึกนั้นไว้ภายใน พะยอมต้องการจะบอกกับหัวใจของตัวเองว่า หล่อนได้แต่งงานกับผู้ชายที่ดีมีคุณธรรม ผู้ชายที่สะอาดไม่มีอะไรต่างพร้อย เป็นผู้ชายที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำของครอบครัว ที่หล่อนสามารถภูมิใจได้ แต่นายเพิ่มก็คือ นายเพิ่ม จะให้สวมเสื้อผ้าใหม่หรือไปผัดตัดรูปร่างหน้าตาใหม่ หัวใจของนายเพิ่มก็หัวใจดวงเดิมที่มีความรู้สึกติดแน่นอยู่กับบรรยากาศเจ็ดปีที่นายเพิ่มคุ้นเคยจนกระทั่งมันฝังลึกอยู่ในหัวใจเสียแล้ว จะให้นายเพิ่มล้างหัวใจของนายเพิ่มโดยทันทีได้อย่างไร?

ฉะนั้น ในขณะที่กิริยาอาการภายนอกของนายเพิ่มดูเยือกเย็นสุขุมนั้นภายในหัวใจของนายเพิ่มก็เร่าร้อนสุดประมาณ เร่าร้อน

เจียนจะระเบิดถ้าหากไม่ได้ระบายเสียบ้าง ดังนั้นเมื่อนายเพิ่มได้พบกับ “เจลีย์ว” หญิงกลางเมืองและได้รับคำถามว่า “ทำไมถึงตกใจง่าย คงจะมาจากต่างจังหวัด?” นายเพิ่มจึงตอบทันทีว่า “ฉันมา..มาจาก.. คุณ” และหวังที่จะเห็นเจลีย์วแสดงกิริยารังเกียจหรือเยียดหยาม แต่ทว่า เจลีย์วนั้น มีนามสกุลว่า “รักผจญ” หล่อนเคยผจญกับชีวิตมากต่อมากแล้ว และส่วนใหญ่ของชีวิตที่หล่อนได้ผ่านมา มันล้วนแล้วแต่ล้ำเคียดแสนเข็ญจนแทบสิ้นใจทั้งนั้น การที่จะรักษาชีวิตของหล่อนให้คงอยู่ เจลีย์วต้องยอมทำทุกอย่าง ต้องสละทุกอย่างของสังขารที่หล่อนมีเพื่อแลกกับเงิน ฉะนั้น เจลีย์วจึงไม่เห็นว่าเป็นนายเพิ่มจะด้อยกว่าตนในข้อใด หรือมีชีวิตที่น่าเกลียดน่ากลัวกว่าชีวิตของตนที่ตรงไหน?

ทันที ที่ได้มีโอกาสระบายถึงชีวิตอันทรามานในอดีตเจ็ดปีของตนให้เจลีย์วฟัง และฟังเจลีย์วออกความคิดเห็นอย่างคนเจนโลก อย่างคนที่ยอมรับความจริงของชีวิตโดยไม่เสแสร้งหรือปิดบัง นายเพิ่มก็รู้สึกว่าคุณค่าที่กำลังจะระเบิดนั้นค่อยคลายลง เกิดความโล่งใจสบายใจ มีความรู้สึกอบอุ่นไม่เปล่าเปลี่ยว เพราะมีคนที่รู้ใจและเข้าใจในสภาพเหตุการณ์ของชีวิตของตนเป็นอย่างดี หัวใจที่เคยเร่าร้อน ก็เย็นลง และค่อยๆ รู้สึกว่า แม้แต่จะแปลกปลอมมาอยู่ในสังคมมนุษย์ ก็คงจะไม่เดียวดายจนเกินไป จนกระทั่งหลงเตลิดหาทางกลับไม่ได้

นายเพิ่มติดใจเจลีย์ว มิใช่ที่รูปโฉมโฉมพรรณ หรือที่เสน่ห์มายาแต่ติดใจความเป็นคนตรงเปิดเผย ความเข้าใจชีวิตและการ

ยอมรับความจริงของชีวิตโดยไม่พยายามอำพรางตัวเอง เฉลียวบอกให้นายเพิ่มทราบ ว่า หล่อนเองไม่เคยเห็นว่าผู้ชายแต่ละคนจะต่างกันที่ตรงไหน และก็ไม่ได้คิดว่าในโลกนี้จะมีผู้ชายคนใดที่มีค่าพอที่ผู้หญิงจะอุทิศหรือสละสิ่งใดเพื่อบูชาความรักอีกด้วย 'เฉลียวรักผจญ' ต้องต่อสู้ ตีนถีบปากกัด เพื่อชีวิตของหล่อนเองมาโดยตลอด หล่อนจึงกลัวพอที่จะเหยียดชีวิต ทำลายโลกและชีวิตรอบตัวของหล่อนได้โดยไม่หวั่นเกรง! แต่ก็มิใช่ว่าเฉลียวจะไร้หัวใจเสียโดยสิ้นเชิง เฉลียวยังมีน้ำใจออกปากว่ายินดีแบ่งเงินของหล่อนให้นายเพิ่ม ขอยืมไปทำทุนสี่สิบบาท โดยเข้าใจว่านายเพิ่มคงสิ้นเนื้อประดาตัว และเลขสี่สิบเป็นเลขที่มีโชคมงคลสำหรับตัวหล่อน...เฉลียวมีความเห็นว่า เกิดมาเป็นลูกผู้ชายแม้จะยากจนคนแค้นสักเพียงไร ก็ไม่ควรเกะเบียดเบียดทรัพย์ของผู้หญิงฉะนั้นเฉลียวจึงแนะนำให้นายเพิ่มเอาเงินของหล่อนไปทำทุน เพื่อสร้างหลักฐานแล้วมาแต่งงานกับพะยอมที่เฝ้ารอคอยเขามาด้วยความซื่อสัตย์อดทน

นายเพิ่มรู้สึก ว่า เวลาไม่ได้มีความสำคัญเสมอไปในการสร้างความสนิทสนมและความเข้าใจเห็นใจกัน..ดูซิ! เขารู้จักพะยอมมานานหนักหนาจนได้หล่อนเป็นคู่หมั้นของเขา..แต่ขณะที่เขาอยู่ใกล้พะยอม เขากลับรู้สึกหนาวสะท้านเยือกเย็น รู้สึกเปล่าเปลี่ยววังเวง รู้สึกเหมือนคนหลงทางเดียวดาย และรู้สึกเหมือนหนึ่งว่าเขากับพะยอมนั้นเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน..ทั้งนี้ เพราะดวงความคิดและความรู้สึกของเขา กับพะยอมได้กลายเป็นเส้น

ขนานไปเสียแล้ว แต่กับ “เจเลียว รักผจญ” หญิงแปลกหน้าที่เขาเพิ่งรู้จักไม่ถึงสัปดาห์ เมื่ออยู่กับหล่อน เขารู้สึกเป็นตัวของเขาเองเป็น นายเพิ่ม คนบาป โดยไม่ต้องพยายามปลอมแปลงกายเป็นนักรบ

นายเพิ่มเห็นใจในความรักที่พะยอมมีต่อเขา มีความซาบซึ้งใจในความซื่อสัตย์สุจริตที่หล่อนมีต่อเขาตลอดเวลาที่เขาต้องจากหล่อนไปเจ็ดปีนั้นแต่เขาก็ทนไม่ได้ที่จะต้องเหวี่ยงความนับถือตัวเองให้กระเด็นไป แล้วคุกเข่าแอบกำบังตัวอยู่ภายใต้บาร์มีทรัพย์สินของหล่อนไต่ความคุ้มครองของหล่อน! แม้เขาจะเป็นอย่างไรมาก่อนก็ตามเขายังเป็นลูกผู้ชาย ผู้ปรารถนาจะเป็นผู้นำของครอบครัว เป็นหลักที่พึ่ง และเป็นผู้คุ้มครองหญิงที่รักอยู่ในอ้อมอกของเขา ฉะนั้นเมื่อพะยอมแสดงว่า หล่อนเชื่อการตัดสินใจ เชื่อคำแนะนำของจมีนปรีชาฯ มัคนายนั้ันมากกว่าเขา ผู้ซึ่งจะเป็นคู่ชีวิตของหล่อน นายเพิ่มจึงทนไม่ได้ และนี่คือหนทางแยกของชีวิตระหว่างเขากับพะยอม

นายเพิ่มกลับไปหาเจเลียว รักผจญ เพราะเมื่ออยู่กับหล่อน เขาได้มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ได้มีโอกาสพิสูจน์ความเป็นลูกผู้ชายของเขา มีโอกาสที่จะได้สร้างความนับถือตัวเองให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างชีวิตให้มีคุณค่า และบางที อาจจะเป็นเพราะเขาและเจเลียวเป็นคนบาปที่อยู่ในโลกเดียวกัน...ก็อาจเป็นได้

แต่อย่างไรก็ตาม ความจริงที่เห็นชัดก็คือ

พะยอมเสียขายเพิ่มให้แก่เจลียวไปเพราะความที่หล่อนพยายามหลอกตัวหล่อนเองตลอดเวลา พยายามที่จะระบายสีชาวลงไปบนน้ำโคลนสีดำ ซึ่งเป็นการยากที่จะเป็นไปได้ และเจลียวได้นายเพิ่มไป เหตุเพราะหล่อนสู้หน้ากับความจริง

ผล พะยอมต้องเสียขวัญและเสียความหวัง

ส่วนเจลียว เท่ากับว่าหล่อนได้กำไรโดยแทบไม่ต้องลงทุนอะไรเลย!

ผลดีที่ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมคือ... (text is very faint and blurry)

**แม้ชีวิตจะมีดมัว
แต่โลกก็ยังแจ่มใส
พอ...ที่จะแบ่งเบาทุกข์
จากท่านได้.**

... (faint text at the bottom of the page) ...

ร้อย ผู้มีอารมณ์ขัน

จากเรื่อง สี่แผ่นดิน
ของ 'คึกฤทธิ์ ปราโมช'

แม่น้อยมองดูช้อยอย่างพินิจพิจารณา เป่ายานันต์ถูเสียดหลายครั้ง จนตะอองยานันต์ถูปลิวมาเข้าจุมุกพลอยทำให้เกิดอบตองจาม

“ไม่สวย!” แม่น้อยตัดลิ้นความงามของช้อยอย่างเด็ดขาดลงไปทีเดียว “ไม่สวยเลย! สู้แม่พลอยไม่ได้จริงไหม?”

ช้อยหัวเราะอย่างเบิกบาน แล้วตอบได้ทันทีว่า

“จริงสิคะ ใครจะไปสวยสู้แม่พลอยเขาได้”

ข้อความข้างบนนี้ เป็นตอนที่ช้อยกำลังถูกกรรมการคนสำคัญคือคุณนุ้ย อาของคุณเปรมตัดลิ้นใจความงามของตน จะมีผู้หญิงสัก

ก็คนที่หิวหิวเรอะได้อย่างเบิกบานแจ่มใสเมื่อได้ยินใครพูดว่าตน
ต่อหน้าว่า "ไม่สวยเลย!" โดยเฉพาะสำหรับคนที่อยู่ในวัยสาว คำ
"ไม่สวยเลย!" เป็นเสมือนตราด้ามืดมาประทับความรู้สึกของผู้หญิง
ให้หมดความสุขความแจ่มใสไปทีเดียวบางคนก็เลยถึงกับหมดความ
อยาก กินอยากนอน และบางคนเลยมีปมด้อยติดตัวไปจนตายก็มี

แต่สำหรับช้อย ต้องนับว่าเป็นบุคคลพิเศษกว่าผู้หญิงอื่นทั้ง
หลายที่ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ด้วยอารมณ์เบิกบานแจ่มใส ทั้งนี้
ด้วยเหตุที่ช้อยเป็นผู้มีอารมณ์ขันอยู่เป็นธรรมชาติวิสัยนั่นเอง และ
คงจะเป็นคนที่ไม่หลงตนเอง เมื่อส่องกระจกแล้วก็มองเห็นเงาแห่ง
รูปของตนเองได้ถ่องแท้ ไม่มองเห็นรูปในมโนภาพที่สร้างขึ้น

ช้อยเป็นหลานของคุณสาย ผู้เป็นข้าหลวงของเสด็จในวัง
ช้อยอยู่กับคุณสายมาตั้งแต่ยังเล็ก ช้อยเป็นต้นเหตุแห่งความปวดหัว
ของคุณสายอยู่เป็นนิจ เพราะความซนและความที่เห็นทุกสิ่งเป็น
ของสนุกสนานไปทั้งสิ้น ทั้งนี้คงเป็นด้วยช้อยมาจากครอบครัวของ
ผู้ที่มีอารมณ์สนุก คุณหลวงผู้บิดาเห็นชีวิตนี้เป็นสิ่งรื่นรมย์ แม้ชั้นผู้
มารดาที่มีอารมณ์เย็นขบขันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะกับความถูกต้องหรือความ
ผิดพลาด เพราะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นวิสัยธรรมชาติของมนุษย์

ฉะนั้น ช้อยจึงเป็นผู้มีอารมณ์ขันและชวนให้ผู้ที่อยู่ใกล้ซัด
ได้พลอยเบิกบานแจ่มใสไปกับตนด้วย

เพื่อนที่ชอบพอกัน เห็นช้อยเป็นคนสนุก คนที่ไม่ชอบก็เห็น
ช้อยเป็นคนแข็งและเอาจริงอย่างน่ากลัว เช่น ช้อยจะไม่ยอมให้ใคร

มว่ากล่าวเหน็บแนมล่วงเกินตนเลยเป็นอันขาด ซ้อยก็ปฎิภาณไหวพริบที่จะโต้ตอบได้อย่างทันท่วงทีและเหมาะสมเจาะ จนทำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องเก้อกระดากไปเสมอ ในสมัยนั้น เด็กๆ เดินผ่านกันจะประสานตากันให้ชัดเจนถ่องแท้ไม่ได้เพราะดูเหมือนเป็นการทำร้ายกันทีเดียว ซ้อยคนหนึ่งละที่จะไม่ยอมให้ใครมาประสานตากับตนเลย ถ้าใครลอง ซ้อยก็เข้าสู่สงครามสายตาโดยไม่ถอยหนีและได้ชัยชนะโดยไม่ยากอะไร

ดูเผินๆ จะรู้สึกเหมือนว่า ซ้อยไม่มีหัวใจที่จะเข้าใจในความทุกข์โศกของใครทั้งสิ้น แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะซ้อยก็รู้จักร้องไห้เช่นบุคคลทั้งหลายเช่นเดียวกัน บางเรื่องก็ดูเล็กน้อยในสายตาของผู้อื่น เช่น เมื่อคนที่ห้องเครื่องเขาเอาดั่งวงมะพร้าวที่ซ้อยรับอาสาเอามาเลี้ยงไว้ในท่อนอ้อยไปทอดถวายเสด็จ ซ้อยก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นเจียนจะขาดใจตายด้วยความอาลัยเจ้าดั่งวงมะพร้าวที่ตนเองก็ไม่เคยเห็นเลย เพียงแต่ได้เลี้ยงและเฝ้าฟังเสียงของดั่งที่กัณฑ์ท่อนอ้อยมาเป็นเวลาหลายวันเท่านั้น ก็เกิดความรักจนจับใจ

บรรดาคนแก่ที่ในวังมักจะรักเอ็นดูซ้อยเพราะซ้อยชอบเข้าปรนนิบัติเอาอกเอาใจให้หายเหา เด็กเล็กๆ ก็รักนับถือ เพราะซ้อยให้ความคุ้มครองป้องกัน และช่วยเหลือในทุกสิ่งเท่าที่จะทำได้ สิ่งใดคนใดที่ถูกทอดทิ้งเพราะไม่สวย ไม่งาม ไม่ร่า ไม่รวย จึงไม่ได้รับความเอาใจใส่ดูแล ซ้อยก็จะเข้าไปดูแลช่วยเหลือ อย่างเช่น นางต่างสุนัขที่บ้าน ซึ่งซ้อยบ่นถึงคิดถึงและอวดว่าช่างน่ารักน่าเอ็นดู และ

กอดจูบได้อย่างสนิทสนม แต่เมื่อใครได้เห็นนางต่าง ย่อมยากที่จะเข้าใจว่า เหตุไรช้อยจึงรักใคร่ใยดีนักหนา เพราะนางต่างนั้นเป็นขี้เรื้อนทั้งตัวและรูปร่างหน้าตาก็แสนจะโกโรโกโส

ช้อยมีวิธีช่วยให้คนชื้อายหายเก้อกระดากได้อย่างเป็นกันเอง เช่น ตอนที่พลอยเข้ามาอยู่ในวังครั้งแรก เกิดความกระดากอายว่าตนเป็นคนหน้าใหม่ อีกทั้งไม่เคยจากบ้านมาก่อนเลย จึงมีแต่ความประหม่าเก้อเขินแต่ด้วยความใจดีและอารมณ์สนุกของช้อย พลอยจึงเกิดมีความรู้สึกว่า ด่านักใหญ่ของเสด็จนั้นค่อยๆ กลายเป็นบ้านของตนไปที่ละน้อย และในวังนั้นก็เป็นที่สนิทสนมคุ้นเคยเป็นที่สุด

เมื่อพลอยมีทุกข์ เพราะแม่จากไปค้าขายทางไกล ช้อยก็หาวิธีดับทุกข์ของพลอยด้วยการชวนให้พลอยเล่นวีนักรกระโดดจนไม่มีเวลาได้คิดถึงความทุกข์ เมื่อช้อยร้องไห้ใหญ่ นั้น ช้อยร้องไห้เพราะสงสารพลอยมากกว่าที่จะเสียใจว่าตนได้ลูกสาวแม่ค้าข้าวแกงมาเป็นพี่สะใภ้!

ช้อยเป็นคนแปลก ถ้าบุคคลที่ไม่มีความสังเกตและเข้าใจอะไรได้ลึกซึ้งพอ ก็จะมองไม่เห็นจิตใจอันแท้จริงของช้อยว่าอยู่ในลักษณะใด อาจจะรู้สึกไปว่า เป็นช้อยนี้ไซ้คดีเหลือเกิน ตัวคนเดียวไม่มีทุกข์โศก เป็นอิสระแก่ตัวไม่มีห่วง แต่ความจริงนั้นเห็นจะถูกเพียงข้อเดียว คือ ช้อยเป็นคนอิสระที่สามารถพูดและกระทำตามความคิดเห็นของตนเอง แต่ไม่ได้หมายความว่าช้อยไม่มีความทุกข์

ไม่มีความลำบาก ตรงกันข้าม ชีวิตของช้อย เรียกได้ว่าเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้เพื่อควมมีชีวิตอยู่ให้พอสวมกับฐานะที่ตนต้องอยู่ต้องรับภาระอย่างที่จะหลีกเลี่ยงเสียมิได้

ชีวิตของช้อยอยู่ในวังหลวงตั้งแต่เล็กจนโตและจนแก่ ฉะนั้น ความเจริญรุ่งโรจน์และความอับเฉาของสภาพในวัง จึงมีความพัวพันอยู่กับความสุขและความทุกข์ของช้อยอยู่เป็นอันมากวัยเด็กของช้อย อยู่ในระยะที่สภาพภายในวังหลวงเจริญถึงขีดสุด เป็นสถานที่อันเป็นยอดแห่งความหรูหรา และความสุขสนุกสนานด้วยประการทั้งปวง ประกอบกับความคิดความรู้สึกตามประสาของผู้ที่อยู่ในวัยต้นแห่งชีวิต ช้อยจึงมีความสุขสนุกสนานอย่างยิ่งแต่เมื่ออย่างเข้าวัยกลางคนความเจริญรุ่งโรจน์ของสภาพภายในวังค่อยๆ หริรัศมีลง ความสุขของช้อยก็ค่อยๆ ลดอัตราลงตามลำดับ ในขณะที่พลอยมีความสุขอบอุ่นด้วยความรักของคุณเปรม และชื่นบานกับความน่ารักน่าเอ็นดูของลูกๆ ช้อยก็อยู่กับความเปล่าเปลี่ยวเดียวดายกับชีวิตเงียบเหงาภายในวัง ขณะที่พลอยกำลังชื่นชมยินดีกับความเจริญเติบโตของลูกๆ ช้อยก็ต้องซาชินอยู่กับความรุ่มโรยราไปตามวัยของคุณสาย พลอยเลี้ยงลูกซึ่งเหมือนกับการปลูกต้นไม้ที่เจ้าของรอคอยให้ผลิดอกออกดอกออกผลเจริญตาเจริญใจ แต่ช้อยเลี้ยงคุณสายซึ่งเปรียบเสมือนไม้แก่ที่ไม่มีความวันที่จะแบ่งบานให้ดอกหรือผลนอกจากความผูกพันไปตามสภาพ ในขณะที่พลอยมีหลักฐานมั่นคงทั้งทรัพย์สินและเงินตรา ช้อยต้องกระหม่อมดกระหม่อม เก็บเล็ก

ผสมน้อย ทำขนม เย็บสบงขาย หัวเราะเบิกบานอยู่เสมอ ใครๆ ก็
 อิจฉาว่าช้อยช่างมีความสุขเสียเหลือเกิน ไม่เห็นรู้จักมีความทุกข์
 กับใครเสียบ้างเลย แม้แต่พลอยซึ่งมีทุกอย่างบริบูรณ์แล้ว ยังร้อง
 ทุกข์ว่าตนมีความทุกข์เพราะต้องกังวลกับความทุกข์สุขและความ
 เสื่อมความเจริญของลูกๆ

พลอยเองได้มารู้ว่า ช้อยมีความขัดสนอ้างว่าเปล่าเปลี่ยวแค
 ไหนักก็เมื่อช้อยได้เล่าให้ฟัง แต่มิใช่เล่าเพื่อปรับทุกข์หรือขอความ
 เห็นใจ แต่เล่าเพื่อเป็นการปลอบใจให้พลอยคลายทุกข์ ให้เห็นว่า
 บุคคลอื่นในโลกนี้ยังมีอีกไม่น้อยที่มีความห่วงกังวล ความอ้างว้าง
 เปล่าเปลี่ยว และความขัดสนซึ่งรวมกันเป็นความทุกข์ที่ค่อนข้าง
 น่ากลัวอยู่ไม่น้อยทีเดียว

ถ้าจะลองคิดดู ในโลกนี้คนที่โชคดีมีสุขอย่างพลอยจะมีสัก
 กี่คน? เชื่อว่าจะสามารถนับตัวได้ถ้วน แต่คนที่ต้องต่อสู้กับชีวิตเพื่อ
 ให้เป็นหลักแก่ตนเองเพื่อให้มีชีวิตที่พอสมควรแก่ฐานะของตนอย่าง
 ช้อยนั้น จะสามารถนับได้ถ้วนหรือไม่? ต้องตอบว่านับไม่ถ้วน และ
 ในจำนวนบุคคลที่ต้องสู้ชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ของตนเองนี้ จะมีสัก
 กี่คนที่ยังคงยิ้มและหัวเราะให้แก่ความอัปโชควาสนาของชะตาตัวเอง
 อยู่ได้เช่นช้อย? โดยไม่พรั่น หอดอาลัยในชีวิตหรือเจ็บใจอาฆาต
 แค้นในวาสนาของตน ต้องตอบอีกว่า หายากเต็มที ที่จะยังคงยิ้มได้
 เช่นช้อย

ช้อยร้องไห้ ให้กับความทุกข์ของผู้อื่น ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์

แต่ช้อยยิ้มและหัวเราะให้กับความทุกข์ยากในชีวิตของตัวเอง! ช้อยไม่มีหัวใจที่รู้จักยินดียินร้ายเช่นนั้นหรือ? ทามิได้เลยผู้ที่อ่านเรื่อง **สี่แผ่นดิน** ของ “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” โดยละเอียดแล้ว ย่อมเป็นพยานในข้อนี้ได้ ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่าเป็นเหตุให้ช้อยหัวเราะให้กับชีวิตของตนเองได้? ก็พอจะหาคำตอบได้ว่า ความเป็นผู้มีอารมณ์ขันมาแต่พื้นเดิมเป็นเสมือนลมเย็นที่พัดมาผ่อนคลายความร้อนอบอ้าวที่แผดเผาตนเอง ความเป็นผู้ยอมรับชีวิตเท่าที่มันเป็นไป ช่วยให้ช้อยสามารถปลงตก ไม่ทุรนทुरายให้เกิดทุกข์โทมนัสแก่ตนเองจนเกินไป

ดังนั้น ภาพสะท้อนจากชีวิตของ “ช้อย” ในเรื่อง **สี่แผ่นดิน** จึงเป็นเสมือนภาพฉายให้ผู้อ่านได้เห็นแนวของการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขของชีวิต

นั่นคือ มองชีวิตด้วยอารมณ์ขัน แล้วจะเป็นการช่วยให้เรายอมรับความจริงของชีวิตตามที่ชีวิตหยิบยื่นให้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็นมาก สำหรับชีวิตในปัจจุบัน

โควินท์

นักสู้ชีวิต

จากเรื่อง ชีวิตนี้เป็นที่รัก
ของ 'อ. สนิทวงศ์'

ชีวิตคือการต่อสู้เป็นคำพูดที่ติดปากกันมานานนักหนาแล้ว
ทำไมจึงต้องต่อสู้และต่อสู้เพื่ออะไร? คำตอบของแต่ละคนอาจ
จะไม่เหมือนกัน

เพราะชีวิตที่เผชิญอยู่ทุกวันของทุกคนนั้น แตกต่างกันไปตาม
เหตุการณ์สิ่งแวดล้อม บางคนต่อสู้กับความยากจนคับแค้น บางคน
ต่อสู้กับความมั่งมีเกินไป บางคนต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บ บางคนต่อสู้
กับความโลภหลง บางคนต่อสู้กับความยุติธรรม บางคนต่อสู้กับ
ความอ่อนแอของตนเองอย่างไรก็ตาม จุดหมายปลายทางแห่งการ
ต่อสู้นั้นก็คือ เพื่อความมีชีวิตอยู่นั่นเอง เพราะธรรมชาติของมนุษย์

ย่อมถือว่า ชีวิตนี้เป็นสิ่งมีค่าอันควรรักษาหวงแหน ชีวิตนี้เป็นที่รักอันควรแก่การทะนุถนอมเป็นที่สุดกว่าสิ่งอื่นใด ฉะนั้น ทุกคนจึงต้องดิ้นรน กระเสือกกระสน เพื่อต่อสู้ให้ชีวิตอันเป็นที่รักยังคงอยู่ และอยู่อย่างมีค่าอันควรภูมิใจด้วย

บางคนต่อสู้แล้วก็สามารถรักษาชีวิตนั้นไว้ให้เป็นที่รักแก่ตนเอง และยังเป็นທີ່ประทับใจแก่คนอื่นอีกด้วย แต่บางคนต่อสู้อย่างตรงกันข้าม คือชีวิตอาจยังอยู่ แต่อยู่อย่างเป็นที่ขยะแขยงเกลียดกลัวของคนรอบข้าง บางคนต่อสู้ทั้งกำลังกาย กำลังใจของตนอย่างสุดชีวิตจิตใจเท่าที่มีอยู่ เรียกร้องความรักและความเห็นใจจากคนทั่วไป ฉะนั้น “ภาพชีวิตจากนวนิยาย” ในตอนนี้จึงใคร่ยกภาพของ “โควินท์ นักสู้ชีวิต” มาเล่าให้ฟัง

“โควินท์ นักสู้ชีวิต” ผู้ทรหดคนนี้ท่านจะพบกับเขาได้ในเรื่อง **ชีวิตนี้เป็นที่รัก** ซึ่ง “อ.สนิทวงศ์” แปลและเรียบเรียงจากเรื่อง **The Mask of a Lion** ของ **A.T.W. Simeons** เป็นเรื่องที่บรรยายถึงฉากชีวิตอันน่าตื่นเต้นของ “โควินท์นักสู้” ที่เลือกเอาการต่อสู้กับชีวิตแทนที่จะต่อสู้กับสิ่งมีตัวตนอย่างอื่น เพราะโควินท์เป็นชาวอินเดีย ฉะนั้นโควินท์จึงชวนให้เรารู้จักกับชนบประเพณีและวัฒนธรรมอันน่าทึ่งของประเทศอินเดียไปด้วยพร้อมๆ กัน

ชีวิตของ “โควินท์” ชายหนุ่มผู้เป็นเจ้าของนิยายเรื่องนี้เป็นดูภาพสะท้อนให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ของชีวิต สมดังพุทธดำรัสที่กล่าวว่า อนิจจังไม่เที่ยง ในวัยหนุ่มแน่นแข็งแรงที่

เรียกว่าชีวิตกำลังเริ่มต้นนั้น ไควนทีได้เป็นเจ้าของร้านตัดเสื้อ "ไควนทีซี" อันมีชื่อเสียงหอมกรุ่นได้เป็นเจ้าของของครอบครัวอันอบอุ่น อยู่ด้วยความรักอันชื่นบาน ระหว่างพ่อ-แม่-ลูก รวมความว่าไควนที ถึงพร้อมแล้วด้วยความสำเร็จในการทำงาน ความมั่งคั่ง เกียรติยศ ชื่อเสียง และความสุข

ครั้นแล้ววันหนึ่ง โดยที่มิได้มีสัญญาณอันใดบอกกล่าวให้รู้ล่วงหน้าโลกแห่งความสุขของไควนทีก็พลันพังทลายลง ไควนทีจำต้องจากลูกชายหญิงผู้กำลังน่ารักช่างเล่นเจรจา ต้องจำพรากจาก สุมิตราภรรยาสุดรักผู้แสนดี ต้องละทิ้งร้าน "ไควนทีซี" อันเป็น บ่อทองของเขา ไควนทีจำใจจากทุกสิ่งอันเป็นที่รักด้วยความอาดูร แล้วตัวเขาเองก็พเนจรซุกซอนซ่อนหน้าไป เพราะบัดนี้ไควนทีผู้เคย ภาควุฒิได้กลับกลายเป็นไควนทีผู้นำรังเกียจขยะแขยง เป็นบุคคลที่ เพื่อนฝูงหนีหน้ามียอมไกลกราย เป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจมิพึง ปรารถนา เพราะเหตุใดหรือ? ก็เพราะเหตุที่ไควนทีได้ตกเป็นทาส ของโรคร้ายอันน่าสะพึงกลัว ซึ่งมีชื่อว่า โรคเรื้อน

ในยามที่ไควนทีรู้สึกที่กำลังจะสิ้นหวังนี้เอง ไควนทีได้พบว่ ความเข้าใจ ความเห็นใจ และความปลอบประโลมใจจากมิตรแท้ นั้น เป็นยากำลังใจขนานเอก มิตรแท้ในยามยากของไควนทีคือ "ราม กฤษณะ" ช่างเขียนป้ายผู้เฒ่า ผู้เป็นเพื่อนเสมือนพ่อของไควนที ทุกข์ของไควนทีคือทุกข์ของรามกฤษณะ โรคร้ายอันน่าเกลียด น่ากลัวของไควนทีมิใช่สิ่งอันน่าพึงรังเกียจสำหรับรามกฤษณะ ช่าง

เขียนป้ายผู้เฒ่าได้ให้ทั้งความรัก ความเมตตาและความใกล้ชิดสนิทสนมต่อไควนท์ ตราบจนמצจรรยาผู้มีปณานี้ใคร ได้มาพรากรามกฤษณะไปเสียจากไควนท์

มิตรแท้ก็อีกผู้หนึ่งซึ่งมีความหมายอันยิ่งใหญ่ต่อไควนท์ในยามยากนี่คือชายชราโรคเรื้อนอันมีนามว่า “บาบู” แม้ว่าบาบูเองจะได้ถูกโรคร้ายระรานเสียจนต้องสูญเสียทั้งมือและเท้า แต่บาบูยังคงถือว่าชีวิตนี้ย่อมเป็นที่รักอยู่เสมอ ด้วยกำลังใจและคำแนะนำจากบาบู มิตรผู้มีความชัดเจนต่อการดำเนินชีวิตอันถูกครอบคลุมด้วยโรคร้ายนี้เอง ช่วยให้ไควนท์มีความรู้สึกที่ชีวิตนี้ก็ไม่ว่ายนักรและมีความพึงพอใจในชีวิตระหกระเหินอันระคนด้วยสุขและทุกข์ที่พอทน

แต่แล้ว ไควนท์ก็ต้องเผชิญกับความทุกข์ในท่ามกลางความทุกข์อีกนั่นคือการสูญเสียบาบูมิตรในยามยาก แต่เพราะชีวิตนี้ย่อมเป็นที่รัก และไควนท์เป็นนักสู้ชีวิตที่ทรหด ฉะนั้นไควนท์จึงมิได้ยอมปล่อยให้ตนให้ตกอยู่ในกองทุกข์ที่สิ้นหวัง ไควนท์เชื่อว่าตราบใดที่ชีวิตยังไม่สิ้น แสงแห่งความหวังย่อมจะยังไม่ดับ ดังนั้นเมื่อไควนท์ซัดเซไปถึงนิคมโรคเรื้อนของหมอโคทโบล ไควนท์จึงยอมตนอยู่ในนิคมนี้ด้วยความเต็มใจ หมอโคทโบลผู้นี้หาได้เป็นแต่เฉพาะนายแพทย์ที่สามารถในการบำบัดโรคร้ายเท่านั้นไม่หากยังสามารถเข้าใจซาบซึ่งถึงความต้องการของจิตใจของคนไข้เป็นอย่างดีทั้งนี้ก็เพราะครั้งหนึ่งหมอได้ประสบกับมรสุมของโรคร้ายนี้มาด้วยตนเองแล้ว จึงในนิคมคนไข้แห่งนี้มิได้ให้เฉพาะการบำบัดทางกายแต่อย่างเดียว

หากยังให้การรักษาทางใจอีกด้วย นั่นคือ การสร้างสรรนิคมนี้ให้มีบรรยากาศอันอบอุ่นประหนึ่งบ้าน ในนิคมแห่งนี้ไม่มีดวงหน้าอันครองแต่ทุกข์ระทมเพราะโรคร้ายและความกดดันทางจิตใจ หากมีแต่ดวงหน้าแจ่มใสด้วยความสุขอันเกิดแต่ความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ความอบอุ่นปลอดภัย และเหนือสิ่งอื่นใดนั่นคือ ความหวัง

โควินท์ได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อนิคมที่ตนเข้าไปอยู่ด้วยการรับเป็นช่างตัดเสื้อประจำนิคม ซึ่งโควินท์ทำงานนี้ด้วยความพึงพอใจและเพลิดเพลิน ครั้งแล้ววันหนึ่งโดยไม่คาดฝัน หมอโคทโบเลแจ้งให้โควินท์ทราบว่า จะขอทดลองยาขนานใหม่ที่เพิ่งค้นพบกับโควินท์ราวกับปาฏิหาริย์หลังจากที่โควินท์ได้รับการรักษาด้วยยาขนานใหม่แล้วไม่นานนักผิวพรรณหน้าตาของเขาก็กลับผ่องใสเกลี้ยงเกลา น้ำเสียงก็แจ่มใสนุ่มนวลขึ้น และเมื่อหมอโคทโบเลออกปากอนุญาตให้เขากลับบ้านได้นั้น โควินท์แทบจะไม่เชื่อว่าสิ่งที่เขาเคยคิดฝันมานานนักหนาแล้วนั้นจะกลับกลายเป็นจริงขึ้นได้ แต่มันก็ได้เป็นจริงขึ้นแล้ว ในที่สุดเขาก็มีโอกาที่จะกลับออกไปตั้งต้นชีวิตใหม่อันอบอุ่นด้วยความรักระหว่างพ่อ-แม่-ลูก กับสุมิตรา ภรรยาผู้จรรโลงรักภักดีผู้เฝ้ารอคอยเขาอย่างซื่อสัตย์อีกครั้ง

ฉากชีวิตตอนหนึ่งของโควินท์ได้จบลงแล้วอย่างน่าภาคภูมิใจ หากเราจะเปรียบชีวิตมนุษย์เหมือนเกลียวเชือกชีวิตของโควินท์ก็ได้ถูกมือมารร้ายมาแอบบั่นเสียดจนเกือบจะขาดมิขาดแหล่อยู่หลาย

ครั้งหลายคราว แต่เพราะกำลังใจอันเข้มแข็งมิย่อท้อในการต่อสู้ โควินท์จึงสามารถฟันเกลียวเชือกชีวิตของตนให้แน่นหนาดังเดิมได้ ขณะที่กำลังติดตามเหตุการณ์อันน่าตื่นเต้นระทึกใจในชีวิตของควินท์นี้ เชื่อว่าคงจะไม่มีผู้ใดที่จะเว้นเสียได้ซึ่งอารมณ์ร่วมกับควินท์ในทุกขัระทมแสนท้อแท้และความภาคภูมิใจในชัยชนะในบั้นปลายนั้น

ในที่สุด โควินท์ได้กลับเป็นบุคคลผู้แข็งแรงแจ่มใส ได้กลับมาอยู่กับครอบครัวอันอบอุ่นเป็นสุขอีกครั้ง ได้พบกับอนาคตอันมีความหวังที่มีแสงสว่างเรืองรองอยู่เบื้องหน้า

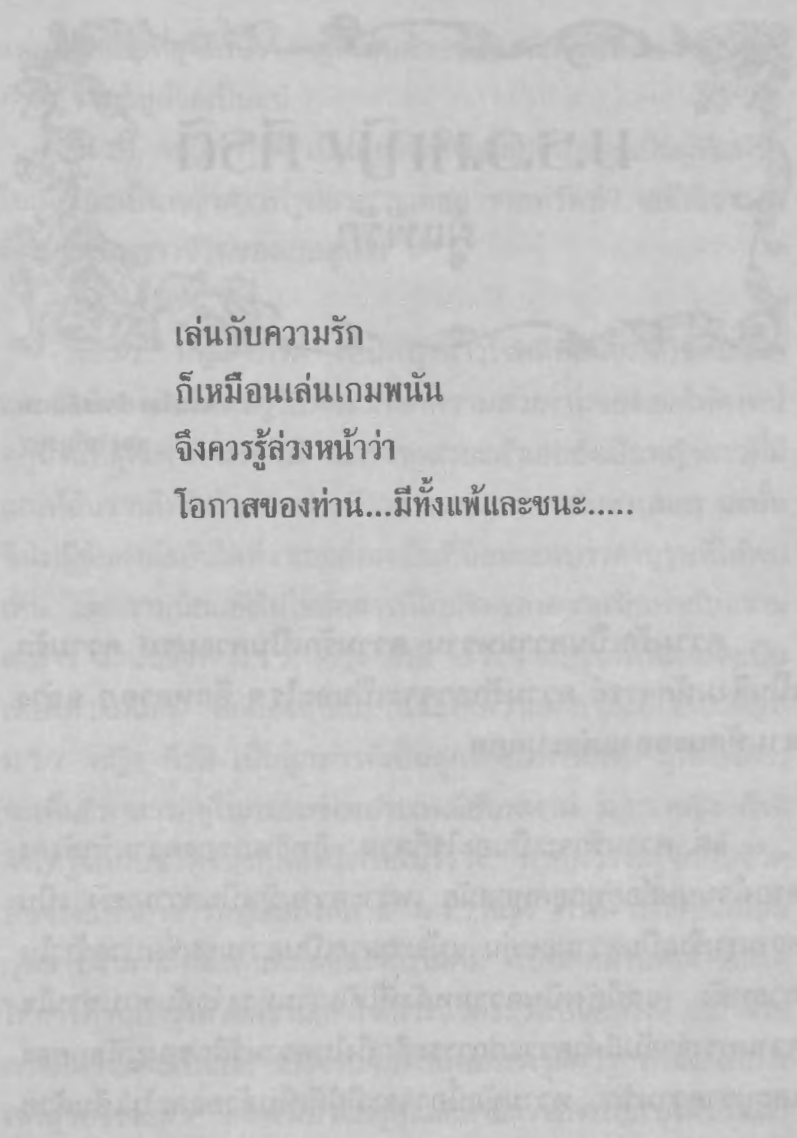
ถ้าควินท์เป็นเหมือนคนธรรมดาทั่วไป มิใช่ "ควินท์นักสู้ชีวิต" ผู้ทรหดกล้าหาญ โควินท์จะสามารถชุปชีวิตตนเองให้พบกับความสุขอันมีอนาคตได้ละหรือ? เพราะศึกชีวิตของควินท์นี้ช่างเป็นศึกชีวิตที่เหี้ยมเกรียมโหดร้ายทารุณยิ่งนัก มิใช่ศึกชีวิตที่เป็นของธรรมดาสามัญเลยทีเดียว

แต่เพราะควินท์เป็นบุคคลพิเศษ ผู้สูงด้วยกำลังใจอันแกร่งกล้า และความมานะที่จะเอาชนะ โควินท์จึงสามารถสร้างชีวิตอันเป็นที่รักของตนให้เป็นที่ประทับใจแก่บุคคลทั้งหลาย และนับว่าเป็นการต่อสู้ชีวิตที่ให้กำลังใจแก่ผู้อื่นอันควรแก่การยกย่องเป็นอย่างยิ่ง

การต่อสู้ในสนามชีวิตนั้น อาวุธที่สำคัญที่สุดคือกำลังใจ
อันกล้าหาญเยี่ยงเหล็กเพชร

คิดถึงพี่หน่อย

เล่นกับความรัก
 ก็เหมือนเล่นเกมพนัน
 จึงควรรู้ล่วงหน้าว่า
 โอกาสของท่าน...มีทั้งแพ้และชนะ.....

ม.ร.ว.หญิง กิรติ

ผู้แพ้งรัก

จากเรื่อง ช้างหลังภาพ
ของ 'ศรีบูรพา'

ความรักเป็นความหวาน ความรักเป็นความขม ความรัก
เป็นสิ่งมหัศจรรย์ ความรักอาจจะเป็นอะไรๆ อีกหลายๆ อย่าง
ตามที่ศนะของแต่ละบุคคล

แต่...ความรักจะเป็นอะไรก็ตาม อิทธิพลของความรักยังคง
ครองใจมนุษย์อยู่ทุกยุคทุกสมัย เพราะความรักเป็นความหวัง เป็น
ความชุ่มชื้นเป็นความอบอุ่น แม้จะกลายเป็นความขมขื่นปวดร้าวใน
ภายหลัง แต่ก็ยังเป็นความหลังที่ได้ความทรงจำอันซาบซ่านใจ
ความทรงจำอันมีค่าควรแก่การระลึกถึงในความรู้สึกของผู้ที่ยกย่อง
และบูชาความรัก ความขื่อนี้อาจจะมีผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

แต่อย่างน้อยที่สุดในบรรดาผู้ที่เห็นด้วยนั้นคงจะต้องมี “ม.ร.ว. หญิง กิรติ” รวมอยู่ด้วยเป็นแน่

ม.ร.ว. หญิง กิรติ เป็นอย่างไรหรือเธอจึงกลายเป็นผู้ที่แพ้อัก
 ในเมื่อเธอเป็นหญิงสาวที่รูปสวย รวยยศ รวยทรัพย์? ขอให้เราลอง
 ติดตามเรื่องราวชีวิตของเธอดูบ้าง

ม.ร.ว. หญิง กิรติ เป็นหญิงสาวโชคดีที่เกิดมาเป็นคนสวย
 และยังมีความฉลาดที่รู้วิธีที่จะรักษาความสวยงามของเธอให้คงทน
 ยืนนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากสวยแล้วเธอยังเป็นหญิงสาวที่มี
 เสน่ห์อันชวนให้ติดใจด้วยท่วงทิวาจาและมรรยาทอันชวนมอง ฉะนั้น
 จึงไม่มีข้อสงสัยอันใดที่ว่าเธอย่อมเป็นที่นิยมของบรรดาบุรุษที่ได้พบ
 เห็น แต่ความนิยมยังไม่ใช้สื่อสารที่ใกล้ชิดของความรักเท่ากับความ
 สงสาร ฉะนั้นสิ่งที่ ม.ร.ว. หญิง กิรติ ได้รับจากบุรุษทั้งหลายจึงเป็น
 เพียงความนิยม ยกย่องนับถือ และให้ความคารวะและสิ่งเผื่อญาติที่
 ม.ร.ว. หญิง กิรติ เป็นลูกสาวที่เป็นลูกรักของท่านพ่อ ผู้ที่ต้องการ
 จะเห็นธิดาสาวอยู่ในกรอบของประเพณีอันงดงาม ม.ร.ว.หญิง กิรติ
 จึงได้รู้จักกับชีวิตของกุลสตรีภายในรั้ววัง มากกว่าจะรู้จักกับชีวิต
 อันจริงแท้ของชาวมนุษย์ทั้งหลาย ม.ร.ว.หญิง กิรติ เปรียบเสมือน
 กุหลาบงามที่มีทั้งกลิ่นหอมและหนามคม เป็นกุหลาบที่เจ้าของได้
 ให้การทำนุบำรุงด้วยความเอาใจใส่ระแวดระวังเป็นอย่างดี แต่ก็ด้วย
 ความหวงแหนเป็นอย่างยิ่งจวบจนท่านพ่อทรงรู้สึกว่าคุณเองก็ย่าง
 เข้าสู่วัยชราแล้ว คงจะมีอายุอยู่ดูแลธิดาสาวของท่านไปได้ไม่นานสัก

เท่าใดนัก ท่านจึงยินดีที่จะปล่อยให้ ม.ร.ว. หญิง กิรติ ได้เลือกบุรุษผู้สามารถเป็นผู้มาอันเป็นหลักชีวิตของเธอเอง แต่เมื่อตกมาในตอนนี้นี้ แม้เธอจะยังคงเป็นกู่หลาบางาม แต่ก็ยังเป็นกู่หลาบางที่เบ่งบานเต็มทีและคอยกาลเวลาที่จะร่วงโรย ฉะนั้นแมลงภู่หนุ่มก็ย่อมจะบินเลยไปดังนี้ เมื่อ ม.ร.ว. หญิง กิรติ เข้าพิธีวิวาห์กับท่านเจ้าคุณอธิการบดีผู้เป็นเพื่อนรักของท่านพ่อนั้น เธอจึงมีเหตุผลอยู่เพียงว่าต้องการหลักประกันชีวิตอนาคต และเพื่อมีโอกาสที่จะได้ออกไปชมสภาพของโลกภายนอก ได้ศึกษาชีวิตที่น่าสนใจนอกไปจากชีวิตที่เธอเคยได้รู้จักคุ้นเคยมา ม.ร.ว.หญิง กิรติ ยอมสละอุดมคติที่เคยมีว่าจะแต่งงานด้วยความรักนั้นทิ้งเสีย

ฉะนั้น เมื่อ ม.ร.ว. หญิง กิรติ เดินทางไปประเทศญี่ปุ่นกับเจ้าคุณผู้สามีนั้น เธอมิได้คาดฝันมาก่อนว่า จะต้องไปรับภาพแห่งความหลังมาสลักฝังไว้ในหัวใจ เธอปรารถนาแต่เพียงที่จะได้ชมภูมิประเทศ ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่น เธอได้รู้จักประเทศญี่ปุ่นและชาวญี่ปุ่นสมใจของเธอแต่ในขณะเดียวกัน เธอก็ได้รู้จักกับเจ้าสิ่งที่เขาเรียกกันว่า ความรักเข้าด้วยรักทั้งที่เธอรู้ว่าไม่มีสิทธิ์ที่จะรัก และรักเพราะหนุ่มน้อย “นพพร” ช่างชื่อและกล้าในการที่แสดงความรักอันจริงใจต่อเธออย่างลึกซึ้งชวนให้สงสารแต่ทั้งที่รัก ม.ร.ว.หญิง กิรติ ก็ยังคัดค้านความในใจเรื่องความรักของตนอยู่ตลอดเวลาเป็นไปไม่ได้ อย่าเชื่อ! หนุ่มน้อยอายุสี่สิบเศษอย่างนพพรจะมารักหญิงสาวมีอายุที่แต่งงานแล้วอย่างเธอกระไรได้? มันเป็นเรื่องที่เป็น

ไปไม่ได้ แต่ทั้งๆ ที่เธอได้พยายามคัดค้านความปรารถนาของหัวใจอย่างหนักแน่น... ทว่าแรงคัดค้านนั้นค่อยๆ ลดลง อ่อนลงทุกที จนเหลือแต่ความรู้สึกอันเป็นแก่นแท้ของหัวใจว่า เธอได้รักนพพรเสียแล้ว รักทั้งที่ไม่สมควร รักทั้งที่ไม่ลืทธิ รักทั้งที่ไม่มีเหตุผล

เหตุไฉน ม.ร.ว. หญิง กীরติ จึงเป็นผู้แพ้รัก? ในเมื่อ นพพรก็รักเธออย่างชนิดทุ่มหัวใจ ทุ่มชีวิตให้ เป็นที่น่าสงสัยนัก เราต้องศึกษาชีวิตของเธอต่อไป ม.ร.ว. หญิง กীরติ ยินยอมให้หัวใจของเธอเกิดความรัก แต่เธอก็ยอมให้ไฟแห่งความรักนั้นลุกโพลงอยู่เฉพาะในหัวใจและความรู้สึกของเธอเท่านั้น เธอไม่ยอมให้รัศมีของความรักกระจายออกไปถึงผู้ใด แม้แต่นพพรเองจะนั่นนพพรจึงไม่มีโอกาสได้ทราบอย่างถ่องแท้ ว่าเขาได้รับความรักตอบแทนจาก ม.ร.ว. หญิง กীরติ บ้างหรือไม่?

ความรักของนพพร เป็นความรักของคนหนุ่ม จึงเป็นความรักที่เร้าร้อนและรุนแรง เปรียบได้เสมือนไฟที่ได้เศษไม้บางแห้งเปราะเป็นเชื้อ จึงลุกโชติช่วงโดยเร็วและแรงแล้วก็ย่อมมอดไหม้ เหลือแต่เถ้าถ่านภายในเวลาอันไม่ช้า นพพรคร่ำครวญอาลัยรักถึง ม.ร.ว. หญิง กীরติ อยู่มิถุนาน แล้วความรักความอาลัยของเขาก็ค่อยๆ ละลายหายไปทีละน้อย จนไม่เหลือร่องรอยใดไว้อีก ตรงข้ามกับความรักของ ม.ร.ว. หญิง กীরติ เมื่อได้คุกรุ่นและค่อยเปล่งแสงแห่งความรักขึ้นแล้ว ความรักของเธอก็โชติช่วงยิ่งขึ้นและคงฝังแน่นอยู่ในหัวใจและความทรงจำตราบเท่าวันสุดท้ายแห่งชีวิต

ม.ร.ว. หญิง กীরติ เป็นผู้แพ้วรัก ก็เพราะเธอลืมนึกถึงหลักความจริงในชีวิตของมนุษย์ เธอลืมนึกคิดเปรียบเทียบกับความแตกต่างและความเป็นจริงของชีวิต เรื่องของความรักในชีวิตของเธอก็เหมือนกับการเดินทางที่ไปถึงเกือบปลายสะพานแล้ว แต่ความรักของนพพรเหมือนกับผู้ที่เพิ่งจะเริ่มก้าวเดินไปตามสนาม ซึ่งกว่าจะถึงปลายสะพาน เขาย่อมมีโอกาสที่จะได้พบกับสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ ที่ช่วยเพิ่มความรู้สึกหรือเปลี่ยนแปลงความคิดของเขาได้อีกมาก ความรักของเธอนั้นได้ไปถึงปลายทางแล้ว มันจึงมันคงยั่งยืนแต่ความรักของเด็กหนุ่มย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามอารมณ์ที่วูบวาบของเขานั้น การที่ ม.ร.ว. หญิง กীরติ ได้ครองตัวเป็นโสดหลังจากท่านเจ้าคุณสามีได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว โดยไม่ข้องแวะกับใคร ก็ไม่ทำให้นพพรรู้สึกว่ามันเป็นเพราะเธอยังมีความรักความหลังฝังใจอยู่ หรือการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดเดิมที่เคยติดตาตใจนพพรมาครั้งหนึ่งนั้น ไปในวันที่ไปรับนพพรกลับจากประเทศญี่ปุ่น นพพรก็ไม่เข้าใจว่านั่นคือการเตือนให้เขาระลึกถึงวันแห่งความรัก ความหลังด้วยวิธีการอันสุภาพตามแบบฉบับของเธอ เพราะบัดนี้นพพรได้ลืมนึกเรื่องราวอันเป็นความรักสลักใจของเขาเสียสิ้นแล้ว นพพรมีแต่ปัจจุบันและอนาคต แต่ ม.ร.ว. หญิง กীরติ คงปล่อยจิตใจของเธอให้ฝังอยู่กับอดีตโดยมิรู้ลืมนึก

อดีตของเธอให้ความหมายชัดเจนอยู่เบื้องหลังของภาพที่มิตาเกะ อันเป็นสถานที่ซึ่งนพพรได้กล่าวความรักของเขาต่อเธออย่างเร้าร้อน ซึ่งเธอยังจำได้ ยังมีเคยลืมนึก แต่ทั้งหมดที่เธอทำได้ก็คือ

ยอมเป็นผู้แพ้เสียดีกว่าที่จะยอมเสียศักดิ์ของกุลสตรี ดังนั้นกว่า
นพพรจะคิดได้ กว่านพพรจะมองเห็นความหมายอันลึกซึ้งที่แฝงอยู่
เบื้องหลังภาพที่มองดูพื้นๆ แผ่นนั้นก็เป็นเวลาที่ยาวเกินไปแล้ว เพราะ
ม.ร.ว. หญิง กীরติ ได้ยินดีที่จะ “ตายโดยปราศจากคนที่รักเธอ” แต่
เธอก็ยังภูมิใจอยู่นิดหนึ่งว่า อย่างน้อยที่สุด “เธอก็ยังคงมีคนที่เธอรัก”
อยู่ในหัวใจ

ม.ร.ว. หญิง กীরติ ได้จากนพพรชายที่เธอรักไปแล้วอย่างไม่มี
วันกลับเธอละทิ้งโลกอันเต็มไปด้วยความขมขื่นทรมาณไว้เบื้องหลัง
แต่แม้เธอจะจากไปแล้ว ภาพชีวิตของเธอก็ยังคงเด่นชัดอยู่ในความ
ทรงจำ

ชีวิตของเธออาจเป็นเพียงชีวิตหนึ่งในนวนิยาย แต่ก็ เป็น
ภาพชีวิตจากนวนิยายที่ได้ให้ความจริงกับชีวิตอะไรเช่นนั้น

น้ำใจของคนเรานั้น.....

ไม่มีวันดวงตกให้หมดสิ้น

มันเหมือนน้ำอมฤต.....

ยิ่งตกแจก.....ยิ่งเพิ่มพูน !

.....

กร:ทิษ

ยอดนักเลง

จากเรื่อง มุมมืด
ของ 'ยาขอบ'

ชีวิตคืออะไร? เป็นคำถามสั้นๆ และฟังดูง่าย แต่จะตอบให้ถูกใจผู้ถามคงจะเป็นการทำได้ยากเหลือเกิน เราทุกคนรู้จักชีวิต และมีชีวิตตราบไต่แต่ยังมีลมหายใจอยู่ แต่การที่เราหายใจเพื่อให้ชีวิตคงอยู่นั้นเพื่ออะไร?เพื่อชีวิต?.....ชีวิตอะไร?

ถ้าซักถามกันต่อไปอีก ก็คงจะเป็นคำถามแบบงูพันทางคือเป็นคำถามไม่รู้จบ และจะได้คำตอบที่ยากที่จะให้เหมือนกัน เพราะทรรคนะคติต่อชีวิตของแต่ละคนย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของชีวิตที่เขาได้ผ่านมา ถ้าเราจะลองรวบรวมคำตอบจากบุคคลต่างๆ คงจะได้ดังนี้

- นักการศึกษา "ชีวิตคือการเรียนรู้"
- คนยากจนทุกตะเข้ใจ "ชีวิตคือตีนถีบปากกัด"
- เศรษฐีนักธุรกิจ "ชีวิตคือเงิน"
- คนสิ้นหวัง "ชีวิตคือความมืด"
- คนกำลังอยู่ในความรัก "ชีวิต คือความหวานชื่น"
- คนกำลังอยู่ในความแค้น "ชีวิตคือการทำลาย"
- หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง รพีพัฒน์ "ชีวิตคือละคร" (จากเรื่อง

ละครแห่งชีวิต)

- สด ภูมมะโรหิต "ชีวิตคือเกมที่จะต้องเล่นกันด้วยวิสัยของนักกีฬา" (จากเรื่อง คนดีที่โลกไม่ต้องการ)

และชีวิตคือ ๗๗ ๗๗ ๗๗

แต่ "กระทิง" แห่งเรื่อง มุมมืด ของ "ยาขอบ" ไม่เคยให้คิดหรือความคิดเห็นเลยว่า "ชีวิตคืออะไร" หากได้กระทำให้ผู้รู้จักกระทิงมีความซาบซึ้งจับใจในการควบคุมแนวชีวิตของกระทิงยิ่งนัก

ชีวิตในวัยต้นของกระทิงอยู่ในฐานะลูกเศรษฐีมีทรัพย์สินนับอนันต์ เป็นกระทิงโทนของพ่อแม่ ฉะนั้น ไม่ต้องสงสัยว่ากระทิงย่อมมีชีวิตและใช้ชีวิตอย่างโลดโผน และหัวทกกันขวิดเท่าที่ความมีทรัพย์สินบวกด้วยอารมณ์หนุ่มของเขาจะบันดาลให้เป็นไป กระทิงสนใจการเที่ยวมากกว่าการเรียน สนใจการใช้ทรัพย์สินมากกว่าการหาทรัพย์ กระทิงชอบให้มากกว่ารับ ฉะนั้น จึงไม่เป็นสิ่งประหลาดที่หลังจากสิ้นบุญพ่อแม่ไม่นาน กระทิงก็ต้องอพยพโยกย้ายจากตึกใหญ่มาสู่บ้าน

หลังเล็กๆ ริมรั้ว และยกตึกใหญ่นั้นให้เป็นของ “เจ้าคุณลมูล” เพื่อนรักตั้งแต่วัยเด็ก ผู้เป็นเจ้าของเดิมของบ้านเล็กริมรั้วนั้น

เจ้าคุณลมูล หรือลมูล มีชีวิตความเป็นอยู่ในยามปฐมวัยแตกต่างกับกระตังราวฟ้ากับดิน ในขณะที่กระตังเป็นลูกเศรษฐีมีทรัพย์สิน ลมูลเป็นลูกของพ่อแม่จนๆ ครอบครัวหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้น ลมูลจึงมีความเจียมตัวเจียมใจ รักการเรียนมากกว่าการเล่น ซาบซึ่งในคุณค่าของเงินทุกบาททุกสตางค์ ลมูลมีความคิด และตั้งใจมั่นสำหรับสร้างชีวิตอนาคตอย่างแน่วแน่มูลขาดเงินที่จะช่วยเสริมสร้างบารมี ลมูลจึงมุ่งมั่นที่จะใช้สมองสติปัญญาของตนสร้างยศ สร้างทรัพย์สินให้จงได้ และลมูลก็ทำได้สำเร็จ ลมูลได้ทุนเล่าเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ เมื่อกลับมาได้เข้ารับราชการในตำแหน่งหน้าที่อันมีเกียรติในกระทรวงยุติธรรม และก้าวหน้าขึ้นไปตามลำดับจนถึงตำแหน่งสุดท้ายคือ พระยามนุสาราจารย์ กรรมการศาลฎีกา และฐานะก็มั่งคั่งจนสามารถเข้ารับช่วงกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของตึกใหญ่จากกระตังเพื่อนรักที่มีฐานะทรุดโทรมลงโดยลำดับ

แม้ฐานะความเป็นอยู่ของทั้งสองฝ่ายจะแตกต่างกัน แต่มิตรภาพของความเป็นเพื่อนร่วมตายของกระตังและลมูลก็ยังไม่เสื่อมเหมือนเดิมไม่แปรผัน ลมูลให้ความเอื้ออารีและสนิทสนมกับกระตังเพื่อนเก่าเช่นที่เคยมา ส่วนกระตังนั้น นอกจากความรัก ความซื่อตรงต่อกันในฐานะเพื่อนตายแล้ว กระตังยังบวกความเคารพในน้ำใจ

และความกตัญญูรู้คุณต่อเพื่อนรักผู้นี้อีกด้วย กระทั่งบำเพ็ญตนเป็น
ทั้งมิตร และผู้รับใช้ที่ซื่อสัตย์ของลมูลเพื่อนผู้มีคุณ สิ่งใดที่จะเป็น
ความเสียหายต่อผลประโยชน์ของเพื่อน กระทั่งรีบหาทางป้องกัน
สิ่งใดเป็นความสุขความเจริญของเพื่อน กระทั่งส่งเสริมจนสุดกำลัง
ความสามารถ ดังนั้นมิตรภาพของมิตรต่างฐานะคู่นี้จึงมั่งคั่งยั่งยืน
และอบอุ่นยิ่งนัก

ทั้งลมูลและกระทิงมีสิ่งเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือความเป็น
พ่อหม้ายลูกติด แต่ต่างกันตรงที่ว่า ลูกของลมูลเป็นหญิงและเติบโต
เป็นสาวสวยสุดใจเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มน้อยใหญ่ทั่วไป เพราะ
“โสมใจ” เป็นกุหลาบที่งามทั้งกลิ่นและสี ส่วนลูกของกระทิงเป็น
ชายมีชื่อว่า “กรรณ” เป็นลูกที่รักสุดสวาหของกระทิงผู้บิดา กรรณ
รับมรดกจากบิดาในดั้นรูปร่างหน้าตาและน้ำใจ รูปร่างของกรรณ
สูงใหญ่ สง่าผ่าเผย นิสัยอดทน บึกบึนและมีมานะอุตสาหะที่จะ
สร้างตัวเองให้เทียมหน้าเทียมตาเพื่อนฝูง กรรณจึงต่างกับพ่อในข้อนี้
ที่สนใจในการเรียนมากกว่าความสนุกเฮฮา กรรณได้ชื่อว่าเป็นเด็กดี
และเป็นเด็กหนุ่มที่มีอนาคตอันจะไปได้ไกลผู้หนึ่ง กรรณไม่ใช่ลูก
ของเจ้าคุณลมูล แต่อนาคตของกรรณก็ดูจะสดใสเช่นอนาคตของ
เจ้าคุณลมูล เพราะบัดนี้ กรรณกำลังได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ
ไปหาวิชาความรู้ ไปปูพื้นฐานชีวิตอนาคตเพื่อกลับมาสร้างชื่อเสียง
เกียรติที่เมืองไทยต่อไป กรรณจึงเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของ
กระทิงผู้บิดา

เจ้าคุณสมุศลรักกระทิงเพื่อนเก่า และเอ็นดูกรรมอย่างลูกหลานในฐานะที่เป็นลูกของเพื่อน และเป็นเด็กรักดีมีอนาคต แต่เจ้าคุณสมุศลไม่เคยคิดที่จะขยายความรักเอ็นดูกรรมออกไปไกลถึงขนาดยอมยกตำแหน่งเขยขวัญให้ ฉะนั้นเมื่อเจ้าคุณสมุศลได้ประจักษ์ว่าความสัมพันธ์ระหว่างกรรม และโสมใจที่ได้มีต่อกันมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ได้กลายเป็นความรักเยี่ยงหนุ่มสาว ที่หมายฝักชีวิตและหัวใจไว้ให้แก่กันและกัน เจ้าคุณก็เปลี่ยนความรักความชอบพอเอ็นดูที่เคยมีต่อกระทิงและกรรมพ่อลูก เป็นความขัดเค้นและขัดใจยิ่งนัก เจ้าคุณสมุศลรับว่ากรรมเป็นเด็กดี แต่ก็ยังไม่ยอมรับว่าดีพอถึงขนาดตำแหน่งเขยขวัญของเจ้าคุณสมุศล เพราะกรรมขาดยศ ขาดทรัพย์ ขาดหลักฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการครองคู่ เจ้าคุณสมุศลก็กินโสมใจไว้บนตึก ไม่ยอมปล่อยโอกาสให้ได้พบกรรม หัวใจของหนุ่มสาวทั้งสองก็ยิ่งเร้าร้อนสุดประมาธ เพราะกำหนดวันเดินทางไปต่างประเทศของกรรมใกล้เข้ามาทุกทีแล้ว กรรมจะต้องไปต่างประเทศอย่างคนเสียขวัญ ถ้าไม่ได้พบโสมใจ ไม่ได้รับคำมั่นสัญญาจากโสมใจ ที่จะคอยเขา อนาคตของกรรมคงจะมีดมัวเหมือนหัวใจของกรรมที่กำลังมืดมนอย่างยิ่ง

กระทิงเฝ้ามองเหตุการณ์เหล่านี้ด้วยความทุก้อนและกระวนกระวายใจ กระทิงรักโสมใจ คุณหนูของกระทิง เท่ากับเลือดเนื้อเชื้อไข เพราะเหตุผลและความสัมพันธ์หลายประการ โสมใจเป็นเด็กน่ารักน่าเอ็นดูทั้งกิริยามรรยาทและรูปร่าง หน้าตา โสมใจช่างประจบ

ช่างเอาใจ แล้วกระตือรือร้นที่ไม่มีลูกสาวและได้ใกล้ชิดอุ้มชูโสมใจมาแต่น้อย จะไม่รักเอ็นดูโสมใจจนเต็มหัวใจของคนใจกว้างอย่างกระตือรือร้นได้! นอกจากนี้โสมใจยังเป็นลูกของเจ้าคุณสมมูลเพื่อนผู้มีพระคุณ ซึ่งกระตือรือร้นว่านี่บุญคุณนั้นใช้กันด้วยชีวิตก็ดูจะมีหมดสิ้น กระตือรือร้นกำหนดเป็นหน้าที่ของตนอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องดูแลป้องกันภัยและขจัดทุกข์มิให้บังเกิดแก่โสมใจได้ กระตือรือร้นฝามองหาผู้ที่เหมาะสมจะคุ้มครองชีวิตและหัวใจของโสมใจให้เป็นสุขอบอุ่นและมั่นคงเท่ากับที่เจ้าคุณสมมูลได้ตั้งใจและความคิดหวังไว้เหมือนกัน แต่ทำไมกระตือรือร้นไม่ขัดขวางความรักระหว่างหนุ่มสาวคู่นี้เพราะกระตือรือร้นเห็นว่ากรรมลูกชายของตนเป็นฝ่ายได้เปรียบ ดังที่เจ้าคุณสมมูลคิดเช่นนั้นหรือ?

น้ำใจของกระตือรือร้นถือว่า เมื่อรักใคร่ก็ใคร่จะช่วยดูแลส่งเสริมให้เขาได้รับความสุข สิ่งใดเป็นความทุกข์ต้องช่วยปัดเป่าให้ไกล กระตือรือร้นเห็นชัดแล้วว่า ความสุขของโสมใจคือการที่ได้รับความรักและวางอนาคตไว้ร่วมกัน สิ่งนั้นเป็นความสุขยิ่งใหญ่ เป็นความหวานชื่น เป็นสิ่งที่ทำให้โสมใจมองเห็นค่าและความหมายของชีวิต กระตือรือร้นมองอย่างยุติธรรมแล้วก็เห็นว่ากรรมลูกชายของตนเป็นคนดี เป็นคนมีอนาคตเหมือนเจ้าคุณสมมูลในวัยหนุ่ม ความสัมพันธ์อันสนิทสนมแต่เล็กแต่น้อยจะทำให้กรรมรักโสมใจอย่างนอง และเพราะโสมใจเป็นลูกผู้มีพระคุณ กรรมก็ย่อมรักโสมใจอย่างเทิดทูนอีกด้วย กระตือรือร้นจึงเห็นว่าเป็นความรักที่แน่นแฟ้นและมั่นคงอยู่ และสิ่งนี้เป็น

รากฐานสำคัญของ การสร้างชีวิตครอบครัว ฉะนั้น ในเมื่อกรรมเป็น ความสุขของโสมใจ และกรรมยังไม่ได้แสดงวิแว่วว่าจะเป็น คนเสียหายอย่างใด การจะขัดขวางก็ไม่สมควร แต่กระทิงก็ไม่ได้อ ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ลูกชายได้ใจแต่อย่างใด

ความรักของหนุ่มสาวยิ่งมั่นคงแน่นแฟ้นเพียงไร กระทิงยิ่งทำ เจยเมยเหมือนหนึ่งเห็นด้วยกับความรักของคนคู่นี้เพียงไร เจ้าคุณ ลมุลก็ยิ่งโกรธแค้นขัดเคืองยิ่งขึ้นเพียงนั้น จนกระทั่ง คืนหนึ่ง... คืนที่เจ้าคุณลมุลจะได้มีโอกาสพิสูจนน้ำใจของเพื่อนรักเก่าแก่กว่า จะกววนยกย่อน หรือมั่นคงซื่อตรงสักเพียงไหน? คืนนั้นเป็นคืน เดือนมิดสนิทเหมาะสำหรับหนุ่มสาวจะแอบเร้นพบกัน โสมใจกับ กรรมซ่อนตัวอยู่ที่ศาลาเล็กริมสระพำรำพันฝากใจอาลัยรักใน การที่จะต้องจากกันนานถึงหกปีแล้วด้วยอารมณ์ของคนหนุ่มทำให้ กรรมเกิดความคิดว่า โสมใจควรมอบทั้งตัวและใจให้เป็นกรรมสิทธิ์ แก่เขาเสียในคืนนี้ เพื่อเป็นการประกันความแน่นอนว่าไม่พลัดพราก จากกัน โสมใจเต็มใจและยินดีที่จะเป็นของกรรม...แต่ในเวลาอันสมควร ไม่ใช่เวลานี้...ฝ่ายกรรมไม่ฟังเสียง เขาปรารถนากรรมสิทธิ์ในตัว โสมใจเพื่อเป็นเครื่องบำรุงขวัญและกำลังใจ กรรมให้โสมใจเลือก ตัดสินใจเอง ถ้าไม่รัก ไม่เต็มใจ ก็ขอให้เปิดประตูออกไปและไปจาก ชีวิตของเขา แต่ถ้ายอมอยู่ในศาลาน้อยนี้ต่อไปต้องยอมเป็นของ กรรม ช่างเป็นการตัดสินใจที่แสนยากอะไรเช่นนั้น!! และโสมใจตัดสินใจ ไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่หล่อนไม่ปรารถนาจะกระทำทั้งสองอย่าง!!

...และแล้วในท่ามกลางความตระหนกตกใจของหนุ่มสาวทั้งสอง กระทั่งก็ได้มาเป็นผู้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่กำลังคับขันให้แก่ โสมใจ กระทั่งไกรธลูกชายของตนยิ่งนักที่ประพุดิตคนให้เสื่อมศักดิ์ศรีของลูกชาย กระทั่งลงทัณฑ์ลูกชายอย่างที่ไม่เคยได้กระทำนับแต่เป็นพ่อลูกกันมา เพราะกระทั่งประจักษ์ว่าการกระทำของกรรมเช่นนั้น เป็นการปิดคั้นหัวใจของโสมใจเป็นการนำความอับอายขายหน้า และเสื่อมเสียมาสู่เกียรติของลูกผู้หญิงอย่างที่จะหาสิ่งใดเปรียบมิได้ กระทั่งกระทำตนเป็นพ่อของโสมใจผู้ซึ่งต้องป้องกันเกียรติยศของลูกสาวทุกวิถีทางที่จะทำได้ กระทั่งผู้เรียนหนังสือไม่จบสามารถเทศนาถ้อยยาวให้ลูกชายผู้เป็นบัณฑิตได้ซาบซึ้งในความคิดผิดอันน่าละอายของตน และยอมรับฟังความคิดเห็นของพ่อ ในการที่จะวางแผนชีวิตให้ถูกทางต่อไป

กระทั่ง ยอดนักร้อง ได้แสดงน้ำใจของลูกผู้ชาย ได้แสดงเกียรติของลูกผู้ชายให้ปรากฏในมุมมืดแห่งหนึ่ง โดยไม่กังวลว่าจะมีผู้ใดได้พบรู้เห็นเพื่อช่วยตีฆ้องร้องป่าวเกียรติของตนต่อไปหรือไม่? เพราะกระทั่งถือว่าการทำความดีก็เพื่อความดีโดยเฉพาะ ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์อะไรอื่น การเอาเปรียบคู่ต่อสู้โดยมิใช่วิสัยของนักกีฬา การเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่าการเนรคุณผู้มีคุณ การคิดทำความดีแต่ในที่แจ้ง ฯลฯ เหล่านี้มิใช่วิสัยของนักร้องอย่างกระทั่ง!! เมื่อครั้งยังหนุ่มและยังมั่งมีทรัพย์สิน กระทั่งก็แจกจ่ายให้แก่เพื่อนฝูงและคนทั่วไปทั้งน้ำใจและน้ำเงิน บัดนี้ กระทั่งในยามจน ก็ยังไม่

เว้นที่จะแจกจ่าย กระทั่งเอาหัวใจ เอาน้ำใจ เอาความสุจริตใจของ
ตนออกแจกจ่ายโดยไม่คิดค่าตอบแทน ไม่คิดรางวัลและไม่คิด
กลัวว่าจะหมดเปลือง เพราะกระทั่งรู้ว่า น้ำใจ ของคนเรานั้น ไม่มี
วันดวงตกได้หมดสิ้น มันเหมือนน้ำอมฤต ยิ่งตักแจก ยิ่งเพิ่มพูน มี
ค่ามากกว่าน้ำเงินอย่างที่จะเปรียบเทียบค่ากันไม่ได้ เพราะมันซื้อ
ขายกันไม่ได้ ถ้าไม่ใช่เพราะน้ำใจของกระทั่งแล้ว ความบริสุทธิ์
สะอาดของโสมใจจะยังคงอยู่ละหรือ?

การมีมิตรแท้ที่เป็นยอดนักเลงอย่างกระทั่งย่อมมีค่ากว่า
มิตรสามัญหลายล้านคน! ถ้าใครจะถามกระทั่งว่า “ชีวิตคือ
อะไร?” กระทั่งจะตอบว่า “เกียรติของลูกผู้ชายชีวะ!” (สำนวน
ของกระทั่ง)

... (faded text) ...

แม้การเป็น “ผู้ดี”
จะไม่ใช่สิ่งที่ถ่ายนักร....
แต่...ทุกคน...ก็มีสิทธิ
ที่จะเป็นได้

(นิพนธ์)

... (faded text) ...

วิมล

ผู้ดี

จากเรื่อง ผู้ดี
ของ 'ดอกไม้สด'

เมื่ออ่านเรื่อง ผู้ดี ของ ดอกไม้สด แล้ว ใครๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงสาวๆ ต่างก็อยากจะเป็น วิมล หรือ เป็นเหมือนอย่าง วิมล เพราะอะไร?

คำตอบก็คือ 'วิมล' เป็นสาวสวย ร่ารวย มีตระกูล ใครเห็นใครรักยกย่องชมเชย วิมลจะปรากฏตัวที่ไหน วิมลย่อมเป็นจุดเด่นชวนสนใจที่นั่น ฉะนั้นจะไม่ให้ผู้หญิงทั้งหลายพากันอยากเป็นเหมือนอย่างวิมลกระไรได้?

วิมลเป็นลูกสาวของ พระยามรรตน์ราชสุภิกษ เป็นลูกสาวที่ท่านบิดารักใคร่ยกย่อง เชิดชูด้วยความภาคภูมิใจ แม้วิมลจะมี

มารดาเลี้ยง แต่มารดาเลี้ยงของวิมลก็ประเสริฐกว่ามารดาเลี้ยงของเขาทั้งหลาย แทนที่วิมลจะสูญเสียความรักของบิดาไปเพราะมารดาเลี้ยง วิมลกลับได้รับความรักจากบิดาเพิ่มขึ้นอีก และได้รับความทนุถนอมด้วยความเอาใจใส่ ห่วงใยจากมารดาเลี้ยงอย่างยิ่ง คุณหญิงแสมมารดาเลี้ยง เป็นสตรีที่ฉลาด สุขุม มีเหตุผลและมีใจอ่อนโยน จึงเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ อันดีเลิศของสตรีผู้เป็นมารดา จึงนับได้ว่า วิมลเป็นหญิงสาวที่มีโชคดียิ่งนัก

หญิงสาวหลายคนออกอิจฉาว่า ทำไมวิมลจึงโชคดีนัก? บางคนรู้สึกว่าคุณหญิงแสมเองก็มีความงามไม่น้อยกว่าวิมล ฐานะความเป็นอยู่ก็ไม่ด้อยกว่าวิมล แต่ทำไมจึงอภัพนักในเรื่องของความรัก ไม่ว่าจะมีความรักของมิตรสหาย หรือความรักในวัยหนุ่มสาว วิมลมีดีอะไรหรือจึงมีเสน่ห์นัก? อันที่จริงก็น่าจะลองคิดดู

เมื่อวิมลอยู่ในวัยเยาว์ วิมลเป็นเด็กหญิงวิมลผู้นำเอ็นดู วิมลคือบ๊องชนบ๊อง ตามวิสัยของเด็ก และแสนงอนบ้างตามวิสัยของเด็กผู้หญิง แต่วิมลก็ระลึกและจดจำถ้อยคำที่คุณหญิงแสมมารดาเลี้ยงได้พร่ำสอนไว้ว่า เด็กผู้หญิงต้องมีกิริยามารยาทอ่อนโยน และที่สำคัญที่สุด เด็กผู้หญิงต้องรู้จักรักษานวลสงวนกาย นอกจากบิดาแล้ว มิควรให้ชายใดถูกเนื้อต้องตัวเป็นอันขาดในเมื่อยังไม่ถึงเวลาอันควร วิมลเองก็จะไม่เข้าใจนักว่า คำตักเตือนของมารดาเลี้ยงหมายความว่าอย่างไร แต่วิมลรู้และจำได้ว่า ผู้ดี ต้องมีสัจจะ ผู้ดี มีเกียรติที่การรู้จักรักษา คำมั่นสัญญา เมื่อมารดาเลี้ยงเชื่อใจไว้ใจว่าวิมลลูกสาวน้อยยอม

รู้จักรัศมีนวลสงวนกายดั่งที่เคยอบรมสั่งสอนไว้ ฉะนั้น แม้วิมลจะอยู่ในวัยที่กำลังเห่อ อยากจะมีคู่รักเหมือนกับหญิงสาวทั้งหลาย แต่ความรู้สึกของวิมลก็มีเพียงแต่อยากจะมี แหวน ไว้ใส่ที่นิ้วเพื่ออวดเพื่อนๆ ให้มองดู โก๋ เท่านั้นเอง ถ้าหากจะถามว่าระหว่าง อุดม คู่รักกับ แหวน ที่อุดมให้ อย่างไหนจะมีความสำคัญต่อวิมลมากกว่ากัน? วิมลก็คงตอบว่า แหวน มีความสำคัญ เพราะเป็นสัญลักษณ์ที่วิมลสามารถนำไปอวดใครๆ ได้โดยไม่ต้องอึดอัดลำบากใจ แต่ถ้าใครจะถามถึง อุดม กับวิมล วิมลก็คงจะอธิบายไม่ได้ว่าอุดมมีความสำคัญอย่างไรต่อตน? เพราะโดยแท้จริงนั้น ความสำคัญของอุดมยังไม่ได้ฝังใจวิมลอย่างใดเลย ฉะนั้น สิ่งที่อุดมได้รับจากวิมลก็คือ การที่วิมลยอมสวมแหวนของตน แต่แหวนนั้นก็มิได้มีความหมายใดมากไปกว่ามีไว้เพื่อเป็นเครื่องประดับความโก้

เมื่อวิมลเติบโตเป็นสตรีสาว ในฐานะลูกสาวเอกของท่านบิดา และในฐานะของ 'คุณ' แห่งบ้าน ซึ่งจะต้องดูแลภรรยาผู้และลูกน้องของท่านบิดา อันการปกครองคนที่มิคุณธรรมนั้นมิเป็นการยากประการใด แต่การปกครองคนที่หยาบในความรู้สึกนึกคิดนั้นเป็นการยากอย่างยิ่ง และวิมลซึ่งเพียงเพิ่งจะย่างเข้าสู่วัยบรรลุนิติภาวะก็ย่อมจะต้องยากขึ้นเป็นทวีคูณแต่เพราะวิมลรำลึกได้จากคำพร่ำแนะนำของคุณหญิงแสมรดาเสียว่า ผู้ดีต้องเป็นผู้ใหญ่ที่มี "หลัก" ไม่ใช่ผู้ใหญ่ เหลาะแหละ ฉะนั้น วิมลจึงได้พยายามบังคับตัวให้เป็น หลัก ด้วยการบังคับอารมณ์มิให้วามเมื่อมีสิ่งกระทบ

บังคับตัวไม่ให้ หลง ในถ้อยคำเยินยอและในของล่อใจ วิมลทำให้คนที่อยู่ในปกครอง เกรง ด้วยการให้ความเป็นธรรม ด้วยการยกย่องในโอกาสอันควร และเว้นเสีย ซึ่งการเหยียบย่ำให้ได้อายุ ฉะนั้น วิมล จึงเป็นสาวน้อยที่เปรียบเสมือนกุหลาบงามที่มีหนามคม

“สุดใจ” ญาติสาว ผู้มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจในโชคความของตนและพร้อมกันนั้นก็เกิดความรู้สึกว่า โลกนี้ช่างเต็มไปด้วยความอยุติธรรมเสียเหลือล้นวิมลมีดีอะไรจึงเกิดมาในกองเงินกองทอง นึกอะไรได้สิ่งนั้น ปรารถนาสิ่งไรก็ได้สมประสงค์ แล้วสุดใจเองชั่วที่ตรงไหน จึงต้องทนทุกข์ทรมานเหนื่อยยาก เช่นนี้?

“ดอดไม้สด” คงอยากจะตอบคำถามข้อนี้ให้แก่สุดใจ ฉะนั้น ผู้ประพันธ์จึงได้พลิกปากกาพาโชคชีวิตของวิมลให้เปลี่ยนกลับจากความที่เคยเหลือเฟือมาเป็นความขาดแคลน หลังจากอนิจกรรมของท่านบิดา ก็ปรากฏว่าท่านมิได้เหลือทรัพย์สมบัติไว้ให้วิมลดังที่ใครคาดคิด ตรงกันข้ามท่านกลับเหลือปัญหาไว้ให้วิมลขบ นั่นคือ พี่ชายที่กำลังศึกษาวิชาอยู่ที่ต่างประเทศนั้น จะสามารถศึกษาต่อได้สำเร็จจะหรือ? ในเมื่อท่านบิดาไม่ได้เหลือสิ่งใดไว้ให้ นอกจากตึกที่อยู่หลังเดียว กับผู้คนรวมทั้งภรรยาปาวและลูกน้อยของเขาไว้ให้เป็นภาระของวิมลที่จะหาทางแก้ต่อไป

วิมลที่เคยร่ำรวยกลับยากจนเสียแล้ว วิมลที่เคยโก้กลับหมดรัศมี สุดใจยังจะอยากอิจฉาวิมลอยู่อีกหรือ? จังหวะนี้แหละเป็น

จังหวะชีวิตที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่า เพราะทรัพย์สินจึงทำให้วิมลเด่น เพราะตระกูลจึงทำให้วิมลโก้ เพราะความสวยจึงทำให้ชื่อของวิมลหอมฟุ้ง หรือว่า...เพราะอะไรแน่?

วิมลตัดสินใจทันทีตามที่ตามธรรมชาติวิสัยของผู้ที่อยู่ในวัยสาว วิมลอพยพตนเองและน้องๆ มาอยู่ที่เรือนคนใช้ และยกตึกใหญ่หลังนั้นให้เช่าในราคาที่พักจะทำให่วิมลมีเงินพอที่จะส่งให้พี่ชายศึกษาต่อไปโดยไม่ต้องกลับเสียกลางคัน วิมลไม่ยอมฟังคำคัดค้านของญาติผู้ใหญ่ที่ว่าจจะลำบาก ไม่ฟังคำคัดค้านของน้องสาวชอบโก้ที่ยังไม่ตื่นตัวว่าช่างน่าละอายที่ลดตัวไปอยู่เรือนคนใช้ วิมลเห็นว่า ค่าของคนที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ตัวคน อยู่ที่ความประพฤติและการกระทำของบุคคล ไม่ได้อยู่ที่สิ่งประกอบภายนอก ฉะนั้น จะกลัวอะไรกับบ้านที่ไม่สะดวกโก้หรุ วิมลก็จัดแจงซ่อมแซมให้พออยู่ไม่ขัดตา และเพราะรายได้ลดลง วิมลก็ลดคนใช้ที่เคยรับใช้ให้ความสะดวกสบายแก่ตัวเองเสีย งานบ้านแค่นี้ไม่หนักหนาอะไร วิมลทำเองได้ทั้งนั้น แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน เพราะวิมลไม่ได้ไปทำให้ใครอื่น แต่ทำให้ตัวเองและน้องๆ ก็เหมือนกับวิมลเป็นนายตนเอง มีอิสระแก่ตัว วิมลปรับตัวเองให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสภาพแวดล้อมของตนได้อย่างน่าชม และชวนให้ใครๆ ยกย่องนับถือ วิมลเป็นอิสระแก่ตัวเอง เพราะวิมลไม่ได้ทำตัวให้เป็นที่น่าสงสารสมเพศของใครทั้งหลาย เมื่อครั้งที่วิมลอยู่ในฐานะมั่งคั่งด้วยทรัพย์สิน วิมลก็ไม่ได้โลภหลงจนลืมหิว และเมื่อมาอยู่ในฐานะที่ค่อนข้างอดคัด

วิมลก็ไม่ได้เวทนาสงสารตัวเอง เพราะอย่างน้อยวิมลก็ยังคิดว่า วิมลยังโชคดีกว่าคนอื่นเป็นจำนวนมาก

“สุดใจ” ลั่นอิจฉาวิมลแล้วหรือ? ทามได้ เมื่อก่อนนี้สุดใจ อิจฉาความสมบูรณ์พูนสุขของวิมล มาบัดนี้สุดใจอิจฉาความมีอิสระ ของวิมล ที่สามารถทำอะไรก็ได้ ไม่เหมือนสุดใจที่ต้องคอยพึ่ง พ่อแม่และอยู่ในความดูแลของพ่อแม่อยู่ตลอดเวลา มนุษย์เรานั้น ก็มีความอยากเป็นกิเลสกันอยู่ทั่วหน้ามากบ้าง น้อยบ้าง แต่คนที่มี กิเลสความอิจฉานั้น เห็นจะเปรียบได้กับโรคภัย เช่น มะเร็ง ที่กัด กินชอกซอนจนกระทั่งเจ้าของกิเลสนั้นพ่ายแพ้ยตัวตัวเองไป

เป็นของธรรมดาที่จะให้วิมลเป็นสุขพร้อมเหมือนกันในยามที่ อยู่ในความสุขสมบูรณ์ไม่ได้ แต่วิมลก็ไม่ได้รู้สึกเป็นทุกข์เดือดร้อน วิมลไม่ได้คิดว่าความจนเป็นสิ่งที่น่าเกลียดจนเกินไป หรือเป็น ปัญหาที่แก้ไม่ได้ ฉะนั้น วิมลจึงคงมองโสดงาม เพราะใจที่เป็นสุข ไม่มัวลุ่มอยู่กับความทุกข์ ด้วยเหตุนี้ แม้ในยามจนวิมลก็ยังคงเป็นที่ รักและปรารถนาของบุรุษอีกจำนวนไม่น้อย ในบรรดาบุรุษเหล่านี้ พระยาพลวัติฯ ดูเหมือนจะเป็นบุคคลที่ออกจะมีโชคกว่าบุคคลอื่น เพราะเป็นผู้ที่วิมลมีโอกาสได้มองเห็นคุณธรรมความดีได้ใกล้ชิด

ภาพชีวิตของวิมลเป็นภาพชีวิตของความมั่งคั่งแจ่มใสสะอาด ในความรู้สึกนึกคิดของคนที่ได้มีโอกาสอ่านและศึกษาชีวิตนี้ การ ศึกษาเป็นพื้นฐานของความมั่งคั่ง การศึกษาชีวิตเป็นการศึกษาที่ ให้ประสบการณ์และให้คำตอบในการแก้ปัญหาชีวิตที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง

และในการศึกษาชีวิตของบุคคลต่างๆ นั้น บางชีวิตก็ชวนให้เศร้า บางชีวิตก็ชวนให้ตื่นเต้นและบางชีวิตก็ชวนให้เกิดความรู้สึกที่แจ่มใส สะอาดเช่นชีวิตของวิมลแห่งเรื่อง ผู้ดี ของ "ดอกไม้สด"

วิมลสะท้อนภาพชีวิตให้เราผู้อ่านได้เข้าใจในความหมายอันแท้จริงของคำว่า ผู้ดี ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นผู้ดี ได้เท่าๆ กันเพราะความเป็นผู้ดีนั้นมิได้อยู่ที่ตึกใหญ่ รถยนต์คันยาว เงินฝากในธนาคารนับหมื่นแสน หรือวงศ์ตระกูลเก่าแก่ที่รู้จักกันมานาน แต่แท้จริงนั้นคนที่ยากจนอืดคดก็มีโอกาสที่จะเป็นผู้ดี ได้เท่าๆ กับเศรษฐีมีทรัพย์ กรรมกรก็อาจเป็นผู้ดี ได้เท่าๆ กับรัฐมนตรี...ทั้งนี้..เพราะสัญลักษณ์ของความเป็นผู้ดี ของคนเราที่ดอกไม้สดได้วาดภาพไว้ให้เราเห็นจากชีวิตของวิมลนั้น อยู่ที่วาจา กิริยามรรยาท ความประพฤติ การวางตนของเจ้าของชีวิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด ฉะนั้น ชีวิตของวิมลจึงเป็นชีวิตที่น่าความชุ่มชื่นแจ่มใสมาสู่ผู้อ่าน นำความใสสะอาดมาสู่จิตใจ เพราะเป็นชีวิตที่งดงามแต่ไม่เจียบเหงา เป็นชีวิตที่น่ากำลังใจมาสู่ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

แม้การเป็นผู้ดี จะไม่ใช่สิ่งง่ายนัก แต่ใครๆ ก็มีสิทธิที่จะเป็นได้ ฉะนั้นถ้าผู้ใดคิดว่าการเป็นผู้ดี นั้นยากนัก บางทีชีวิตของวิมล อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกว่า แท้ที่จริงการเป็นผู้ดี นั้น ไม่ใช่ยากจนเกินไปนัก

ร่ายกวีโดยร่ายกวีนิพนธ์... ๒๕๕ วรรณคดีในภาษาไทย

๒๕๕ วรรณคดีในภาษาไทย... ๒๕๕ วรรณคดีในภาษาไทย

ความทะเยอทะยานอยาก
ที่ปราศจากจุดหมายปลายทาง
ย่อมนำความไขว้เขวมาสู่ชีวิต

๒๕๕ วรรณคดีในภาษาไทย... ๒๕๕ วรรณคดีในภาษาไทย

แคว่น แก่นกำจร

ผู้ไม่รู้จักตัวเอง

จากเรื่อง ไม้แดง
ของ 'ม.ร.ว.ศีกฤษดิ์ ปราโมช'

แคว่น แก่นกำจร เป็นลูกชายไม้แดง พ่อแม่ของแคว่นเป็นผู้ที่อยู่ในอาชีพกระดูกสันหลังของประเทศ แต่ก็ได้สะสมทรัพย์สินสมบัติไร่นาไว้ให้กับแคว่นมากพอดู พอที่จะเป็นทุนให้แคว่นได้ใช้เป็นสะพานต่อให้เกิดความมั่งคั่งต่อไป ถ้าหากแคว่นไม่หลงไปกับการเที่ยวเตร่เปลืองเปลืองเสีย

แต่เป็นเพราะแคว่น แก่นกำจร ไม่ใช่ลูกไม้ที่หล่นใกล้ต้น ความต้องการและความตั้งใจของแคว่น จึงไกลจากอาชีพที่ต้องการทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ แคว่นปรารถนาที่จะได้เป็นเจ้าของคนคน ด้วยการเข้ารับราชการมีบรรดาศักดิ์ และมีเงินทองมากมายเยี่ยงเศรษฐี แต่แคว่น ก็เหมือนเด็กหนุ่มส่วนมากที่มีแต่ความปรารถนา

มีความอยากได้ แต่ไม่มีความอดสาหัส มานะอดทนพอที่จะศึกษาเล่าเรียน และฝึกฝนตนเองจนสามารถบรรลุถึงสิ่งที่ตั้งความปรารถนาไว้ นั้น แก่วนได้มีโอกาสดูไปศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ ดังที่ไผ่ฝันไว้ แต่ก็ปล่อยตัวเองให้สอบตกเสีย จนไม่สามารถจะเรียนต่อไปได้ จึงกลับบ้านและใช้ชีวิตในวัยหนุ่มอย่างอิสระเสรีด้วยความเพลิดเพลินในการที่เที่ยวเตร่คบเพื่อน เล่นการพนัน ฯลฯ ฉะนั้น ไม่ซำหรัพย์สมบัติก็ละลายสูญหายไปพร้อมกับชีวิตของพ่อแม่ และในที่สุดแก่วนก็เหลือแต่เพียงที่นาแปลงหนึ่งและบ้านหลังหนึ่งพร้อมกับจิตใจที่เคັวงควั้งปราศจากจุดหมายปลายทางแห่งอนาคตของชีวิต

โดยเนื้อแท้ของจิตใจนั้นแก่วนมีความรู้สึกของนักสู้อยู่ในตัวเองไม่น้อยแก่วนไม่ต้องการเป็นคนหลักลอย ไม่ต้องการเป็นคนที่น่าสมเพชของคนอื่นไม่ต้องการวิ่งตามหลังคนอื่น สิ่งทีแก่วนต้องการมากกว่าสิ่งอื่นใด คือต้องการเป็นคนนำต้องการเป็นหัวหน้าของหมู่คณะ เป็นหัวหน้าของเพื่อนฝูงเพราะแก่วนเชื่อในตัวเองว่าตนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดไม่น้อยกว่าคนอื่น และดูเหมือนค่อนข้างจะมากกว่าคนอื่นด้วยซ้ำไป (ตามความเชื่อของแก่วนเอง) ฉะนั้นแก่วนจะมาปล่อยตัวให้เป็นเพียงลูกน้องทำตามคนอื่นกระไรได้

แต่ความเฉลียวฉลาดหรือความเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำของตนเองนั้น ได้รับความยินยอมเห็นชอบก็เฉพาะจากตัวของแก่วนเอง และแก่วนเป็นคนใจร้อน เมื่อคนอื่นไม่ยอมเห็นด้วย แก่วนก็จะต้องหาหนทาง จะมามัวชักช้าอยู่กระไรได้ วิธีรวบรัดไปสู่ความเป็นหัวหน้า

ผู้นำของแกว่นก็คือมองหาสาเหตุจากตนเองและจากสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ความยากจนของตนและชาวบ้านเพื่อนฝูง แกว่นก็เหมือนมนุษย์ส่วนมากที่มักจะโยนต้นเหตุแห่งความทุกข์ ต้นเหตุแห่งความจนของตนไปให้แก่คนอื่น มิใช่เพราะตนเองแกว่นลืมนึกคิดว่า ที่ต้องเป็นคนยากจนลงเพราะตนเองได้ผลบุญทรัพย์สินสมบัติที่พ่อแม่หาไว้ให้จนหมดสิ้น และที่ตนไม่มีโอกาสได้มีตำแหน่งงานที่มีหน้ามีตากี้ เพราะได้ละเลยและละทิ้งการศึกษาหาความรู้ ดังนั้น ผู้ที่แกว่นโยนความผิดหรือกล่าวหาว่าเป็นผู้นำทุกข์และนำความยากจนมาให้ ก็คือระบบของสังคมและบุคคลผู้มีฐานะอยู่ในสังคมนั้น เช่น กำนัน เจิมหัวหน้าของตำบลไผ่แดง ผู้มีความโอบอ้อมอารีต่อลูกบ้านทุกคน แกว่นเห็นว่า ชนชั้นศักดินา (ในความคิดของแกว่น) เช่นนี้แหละ ที่เป็นต้นเหตุของความไม่เสมอภาคเอารัดเอาเปรียบชวานา หากแต่ความสุขใส่ตน และบุคคล เช่นสมภารกร่าง เจ้าอาวาสวัดไผ่แดง นี้แหละเป็นตัวอย่างของบุคคลที่เอารัดเอาเปรียบสังคม เพราะไม่ทำกิจการงานอย่างใด นอกจากคอยกินแรงคนอื่น

ฉะนั้น วิธีแก้ของแกว่นก็คือ เขาต้องปฏิวัติรูปของสังคมเสียใหม่ อย่างที่ได้ยื่นเขาวากัน ได้ยื่นเขาโฆษณากันอยู่ทั้งใต้ดินและบนดิน การนำระบอบสังคมใหม่มาสู่ชาวบ้านนี้แหละจะเป็นวิธีให้แกว่น ได้มีโอกาสเป็นหัวหน้าคนและเป็นผู้นำของคนเสียบ้าง มิฉะนั้นแล้ว แกว่น คงจะหาโอกาสไม่ได้แน่ แกว่นจะต้องสลัดความผูกพันที่เคยมีต่อกำนันเจิมในฐานะผู้ใหญ่ที่ให้ความรักใคร่เอ็นดูต่อตนเองลงมา

ตั้งแต่เล็กจนโต และจะต้องสลัดความสัมพันธ์ฉันท์มิตรและความ
 การวะในฐานะสงฆ์ที่เคยมีต่อสมภารกร่างเสียให้สิ้นเพราะคนเช่น
 บุคคลทั้งสองคือ ศัตรูตัวสำคัญ แก่วนจะต้องปลุกชาวบ้านไม่แดงให้
 ตื่นตัวมาให้ได้ ให้ตื่นขึ้นมาจากความเชื่อองมงายที่มีต่อศาสนาและ
 ต่อยศฐาบรรดาศักดิ์ แต่ปลุกให้ตื่นขึ้นแล้วจะไปไหนต่อไปอย่างไร
 และจะได้อะไรมาตอบแทน? แก่วนก็ตอบไม่ได้ เพราะแก่วนเองไม่
 รู้แต่ที่แก่วนรู้แน่ๆ ก็คือ ด้วยวิธีนี้แหละแก่วนจะได้เป็นหัวหน้าคน

แก่วนเริ่มปรากฏตามความรู้ความเข้าใจของตนให้แก่เพื่อน
 ผูกรุ่งราวคราวเดียวกันเพื่อรวบรวมให้มาเป็นสมัคพรรคพวกใน
 อุดมการณ์เดียวกันสำหรับผู้เฒ่าผู้แก่ นั้น แก่วนเข้าใจไม่ถึง เพราะพื้น
 ฐานความศรัทธาต่อสังคมปัจจุบันของท่านแน่นแฟ้นเสียแล้ว ท่านผู้
 เฒ่าเชื่อว่า มนุษย์เราอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขก็เพราะเรามีนิ้วก้อย
 มีหัวแม่มือ วิทยุวิทยุเป็นสิ่งสมควรเคารพยกย่อง ตำแหน่งการงานที่
 ลดหลั่นกันมาก็ยังมีความจำเป็น เพราะเป็นสัญลักษณ์ของความ
 สามารถและความมีระเบียบของสังคม และเหนือสิ่งอื่นใด ศาสนา
 เป็นหลักของใจ เป็นที่พึ่งให้ความร่มเย็นซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ ฉะนั้น
 แก่วนจึงเข้าใจไม่ถึงท่านผู้เฒ่าเหล่านั้น

แก่วนรวบรวมสมัคพรรคพวกได้ไม่กี่คนนัก แต่ก็มากพอที่
 จะสามารถรบกวนความสงบทางใจของท่านเฒ่าและสมภารกร่าง
 ให้ว้าวุ่นไปได้เป็นพักๆ แต่ที่ว่า แก่วนมีความเชื่อถือและเห็นดีด้วย
 กับลัทธิที่เขากำลังปลิวประกาศอยู่นั้นจริงละหรือ? ถ้าศรัทธาและ

นิยมชมชอบจริงๆ เมื่อได้รับจดหมายเชื้อเชิญให้ไปเยือนดินแดนอันเป็นแหล่งลัทธินั้น ทำไมแกว่านจึงเกิดความเศร้าสลด เกิดความอาลัยในเนื้อหาดินของตำบลไผ่แดง ท้องฟ้าต้นหญ้าของตำบลไผ่แดงดูมีเสน่ห์ชวนให้ระลึกถึง น้ำพริกผักต้มฝีมือแม่สร้อยภรรยาของตนก็ดูมีรสโอชาชวนให้ติดใจ จนแกว่านคิดว่าคงจะเกิดความอาดูรไม่น้อย ถ้าหากจะมีได้ลิ้มรสอีก จนต่อเมื่อได้รับจดหมายอีกฉบับหนึ่งบอกว่าให้ยับยั้งการเดินทางไว้ก่อนเนื่องด้วยติดขัดบางประการ นั้นแหละ แกว่านจึงกลับมีสุข และในวันนั้น ที่ตรงหน้าที่บูชาของพระประธานในโบสถ์วัดไผ่แดง ก็มีพวงมะลิสดส่งกลิ่นหอมฟุ้งมาว้าวไว้ที่พานเพื่อเป็นเครื่องสักการะหลังจากที่แกว่านได้รับจดหมายฉบับที่ยับยั้งการเดินทางไว้ก่อนแล้วนั้น

แกว่านไม่มีศรัทธาความเชื่อถือต่ออำนาจพระพุทธรูปเหมือนดังที่ประกาศต่อเพื่อนฝูงและบุคคลทั้งหลายจริงละหรือ? แกว่านหัวเราะเยาะศาสนาด้วยความจริงจากหัวใจ หรือเพียงเพื่อต้องการสร้างฉากให้ผู้อื่นสนใจเท่านั้น? แต่อย่างไรก็ตาม ในยามที่เหตุร้ายเข้ามาเผชิญหน้า สิ่งที่แกว่านนึกถึงก็คืออำนาจพระพุทธรูปที่ตนได้มีความนับถือและเคยเป็นที่อุ้มใจมาแต่เล็กแต่น้อยในวันที่ชาวบ้านเพื่อนฝูงของแกว่านเตรียมตัวที่จะต่อสู้คณะบุคคลที่จะมาโกงยึดที่ดินของเขานั้น ตอนแรกแกว่านหัวเราะเยาะเมื่อเห็นสมภารกร่างได้นำตะกรุดและพระพุทธรูปแจกให้แก่ชาวบ้านเพื่อเป็นเครื่องบำรุงขวัญให้เกิดความอบอุ่นใจ แกว่านเห็นการกระทำเช่นนั้น เป็นสิ่งเหลวไหล

ไร้สาระ แต่เมื่อแกว่นมองเห็น (ด้วยความเข้าใจผิด) ว่าฝ่ายศัตรูมีปืนและฝ่ายตนมีเพียงมีดและมีมือเปล่า แกว่นเองก็นั่งลงพนมมือลงกราบสมภารกร่างขอพระหรือตะกรุดเพื่อป้องกันตัวสักอย่างเถิด

แกว่นเกลียดชังกำนันเจิมและสมภารกร่างว่าเป็นมารสังคัมและปรารถนาจะทำลายให้สิ้นจริงละหรือ? ถ้าจริง ทำไมเมื่อลูกน้องของแกว่นไปได้ยินละครวิทยุที่เล่นเรื่องสงครามว่ากองทัพแดงบุกแล้วก็เข้าใจเอาเองว่าเป็นเรื่องจริง รีบวิ่งไปบอกแกว่นและพรรคพวกให้ช่วยกันยินดีว่า บัดนี้กองทัพแห่งอุดมการณ์ของเขากำลังยাত্রาเข้ามาแล้ว และคงจะได้ช่วยกวาดล้างระบบนายทุนและผู้ที่เป็นมารสังคัมตามความคิดของเขาให้หมดไป แต่แล้ว ความรู้สึกตื่นเต้นยินดีและความคิดนึกของคนเหล่านั้นก็หยุดก็กลง เมื่อคิดถึงว่าสมภารกร่างจะเป็นอย่างไร? เพราะเป็นนักบวชในศาสนา ซึ่งพวกเหล่านั้นย่อมจะไม่ไว้ชีวิตเป็นแน่ ฉะนั้น สิ่งแรกที่แกว่นและคณะทำมิใช่การรวมพรรคพวกเพื่อผนึกกำลังฝ่ายอุดมการณ์ของตน แต่กลับพากันวิ่งไปหาสมภารกร่างและเตือนให้รีบหนีเอาตัวรอดไปเสีย ก่อนที่กองทัพไม่มีศานานั้นจะยกมาถึง

ดังนั้น “แกว่น แก่นกำจร” แห่งเรื่อง *ไม้แดง* ของ “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” จึงมิใช่บุคคลที่หนาแน่นด้วยกิเลสร้าย เป็นแต่เพียง ไม่รู้จักใจจริงไม่เข้าใจความผูกพันดั้งเดิมที่มีเกลียวเชือกพันแน่นอยู่ในส่วนลึกของหัวใจของตนเท่านั้นเอง และด้วย

สัญชาติญาณความปรารถนาตามธรรมชาติของมนุษย์ ที่ต้องการ
เป็นเอกและเป็นเด่น เช่นผู้อื่นเขาบ้าง จึงชวนใจให้คิดไขว่ไขว่ไป
แต่เมื่อวาระสำคัญมาถึง แก้วนก็สำนึกได้ว่า แผ่นดินไทย เพื่อน
ชาวไทย และศาสนาเท่านั้นเป็นยอดของความปรารถนา และเป็น
สิ่งที่เขาจะต้องป้องกันไว้ด้วยชีวิตของเขา

น่าเสียดาย ถ้าเพียงแต่ แก้วน แก่นกำจร จะได้พยายาม
สำรวจใจของตนเองและมุมานะไปในทางที่เหมาะสม เขาจะ
เป็นกำลังอันสำคัญของชาวบ้านไม้แดงทีเดียว

ที่กล่าวถึง... ด้วยประการอันนี้... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี...

ขึ้นชื่อว่า "ไฟ"
ไม่ว่า ไฟเย็น หรือ ไฟร้อน
มันย่อมเผาผลาญผู้ที่เล่นกับมัน
อย่างหละหลวม
ให้ไหม้เกรียมไปทั้งนั้น!

ที่กล่าวถึง... ด้วยประการอันนี้... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี...

ที่กล่าวถึง... ด้วยประการอันนี้... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี... ความสำเร็จ... มิใช่สิ่งดี... และ... มิใช่สิ่งดี...

โวล

ผู้ใคร่ในของต้องห้าม

จากเรื่อง ความผิดครั้งแรก และชัยชนะของหลวงนฤบาล
ของ 'ดอกไม้สด'

ใครลิขิตชีวิตมนุษย์? เป็นคำถามที่มนุษย์ทั้งหลายได้เฝ้าถามตัวเองและถามคนอื่นมาเป็นเวลานานนับปี แต่ก็คงยังไม่ได้รับคำตอบที่ตรงเป้าหมายและจุใจตน

ฉะนั้นเราผู้เป็นมนุษย์ทั้งปวงนี้ก็จะคงเฝ้าถามคำถามนี้ เพื่อที่จะหาคำตอบต่อไปและเมื่อชีวิตดำเนินผิดไปจากทางชีวิตที่มุ่งหมายไว้เราก็จะกล่าวเพื่อปลอบใจตัวเองว่า "ทำอย่างไรได้ ชีวิตมนุษย์ย่อมเป็นไปตามที่พระพรหมท่านลิขิตไว้ เราเป็นเพียงมนุษย์ธรรมดาจะไปฝันอย่างไรไหว" แต่แน่แล้วหรือ ที่ชีวิตโดยสิ้นเชิงของมนุษย์อยู่ในอุ้งหัตถ์ของพระพรหม? บางที โวลแห่งเรื่อง ความผิดครั้งแรก

และชัยชนะของหลวงนฤบาล ของ “ดอกไม้สด” อาจจะทำให้คำตอบที่แตกต่างไปจากนี้ก็ได้อีก

“วไล” เป็นหญิงสาวที่ทั้งสวยและทั้งงามเป็นหญิงสาวที่พราวไปด้วยเสน่ห์ที่ดึงดูดใจชาย วไลสวยด้วยรูปทรงวงพักตร์ที่พร้อมเพรียงงามด้วยจรรยาบรรณที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาเป็นอันดี และมีเสน่ห์ด้วยจริตกิริยาท่าทางอันแพรวพราวของหญิงสาวที่รู้ว่าตนเป็นคนสวยคนงาม แต่ฉลาดพอที่จะซ่อนความรู้สึกนั้นไว้ในใจ วไลเป็นธิดาคนที่สองของพระยาธรรมศาสตร์เป็นลูกรักของท่านบิดา ด้วยความที่น่านรัก ช่างประจบเอาใจด้วยทั้งกิริยาและวาจา เป็นน้องที่รักของพี่ชาย เพราะความที่เป็นคนสวยและน่านรักด้วยเสน่ห์ของหญิงงาม วไลเป็นจุดเด่นของความสนใจ และเป็นศูนย์กลางของความชื่นบานสรรหาในทุกแห่งที่วไลได้ไปปรากฏตัว เพราะวไลเป็นคนหวานเท่ากับเป็นคนสวย วไลยอมรับว่าตนต้องการความรักความสนใจจากบุคคลที่ได้พบได้วิสาสะด้วยทุกคน ตั้งแต่คนขับรถขึ้นไปจนถึงรัฐมนตรี เพราะสิ่งนี้ได้นำความสุขความชื่นใจอันน่าภาคภูมิใจมาสู่ความรู้สึกของวไลอย่างประมาณมิได้ ทศนคติและความคิดข้อนี้ตรงข้ามกับความคิดและความรู้สึกของอมราผู้น้องสาว อมราผู้ซึ่งมิเคยได้รับคำเยินยอจากผู้ใดในเรื่องความสวย ความงาม หรือความมีเสน่ห์ อมราไม่มีความคิดว่า ความรู้สึกนิยมชมชอบของบุคคลทั้งหลายไม่สำคัญเท่าความซื่อตรงต่อความจริง และทั้งๆที่รู้ว่าความจริงนั้นเป็นเครื่องระคายหุระคายใจแก่ผู้ที่ปรารถนาจะซ่อนเร้น

ความจริง แต่อมราก็รักที่จะพูดความจริงและแสดงความจริงเพราะ
เชื่อว่า ความจริงเป็นสิ่งล้ำคุณค่า เป็นคุณธรรมอันล้ำค่าระหว่างมิตร
ระหว่างญาติ และระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ฉะนั้นอมราก็ไม่
กังวลในคำค่อนของคนที่ได้วิสาสะกันว่าช่างเป็นคนตรง ขวานผ่า
ซากจนปราศจากเสน่ห์ของหญิง

หากพระพรหมจะมีส่วนลิขิตชีวิตมนุษย์อยู่บ้าง พระพรหม
ท่านก็ได้ลิขิตให้วงจรของชีวิตวไลได้พบกับบุรุษผู้ถึงพร้อมด้วย
เกียรติด้วยยศ และด้วยทรัพย์ถึงสองคน แต่ต่างกันอยู่ว่า “หลวง
นฤบาลบันเทิง” บุรุษหนึ่งในสองนี้ งามด้วยคุณธรรมอันประเสริฐ มี
สัจปุริสธรรมและหิริโอตตปปะประจำใจในขณะที่ “หลวงปราโมทย์
วิทยาการ” งามด้วยความคมคายแห่งใบหน้าความโก้แห่งท่าทาง
และมีเสน่ห์ด้วยลิ้นที่เคลือบคำหวาน หลวงปราโมทย์ฯ เป็นเทพ
บุตรของหญิงสาวทั้งหลาย เช่นเดียวกับวไลเป็นเทพธิดาในดวงใจ
ของบรรดาชายหนุ่ม หลวงปราโมทย์ฯ เห็นวไลเป็นเอกในบรรดา
หญิงทั้งหลาย แต่หญิงสาวทุกคนที่รูปร่างหน้าตาดี ตั้งแต่หญิง
ขนาดวไลลงไปถึงหญิงรับใช้ก็ดูน่าเซยซิดไปเสียทั้งนั้นในความ
รู้สึกของหลวงปราโมทย์ฯ ในขณะที่...หลวงนฤบาลฯ มีดวงตาและ
ดวงใจที่ปิดสนิทสำหรับหญิงอื่น เพราะได้เก็บสงวนเนื้อที่หัวใจทั้ง
สี่ห้องไว้สำหรับวไลแต่เพียงคนเดียว วไลรู้ตัวดีว่าบุรุษทั้งสองต่าง
ปรารถนาตนเป็นคู่ชีวิต วไลควรจะลิขิตชีวิตของตนให้ร่วมกับ
ชีวิตใด?

ญาติพี่น้องและมิตรสหายที่หวังดีต่างสนับสนุนให้วไลฝากหัวใจไว้กับหลวงนฤบาลฯ เพื่อความปลอดภัยและความยั่งยืนของชีวิตวิวาท์ วไลเห็นจริงด้วยในข้อนั้น ข้อที่ว่าเป็นที่เชื่อได้ว่าชีวิตวิวาท์ย่อมยืนยาว ถ้าตัดสินใจมอบหัวใจให้แก่หลวงนฤบาลฯ แต่ ยังก่อนวไลเป็นนักผจญภัย ชีวิตวิวาท์ที่ราบเรียบคู่ออกจะจืดชืดเกินไป วไลชอบการช่วงชิงชอบการต่อสู้ เพราะชัยชนะที่ได้มาด้วยการช่วงชิงต่อสู้ นั้นย่อมเป็นเกียรติอันน่าภาคภูมิใจ เพราะมันเป็นการเพิ่มค่าตัวให้แก่ผู้ชนะ หลวงนฤบาลฯ ไม่เปิดโอกาสให้วไลได้แสดงฝีมือ แต่ หลวงปราโมทย์ฯ เปิดโอกาสเต็มที เพราะเขามีหญิงหนึ่งเป็นเจ้าของอยู่แล้ว และเป็นหญิงที่ประกาศท้าทายเสียด้วยว่า พร้อมทั้งจะพันตูลิงช้อยกับหญิงทุกคนที่หาญเข้ามาเกี่ยวข้องกับสามีของหล่อน แม้ว่าหล่อนจะเป็นภรรยาเพียงพุดินยาก็ตาม

วไลโจนเข้าสู่สนามรบทันที เพราะคำท้าทายของหญิงคนนั้น เป็นเสมือนอาวุธร้ายที่ตีต้องชนตางนางพญานาค (วไลสมมติตัวเป็นนางพญานาค) ความทะนงตนในความสวยและความมีเสน่ห์ของตน ความหยิ่งในเกียรติ ความหลงใหลปรูปรวมกันเป็นทริฐที่หนาแน่น ซึ่งคาดคั้นในหัวใจของวไลว่า “ต้องเอาชนะให้ได้” ของใดจะมีค่าและเร่งรัวความปรารถนาเท่ากับของต้องห้ามในความรู้สึกของวไล ฉะนั้นวไลต้องสู้ ต้องเอาให้ได้! ต้องชนะ! วไลปิดหูปิดตาสมองต่อคำตักเตือนด้วยความรักและความห่วงใยของอมราเสียทั้งสิ้น ในยามที่วไลกำลังใคร่ “ของต้องห้าม” อยู่อย่างมีดมวันั้น วไลเห็นว่าความคิด

ความเห็นของบุคคลอื่นที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับตนนั้นผิดไปหมดสิ้น ความคิดและความต้องการของवलโคนเดียวที่ถูกต้อง และถูกต้องที่สุด แล้ววลก็ชนะสมกับที่ได้ตั้งใจไว้

วลมีความสุขสรรหาทั้งกายและใจ วลอิ้มเอิบและภาคภูมิใจที่มีชัยชนะสามารถครองตัวและครองใจหลวงปราโมทย์ฯ ชายหนุ่มหน้าโก้ ที่มีลื่นเคลือบน้ำตาล วลชื่นใจอยู่กับความรักความหวานได้สามปีหลวงปราโมทย์ฯ ก็สำแดงธรรมชาติพื้นเพเดิม เริ่มต้นด้วยหญิงรับใช้ที่เป็นพี่เลี้ยงของลูกน้อย ทั้งๆ ที่ตนเองก็ยอมรับอยู่ตลอดเวลาว่า วลนั้นเป็นภรรยาที่มีเสน่ห์และเป็นศรีสง่าแก่สามีอย่างยากที่จะหาหญิงใดเปรียบ แต่ธรรมชาติของหลวงปราโมทย์ฯ ไม่เคยพอไม่เคยอิม หลวงปราโมทย์ฯ หิวกระหายอยู่เสมอ ฉะนั้นความมีเสน่ห์ความน่ารักของวลโลกิไม่มีฤทธิ์แรงพอที่จะหักห้ามใจหลวงปราโมทย์ฯ ไว้ได้ วลขอร้อง หลวงปราโมทย์ฯ ก็รับคำ แต่ผู้ชายเยี่ยงหลวงปราโมทย์ฯ ผู้จะยึดอัมมะในข้อหิริโอดตปปะ ก็เฉพาะแต่เมื่ออยู่ต่อหน้าบุคคลอื่น ถ้าหากว่าอยู่ตามลำพังหรือในที่รโหฐานแล้ว หิริโอดตปปะก็ไม่มี ความหมาย ไม่มีค่าควรแก่การยึดถือ ฉะนั้น หลวงปราโมทย์ฯ จึงคงประพฤติดนตามที่ได้ใจได้เรียกร้องในยามที่คิดว่าไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น ส่วนวลก็รู้ได้คาดคั้นให้ตนเอาชนะช่วงชิงหลวงปราโมทย์ฯ มาได้ในเบื้องต้น บัดนี้ทริฐิกำลังบังคับใจวลให้ยอมทำใจไม่รู้ไม่เห็น วलयอมทนทุกขใจแต่เพียงผู้เดียวขอแต่เพียงอย่าให้ผู้อื่นได้ล่วงรู้ถึงความทุกข์ของวลด้วย เพราะถ้า

บุคคลอื่นล่วงรู้เมื่อใดก็เท่ากับเขารู้ถึงความพ่ายแพ้ของวไล ซึ่งวไล
ทนไม่ได้

ครั้นแล้ววันหนึ่งก็ถึงซึ่งภาวะที่วไลทนไม่ได้ เพราะบัดนี้ ได้
เป็นที่ล่วงรู้แก่บรรดาญาติมิตรสหายของวไลเสียแล้วว่า หลวง
ปราโมทย์ฯ มีตาและหัวใจสำหรับหญิงอื่นโดยเปิดเผย วไลผู้ชนะ
ผู้เคยครองความรักครองใจของหลวงปราโมทย์ฯ หหมดทั้งสี่ห้อง
ต้องแบ่งปันน้ำรักและน้ำใจของหลวงปราโมทย์ฯ ไปให้แก่หญิงอื่น
เสียแล้ว วไลเจ็บปวด วไลชอกช้า วไลเคียดแค้นและคร่ำครวญ ใน
ครั้งนี้ ก็เช่นที่แล้วว่า มา ทิฐิบอกวไลว่า ต้องยื่นข้อเสนอให้เด็ดขาด
หลวงปราโมทย์ฯ จะเลือกใคร? แต่หลวงปราโมทย์ฯ อยากได้ทั้งสอง
ผู้ชายอย่างหลวงปราโมทย์ฯ ไม่ชอบอะไรเพียงหนึ่ง มันน้อยไป
ฉะนั้นทิฐิจึงตัดสินใจให้วไลว่าถ้าเช่นนั้นก็เลิกกัน!

วไลยังโชคตนัก ที่มีท่านบิดา มีญาติมิตรสหายที่ห่วงใยและ
อาหารในความทุกข์มาร่วมร้องไห้และเจ็บร้อนด้วย อมราผู้เป็นทั้ง
น้องและมิตรแท้ของวไล ได้ปลอบใจให้ร่วมทุกข์กับวไลอย่างเต็มที่
วไลพาลูกน้อยกลับมาอยู่บ้านท่านบิดา...ในยามกลางวัน วไลพูดคุย
ยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะทิฐิบังคับให้วไลทำเช่นนั้น เพื่อแสดงว่าวไล
มิได้อาลัยใดในหลวงปราโมทย์ฯ แล้ว แต่ในยามกลางคืน วไล
คร่ำครวญป่มหัวใจจะขาดและดวงชีวิตจะสลาย เพราะอาลัยความ
หวานและความสุขของชีวิตคู่ เพราะความชอกช้าใจที่ถูกหยาม

เกียรติ เพราะความอับอายที่ถูกทรยศ ถูกทอดทิ้งรวมกับหญิงที่ไร้ค่า เพราะความเคียดแค้นที่พ่ายแพ้ไม่สามารถครองใจสามีได้โดยเด็ดขาด และเพราะ ฯลฯ... กลางคืนจึงดูข้างยืดยาวมืดธรรมดามีรู้จบสิ้น เป็นความมืดที่แสนจะทรมาน ถ้าจะมีใครถามวโลว่า ความสุขที่ว่าสุข เหลือล้นเมื่อตอนมีชัยในเบื้องต้น พอจะมาชดเชยกับความระทมทุกข์ในบัดนี้ได้หรือไม่? วโลคงจะต้องตอบว่า มันช่างเปรียบเทียบกันไม่ได้เลย เพราะความทุกข์ของหญิงที่หัวใจสลายนั้น ย่อมเปรียบได้กับเครื่องแก้วที่แตกเป็นภัสมธุลีอันยากที่จะหาช่างแก้ววิเศษผู้ใดมาหล่อหลอมให้คงคืนรูปเดิมได้ มันเป็นความทุกข์ที่กัดกร่อนหัวใจให้แหลกสลายจนปราศจากรูป ดังนั้น ผู้ใดที่ได้เห็นว่าวโลยิ้ม ในระยะนี้จึงสงสัยได้ว่า วโลยิ้มเพียงที่ดวงหน้าและด้วยริมฝีปากเท่านั้น แต่ดวงตานั้นช่างแห้งแล้งและฉายแสงแห่งความโศกและความเจ็บปวดอย่างลึกซึ้งอยู่เป็นนิจ

บางครั้งวโลลองสำรวจตัวเองว่า เพราะเหตุใดหรือเพราะกรรมอันใดหนอที่มาชักจูงใจของวโล มิให้มองเห็นและยึดกับความภักดีอันสุจริตใจของสุภาพบุรุษเช่นหลวงนฤบาลฯ? เพราะเหตุใดหรือเพราะกรรมใดจึงดลบันดาลให้วโลผู้ตัดสินใจมอบหัวใจมอบชีวิตให้กับผู้ชายเยี่ยงหลวงปราโมทย์ฯ ผู้มีความจริงใจอยู่เพียงปลายลิ้น หลวงปราโมทย์ฯ มีค่ามากกว่าหลวงนฤบาลฯ ที่ตรงไหน? เมื่อได้ลองพิจารณาแยกแยะโดยละเอียดอย่างตรงไปตรงมาแล้ว วโลก็ตอบตัวเองว่า เพราะความคล่องแคล่วประเปรียวของ

หลวงปราโมทย์ฯ เพราะความหวานที่ปลายลิ้นของเขา ประการ
สุดท้ายเพราะเขาเป็น “ของต้องห้าม” ที่ช่วยให้ช่วงชิงนั่นเอง ที่เจ้า
ความกระหายและกระตุ้นหัวใจได้ลึซิดชีวิตของตน ตามการตัดสินใจ
ใจที่ได้กระทำไปแล้ว “ของต้องห้าม” ช่างมีค่ามีราคาเหลือเกิน!
ช่างช่วยความปรารถนาอะไรอย่างนี้! ด้วยความที่เคยช่วงชิง “ของ
ต้องห้าม” ที่มีชีวิต เป็นมนุษย์ที่มีทั้งมันสมองและเล่ห์เหลี่ยมที่จะ
ล่องลอยเพื่อขี้อั้วใจหญิง หลวงปราโมทย์ฯ ไม่ใช่ “ของต้องห้าม”
อย่างกล้วยไม้ดินบนปิ้งฮิลล์ ซึ่งถ้าเผอิญวไลถูกจับได้ วไลก็จะถูก
ปรับเพียงห้าเหรียญเท่านั้นไม่ชอกช้ำและเสียหายนะไรนักหนา แต่
เมื่อวไลหาญมาช่วงชิง “ของต้องห้าม” ของหญิงอื่น ล่วงล้ำสิทธิทาง
ใจของหญิงอื่น และเข้าช่วงชิงในขณะที่ทิวของความต้องการเอาชนะ
กำลังปิดบังดวงตาดวงความคิดอยู่อย่างมืดมน วไลจึงมองไม่เห็น
และคิดไม่ถึงว่าตนกำลังยื่นดวงใจและดวงชีวิตให้มนุษย์เลือดเย็นฉีก
ทิ้งเล่นอย่างอิสระใจและรื่นเริงใจ

วไลลึคิดไปว่า ทิวได้ผลักดันให้วไลหาญเข้าไปเล่นกับไฟ
ขึ้นชื่อว่าไฟไม่ว่าไฟเย็นหรือไฟร้อน มันย่อมเผาผลาญผู้ที่เล่นกับ
มันอย่างหละหลวมให้ไหม้เกรียมไปทั้งนั้น ยิ่งวไลกระโจนเข้าไปใน
กองกษุฑ์ของมันทั้งเนื้อทั้งตัวด้วยแล้ว จะยังมีอะไรเหลืออีกเล่า?
นอกจากความเร่าร้อนทรมานทรมานด้วยพิษร้ายของความปวดแสบปวด
พองที่ไม่มีน้ำอมฤตใดจะดับได้

วไลครวญคร่ำรำให้ สมเพชเวทนาตัวเอง แต่ก็ยังน้อยกว่า
ความรู้สึกอับอายที่ต้องเป็นที่สมเพชเวทนาของคนอื่น วไลรู้สึกตน

เหมือนเป็นคนที่มีเพียงครึ่งชีวิต ที่จำต้องสงวนไว้เพื่อลูกน้อย วไล
 ลับสนกระวนกระวายไม่มีความสุขสงบ ความคิดและดวงจิตของ
 วไลกระเจิดกระเจิงไปด้วยฤทธิ์ของความทรมาณด้วยความแค้น
 ความข้ำ ความขอกแสบยั่วฉานของหัวใจ วไลจะทำประการใด?
 วไลจะระแวดระวังควบคุมจิตใจและอารมณ์ของตนอย่างไร จึงจะ
 ไม่เป็นที่เยาะหยันของผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่วไลเกรงกลัวและรู้สึก
 อับอายนักหนา ถ้าจะต้องกลายเป็นที่สังเวชของญาติและมิตรสหาย
 ไปเช่นนั้น

โชคยังดี บุญยังมี สติของวไลได้ตื่นตัวขึ้นในที่สุดจะแค้นเคือง
 ตนเองที่ลิขิตของตนให้ต้องผจญกับความปวดร้าวเช่นนี้ ก็จึงแค้น
 เคืองไปเถิด แต่เมื่อชีวิตยังไม่สิ้นแผ่นดินยังไม่กลบหน้า วไลต้อง
 กล้าหาญต้องฝืนยิ้ม และยอมรับความชื่นชมของชีวิตเท่าที่ชีวิตได้
 หยิบยื่นให้ เพื่อรักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นมนุษย์

วไลเพิ่งได้คิดว่า การใคร่ใน “ของต้องห้าม” ที่มีพิษร้ายกาจ
 เยี่ยงไฟและโหดร้ายเช่นสัตว์เลือดเย็นนั้น มันช่างน่ากลัว ช่างทุกข
 ทรมาณ ช่างปวดเจ็บชอกช้ำสุดที่จะพรรณนา มันเป็นกรรมสนองที่
 เกินความคาดคิดโลกแล้ว และวไลเข็ดและวไลจะจดจำไว้ว่า

ในการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญของชีวิตนั้น วไลจะต้อง
 เก็บเจ้าตัวทิวี่ เข้าหีบเสียให้แน่นหนา จะมียอมให้มันมาแผลง
 อิทฤทธิตบบังความคิดและปัญญาที่แจ่มใสให้ต้องมืดมัวอีก
 ต่อไป อนิจจา! วไลผู้นำสงสาร

...ก็เท่ากับ...
มันได้ทำลายชีวิตของมันเอง
ด้วยเหมือนกัน

เสียดำไต ที่คิดทำลายป่าของมัน
...ก็เท่ากับ....
มันได้ทำลายชีวิตของมันเอง
ด้วยเหมือนกัน

...ก็เท่ากับ...
มันได้ทำลายชีวิตของมันเอง
ด้วยเหมือนกัน

นินนาท

เสื่อทุงศील

จากเรื่อง เพลงกนิรี
ของ 'กฤษณา อโศกสิน'

นินนาท นภาลัย เป็นชายหนุ่มรูปงาม คมสันและโก้หรู ยิ่งนัก ดวงตาคมปลาบและมีอำนาจที่จะสะกดเพศตรงข้ามให้อยู่ภายใต้อิทธิพลเสน่ห์ของเขาได้โดยง่ายตาย จมูกโด่งเป็นสันปากงามได้รูป

เขาเป็นเจ้าของผู้มีเสน่ห์มัดหัวใจหญิงทั้งสาวน้อยและสาวใหญ่ เพราะนินนาทมียิ้มที่บาดหัวใจหญิงอย่างฉกรรจ์ ยิ่งกว่านั้นนินนาทยังเป็นนักเรียนนอกที่คล่องแคล่ว ปราดเปรี้ยว อีกทั้งเปรื่องปราดด้วยความรู้ นอกจากนี้ตำแหน่งหัวหน้ากองหนุ่มของเขา ยังส่งเสริมคุณค่าและเสน่ห์ตัวของเขาให้รุนแรงยิ่งขึ้น เพียงแต่ได้พบเห็น หญิง

จำนวนไม่น้อยก็วาบหวีดด้วยเสน่ห์ความงาม ความโก้ของเขาเสียแล้ว ถ้ายิ่งได้มีโอกาสวิสาสะ ก็จะต้องคลั่งไคล้ไหลหลงและเคลิบเคลิ้มด้วยคำหวานที่เชิดชวยกย่องและใส่ใจราวกับหล่อนเป็นนางในดวงใจของเขาแต่ผู้เดียว

นินนาทมีเสน่ห์รุนแรงที่สามารถเด็ดหัวใจหญิงได้โดยง่ายดาย เพราะเขาเป็นนักจิตวิทยาที่ล่องรู้หัวใจของหญิงได้อย่างทะลุปรุโปร่งเหมือนอ่านหนังสือเล่มง่าย ๆ เขาพูดชักชวนด้วยคำหวานเมื่อหญิงอยู่ในอาการลังเลไม่แน่ใจ เขาให้คำมั่นสัญญาเมื่อหญิงจะตัดสินใจออกห่าง เขาทำริษยาทิ้งหวังเพื่อให้หญิงคิดว่าตัวมีค่าราคาเหลือหลายในความรู้สึกของเขา เขาทำเป็นดูว่าเด็ดขาดเพื่อให้หญิงเห็นว่าเขาเข้มแข็งสมเป็นผู้นำ เขารู้จักโอนอ่อนผ่อนตามอารมณ์ที่ปรวนแปรของหญิงได้เหมาะเจาะจะดงาม จนกระทั่งหญิงที่ได้ใกล้ชิดเขาเกิดมีความรู้สึกว่าเขาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตที่หล่อนจะขาดเสียมิได้ถ้าขาดเขา โลกก็มีตสนิท ชีวิตก็ว่างเปล่า แต่เมื่อมีเขา โลกแจ่มใส เป็นสุข ชีวิตสว่าง อิ่มเอิบ อนาคตสดใส ฉะนั้น นินนาท นภาลัย จึงเปรียบประหนึ่งจ้าวเสือในป่าผู้หญิง เขาเป็นจ้าวป่าที่หยิ่งผยอง เพราะเขาเป็นผู้ชนะเด็ดขาดในทุกที่ ทุกกรณี ซึ่งมีผู้หญิงเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

นินนาท นภาลัย ไม่ใช่หนุ่มน้อยที่เพิ่งแรกรุ่ง แต่เป็นหนุ่มใหญ่ที่มีวัยงาม ด้วยเหตุนี้ นินนาท เสือรูปงามจึงมีความเจนจัดต่อโลกและชีวิตโลกก็ยิ่งนັก นินนาทเป็นนັกแสวงหาโชคฉวยโอกาส และไม่ยอมพลาดโอกาสที่ผ่านมาเลยแม้แต่น้อย เขาใช้เสน่ห์ของ

ความเป็นคนรูปร่างงาม ความทรูทรากของการเป็นนักเรียนนอก ความโก้ของตำแหน่งหัวหน้ากอง และความสันตัดเจนจัดในทางโลกีย์ของเขา เป็นอุปสรรคออกไล่เหยื่อ เหยื่อของเสือรูปร่างมนินนาท มีตั้งแต่สาวน้อยไร้เดียงสา สาวสังคมทรงเสน่ห์ หญิงงามตามบาร์ ตลอดจนสาวแก่แม่ม่าย นินนาทไม่เคยเลือก ไม่เคยคิด สำหรับการหาความสนุกทางโลกีย์ หญิงนั้นจะกำลังมีเจ้าของครอบครองอยู่ หรือตัวเปล่าเล่าเปลือย ข้อนี้ไม่มีความสำคัญสำหรับนินนาท ถ้าเขาเกิดความปรารถนาแล้วเป็นใช้ได้ นินนาทใช้วิธีไล่เหยื่อของเขาเช่นเดียวกับเสือผู้เป็นจ้าวป่าด้อมมอง สูดกลิ่น ติดตาม เข้าตะครุบเป็น ภัักษาหารเมื่อได้จังหวะและนินนาทก็เป็นเสือที่โชคดี สามารถ คืบครองตัวได้ตลอดรอดฝั่งเรื่อยมา โดยยังไม่ได้พบนายพราน ผู้มั่นปืนเลยสักครั้ง ทั้งๆ ที่เขาเคยทิ้งปลุกปล้ำบังคับจับหรือล่อด้วยเสน่ห์ ด้วยตำแหน่งหรือแม้เคยผิดศีลช้อกเกม เขาก็คงยังรอดตัวมาได้ ยังคงเป็นนินนาท นกาลัย เสือรูปร่างของหญิงที่ยังไม่เคย รู้จักฤทธิ์

ดังนั้น นินนาท จึงสามารถครองความเป็นโสดอันหอมหวานของเขาอยู่ตลอดมา นินนาทซึมซาบดีในคุณค่าของความโสดและตำแหน่งอันโก้หรูของเขา เขาจึงตั้งใจว่า จะขายความโสดของเขา ด้วยราคาแพงที่สุดเท่าที่เขาจะสามารถโก่งราคาได้ นินนาทไม่คัดเลือกว่าหญิง สำหรับสนองความสำราญทางโลกีย์ แต่เขาเลือกเพื่อนอย่างยิ่ง สำหรับผู้หญิงที่เขาจะขายความเป็นโสดให้ นินนาทมิได้

เลือกเฟ้นในด้านความงามหรือคุณสมบัติความดีงามของผู้เป็นแม่บ้านและมารดา ความดีกับ “เลื้อยตุศีล” อย่างนินนาทไม่เคยเป็นเพื่อนกัน ไม่เคยใกล้กัน ไม่เคยรู้จักกัน นินนาทคิดว่าเกิดเป็นมนุษย์แต่คนเดียว เมื่อชาตินี้ เขาเผชิญโชคดีเกิดเป็นหนุ่มรูปงาม เขาก็จะใช้มันให้เกิดประโยชน์ จะใช้มันเป็นเครื่องมือ กอบโกยความสุข ความสำราญให้แก่ชีวิตให้เต็มที่ ฉะนั้น นินนาทจึงยังคงเฝ้ามองแสวงหาเหยื่ออยู่ต่อไป เหยื่อที่จะอ้วนอวบสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สินสำหรับเป็นที่ให้เขาเชือดเนื้อเถื่อนหนังได้ให้สมกับความละโมภของเขา

แล้ววันหนึ่ง เขาก็ได้พบเหยื่อดังที่ได้เคยตั้งความปรารถนาไว้ เหยื่อที่นินนาทหมายตาไว้คนนี้ เป็นสาวน้อยผุดผ่องน่ารัก ชื่อว่า “สิตาลัย พิชิตชาติ” เป็นธิดาสาวคนเดียวของสังคาร พิชิตชาติ อธิปไตยผู้มั่งคั่งด้วยธนสารสมบัติ และสูงด้วยเกียรติและคุณธรรม สิตาลัย เป็นสาวสวยบริสุทธิ์ที่เติบโตอยู่ในท่ามกลางความรักอันอบอุ่นและความทะนุถนอมของบิดาและอาบานชื่น สิตาลัยมองโลกรอบตัวด้วยความรู้สึกบริสุทธิ์ แจ่มใส มองเห็นแต่ความดีงามและความซื่อตรงต่อกัน สิตาลัยไม่เคยรู้จักจักเล่ห์เหลี่ยมของมนุษย์ ไม่เคยรู้จักเลื้อยที่มีหัวใจเยี่ยงหมาจิ้งจอก สิตาลัยเชื่อว่า คนทุกคนย่อมเอาหัวใจของเขาวางไว้ที่ลิ้น สิตาลัยไม่เชื่อว่า มนุษย์บางคนนั้นสามารถใช้เล่ห์ลิ้นสำหรับอำพรางหัวใจลง สิตาลัยไม่เชื่อ เพราะสิตาลัยยังไม่เคยพบ และสิตาลัยเองก็ไม่เคยประพาดตัง้นด้วย

จะนี้ เมื่อลิตดาลัยได้พบและรู้จักกับ นินนาท นภาลัย หัวใจสาวบริสุทธิ์และอ่อนต่อโลก จึงเริ่มไหวหวั่นและซาบซึ้งไปทุกถ้อยคำที่นินนาท นภาลัย “เสื่อทศศีล” ได้พร่ำรำพันแว่วอน วยที่ห่างไกลกันเกือบประหนึ่งบิดากับบุตรไม่ทำให้ลิตดาลัย เห็นเป็นของแปลกหรือจะต้องกังขาด้วยเหตุใด ในยามรักและหลงเล่ห์ของเขาลิตดาลัยเห็นว่านินนาทดีพร้อม ไม่มีที่ติเป็นพระเอกในอุดมคติ เป็นผู้นำของครอบครัวที่ผู้หญิงควรภาคภูมิใจ คำตักเตือนของบิดา ผู้ปรารถนาดีห่วงใยและรักธิดาดังดวงใจ ก็ไม่ปรากฏผล แม้บิดาจะชี้แจงบรรยายให้ลิตดาลัยฟังถึงธรรมชาติดั้งเดิมของนินนาทว่าเลวร้ายและน่ารังเกียจ สะพังก้าวแคไหน ลิตดาลัยกลับเห็นเป็นของธรรมดาของมนุษย์ไม่แปลกไม่กลัว เมื่อรักแล้ว ลิตดาลัยยกยอให้ได้นั้น และถือว่าอดีตจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ปัจจุบันต่อหน้าลิตดาลัยนั้น นินนาทรักและเทิดทูนลิตดาลัยเพียงคนเดียว

อาจจะเป็นด้วยอานิสงส์ของกุศลกรรมที่ลิตดาลัยได้บำเพ็ญอยู่เสมอจึงได้ช่วยคุ้มครองป้องกันไม่ให้โอกาสเลือกกระหายเหยื่ออย่างนินนาทตะครุบกัดกินได้โดยง่ายตาย แม้จะทุ่มเทความรักให้แก่ นินนาทจนหมดหัวใจ แต่ลิตดาลัยก็ยังยินยอมที่จะปฏิบัติตามคำขอร้องบิดาที่ขอให้รอตุนินนาท รอให้รู้จักเขามากกว่านี้อย่างน้อยสักหนึ่งปี แล้วจึงค่อยตัดสินใจที่จะแต่งงานและในระหว่างนี้ลิตดาลัยจะพบสนทนาหรือไปเที่ยวเตร่กับนินนาทได้เพียงในขอบเขตที่บิดาและอาชานซึ่งจะสามารถรู้เห็นได้ด้วย ฉะนั้น แม้เสือนินนาทจะได้

กางเขียวเล็บไว้พร้อมที่จะตะครุบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ได้จังหวะที่จะตะปบให้อยู่มือ นินนาท นภาลัย จึงงุ่นง่านใจและขัดเคืองยิ่งนัก ฝ้าคิดหาเล่ห์กลที่จะลวงล่อเหยื่อโอชะรายนี้ให้สยบอยู่ในอุ้งมือให้จงได้

ครั้นแล้วในวันหนึ่ง นินนาทก็ได้พบกับกิงรีหญิงซึ่งครั้งหนึ่งเคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลปวงสวาทของเขาอย่างลึกซึ้ง เขาได้เป็นจ้าวหัวใจและจ้าวชีวิตของหล่อนโดยสิ้นเชิง เมื่อถึงคราวที่เขาผละหนีจากหล่อนอย่างโหดร้ายทารุณนั้น เป็นผลให้หัวใจและสติปชัญญะของกิงรีถึงแหลกลาญสลายไม่มีชิ้นดี อาศัยด้วยเมตตาจิต และมนุษยธรรมของนายแพทย์สรคม จิตแพทย์หนุ่มแห่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยา กิงรีจึงได้โอกาสออกมาตั้งต้นชีวิตใหม่อีกครั้งหนึ่ง และจะเพราะบุญหรือกรรมก็ยากที่จะกล่าว โลกของนินนาทและกิงรีก็ได้หมุนมาพบกันอีกครั้ง คราวนี้กิงรีเต็มไปด้วยความเจ็บแค้นและชิงชังใคร่ที่จะได้มีโอกาสดทแทนความชั่วช้าของชายใจทรามคนนี้สักครั้ง แต่นินนาทรู้สึกว่าเป็นโชคของเขาแท้ๆ ที่ได้พบเหยื่อชิ้นเดิมอีก แม้จะเป็นเหยื่อที่เขาได้คายแล้วก็ตาม เขาได้คิดวางแผนที่จะใช้กิงรีเป็นเหยื่อล่อปลามาให้สยบอีกต่อหนึ่ง ฉะนั้นเขาจึงเริ่มใช้ลิ่นหวานและยั้มอันมีเสน่ห์ของเขากับกิงรีอีกครั้งหนึ่ง โดยหารู้ไม่ว่า ความรู้สึกของกิงรีนั้นเย็นชาต่อเสน่ห์ของเขาเสียแล้ว และดวงตาของกิงรีก็อ่านทะลุไปถึงหัวใจดำของเขาด้วย

บางครั้งที่เรารู้สึกว่าโลกมนุษย์นี้ช่างกว้างใหญ่ไพศาลเหลือที่จะประมาณ แต่บางทีโลกนี้ก็แคบสันติ ดังเช่นกรณีของนินนาทและ

กินรีนี้ กินรีพยายามยิ้มแยมแยมและสนิทสนมกับนินนาท ก็ด้วยได้รู้ว่า นินนาทกำลังคิดทำลายสิตาลัย ลูกสาวคนเดียวในชีวิตของหล่อน ซึ่งหล่อนได้ละทิ้งไปแต่เล็กด้วยความใจดำและใจแตกของหล่อนใน ครั้งกระโน้น กินรีสำนึกว่าเมื่อหล่อนไม่เคยได้ทำหน้าที่ของแม่ ต่อลูกเลยแม้แต่ครั้งเดียวจึงคิดว่า หล่อนได้ควรถือโอกาสนี้ช่วย ป้องกันลูกของหล่อนเองให้พ้นจากภัยร้ายของ “เสือหุศล” นี้ให้ จงได้ ฉะนั้น ในครั้งนี้กินรีจึงคบกับนินนาทอย่างพรานผู้รู้เชิงแต่ก็ ยังไม่แน่ว่าจะตามทัน

นินนาทคบกับกินรีเพราะหวังเป็นเหยื่อล่อเหยื่อ แต่กินรีคบ นินนาทเพื่อหาทางลอกคราบเสือปลอม ทั้งสองฝ่ายต่างก็รอจังหวะ และนินนาทยังคงซัดคึดตามเคยที่สามารถหาเล่ห์เพทุบายใช้กินรีเป็น เหยื่อได้อีกครั้งแต่พระพรหมคงเกรงว่าโลกนี้จะเป็นสีดำเกินไปถ้า ปลอ่ยให้นินนาทเป็นผู้ชนะเบ็ดเสร็จ ฉะนั้น จึงได้บันดาลให้เหยื่อ ชื่นหนึ่งซึ่งนินนาทคบเคี้ยวแล้วก็คายทิ้งนั้น เกิดพินคืนชีวิตและมี พละกำลังกล้า สามารถตัดใจทำลายนินนาทเสือหุศลที่ไม่เป็น ประโยชน์แก่ใครนอกจากตัวเอง ด้วยลูกปืนเพียงสามนัด นินนาทผู้ โหดร้ายก็ปิดฉากชีวิตอันโสมมของตนเองท่ามกลางความชื่นชม ยินดี และโล่งใจของบุคคลผู้เกี่ยวข้องทั่วไป

เสือโหดที่คิดทำลายป่าของมันเอง ก็เท่ากับมันได้ทำลาย ชีวิตของมันเองด้วยเหมือนกัน

การรู้ใช้ให้ ได้... (faded text describing a concept or process)

ความไม่สมดุลแห่งชีวิต นำมาซึ่งความสับสนอลเวง

ความไม่สมดุลแห่งชีวิต นำมาซึ่งความสับสนอลเวง... (faded text discussing life imbalance and confusion)

ความไม่สมดุลแห่งชีวิต นำมาซึ่งความสับสนอลเวง... (faded text at the bottom of the page)

ท่านชายเล็ก

ผู้วิ่งหนีเกียรติ

จับ

ผู้กระหายเกียรติ

จากเรื่อง หลายชีวิต
ของ 'จิตฤทธิ์ ปราโมช'

ชีวิตมนุษย์ในโลกทุกวันนี้ ที่พากันสับสนอลเวงก็เพราะขาดความสมดุลเป็นข้อใหญ่ บางคนรวยเกินไป แม้แต่สุนัขที่บ้านก็ต้องกินเนื้อต้มวันละครึ่งกิโล ในขณะที่เพื่อนบ้านในละแวกนั้น จะรับประทานแกงเผ็ดเนื้อสักอาทิตย์ละครั้งก็ยังไม่อาจทำได้ อันเนื่องด้วยความขัดสน

บางคนสวยเกินไปราวกับเทวดาหล่อหลอมด้วยความทะนุถนอมประณีต แต่บางคนก็ซีเหี่ยวเฉาจนแม้ผีปีศาจร้ายก็ไม่อยากมอง บางคนก็พูดเสียจนไม่สนใจว่าจะมีคนฟังหรือไม่ ในขณะที่บางคนก็เจ็บเสียจนหมอโรคประสาทอัดอึดใจ และยังมีอีกมาก ฯลฯ

มันเป็นเรื่องของความมากเกินไปและน้อยเกินไป ที่ไม่อาจสร้างความพอดีให้เกิดขึ้นได้ ฉะนั้น ความสุขความพึงพอใจจึงค่อยๆ ห่างไกลไปด้วย ภาพชีวิตจากนวนิยายของเราตอนนี้ ก็เนื่องมาจากความไม่สมดุลเป็นมูลเหตุอีกเช่นกัน

“ท่านชายเล็ก” เป็นบุคคลที่ตลอดพระชนม์ชีพของท่านทรงใช้เวลาไปในการคอยวิงวอนเกียรติของความเป็น “หม่อมเจ้าชายเล็ก” ซึ่งตรงกันข้ามกับ “จัน” ผู้ใช้ชีวิตทั้งชีวิตเพื่อเทิดทูนรักษาเกียรติ “พันโทสุรวุฒิ” คือตัวเขาเอง เอาไว้ให้มีค่าครบบาทสตางค์ตามราคาของยศพันโทในความคิดของเขา ภาพชีวิตของบุคคลทั้งสองจะแสดงภาพของความไม่สมดุลของชีวิตให้เห็นได้อย่างชัดเจน แม้ชีวิตหนึ่งจะวิงวอนเกียรติที่มีผู้มาประทับไว้ให้โดยหลีกเลี่ยงไม่พ้น และอีกชีวิตหนึ่ง วิงวอนรักษาเกียรติที่ตนได้สร้างสมขึ้นมาด้วยตนเองก็ตาม มันก็ยังคงเป็นภาพของความไม่สมดุลอยู่นั่นเอง

“ท่านชายเล็ก” เป็นโอรสของเสด็จในกรมพระองค์หนึ่ง ซึ่งเกิดจากหม่อมคนเล็กที่สุดและเป็นสาวที่สุด และประสูติหลังจากที่เสด็จในกรมพระองค์นั้น ได้สิ้นพระชนม์ไปแล้ว จึงนับว่าเป็นโอรสองค์สุดท้าย ด้วยเหตุนี้ใครๆ จึงพากันเรียกว่า “ท่านชายเล็ก” กันมาโดยตลอด “ท่านชายเล็ก” เป็น “หม่อมเจ้า” ที่รับรองกันโดยพฤตินัย แต่มิใช่โดยทางนิตินัย เพราะพระนาม “หม่อมเจ้าชายเล็ก” มิได้ปรากฏหลักฐานประสูติที่ทะเบียนของกรมวัง เบี้ยหวัดเงินปีตามฐานะของหม่อมเจ้าก็มิได้รับพระราชทานเหมือนเจ้านายอื่นๆ

เพราะไม่มีใครไปแจ้งหลักฐานการประสูติแก่กรมวังเมื่อท่านชายประสูติ แต่บรรดาญาติพี่น้องและคนในวังก็ยอมเรียกว่า “ท่านชายเล็ก” เพราะรู้ว่าความจริงก็เป็นโอรสองค์หนึ่งของเสด็จในกรม ฉะนั้นสภาพความเป็น เจ้า ของท่านชายเล็กจึงค่อนข้างประหลาด เป็นเกียรติ ที่เจ้าตัวเองก็ไม่แน่ว่าควรจะภาคภูมิใจและทะนุถนอมหวงแหนเพียงใดหรือไม่? แต่ท่านชายเล็กก็ทรงแน่วพระทัยอยู่อย่างหนึ่งว่า เกียรติของความเป็นหม่อมเจ้า ที่เป็นตราประทับท่านอยู่นั้น เป็นชวากหนามที่มีพิษร้ายแก่ชีวิตของท่านเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นหลักฐานที่เป็นหนามร้ายที่เจาะโชคความสุขในพระชมม์ชีพของท่านไปจนหมดสิ้น ถ้าจะกล่าวว่าเป็น เกียรติ ที่ล้างผลาญความสุขของท่านก็เห็นจะไม่ผิด

เกียรติของความเป็น หม่อมเจ้า บังคับมิให้หม่อมแม่ของท่านแต่งงานใหม่กับชายที่เธอรัก ที่สามารถจะช่วยเชิดชูครอบครัวให้มีหลักทรัพย์และมีความสุขขึ้น และผลที่สุดหม่อมแม่ก็สิ้นชีวิตลงเพราะความตรอมใจ และความยากจนขัดสนทรัพย์ ในขณะที่หม่อมแม่กำลังนอนรอคอยความตายอยู่อย่างทรมาณนั้น เนื่องด้วยเกียรติของความเป็น หม่อมเจ้า อีกเช่นกัน ที่เป็นเหตุให้ทั้งยายและหม่อมแม่ไม่ยอมให้ท่านชายเล็กทำงานที่พอจะเป็นรายได้มาจุนเจือเสียดค่าหม่อมค่ายา เพราะเกรงจะเสื่อมเกียรติของท่านชายเท่าที่ท่านชายเล็กจำได้ ยังไม่มีเลยสักครั้งที่ เกียรติของความเป็นหม่อมเจ้า จะนำโชคดีหรือความสุขอันใดมาสู่องค์ท่านชาย ตรงกันข้าม มัน

กลับเป็นขวากหนามพิชที่กีดกันมิให้ท่านชายได้มีความสุขเยี่ยงมนุษย์ธรรมดาทั้งหลาย อยู่โรงเรียนก็ปราศจากเพื่อน ในที่ทำงานก็เป็นที่รังเกียจรำคาญทั้งแก่ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนฝูง เพราะความเป็นหม่อมเจ้าได้สร้างความอึดอัดใจให้แก่นายและมิตรสหายในอันที่จะปฏิบัติวางตนต่อท่านชายเล็กจึงเป็นอันว่าเพราะเกียรติของหม่อมเจ้าแท้ๆ ที่เกิดขวางความก้าวหน้าในชีวิตการงานของท่านชายเล็ก ตอนที่ร้ายที่สุดที่ท่านชายเล็กรู้สึกว้าเหวือที่จะทน ก็คือชีวิตรักที่ท่านได้พากเพียรสร้างประสานมาด้วยความระแวดระวังนั้น ได้พังทลายลง เพราะด้วยเพียงตำแหน่งอันมีเกียรติว่า หม่อมเจ้าเพียงสองคำเท่านั้นเอง

เหตุใดเกียรติอันนี้จึงเป็นที่น่าชิงชังและเกลียดกลัวเช่นนี้? คำตอบก็เพราะมันเป็นเกียรติที่ปราศจากเงินอันเป็นอุปกรณ์สำคัญในการรักษาเกียรติ “ถวิล” คู่รักยินดีและเต็มใจที่จะแต่งงานร่วมทุกข์ร่วมยากกับ “นายเล็ก” แม้แต่จะต้องกัดก้อนเกลือ แต่ถ้าหากจะต้องเข้าพิธีวิวาห์กับ “หม่อมเล็ก” ซึ่งจะทำให้ถวิลต้องได้ยศเป็นหม่อม แต่แล้วคงอยู่ห้องแถวชายของตอไปนั้น ถวิล ทนไม่ได้ เพราะในสภาพเช่นนั้นตำแหน่ง หม่อม ไม่ได้เป็นเกียรติแก่ถวิล แต่หากมันกลายเป็นสัญลักษณ์ของความน่าสังเวชมากกว่า ด้วยเหตุฉะนั้นจะไม่ให้ “ท่านชายเล็ก” ต้องวังหนีเกียรติและใครที่จะสลัดมันออกไปให้พ้นให้ไกลที่สุดกระไรได้ แต่มันก็เป็นเกียรติที่เป็นตราความบาปที่ยากจะสลัดได้

“ท่านชายเล็ก” มีโอกาสหาความสุขให้แก่ชีวิตได้ระยะหนึ่ง เมื่อท่านมีโอกาสสลัดตรา หม่อมเจ้า หิ้งไปได้ นั่นก็คือ เมื่อลุงบุญสมคุ้มครองของหม่อมแม่ถึงแก่กรรม และมอบทรัพย์สินเล็กน้อยที่มีอยู่ให้แก่ท่านชายเล็ก ในบรรดาทรัพย์สินนั้นมีที่นาอยู่ยี่สิบกว่าไร่ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นแหล่งที่ท่านชายเล็กเห็นว่าจะเป็นสถานที่ซึ่งท่านจะสลัดตรา “หม่อมเจ้า” ออกเสียและไปมีชีวิตอยู่อย่างสามัญชนได้ ท่านออกจากที่ทำงานไปบุกเบิกที่ดินนั้นให้เกิดประโยชน์ในนามของ “นายเล็ก” นับว่าเป็นโอกาสทองแห่งความสุขของท่านชายเล็กแท้ๆ เพราะ “นายเล็ก” ได้มีเพื่อนบ้านสนทนากันอย่างสนุกสนานเป็นกันเองโดยปราศจากกำแพงกีดกัน “นายเล็ก” ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและเพื่อนบ้าน ด้วยอธยาศัยและน้ำใจโอบอ้อมอารีไม่ช้า “นายเล็ก” ก็ได้รับการยกย่องแต่งตั้งให้เป็น “ผู้ใหญ่บ้านเล็ก” นับว่าเป็นโอกาสที่นำความชุ่มชื่นใจอย่างยิ่งมาสู่ชีวิตอันแห้งแล้งของท่านชายเล็ก

แต่ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า เกียรติ “หม่อมเจ้า” เป็นเสมือนตราบาทที่ประทับชีวิตของท่านชายเล็ก แม้ท่านได้พยายามสลัดเกียรตินี้ด้วยกำลังแรงทั้งหมดเท่าที่มีอยู่แล้วก็ตาม ท่านก็ไม่สามารถสลัดมันให้หลุดไปได้เจ้าเกียรตินี้มันจะต้องติดตามตลอดไปนั่นคือ วันหนึ่งท่านชายเล็ก ในนามของ “ผู้ใหญ่บ้านเล็ก” ต้องมาเข้าแถวเพื่อต้อนรับท่านปลัดกระทรวง ซึ่งเดินทางมาเยี่ยมหมู่บ้านนี้ โดยไม่คาดฝัน ชะรอยกรรมเก่าของท่านชายเล็กจะแรงนัก จึงให้เผชิญว่าปลัด

กระทรวงผู้นี้คือเพื่อนเสมียนในที่ทำงานเดิมของท่านนั่นเอง ฉะนั้น เพียงคำทักของปลัดกระทรวงในนามเดินของท่านเท่านั้นสวรรค์ในโลกมนุษย์ของ “ผู้ใหญ่บ้านเล็ก” ก็พังทลายลงในพริบตาเป็นที่แน่นอนว่าต่อไปนี้ความสุขอันเกิดจากความสนิทสนมคุ้นเคย ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและระหว่างเพื่อนบ้านได้อันตรธานไปเสียแล้ว เพราะเกียรติของ “หม่อมเจ้า” ได้มาเป็นกำแพงกั้นขวางอยู่

“ผู้ใหญ่บ้านเล็ก” ชายบ้านที่นาและทรัพย์สิ้นทั้งสิ้นแล้วลงเรือเดินทางไปแสวงหาแหล่งที่จะสามารถขวางเกียรติหม่อมเจ้า ให้สุดท้ายตาเสียสักที ก็เผชิญเรือที่โดยสารมานั้นล่มลงที่คู้งสำเภา จึงนับว่าความตายได้ช่วยให้ “ท่านชายเล็ก” สามารถวิ่งหนีเกียรติของหม่อมเจ้า ที่ท่านเกลียดกลัวเหลือแสนนั้นไปได้พ้นในที่สุด

สำหรับชีวิตของ “จัน” นั้นเป็นชีวิตที่ตรงกันข้ามกับ “ท่านชายเล็ก” จันเกิดในตระกูลของชาวนา เมื่อถูกเกณฑ์ทหารจึงได้มีโอกาสมาได้เห็นกรุงเทพฯ “จัน” เป็นทหารที่ตรีภาระเบียบโดยเคร่งครัด และมีความรู้สึกว่าการเป็นทหารนั้นเป็นเกียรติ ฉะนั้น เมื่อครบกำหนดเกณฑ์ทหารและจันได้รับคำชักชวนจากผู้บังคับบัญชาให้อยู่เป็นทหารต่อไป “จัน” จึงรับคำด้วยความยินดี และเพราะความอุตสาหะ และความมีระเบียบวินัยดีจันจึงได้มีโอกาสเข้าโรงเรียนนายร้อยและสำเร็จเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรในที่สุด เพื่อให้มีนามที่โก้สมกับยศได้รับ จันจึงเปลี่ยนชื่อตนเองเป็น “สุรวุฒิ” ร้อยตรีสุรวุฒิพากเพียรรับราชการทหารมาด้วยความซื่อสัตย์ จนได้รับยศ

เป็น พันโท ในชั้นสุดท้าย และได้สมรสกับสตรีมีตระกูลเป็นที่มหน้ามีตา ซึ่งอำนาจของยศและการได้เป็นผู้บังคับบัญชาทหารได้เป็นปัจจัยที่ส่งให้พันโท "สุรวุฒิ" (จั่น) รู้สึกภาคภูมิใจและหยิ่งในเกียรติของตนยิ่งนัก พร้อมกันนั้นก็เกิดความรู้สึกว้าไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับชีวิตของตนก็ตาม จั่นจะต้องรักษาเกียรติของ "พันโทสุรวุฒิ" ไว้ด้วยชีวิต

เพราะเหตุที่รับราชการมาด้วยความซื่อสัตย์ ฉะนั้น เมื่อพันโทสุรวุฒิต้องถูกปลดเกษียณออกจากราชการนั้นจึงไม่มีบ้านเรือนหรือทรัพย์สินเป็นกอบเป็นกำพอที่จะเป็นหลักทรัพย์สินอันมั่นคงของตนและครอบครัวได้ ฉะนั้นเงินบำนาญเล็กน้อยที่พันโทสุรวุฒิได้รับอยู่เป็นประจำเดือน จึงไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัว ซึ่งมีภรรยาที่กำลังป่วย ค่าเช่าบ้านและค่าครองชีพที่กำลังถีบตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากภัยของสงคราม พันโทสุรวุฒิ ตระหนักในความอึดอัดทรัพย์เป็นอย่างดี และได้ตัดสินใจที่จะหางานทำ แต่ว่างานอะไรเล่าจึงจะสมเกียรติของ พันโท ซึ่งเคยบังคับบัญชาคนมาไม่น้อย? ถ้าต้องการงานเพื่อหารายได้เพิ่มเติมนั้น พอหาได้ไม่ยากนัก แต่การหางานให้เหมาะสมกับ พันโท นั้นเหมือนการงมเข็มในมหาสมุทรเพราะ พันโท ที่มีแต่เกียรติซึ่งจะนำมาเป็นประสบการณ์หรือความรู้ความชำนาญในงานก็ไม่ได้ จะหางานที่มีทั้งตำแหน่งโก้และเงินดีได้อย่างไร ฉะนั้น 'พันโทสุรวุฒิ' จึงหมดหวัง เมียตายเพราะขาดยา และก็ด้วยเกียรติของพันโทอีกเช่นกัน 'พันโทสุรวุฒิ'

ได้จ่ายเงินก้อนสุดท้ายจัดงานศพภรรยาอย่างสมเกียรติ เมียพันโท
แล้วก็คืนบ้านเช่าและหอบลูกชายคนเดียวเดินทางกลับบ้านเดิม

ถ้าหากท่านเข้าใจว่า ‘พันโทสุรวุฒิ’ กลับบ้านเดิม เพื่อกลับไป
ไปหาความอบอุ่นของญาติพี่น้อง ท่านก็เข้าใจผิด ‘พันโทสุรวุฒิ’
กลับบ้าน เพราะประสงค์ที่จะใช้ศ ‘พันโทสุรวุฒิ’ สร้างความเป็น
หัวหน้าคนขึ้นที่ละแวกบ้านนั้น เขาหวังว่าภายใต้การบังคับบัญชา
ของเขา ชาวบ้านระแวกนั้นจะต้องเจริญก้าวหน้าร่ำรวย และเขาก็จะ
สามารถกู้เกียรติของ ‘พันโทสุรวุฒิ’ ให้กลับเปล่งรัศมีดังเดิมได้

ด้วยความตั้งใจอย่างนี้ ‘พันโทสุรวุฒิ’ จึงรู้จักผิดหวังอย่าง
ยิ่งที่คำพิพากษาอันอบอุ่นที่เขาได้รับจากพี่น้องลูกหลานก็คือ ‘พี่จั่น’
และ ลุงจั่น ไม่มีใครเรียก ‘สุรวุฒิ’ ไม่มีใครเกรงขามในยศ ‘พันโท’
ของเขา ทุกคนให้การต้อนรับด้วยความยินดีปรีดาด้วยใจจริงก็
เพราะความรักในความเป็นพี่น้องสายเลือดเดียวกัน ‘พันโทสุรวุฒิ’
คอดก เสียใจ ความรัก ความยินดีและการต้อนรับอันอบอุ่นของ
พวกพี่น้องไม่อาจชดเชยกับความเสียใจที่เห็นเกียรติของ ‘พันโท
สุรวุฒิ’ กำลังจะละลายหายไปต่อหน้าต่อตาของตน! พันโทสุรวุฒิ
บอกตัวเองว่า พี่น้องเหล่านี้ล้วนโง่งเงาเพราะไม่เคยทำงานการที่มี
ระเบียบแบบแผน ฉะนั้น เขาจึงต้องไปหาคนที่รู้จักความสำคัญของ
ยศ ‘พันโท’ คนผู้ซึ่งจะตกใจเมื่อนายทหารบรรดาศักดิ์สูงขนาด
เขามาเยี่ยมบ้าน เขาจะต้องไปหากำนันของตำบลนี้ เพื่อให้ช่วย
ยกย่องความสำคัญของเขา แต่แล้ว ‘พันโทสุรวุฒิ’ ก็แทบสิ้นสติ

เมื่อได้ยินคำแรกที่กำลังหักท้าวว่า 'แม่โวยไ้อัจฉน์!' เพราะผู้ดำรงตำแหน่งขณะนั้นก็คือเกลอเก่าของเขาสมัยยังเด็กนั่นเอง

ในชีวิตนี้ เขาได้พยายามหลีกเลี่ยงที่จะสร้าง 'พันโทสุรวุฒิ' ให้เกิดขึ้นอย่างมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ เขายอมสละทุกอย่างเพื่อจะรักษาเกียรติของ 'พันโทสุรวุฒิ' ไว้ แต่ ณ บัดนี้ ณ ที่บ้านของเขาเอง ในท่ามกลางพี่น้องมิตรสหายที่ต่างก็รักใคร่เขาเป็นอย่างยิ่ง เกียรติของ 'พันโทสุรวุฒิ' ที่รักยิ่งของเขากำลังถูกทำลายอย่างย่อยยับไม่มีชิ้นดี แล้วเจ้าชื้อที่เหมือนคำสาปซึ่งเขาทั้งเกลียดทั้งกลัว และได้พยายามอย่างยิ่งที่จะทำลายมันให้สิ้นไป กลับกำลังเกิดมีชีวิตขึ้นมาอีกอย่างแน่นแฟ้นเสียด้วย "จัน, พี่จัน, ลุงจัน" แล้วก็ไม่ว่า บัดนี้ มาถึงชั้น 'ไ้อัจฉน์' เข้าแล้ว เขาจะทนทานได้อย่างไร?

'พันโทสุรวุฒิ' (จัน) ตัดสินใจในทันใดว่าเขาจะต้องบ่ายหน้าไปหาถิ่นอื่นเพื่อชุบเกียรติของ 'พันโทสุรวุฒิ' ให้คืนมาแต่ต้องไม่ใช่ที่บ้านของเขานี้ เขาจึงฝากลูกชายไว้กับญาติพี่น้องและนั่งเรือลำนที่แผอญมาล่อมลวงคั่งสำเนาแล้วความตายก็เป็นผู้ตัดสินว่า 'จัน' ควรจะไปกู้เกียรติของ 'พันโทสุรวุฒิ' อันเป็นที่รักยิ่งของเขา ณ ที่ใด?

'ท่านชายเล็ก' มิได้เคยนิยมยินดีในเกียรติของความเป็น 'หม่อมเจ้า' เลย และท่านก็ต้องใช้ชีวิตทั้งชีวิตนั้นวิงหนีและหาวิธีที่จะสลัด 'เกียรติ' ที่ท่านมีพึงปรารถนานั้นสุดกำลัง ส่วน 'จัน'

หายใจเป็น 'เกียรติ' และ 'เกียรติ' ของพันโทคือชีวิตของเขา ฉะนั้น
เมื่อสิ้น 'เกียรติ' ก็เหมือนกับเขาสิ้นลมหายใจไปด้วย ความตายช่วย
ให้เขาทั้งสองเกิดความสงบ 'ท่านชายเล็ก' ไม่ต้องวิ่งหนี 'เกียรติ'
ต่อไป และ 'จัน' ก็ไม่ต้องตะเกียกตะกายไต่คว่ำหา 'เกียรติ' จน
เจียนจะสิ้นลมหายใจอีกต่อไป

แต่สาเหตุแห่งความสับสนอลเวงแห่งชีวิตของเขาทั้งสอง ก็
เพราะความไม่สมดุลแห่งชีวิตแท้ๆ

แต่ที่ว่า...ใครเล่าจะช่วยผ่อนคลายความไม่สมดุลนั้นให้
เข้าสู่ความสมดุลถ้าหากไม่ใช่เจ้าของชีวิตนั่นเอง?

ชีวิตเป็นอย่างนี้
ใคร้มักมาก...ก็ได้มาก
ใคร้มักน้อย...ก็ได้น้อย

โอลัน

ผู้มักน้อย

จากเรื่อง ทรัพย์ในดิน
ของ 'สันตสิริ'

โอลัน หญิงสาวชาวจีนผู้มักน้อยอดทนและอดกลั้น ผู้ยอม
รับโชคและเคราะห์เท่าที่ชีวิตจะหยิบยื่นให้ ดูเป็นแบบของผู้หญิง
ที่น่าทึ่งอยู่ไม่น้อย

ชีวิตในวัยเยาว์ของเด็กทั้งหลาย ย่อมกังวล พะวักพะวน
และมีความสุขอยู่กับการที่ได้กิน ได้นอน ใต้ร่ม ใต้ถุน เพราะเป็นวัยของ
ชีวิตที่กำลังมองดูโลกรอบตัวด้วยความแจ่มใสชื่นบาน แต่วัยเยาว์
ของ 'โอลัน' หาได้อยู่ในภาวะเช่นนั้นไม่ ชีวิตประจำวันของเด็กน้อย
โอลันคือ การรับใช้งานหนักในครัวของบ้านเศรษฐีใหญ่ ตั้งแต่เข้า
มิดจนตีก้อนเที่ยงคืน การบิดพริ้วงานแม้แต่เพียงเล็กน้อยก็หมายถึง

แล้วหรือหาวยที่หวดลงไปบนร่างน้อยๆ นั้นอย่างไม่ปราณีปราศรัย แแนวฝันแดงจะปรากฏขึ้นที่แขน ที่หลัง ตามเนื้อตัว แล้วก็แตกเป็น แผล ซึ่งนำความเจ็บปวดและชอกช้ำใจมาสู่เด็กน้อยโอลันอย่างยิ่ง แต่ในภาวะของลูกทาสที่พ่อแม่ได้ขายให้เป็นสิทธิ์ขาดแก่นายเงินแล้วเช่นโอลันนี้ สิทธิและหน้าที่อันจะพึงมีก็เพียงแต่ก้มหน้าทำงานโดยไม่ว่างเว้น อดบ้างได้กินบ้างตามอัธยาศัยและอารมณ์ของยายแม่ครัวใจร้ายผู้เป็นหัวหน้า และรับโทษทัณฑ์หนักบ้างเบาบ้างตามอารมณ์วิปริตของยายแม่ครัวใจยักษ์คนนั้น ที่พึงและที่ปรับทุกข์ของโอลันมีอยู่อย่างเดียวคือน้ำตา ที่โอลันจำต้องปล่อยให้มันไหลออกมาเพื่อบรรเทาความปวดเจ็บชอกช้ำทั้งใจและกาย นั้นให้ลดน้อยลงบ้าง ในขณะที่เด็กโชคคิดคนอื่นๆ คลุกคลีอยู่กับการกินการเล่น และเสียงหัวเราะครื้นเครง โอลันก็ก้มหน้าก้มตาอยู่กับงาน อยู่กับอาหารที่แร้นแค้น และอยู่กับรอยแล้งรอยหยาบ และน้ำตา

'โอลัน' ได้ชื่อว่าเป็นคนทำงานเก่งและทำงานทน งานที่โอลันทำนั้นเรียบบ่อยสะอาดและเป็นที่น่าพอใจได้ แต่จะมีน้อยคนนักที่จะรู้ว่างานสำเร็จลงด้วยน้ำมือของโอลัน เพราะนอกจากโอลันจะเป็นคนที่ไม่ค่อยปากเสียงแล้ว ยังได้ชื่อว่าเป็นหญิงที่ไว้รูปสมบัติอีกด้วย มือใหญ่ เท้าใหญ่ เพราะไม่ได้รัดให้เล็กตามประเพณีจีนเยี่ยงลูกผู้ดีมีเงิน ใบหน้าจืดชืดไร้ชีวิตชีวา ฉะนั้น แม้แต่จะให้โอลันนำอาหารไปส่งให้ใคร ยายแม่ครัวก็กีดกันเพราะเกรงว่า รสชาติของอาหารนั้น

จะสิ้นรสอร่อยเพราะรูปร่างที่ซีริ้วของโอลัน ฉะนั้นโอลันจึงน่าจะได้อีกชื่อว่า 'นางก้นครัว' โดยแท้

แม้ย่างเข้าสู่วัยสาวซึ่งเป็นวัยของความฝันหวาน คินเดือนเพ็ญ เพลงอันไพเราะและหนุ่มรูปงาม ซึ่งเป็นคู่หมายคู่ปอง เป็นวัยของความหรรษา เป็นวัยของฤดูใบไม้ผลิที่นำความสดใสมาสู่โลก แต่วัยสาวของโอลันก็คงบอวลอยู่ด้วยควันและเขม่าไฟภายในก้นครัวนั้น แสงเดือนของโอลันก็คือแสงสีแดงอันร้อนระอุของถ่านไฟดนตรีอันไพเราะสำหรับโอลันก็คือเสียงน้ำเดือด เสียงถ่านไฟปะทุ และเสียงผรุสวาทของยายแม่ครัว วัยเด็กได้ผ่านไปแล้วย่างขมขื่น และวัยสาวก็กำลังจะผ่านไปอีกอย่างแห้งแล้งและซีดชาปราศจากรสชาติ แต่โอลันก็คงสงบนิ่ง ไม่มีความยินดีหรือยินร้ายปรากฏออกมาจากใบหน้าที่เคยเมยเป็นนิจันเลย

ครั้นแล้ว วันหนึ่ง วันที่โอลันจะได้มีโอกาสเป็นไทแก่ตัวก็มาถึง นายผู้หญิงแจ้งให้ทราบ ว่า บัดนี้มีชานาแซ่หวางได้มาติดต่อขอโอลันไปเป็นภรรยา ชายหนุ่มคนนั้นชื่อ 'หวางหลุง' เพราะหวางหลุงเป็นคนจนเขวจึงต้องการหญิงสาวที่แข็งแรง ที่สามารถจะช่วยทำงานและแบ่งเบาภาระในครอบครัวให้แก่เขาได้ และหวางหลุงก็คงเป็นเหมือนผู้ชายทั้งหลาย คืออยากได้ภรรยาสวย แต่เพราะฐานะความเป็นอยู่ไม่อำนวยให้เขาเลือกผู้หญิงได้ตามใจชอบเช่นนั้น เขาจึงลดความต้องการลงแค่เพียงว่า ขออย่าให้เป็นผู้หญิงหน้าออกฝิหรือปากแห้งก็เป็นอันใช้ได้ และโอลันก็เข้าลักษณะตามหลัก

เกณฑ์ของหางหลุง ฉะนั้น โอลันจึงได้รับของหมั้นจากหางหลุง คือ แหวนเงินชุบทองสองวง และต่างหูเงินหนึ่งคู่ ของสองอย่างนี้ นับเป็นสมบัติสิ่งแรกในชีวิตของโอลัน

วันแต่งงานนับเป็นวันสำคัญที่สุดในชีวิตของหญิง เป็นวันที่เปลี่ยนชีวิตเปลี่ยนภาวะความเป็นอยู่ เป็นวันอันเป็นมงคลแห่งชีวิต ที่นำความสุข ความชื่นบานสรรเสริญและความภาคภูมิใจมาสู่ทั้งตนเองและญาติพี่น้องมิตรสหาย ฉะนั้น หญิงแต่ละคนจึงจัดงานวิวาห์ของตนเพื่อให้เป็นที่ระลึกสำหรับจดจำและสำหรับกล่าวขวัญถึงให้นานที่สุดที่จะนานได้แต่สำหรับโอลันเราไม่อาจเรียกว่าเป็นพิธีแต่งงานมันเป็นเพียงวันมอบเนื้อมอบตัวของโอลันให้ผู้ชายคนหนึ่งเข้ามาครอบครองเป็นเจ้าของเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี หางหลุงผู้ชายคนนั้น นับว่ายังเป็นผู้ที่มึนน้ำใจและมีได้โหดร้ายเหมือนยายแม่ครัว เมื่อเขามารับโอลันในตอนเช้าตรู่ของวันนั้น เขายังช่วยโอลันแบกหีบและให้โอลันถือเพียงตะกร้ากับข้าว และเมื่อไปถึงบ้านแล้ว แม่โอลันจะยังต้องรับภาระทำครัวอยู่เช่นเคย แต่การทำครัวในวันนี้ก็ดูมีชีวิตชีวาขึ้น เพราะเป็นการทำให้ชายผู้ที่จะเป็นสามีและเพื่อนญาติมิตรที่มาเป็นสักขีพยานในวันร่วมชีวิตของหางหลุงและโอลัน

นับแต่ได้อยู่ร่วมคู่กันมา หางหลุงยอมรับว่า เขายังมองหาความสวยงามจากภรรยาของเขาไม่พบเลย แต่หล่อนก็ให้ความสุขแก่เขาได้เต็มที่ หล่อนรับภาระในการดูแลบ้านเรือน ประกอบอาหาร

ปรนนิบัติทั้งตัวเขาและบิดามารดาของเขามีให้ต้องอนาทรร้อนใจ
 ทำอันใหญ่ของโอลันซึ่งเขาเคยรังเกียจก็กลับเป็นประโยชน์ต่อเขา
 มาก เพราะได้ทำให้หล่อนสามารถช่วยเขาหลุดพ้นดินทำงานในนา
 ได้อย่างดีคล่องแคล่ว ทำให้เขาทำนาได้เร็วขึ้น แต่หวางหลงอดที่จะ
 คิดและพิศวงไม่ได้ว่าโอลันภรรยาของเขาคอนี้ จะมีความรู้สึกใน
 สิ่งใดอารมณ์ใดบ้างหรือไม่ เพราะเขาไม่เคยเห็นหล่อนหัวเราะ หรือ
 โกรธซึ่งหรือชื่นชมยินดีอย่างใดเลย ใบหน้าของโอลันเรียบและเฉย
 เมยเป็นนิจ แม้แต่ในยามที่บอกกับเขาว่าบัดนี้หล่อนกำลังจะมีลูก
 แล้ว ลูกคนแรกของครอบครัว ของเขาและหล่อน โอลันบอกด้วย
 น้ำเสียงเรียบและเฉยเมยเหมือนกับที่เคยบอกเขาว่า 'กับข้าวมเสร็จ
 แล้ว' ในขณะที่ตัวหวางหลงเองแสนที่จะตื่นเต้นและดีใจ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในชีวิตของโอลัน เท่าที่จำความได้มา
 โอลันไม่เคยได้รับคำถามจากผู้ใดว่าตนต้องการสิ่งใดบ้างหรือไม่
 ไม่เคยได้รับความปรานีและเห็นใจจากใครในการที่ตนต้องระกำ
 ลำบากอยู่ในครัวฟอนั้น ฉะนั้น โอลันจึงไม่เคยเรียกร้อง ไม่ตื่นเต้น
 ยินดีเพราะความรู้สึกได้ถูกบังคับให้ซาอยู่ในกรอบเสียแล้ว และ
 มีความรู้สึกเพียงคอยรับเท่าชีวิตจะหีบยื่นให้ แม้ในการคลอดลูก
 คนแรก ซึ่งหญิงส่วนมากประหวั่นพรั่นใจต้องการผู้ปรนนิบัติคอย
 ดูแลและต้องการอุปการณนามาชนิด แต่สำหรับโอลันสิ่งที่หล่อน
 ขอร้องก็คือ การอยู่คนเดียวในห้องคลอด และเงินสักสามเหรียญ
 สำหรับเตรียมตัดเสื้อผ้าให้ลูกเท่านั้นเอง

ไม่มีใครอาจบอกได้แน่นอนว่า โอลันมีความสุขเพียงไรหรือไม่ ในชีวิตคู่ของหล่อนกับหวางหลุง เพราะหล่อนไม่เคยพูดและไบหน้าของหล่อนก็ไม่เคยแสดงความรู้สึก แต่โอลันก็มีบุตรให้หวางหลุง สามารถสร้างตัวให้มีฐานะมั่นคงขึ้น ด้วยการขยายที่ดินจากจำนวนน้อยนิดที่มีอยู่ออกไปจนกว้างขวางสุดสาธา หวางหลุงชวานางนๆ ได้กลายเป็นเศรษฐีราชาที่ดินซึ่งใครๆ ก็พากันนับหน้าถือตา

ระหว่างนี้หวางหลุง เริ่มอยู่ดีกินดีแต่งตัวดีขึ้น แต่โอลันคงเป็นเหมือนเช่นเดิม เคยใช้เสื้อผ้าชนิดใดก็คงใช้อยู่เช่นนั้น เคยทำงานในบ้านเองทุกสิ่งทุกอย่างอย่างไรก็คงทำอยู่เช่นนั้น แม้ครั้งหนึ่งเมื่อยามที่เกิดกสียุคเพราะข้าวยากหมากแพง ราษฎรที่ยากจนได้พากันพังทลายเข้าไปในบ้านของเศรษฐีใหญ่และพากันหยิบทั้งข้าวของมีค่าตามแต่จะได้ออลันก็พลอยเข้าไปกับเขาด้วยและได้เพชรนิลจินดามาท่อหนึ่ง ซึ่งดูจะเป็นของธรรมดาว่าผู้หญิงกับเพชรดูจะเป็นของคู่กัน เมื่อได้เห็นแล้วก็อยากซื้อ ซื้อแล้วก็อยากใส่ ใส่แล้วก็ต้องไปอวดกัน แต่สำหรับโอลัน หล่อนเก็บเพชรนิลจินดาเหล่านั้นท่อซ่อนไว้ในอกเสื้ออย่างเงียบเฉย หากความสุขแต่เพียงว่าเก็บซ่อนไว้เท่านั้นก็พึงพอใจแล้ว แม้เมื่อหวางหลุงขอเพชรนิลจินดาเหล่านั้นไปเพื่อเอาไปซื้อที่ดินเพิ่มเติมโอลันก็ส่งให้โดยดี ขอไว้แต่เพียงไข่มุกสองเม็ด และเมื่อเลือกไข่มุกได้แล้ว โอลันก็คงเก็บท่อไว้ในอกเสื้อตามเดิมมิได้พะวงคิดทำแหวนหรือต่างหูเหมือนหญิง

ทั้งหลาย และนมักระทั่งที่สุด หวางหลงบังคับแย่งเอาไข่มุกสองเม็ดนั้น เพื่อนำไปบำเรอเหลียงฮวา หญิงสาวธรรณะ โอลันก็มิได้คิดยื้อแย่งหรือโต้เถียงแต่อย่างใด คงหยิบยื่นให้โดยดี ความรู้สึกเสียดายและเจ็บช้ำที่โอลันแสดงออกก็เพียงปล่อยให้น้ำตาไหลโดยไม่ขาดสายเท่านั้นเอง

เมื่อฐานะของครอบครัวเขียบเข้าขั้นเศรษฐกิจ หวางหลง ก็เริ่มเจริญรอยตามบรรดาเศรษฐีทั้งหลาย คือ หากรยานน้อยมาไว้บำเรอตน ลูกสาวลูกชายมีความสุขด้วยการได้เล่น ได้กิน ได้เรียนตามความต้องการของวัยเด็กโดยมิต้องอนาถถึงความหมดเปลือง แต่โอลันคงเป็นโอลันคนเดิม ตื่นแต่เช้ามีดี ทำครัว ซักผ้า ทำงานบ้าน เวลาพักผ่อนคือเวลานอนในตอนกลางคืนเท่านั้น ทุกคนมีความสุข ทุกคนพึงพอใจในชีวิตของตน จนไม่มีเวลาได้คิดและได้มองดูว่า ความสุขสบายที่ตนได้รับอยู่นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ฉะนั้นเมื่อหวางหลงได้พบว่าโอลันไม่สบายนั้น จึงเป็นการพบที่สายเกินการไปเสียแล้ว เพราะอาการโรคของโอลันหนักเกินกว่าที่หมอวิเศษคนใดจะรักษาได้

ชีวิตในวัยเยาว์โอลันตกเป็นทาสของน้ำเงินที่พ่อแม่ชายทิ้งไว้แล้วก็จากไปเมื่อเติบโตใหญ่มีครอบครัวชีวิตของโอลันก็ยังคงเป็นทาส แต่เป็นทาสของความรักความเสียสละที่มีต่อลูกและสามี ในยามแก่ชีวิตของโอลันก็คงไม่พ้นความเป็นทาส ในคราวนี้เป็นทาสของความทรนทานที่เกิดจากความทุกข์ความขมขื่นมีสามีเป็นผู้นำ

มาสู่ แต่ไม่ว่าจะอยู่ในความทุกข์สถานใดโอลันก็ไม่เคยพูดไม่เคย
ปริปากระบายความทุกข์นั้นให้เป็นที่ระคายหูราคาญใจของผู้ใด ทั้ง
กับผู้ที่ใกล้ชิดและผู้ที่ห่างไกลโอลันรับและเก็บความทุกข์นั้นไว้
ด้วยความอดทนทั้งๆ ที่ตนมีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องและทักท้วง แต่ก็
กลับยอมรับเท่าที่เขาจะหยิบยื่นให้

ชีวิตเป็นอย่างนี้ ใครมักมากก็ได้มาก ใครมักน้อยก็ได้น้อย
เหมือนกับคำพังเพยที่ว่า "มือใครยาวสาวได้สาวเอา" แต่สำหรับ
โอลัน แม้มือแขนของหล่อนจะยาวใหญ่กว่าคนอื่นหลายคน แต่
หล่อนก็ได้เคยสาวหรือยื้อยุดสิ่งใดมาเป็นสมบัติเพื่อความสุ
ส่วนของตนเลย ความสุขของหล่อนคือการที่ได้เห็นผู้ที่หล่อนรักมี
ความสุข และสมปรารถนาในสิ่งที่เขาต้องการ

ส่วนหล่อนนั้นอาหารธรรมดาพื้นๆ พอยังชีพ เสื้อผ้า
ราคาถูกๆ พอสวมได้และการทำงานตั้งแต่เช้าจนค่ำเท่านั้น
คือสิ่งที่โอลันปรารถนาในชีวิตอันแห้งแล้งของหล่อน โอลัน
ผู้มักน้อย

อัญชลิต

ผู้ฉลาด

จากเรื่อง แก้วตา
ของ 'แม่อนงค์'

อัญชลิต แต่งงานกับอานนท์ ด้วยความรักอันสุจริตใจ
ที่หล่อล้นมีต่อเขาอย่างเต็มเปี่ยม เป็นการแต่งงานที่นำความ
ประหลาดใจมาสู่มิตรสหายและใครต่อใครมิใช่น้อย เพราะ
อัญชลิตยังสาวบริสุทธิ์ และเป็นทายาทของกองมรดกที่มั่งคั่ง
เป็นหลักฐาน

แล้ว "อานนท์ เล่าเป็นใคร? จริงอยู่ อานนท์ยังไม่แก่เฒ่า
นักหนายังอยู่ในวัยหนุ่มใหญ่ที่ดูเป็นเสน่ห์สำหรับสตรีทั่วไป แต่
เสน่ห์นั้นจะลดลงไปทันทีเมื่อได้ทราบว่า อานนท์มิใช่ชายหนุ่มใส
สด มิหนำซ้ำยังมีเรือพ่วงอีกตั้งสามลำ แต่ละลำก็มีลักษณะของเรือ

ประจัญบานที่ดูน่าเกรงขามอยู่ยิ่งกว่านั้นหุ่นเรือเด็มนั้นก็ยังมีได้จากหายไปไหน ยังคงลอยตัวนิ่งอยู่ เอาเชิงให้เรือ “อานนท์” โผล่กลับไปเกาะได้อีก ฉะนั้น การที่อัญชลิตัดสินใจแต่งงานกับอานนท์ จึงเป็นการตัดสินใจที่ดูค่อนข้างเสี่ยงอยู่ไม่น้อยเลย

แต่อัญชลิตก็ให้คำอธิบายแก้ข้อสงสัยและวุ่นวายใจของบรรดาเพื่อนฝูงมิตรสหายที่ท้วงเี่ยวว่า การที่ผู้หญิงตัดสินใจแต่งงานนั้น ไม่ใช่จะต้องตัดสินใจแต่งงานกับความดีของผู้ชายเสมอไป บางครั้งก็เพราะพอใจที่จะแต่งงานกับทั้งความดีและความบกพร่องของเขา ความดีทำให้เกิดความรักความนิยมศรัทธา ความบกพร่องทำให้เกิดความสงสารความเอ็นดู ใครที่จะได้มีส่วนเข้าร่วมแบ่งเบาภาระความหนักใจ ใครจะเป็นเพื่อนคู่ใจและคู่คิดปรึกษาด้วย เพราะอัญชลิตคิดว่าอานนท์มีทั้งความบกพร่องและความดีอีกทั้งมีปัญหาชีวิตที่น่าเห็นใจ อัญชลิตจึงเต็มใจอย่างอึ้งที่จะแต่งงานกับอานนท์ เพื่อได้ร่วมทั้งสุขและทุกข์ไปกับเขาด้วย

อานนท์เป็นสถาปนิกที่มีฝีมือและมีชื่อในงานของเขา มีความสามารถในการวางแผนออกแบบบ้านอาคารให้ดูงดงาม โอโถง แต่อานนท์ไม่สามารถจะวางแผนชีวิตแห่งครอบครัวของเขาให้ราบรื่นและกลมกลืนเป็นสุขได้ ฉะนั้น ชีวิตวิวาท์ระหว่างเขากับ “ฉัตรสุวรรณ” ภรรยาเดิมผู้เจ้าอารมณ์และเอาการงานนอกบ้านมากกว่างานในบ้าน จึงต้องอับปางลงอย่างน่าเสียดาย แม้สายใยอันเหนียวแน่น คือ “ตาตุ่ม” “แก้วตา” และ “ยายอืด” ก็ไม่อาจยึดสายสัมพันธ์ของ

พ่อและแม่ไว้ได้ ฉัตรสุวรรณเจ้าอารมณ์และซ่มซุในขณะเดียวกัน อานนท์ก็ไม่นิยมยินดีที่จะยอมรับภาวะเช่นนั้น ในยามตีทั้งสองจะ แสดงความรักซึ่งกันและกันโดยเปิดเผย ในทำนองเดียวกัน ในยาม โกรธ เขาต่างก็ไม่ปิดบังซ่อนเร้นอารมณ์และวาจาดอกกันเลย ฉะนั้น ลูกน้อยทั้งสามจึงพลอยได้รับอารมณ์สะท้อนจากพ่อแม่อยู่เป็นนิจ และด้วยความที่เป็นเด็กฉลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก้วตา เด็กทั้ง สามจึงมองชีวิตความเป็นอยู่ของพ่อและแม่เหมือนกับดูละคร พลอยสนุกตื่นเต้นและหัวฟัดหัวเหวียงไปตามอารมณ์นั้นๆ ด้วย ทั้ง อานนท์และฉัตรสุวรรณรักลูกเป็นอย่างยิ่งข้อนี้เป็นความจริง แต่ ความรักของเขามีต่อลูกเป็นความรักที่ขึ้นอยู่กับอารมณ์มากกว่า เหตุผล จึงดูเป็นความรักที่ขาดสติและขาดไตร่ตรองมากกว่าที่ควร เป็น ด้วยเหตุนี้เด็กน้อยทั้งสามจึงมีชื่อว่าเป็นเด็กที่ค่อนข้างจะ “แก่น” ในสายตาของคนทั้งหลาย

เหตุประกอบทั้งหลายเหล่านี้ คือสาเหตุที่ก่อความหวังใย ให้เกิดขึ้นในบรรดามิตรสหายของอัญชลิต แต่อัญชลิตเป็นหญิงที่มี สติเท่ากับที่มีหัวใจอัญชลิตตัดสินใจแต่งงานกับอานนท์อย่างลืมตา และเปิดหัวใจ อัญชลิตรู้ดีว่าตนจะต้องประสบกับบุคคลและ เหตุการณ์ใดบ้าง ในการตัดสินใจแต่งงานกับอานนท์ และอัญชลิต ยังได้คิดเลยไปอีกว่า เมื่อพบเหตุการณ์เฉพาะหน้าเกิดขึ้น หล่อน ควรจะแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไร?

ประการแรกที่เดียว คือปัญหาเรื่องลูก ทั้งตาตุ้ม แก้วตา และ ยายอืด จะต้องมาอยู่กับอานนท์เป็นครั้งคราว เด็กทั้งสามคนเป็น

เด็กฉลาด ตาต๋มและแก้วตา เริ่มจะเข้าวัยรุ่น รู้เรื่องผู้ชายมากกว่ายายอีต๋นน้องสุดท้อง โดยเฉพาะแก้วตามีความฉลาดและแก่แดดเกินวัย อัญชิตจะทำอย่างไรกับลูกเลี้ยงทั้งสาม จึงจะสามารถเปลี่ยนแปลงคำพังเพยที่ว่า หอกข้างแคร่ไปเสียได้?

เป็นโชคดีอยู่อย่างหนึ่งที่อัญชิตเป็นคนรักเด็ก ซึ่งนับว่าเป็นต้นทุนที่ดีในการที่จะผูกสัมพันธ์กับลูกเลี้ยงทั้งสาม แล้วอัญชิตก็คิดต่อไปว่า อันของแหลม นั้น ถ้าเรารู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ก็จะกลายเป็นกำไรแก่ผู้ใช้ ทำไมจึงไม่ลองคิดเปลี่ยน หอกข้างแคร่ให้เป็น เข็มเย็บผ้าอยู่ในพานเสียบ้าง? ซึ่งก็จะใช้ประโยชน์แก่อัญชิตเองไม่น้อย ฉะนั้นอัญชิต จึงเริ่มพยายามลับ หอก นั้นให้กลายเป็น เข็ม ที่พอเหมาะ กับมือและกับความต้องการใช้ของอัญชิตเอง และเพราะอัญชิตต้องการให้เป็น เข็มเย็บผ้าที่อยู่ในพานด้วย ฉะนั้น หล่อนจึงตั้งใจ ลับ ด้วยความทะนุถนอมกลม่อม เกลาด้วยการทุ่มเทความรักและความเอาใจใส่ในอารมณ์และความคิดของเด็กน้อยทั้งสาม ในไม่ช้า อัญชิตก็ลืมคำคุณศัพท์ เลี้ยง ที่ต่อท้ายคำ ลูก ในตอนต้นเสียสิ้น ลูกทั้งสามของอาบนท์ก็กลายเป็นความต้องการ ความจำเป็นและความสุขส่วนหนึ่งในชีวิตของอัญชิตเอง

ส่วนเด็กน้อยทั้งสามซึ่งมีความเฉลียวฉลาดเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เมื่อได้อยู่กับผู้ใหญ่ที่มีสติและเหตุผล กอปรด้วยการได้รับความรักและความเอาใจใส่ทั้งในการกิน การนอน และความเป็นอยู่อื่นๆ

อันเป็นพยานที่แสดงถึงความรักอันบริสุทธิ์ใจ ทั้งแก้วตา ตาตุ้ม และยายอืด ก็หมดพยศ ยอมรับความสุขและความอบอุ่นที่อัญชิต ยืนให้แต่โดยดี

ประการต่อไป ก็คือ ฉัตรสุวรรณ ภรรยาเดิมของอานนท์ ผู้ซึ่งยังสาวยังสวยและร่ารวยหอมฟุ้งอยู่ไม่น้อย ฉัตรสุวรรณผู้เลิกร้างกับอานนท์เพราะทริฐ และความเป็นคนเจ้าอารมณ์ของตัวเอง หาใช่เพราะสิ้นรักในอานนท์ไม่ ฉัตรสุวรรณผู้เป็นแม่บังเกิดเกล้าของเด็กทั้งสาม อันเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของอานนท์ ฉัตรสุวรรณผู้ซึ่งดูยังมีโอกาสดี ๆ อีกหลายประตูเหลือเกินที่จะหวนกลับมาประสานความสัมพันธ์กับอานนท์ของหล่อนอีกครั้ง อัญชิตคิดถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ข้อนี้ ด้วยความประหวั่นพรั่นใจ แต่แม่จะพรั่นใจเพียงไร อัญชิตก็จะถอยหลังหนีไม่ได้ มันสายเกินไปเสียแล้วหนทางเดียวที่ไม่ให้หล่อนเลือกคือต้องเดินหน้าเข้าสู่ แต่จะสู้ด้วยวิธีใด?

อัญชิตชนะแก้วตา ตาตุ้ม และยายอืดมาแล้ว ด้วยความมีสติ ความใจเย็นและความสุจริตใจ ฉะนั้น อัญชิตก็จะใช้คุณสมบัติเหล่านี้แหละเป็นเครื่องมือในวาระที่ต้องเผชิญหน้ากับฉัตรสุวรรณ อัญชิตจะใช้สติเป็นเครื่องควบคุมอารมณ์และจิตใจ ในยามที่ได้ฟังคำร่ำที่ร้อนหูหรือได้เห็นท่าทางที่ระคายตา และหล่อนจะให้อำนาจของความรักที่มีต่ออานนท์เป็นสิ่งบังคับใจให้หล่อนเชื่อในความสุจริตใจของเขาว่า มิได้ไขว่เขวหรืออวกแวกเป็นอื่น และอัญชิตจะใช้ความซื่อบริสุทธิ์ใจที่เพื่อนมนุษย์ควรจะมีต่อกันไว้ สำหรับ

เป็นกำลังช่วยแผ่ความเมตตาต่อฉัตรสุวรรณ ในฐานะที่เป็นแม่ของเด็กน้อยทั้งสามที่หล่อนรักและเอ็นดูด้วยใจจริง และในฐานะของเพื่อนหญิงที่อยู่ในภาวะอันน่าสงสารเมตตา

อัญชิตรู้สึกว่าการบังคับใจและอารมณ์ให้อยู่ในภาวะที่มุ่งปลุกมิตรภาพกับฉัตรสุวรรณนี้ ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่ายเลยทีเดียว มันคงจะต้องนำความปั่นป่วนและเสียดแทงใจมาสู่ไม่มากนักน้อย แต่อัญชิตก็ได้คิดแล้วว่า หากหล่อนปรารถนาความสงบสุขและความสุขใจที่ยั่งยืน ก็ไม่มีวิธีอื่นใดที่จะดูดีกว่าวิธีนี้

ฉะนั้น เมื่อฉัตรสุวรรณเดินทางมาที่บ้านพักของอัญชิตและอานนท์ที่พัทยา ตามโทรเลขของแก้วตา ฉัตรสุวรรณจึงได้พบการต้อนรับที่อบอุ่นเป็นกันเองจากอัญชิต บรรยากาศที่ควรจะเคร่งเครียดกลับแจ่มใสรื่นบานซึ่งเป็นการช่วยคลายอารมณ์ที่ขุ่นมัว และหัวใจที่เร่าร้อนใคร่ก่อเรื่องของฉัตรสุวรรณให้เย็นลง

ฉัตรสุวรรณเป็นคนเจ้าอารมณ์ นิยมความเป็นเอกแต่ผู้เดียว เพราะความที่ต้องเป็นหัวหน้าควบคุมงานกิจการค้าของหล่อน จึงมีส่วนเสริมนิสัยของฉัตรสุวรรณให้กลายเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม หล่อนทุ่มเทเวลาให้แก่งานการค้า และงานสังคมมากกว่าให้แก่ลูกและสามี แต่เมื่อฉัตรสุวรรณได้มาพบกับอัญชิต ซึ่งหล่อนถือว่าเป็นคู่แข่งสำคัญผู้ชิงรักของอานนท์และลูกๆ ไปจากตัวหล่อน ฉัตรสุวรรณจึงตั้งใจจะออกฤทธิ์ให้เต็มที่ แต่ทว่าท่าของอัญชิต

มิได้แสดงว่า ประสงค์จะตั้งตัวเป็นศัตรูแต่อย่างใด อัญชลิตมีกิริยา
ละมุนละไม และให้ความสนนินสนมเป็นกันเอง ให้ความเห็นใจใน
ความเหน็ดเหนื่อยตรากตรำที่ฉัตรสุวรรณได้รับจากกรรมที่กรุงเทพฯ
และจากการเดินทาง เหล่านี้ได้ช่วยให้ฉัตรสุวรรณได้คิดว่า ตนควร
จะแสดงตนและวางตัวอย่างไร จึงจะงดงามเหมาะสมแก่โอกาส

แล้วในที่สุด ฉัตรสุวรรณก็ได้ตัดสินใจ เพราะมองเห็นเสีย
แล้วว่า การที่หล่อนจะคิดผูกใจอยู่กับอานนท์ต่อไปอีกนั้น น่าจะ
เป็นการไร้ผลเสียเป็นแน่ อานนท์ไม่มีที่ท่าว่าจะใยดีกับหล่อนแต่
อย่างไร ยิ่งกว่านี้อัญชลิตยังได้แสดงไมตรีจิตต่อหล่อนทั้งในฐานะ
เพื่อนและญาติ เพราะความรักเอ็นดูที่อัญชลิตมีต่อเด็กน้อยทั้งสาม
เป็นสายโยงอย่างยิ่ง ที่ทำให้หล่อนเผื่อแผ่ความรักไปยังแม่ของเด็ก
ด้วย ฉะนั้น ฉัตรสุวรรณจึงตัดสินใจว่า หนทางที่ดีที่สุดสำหรับ
หล่อนคือ การแต่งงานใหม่ แต่งกับนายแพทย์เอนก สนธยา ชาย
หนุ่มผู้มีอารมณ์และอัธยาศัยเยือกเย็น เพื่อเป็นการช่วยให้หล่อนตัด
ใจจากอานนท์ได้เด็ดขาดยิ่งขึ้น

อัญชลิตจึงหมดห่วงหมดกังวล เพื่อนฝูงมิตรสหายก็พลอย
สบายใจไปด้วย

อัญชลิตตัดสินใจแต่งงานทั้งที่มองเห็นปัญหาที่มีปมอันน่ากลัว
รออยู่ข้างหน้า แต่อัญชลิตก็เข้าเผชิญหน้ากับปัญหานั้นอย่างกล้าหาญ
และด้วยความฉลาดที่มีสติ ซึ่งเป็นประดุจแสงสว่างส่องให้เห็นวิถี
ทางที่จะคลี่คลายปมนั้นได้ตั้งปรารถนา

ทุกคนที่เกิดมา ประสบปัญหาชีวิต มากบ้าง น้อยบ้าง คำ
แนะนำในวิธีแก้ไขปัญหามืออยู่อย่างมากมายหลายอย่าง ญาติ
พี่น้องมิตรสหายก็พากันให้กำลังใจ แต่ผู้ที่สามารถแก้ปัญหา
นั้นได้ คือตัวเจ้าของปัญหาชีวิตนั่นเองหาใช่คนอื่นใดไม่

จุดเด่นที่เป็นที่ประทับใจของเมืองไทยคือ ความเป็นกันเอง น่านั่ง น่านอน ค่า
ของค่าในท้องถิ่นไม่แพงเกินไปนัก มีของขายหลากหลายราคาต่าง ๆ ญาติ
ที่มีอยู่มีเวลาอยู่กับเราไม่จำกัดเวลา และที่ตามรอยเที่ยวไทย
มาได้ ก็ด้วยใจของชาวไทยที่ต้อนรับเราเป็นอย่างดี

ไม่มีมาตรการใด ที่สามารถวัดค่า หรือ
ราคาของชีวิตมนุษย์ได้
เพราะ....แต่ชีวิต...ได้บอกถึงค่า
แห่งราคาของชีวิตนั่นเองอยู่แล้ว

ริน

ผู้ใช้ชีวิตสมค่าของความเป็นมนุษย์

จากเรื่อง รุ่งมหาราช
ของ 'เรียมเอง'

รุ่งมหาราช ของ “เรียมเอง” เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพชีวิตของมนุษย์อย่างแจ่มแจ้ง มนุษย์ผู้ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์อันประเสริฐกว่าสัตว์ใดทั้งหลายบนพื้นพิภพนี้ คุณค่าของความเป็นสัตว์อันประเสริฐของมนุษย์มีอยู่อย่างไรบ้าง เรียมเอง ได้มอบให้ “ริน” ผู้แกร่งกล้าทั้งชีวิตจิตใจ และวิญญาณเป็นผู้ฉายภาพแห่งคุณค่านั้น

ตำบลคลองสวนหมาก หรือนครชุมในปัจจุบัน เมื่อหลายสิบปีมาแล้วนั้นเป็นเพียงหมู่บ้าน และเป็นแหล่งที่รองรับภัยจากธรรมชาติอย่างไม่หยุดยั้งโรคระบาดที่น่าสะพรึงกลัว เช่น ไข้ทรพิษ

ความอดอยากขั้นแค้นถึงกับต้องขูดฝือกขูดมันกินแทนข้าว น้ำท่วมไฟไหม้ ฯลฯ จนกล่าวกันว่า ใครที่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ยืนนานในหมู่บ้านนี้ นับว่าเป็นคนหัวแข็งชะตาแข็งไม่น้อยทีเดียว ชาวคลองสวนหมากในครั้งกระโน้นจึงไม่มีใครจะได้คิดถึงการสร้างหลักฐานอาชีพให้มั่นคงเป็นปีกแฉ่นกันนัก ส่วนใหญ่เพียงแต่คิดให้มีที่อยู่และมีกินไปวันหนึ่งๆ ก็พอใจแล้ว เพราะขวัญที่เสียเพราะโรคระบาดเพราะน้ำท่วมและเพราะภัยอื่นๆ นั้น ทำให้สติกระเจิดกระเจิงตั้งตัวไม่ติด นอกจากนั้นการคมนาคมที่ขาดกระตอนกระแท่น ความสันโดษมักน้อยตามนิสัยของคนพื้นบ้าน ทำให้ไม่มีใครคิดจะลองเสี่ยงสร้างฐานะด้วยการตัดไม้ล่องแพ ซึ่งเป็นอาชีพที่น่าหลักฐานมั่งคั่งมาสู่ คงมีความพอใจกับการปลูกผักผลไม้ และยาสูบพอให้ประทังชีวิตไปเท่านั้น แต่แม้การอาชีพของชาวบ้านนี้จะดูกระปรอ่งกระปรัง หากความรักใคร่กลมเกลียวกันระหว่างเพื่อนบ้านนั้นแน่นหนามั่นคงนัก เหมือนดัง “เรียมเอง” ได้กล่าวไว้ในคำนำว่า

“การร่วมรับภัยทุกข์ผูกพันจิตใจทั้งผู้ใหญ่และเด็กไว้เหมือนครอบครัวเดียวกัน ข้าวเหนียนเดียวปนกลอยกินทั้งชมรม เนื้อหรือปลาที่ได้มาตัวเดียวแจกจ่ายกันไปทั้งครัวเรือน บางวันพวกเขาขอยอมอด เพื่อให้พวกเขาหญิงและเด็กได้กิน บางวันทั้งผู้ชายและผู้หญิง และเด็กไม่มีอะไรจะกิน ต่างก็ออกขูดรากไม้ฝือกมัน ได้มากน้อยเท่าใด รวมไว้เป็นกองกลางแล้วก็เฉลี่ยกันไปความทุกข์ยากเจ็บปวดรวดร้าวของสมาชิกครอบครัวหนึ่งครอบครัวใดเหมือน

สมาชิกในครอบครัวของเรา ความทรमानของเขา คือความทรमान
ของเราความตายของคนหนึ่งเหมือนความตายของญาติสนิทและ
มิตรรักทุกคน ไม่มีใครหัวเราะเมื่อเกิดการร้องไห้ เพราะไม่มีใคร
ร้องไห้เมื่อเกิดการหัวเราะ”

รีน ลูกของทิดรุ่ง เป็นคนวังแกม ตั้งแต่เริ่มรุ่มร่าม รีนใช้ชีวิต
ของเขาเหมือนเรือแร่ รีนพร้อมกับเรือเป็นคู่ชีวิตและเพื่อนร่วมตาย
สองคน รับประทาน สีสเลียด ยาสูบ จากแหล่งนี้ไปขายแหล่งโน้น จาก
เมืองโน้นมาขายเมืองนี้ตั้งแต่ปากน้ำโพลงไปใต้ และจากปากน้ำโพ
ขึ้นไปเหนือ รีนปล่อยชีวิตของเขาปล่อยไปตามเรือ ตามลำแม่ปิง
ช่องแฉะเกี่ยวพันกับผู้หญิงทุกแห่งหนที่เรือเปิดของเขาแฉะเข้าจอด
แลงเปลี่ยนสินค้าหรือแฉะนอน แต่รีนก็ไม่เคยจริงจังไม่เคยคิดอยาก
จะละจากเรือเปิด แล้วปักเสาเรือลง ณ ที่หนึ่งที่ใดเลยสักครั้งจน
กระทั่ง วันหนึ่ง วันสุดท้ายของสงครามรีนจอดเรือเปิดของเขาอยู่
ที่ปากคลองสวนหมาก เขาเคยมาจอดเรือที่นี่หลายครั้งมาแล้ว แต่
ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่รีนเกิดความรู้สึกว่า เขาควรจะปักหลักสร้างชีวิต
ให้มีหลักฐานเสียที่ สร้างที่นี่แหละ ที่คลองสวนหมาก ไม่ใช่สร้าง
คนเดียว มั่นว่าแห้วเกินไปต้องกับผู้หญิงที่เอวบางร่างน้อยและสวย
งามเปล่งปลั่งอย่าง “สุดใจ” และยังไม่ทันได้ถอดกำไลอย่างนี้แหละ!

เขาอายุ ๓๒ และสุดใจ ๑๖

สุดใจเป็นผู้หญิงคนแรกที่เร้าความรู้สึกของรีนให้คิดปักหลัก
สร้างฐานะให้เป็นปักแผ่น ฉะนั้น รีนจึงคิดที่จะสร้างหลักฐานของ

เขากับสุดใจ ให้เป็นที่เลื่องลือกันไปทั้งหมู่บ้านที่เชื่อว่า งดงามสมหน้าสมตาและเป็นที่ยกเกริกยิ่งกว่าการแต่งงานของคุณใดที่ได้เคยมีมา รื่นขอเวลาสุดใจไม่เกินสองปี ขอเวลาให้เขาสรางหลักฐานสร้างตัวให้สมกับที่จะเป็นเจ้าบ่าวของสุดใจ แล้วเขาจะกลับมา จะมาปลูกเรือนหอฝากระดานหลังใหญ่ จะจัดขบวนขันหมากให้ครึกครื้นงดงาม จะมีวงมโหรีกล่อมหอ รื่นจะหามาให้พร้อมทุกอย่าง ทั้งสินสอดทองหมั้นอย่างที่ไม่ให้สุดใจน้อยหน้าหญิงใดในละแวกนี้ แล้วรื่นก็จากไปพร้อมกับเรือเปิดของเขา และสุดใจก็คอย หล่อนรอรื่นด้วยความเชื่อมั่นด้วยศรัทธาที่มีต่อเขา ทั้งที่ระยะเวลาที่หล่อนได้พบ ได้รู้จักจนกระทั่งได้ฝากรักกันนั้นแสนที่จะสั้นและรวดเร็ว แต่สุดใจก็เชื่อถือและวางใจสนิทเพราะบุคลิกภาพของรื่นได้สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นเช่นนั้นให้เกิดขึ้นในหัวใจของสุดใจ หล่อนจึงเชื่อว่า เขาจะไม่ทำให้ผิดหวังแน่นอน

จริงดังสุดใจหวังไว้ รื่นกลับมาเมื่อเวลาผ่านไปได้สองปี และบุคคลแรกที่รื่นเข้าไปพบ เมื่อเขามาถึงคลองสวนหมาก มิใช่สุดใจ แต่เป็น "ป้าแคล้ว" ผู้มีสมญาว่า *ดูเป็นเสือ ผู้ได้อุ้มขุเลี้ยงดูสุดใจมาแต่เล็กแต่น้อย*นั่นเอง รื่นทำใจดีเข้าสู่เสือ เขาเล่าประวัติความเป็นมาของตัวเองให้ป้าแคล้วฟังอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่อ้อมค้อมปิดบังเล่าถึงเจตนาของเขาคือจะขอฮีดเอาคลองสวนหมากเป็นถิ่นฐานที่อยู่เล่าถึงความรักที่มีต่อสุดใจ และความสุจริตใจที่เขามีต่อหล่อน และสุดท้ายเขาขอสุดใจให้กับตัวเองโดยขอให้ป้าแคล้วได้ช่วยเป็นธุระจัดการให้ด้วย

ป่าแคล้วมีความอัศจรรย์ใจเหลือที่จะกล่าว ที่ได้ยินผู้ชายที่
 สัมครเป็นหลายเขย ขอให้ตนช่วยเป็นผู้ใหญ่จัดการแต่งงานกับ
 หลานสาวของตนเองแต่ป่าแคล้วก็รักความหัวหาญ และตรงไป
 ตรงมาของเขา และเมื่อได้เห็นรีนเตรียมหลักทรัพย์เงินทองมาพร้อม
 ทุกอย่าง ขาดก็แต่ผู้ใหญ่ที่จะเป็นธุระให้เท่านั้น ในที่สุดป่าแคล้วจึง
 จัดการให้ด้วยความเต็มใจ การแต่งงานของรีนและสุดใจเป็นที่เลื่อง
 ลือไปทั้งหมู่บ้านสมดังที่รีนได้เคยตั้งใจไว้ ชาวคลองสวนหมากเห็น
 เหมือนกันหมดว่า สุดใจช่างเป็นผู้หญิงที่โชคดีมีบุญอย่างหาที่เปรียบ
 ได้ยาก

เมื่อรีนปักหลักเสาะเรือนของเขาลงที่คลองสวนหมากแน่นอน
 แล้ว รีนก็หวังที่จะสร้างหลักฐานและความเจริญให้แก่ชาวคลอง
 สวนหมากยิ่งขึ้น ในยามที่ไม่ได้มีภักดิ์ธรรมชาติมารุกราน คลองสวน
 หมากก็เป็นแหล่งที่อุดมด้วยข้าวปลาอาหาร ผู้คนมีความสุข
 สนุกสนาน แต่รีนก็เห็นว่า ความสุขเพียงชั่ววันไม่ใช่สิ่งยั่งยืน
 และคลองสวนหมากไม่ใช่เฉพาะชาวบ้านในรุ่นชีวิตของเขาเท่านั้น
 แต่คลองสวนหมากจะต้องเป็นถิ่นบ้านเมืองของลูกหลานเหลน
 ของพวกเขาในอนาคตต่อไปอีกด้วย อนาคตที่ไม่มีรีน ไม่มีป่าแคล้ว
 ไม่มีสุดใจ ไม่มีเพื่อนบ้านในรุ่นเดียวกับเขา แต่จะต้องมีคลองสวน
 หมากกับลูกหลานเหลนของเขาคงอยู่ต่อไป ฉะนั้น รีนจึงมองไป
 รอบๆ ตัว รอบๆ ระแวกของคลองสวนหมาก ว่าจะมีสิ่งใดที่ชาว
 คลองสวนหมากจะยึดเป็นอาชีพที่ถาวร และเป็นล้ำล้ำมากกว่าการ

ปลูกรัก หาบปลา เท่าที่ได้ทำอยู่ในขณะนั้น รื่นและชาวคลองสวนหมากได้แลเห็นแพไม้สักนับจำนวนไม่ถ้วนไหลไปตามลำน้ำปิงผ่านหมู่บ้านของเขาไป ไม้เหล่านั้นอยู่ในป่าซึ่งไม่ไกลจากหมู่บ้านของเขาสักเท่าไรเลย แต่ชาวคลองสวนหมากก็คงมองแพเหล่านั้นด้วยความชื่นชมแต่ไม่ใส่ใจ ชื่นชมแทน 'พะโย้' ชาวกระเหรี่ยงเศรษฐีป่าไม้ผู้มีน้ำใจดีต่อเพื่อนคนไทยที่เป็นเจ้าของแผ่นดินที่เขามาอาศัยอยู่และอาศัยทำกิน ชาวคลองสวนหมากชื่นชมกับแพไม้ แต่ไม่ใส่ใจใยดี เพราะเชื่อกันเสียว่า การทำป่าไม้นั้นต้องเป็นงานของคนที่มีทุนมีกำลังอย่างพะโย้ คนธรรมดาอย่างพวกเขา นั้นเพียงแต่หากินไปวันหนึ่งๆ ก็ติดมือไปแล้ว

แต่รื่นไม่คิดเช่นนั้น คลองสวนหมากจะอยู่ไม่ได้ถ้าไม่คิดสร้างคิควาอาชีพที่เป็นหลักให้แก่ลูกหลานต่อไป ชาวคลองสวนหมากจะมาคิดแต่เพียงว่าไม่จำเป็นต้องสะสม เพราะสะสมแล้วก็เอาไปไม่ได้ ไม้ซ้าก็จะถูกล้างผลาญโดยภัยธรรมชาติ ซึ่งจะต้องมาเหยียบเหยียน ชาวสวนหมากเป็นประจำไม้ซ้า ก็เร็ว รื่นไม่ยอมคิดเช่นนั้น และไม่ยอมเห็นด้วย รื่นคิดว่าหน้าที่ของมนุษย์นั้น นอกจากจะสร้างหลักฐานอาชีพ และหาความสุขให้แก่ตนเอง แล้วยังจะต้องลงรากฐานเพื่อสร้างอนาคตให้แก่ลูกหลานและชุมชนที่ตนอยู่อีกด้วย บัดนี้เมื่อรื่นได้ปักใจว่าจะลงรากฐานของตนที่คลองสวนหมากเป็นการแน่นอน รื่นก็ถือเอาชาวคลองสวนหมากทั้งสิ้นเป็นพี่น้องในครอบครัวเดียวกันความเจริญเป็นปีกแผ่นดินของคลองสวนหมากก็คือความเจริญ

ของเขา ของสุดใจและของเพื่อนชาวคลองสวนหมากทั้งหลาย และเมื่อเขาวางชีวิตเขาไว้ที่นี่แล้ว สายชีวิตของเขาจะขาดลงเพียงชั่วชีวิตของเขา ย่อมไม่ได้ รื่นจึงมองหาทางที่จะสร้างอนาคตให้ชาวคลองสวนหมากต่อไป

และรื่นก็มองเห็นการทำป่าไม้เนื้อหละ คืออนาคตของชาวคลองสวนหมากจะไปค้าไม้สัก แต่เขาจะค้าไม้เบญจพรรณ ซึ่งยังไม่มีผู้ใดได้ลงมือทำ ใครที่ได้ยินความคิดอันนี้ ทั้งๆ ที่ชาวบ้านคลองสวนหมากมีความรักมีความนิยมศรัทธาในตัวรื่น แต่ก็ไม่วายที่จะคิดว่า รื่นออกจะฝันไกลเกินไป ฝันเกินกว่าที่จะเป็นจริงไปได้ เพราะอุปกรณ์ที่รื่นมีก็แต่เพียงความใฝ่ฝันทะเยอทะยานความตั้งใจจริง และกำลังใจอันแรงกล้าเท่านั้น อุปกรณ์สำคัญอื่นๆ เช่น เงิน คน ความชำนาญในการล่องแพ ในการทำป่า รื่นยังไม่มีทั้งสิ้น

แต่ความรู้ความชำนาญ ของคนเราเกิดจากอะไร? ก็เกิดจากการเรียนด้วยความอุตสาหะใฝ่ใจจริงเท่านั้นเอง รื่นได้เรียนมาเสีย นักต่อนักแล้ว เรียนโดยไม่ต้องมีครู แต่เขาเรียนด้วยความรัก ด้วยความสังเกต ความจดจำและการทดลองทำดู อาศัยด้วยปฏิภาณไหวพริบที่มาแต่กำเนิดและความมานะตั้งใจด้วยกำลังใจอันแรงกล้า ยากที่จะหาใครเสมอเหมือน รื่นจึงเรียนกิจการทุกอย่างสำเร็จเสมอมา ยังไม่เคยสอบตกเลยสักครั้งเดียว แล้วที่นี่เรื่องการทำป่าไม้เนื้อเป็นอนาคตของชาวคลองสวนหมากแท้ๆ เป็นอนาคตที่เขาอยากจะปลุกสว่างไว้ให้แก่ลูกหลานของชาวบ้านนี้ต่อไปในกาลข้างหน้า

แล้วทำไมเร็นจะไม่ทุ่มเททั้งกำลังใจ กำลังกายและชีวิตจิตใจในเรื่อง การเรียนครั้งนี้อย่างสุดกำลังของเขา

เร็นเริ่มสำรวจป่าไม้ที่ปองน้ำร้อน ซึ่งเป็นแห่งที่ไม่ไกลจาก คลองสวนหมากนั้ก และยังไม่ม้ใครได้สัมปทานป่าไม้แห่งนี้ เขา หมายตาและจับจองบรรดาไม้เบญจพรรณที่เขาต้องการด้วยการทำ สัญญา การตัดไม้กับชาวบ้านแถบนั้นด้วยวาจาและน้ำใจ ปราศจาก จากเซ็นสัญญาใดๆ เพราะเร็นเชื่อเกียรติยศของน้ำใจและวาจาของ มนุษย์มากกว่าลายลักษณ์อักษร ต่อจากนั้น เขาก็เที่ยวหาคนลง หลักและนายท้ายแพที่เก่งที่สุดให้มาล่องแพของเขา เร็นหวังที่จะ เป็นนายงานที่ยั่งยืน ฉะนั้น เขาจึงพยายามเรียนทุกอย่างทั้งการลง หลักและการเป็นนายท้ายแพด้วย ทั้งๆ ที่เขาเชื่อในเกียรติยศของ น้ำใจและวาจาของเพื่อนมนุษย์ แต่เขาก็ยังยึดมั่นในคำสอนของ พระพุทธเจ้าที่ว่า “อิตตาหิ อิตตโน นาโถ”

เร็นเริ่มการทำป่าไม้ของเขาในท่ามกลางความใจหายใจคว่ำ ของเพื่อนบ้านผู้หวังดี แต่งานของเขาก็ลุล่วงไปด้วยดีในปีแรก เขา ได้รับความนิยมนับถือจากพ่อค้าที่รับซื้อไม้ ด้วยวิธีการซื้อขาย ที่ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริตขนาดของไม้ ความสมบูรณ์หรือ บกพร่องของไม้ มีมากน้อยเพียงใด เมื่อผู้รับซื้อไม้ได้ลองสำรวจดู แล้ว ไม่เคยผิดไปจากวาจาที่เร็นได้บอกไว้เลย พระโป้ได้ข่าวการค้ำ ไม้ของเร็น หนุ่มทรหดเอาจริงเอาจังคนนี้ แต่พระโป้ไม่เคยคิดถือเร็น เป็นคู่แข่งขัน พระโป้นิยมในน้ำใจ ความหัวท้าว การตัดสินใจ และ

ความสามารถของรีน พะโป้จึงอยากได้รีนมาเป็นผู้จัดการไม้ของเขา ซึ่งหมายถึงรีนจะได้เลื่อนฐานะ มีตำแหน่งการงานสูง อยู่ในหมู่พวกผู้มีเงินและมีบรรดาศักดิ์ ได้อยู่เรือนหลังใหญ่ เงินเดือนงาม จะเป็นบุคคลที่ใครๆ ก็ใคร่จะเป็น แต่รีนปฏิเสธ! เพราะแม้งานจะดี เงินจะดีเพียงไร รีนก็หนีไปไม่พ้นจากการได้ชื่อว่าเป็นลูกจ้าง เป็นลูกน้อง เป็นทาสแรงงาน และนั่นหมายความว่าอนาคตที่เขาหวังจะสร้างสำหรับชาวคลองสวนหมากก็ย่อมจะละลายหายไปด้วย และถ้าคนเราเกิดมาเพียงเพื่อปัจจุบัน ไม่คำนึงถึงอนาคตของตนเองของลูกหลาน ของชุมชนที่ตนอยู่แล้วคนนั้นจะเป็นมนุษย์ที่ประเสริฐกว่าสัตว์ที่ตรงไหน?

การค้าไม้ของรีนคงดำเนินต่อไป และแน่นอนที่สุด ที่ยอมดำเนินไปอย่างลุ่มๆ ดอนๆ เพราะชีวิตอาจจะเป็นอะไรได้หลายๆ อย่าง แต่ในเรื่องของการทำงานแล้ว ชีวิตก็คือการแข่งขัน! คู่แข่งขันของรีนไม่ใช่ชาวคลองสวนหมาก ไม่ใช่พะโป้แต่เป็นคนกรุงเทพฯ ชื่อ นายเสถียร ผู้เต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมบวกด้วยอิทธิพลที่ได้รับจากนายอำเภอที่ชอบหากำไรจากความลำบากยากแค้นของราษฎร จึงนับว่า นายเสถียรเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวสำหรับรีนไม่น้อยเลย แต่ความกลัวกับรีนไม่เคยรู้จักกัน สิ่งที่คนเรากลัวกันมากก็คือความตาย แต่รีนไม่เคยกลัวตาย ถ้าหากการตายนั้นเป็นความตายที่สมควรจะนั้นเพียงแค่ว่า นายเสถียรและนายอำเภอ จึงไม่ทำให้รีนย่อท้อ แม้ว่าบางครั้งเขาจะโดนคู่ปรปักษ์เล่นงานเสียถึงกับล้มลุกคลุกคลานก็

ตาม รีนล้มแล้วก็ลุกตั้งหลักให้มันแล้วก็สู้ต่อไป สู้กันซึ่งๆ หน้า ไม่ยอมเข้าข้างหลังอย่างคู่ปรปักษ์แม้ว่าเราจะมีโอกาสเช่นนั้น

ในชีวิตของริน มิใช่ว่าจะกร้านแค้นอยู่กับชีวิตการทำงานเท่านั้น รินก็คงมีธรรมชาติเหมือนกับผู้ชายทั่วไป สุดใจเป็นผู้หญิงที่เขา รักและลงทุนร่วมชีวิตสร้างหลักฐานด้วย และทั้งๆ ที่เขารักสุดใจ วงชีวิตของเขาก็ยังโคจรให้ไปพบกับหญิงอื่น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ “จำปา” แม่ม่ายสาวลูกติดที่หอมเหมือนกระดังงาลนไฟ แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีกลิ่นหอมยวนใจของกุหลาบ และความรักที่อบอุ่นของเด็กสาวๆ ปนอยู่ด้วย จำปาเป็นยอดสงสารของรินเพราะรินรู้ว่า หล่อนรักรินโดยไม่หวังสิ่งใดเป็นการตอบแทน จำปาหวังความสุขเพียงได้เห็นริน ได้มีโอกาสอยู่ใกล้ ๆ เขาในบางครั้งเท่านั้น จำปาก็พึงพอใจ แต่รินเห็นว่า เช่นนี้เป็นการทรมาณกันเกินไปสำหรับ จำปารินจึงหักใจ ทรมาณใจของเขาเอง ด้วยการขอให้จำปาแต่งงาน เลียกับเรื่องเพื่อนรักของเขา ซึ่งเผ่าจงรักภักดีต่อจำปามาโดยไม่เสื่อมคลายนับแต่ได้พบและรู้จักกันมา

นอกจากจำปา วิถีชีวิตของรินยังได้มาพบกับ “ละเมียด” ธิดาสาวของขุนนางผู้มีตระกูล รินมองเห็นละเมียดสวยเหมือนนางกิริ ที่เขาเคยเห็นรูปน่านมาแล้ว ละเมียดเป็นผู้หญิงที่ทั้งสวย ฉลาดและเข้มแข็ง หล่อนรักรินเพราะความเป็นลูกผู้ชายนักรบผู้ทรหดและกล้าหาญ ละเมียดเห็นเหมือนกับความเห็นของท่านเจ้าเมืองและ ความเห็นของพะโป้วว่ารินเกิดมาสมกับที่จะเป็นหัวหน้าคน เพราะ

เขากล้าหาญ เด็ดขาด กล้าตัดสินใจ รับผิดชอบ และกล้าเสียสละ เพื่อส่วนรวม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้หาได้น้อยเต็มทีในตัว นายเสถียรที่เผชิญได้มาเป็นสามีของหล่อน ละเมียดรู้จักรื่นครั้งแรกในฐานะที่เขาได้ช่วยชีวิตหล่อนให้พ้นจากพวกปล้น เมื่อครั้งหล่อนยังเป็นอิสระแก่ตัว แต่ก็เป็นการพบกันที่สายไปเสียแล้ว เพราะรื่นได้เป็นกรรมสิทธิ์ของขลุ่ยใจไปแล้วตั้งแต่ในตอนนั้น

ละเมียดบำเพ็ญตนเป็นทั้งคู่รักและมิตรที่ซื่อสัตย์ของรื่น หล่อนให้คำตักเตือน ให้กำลังใจและให้คำแนะนำจะเป็นประโยชน์แก่งานของรื่นและตัวรื่นเอง ในยามที่ไข้ทรพิษลูกกลมระบาดเข้ามาที่คลองสวนหมาก จนผู้คนตายไปราวกับใบไม้ร่วง รวมทั้งลูกชายคนโตของรื่นด้วย ละเมียดก็อุตส่าห์ทรากตรากายไปกับท่านเจ้าเมือง ไปปลุกปลอบใจรื่นที่พาพวกพ้องอพยพไปอยู่ป่า ให้กลับมาสร้างบ้านเมืองใหม่ สร้างคลองสวนหมากให้เป็นตำบลเหมือนกับที่รื่นได้เคยไฝฝืนไว้ แล้วรื่นก็กลับมาเริ่มต้นชีวิตและสร้างปัจจุบันและอนาคตของชาวคลองสวนหมากกันใหม่ ปลุกกำลังใจให้ชาวคลองสวนหมากเห็นว่า ภัยธรรมชาตินั้นจะมีอิทธิพลก็เพียงชั่วระยะหนึ่ง แต่อิทธิพลกำลังใจของมนุษย์นั้น ถ้ารวมกันแล้ว ย่อมชนะภัยใด ๆ ทั้งสิ้น

ขณะนี้ รื่นจึงรักละเมียดอย่างเทิดทูน ยกย่อง และไฝหาอยู่ในหัวใจของเขาเสมอมา

รื่นคงต่อสู้ต่อไป และด้วยความร่วมมือของเพื่อนชาวคลอง

สวนหมากก็ช่วยกันเลื่อนฐานะจากหมู่บ้านเป็นตำบล และตัวรีนเอง ทั้งๆ ที่เป็นคนมาจากถิ่นอื่น แต่ชาวคลองสวนหมากก็เต็มใจมอบตำแหน่ง “ผู้ใหญ่บ้าน” และต่อมาก็ “กำนัน” ให้แก่รีน อาศัยไหวพริบ ความสามารถในการดำเนินงานความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ กิจการค้าไม้ของรีนก็กว้างขวางและได้รับความนิยมเชื่อถือจากทั้งคนที่ตัดไม้ให้เขาและจากพ่อค้าผู้รับซื้อไม้ เมื่อไม้เบญจพรรณกำลังจะลดน้อยลง รีนก็หันมาค้าไม้ยางซึ่งเป็นของใหม่ แต่ก็เป็นที่นิยมและได้ราคาดี ผลที่สุด ชาวคลองสวนหมากก็ยอมรับว่า ด้วยความตั้งใจจริง ความอดุสาหะโดยไม่ย่อท้อ ความกล้าหาญพอที่จะเสี่ยงและความซื่อตรงต่อกันในระหว่างผู้ร่วมงาน มนุษย์เราสามารถที่จะสร้างอะไรต่ออะไรที่ดูจะเป็นไปไม่ได้มัน มันเป็นไปได้ชั้นได้อยู่เสมอ เหมือนกับรีน ลูกทิดรุ่ง คนถิ่นอื่น เร่เรือมาจากวังแฉม มาริเริ่มบุกเบิกทาง เป็นผู้นำพวกเขา สร้างคลองสวนหมากให้เป็นชุมชนที่มีอนาคตสำหรับลูก หลานเหลน ของเขาต่อไป แม้พวกเขาจะตายไปแล้ว แต่คลองสวนหมากยังคงอยู่เป็นถิ่นฐานให้ลูกหลานเหลนของเขาได้อยู่อย่างมีความสุข และมีหนทางที่จะสร้างอนาคตต่อไป

รีน ลูกทิดรุ่ง ได้กลายเป็น ผู้ใหญ่รีน กำนันรีน แล้วก็ “ขุนนิคมบริบาล” เพราะเขาได้เป็นผู้นำสร้างคลองสวนหมากให้กลายเป็น “ทุ่งมหाराช” อันเป็นความสุข และอนาคตของลูกหลานเหลนชาวคลองสวนหมากตลอดไป

“เรียมเอง” ได้ให้ละเมียดพูดถึงความหมายแห่งค่าของชีวิต ว่า “ชีวิตมีค่าอะไรถ้ามันจะราบรื่นไปเสียทุกอย่าง ปราศจากอุปสรรคที่จะดันรนปราศจากอันตรายที่จะต่อสู้อยู่ และปราศจากผู้ที่ จะร่วมรับความสุข ความภาคภูมิใจ เพราะชัยชนะที่เราได้รับมา”

รีน ผู้มองเห็นความหมายแห่งค่าของชีวิต เขาจึงใช้ชีวิต เสียอย่างสอดคล้องกับค่าของความเป็นมนุษย์

กรรม...ลิขิตชีวิตของมนุษย์
แต่...มนุษย์ก็เป็นผู้ลิขิตกรรมนั้นขึ้นเอง

แต่กรรมของมนุษย์นั้น มิใช่เพียงกรรมที่ทำขึ้นโดยเจตนาเท่านั้น แต่ยังมีกรรมที่ทำขึ้นโดยบังเอิญด้วย เช่น การที่เราเดินไปเหยียบย่ำสิ่งมีชีวิตเล็กๆ หรือการที่เราพูดจาไม่ดีกับผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว เป็นต้น กรรมเหล่านี้ก็ส่งผลให้เราต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏจักรของชีวิตต่อไป

กรรมที่มนุษย์ทำขึ้นนั้น มีทั้งกรรมที่ดีและกรรมที่ชั่ว แต่กรรมที่ดีนั้นจะส่งผลให้เราเกิดในภพที่ดีและมีชีวิตที่ดีต่อไป ส่วนกรรมที่ชั่วนั้นจะส่งผลให้เราเกิดในภพที่ต่ำและมีชีวิตที่ทุกข์ทรมานต่อไป การที่เราจะทำกรรมที่ดีได้นั้น ต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์และตั้งใจที่จะทำความดีจริงๆ ไม่ใช่ทำดีเพียงเพื่อหวังผลตอบแทนเท่านั้น

กรรมที่มนุษย์ทำขึ้นนั้น มีทั้งกรรมที่ดีและกรรมที่ชั่ว แต่กรรมที่ดีนั้นจะส่งผลให้เราเกิดในภพที่ดีและมีชีวิตที่ดีต่อไป ส่วนกรรมที่ชั่วนั้นจะส่งผลให้เราเกิดในภพที่ต่ำและมีชีวิตที่ทุกข์ทรมานต่อไป การที่เราจะทำกรรมที่ดีได้นั้น ต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์และตั้งใจที่จะทำความดีจริงๆ ไม่ใช่ทำดีเพียงเพื่อหวังผลตอบแทนเท่านั้น

ศัลยา

ผู้มีวาสนาน้อย

จากเรื่อง นีแหละโลก
ของ 'ดอกไม้มืด'

วาสนา คืออะไร? พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายว่าวาสนาคือ สิ่งที่มีอยู่ในจิตใจ ความรู้ที่ได้จากความ จำ หรือความประพฤติติดมาจากชาติก่อน บุญหรือบาป ที่ได้ อบรมมา จรรยาที่ประพฤติจนชินกุศลที่ทำให้ได้ลาภยศ

เช่นนี้ คำ วาสนา จึงเป็นคำที่ใช้กันติดปากอยู่เสมอว่า วาสนา ดี หรือวาสนาไม่ดี หรือ ไม่มีวาสนา เป็นต้น ซึ่งการที่จะเอ่ยว่า วาสนาของใครดีหรือไม่ดีเพียงไร และวาสนาของใครจะมีมากหรือน้อยแค่ไหน คำกล่าวนั้นย่อมเนื่องมาจากการกล่าว และรำพึงถึง เหตุการณ์ความเป็นไปในชีวิตของบุคคลผู้นั้นเป็นมูลเหตุ เช่นเดียว

กับที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ว่า "ศัลยา" แห่งเรื่องนี้เป็น **แหละโลก** และ วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย ของ "ดอกไม้สด" เป็น ผู้มีวาสนาน้อยก็เนื่องด้วย เหตุการณ์ในชีวิตของศัลยาทั้งทีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ในเรื่องนี้เป็น แหละโลก และเมื่อสิ้นชีวิตแล้วใน วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย ได้ชวนให้ข้าพเจ้า คิดไปเช่นนั้น

ทั้งๆ ที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ว่า ศัลยา เป็นผู้มีวาสนาน้อย แต่หลายท่านที่ได้อ่าน **นี่แหละโลก** ได้รู้จักชีวิตของศัลยา แล้วอาจจะไม่คิดเช่นนั้นก็ได้และอาจจะคิดว่าชีวิตของศัลยาเป็นชีวิตที่อุดมและน่า อิจฉาอยู่ไม่น้อย ข้อนี้อาจจะจริง ถ้าจะคิดในแง่ของลาภยศ สรรเสริญ และศักดิ์ตระกูล เพราะศัลยาเป็นทั้งธิดาและหลานของพระยา ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์ที่สูงและอยู่ในฐานะที่ได้รับการเคารพยกย่อง ศัลยา อยู่ตึกอันโก้หรู มีบริเวณกว้างขวางสง่างามถึงขนาดสร้างสนาม เทนนิสในบ้านได้ ซึ่งน้อยคนนักที่จะสามารถมีได้ พี่น้องของศัลยา ทั้งหญิงชายล้วนหน้าตาสวยงามแจ่มใส ซึ่งน่านำความชื่นชมมาสู่ ศัลยาเป็นอันมาก ศัลยาเป็นคนสำคัญในบ้านเพราะ ศัลยาเป็นผู้ ดูแลให้มีความสุขแก่คุณตาผู้มีจักขุพิการ เป็นผู้ทุ่มแรงให้แก่บรรดา พี่น้องสาว ๆ ให้ได้อาศัยไหว้วานในยามที่เขาเหล่านั้นต้องการละ หน้าที่เพื่อไปหาความสำราญ และเป็นทีระบาย ในเมื่อพี่น้องสาว ๆ เหล่านั้นต้องการจะหาความสุขด้วยการเียนยของตนเอง และนินทา คนอื่น ฉะนั้น ศัลยา จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อครอบครัวของตน ดังกล่าวแล้ว

พี่ๆ ผู้ชายของคัลยา เป็นชายหนุ่มหน้าตาคมสันและโก้ อยู่ในวงสมาคมของคนรู้ พี่น้องสาวๆ ของคัลยา ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนสวยอย่างหาตัวจับยากส่วนคัลยาเองไม่เคยมีใครชมว่าสวย และภาพที่สะท้อนจากกระจกเงาก็ยืนยันคำที่ไร้ค่าขมนี้ ฉะนั้น คัลยาจึงไม่พยายามที่จะส่งเสริมให้ตนเองสวยงามขึ้นในทางหนึ่งทางใดเลยแม้แต่น้อย ตรงกันข้าม ยิ่งพี่น้องสาวๆ ของคัลยาแต่งตัวสะสวยงดงามและเสริมจริตให้แพรวพราวมากขึ้นเพียงไร คัลยาก็ยิ่งแต่งตัวและทำตนให้ห่างไกล ความเด่น สะดุดตา มากยิ่งขึ้นเพียงนั้น ฉะนั้นจึงมีบุคคลจำนวนน้อยเหลือเกินที่จะมองเห็นว่า คัลยามีความงดงามสิ่งใดตามลักษณะของหญิงอยู่บ้างแม้จะมีเพื่อนฝูงหลายคนกล่าวว่า คัลยานั้น มีดวงตางามนักก็ตาม

ชีวิตประจำวันของคัลยา คือ การปรนนิบัติดูแลคนตาผู้มีจักรุพิการให้ได้รับความสะดวกสบายและความผาสุกตามควรที่ตนจะทำได้ ด้วยการดูแลเครื่องนุ่งห่ม อาหาร การพักผ่อน ตลอดจนทั้งอ่านหนังสือให้ฟัง และเป็นเพื่อนสนทนาเพื่อแก้เหงาและเพื่อมิให้คุณตา รู้สึกว่าโลกนี้มีมืดเกินไปสำหรับท่านที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป คัลยารับทำหน้าที่เป็นทั้ง ดวงตา และเพื่อนของคุณตาด้วยความตั้งใจ อันเนื่องมาจากความสงสารและเห็นใจ คัลยามีได้คิดถึงบุญในขณะที่ทำหน้าที่นี้ แต่คัลยาคิดถึงหน้าที่ทั้งในฐานะของลูกหลานและเพื่อนมนุษย์ คัลยาจึงค่อยกลายเป็นความจำเป็นของคุณตาทีละน้อยโดยไม่รู้ตัว เพราะความสงสารเห็นใจได้ค่อยกลายเป็นหน้าที่ไปเสียแล้ว

ทั้งนี้รวมไปถึงคุณหญิงลมุล ผู้มารดาและพี่ๆ น้องๆ ด้วยที่รู้สึกว่าการดูแลให้ความสุขสบายแก่คุณตานั้นเป็นหน้าที่ของคัลยาโดยเฉพาะ

แม้ใจจะรักในการประพาศความดีเพียงไรก็ตาม แต่คัลยาก็ยังอยู่ในวัยสาว ที่รักความสนุกสนานร่าเริง ความแจ่มใสตามที่วัยเรียกกร้อง ฉะนั้นความสุขของคัลยาคือเมื่อได้มีโอกาสลงสนามเทนนิสร่วมกับพี่ๆ น้องๆ เพื่อเล่นเทนนิสให้สนุกให้เก่งชำนาญยิ่งขึ้น มิใช่เพื่อหวังจะโชว์เครื่องแต่งตัวกีฬาที่ทันสมัยแต่ประการใด ฉะนั้นแม่จินตนา พี่สาวใหญ่ผู้ชอบทำสวยและชดช้อยเพื่อให้เป็นหญิงอ่อนแอ้น กับเลขาพี่สาวคนรอง จะประกวดประชันการแต่งกายกันเพียงใดก็ตาม คัลยาก็ไม่เคยร่วมการประกวดด้วย ขอแต่เพียงให้ได้เล่นเทนนิสสมใจอยากเท่านั้น และ ณ สนามเทนนิสนี้ ในบางครั้งแม้พี่สาวน้องสาวของคัลยา จะใช้เป็นสนามเลี้ยงพวงมาลัยเลือกคู่ไปด้วยคัลยาก็คงไม่ยอมเข้าเวทีเลี้ยงพวงมาลัยเลือกคู่ นั้น นอกจากจะเกิดความละอายแทนในจิตกริยาที่ชมดชม้ายเกินกุลสตรีของจินตนา และทำทางประชันขันแข่งแย่งคู่กับพี่สาวใหญ่ของชนิษฐา น้องสุดท้อง

จะเป็นบุญหรือกรรมก็ยากที่จะกล่าวธรรมชาติจึงได้สร้างให้คัลยาเป็นผู้ประณีตในความคิดและการกระทำ โดยเฉพาะต่อผู้อื่น ฉะนั้นแม้คัลยาจะเกิดในครอบครัวใหญ่ มีพี่น้องมากมายหลายคน

แต่ก็มีอยู่บ่อยๆ ที่ศัลยารู้สึกคล้ายกับอยู่คนเดียว มนตรี พี่ชายใหญ่ ที่ศัลยารักเคารพและนิยมในอัธยาศัยและจิตใจ ก็อยู่ห่างไกล และ เผอิญ นุหงามภรรยาของมนตรีเป็นบุคคลที่ไม่ชอบใช้ความคิดในการ กระทำและวาทะของตนจึงเป็นเสมือนฉากม่านที่กั้นศัลยามีให้ได้ใกล้ พี่ชายที่รัก พี่ น้องสาวๆ ที่อยู่ร่วมบ้านนั้นพึงพอใจที่จะสนทนาใน เรื่องเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและเรื่องผู้ชาย มากกว่าเรื่องอื่นเพราะ เป็นเรื่องที่วัยรุ่นสาว พึงใส่ใจ ฉะนั้น เพื่อนของศัลยาในบ้านนี้ก็คือน หนังสือนั่น ซึ่งศัลยาถือว่าเป็นเพื่อนที่มีค่าทางใจอย่างสูง และในยามที่ มีโอกาส ศัลยาก็พึงพอใจที่จะได้สนทนากับยุพา เพื่อนหญิงบ้านใกล้ ที่มีความคิดและความรู้สึกใกล้เคียงกัน

ฉะนี้ พี่น้อง เพื่อนฝูงทุกคนจึงเห็นว่าศัลยา เป็นผู้มีความ สันโดษมักน้อย และชอบหาความสุขด้วยชีวิตที่ง่าย ๆ ศัลยาเป็นที่รัก ของพี่น้องเพราะยอมเป็นที่รับระบายนามณ์ของเขาเหล่านั้นและ เต็มใจให้แรงเขาอาศัยและให้คำปลอบใจ เมื่อเขาข่มขู่ แต่ในส่วน ตัวศัลยาเอง จะทุกข์สุขประการใดศัลยามีได้เคยเอ่ยให้เป็นที่รำคาญ หูและปับทอนความสุขรื่นรมย์ใจของบรรดาพี่น้องทั้งหลายเลย

คำกล่าวที่ว่า ใครมักมากก็ได้มาก ใครมักน้อยก็ได้น้อย เป็น ความจริงที่ใช้ได้ในกรณีศัลยา ที่ไม่เคยได้สิ่งใดมากหรือทำผู้อื่น เพราะไม่เคยแสดงความปรารถนาว่าอยากได้สิ่งใด ทั้งนี้มิใช่ว่าศัลยา หลุดล่องพ้นห่วงแห่งความปรารถนาแล้วหามีได้ แต่ความละเอียดที่ จะแสดงความปรารถนาให้ผู้อื่นเห็นนั้นมีมากกว่า ความเป็นผู้ที่ได้

รับการชดเชยแล้วโดยธรรมชาติได้เตือนให้ศัลยาระลึกว่า ความเป็นผู้ที่ได้รับการชดเชยแล้วโดยธรรมชาติได้เตือนให้ศัลยาระลึกว่า ความละเอียด เป็นธรรมชาติวิสัยที่มนุษย์จะพึงมี ฉะนั้นจึงมีน้อยคนนัก หรือแทบไม่มีใครเลยที่จะล่วงรู้ว่า ศัลยามีความปรารถนา เช่นเดียวกับหญิงสาวทั่วไป คือปรารถนาเพื่อน ปรารถนาความสนุกสนานแต่ขอให้เป็นการตามรสนิยมและความรู้สึกความคิดของศัลยา ศัลยาไม่อาจจะรับเพียงแต่ ใครสักคนหนึ่ง เช่น สโรช ที่พี่ชายใหญ่ชักนำมาให้เป็นเพื่อนเพราะความหมายของคำว่าเพื่อนนั้น ก็นึกความไกลและลึกซึ่งสำหรับคนมีกรรมที่เกิดมาเป็นคนช่างคิดอย่างศัลยา ผู้เห็นว่าเพื่อน ย่อมหมายถึง ผู้ที่มีความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิดและรสนิยมที่คล้ายคลึงกัน จึงสมควรที่จะเป็นเพื่อนกัน และขยายความเป็นเพื่อนนั้นออกไปได้ถึงขั้นที่ไกลกว่านั้น

ฉะนั้นเมื่อศัลยาได้พบและรู้จักกับทวิช นายทหารเรือหนุ่มที่มีรสนิยมคล้ายคลึงกันในเรื่องหนังสือและดนตรี และสามารถที่จะคุยกันให้เข้าใจได้ในเรื่องอื่นๆ ด้วย ศัลยาจึงรู้สึกว่ามีมิตรภาพครั้งนี้มีความสำคัญและความหมายสำหรับตนมากอยู่ที่เดียว แต่เท่าที่จำความได้ ในชีวิตของศัลยายังไม่เคยได้พบความสมปรารถนาดังที่เคยหวังหรือใครจะให้ เป็นเลขสักครั้ง ศัลยาอยากจะให้พี่น้องของตนมีความรักใคร่กลมเกลียวกันเหมือนพี่น้องในครอบครัวของยูพา และเพราะศัลยารักยูพามาก เนื่องด้วยอุปนิสัยใจคอและความคิดที่คล้ายคลึงกัน ศัลยาจึงคิดว่า ถ้ายูพาได้แต่งงานกับมนตรี พี่ชาย

ใหญ่ของตนคงจะมีความสุขอย่างหาที่เปรียบมิได้ แต่มนตรีพี่ชาย
 ที่ดูมีความคิดละเอียดอ่อนกลับพลัดผลไปร่วมหลงโรงกับบุหงา
 ผู้หญิงที่คิดอะไรตื้นๆ และง่าย ๆ ฉะนั้น ศัลยา จึงมีเคยกลัวที่จะหวัง
 อะไร เพราะดูจะเป็นของธรรมดาเสียแล้วที่ความหวังของศัลยานั้น
 มักจะเดินเป็นเส้นขนานกับความสมหวัง ฉะนั้น ศัลยาจึงพึงพอใจ
 แต่เพียงมิตรภาพที่ทวิซหอบยื่นให้

ความสะกดกลั้นอารมณ์ และความรู้สึกต่อความไม่พึงพอใจ
 ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเป็นกิจวัตรประจำวันทำให้หัวใจของศัลยา
 อ่อนแอลง แม้กำลังใจจะยังเข้มแข็งอยู่ก็ตาม ฉะนั้นหลังจากที่ศัลยา
 ต้องตรากตรำพยาบาลคุณตา ซึ่งป่วยหนักและเหน็ดเหนื่อยกับ
 งานศพของท่านแล้ว ศัลยาจึงรู้สึกเหมือนหัวใจจะขาดด้วยความ
 ขยะแขยงสมเพช เมื่อได้ยินคำสารภาพรักของนายชิต ลูกแม่นม
 ของทวิซ ผู้มากด้วยเล่ห์เหลี่ยมแต่ก็ซื่อกับบุคคลที่ควรเชื่อในยาม
 ที่มีความทุกข์และจิตใจกำลังระส่ำระสาย คำสารภาพรักของบุรุษที่
 พึ่งปรารถนา อาจจะเป็นเหมือนน้ำอมฤตมาขโลมใจ แต่คำสารภาพ
 รักของบุรุษที่ไม่คู่ควรนั้น ย่อมนำความน่าสมเพชมาสู่ทั้งกับตัวเอง
 และกับบุรุษผู้นั้น ศัลยา ไม่คว่ำครวญกับวาสนาของตนเอง แต่ก็อด
 ที่จะสมเพชตัวเองไม่ได้

ศัลยากำลังเคืองเคืองและเลื่อยล่อย ความโล่งใจของพี่น้องคง
 มีเพียงการสนทนาปราศรัย เพราะทุกคนก็ยุ่งด้วยกิจธุระของตนเอง

ไม่มีเวลาพอที่จะสนใจและสังเกตความผ่ายผอมทรุดโทรมของ คัลยา ความสุขที่ยังมีอยู่ก็คือ การได้พบและสนทนากับยุพา เพื่อน ที่ถูกต้องรสนิยมกัน และแล้ววันที่หัวใจของคัลยา จะหยุดสงบนิ่ง ก็คือวันที่ยุพาเพื่อนรักนำข่าวมาบอกว่า บัดนี้ หล่อนกำลังจะหมั้นกับ ทวิช นายทหารเรือหนุ่มคนนั้นแล้ว ยุพาผู้โชคดีเสมอ ยุพาผู้มีวาสนา ดี รวยรูป รวยยศ รวยทรัพย์ และรวยความรักทั้งจากบิดามารดา พี่ น้องและชายที่หล่อนปรารถนา

ด้วยความจริงใจ คัลยา ตีใจที่เพื่อนรักมีความสุขและสม ปรารถนาตามที่หวังไว้ คัลยาไม่อิจฉายุพaley เพราะยุพาเป็นเพื่อน คนเดียวที่เข้าใจกันแต่หัวใจของคัลยาบอบช้ำมาพอแล้ว ฉะนั้นมัน จึงไม่ยอมอนุญาตให้คัลยาได้อยู่อำนวยการแก่เพื่อนรักในวันมงคล ยิ่งนั้น คัลยาจากเพื่อนฝูงมิตรสหายจากญาติพี่น้อง และจากโลกที่ คัลยาเคยซื่อตรงจงรักไปอย่างง่ายๆ ไปจากความระลึกถึงและความ อาดูรเพียงผิวเผินของบุคคลรอบข้างที่เคยอยู่และเคยเห็นกัน

จินตนา พี่สาวใหญ่แต่งงานกับสโรช ผู้ชายที่หล่อนจับได้ติด ในที่สุดเลขาพี่สาวรองแต่งงานกับสนองชายหนุ่มธรรมดาคนหนึ่ง ปชาพี่ชายคนรองแต่งงานกับ สาหรี น้องสาวของยุพา และยุพา เพื่อนรักก็ได้แต่งงานกับทวิชตามที่มันหมายไว้ ทุกคนมีความสุข ตามบุญวาสนาที่ได้สร้างสมไว้ และเกือบทุกคนลืมและไม่มีเวลาพอ ที่จะคิดถึงคัลยา เพราะความสุขได้เข้ามาบดบังความเศร้าเสียสิ้น

แม้แต่ยุพา เพื่อนรักและคิดถึงศัลยา ก็ในยามที่หล่อนปรารถนา
เพื่อนคู่ใจให้มาร่วมรับฟัง ความสุขและความปรารถนาของหล่อน
เท่านั้น!

อนิจจา! ศัลยา ผู้มีวาสนาน้อย

ชาลินี

ผู้หลงเงา

จากเรื่อง เงา
ของ 'โรสลาเรน'

รูปสวย รวยทรัพย์ ปริญญายาว นี่คือเกณฑ์แห่งเป้าหมายในการเลือกคู่ของชาลินี หญิงสาวที่มีนามอันแปลได้ว่า ตาข่ายที่เตรียมพร้อมจะเหยี่ยวออกคลุมเหยื่อที่เข้าเกณฑ์ที่หล่อนได้ตั้งไว้

ชาลินี เป็นหญิงสาวที่มีความสวยสดงดงามอย่างยากที่จะหาหญิงใดเทียบรูปทรงโปร่งบาง อ่อนแอ้น ผิวพรรณสดใส เชื่อชาติตระกูลดี มีทรัพย์ คล่องแคล่วเป็นสง่าในสังคม เพราะความที่เจนในการออกแขกอยู่เสมอทั้งในประเทศและนอกประเทศ ชายใดที่เห็นต้องมองตาม หญิงใดเห็นอดชื่นชมและถอนใจให้แก่ตัวเองไม่ได้ว่า ทำไมจึงไม่เพียงพร้อมเหมือนหล่อนชาลินีบ้าง?

ยังมีมาก ยิ่งโลกมาก ยิ่งมีน้อย ยิ่งสันโดษ คำกล่าวนี้จะเป็นความจริงมากน้อยเพียงใดก็ตาม แต่อย่างน้อยที่สุดก็มีความจริงสำหรับซาลินี ยังมีมากยิ่งโลกมาก ชะรอยซาลินีจะกลัวทรัพย์สินหมด เกียรติเสื่อม ความงามเฉาหรืออย่างไร ซาลินีจึงตั้งเป้าหมายและวางแผนชีวิตของตนให้เดินไปสู่ทางแห่งความโลภ ทางแห่งความดิ้นรน ยิ่งขึ้นๆ จนกระทั่ง ท่านชายสวัสดิ์ซึ่งซาลินีบูชา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ของซาลินีอดที่จะออกโอรสธูตรัสไม่ได้ว่า ถ้าจะแปลงชื่อของซาลินีเป็นอีกอย่างหนึ่ง ก็จะต้องแปลว่า ดัชนีอันเป็นบ่อเกิดของกิเลสความชั่วร้ายทั้งปวง

ซาลินีเคยปฏิญาณกับตัวเองไว้ว่าตนจะต้องเป็น **ที่สุด** ในทุกสิ่งทุกอย่างและทุกเหตุการณ์ และหล่อนก็ได้เป็น **ที่สุด** สมดังที่ปฏิญาณไว้ เพียงแต่ว่ามันไม่ใช่ **ที่สุด** อย่างที่หล่อนปรารถนาเท่านั้น

สิ่งที่เป็**นที่สุด**แห่งยอดปรารถนาของซาลินีในขณะนี้ คือ ท่านชายสวัสดิ์เพราะท่านรูปงามสวยสง่า งามอย่างที่หญิงเช่นซาลินียินดีที่จะตกนรก ถ้าหากพระยามัจจุราชจะมีรูปงามอย่างท่านชายสวัสดิ์ ท่านร่ำรวยมหาศาล ปราสาทโบราณของท่านนั้นล้วนแล้วไปด้วยสิ่งของอันล้ำค่ายากที่จะหาใครมีเทียบเท่าเสียแต่ว่า บรรดาภาคในปราสาทนั้นดูช่างทึบทึมอย่างไรชอบกล แล้วก็วังเวงเย็นเยือกเข้าหัวใจ ยิ่งกว่านั้นเข้าหาสบรวารของท่านแต่ละคนก็ล้วนแล้วแต่มีใบหน้าอันชวนให้ผู้เห็นต้องสะดุ้งถอยหลัง และอาจวิงหนีถ้าหากพบกันตัวต่อตัว โดยเฉพาะในสถานที่อันเย็นยะเยือกเช่นนั้น

หากจะมีคุณสมบัติข้อใดของท่านชายวสวัตที่ยังดูคลุมเคลืออยู่ สำหรับชาลินีก็คือท่านมีปริญญาหรือเปล่า? แต่ข้อนี้ชาลินีก็ตัดทิ้งไปได้ ไม่ต้องคิดเพราะท่านชายเองเคยรับสั่งว่าไม่มีที่ไหนในโลกนี้ที่ท่านไม่เคยไป ยุโรป อเมริกา ฯลฯ ท่านไปเสียหลายครั้งแล้ว และยังท่านรับสั่งอะไรๆ ก็มีความหมายแหลมคม กระทบใจคนฟังชวนให้คนฉลาดคิดตาม ชาลินีจึงสรุปว่าอย่างไรเสียท่านต้องมีปริญญายาวแน่นอน ยิ่งกว่านั้นท่านยังผนวกเกณฑ์ของชาลินีให้มีภาษีเพิ่มขึ้นอีก คือ ท่านเป็นถึง ท่านชาย แม้จะเป็น ท่านชาย ที่ไม่เคยมีใครสามารถบอกได้ชัดเจนเลยว่า ท่านเป็น ท่านชาย แม้จะเป็นท่านชาย ที่ไม่เคยมีใครสามารถบอกได้ชัดเจนเลยว่า ท่านเป็น ท่านชาย ว่างไหนก็ตามแต่ชาลินีก็เห็นว่า การที่ทุกๆ คนต่างยอมรับฐานันดรศักดิ์ของท่านกันทั่วไปก็เป็นการเพียงพอแล้ว และมีใครคนไหนบ้างที่มีราศรีมุดมองเท่า ท่านอยู่ที่ใด ท่านก็เปรียบประดุจความสว่างเรือเรืองของที่นั่น ฉะนั้น ชาลินีจึงยิ่งมั่นใจหมายว่าไม่มีชายใดในโลกจะเหมาะสมกับหล่อนเท่าท่านชายวสวัต และไม่มีหญิงใดในโลกนี้จะเหมาะสมกับตำแหน่ง หม่อม ของท่านชายวสวัตเท่าชาลินี

ชาลินีตั้งปณิธานว่า หล่อนจำเป็นต้องเป็น หม่อม ของท่านชายวสวัตให้ได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดที่จะทำให้หล่อนสมปรารถนา หล่อนยินดีจะทำทั้งสิ้น ทำโดยไม่เลือกไม่ว่าจะเป็นวิธีบาปหรือบุญ เพราะว่า บาปอยู่ที่ไหน? ใครบอกได้? หรือบอกได้ แต่จะหาพยานยืนยันให้ชาลินีเห็นจริงได้สักนิดหรือไม่เล่า? อะไรๆ ก็ไม่จริงเท่ากับ

ความรู้สึกที่ว่า “ท่านชายสวัสดิ์เป็นยอดปรารถนาของชาลินี” ฉะนั้น ชาลินีจะต้องหาวิธีให้ได้ท่านเป็นกรรมสิทธิ์ให้จงได้

ชาลินีเริ่มวิธีการของหล่อนตามแบบของสาวผู้เจนสังคม ข้าของเวทริกหล่อนจึงมักจะทำท่าไร้เดียงสาต่อหน้าท่านชายเพื่อที่จะเป็นโอกาสให้ได้พูดหรือทำอะไรๆ ที่มองดูไม่น่าเกลียด และ นำให้อภัยสำหรับสาวสวยที่ไร้เดียงสาและเปิดเผยเช่นนั้น

แต่เป็นโชคร้ายของชาลินี ที่ท่านชายสวัสดิ์เป็นผู้ที่มีญาณ พิเศษ ท่านมักจะสามารถมองเห็นทะลุไปเห็นตัวจริง ของบุคคลทั้งหลายอยู่เสมอ ในขณะที่ชาลินีมักจะมอง เจา และไขว่คว้า เจา ให้ พัลวันไป ตัวจริง ของมนุษย์มักจะก่อทุกข์ให้ท่านชายสวัสดิ์ ในขณะที่ เจา เป็นความสุขของชาลินี

ตัวจริง ของผู้หญิงอย่างชาลินีนี้แหละที่เพิ่มพูนทุกข์และ เพิ่ม งานให้แก่ท่านชายสวัสดิ์มากขึ้น ทำให้ท่านเหนื่อยหน่ายและ หทัยแข็งยิ่งขึ้นฉะนั้นเมื่อท่านชายสวัสดิ์ได้พบ “เจริญขวัญ” สาว น้อยผู้มีผิวเรื่อใส บอบบางน่ารักเหมือนตุ๊กตางาและมีอุดมคติว่า ยิ่ง มีน้อย ยิ่งสันโดษ ท่านชายจึงรู้สึกชื่นบาน อิ่มหทัย ให้คารวะและ ทรงปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะได้เห็นมนุษย์ในโลกนี้มี ตัวจริง เหมือน อย่างเจริญขวัญให้มากขึ้น เพื่อความสันติสุขในหมู่มนุษย์เอง แต่... ท่านชายสวัสดิ์อดที่จะรำพึงในหทัยไม่ได้ว่า “ท่าจะสิ้นหวัง” เพราะ มนุษย์นั้นชอบไขว่คว้า เจา มากกว่า ของจริง ของชีวิต และในขณะที่ เดียวกันก็สร้าง ฉาก อำพราง ตัวจริง ของตัวเองไว้ เพราะเชื่อว่า

ไม่มีมนุษย์อื่นใดฉลาดพอที่จะล่วงรู้ถึง ใจจริง และมองเห็น ตัวจริง ของคนได้ อนิจจา

ชาลินีไม่เข้าใจเลยว่า เหตุใดท่านชายวสวัตต์ผู้สูงศักดิ์และถือ องค์กร จึงทรงให้ความเป็นกันเองและยกย่องเจริญขวัญเด็กสาวชนบท ที่แสนจะธรรมดาไม่มียศ ไม่มีทรัพย์ ไม่เคยไปเมืองนอก ไม่เคยเข้า สังคม ซึ่งแตกต่างกับชาลินีราวฟ้ากับดิน ชาลินีจึงเต็มไปด้วยความ ชุ่นแค้นและชิงชังเจริญขวัญอย่างไม่มีอะไรเทียบ ฉะนั้น ความอ่อน หวานนอบน้อมของเจริญขวัญที่แสดงต่อชาลินีโดยสม่ำเสมอ นั้น จึงไม่ช่วยให้ชาลินีได้มองเห็น ตัวจริงของเจริญขวัญอย่างที่ท่านชาย วสวัตต์ทรงเห็น เพราะชาลินีมีหัวใจที่คลุมด้วยโลภะ โทสะ และโมหะ อย่างหนาแน่นเสียแล้ว แม้คำรับสั่งของท่านชายวสวัตต์ที่ชาลินีบูชา จะได้ทรงชี้ให้หล่อนรู้จักสำนึกบ้างว่า “ความผิด บาป ต้องได้รับการ ชดใช้เสมอ” ก็ตาม

ทั้งนี้ ชาลินีเชื่อว่า มนุษย์คนใดสร้างบาปให้แก่ใคร มนุษย์คน นั้นต้องได้รับการตอบแทนจากมนุษย์ที่ถูกเจ็บคนนั้นเอง จึงจะสาสม และยุติธรรมการที่จะปล่อยหรือคอยให้คนนั้นใช้บาปตามที่ได้ก่อ ไว้ โดยยกภูแห่งกรรมนั้นเป็นสิ่งเป็นไปไม่ได้ ชาลินีไม่เชื่อและคอย ไม่ไหว ฉะนั้นใครที่ก่อความเจ็บใจให้แก่ชาลินีหล่อนจึงต้องจัดการ เองหมดสิ้น โดยไม่พักต้องคิดด้วยว่าความทุกข์หรือความเจ็บใจที่ หล่อนได้รับนั้น หล่อนมีส่วนเป็นต้นเหตุด้วยหรือเปล่า? และชาลินี ก็ทำได้อย่างแนบเนียน เพราะหล่อนเป็นผู้ที่มีวิธีการอันแนบเนียน

เสมอ และหล่อนเชื่อมั่นว่า ทรัพย์ ยศ คืออุปกรณ์ประกอบความสุขของมนุษย์ ซึ่งย่อมพราง ตัวเอง ที่แสนมีดำนั้นได้มิดชิด

ด้วยเหตุฉะนี้ ซาลินีจึงคงไขว่คว้า เजा ต่อไป ไขว่คว้าด้วยความทรนทรุรายร้อนรุ่ม และกระเสือกกระสนมิโยที่ตัวอย่างชีวิตที่ผ่านมาจะชี้ให้เห็นความแน่นอนของ กฎแห่งกรรม นายพลผู้ยิ่งใหญ่ ถูกฟ้าผ่าฆ่าตายคาที่ด้วยกลีบสัตย์ปฏิญาณคำของตัวเอง ในขณะที่คนขับรถซึ่งอยู่ในรถคันเดียวกันไม่เป็นอะไรเลย คุณย่าผู้ยิ่งใหญ่ของซาลินีเองประสบทุกข์ทางใจตลอดเวลาเพราะความที่ท่านมัวหลงคว้า เजा อยู่ตลอดชีวิตของท่าน ในขณะที่คุณดวงแก้วลูกสะใภ้ธรรมดาที่ท่านไม่ยอมรับเพราะเห็นว่าด้อยทรัพย์ ด้อยยศกลับอึมเอบในชีวิต เพราะรู้ว่าความสุขของมนุษย์นั้นอยู่ที่คำสั้นๆ สองคำ คือ ความพอ เท่านั้นเอง แม้กระทั่งท่านชาวยลวัตที่ซาลินีบูชา จะรับสั่งเสมอๆ ว่า “บุญกรรมนั้นดุจดั่งเงาตามตัว ไม่มีใครหนีได้พ้น ได้โอกาสเมื่อไร เป็นให้ผลเมื่อนั้น” ฉะนั้นการที่ได้เกิดเป็นมนุษย์นี้ จึงนับว่าเป็นโชคดีที่สุด ถ้าพ้นจากความเป็นมนุษย์แล้ว ก็หมดโอกาสที่จะทำความดี แต่ซาลินีก็ยังปล่อยให้โอกาสของความโชคดียิ่งที่หล่อนมองไม่เห็นค่าผ่านไปอย่างน่าเสียดาย

เजा นี่หนอช่างมีอิทธิพลนัก ลงได้ล่อให้ใครมัวเมาได้แล้ว ดูจะไม่มีวันหลุดพ้นได้เลย เजा! เजा! ย่อมหนาเข้า ย่อมหนาเข้า หนาเข้าทุกทีแม้ซาลินีจะให้เห็นว่าเมื่อคุณย่าผู้ยิ่งใหญ่ของซาลินีใกล้จะสิ้นใจนั้น ทำไมท่านชาวยลวัตจึงประทับยืนตรงหัวเตียงของคุณย่า

มองดูตระหง่านนำเกรงขาม และคุณย่าก็ดิ้นรนกระวนกระวาย ลึนใจไปในท่ามกลางความหวั่นพร้อใจ แต่เมื่อแม่นมของคุณแม่ของซาลินี ซึ่งเป็นผู้หญิงธรรมดาที่ซาลินีดูถูก เพราะไม่มียศไม่มีทรัพย์ มีแต่จะตั้งหน้าทำบุญทำทานแม่เมตตา ให้ความเอื้ออาทรแก่มนุษย์ตามกำลังของตนโดยสม่ำเสมอ เมื่อแม่นมใกล้จะสิ้นใจ ทำไม... เหตุไรท่านชายวสวัตจึงไปประทับยืนตรงปลายเท้าของแม่นม ทรงยืนอย่างสงบเสงี่ยมให้ความเคารวะ และแม่นมเองก็สิ้นใจด้วยความสงบ แจ่มใส ไม่หวาดหวั่นพร้อใจ ภาพเหล่านี้ซาลินีเห็นออกชัดเจนแต่ไม่เคยคิด ไม่เคยตรอง เพราะเงา ที่ซาลินียึดมั่นได้ปิดบังปัญญาของหล่อนให้มีมิติสนิทแนบ

ฉะนั้น เงา ที่ซาลินีหลง จึงให้ผลเพียงเพื่อให้หล่อนสามารถตัดสิ้นใจลาโลกนี้ไปด้วยยานอนหลับอย่างแรง และเพื่อให้ ท่านชายวสวัต มาทรงยืนคุกคามที่หัวนอนของหล่อนเพื่อที่จะคร่ำวิญญูณของหล่อนไปลงโทษเสียให้สาสมกับความมืดมัวในหัวใจที่หล่อนได้สะสมไว้ตลอดชีวิต

ทำไมหนอ มนุษย์เราจึงชอบหลงแต่ เงา และตามไขว่คว้า เงา ทั้งๆ ที่รู้แก่ใจว่า เอื้อมมี้อออกไปกว่า เงา ครั้งใด ผลที่ได้รับ คือ ความว่างเปล่าที่ไม่มีแก่นสาร แต่กระนั้นมนุษย์ก็ยังสนุกในการที่จะไล่คว้า เงา

ซาลินีที่น่าสงสาร ของจริงมีอยู่ เธอได้เห็นเธอได้รู้ แต่เหตุใดเธอจึงไม่ไล่ใจ มิหนำซ้ำกลับเหยียหยัน

เวลานี้เธออยู่ที่ไหน? บางทีความเมตตาและกุศลกรรมที่
เกิดจากมนุษย์อย่าง “เจริญขวัญ” เท่านั้น ที่อาจจะช่วยแผ่ไปให้เธอ
ได้คลายจากความร้อนของไฟนรกเป็นครั้งคราวได้บ้าง แต่ก็ไม่มีใคร
สามารถช่วยเธอให้รอด หรือชดใช้บาปแทนเธอได้หรอก เพราะบาป
ของใคร บุญของใคร เป็นสิ่งที่แลกกันไม่ได้

เหตุใดหนอ เธอจึงปล่อยให้หมกมุ่นลุ่มหลงอยู่แต่กับ
เงา ซาลินีเธอตอบได้ไหม?

นารานและรุกขมานี

ผู้เป็นเพื่อนร่วมชีวิต

จากเรื่อง นารชีวิต
ของ 'อ.สนิทวงศ์'

ฉันหยิบเสื้อที่เราเคยใช้ปูนอนลงจากที่ๆ แขนงไว้บนฝาผนังแล้วเอาเสื้อนั้นม้วนไว้ข้างโนในบ้าน เสื้อนั้นฉันเอาห่อผ้าใส่ไว้ในห่อนั้นมีข้าวสองหนาน พริกแห้ง มะขาม และเกลือ และขามไม้ของฉันและนาธาน

ฉันเอาเชือกมาผูกที่ปลายเสื้อทั้งสองข้างเพื่อมิให้ของที่ใส่ไว้ตกลงมาในระหว่างทาง ภาชนะสำหรับใช้ในการหุงต้มส่วนมาก ฉันได้เอาไปขายเสียตั้งแต่ครั้งที่เราต้องจัดการรวบรวมเงินค่าเช่านาให้เจ้าของที่ดิน ส่วนหม้อที่ยังเหลืออยู่ฉันแบ่งไว้ให้อิสราสองใบ อีกสองใบฉันเอาติดตัวไปด้วยสำหรับเราจะได้ใช้หุงต้ม ส่วนของหนักๆ

เช่น ไม่สำหรับแม่แบ่งและครกนั้น ฉันต้องเอาทิ้งไว้ที่บ้านเพราะมันหนักเกินที่เราจะเอาไปด้วยได้ ฉันคิดว่า เมื่อเราไปถึงบ้านของลูกชาย ลูกสะใภ้ของเราคงจะช่วยจัดหาเครื่องใช้เหล่านี้ให้เราได้ต่อไปนี้ ฉันเห็นจะไม่ต้องหุงต้มอะไรอีกแล้ว ฉันคิดอย่างเศร้าสลดใจ ทันใดนั้น ฉันก็หวนระลึกถึงสิ่งที่ฉันได้กระทำมาแล้วในสมัยเก่าก่อน เมื่อฉันกับนาธานออกมาอยู่ด้วยกันที่กระท่อมน้อยนี้ใหม่ๆ ฉันเคยออกไปเก็บเชื้อฟืนมาก่อไฟและเอาอาหารใส่ในหม้อแล้วตั้งบนเตาไฟ ฉันเฝ้าดูเปลวไฟที่ลุกโพรงอยู่ภายใต้หม้อ ขณะที่ควันไฟเข้าตาฉันจนรู้สึกแสบตา ฉันรู้สึกเศร้าเสียใจเมื่อคิดถึงสิ่งเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ฉันคงจะต้องหุงหาอาหารในระหว่างทางเพราะเราจะต้องขึ้นภูเขาไปตามทางถนนอย่างน้อยที่สุดสองวัน ฉันจึงเอาที่สำหรับเป่าไฟ และมูลวัวแห้งๆ หกก้อนติดไปด้วยสำหรับทำเชื้อฟืน เราเอาเงินช้อนไว้ได้พียงยี่งั่ว มีเงินสามรูปีของเราเอง และเงินอีกสามรูปีที่เซว่งให้เราจากจำนวนเงินที่เขาหาได้และธนบัตรใบละสิบที่เคนนี่ฝากเซว่งมาให้เรา เมื่อจัดเตรียมของทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ฉันได้หยิบเงินออกมานับดูแล้วเอาห่อผ้าห่อเหน็บไว้ที่เอวอย่างมิดชิด ในที่สุดก็เตรียมตัวพร้อมสำหรับจะออกเดินทางไปจากบ้านเก่าของเรา

ใจให้ภรรยาฉันฟัง... จึงออกไปในรถไปพักนอนที่อื่น... ๒๗๕

ความข้างบนนี้ ย่อมบรรยายภาพให้เห็นถึงความรู้สึกที่แสนเศร้าและแสนอาลัยของ “รุกขมานี” ในยามที่จะต้องพลัดพรากจากบ้าน ที่แม้จะเล็กคับแคบมอซอ แต่มันก็เป็นเรือนหอของหล่อน และ “นาธาน” เป็นเรือนหอที่นาธานได้สร้างด้วยน้ำมือและน้ำพัก

น้ำแรงของเขาแต่คนเดียวโดยตลอดโดยมียอมให้ผู้ใดมีส่วนช่วยเหลือ เพราะน้ำรักที่เขามีต่อรุกขมานีนั่นใหญ่หลวงนัก เขาจึงต้องการจะเป็นผู้ที่สร้างเรือนหอสำหรับคู่ชีวิตของเขาด้วยตัวของเขาเองแต่ผู้เดียว

ในเรือนหอที่มองดูเหมือน “กะต๊อบ” ในสายตาของผู้มั่งคั่งทั้งหลายหลังนี้แหละที่นาธานและรุกขมานีได้อยู่ครองรักครองเรือนกันมาด้วยความผาสุกใจ ซึ่งความยากจนหรือความระทมทุกข์ด้วยความหิวโหย ความตรากตรำทำงานหรือความโหดร้ายของภยธรรมชาติก็หาไม่อำนาจที่จะทำลายความรักและความอบอุ่นใจซึ่งเขาทั้งสองมีให้แก่กันและกันอย่างสมบูรณ์ได้ไม่ในยามสุขเขาสุขด้วยกัน ในยามทุกข์เขาทุกข์ด้วยกัน แต่ความว่าเหวไม่มีโอกาสเข้าครอบครองหัวใจของเขาทั้งสองได้เลย เพราะเขาหลอมหัวใจสองดวงของเขาเข้าเป็นดวงเดียวกันเป็นนิจนิรันดร

รุกขมานีเป็นลูกสาวคนสุดท้ายของ หัวหน้าบ้าน ที่มีฐานะมั่งคั่งพอสมควร หล่อนไม่คุ้นเคยกับการอดอยาก แม้จะไม่มีมากมายเหลือเฟือจนเกินไป แต่หล่อนก็ไม่เคยขาดแคลน บ้านของหล่อนกว้างขวางพอที่พ่อแม่พี่น้องจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสบาย โดยไม่เบียดเสียด แต่เมื่อรุกขมานีแต่งงานกับนาธาน หล่อนต้องพรากจากสิ่งอันเป็นความผาสุกทางกายจนหมดสิ้น แต่รุกขมานีก็ไม่เคยนึกเสียดายหรือเสียใจ เพราะตลอดเวลาที่ร่วมชีวิตกันมา นาธานได้พิสูจน์ให้รุกขมานีได้เกิดความซาบซึ้งในน้ำใจรักของเขาเป็นอย่างยิ่ง

นาธานอาหารในความผาสุก ความทุกข์ของหญิงผู้เป็นที่รักทุกอย่าง
ทุกประการ เขายินดีที่จะทำงานให้หนัก ยินดีที่จะเหน็ดเหนื่อยและ
รับความลำบากทุกอย่างขอแต่เพียงให้รุกขมานีมีความสุข และเป็น
แม่บ้านที่น่ารักของเขา และข้อสำคัญที่สุดก็คือ น้ำตา ของรุกขมานี
เป็นความทุกข์อย่างยิ่งของนาธาน เขาจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะ
ป้องกันมิให้รุกขมานีต้องร้องไห้

แม้นาธานจะได้พยายามทำหน้าที่ของเขาอย่างดีที่สุดแล้วก็
ตาม แต่เขาและรุกขมานีก็หนีโชคชะตากรรมแห่งความทุกข์ไปไม่ได้
เพราะนาธานเลือกอาชีพเป็นชาวนา ซึ่งเป็นอาชีพที่จะอยู่ดีมีสุขหรือ
ไม่นั้นต้องแล้วแต่ความกรุณาของธรรมชาติ แต่รุกขมานีและนาธาน
จะหวังพึ่งในความปรานีของธรรมชาตินั้นก็ไม่ได้ เพราะเขาทั้งสอง
โชคร้ายที่เกิดในประเทศที่มีธรรมชาติอันแห้งแล้งไม่ปรานีมนุษย์
ฉะนั้น จึงมีบ่อยครั้งที่นาธานและรุกขมานีต้องอดมื้อกินมื้อ เขากิน
ตั้งแต่ข้าว น้ำข้าว เผือกมัน ไปจนถึงใบหญ้า ซึ่งรุกขมานีได้บรรยาย
ความรู้สึกของมนุษย์ในยามทิวโหย ในยามที่ต้องไปกินอาหารของ
วัวควายแทนอาหารมนุษย์ว่า

“มีบางครั้งที่เราไม่มีอาหารจะกินเลย ถึงกับต้องเอาหญ้ามากิน
ผลที่ได้รับก็คือ เราปวดท้องอย่างรุนแรงและอาเจียร ความทิวโหย
เป็นสิ่งที่แปลกประหลาด ที่แรกๆ ท่านจะรู้สึกหิวอยู่ตลอดเวลา
หิวราวกับว่าไส้จะขาดไม่ว่าจะตื่นหรือหลับท้องก็ร้องอยู่เรื่อยๆ และ
ท่านต้องหาอะไรมากินพอประทังความหิวไปชั่วระยะเวลาหนึ่งๆ

ท่านต้องกินอะไรเข้าไปให้อิ่มท้องแม้ว่าสิ่งที่กินเข้าไปนั้นจะเป็นพิษต่อร่างกาย ต่อมาความหิวอย่างรุนแรงนั้นก็สูญหายไป ท่านรู้สึกเหมือนมีอาหารอยู่เต็มกระเพาะ แต่ก็อดที่จะนึกถึงอาหารไม่ได้ แล้วท่านก็รู้สึกปั่นป่วนในท้อง ท่านจึงพยายามที่จะไม่คิดถึงอาหารอีกต่อไป แล้วความหิวกระหาย ความปั่นป่วนในท้องก็จะหายไป ท่านจะรู้สึกอ่อนเพลียแทบจะขยับเขยื้อนไม่ไหว แม้แต่จะลุกขึ้นเดินเหินหรือดื่มน้ำก็ไม่ได้คอกของท่านแห้งผาก ท่านไม่รู้สึกริษยากริบประทานอาหารเพราะร่างกายของท่านอ่อนเพลียอย่างมากมาย”

รุกขมาณีและนาถานนท์จะอดมือกินมือได้ แต่เมื่อหวนมองดูลูกเล็กๆ ที่กำลังกิน กำลังนอน หัวใจของเขาก็เหี่ยวแห้งจนสุดที่จะกล่าว ฉะนั้นเมื่อ ราชชา ลูกชายคนหนึ่งถูกทำร้ายถึงแก่ความตาย หรือเมื่อ กุติ ลูกชายคนเล็กสิ้นลมไปเพราะความอดอยาก นาถานและรุกขมาณีจึงข่มใจที่อาลัยรักให้กลายเป็นความยินดีที่ได้เห็นลูกทั้งสองได้มีโอกาสพ้นเสียจากความทรมาณอันร้ายกาจที่เนื่องจากความอดเสียได้

ทั้งนาถานและรุกขมาณีได้สัญญามั่นที่จะเป็นคู่ชีวิตที่จะร่วมกันทั้งความทุกข์และความสุข และจะร่วมกันต่อสู้กันชะตาชีวิตทุกวิถีทาง ฉะนั้นเขาทั้งสองจึงไม่เคยย่อท้อไม่เคยหมดกำลังใจ แต่วันที่คนทั้งสองรู้สึกถึงความหวังและอนาคตดูจะดับมืดลงก็ในวันที่คนเก็บค่าเช่านามาบอกว่าเจ้าของที่ดินได้ขายที่นาของเขาให้แก่โรงอุตสาหกรรมใหญ่เสียแล้ว เพราะได้เงินดีกำโรงงาม อำนาจเงินหนา

พอที่จะปิดบังและครอบคลุมหัวใจเจ้าของที่ดินมิให้รู้สึกถึงมนุษย์-
 ธรรม เพราะมนุษย์ธรรมไม่ได้นำความมั่งคั่งมาให้เขามนุษย์ธรรมไม่
 ได้ทำให้เขาอิม เงินต่างหากที่นำความสุขความอิมเอิบมาให้ฉะนั้น
 นาธานจึงได้รับความบอกเล่าล่วงหน้าว่าให้ออกจากที่นาที่บ้านอันเป็น
 เรือนหอ ที่รักตรึงใจและอบอุ่นใจมาชั่วชีวิตแต่งงานของเขาที่ภายใน
 เวลาสองสัปดาห์ นาธานและรุกขมานีธรรมชาตินิสัยเป็นคนอ่อน
 โยนและรักสงบ ฉะนั้น วิถีการรับความทุกข์ที่ร้ายจากบ้านเขือด
 ฉื่อนหัวใจของเขานั้นจึงเป็นไปโดยสงบเขาจัดแจงเก็บสมบัติข้าว
 ของที่มีค่ายิ่งในชีวิตของเขา แต่ดูไร้ค่าในสายตาของคนอื่นอย่าง
 ทะนุถนอม และอำลาจากบ้าน อันเป็นที่รักและอบอุ่นของเขาไป
 ในเช้าวันที่อากาศมีดครึ้มและปราศจากกระแสดมดูประหนึ่งว่า
 ธรรมชาติก็พลอยใจแห่งไปด้วยกับความระทมทุกข์ของนาธานและ
 รุกขมานี

ด้วย มานะ ของความสำนึกในความเป็น มนุษย์ รุกขมานี
 และนาธานจึงกัดฟันที่จะพากันไปตายเอาดาบหน้า ทั้งสองคนมุ่ง
 หน้าไปสู่เมืองใหญ่ที่มรดัน ลูกชายคนหนึ่งไปทำงานอยู่ เป็นครั้ง
 แรกในชีวิตที่ทั้งนาธานและรุกขมานีจะต้องเข้าไปในเมืองใหญ่ที่เต็ม
 ไปด้วยแสงสีของสิ่งที่มีมนุษย์ผู้เจริญเรียกว่า อารยธรรม ในชั่วชีวิต
 ที่ผ่านมา ทั้งสองคนคุ้นเคยอยู่แต่ธรรมชาติที่เงียบสงบ และความ
 เขียวชอุ่มของท้องทุ่งในยามที่ธรรมชาติปรานี แต่มาบัดนี้ เขาต้อง
 จากสิ่งเหล่านี้ไป สิ่งที่เขาคุ้นเคยมาชั่วชีวิต ทั้งสองคนโดยสาร

เกวียนเทียมวัวไปตามถนนที่ไกลออกไป ไกลออกไป จากถิ่นที่เป็นชีวิตจิตใจของเขาทั้งสอง ไปอย่างไม่รู้หนเหนือหนใต้ ฉะนั้นเมื่อคนขับเกวียนปล่อยเขาทั้งสองลงตรงที่แห่งหนึ่ง และบอกว่า “ถึงแล้ว” รุกขมานีและนาธานก็ลงจากเกวียนแต่โดยดี และเดินปลอบใจกันและกันว่า แม้จะอยู่ในที่จอบแจแอดัด ในหมู่คนแปลกหน้า เขาก็ยังมีกันและกันที่จะปรึกษาและหันหน้าเข้าปรับทุกข์กัน ซึ่งข้อนี้ต้องนับว่าเป็นโชคดีของเขาทั้งสองอย่างมหาศาลและสิ่งนี้ทั้งนาธานและรุกขมานีรู้สึกว่ามันได้ชดเชยส่วนที่เขาขาดไปจนเกือบจะเต็มทีเดียว

คำกล่าวที่ว่า “เคราะห์ชะรอยมาเหมือนคลื่น แต่โชคดีเกิดเหมือนสายฟ้า” นั้นมีความจริงอย่างยิ่งกับชีวิตของคนทั้งสอง รุกขมานีและนาธานเดินทางไปอย่างกระเซอะกระชิงด้วยความที่ไม่รู้จักทางอย่างหนึ่ง และไม่คุ้นกับกลุ่มชนที่เบียดเสียดเยียดยัดอย่างหนึ่ง ทำให้ทั้งสองไม่สามารถจะเดินทางไปสู่ที่หมายได้ ยิ่งเดินยิ่งหลงและยิ่งหลง ทั้งสองคนก็ยิ่งรู้สึกว่าตนจะต้องประหยัดเงินทุกแอนนาทุกรูปีไว้ใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นาธานและรุกขมานีจึงยิ่งอ่อนเพลียและเหน็ดเหนื่อยยิ่งขึ้นเพราะความอดและเพราะการตรากตรำในการเดินทาง ฉะนั้น เมื่อได้เดินไหลตามผู้คนไปถึงสถานที่แจกทานแห่งหนึ่ง รุกขมานีและนาธานจึงดีใจอย่างยิ่งที่จะมีโอกาสรับประทานอาหารโดยไม่ต้องซื้อ อารามดีใจ รุกขมานีวางหม้อของไว้เพื่อไปคอยรับอาหารผลึกคือได้อาหารหนึ่งมื้อ แต่สูญเสียข้าวของและทรัพย์สิน

ยิ่งกว่านั้น เมื่อรุกขมานีและนาธานเดินทางไปถึงสถานที่ซึ่งได้สืบทราบมาว่าบุตรชายอยู่ที่นั่น เมื่อไปถึงก็ปรากฏว่าบุตรชายที่ตนบากหน้ามาแล้วจะพึงพาอาศัยนั้น ได้สาปสูญไปเสียแล้ว

“ชีวิตนี้ช่างเป็นทุกข์และทรมานเสียจริง” รุกขมานีคิดแต่ก็ยังโศกเศร้าที่มีนาธาน ถ้าไม่มีนาธานเสีย จะทำอย่างไร? หล่อนไม่กล้าคิด ไม่กล้าคิดไปถึงวันที่นาธานจะต้องจากไป เพราะบัดนี้ นาธานผู้เคยแข็งแรงนั้นอ่อนแอลงทุกวัน แม้ว่าจิตใจของเขาจะยังเข้มแข็งอยู่ก็ตาม ครั้นแล้ววันที่รุกขมานีกล้วหนักหนาก็มาถึงจนได้ และเป็นวันที่ฝังอยู่ในความทรงจำของรุกขมานีอย่างมิรู้ลืม ตลอดจนเสียงกระซิบที่นาธานพูดก่อนที่จะจากไปอย่างไม่มีวันกลับ

เวลานั้นไม่มีใคร นอกจากรุกขมานีและนาธานเพียงสองคน ไม่มีหมอมไม่มีเพื่อน รุกขมานีรำลึกได้แต่ว่าหล่อนมีเพียงนาธานผู้ซื่อสัตย์ ผู้เมตตาปรานีและเป็นผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอดชีวิต รุกขมานีคิดว่าหล่อนจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างไรโดยปราศจากนาธาน สามิผู้เป็นที่รักและเป็นชีวิตจิตใจของหล่อน สามิที่ได้อยู่ร่วมกันมาอย่างผาสุก แม้ว่าเขาทั้งสองจะยากจนก็ตาม

แต่คำปลอบใจจากนาธานที่กระซิบว่า “เธอไม่ได้อยู่คนเดียว ขออย่าเข้าใจว่าฉันทอดทิ้งเธอไว้คนเดียว ฉันยังอยู่กับเธอเสมอ อยู่กับเธอตลอดไปขอให้เธอจำไว้ว่า แม้ว่าฉันจะจากเธอไป วิญญาณของฉันก็จะมาอยู่ใกล้เธอเสมอ”

แม้นาธานจะจากไปแล้ว แต่รุกขมานีก็ยังรู้สึกว่ เขาไม่ได้จากไปไกลยังคงวนเวียนอยู่ใกล้หล่อนเสมอ เมื่อมองย้อนหลังกลับไป รุกขมานีถามตัวเองว่ารู้สึกเสียใจบ้างหรือไม่ที่ได้ตัดสินใจร่วมชีวิตกับนาธานผู้ยากจน หล่อนก็ตอบตัวเองทันทีว่า หล่อนไม่เคย แม้แต่คิดที่จะเสียใจเลยแม้แต่บ่อย เพราะนาธานมิใช่เป็นเพียงสามี แต่เขาเป็นยิ่งกว่า เขาเป็นพี่เป็นพ่อและเป็นเพื่อนร่วมชีวิต ที่ล้ำค่าเกินที่จะประมาณกับทรัพย์สินใดๆ ทั้งสิ้น ฉะนั้นแม้รุกขมานีจะยากจนเงินทอง แต่หญิงผู้ร่ำรวยอีกมากหลายก็อดที่จะอิจฉาหล่อนไม่ได้

เพราะเมื่อมี “นาธาน” ย่อมต้องมี “รุกขมานี” และเมื่อมี “รุกขมานี” ย่อมต้องมี “นาธาน” เพราะทั้งสองเป็น “เพื่อนคู่ชีวิต” ที่ไม่เคยแยกและไม่มีใครจะแยกได้!

ถ้าหญิงชายผู้รู้สึกอิจฉาชีวิตคู่ของ “รุกขมานีและนาธาน” ก็จงพยายามหลอมหัวใจสองดวงของท่านนั้นให้เป็นดวงเดียวกัน เช่นเขาทั้งสองเกิด....

แล้วความทุกข์ยากในโลกนี้จะลดถอยน้อยน้าหนักจนเกือบจะไม่มีอิทธิพลผลสะท้อนต่อชีวิตของท่านสักเท่าไรเลย

คัทลียา

ผู้โชคร้าย

จากเรื่อง แรงรัก
ของ 'กนกเรา'

คัทลียา หรือ แคธิ ไม่ใช่นางเอกของเรื่องแรงรัก แต่ชีวิตของคัทลียาเป็นชีวิตที่ได้มีส่วนผลักดันให้ชีวิตอื่นในเรื่องได้สมปรารถนา

ในขณะที่ชีวิตของ “นุติ” “อาทิตย์” หรือแม้แต่ “ตาลุกห่ม” ที่เป็นความน่ารักน่าเอ็นดูของทุกคนในเรื่องให้ความรู้สึกที่เหมือนเป็นชีวิตของละครของหุ่นที่ผู้เขียนตั้งใจเสกสรรค์ให้เป็นไปเช่นนั้น ชีวิตของ “คัทลียา” กลับดูเป็นชีวิตจริงที่อาจพบเห็นได้ไม่ยากนัก

คัทลียาโชคร้ายที่เกิดมาในกองเงินกองทอง มีพ่อแม่ที่มีทรัพย์สินเป็นทิพย์อาจบันดาลอะไรๆ ให้แก่ลูกสาวคนเดียวได้ทุกอย่าง แต่ก็

เหมือนกับพ่อแม่เศรษฐีส่วนใหญ่ที่มักจะคิดเสียว่าเงินนั้นสามารถทำอะไรได้ทุกอย่างแม้จนกระทั่งให้เลี้ยงลูกแทนก็ได้ ฉะนั้น คัทเลียจึงเติบโตมากับเงิน มีเงินเป็นพ่อเป็นแม่เป็นเพื่อนแก้ทุกข์แก้ปัญหาเงินทำให้คัทเลียมั่นใจในการกระทำของตน ซึ่งแน่นอนที่ความมั่นใจนั้นย่อมเจือด้วยความหลง เพราะอำนาจเงินไม่เคยนำความสว่างให้แก่ผู้ใด นอกจากความมิดมัวเมาและความหลงทะนงตน ฉะนั้นเมื่อคัทเลียต้องพลัดพรากจากความรักของอาทิตยในครั้งแรก เงินก็ได้ช่วยแก้ปัญหารักที่พลาดหวังของคัทเลียด้วยการบันดาลให้คัทเลียสามารถไปใช้ชีวิตชดเชยอยู่ที่เมืองนอกอย่างทรูโก้และเฟะเฟตามแรงลมเงินจะหอบไป ปล่อยให้พ่อแม่ที่เชื่อในอำนาจเงินว่าได้ส่งลูกสาวไปดี แล้วพ่อแม่ก็อยู่เมืองไทยด้วยความหมดหวังหมดกังวล ตั้งหน้าหาเงินต่อไป

คัทเลียอยู่กับเงินได้เงินเป็นสะพานพาไปสู่วงสมาคมที่เชื่อกันในกลุ่มจอมปลอมว่าเป็นวงสมาคมชั้นสูง ซึ่งความจริงนั้น บางทีก็เป็นวงสมาคมของคนประเภททางด่วนที่จำเป็นต้องรวมกลุ่มกันเพื่อความอยู่รอดของตนเองเพื่อเป็นเกราะกำบังให้ตนได้พ้นจากความโดดเดี่ยวในการที่แตกต่างไปจากคนทั้งหลาย เมื่อความเป็นเพื่อนเกิดจากเงินเป็นสิ่งชักจูง จึงไม่ต้องสงสัยว่าความเป็นเพื่อนนั้นย่อมขาดใจแห่งความรักและความอาทรอันสุจริตใจคัทเลียเป็นคนฉลาด แต่ก็น่าเสียดายที่ความฉลาดนั้นเจือปนด้วยความหลงคัทเลียจึงยังสลับเพื่อนทางด่วนอย่างลูซีและคนอื่นๆ ไม่ได้ ทั้งที่ชิมซาบอยู่แก่

ใจดีว่า เพื่อนที่อยู่ใแวดวงของตคนนั้นยินดีจะขึ้นชมในคัทธิยา ก็เพราะเงินและเพราะคัทธิยายินดีที่จะตัดหางยางของตคนให้ด้วน เหมือนกลุ่มพวก ในหัวสมองของกลุ่มเพื่อนของคัทธิยาคิดออกมา ได้เป็นตัวเลข เงิน ทรัพย์สิน ความใคร่ที่ไม่เลือกตคน และการสุมหัว นินทาคนอื่นที่ไม่เหมือนตคน

ทั้งนี้มิใช่คัทธิยาจะไม่มีเวลาสำนึกเสียเลยก็หาไม่ได้ คัทธิยา เคยลองใช้เวลาสำรวจความคิดและความต้องการของตตนเองเหมือนกัน ครั้งแรกคัทธิยาคิดว่าตตนเองรักอาทิตย์ เมื่ออยู่ในวัยแรกรุ่นด้วยกัน แต่ต่อมาเมื่อมีโอกาสได้ร่วมชีวิตกัน คัทธิยาก็ประจักษ์ใจว่ารัก อาทิตย์เหมือนกัน แต่ก็ยังรักไม่มากพอถึงกับจะยินดีสลัดกลุ่มเพื่อน หางด้วนเหล่านัั้นเสียได้ เพื่อนหางด้วนที่มีถ้อยคำให้แก่อาทิตย์หรือ อาร์ตี้ของคัทธิยาแต่ในทำนองว่า

“ใครๆ เขาก็รู้ว่า นายอาร์ตี้มีแต่หุ่น ตัวนะไม่ใช่เงินถุงเงินถัง แต่เป็นกระสอบ อย่างว่าจะแค่ตบ้านเลย ปลูกเคหาสนใหม่อีกสัก หลั่ อย่างเก่งก็ชนหน้าแข่งร่วงสักเส้น”

ฉะนั้น ชีวิตคู่ระหว่างคัทธิยาและอาทิตย์จึงลุ่มๆ ดอนๆ เพราะ คัทธิยาได้รับการเลี้ยงดูจากเงิน สิ่งทีเงินจะสามารถให้ได้ยั่อย่างดีที่สุด ก็คือ การชดเชยเพื่อกลบทุกข์หรือกลบปัญหาให้จมลึกลงไปอีก เงิน ทำให้เห็นค่าของความรักด้อยลง เพราะเงินคือป่าคอนกรีตที่ร่อน แรงและแห้งผาก หาใช่ป่าธรรมชาติ ทีเขียวชะอุ่มชื่นใจไม่ คัทธิยา จึงอยู่ในทางแพร่งที่ทำให้เจ้าตัวล้งเลไม่ทราบแน่ว่าจะเลือกทางใด

แต่มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนย่อมโหยหาความรัก และความอบอุ่นเสมอเหมือนกันหมด คัทลียาก็ไม่พ้นไปจากความจริงข้อนี้ เพียงแต่คัทลียาเคราะห์ร้ายที่ความสำนึกในความจริงนี้มาถึงหัวใจของตนค่อนข้างจะสายไปคัทลียามาตั้งใจจะร่วมชีวิตคู่เป็นการแน่นอนกับอาทิตย์ก็ต่อเมื่ออาทิตย์เองกำลังดื่มด่ำซาบซึ้งกับความรักเอ็นดูตาลูกหมู ลูกชายที่เขาทิ้งติดท้องของนุติไว้เมื่อตอนที่เขาขอหย่าจากหล่อน เพื่อกลับไปหาคัทลียาที่เมืองนอกเมื่อกลับมาได้พบตาลูกหมูที่กำลังน่ารัก ช่างพูด ฉลาดเฉลียว หัวใจของอาทิตย์ก็เอนเอียงไปทางลูกและเลยไปทางแม่ของลูกหมูด้วย ฉะนั้น ความสำนึกของคัทลียาจึงค่อนข้างจะช้าไป แต่คัทลียาก็พยายามต่อสู้ อย่างใจเย็นอดทน และอย่างวิสัยผู้มีน้ำใจนักกีฬา แม้อาทิตย์จะลืมนวันครบรอบแต่งงานคัทลียาก็ไม่ถือโกรธแม้ได้ทราบข่าวว่าอาทิตย์นั้งรถไปกับแม่ของตาลูกหมูคัทลียาก็พยายามทำให้ปลง เพราะคัทลียาเองก็เอือมระอาชีวิตของตนเองที่เคยเลื่อนเปื้อนมานักหนา และเห็นใจในคุณค่าของความรักของอาทิตย์ที่เขายอมให้อภัยในความเลื่อนเปื้อนนั่น คัทลียาพยายามต่อสู้อย่างนักกีฬาที่ใจเย็น สุขุม ทั้งที่รู้สึกวาทงแพ้มากกว่าทางชนะ ในเมื่อรู้อยู่แก่ใจดีว่าตนเองนั้นไม่สามารถจะมีลูกได้ เหตุก็เพราะเนื่องมาจากความเลื่อนเปื้อนของตนนั่นเอง

ชีวิตของคัทลียาเป็นชีวิตที่น่าสงสาร ทั้งที่อุดมด้วยทรัพย์สิน ศฤงคารอันควรแก่การอิจฉา แต่ทรัพย์สินเหล่านั้นให้ได้ก็แต่ภาพลวงตา ลวงให้เชื่อว่าตนเองมีบารมี มีเพื่อนพ้องและมีความสุข

เพราะอยากจะมีอะไรๆ ก็ได้ทั้งๆ ที่ในส่วนลึกของหัวใจจะบอกตัวเองว่า "เราไม่มีอะไรจริงๆ พอถึงจุดคับขันของชีวิต เราจะต้องยืนอยู่คนเดียว"

การวิเคราะห์ชีวิตของคัทลียาทำได้ไม่ยากเลย เพียงแต่ว่าต้องวิเคราะห์เลยไปถึงชีวิตพ่อแม่ของคัทลียาด้วย พ่อแม่ประเภทนี้อาจจะได้รับมรดกแห่งความเดียวดายมาจากบรรพบุรุษของตนก็ได้ หรือได้รับการเลี้ยงดูมาเช่นนั้นจึงไม่รู้จักวิธีอื่นที่ดีกว่า จึงเลี้ยงลูกของตนด้วยการป้อน แต่มีได้ใช้มืออันอบอุ่นป้อน หากแต่ใช้ช้อนเงินช้อนทองอันเย็นกระด้างป้อนแทน สื่อความรักและสายสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงขาดหลุด ไม่อาจต่อดิดกันได้ ลูกจึงรู้แต่อยู่แกล้งอย่างหนึ่งว่า ตนมีอุปกรณ์ที่จะซื้ออะไรๆ ที่ต้องการได้โดยมีพ่อแม่เป็นผู้ผลิตส่งให้ ฉะนั้นพ่อแม่จึงมีความหมายเพียงแค่นั้น ไม่มากไปกว่านั้นถ้าต้องการอะไรมากไปกว่านั้น ลูกก็ต้องแสวงหาเอาเอง

พ่อแม่ประเภทนี้จะยึดถือการบำรุงบำเรอลูกด้วยการกินดี เกินความต้องการ ด้วยการอยู่ดีเกินความจำเป็น และช่วยแก้ปัญหาให้แก่ลูกด้วยการส่งไปให้ไกล ไปเมืองนอกอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความโก้หรูตามค่านิยมของคนบางกลุ่ม ส่งไปเพื่อให้สถานที่เป็นผู้แก้ปัญหา เพราะพ่อแม่จนปัญญาแล้วที่จนปัญญาก็เพราะไม่เคยได้ใช้ปัญญาในการเลี้ยงลูกนอกจากใช้เงินเลี้ยง คัทลียาจึงเป็นคนนำสงสารเพราะเป็นคนโชคร้ายที่มาจากในพ่อแม่ที่มีลักษณะเช่นนี้

พ่อแม่ที่ใช้เงินเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาทุกอย่าง แทนที่จะใช้
 วิจารณ์ญาณใคร่ครวญถึงอุปนิสัยใจคอของลูกสาว พฤติกรรมและ
 เหตุแห่งพฤติกรรมนั้น แล้วใช้ความรัก ความเห็นใจ และมโนธรรม
 เข้าตัดลินแก้ไขปัญหา ฉะนั้นความล้มเหลวในชีวิตของคัทเลียา จึง
 หาใช่เพราะพรหมลิขิตไม่แต่หากเป็นเพราะลิขิตของพ่อแม่ผู้เลี้ยงลูก
 ด้วยความหลง มิใช่ด้วยความรัก

ผู้ที่ติดตามดูชีวิตของคัทเลียาในเรื่องแรงรัก ของ “กนกเรขา”
 จะรู้สึกร่วมเห็นใจในความเป็นไปแห่งชีวิตนั้น ด้วยความรู้สึกว่า โดย
 เนื้อแท้แล้วกล่าวได้ว่าคัทเลียาเป็นคนดี มีน้ำใจ รู้จักกอาหารในความ
 หุขัยกของผู้อื่นแม้แต่ชีวิตของคู่แข่งเช่นนุติ มีความรู้สึกผิดชอบ
 ชั่วดี เพียงแต่การบังคับใจให้กระทำตามความคิดนั้นเป็นไปได้อย่าง
 เพราะความเคยชิน การที่คัทเลียายอมรับในความดีของอาทิตย์ต่อ
 ลูซึ่งเป็นเครื่องยืนยันในข้อนี้ คือคำพูดที่ว่า

“เงินมันช่วยอะไรได้ คนเลือนเปื้อนอย่างเรามีโอกาสดีแล้วไม่
 ควรฉวยอย่างนั้นหรือ อาร์ที้มีเกียรติ มีความรัก พอที่จะให้อภัยเรา
 ได้ทำไมเราจะไม่ฉวยโอกาสนั้น?”

หรือเมื่อคัทเลียาวิเคราะห์ความรู้สึกของตนเองแน่ชัดแล้ว ก็มี
 หนังสือถึงอาทิตย์ใจความว่า

“แม้ว่าเวลาที่ผ่านมาจะยังไม่ครบกำหนดตามที่อาร์ที้อนุญาต
 ไว้ แต่เมื่อคิดทุกแง่ทุกมุม จะเดี๋ยวนี้ หรืออีกอาทิตย์ อีกเดือน อีกปี
 ที่จะมาถึงข้างหน้าผลที่ออกมามันก็จะเหมือนกัน เราเริ่มต้นจากกัน

เสียแต่ในวันนี้ดีกว่าที่จะทอดระยะเวลาให้นานต่อไป เพราะมันไม่มีประโยชน์อะไรแก่เราทั้งคู่ แค่มันเป็นคนทนอะไรทนได้ แต่ทนที่จะอยู่กับใครโดยที่ไม่รู้ว่าหัวใจเขาอยู่ที่ไหนไม่ได้

ความดีของคัทเลียอีกอย่างหนึ่งก็คือ การเป็นคนยอมรับความจริงของชีวิต แม้จะเป็นความจริงที่เจ็บปวด และการแสวงหาความจริงนั้นค่อนข้างเนิ่นนาน แต่ก็แสดงถึงความรู้จักใคร่ครวญหาสิ่งผิดสิ่งถูก และตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง คุณสมบัติเช่นนี้มีใช้สิ่งที่จะหาพบได้ง่ายๆ ในบุคคลทั่วไปการคิดได้ว่าอะไรถูกผิดพอจะมี แต่การตัดสินใจกระทำตามที่คิดได้แล้วนั้นยากนัก คัทเลียจึงเปรียบเหมือนดินดี เพียงแต่โชคร้ายที่ไปอยู่ในมือของช่างปั้นหม้อที่ประกอบการเพียงด้วยเป็นอาชีพ มิใช่ด้วยใจรักเสียสละที่แท้จริงหม้อนั้นจึงมีผลออกมาในรูปลักษณะที่บิดเบี้ยว เดชะบุญที่ไม่ถึงกับแตกร้าวจนใช้การไม่ได้ ก็เพราะด้วยเนื้อดินนั้นดีแท้จึงคงทนอยู่ได้

ชีวิตของคัทเลียจึงเป็นชีวิตของคนโชคร้ายโดยแท้ เป็นชีวิตที่พ่อแม่ผู้มีเงินทั้งหลายไม่ประสงค์จะเห็นลูกสาวของตนต้องประสบชะนั้น วิธีแก้ไขจึงมีอยู่ทางเดียวคือ

จงอย่าเลี้ยงลูกด้วยเงินที่เย็นกระด้าง แต่จงเลี้ยงด้วยหัวใจและด้วยมือที่เปี่ยมด้วยความรักอันอบอุ่น เพื่อที่จะไม่ต้องเศร้าเสียใจเหมือนกับพ่อแม่ของคัทเลีย ผู้โชคร้ายอีกต่อไป

ที่เมืองนี้แล้ว ข้าพเจ้าเป็นดีใจมากที่มีวิทยากรผู้ทรงความรู้มาช่วยกันปรับปรุงแก้ไข
วิชาต่างๆ เพื่อให้ทันใจผู้เรียนที่ไปศึกษาในต่างประเทศและติดต่อการค้า
กับต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะผู้ที่มีโอกาสที่จะได้ความรู้
ที่เพียงพอมาเป็นผู้ขาย จะยิ่งมีผลก้ำกักรวมถึงชาติของตนด้วย ทั้ง
พหุวัฒนธรรมทางเคมี และการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นสำคัญยิ่งต่อการ
เจริญก้าวหน้าของประเทศชาติของเรา และสืบต่อไปยังประเทศอื่นๆ

ท่านแน่ใจหรือว่า

“คนแก่” นั้น ไร้ค่า

ปราศจากภาค?

แต่ จะบอกว่าคนแก่ไร้ค่า ขาดคุณค่าก็อาจจะเกินเลยไปสักหน่อย เพราะว่า
คนแก่คือคนที่ผ่านชีวิตมาแล้วมากมาย มีประสบการณ์ชีวิตที่ไม่มีใคร
สามารถจะลืมลงไปได้เลย เพราะฉะนั้นคนแก่จึงมีคุณค่าเสมอ ไม่ใช่ว่า
ไร้ชีวิตหรือไม่มีคุณค่าอีกต่อไปแล้ว เพราะคนแก่ยังมีชีวิตอยู่และมี
คุณค่าเสมอ

แต่คนมีโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพไม่ดี ความจำเสื่อมก็มีคนบ้างเหมือนกัน
หรือไม่ใช่โรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพดี ความจำดีก็ตาม ก็ยังมีคนบ้าง
ที่อาจจะมีความสามารถพิเศษบางอย่างที่คนอื่นไม่มีก็ได้ บางคน
อาจจะมีความสามารถพิเศษบางอย่างที่คนอื่นไม่มีก็ได้ บางคน
อาจจะมีความสามารถพิเศษบางอย่างที่คนอื่นไม่มีก็ได้

ญา

หญิงแก่ๆ ธรรมดาๆ

จากเรื่อง กรวิพนธ์
ของ 'อังคาร กัลยาณพงศ์'

ภาพชีวิตของผู้หญิงอย่าง “ญา” เป็นผู้หญิงแก่ธรรมดาๆ ที่ไม่มีทั้งสัดส่วนให้ผู้ชายเหลียวมอง และไม่มีทรัพย์สินเงินทองที่จะดึงดูดให้ใครๆ อยากเข้าใกล้ ความไร้ยศ ไร้อำนาจ ทำให้ญาเป็นคนเดียวตาย อาศัยอยู่ในกระท่อมเก่าๆ กลางไร่ร้าง ในสายตาของคนทั่วไป ย่อมพากันรู้สึกว่าคุณอย่างญาช่างไร้ค่าเสียจริงๆ

ถ้าใครจะไปลองถามญาดูว่า ญาอยากจะมีชีวิตอยู่ดูโลกอีกนานสักเท่าใดญาอาจจะตอบว่า “โอ๊ย อยากจะตายวันตายพรุ่งอยู่แล้ว แต่มันยังไม่หมดเวรมันถึงยังไม่ตายสักที” ฟังคำตอบแล้วหลายคนอาจหมั่นไส้ว่าอยากจะตายก็ตายเสียสิ วิธีจะตายมีอยู่มากมาย ไม่เห็นยากเย็นอะไร

แต่ก็นั่นแหละ เราได้อื่นคนพูด อยากตาย กันวันละหลายร้อยคนแต่พอมีเหตุอะไรให้ใกล้ตาย ก็ร้องกันให้โวยวายกันทุกที ฉะนั้น คนจึงไม่ลดจำนวนลง มีแต่เพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยๆ แต่สำหรับญ่า นั้น ที่ญ่าไม่ทำลายตัวเองให้พ้นไปจากสายตาที่ราคาญ่าของคนทั้งหลายก็เพราะญ่าเป็นคนหัวเก่าที่เชื่อว่าการทำลายตัวเองนั้นเป็นบาป และอีกอย่างหนึ่งญ่าจะคงเชื่อตามที่เชื่อกันว่ามนุษย์ที่ยังเวียนว่ายตายเกิดกันอยู่ก็เพื่อใช้เวร ฉะนั้นแม้ญ่าจะรู้สึกชีวิตของญ่าเป็นชีวิตที่แสนจะทุกข์ทน แต่ก็ยังดีที่มีโอกาสเกิดมาเป็นคนและจะได้ใช้เวรเสียให้หมดสิ้นไปโดยเร็วพลัน ญ่าคงจะบอกตัวเองว่า "ทนเอา อีกนิด ทนเอาอีกนิด ไม่ช้าก็คงหมดเวร"

ชีวิตของญ่าที่อังคาร กัลยาณพงศ์ ได้บรรยายรูปร่างหน้าตาไว้ว่าเป็น "หญิงชราร่างท้วม อาศัยกระท่อมเก่าๆ กลางไร่ร้าง นางมีผมเหมือนมีหมอกดอกเลา ใบหน้านั้นย่นและแห้งเหี่ยว เว้นแต่แววตายังวาว แต่ก็ราวกะเวลาโพล์เพล้ อายุขัยแปดสิบเศษ หลังจากนั้นค่อมลงมากแล้ว"

อาชีพของญ่าก็คือ เก็บผักหักฟืนขาย ในยามไม่เจ็บป่วยญ่าก็ไม่เดือดร้อนนัก แต่ในยามเจ็บไข้อยอดๆ แอดๆ ตามวัยก็ค่อนข้างจะทุกข์เข็ญเอามากๆ เพราะญ่าไร้ทั้งญาติขาดทั้งมิตร ยามตีญ่าเลี้ยงตัวเอง ยามญ่าเจ็บก็รักษาตัวเองก็รักษาไปตามบุญตามกรรม อังคาร กัลยาณพงศ์ ให้ความเห็นใจญ่าไว้อย่างชวนให้เศร้าซึ่ง

และพยายามหันมนุษย์อย่างสะใจ เพราะเมื่อผู้หญิงอย่างญาต้องนอนเดียวตายอ้างด้วยพิษไข้ เป็นที่ทุเรศสาธิตาของมนุษย์อื่น อังคาร กัลยาณพงศ์ ก็ให้ต้นหมากกรากไม้ที่ขึ้นรอบกระท่อมของญา ได้ให้ความอาหารต่อญา ด้วยการออกปากเชื้อเชิญให้ญาเก็บใบเก็บผลของเขาเหล่านั้นไปกินเพื่อให้ฟื้นไข้บ้าง ให้ชื่นใจบ้าง เช่น ตำลึง ก็ร้องบอกให้ญารีบเก็บไปแกงเลียงกินจะได้มีแรง มะละกอสุกก็ร้องบอกญาด้วยเสียงสั้นเครือตามวัยของตนว่าให้เก็บผลสุก ๆ ไปกินเกิดญาจะได้ชื่นใจและหายโรค ผักบุงก็บอกญาว่าให้ญาหายเร็วๆ แล้วตนจะแตกยอดให้ญาเก็บไปขายที่ตลาดทุกวัน เพราะความจริงนั้น ผักบุงเป็นโอสถวิเศษกินแก้วช่วยให้สายตาดีขึ้นด้วย

เรารู้กันอยู่ว่าผักญาทั้งหลายนั้นพูดไม่ได้ แต่จินตนาการของผู้เขียนผสมกับความรู้สึกหย้นสังคมได้ผลักดันให้พรรณพฤกษาเหล่านั้นช่างรำพันจ้านรรจา เหมือนดังคำตอบต่อคำถามของญาว่า ทำไมต้นไม้เหล่านี้จึงพูดได้เล่า เมื่อก่อนๆ นี้ไม่เห็นพูดเลย ซึ่งพรรณพฤกษาเหล่านั้นได้พากันตอบว่า

“ถึงแม้เราจะอยู่รวมโลกกับมนุษย์ แต่อุปนิสัยใจคออันคับแคบตระหนี่ถี่เหนียวของมนุษย์มิได้มีอิทธิพลเหนือเราเลย เราไม่เอาจริตมารยาสาไถของมนุษย์เป็นอันขาด เว้นจากญาแล้วเราก็มืดด้วย เราเห็นญาถูกทอดทิ้งขาดน้ำใจจากสังคมมนุษย์ จึงสุดที่จะสมเพชเวทนา อดวาจาไว้มิได้”

อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นศิลปิน ฉะนั้นเขาจึงเยาะหยันมนุษย์ด้วยชั้นเชิงของศิลปิน และคาดคิดจินตนาการเลยไปอีกว่า “ที่จริงเทพเจ้าได้ประทานดวงวิญญูณแก่สรรพสิ่งทั้งหลาย แต่เรารักจะเป็นใบ้ ถึงจะมีภาษาก็เสมือนหามิไม่ ซึ่งบางครั้งเราก็สนทนาปราศรัยกันบ้าง แต่ภาษานั้นลึกลับลึกซึ้งจนเกินหูสามัญมนุษย์จะล่วงรู้”

ชีวิตของผู้หญิงชราที่ไร้ค่าอย่างญ่ายังมีอยู่มากมายในสังคมปัจจุบันแต่ในชีวิตจริงผู้หญิงแ่ๆ จนๆ ที่ไร้ญาติขาดมิตรอย่างญา อาจจะไม่โชคดีเท่าญา ที่ยังมีพรรณพฤษาเหล่านั้นเป็นเพื่อนร่วมทุกข์เพื่อปลอบใจเพราะในชีวิตจริงนั้น ในน้ำปลาเน่า บนบกมีแต่ควีน ผักนึ่งในท้องร้องแย่งกันเก็บไปขายไปกินจนไม่มีเหลือลอมะละกอลูกละห้าบาทยังต้องพูดอ่อนหวานวอนคนขาย ผักตำลึงละบาทแกงแล้วได้ถ้วยโตกว่าถ้วยน้ำพริกหน่อยหนึ่ง คำพังเพยที่ว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าว นั้นมันลวงพันสมัยและไม่มีวันจะหวนกลับมาอีกแล้ว ถ้าหากญาจะตายลงในวันนี้วันหน้า ญาคงจะยินดี และนอนตาหลับที่ได้หลุดพ้นจากโลกที่สับสนไปด้วยความแก่งแย่งกันกินแย่งกันอยู่และแย่งกันแม้แต่ลมหายใจ

ญาในเรื่องนี้ของ “อังคาร กัลยาณพงศ์” ก็คล้ายคลึงกับสภาพชีวิตยาย ของ “ก. สุรางคนางค์” ที่เขียนมาร่วมสามสิบปีมาแล้ว แต่ยายนั้นเป็นยายในวงการครอบครัวไทยที่ยังมีลูกหลาน แต่ก็นั้น

แหละถึงจะมีศักดิ์เป็นถึงยายลงได้จนเสียอย่างไม่มีเงินหว่าน ความ เป็นยายก็หามีความหมายอันใดไม่ ฉะนั้นยายของ ก. สุรางคนางค์ จึงต้องเลี้ยงตัวเองด้วยการหาบขนมขาย ไปคอยรับขนมจากเขาดั่ง แต่เข้ามีดก่อนกาออกหากิน ภาพของยายที่นั่งเข่าห่มหูขณะรอ ขนมด้วยความง่วงงุนนั้นเป็นภาพที่ชวนให้สังเวชและทารุณต่อ ความรู้สึก ไม่ว่าจะคนที่จะเป็นญาหรือยายก็ตาม ย่อมผ่านการเป็นแม่ มาแล้ว และคงจะได้เลี้ยงดูลูกของตนตามสติกำลัง เพราะถ้าหาก หิงๆ ขว้างๆ ลูกก็ยากที่จะผ่านมาถึงความเป็นแม่เป็นพ่อได้ แต่เมื่อ มาถึงวัยชราที่ใครๆ ว่าควรจะได้มีการพักผ่อน หรือวัยที่ควรคอย รับบ้าง เพราะได้ให้มามากแล้ว แต่ยากนักที่จะเป็นไปตามวัย โดยเฉพาะในวัยแก่ที่ไร้เงิน

ภาพชีวิตของญาติที่ดี ของยายที่ดี เป็นชีวิตที่หลายคนคิดว่า เป็นปัญหาของสังคม เพราะเป็นวัยที่ดูจะไม่มีอะไรให้แก่สังคมนัก นอกจากจะคอยรับหลายคนกล่าวว่า สังคมปัจจุบันอยู่ในภาวะที่ กำลังเคร่งเครียดอันเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ การ เมือง วัฒนธรรมและอื่นๆ จึงทำให้กลายเป็นสังคมที่ต่างคน ต่างพึ่งตัวเอง ดิ้นถีบปากกัด เป็นสังคมที่อาจจะมีความเห็นใจคน ด้วยกันน้อยไป โดยเฉพาะคนที่อยู่ในสภาพอ่อนแอต้องพึ่งผู้อื่น บางทีหลักการประกันสังคมและสวัสดิการที่รัฐจะพึงให้อาจจะ ช่วยแก้ปัญหของญาและยายที่ไร้ญาติขาดมิตร และไร้ทรัพย์สินเหล่านี้ ได้บ้าง

อันที่จริงเรื่องของญา ๆ ยาย ๆ นั้นไม่สู้จะชวนให้น่าอ่านอะไรนักนอกจากคุณย่าคุณยายที่มีมรดกมหาศาลแล้วก็เก็บมรดกไว้ให้ลูกหลานคอยลิ้มเลียเหมือนมดอย่างที่เราได้อ่านพบบ่อยๆ ในนวนิยายสมัยลึบสตาจค์แต่สำหรับ เรื่อง ญา ของ “อังคาร กัลยาณพงศ์” นั้นที่ชวนอ่านและชวนให้เห็นหัวใจของญาไปด้วย เห็นจะเป็นด้วยสำนวนภาษาที่มีรสไพเราะของกวีที่ชวนให้ผู้อ่านระรื่นหู ระรื่นใจเสมือนกับกำลังอ่านร้อยกรอง ดังตัวอย่างเริ่มต้นเรื่องว่า

“สายัณห์หนึ่งในเวลานัดฤดู ฝนหายพรายเมฆขาวสะอาด
 สุ่มทุมพุ่มไม้เขียวชะอุ่มลอสดใส ดวงตะวันยกแสงรุ่งลงกินน้ำ
 เบื้องหลังภูเขาสูง ลมโซยแมกไม่ยุ่งย่างสลัดน้ำฝนลงแพรวพราย
 เป็นชนบทเปล่าเปลี่ยวห่างไกลจากตัวเมือง”

หรือภาพการบรรยายรูปร่างของญาตั้งที่ยกตัวอย่างไว้ข้างต้น ดังเมื่อกกล่าวถึงสภาพผมของญา แทนที่จะใช้คำธรรมดาว่าผม หงอกขาว ก็กลับใช้ว่า ผมเหมือนสีหมอกดอกเลา หรือเมื่อคำกล่าวถึงดวงตาของคนวัยแปดสิบเศษว่าเริ่มขุ่นมัว อังคาร กัลยาณพงศ์ ก็กลับนำไปเปรียบเทียบกับธรรมชาติว่า เว้นแต่แววดตายังขาว แต่ก็ราวกะเวลาโพล์เพล้ การเปรียบเทียบที่ให้ทั้งภาพและอารมณ์เช่นนี้ ทำให้ผู้อ่านได้รสชาติลึกซึ้งขึ้นอีกมาก

นอกจากนี้ แนวคิดที่อังคาร กัลยาณพงศ์ นำมาสอดแทรกเข้ากับเรื่องให้สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคม นั่นคือการเยาะหยันความไร้เมตตาธรรมของมนุษย์จำนวนไม่น้อยในสังคม

มนุษย์ด้วยกัน ด้วยการเหยียดหยันเหยียดอาพรหมพฤษชาต่างๆ นั้นมา
 เต็มวิญญานและหัวใจลงไป อังคาร กัลยาณพงศ์ ได้หยดชีวิตลงไป
 ในตำลึง มะละกอ ผักบุ้ง กระถิน อันล้วนเป็นพรรณไม้ที่ไร้ค่าไร้
 ราคา แต่น้ำใจนั้นหาว่ามีได้ พรรณพฤษชาเหล่านี้ซึ่งถึงความทุกข์
 ของญาและต่างก็อาทรในตัวญา ดังคำถามที่ย่าถามเหล่าพฤษชา
 ใจงามว่า เวลาเก็บเจ้าไปขายนั้นเจ้าไม่เจ็บปวดบ้างเลยหรือ และ
 คำตอบของผักบุ้งก็อดที่จะทำให้ผู้อ่านสะเทือนใจไม่ได้ เมื่อผักบุ้ง
 ตอบญ่าว่า

“เทพเจ้าเท่านั้นที่มีน้ำพระหฤทัยประเสริฐเลิศล้ำ ญาคิดหรือ
 ว่า ถ้าพระเจ้าสร้างประสาธมาในผักหญ้านานาพันธุ์ไม่ทำให้รู้สึก
 แผ่นดินนี้จะระงมไปด้วยเสียง ครวญคร่ำ บาดเจ็บสาหัส จากผลการ
 กระทำของมนุษย์ทุกคืนวันทีฉันพูดได้ รู้สึกกระลึกได้ เหตุด้วยแรง
 จากวิญญานอันนำมหัตจรรย์ขอให้ญาเก็บฉันไปขายเถอะ ฉันยินดี
 จะออกงามขึ้นใหม่เสมอ”

โชคดีมาก ต้นไม้ทั้งหลายไม่มีประสาธไว้รู้สึกเจ็บปวด ถ้าสู้
 ความทุกข์ระทมขมขึ้นไม่ได้ก็ตายไปเลย

โชคดีจริงๆ ที่ต้นไม้ไม่มีประสาธไว้รู้สึก ท่านผู้ผ่านโปรดลอง
 คิดดูว่าต้องนับว่าเป็นโชคดีของเราด้วยสักเพียงไหนเพราะเพียงแต่
 คนเราต้องเป็นโรคประสาธก็ทรมานพออยู่แล้ว ยังจะต้นไม้มาเป็น
 โรคประสาธเพราะทนความทุกข์ทรมานจากคนเข้าอีกด้วย โลกนี้คง

จะบิดเบี้ยวลึนดี ขอให้ท่านนักกินป่ากินต้นไม้ทั้งหลายโปรดทราบ
ไว้ด้วยว่า ท่านนั้นช่างเคราะห์ดีอย่างลึนดีเพียงใด

แนวคิดที่อึ้งการ กัลยาณพงศ์ ผสมผสานลงไประหว่างเรื่อง
ของชีวิตธรรมดาๆ พัวพันไปกับปัญหาของสังคมเช่นนี้เองที่ชวนใจ
ให้อ่านและทำให้เรื่องธรรมดาๆ ดุมิชีวิต ความผูกพันระหว่างญาติกับ
พุกษาลตามาลย์ทั้งหลายอึ้งการ ก็พรรณนาให้รู้สึกราวกับว่า ญาติ
ได้ลึนชีวิตท่ามกลางลูกหลานที่ห้อมล้อมอยู่ด้วยความอาทร ดัง
ความที่กล่าวถึงภาพของญาติเมื่อลึนลมาว่า “แต่ตานันลึมโพลงราวจะ
เป็นห่วงถึงผักญาติพุกษาลตามาลย์ เหมือนมิตรสหายอันยากจะ
หาใครมาเทียบเทียมได้” และต่อไปว่า “ถ้าใครมีเหตุพิภยก็จะได้ยินเสียง
สะอึกสะอื้นจากพุกษาลตามาลย์ในไร้นัน ยอดผักนึ่ง มะละกอ
กระถินและเผด่าสิ่งภครวญครำจำให้”

ผู้หญิงแก่ๆ อย่างญาติเข้าใจว่าจะไม่รู้ถึงซึ่งอนิจจัง ญาติรู้และซิมซาบ
แก่ใจดีญาติจึงเคยกล่าวกับผักพุกษาลทั้งหลาย

“ผู้คนทั้งแผ่นดินนันมีพรุ่งนี้ แต่เฉพาะญาติแล้ว วันนี้เป็นวัน
สุดท้ายเสมอ ไม่นั่นอนนัภ พอโกชันลัษสามยามปลายญาติอาจจะ
ลึนลมาก็ได้”

ภาพของชีวิตของญาติเป็นภาพแสดงอนาคตของทุกผู้ที่จะมี
อายุยืนยาวต่อไป เป็นภาพชีวิตที่น่าจะให้สติและเตือนให้สังวร ไม่มี
ใครจะล่วงพ้นภาพชีวิตช่วงนี้ไปได้หากมีอายุยืนยาวพอ

ฉะนั้นจะนำคิดใหม่ว่า เราจะเตรียมตัว “แก่” กันอย่างไร
จึงจะสามารถรักษาความแก่นั่นไว้ได้อย่างมีศักดิ์ศรี สังคมจะ
เตรียมสวัสดิการไว้ให้คนเราอย่างไรบ้าง จึงจะพอมิให้เป็นที่ย
เยาะหยันของหมู่พวกราชดาบทยิ่งหลายและโดยเฉพาะคน
แก่จะประพาดิตนจันใด เมื่อสิ้นลมแล้ว จึงจะได้เป็น “ดาวดวง
หนึ่งระยับระย้าอยู่ในห้วงสวรรค์อันบริสุทธิ์”

เมธาวดี

ผู้แสวงหา

จากเรื่อง ความรัก

ของ 'มัทนา'

เมธาวดี เป็นสาวน้อยที่ “มัทนา” บอกว่า มีนิสัยแบบเด็กชาย กล้าผจญภัยกับสิ่งต่างๆ รวบรวมน้อย เมธาวดี แตกต่างกับจิตรวดีและทิพย์วดีเพื่อนรักทั้งสองตรงที่เป็นลูกกำพร้า แม้จะได้อยู่ในครอบครัวใหญ่พร้อมพี่ป้าน้าอา แต่ก็ดูห่างไกลไร้ความอบอุ่น เพราะหล่อนเป็นคนเฉยๆ แข็งๆ ไม่ช่างประจบประแจงเคล้าเคลีย แม้ว่าจะมีรูปโฉมน่ารักงดงามก็ไม่สามารถจะผูกใจญาติผู้ใหญ่ให้รักเอ็นดูได้จับใจนัก

เมธาวดีมีความใฝ่ฝันจะเป็นนักเขียนมีชื่อเสียงบิดาที่ล่วงลับไปแล้ว จึงมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเป็นนักอ่าน และหาประสบการณ์ให้มากเมธาวดีคิดเดินทางไปต่างประเทศ โดยจะนำ

เงินที่เหลืออยู่ราวสี่หมื่นบาทไปใช้ ซึ่งเมื่อหมดแล้วก็จะหมดเลย เมธาวดีจะเหลือแต่ตัว และสมองที่ไม่ยอมหยุดนิ่งเท่านั้น จิตรวดี เพื่อนรักที่กำลังเรียนอยู่ที่ออสเตรเลีย จึงเขียนจดหมายชวนให้ไปที่ ออสเตรเลียจะดีกว่า เพราะพอจะมีทางประหยัดได้บ้าง เมธาวดี ตกใจไปทันที เพื่อหาประสบการณ์เพื่อเปลี่ยนสถานที่ และเพื่อ หนีความรัก ที่ตนเองก็ยังไม่รู้แน่ว่ามันคืออะไร เป็นความรักจริง หรือ? ทำไมจึงรัก? เหตุผลที่มีอยู่ในใจของเมธาวดีก็คือ “ไม่เหมือน ใจนึก ไม่เป็นไปอย่างที่ใจต้องการ” ฉะนั้น เมธาวดีจึงไป ไปเสียให้พ้น และบางทีอาจจะไปพบความหวังใหม่บ้างกระมัง

เมื่อถึงออสเตรเลีย เมธาวดีได้ไปเที่ยวหลายแห่ง เพลิดเพลิน สนุกสนาน แต่ไม่ว่าแห้ว เพราะใจที่อดนึกถึงความเดียวดายที่แฝง อยู่ในใจนั้นไม่ได้ นอกจากจิตรวดีจะเป็นผู้นำเที่ยวแล้ว เมธาวดีก็ยัง ไปเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวไปยังเมืองต่างๆ หลายวัน และในการ เที่ยวระยะยาวครั้งนี้แหละที่เมธาวดีได้พบ “พอล” หนุ่มอังกฤษที่มา ตั้งถิ่นฐานอยู่ในออสเตรเลีย พอลยอมมอบหัวใจและความภักดีให้ แก่เมธาวดีอย่างเต็มเปี่ยม ด้วยความตั้งใจในเสน่ห์ของรูปร่างหน้าตา อันงดงามของเมธาวดีผู้ซึ่งแม้แต่ในชั้นแรกจะไม่ใยดี เพราะเห็น พอลเป็นคนต่างชาติ ความล้าลึกในความรักความเป็นไทยยังมีอยู่ แต่เมื่อความรู้สึกว่าแห้วเดียวดายจับหัวใจมากเข้า เมธาวดีก็ค่อยๆ ซาบซึ่งในความภักดีของพอลและยอมรับหมั้นของเขาในที่สุด ทั้งๆ ที่ในบางครั้งจะมีความรู้สึกสะกิดเตือนให้คิดถึงความแตกต่างกันใน

ความเป็นอยู่บ้างก็ตาม แต่เมธาวดีก็รู้สึกเหมือนว่าหล่อนได้รับคำตอบที่แสวงหาอยู่แล้ว นั่นคือความต้องการความอบอุ่นของการที่จะได้อยู่เป็นครอบครัวกับบุคคลที่รักและอาทรอย่างจริงใจ

แต่ในท่ามกลางความรักและความภักดีอันสุจริตใจของพอลที่มีต่อเมธาวดีอย่างเต็มเปี่ยมไม่เสื่อมคลายนั้เอง เมื่อหล่อนได้รับจดหมายจากเพื่อนและญาติที่แสดงความอาทร หล่อนก็ตัดสินใจอย่างผลุนผลันทิ้งพอลไว้เบื้องหลัง มุ่งหน้ากลับกรุงเทพฯ โดยมีได้เอื้อนเอ่ยคำลาต่อคู่หมั้นผู้ภักดีแม้แต่คำเดียว นอกจากฝากจดหมายและแหวนให้จิตราวดีนำไปคืนแทนตัว

เมธาวดีสลดรักจากพอลเพื่อแสดงความเป็นชาตินิยม หรือเมธาวดีตัดใจทิ้งพอลเพราะเกิดหวลรำลึกถึงความอาทรของคุณป้าๆ ที่เพิ่งจะมีจดหมายไปถึงและแสดงออกซึ่งความรัก ความหลง ความหวัง หรือ เมธาวดีตัดใจจากพอลด้วยความหวังลิบๆ ว่า อาจจะได้พบรักที่เคयरคอยจาก “รัช” หนุ่มไทยผู้ไม่เคยแน่ใจในความรัก หรือ เหล่านี้เป็นคำถามของผู้ที่อ่าน เรื่อง ความรัก แล้วอาจจะคิดได้หลายอย่างหลายประการ แต่ที่แน่ใจก็คือว่าเมธาวดีกำลังแสวงหาหล่อนกำลังแสวงหาแน่นอน แต่แสวงหาอะไร

คำตอบน่าจะเป็นว่า เมธาวดีกำลังแสวงหาตัวเอง

แม้เมธาวดีจะหัวเราะเยาะและบอกว่าไม่จริง ไม่จริง ก็ตัวฉันอยู่เนี่ยยังงจะต้องไปแสวงหาที่ไหนกันอีก ก็จริง แต่ ตัว นั้นมันเป็นเพียงรูปร่างเลือดเนื้อเป็นเพียงสัญลักษณ์ให้คนทั้งหลายรู้เป็นที่

หมาย และ ตัว จะรู้สึกก็ย่อมมาแต่ใจ ของตนเอง หาใช่มาจาก ตัว
ไม่ การหาตัวหาไม่ยาก ยื่นมือออกไปก็จับต้องได้ แต่การทำใจนี้ซี
แสนยาก เพราะมองไม่เห็นได้ด้วยตา ฉะนั้นความหลงผิดจึงเกิดขึ้น
ตรงนี้ว่า ใจของฉัน ฉันย่อมรู้ดี จริงหรือ?

การแสวงหาจุดยืนของใจตัวเองนี่แหละที่แสนยาก เพราะมัน
วนเวียนราวกับเขาวงกต จะดูได้จากเมธาวดีเป็นตัวอย่าง สิ่งที่เป็น
ความจริงที่ยอมรับแน่นอนก็คือความว่าเหว เพราะความเป็นกำพร้า
ทำให้เมธาวดี โหยหาความรักที่จะนำความอบอุ่นมาทดแทน จะ
มองหาความอบอุ่นจากญาติผู้ใหญ่ทั้งหลายก็ไม่สมปรารถนาเพราะ
ความต่างวัยและความที่ไม่ใช่ลูกทำให้ขาดความวางใจสนิท เมธาวดี
กำลังอยู่ในวัยรุ่น ฉะนั้น ความรักที่จะมองหาคือไปจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้
ที่จะไฝหาความรักจากบุรุษที่พึงใจ รัชเป็นชายหนุ่มที่มีโอกาสเข้ามา
ใกล้ชิด เพราะเป็นเพื่อนของญาติ รัชเป็นชายหนุ่มใหญ่มีไฝหนุ่มน้อย
จึงเป็นภาพที่อยู่ในความไฝฝันของเมธาวดี เพราะชวนให้นึกไปถึง
ความอบอุ่น ถ้าได้รักจะเป็นความรักความอบอุ่นเหมือนได้รับทั้ง
จากพี่และจากพ่อสวายน้อยในวัยนี้มีครบปรารถนาความรักจากพ่อและ
พี่ชายใหญ่อยู่แล้ว ด้วยเป็นวัยที่กำลังลึกลับไม่แน่ใจ ความรักของ
บุรุษจะเป็นประหนึ่งแหล่งพักพิงที่ให้ความอบอุ่นหัวใจ แต่สิ่งหนึ่ง
ที่คนทั่วไป (ผู้อ่าน) ไม่เคยประจักษ์ก็คือ การแสดงออกซึ่งความรัก
ของรัชต่อเมธาวดี รัชเข้ามาใกล้แต่ก็ไม่เคยบอกว่ารัก มีหน้าซำ
บางที่ยังทำท่าไม่ใส่ใจเสียด้วยซ้ำ เมธาวดีหลงผิดหรือเปล่าที่คิดว่า

รัชรัก แล้วประเดี๋ยวก็อ่อนที่หัวใจเมื่อคิดว่าเขารัก อีกประเดี๋ยวก็เย็นเยือกเมื่อคิดว่าเขาไม่รักเสียแล้ว ทั้งที่ยังไม่เคยได้อินคำว่า รัก จากรัชเลยสักคำ

แล้วเมธาวดีก็ตัดสินใจอย่างผลุนผลันไปออสเตรเลียเพื่อหนีภาพและความรู้สึกที่บาดใจ เมธาวดีหนีพ้นหรือ? เปล่าเลย กลับไปวังเวงอ้างว้างอยู่ที่โน่น เมื่อไปพบหนุ่มต่างแดนที่เฝ้าติดตามแสดงความจงรักและเทิดทูนหัวใจที่อ้างว้างก็ค่อยอบอุ่น แล้วเมธาวดีก็คิดว่า นี่คือความรัก และคงจะเป็นรักแท้แน่เทียว เพราะทำให้เมธาวดีลืมรัชไปได้ชั่วคราว แต่ขณะที่กำลังเพลิดเพลินอิมเมียบอยู่กับความรักภักดีของพอล เมื่อได้รับจดหมายจากญาติผู้ใหญ่ที่เมธาวดีเคยบอกตัวเองว่าไม่มีความรักความผูกพันอันใดต่อกัน ขอร้องให้กลับเมืองไทยเถิด เมธาวดีก็ตัดสินใจกลับทันที โดยไม่เอื้อนเอ่ยให้พอลคู่หมั้นต่างแดนารู้เรื่องราวก่อนเลยแม้แต่คำเดียว จะว่าเป็นเพราะรักอาลัยจนสะอื้นอยู่ในอก จนไม่สามารถจะเอื้อนเอ่ยอำลาได้ ก็ดูออกจะไม่น่าเป็นไปได้ ถ้าเมธาวดีมีเวลาสำรวจใจตัวเองให้ถ่องแท้อาจได้คำตอบว่า เพราะจดหมายของรัชต่างหาก ฉบับที่ลงท้ายว่า "รัช ผู้ร้อคอย" นั้นแหละ มันคงสะกิดใจของเมธาวดีให้ระลึกถึง เพราะรัชมิใช่หรือที่เป็นต้นเหตุผลักไสให้เมธาวดีตัดใจจากเมืองไทยไปออสเตรเลีย พอลนะเป็นเพียง ยาแก้เหงาเท่านั้น ถ้าหากไม่ใช่ เมธาวดีจะใจแข็งถึงกับจะไม่เอ่ยลาให้เขาได้รู้ตัวเตรียมใจบ้างเทียวหรือ รัชหลอกเมธาวดี เมธาวดีหลอกพอล

แต่ก็ยังไม่สำคัญเท่ากับเมธาวดีหลอกตัวเอง เพราะหาตัวเองไม่พบ คนหาตัวไม่พบ ย่อมขวัญเสียกระเจิดกระเจิง

ภาพชีวิตของเมธาวดีไม่แตกต่างกับสาวน้อยมากหลายที่ได้พบกันอยู่ในสังคมทุกวันนี้ คอลัมน์ปัญหาหัวใจขยายกว้างก็ด้วยเหตุนี้ หัวใจที่คร่ำครวญหา แสงหาย่อมไม่มีวันหยุดนิ่ง หากต้องการหยุดนิ่ง ก็มีชีวิตเดียว คือแสวงหาใจของตัวเองให้พบว่า ต้องการอะไรแน่ในชีวิตนี้

ในบรรดาสาวน้อยทั้งสามคน รู้สึกว่าจิตรวดีจะเป็นคนที่รู้จักใจของตนดีกว่าคนอื่น เข้าใจว่าตัวเองมีความต้องการอะไรอยากได้อะไร แล้วก็ตกลงทำอย่างนั้น ไม่คลอนแคลนหวั่นไหว หรือไล่ตามไขว่คว้าหาสิ่งที่มองไม่เห็น “มหัศจรรย์” ไม่ได้บอกให้ชัดเจนถึงความเป็นมาในชีวิตของจิตรวดี แต่พอคาดคะเนได้ว่าจิตรวดีมีความมั่นคงในจิตใจก็เพราะมีความมั่นคงในความรักความอบอุ่นที่ได้รับจากพ่อแม่ เป็นพื้นฐานสำคัญ ความรักใคร่สนิทสนมระหว่างพ่อแม่ได้สะท้อนความอบอุ่นไปถึงลูก ลูกจึงเติบโตขึ้นด้วยความแน่ใจในความมั่นคงในหนทางชีวิตของตน และรู้ใจตัวเองว่าต้องการอะไรและไม่ต้องการอะไร จิตรวดีจึงเป็นเสมือนพี่ของเมธาวดีมาโดยตลอด และจิตรวดีโชคดียิ่งกว่านั้นที่ได้มีโอกาสพบความรักที่เข้าใจกัน จนยิ่งทำให้จิตรวดีมีความมั่นคงในใจยิ่งขึ้น

สาวน้อยที่แสวงหาเช่นนี้ยังมีอีกมากจากนวนิยาย ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือสาวน้อย “วิฬาร” ในเรื่อง *ทะเลฤทธิม* ของ “สุวรรณีย์”

วิหารแตกต่างกับเมธาวดีในแง่ที่มีหทัยศกดิ์ดี ตระกูลและทรัพย์สิน วิหารไม่เคยขาดแคลนในเรื่องของวัตถุ ไม่ว่าจะเป็นห้องนอนที่ โอโถงหรูหรา เสื้อผ้าแพรพรรณที่น่าสมัย รถยนต์คันโก้ล้ำหน้า เพื่อนฝูง ทรัพย์สินเงินทองที่มีจับจ่ายใช้สอยอย่างเหลือเฟือ มีหน้า ซ้ำยังมีรูปทรงอรชรเป็นเสน่ห์ชวนใจชายให้ลุ่มหลง วิหารมีพร้อม ทุกอย่าง แต่แม้กระนั้นก็ยังไม่วายจะแสวงหา และการแสวงหาของ วิหารยิ่งขยายวงกว้างออกไปไม่มีขอบเขต วิหารแสวงหาทั้งเหล่า กัญชา ยาสูบ แล้วยังแสวงหาการศึกษาเรื่องเพศที่น่าสนใจ คน แล้วคนเล่าสุขุม ภูตะวัน โสพันธ์ ทำไมวิหารจึงต้องแสวงหา ไม่มี ความจำเป็นสักนิดเดียว

คำตอบที่ตอบได้ทันทีก็คือ ความพร้อมสมบูรณ์ทั้งหลายนั้น ล้วนแล้วแต่สนองความต้องการภายนอกเท่านั้น มันหาสามารถ สนองความโหยหาความอบอุ่นจากความรักที่วิหารปรารถนาอย่าง ยิ่งยวดที่จะได้รับจากพ่อแม่ได้ไม่ เพราะทั้งพ่อและแม่ไม่มีเวลาที่จะ ให้สำหรับลูก ทั้งที่มีลูกสาวอยู่คนเดียวที่คุณหญิงมารดามักจะกล่าว ด้วยวาจาเป็นทำนองให้รู้ว่ารักดวงใจอยู่เสมอ แต่กระนั้นคุณหญิงศรี ดาราก็ยังหาเจียดเวลาที่จะมาทะนุถนอมดวงใจดวงนี้ได้ไม่ คงปล่อยให้ ดวงใจที่รักนั้นแสวงหา ใจ ของตัวเองจนยับเยินไป กว่าวิหารจะ ได้พบว่า ใจ ของตนต้องการอะไรก็ค่อนข้างจะสลายไปเสียแล้ว

ความจริงการแสวงหาอันมิใช่สิ่งเสียหาย ความจริงชีวิตก็เป็น ประหนึ่งการแสวงหา แต่การแสวงหาจะเกิดประโยชน์ถ้ารู้แน่แก่ใจ

ว่าตนกำลังแสวงหาอะไรและเพื่ออะไร แล้วก็เดินไปตามจุดหมายนั้นอย่างทะมัดทะแมงด้วยความมั่นใจ แต่หนุ่มสาวคนใดจะตั้งจุดหมายของการแสวงหาได้อย่างแน่วแน่เช่นนั้น ย่อมต้องการโอบอุ้ม คุ้มครองจากพ่อแม่ ให้มีพื้นฐานความมั่นคงไว้ตั้งแต่เยาว์วัย และทั้งนี้ย่อมไม่มีสิ่งใดที่ลูกหลานต้องการมากไปกว่าความรัก ความเข้าใจ ที่ถ้าหากเขาได้รับเต็มอ้อมแล้วเขาย่อมไม่ต้องเสียเวลาแสวงหาออกไปนอกกลุ่มนอกทาง

ท่านผู้เป็นพ่อเป็นแม่ และเป็นพี่ป้าน้าอาทั้งหลายย่อมซึมซาบดีว่าภาระนี้หนักนัก แต่ก็เป็นที่ซึ่งไม่สมควรละเลยเป็นอันขาด ถ้าหากท่านไม่ต้องการให้ลูกหลานต้องกลายเป็นผู้แสวงหาที่ดูไม่มีวันสิ้นสุดเช่น วิศวกร หรือ เมธาวัต

แต่...เมธาวัตที่รัก ไม่มีมนุษย์ในโลกนี้สักกี่คนนักที่มีโชคอันประเสริฐเกิดมาพร้อมด้วยความรักอ้อมอุ้มจากพ่อแม่ และผู้เป็นที่รัก มีน้อยจริงๆ น้อยจนยากที่จะนับตัวไปถ้าเราจะรู้จักเขาจริงๆ

ฉะนั้น จงอย่าพะวงอยู่กับความน้อยเนื้อต่ำใจว่าว่าเหวเดียวตายเลยคนว่าเหวมีพวกมาก มากกว่าคนอบอุ่นพร้อมเธอไม่ว่าเหวเลยเพราะเธอมีเพื่อนที่เต็มไปด้วยความว่าเหวมากหลายนัก จงรีบเร่งค้นหาใจของเธอให้พบเสียโดยเร็วเถิด เพื่อที่เธอจะได้ไม่ต้องเหนื่อยล่าแสวงหาอย่างไม่รู้จบอีกต่อไป

บาบु

ผู้เข้าใจมนุษย์

จากเรื่อง ชีวิตนี้เป็นที่รัก
ของ 'อ. สนิทวงศ์'

“เชิดหัวขึ้นซิ อวดใครๆ ให้เห็นว่าท่านสวยเพียงไร ไควินท์
ให้เขาเห็นว่าเขามีได้ให้เงินเราโดยมิได้สิ่งใดตอบแทนเลย”

หลังจากที่ได้ยินคำเตือนดังนี้ 2-3 ครั้ง ต่อมาอีกไม่กี่วัน
ไควินท์ก็สามารถเดินตัวตรง เชิดหน้า และไม่รู้สึกหัวนโหนวแม้เมื่อ
เดินผ่านตลาดผ่านร้านใหญ่ซึ่งครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นเจ้าของ เคยอยู่
อย่างมีความสุขพร้อมหน้าลูกและภรรยาที่แสนจะน่ารัก ยิ่งกว่านั้น
เขามีได้เดินตัวเปล่าตามสบายเหมือนคนอื่นๆ บนไหล่ของเขานั้นยัง
มีชายแก่ชรา หน้าตาไม่ชวนมอง มีหน้าขำมือเท้ากุด เพราะโรคร้าย
ที่นำสะพึงกลัว แต่ไควินท์ก็ยินดีที่จะแบกชายชราหน้าตาไม่น่าดู

คนนี้ไว้บนไหล่ของเขาด้วยความเต็มใจและเห็นใจ เพราะในช่วงชีวิตของความระทมทุกข์ ด้วยโรคร้ายที่ทุกคนเบือนหน้าหนีด้วยความขยะแยะขง ในช่วงชีวิตที่ถูกทอดทิ้งอยู่เปล่าเปลี่ยวเดียวดายจนเจียนที่จะต้องคิดทำลายชีวิตตัวเองให้พ้นเสียจากโลกที่ปราศจากความเที่ยงแท้แน่นอนอนนี้ ไควนท์ก็กลับได้รับความชุ่มชื้นและสำนึกได้ว่าชีวิตที่เกิดมาแล้วของเขานี้ มีค่าเป็นที่รักและควรทะนุถนอมรักษาไว้ให้ดีที่สุด ยาวนานที่สุดเพียงไร ผู้ที่ทำให้ไควนท์ได้สำนึกเช่นนี้ พร้อมกับเกิดความรู้สึกอบอุ่นและไม่เดียวดายก็คือ “บาบู” ชายชราหน้าตาน่าเกลียด มือกุดเท้ากุดที่นั่งส่งอยู่บนไหล่กว้างของเขานี้เอง

ไควนท์ผู้เคยกับความมั่งคั่งโอ้อ่า ชื่อเสียงเกียรติยศ ค่ายกย่องสรรเสริญและความสุขที่เพียบพร้อมมาแล้ว ซึ่งในยามที่แวดล้อมด้วยความสุขอันรื่นรมย์ใจนั้น ไควนท์มีความคิดและสมองที่ปราดเปรื่อง มีการตัดสินใจรอบคอบแต่เมื่อเขาต้องมาเผชิญกับชีวิตที่ถูก เด็ดทิ้ง ในทันทีทันใดโดยไม่คาดฝันและไม่มีกลางส่งหน้ามาก่อน ความคิดความอ่านทั้งหลายที่เคยปราดเปรื่องปราดก็มืดตื้อ จะเหลือวชาญแลชวาก็มีแต่ความวังเวงว่าเหว รู้สึกเหมือนเด็กน้อยที่ถูกผู้ใหญ่ชี้โก่งหลอกนำไปปล่อยไว้ที่ปากเหวในยามค่ำคืนมืดมิด จนดูเหมือนไม่ที่ทางที่จะหลีกเลี่ยงการก้าวลงไปสู่เหวนั้นได้ แต่แล้ว “บาบู” ชายชราที่มีหัวใจามตรงข้ามกับหน้าตานี้แหละ เป็นเสมือนแสงสว่างที่สาดส่องลงมาให้ไควนท์ได้มองเห็นว่า หนทางของชีวิตใน

โลกนี้ไม่มีทางอัปจน ต่อให้มีดีแสนดี ถ้ายังมีกำลังใจเหลืออยู่บ้างแล้ว สามารถที่จะหาทางออกได้เสมอ บาบุอยู่ในโลกมานานทั้งในโลกของคนทีสะอาดกายแต่สกปรกใจและโลกของคนทีสกปรกกายแต่สะอาดใจ ไม่ว่าจะอยู่ในโลกของคนชนิดใดบาบุอยู่อย่างคนลืมตาอยู่เสมอ ฉะนั้น เล่ห์เหลี่ยมของมนุษย์จะมีอยู่ที่เหลี่ยมทีประการ บาบุจึงรู้ทันและเข้าใจวิธีการทีจะรับรองกับเหลี่ยมทีจะมานั้นได้อย่างเหมาะสม ระวังอย่างนุ่มนวลบ้าง อย่างกระด้างบ้าง อย่างเมตตาง้าง และอย่างทารุณบ้าง ทั้งนี้สุดแต่สภาพการณ์

บาบุและลูกน้องของเขาครองชีวิตอยู่ได้ด้วยทานทีมนุษย์กายสะอาดหยิบยื่นให้ แต่บาบุก็เล็งเห็นในหัวใจของคนใจบุญส่วนมากกว่า

“พวกคนดีๆ เขาเกลียดชังและกลัวเรา และถึงแม้ว่าเราจะไม่ฆ่าเราจริงๆ เขาก็อยากให้เราตายเสีย เราเข้าใจเรื่องนั้นดี เมื่อก่อนทีเราจะเป็นโรคเรื้อน เราก็คิดเช่นเดียวกัน แต่เดี๋ยวนีเราไม่สามารถจะดำรงชีวิตอย่างเดียวกับผู้ที่ได้ขับไล่วิไล่งเรา และเลิกนับถือเราเป็นมนุษย์ เราต้องตั้งกฎใหม่...กฎของเราเอง และเราต้องดำเนินชีวิตตามกฎนั้น ท่านต้องเรียนรู้และยอมรับกฎเหล่านั้นด้วย เพราะมันทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้..คนที่ยึดมั่นอยู่ในสิ่งที่ผ่านพ้นมาแล้ว และสร้างทำเป็น-ในสิ่งที่เขาไม่สามารถจะเป็นได้อีก ย่อมทำลายตัวเองให้สูญสิ้นไปช้าๆ พวกเหล่านั้นเป็นคนโง่และเราหัวเราะเยาะเขา...”

ด้วยคำพูดเช่นนี้ของบาบุสะกิดใจให้โควินท์ได้คิด เพราะโควินท์ไม่ใช่คนโง่ โควินท์ไม่ชอบการถูกหัวเราะเยาะ อีกประการหนึ่ง บาบุไม่เคยสนใจเลยว่า โควินท์เป็นใครมาจากไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร มูลเหตุที่จูงใจให้บาบุสนใจในโควินท์ เพราะบาบุมองเห็นและรู้ด้วยความเจนจัดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา โควินท์เป็นบุคคลที่กำลังต้องการเพื่อน ต้องการความช่วยเหลือ และคำแนะนำอย่างยิ่ง เพราะโควินท์กำลังอยู่ในระยะเริ่มแรกของโรคร้าย ซึ่งกำลังจะแผลงฤทธิ์กำเริบภายในเวลาไม่ช้านี้ ซึ่งในระยะนั้นจำเป็นที่โควินท์จะต้องมีผู้ดูแลรักษา เพื่อผ่อนคลายความทรมานของโรคร้าย ฉะนั้น บาบุจึงชักชวนโควินท์ให้มาอยู่ร่วมคณะซัดเซพเนจรของบาบุด้วยกัน แม้จะอดบ้าง ได้กินบ้าง นอนตามถนนบ้าง หรือจิบน้ำในพงไพรบ้าง แต่โควินท์ก็จะมีเพื่อนร่วมทุกข์ ซึ่งย่อมจะช่วยบรรเทาทั้งทุกข์ใจและทุกข์กายของโควินท์ แต่โควินท์ก็จะต้องยอมรับรู้และเผชิญหน้ากับความจริงของชีวิตและดำเนินการตามกฎแห่งสังคมของบาบุ ซึ่งแม้จะทารุณและขมขื่นอยู่บ้าง แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ชีวิตอันเป็นที่รักนี้คงอยู่ต่อไปได้ด้วยความไม่ทรมานชอกช้ำจนเกินไป

บาบุคงเข้าใจในความต้องการของมนุษย์ตามสัญชาตญาณของมนุษย์เป็นอันดี ทั้งมนุษย์หญิงและมนุษย์ชาย บาบุอาจจะปกครองคณะของตนด้วยความเข้มงวด ก็เพียงเพื่อให้กฎนั้นมีน้ำหนักแห่งความเข้มแข็งอยู่ในตัว แต่ในขณะที่เดียวกัน บาบุก็ยัง

ไม่ละเลยซึ่งมนุษยธรรมอันควรจะมีประจำใจมนุษย์ ในขณะที่ภาพโรคระบาดไปเกือบทั่วทุกหมู่บ้าน คนตี่ๆ ก็พากันล้มตายไปด้วยโรคร้าย ฉะนั้นไม่ต้องสงสัยว่าคนโรคเรื้อนเช่นคณะของบาบุญนั้น จะได้รับความลำบากยากเข็ญเพียงไร แต่ทั้งๆ ที่อาหารก็มีอย่างจำกัด เงินทองก็มีอยู่เพียงเล็กน้อย เมื่อบาบุญได้พบชายชราเพื่อนขอทานซึ่งนอนเจ็บด้วยกาฬโรคนี้แต่เพียงคนเดียว บาบุญก็สู้อดส่ำห์สละเวลาและผ้าที่จำต้องสงวนไว้สำหรับพรรคพวกของตนนั้นให้แก่ชายผู้นำสงสาร และยอมหยุดพักอยู่พยาบาลเป็นเวลาถึงสามวันสามคืน จนชายชราไ้ญาติมิตรผู้นั้นคอยดูแลขึ้น แต่ถ้ามืดถึงคราวที่บาบุญจะต้องใช้สมองเพื่อหาทางให้ได้มาซึ่งอาหารและเงินทองเลี้ยงปากเลี้ยงท้องลูกน้องแล้ว บาบุญก็จะทำ ทั้งนี้เพื่อยังชีวิต และบาบุญคิดว่าเป็น การขอจากผู้ที่มีเหลือเพื่อ

เพราะบาบุญเข้าใจจิตใจมนุษย์ แม้จะเป็นมนุษย์โรคเรื้อนก็ตาม แต่ความรู้สึกและหัวใจก็คงเหมือนมนุษย์ แม้จะเป็นมนุษย์โรคเรื้อนก็ตาม แต่ความรู้สึกและหัวใจก็คงเหมือนมนุษย์ที่มีกายสะอาดทั้งหลาย บาบุญรู้ว่าจะเข้ฆ่มวดให้ลูกน้องหญิงทุกคนอยู่ในกรอบของกฎตลอดเวลาอย่าเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้น บาบุญจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสีย เมื่อ “ทวี” ลูกน้องที่ค่อนข้างมีเล่ห์เหลี่ยมของบาบุญจะทำเจ้าชู้กับ “มานี่” ลูกน้องผู้หญิงที่พิกลพิการของบาบุญบ้างเป็นบางครั้งบางคราว หรือมิฉะนั้นก็มีอยู่บ่อยครั้งที่บาบุญจะพาพรรคพวกไปนอนพักผ่อนบนหญ้าเขียวนุ่มริมลำธารในยามเดือนหงาย แล้วมิช้าเสียงอัน

กังวาลไพเราะของ “สทาศิวะ” ลูกน้องอีกคนหนึ่งของบาบาก็จะร้องเพลงอันไพเราะพรรณานาธรรมชาติงดงาม ความรักและบางทีก็รำลึกถึงความหลังที่ในชีวิตนี้อาจจะไม่มีวันได้หวนกลับไปอีกเลย และถ้าสทาศิวะร้องเพลงรำพึงเช่นนี้เมื่อไร ทุกคนก็จะทอดถอนใจ และมีดวงตาที่คลอกรองอยู่ด้วยน้ำตาแห่งความรัดทวนใจ แต่เมื่อสทาศิวะเห็นอาการเศร้าสลดของเพื่อนฝูงเช่นนั้นเขาก็จะเปลี่ยนทำนองเพลงเป็นเพลงที่สนุกสนานร่าเริง เพื่อขูใจให้เบิกบานขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ไควนท์จึงทั้งรักและเคารพชายชราที่มองดูภายนอกแล้วมีแต่รูปอัปลักษณ์ผู้ยิ่งนัก สิ่งที่ไควนท์มองเห็นในตัวของบาบาคือความเฉลียวฉลาดรอบรู้ ทันโลก และเข้าใจคน เขายังจำได้ว่า วันแรกที่เขาดกลงใจยอมเข้าร่วมอยู่ในคณะของบาบูนั้น บาบูได้จัดการเลี้ยงต้อนรับเขาเป็นการใหญ่ และอาหารนั้นก็มั่งมีทั้งน้ำตาล เมาและเนื้อแพะ ซึ่งในชีวิตของไควนท์ไม่เคยลิ้มรสเนื้อสัตว์เลย ฉะนั้นเขาจึงรู้สึกสะอิดสะเอียนอย่างยิ่ง และท้ายที่สุดก็ต้องวิ่งหนีไปปล่อยอาหารเหล่านั้นออกหมด ไควนท์คิดว่าเขาจะต้องถูกหัวเราะเยาะในความอ่อนแอหรือบางที พวกนี้อาจจะคิดว่าเขาหิบบโหยงก็ได้ แต่เมื่อไควนท์กลับไปที่พรรคพวกของเขาอีกครั้งหนึ่ง ก็พบว่า มีจานใบไม้แผ่นใหม่วางอยู่ มีแต่จปาตี น้ำตาล ถั่วลิสง หัวหอม พริกสดและจัญนี่ที่ทำด้วยมะม่วงดองอย่างหวานวางไว้ตรงที่ที่นั่งอยู่เดิม ทุกคนอึ้งหมดแล้ว และไม่มีใครหัวเราะเยาะ ต่างคนก็นอนพักบ้าง คุยกันบ้างและปล่อยให้ไควนท์รับประทานอาหารตาม

ลำพังอย่างสบาย ซึ่งโควินท์ยังจำได้และซาบซึ้งในน้ำใจของบาบูยิ่งนัก ฉะนั้นเมื่อวันหนึ่งบาบูบอกกับโควินท์ว่า โควินท์จะอยู่กับเขาต่อไปอีกไม่ได้แล้วเพราะบาบูจะต้องพาโควินท์ไปส่งที่โรงพยาบาลมิชชั่นนารี เนื่องจากใกล้ฤดูฝนแล้ว อันเป็นฤดูที่คนโรคเรื้อนจะอดอยากอีกทั้งหาที่พักอาศัยก็ยาก ซึ่งโควินท์จะได้รับทุกข์ทรมานยิ่งกว่าคนอื่น เพราะเป็นระยะเวลาที่โรคจะกำเริบหนัก โควินท์รู้สึกทั้งตกใจและเสียใจที่จะต้องจากบาบู เขายินดีที่จะลำบาก ยินดีที่จะอดมื้อกินมื้อ เพียงแต่ขอให้ได้อยู่ใกล้บาบู แต่บาบูตัดสินใจแล้วว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะเป็นประโยชน์แก่ตัวของโควินท์เองที่สุด คือ การจากบาบูไปอยู่โรงพยาบาลแล้วบาบูก็พาโควินท์ไปส่งโรงพยาบาลจนได้โดยไม่ฟังคำทัดทานของโควินท์ แต่ก็ให้สัญญาว่าเมื่อหลังฤดูฝนปีหน้าไปแล้วเดือนหนึ่ง บาบูจะกลับมารับโควินท์ไปอยู่ด้วยกันดังเดิม

โควินท์อยู่ที่โรงพยาบาลอย่างผาสุก ได้รับการดูแลรักษาอย่างดี อาหารการกินบริบูรณ์ แต่โควินท์ก็คอยเร่งวันเร่งคืนที่จะให้ถึงฤดูฝนหน้าเร็วๆ เพื่อที่จะได้กลับไปอยู่กับบาบูอีก แต่เมื่อบาบูมาถึง คำตอบที่โควินท์ได้รับจากบาบูก็คือ ขอให้โควินท์อยู่ต่อไปอีกหนึ่งปี เพื่อให้อาการของโควินท์ดีขึ้นกว่านี้แม้ว่าบาบูเองก็คิดถึงโควินท์ และคิดถึงความสุขที่ได้อาศัยหลังไหลของโควินท์เป็นพาหนะ แต่บาบูอยากที่จะเห็นโควินท์สุขสบายและหายโรคให้มากกว่านี้

โควินท์ก็จำต้องเดินกลับเข้าโรงพยาบาลอย่างเงื่องหงอย และนั่งคอยนับวันให้ถึงฤดูฝนหน้าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อคอยให้บาบูมารับและบาบูไม่เคยเสียคำพูด หลังจากที่โควินท์นับเวลาที่ต่อจากฝนตกครั้งสุดท้ายได้หนึ่งเดือนบาบูก็พาพรรคพวกมารับโควินท์กลับไป ด้วยตามสัญญา แม้หมอจะอ่อนวอนขอให้โควินท์อยู่ต่อก่อน เพราะมีหวังที่จะรักษาให้หายได้ แต่โควินท์ก็ไม่ใยดีเพราะน้ำใจอันประเสริฐของบาบูมีความหมายลึกซึ้งต่อจิตใจของโควินท์หลายเท่านัก

บาบู ชายชราโรคเรื้อนมือด้วนเท้าด้วน แต่ก็สามารถครองน้ำใจของมนุษย์หลายคน รวมทั้งโควินท์หนุ่มผู้เคยมั่งคั่ง ที่ยินดีจะพะเนจรวงไปกับชีวิตร่อนเร่ของบาบู น่าแปลกและน่าอัศจรรย์นัก!! บาบูมีดีอะไรนักหรือ? ก็อะไรเล่าที่มนุษย์เราผูกใจกันไว้ได้ สิ่งธรรมดาและค่าธรรมดานี้เอง น้ำใจอันเนื่องมาจากความเข้าใจในจิตใจ สิ่งธรรมดาและค่าธรรมดานี้เอง น้ำใจอันเนื่องมาจากความเข้าใจในจิตใจ ในความคิดและความรู้สึกของเพื่อนมนุษย์

ฉะนั้น จึงไม่ประหลาดอะไรเลย ที่บาบูชายชราขอทานคนหนึ่งจะสามารถครองหัวใจของลูกน้องไว้ได้ เพราะหลักวิธีครองใจคนของบาบูก็คือความเข้าใจมนุษย์นั่นเอง

พิงกี้

ผู้หลงระเริง

จากเรื่อง นายอำเภอที่รัก
ของ 'สีฟ้า'

พิงกี้ หรือนางสาวภควดี ก่องกุลกาญจน์ เป็นสาวผู้มีความสมสมัยของสังคมยุควัตถุนิยม เพราะหล่อนหายใจเข้าหายใจออกอยู่ด้วยเรื่องของตำแหน่ง ยศ ทรัพย์ ความมีหน้ามีตาในสังคม การแต่งกายสวยหรูนำสมัย สิ่งเหล่านี้คือปัจจัยแห่งความสุข แห่งความสดใสในชีวิตของพิงกี้.....

ความอดอยากหิวโหยของคนอื่น พิงกี้ไม่รับรู้ ความทุกข์ลำเค็ญของคนอื่น พิงกี้ไม่รับรู้...ความอยุติธรรมไม่มีในโลกนี้ ตราบใดที่พิงกี้อยังมีในสิ่งที่หล่อนอยากมี ยังได้ในสิ่งที่หล่อนอยากได้เพียงเท่านั้น โลกนี้ทั้งโลกก็โสภสำหรับพิงกี้เสียยิ่งนักแล้ว

ดังนั้น เมื่อหล่อนได้รับจดหมายจากนายอำเภอสร้างบุญ ผู้เป็นคู่รักฟิงก็จึงออกอุทานว่า "คนอะไรไม่รู้เซยจ้งอุตสาห์ไปสร้างบุญบารมีอยู่ในป่า" เพราะสร้างบุญให้ความเห็นมาในจดหมายว่า "จำเป็นหรือที่คนเราจะต้องหมุ่นตามโลกเสมอไป หากโลกมันหมุ่นไปในทางที่ตรงข้ามกับความดี และความถูกต้องความควร เราจะฝืนมันไว้บ้างไม่ได้หรืออย่างไร"

เมื่อพบกันที่ต่างประเทศ ฟิงก็และสร้างบุญรู้สึกสอธยาศัยซึ่งกันและกัน เขารักสนุกเหมือนกัน สนทนาถูกคอกันเห็นอะไรคล้ายๆ กัน ใครๆ ก็ว่าทั้งสองคนเป็นคู่ที่เหมาะสมกัน และเพื่อนฝูงคงจะได้รับข่าวดีจากเขาทั้งสองในไม่ช้า แต่เมื่อทั้งสองกลับมาถึงเมืองไทยแล้ว ข่าวดีที่เพื่อนฝูงคอยฟิงก็เจียบหายไป และทั้งฟิงก็กับสร้างบุญ ก็ดูจะสนุกสนานกันไปคนละทาง ฟิงก็ยังคงสนุกอยู่กับการแต่งกายตามแฟชั่น สนุกอยู่กับงานมหรรรรมงานราตรีสโมสรในวงของคนที่เรียกตัวเองว่า *คนชั้นสูง* เพราะเขามีเงินมากกว่าฉลาดในการหาตำแหน่งฐานะมากกว่า มีชั้นเชิงในการแข่งขันชิงดีและเด่นกันอย่างแนบเนียน ฟิงก็ ก็เฟลิดเฟลีนอยู่กับสิ่งเหล่านี้ และยึดถือเอาความหรูหราฟุ้งเฟ้อที่ฉาบฉวยเหล่านี้แหละเป็นปัจจัยแห่งความสุข เป็นความจำเป็นและความสำคัญแก่ชีวิต ฟิงก็ ผู้ระเรีง

ส่วน "สร้างบุญ รัตนเสวก" ก็สนุกเหมือนกัน แต่เขาออกไปสนุกอยู่ที่อำเภอเล็กๆ ที่แสนกันดารแห่งหนึ่งทางปักซีได้ เป็นอำเภอที่ไม่มีผู้ใดสนใจจะไป เพราะมันไกลแสนไกล ห่างจากแสงสีของ

อารยธรรมรุ่งเรืองใดๆ โดยสิ้นเชิง อำเภอนั้นแวดล้อมไปด้วยผู้ก่อการร้าย ความเอารัดเอาเปรียบของข้าราชการที่มีต่อชาวบ้าน ความไม่เข้าใจกันระหว่างข้าราชการด้วยกันและท้ายสุดก็คือ ความเสื่อมโทรมเศร้าหมองทางจิตใจของชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย

สร้างบุญ ควรพลอยเศร้าหมองหดหูไปด้วยกับสภาพการณ์ของอำเภอนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของเขา แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ยังมีอุปสรรคเพียงไร เขาก็ยิ่งสนุกขึ้นเพียงนั้น ไม่ใช่สนุกเพราะเห็นความทุกข์ของชาวบ้านแต่เขาสนุกที่จะสู้กับงาน เพราะมันท้าทายให้สร้างบุญยิ่งมุนานะและทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจที่จะบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ในปกครองของเขาให้จงได้ สร้างบุญจึงลืมวันลืมคืน เพราะเขามัวแต่สนุกอยู่กับงาน แม้ฟังก็จะมึนจดหมายอ่อนนวยขมิ้นขอให้เขาไปหาสถานที่กรุงเทพฯ มหานคร เพราะผู้มีปัญญาเอกและมีความสามารถอย่างสร้างบุญย่อมมีโอกาสที่จะหางานที่มีอนาคตสดใสได้ไม่ยากนัก แต่สร้างบุญกลับพึงพอใจกับตำแหน่งนายอำเภอเล็กๆ ที่ไม่มีความสำคัญประการใดในสายตาของคนทั้งหลาย โดยเฉพาะฟังก็ เพราะเขาซึมซาบอยู่แก่ใจดีว่าความเจริญก้าวหน้าของชนบทนี้แหละจะเป็นพื้นฐานของความพัฒนาสถาพรของชาติบ้านเมืองต่อไป

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเพื่อนฝูงตามฟังก็ ถึงสร้างบุญ คำตอบของหล่อนก็คือ

“ความบ้าของสร้างบุญ เขาคิดว่าเขาคคนเดียวจะกู้บ้านกู้เมืองได้ ใครๆ เขากลับมา เขาก็วิ่งเต้นหาตำแหน่งดีๆ ให้ก้าวหน้าเร็วๆ กันทั้งนั้นสร้างบุญกลับยอมให้เขาส่งตัวไปเป็นนายอำเภอ ทุเรศจะตาย อยู่กรุงเทพฯ โกงๆ ไม่ชอบ โกลัซิดผู้ใหญ่เสียพักเดียวก็หวดชั้นพิเศษหวานๆ ดูรุ่นพี่ของสร้างบุญเขาซี แก่กว่าไม่กี่ปี เดียวนี้เป็นอธิบดีก็มี คณบดีก็มี อุปทูตก็มี”

นี่คือคำตอบของหล่อน...ของฟิงกี้ผู้ระเริง และคำตอบนี้ย่อมเป็นเสมือนสิ่งชี้ถึงอุดมคติแห่งความยึดถือในชีวิตของหล่อนด้วย ฉะนั้นคำปรารภของหล่อนกับเพื่อนๆ ที่ว่า “สร้างบุญเดี๋ยวนี้เขาไม่เหมือนตอนอยู่เมืองนอกด้วยกันหรอก เดียวนี้พูดกับเขาไม่รู้เรื่องเสียแล้ว” ก็เป็นความจริงเพราะอุดมคติในชีวิตของคนทั้งสองต่างกันเสียแล้ว เหมือนหนึ่ง คนหนึ่งเดินไปทางเหนืออีกคนไปทางใต้ ย่อมไม่มีทางพบกันได้

ฟิงกี้ ผู้ระเริงอยู่กับสี่สันของอารยธรรมแห่งวัดพุทธธรรม เมื่อมองสิ่งใดย่อมเห็นเป็นสิ่งที่ควรนับได้ หรือเป็นสิ่งที่น่าผลตอบแทนมาให้ ฉะนั้นฟิงกี้จึงรู้สึกว่าการเป็นภรรยานายอำเภอนั้น เขยสันดี แต่ถ้าเป็นภรรยานายสร้างบุญที่ทำงานกับชาวต่างประเทศที่เมืองนอกนั้นต่างหากจึงจะดูโก้หนักหนา ในสายตาและความรู้สึกของหล่อน

ในขณะที่สร้างบุญพยายามสร้างตัวเองด้วยการนับถือตนเอง ฟิงกี้ก็พยายามทุกทางที่จะโน้มน้าวใจเขาให้เห็นว่า การยอมเคารพ

นับถือคนอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการนั้น มีความสำคัญต่อชีวิตของคนที่จะอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ ชาวดีของคนทั้งสองที่เพื่อนฝูงรอคอยจึงเจ็บหายไป

ฟิงก็คงจะเร่งต่อไป หล่อนไม่ใช่หญิงที่สวยอะไรนักหนา แต่อาศัยการมีโอกาสได้ศึกษาดี และฉลาดพอที่จะรู้จักแต่งทั้งเสื้อผ้าหน้าตาที่ให้อูงมากกว่าความเป็นจริง รู้จักฝึกฝนอริยาบทท่าทางให้ดูมีเสน่ห์ชวนใจ คนทั่วไปที่มองผิวเผิน จึงรู้สึกว่าการหล่อนเป็นคนสวย มีเสน่ห์น่ารัก ความรู้ดี ฐานะดีคล่องแคล่วในสมาคม หล่อนจึงเป็นญาติที่ชายส่วนมากค่อนข้างพึงพอใจในจริตกิริยาในการเจรจาชวนให้น่าฟัง

น่าเสียดายที่หล่อนมีทั้งความรู้ ความฉลาดพอที่จะปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมให้เกิดประโยชน์แก่ตน ถ้าเพียงแต่ฟิงก็จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวให้น้อยลงสักเล็กน้อย ยอมเห็นแก่ความสุขของชาวบ้านในถิ่นแดนไกล และมองเห็นคุณค่าของการเป็นภรรยานายอำเภอเล็กๆ คนหนึ่งที่มีศรัทธาที่จะเสียสละกำลังใจกำลังกายเพื่อความสุขของชาวบ้าน ฟิงก็จะเป็นกำลังสำคัญสนับสนุนในการทำงานราชการของสร้างบุญได้อีกโข เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

แต่เป็นกรรมเวรอย่างหนึ่งของบ้านเมืองไทย ที่เรายังมีบุคคลเยี่ยงฟิงก็ ผู้ระเริงอยู่ก็ไม่น้อย หวังว่า วันหนึ่ง...เธอคงจะตื่นจากความระเริงยอมรับความทุกข์ของเพื่อนร่วมชาติเป็นเสมือนความ

ทุกข์ของเธอเอง แล้ววันนั้นคงได้สำนึกว่า การจะระเรีงอยู่ใน
ความสุขของตนแต่ฝ่ายเดียวนั้นเป็นการสร้างความอยุติธรรมให้
เกิดขึ้นในสังคม และสังคมใดที่ชนทั้งปวงมีความรู้สึกเช่นนั้นทั่วกัน
สังคมนั้นย่อมเดินไปสู่ทางแห่งความเสื่อม

เช่นนี้แล้วพึงก็...เธอจะระเรีงอยู่ได้อย่างไร

การไว้วางยเรียกร้อง
ความคารวะนับถือจากผู้อื่นนั้น
หาเกิดประโยชน์อันใดไม่
จงกระทำตัวให้เขานับถือได้
ด้วยหัวใจของเขาเองเถิด
มันมีค่าลึกลับยิ่งนัก

ไต่เยียน

แม่นกนางแอ่นทะเล

จากเรื่อง พิราบแดง
ของ 'สุวัฒน์ วรดิลก'

ไต่เยียน แม่นกนางแอ่นทะเล ในเรื่อง พิราบแดง ของ สุวัฒน์ วรดิลก เป็นเด็กสาวที่น่าสนใจเพราะหล่อนมีชีวิตที่น่าทึ่ง

ชีวิตของไต่เยียนเป็นชีวิตที่แกร่งกร้าวไม่ผิดอะไรกับชีวิตของ นกนางแอ่นทะเล อันเป็นความหมายของชื่อเธอ ไต่เยียนมีจิตใจ ที่แข็งแกร่งทั้งที่เกิดจากแม่ผู้อ่อนโยนและพ่อผู้ใจเย็น ไต่เยียนเป็น หญิงแต่ก็มีจิตใจที่ห้าวหาญเด็ดเดี่ยวไม่ผิดชาย แม้ในบางครั้งจะอ่อน ไหวประสาหญิงบ้างก็ตาม

พ่อของไต่เยียนเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยที่ไต่เยียน และเยี่ยมโกะผู้พี่ชายเรียนอยู่ ไต่เยียนมองเห็นความสำคัญของการ

ศึกษาไกลไปกว่าการเรียนในห้องเรียน โดยถือคำพูดของพ่อที่เคยสอนไว้ว่า

“นักศึกษาที่แท้จริงไม่ควรศึกษาเฉพาะตำราในห้องเรียนเท่านั้น ควรศึกษากว้างขวางออกไปเท่าที่จะสามารถ”

ฉะนั้นไต้เยียนจึงศึกษาทั้งภายในห้องเรียน และศึกษาออกไปถึงสภาพนอกห้องเรียน คือความเป็นอยู่ของประชาชน เศรษฐกิจของชาติบ้านเมือง ความเสมอภาคในสังคม เมื่อศึกษารู้ถึงปัญหา ไต้เยียนก็มีความกระตือรือร้นที่จะได้มีส่วนช่วยเหลือชาติบ้านเมือง ตามสติกำลังของตน ไต้เยียนพบกับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย คู่ยกันปรึกษากันว่าจะร่วมมือกันช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไร ไต้เยียนกลับบ้านดึก แม่เป็นห่วงเอี่ยมโกะพี่ชายไม่ชอบใจ พ่อก็กังวล เพราะการที่พ่อเป็นอาจารย์ แต่ลูกสาวกลับมีปฏิกริยาต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ทำให้พ่อเป็นที่เฟื่องเล็งของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน แต่คำทัดทานของพี่ชาย ความเป็นห่วงของแม่ และคำชี้แจงของพ่อ ก็หาสามารถล้มล้างความคิดความมุ่งมั่นตั้งใจของไต้เยียนได้ไม่ ไต้เยียนพร้อมที่จะกางปีกโผนขึ้นสู่ฟ้าหรือดิ่งลงทะเล เช่นเดียวกับชื่อของเธอฉะนั้นในวันอันสำคัญในประวัติศาสตร์แห่งชีวิตของไต้เยียน เธอก็ได้เป็นหนึ่งในผู้นำของนักศึกษาที่มีส่วนในการประท้วงเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และในวัยเดียวกันนั้นเอง ไต้เยียนก็ได้ประจักษ์ชัดในน้ำใจของแม่และพี่เอี่ยมโกะ พี่ชายที่เป็นเสมือนขมิ้นกับปูนกันมาตลอดเวลาว่าในยามทุกข์เอี่ยมโกะก็พร้อม

ที่จะร่วมทุกข์และยอมเสี่ยงตัวเข้าป้องกันน้องสาวให้พ้นภัยเพราะ
อย่างไรเอี่ยมโกะก็ยังคงรู้สึกงาไห้เอียนเป็น “เสี่ยวหยาง” น้องหญิง
น้อยน่ารักของครอบครัวอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะความคิดและ
อุดมการณ์ของไห้เอียนจะกล้าแข็งเพียงใดก็ตาม

ไห้เอียนเป็นสาวน้อยในสังคมยุคใหม่ที่มีความสำนึกในสิทธิ
ของหญิงว่ามีได้ด้อยกว่าชายในประการใดทั้งสิ้น ไห้เอียนมีความ
เปิดเผยและกล้าพอที่จะเอ่ยถามชายหนุ่มที่เชิญไปพบในยามค่ำคืน
ด้วยถ้อยคำว่า “คุณบอกดิฉันมาดีกว่าว่า ดิฉันนี้ต้องการพบดิฉันทำไม
คะ” เห็นจะมีหญิงน้อยคนหรือหายากเต็มทีที่จะกล้าถามผู้ชายด้วย
ถ้อยคำเช่นนี้ในยามค่ำคืนที่มีบรรยากาศแสนจะโรแมนติก ไห้เอียน
สามารถพลิกความผันหวานของ “วัชระ” หนุ่มใหญ่ชาวไทยให้กลับ
คืนมาสู่ความจริงได้ ความจริงของชีวิตหิมมนุษย์ในแต่ละสังคมต้อง
เผชิญ และเมื่อวันหนึ่งที่วัชระรู้สึกสนิทพอที่จะกล้าพูดเลียบเคียงถึง
ความรู้สึกของหัวใจ ก็ได้รับคำตอบที่ตรงไปตรงมาตามลักษณะ
นิสัยของไห้เอียนตามใจความที่สนทนากันว่า

“โกรธผมหรือเปล่า ถ้าผมทำให้คุณเสียอารมณ์ ผมก็ต้อง
ขอโทษ”

“ไม่ค่ะ ผู้หญิงในสังคมใหม่ อารมณ์ไม่ได้สร้างด้วยกลีบดอกไม้
หรือคะ และหัวใจก็ไม่ได้สร้างด้วยเหล็กไหลเสียจนทำให้ใครๆ คิด
ว่าไม่มีหัวใจหรือหัวใจเป็นเครื่องจักรเหมือนชีวิตที่เป็นอยู่”

“ผมดีใจที่คุณมีหัวใจเหมือนผม ถ้าเช่นนั้น ความรัก”

“ค่ะ เหมือนกัน ดิฉันก็รู้จักรักและรู้จักชิงชังเหมือนคุณ”

“คุณคิดใหม่ว่าความมีเสน่ห์อันรุนแรงของคุณ.....สามารถ
บังคับหัวใจผู้ชายอย่างผมให้ยอมเป็นทาสได้ในที่สุด”

“ยังไม่มีอะไรที่ สุดไม่ใช่หรือคะ คุณเองก็เป็นผู้ชายที่มีเสน่ห์
รุนแรงคนหนึ่ง ตั้งแต่ดิฉันเคยพบมา วัชระ เขียนเซิน ดิฉันอาจ
มอบความรักให้แก่คุณโดยไม่ต้องรอให้ถึงที่สุดอย่างคุณเลยก็ได้
และไม่ใช่ในฐานะทาสอย่างคุณด้วยค่ะ”

ถ้าหญิงทั้งหลายจะกล่าวพูดกับผู้ชายด้วยความจริงอย่าง
องอาจกันเช่นนี้เสียบ้าง สิทธิและความมีศักดิ์ศรีของผู้หญิงคงจะ
สง่างามและมั่นคงขึ้นบ้างเป็นแน่ทีเดียว

ไต้เยียนเป็นหญิงสวยสะกดตาที่ยากที่ใครจะเมินผ่านไป โดย
ไม่หันมองซ้ำ “สุวิวัฒน์ วรดิลก” ได้ปล่อยไต้เยียนมาให้รู้จักด้วย
ความว่า

หลินซันสะกิดข้าพเจ้า เมื่อมองไปตามสายตาของเขา ข้าพเจ้า
ได้พบหญิงสาวในวัยไม่เกิน ๒๔ ปี อยู่ในเครื่องแต่งกายกะทัดรัด
ที่สุดเท่าที่ได้แลเห็นจากบรรดาสาว ๆ ในนครปักกิ่ง กล่าวคือ
หล่อนุ่งกางเกงสีนภพราบ ผ่าตัดตัดรับรูปทรงเหลือเกิน ท่อนบน
เสื้อเสวตเตอร์สีนวลเรียบทั้งตัวปราศจากรอยขลิบให้เป็นตำหนิ
ที่ใด ไหล่ซ้ายทาบด้วยหนังโยงรังกล่องหนัง ซึ่งเดาได้ว่าคงเป็น

กลิ้งส่องทางไกล เธอผู้นี้กำลังนั่งดื่มน้ำส้มอยู่กับชายหนุ่มผู้หนึ่งในชุดแต่งกาย จงซานจวง ในหน้าชายหญิงคู่นี้สะดุดตาใครๆ เพราะคล้ายกันมาก

“รู้จักเขาหรือ ผู้หญิงสวยดีนี่”

หลินซันหันมาตอบข้าพเจ้าขีริ่มๆ

“ผู้หญิงในสังคมใหม่ของเรา ไม่สนใจคำว่า สวย หรือคุณ เขาสนใจ คำว่า ดี ทำงานดี ศึกษา และสุขภาพดีเท่านั้น มันเป็นอุดมคติของเรา”

ถูกแล้ว ไท่เยียนเป็นคนมีการศึกษาดี สุขภาพดี ทำงานดี และแม้จะยอมรับเรื่องความสวยกันหรือไม่ก็ตามที่ แต่ก็จะมีใครสามารถปฏิเสธความสวยอันมีเสน่ห์ของไท่เยียนผู้งดงามยังคงความเป็นโสทรอยู่ตลอดมารวมทั้งเอี่ยมโกะพีชายที่สง่างามนั้นด้วย ทั้งนี้ด้วยเหตุผลตามที่บอกกับวัชระว่า

“พี่กับดิฉันคิดตรงกัน ภาระหน้าที่ต้องมาก่อน การแต่งงานที่หลังขณะที่เราถือว่าเรากำลังอยู่ในภาวะสร้างประเทศจีนขึ้นมาใหม่ เราเพียงแต่เพิ่งย่างก้าวไปก้าวเดียวบนกำแพงหมื่นลี้”

ชีวิตของไท่เยียนน่าประทับใจเพราะเป็นชีวิตของหญิงสาวที่เป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิด รู้จักสิทธิและหน้าที่โดยมิต้องให้ใครเตือน หากแต่ความรู้สึกที่ฝังลึกอยู่ในใจนั้นได้เตือนตนเองอยู่เสมอด้วยความสำนึกว่า

“ในระหว่างการสร้างชาติใหม่ สังคมใหม่ คนทุกคนควรเสียสละ ประการแรกคือยอมจำกัดอิสระเสรีส่วนตัวเพื่อเสรีภาพอันไพศาล ของชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ความพอใจ ความรัก ความซึ้ง ก็ ยังคงเป็นเสรีภาพส่วนตัวของเราอยู่”

แต่ในเสรีภาพส่วนตัวนั้น ไท่เหียนไม่นิยมยินดีที่จะใช้เสรีภาพ ที่ได้รับนั้นไปตรึงตรอนเสรีภาพของสตรีอื่น แม้โอกาสจะเปิดให้และได้ รับการหยิบยื่นให้ด้วยความเต็มใจ ถ้อยคำที่ไท่เหียนกล่าวกับวัชระ นั้นชวนให้ชื่นชม ในน้ำใจของเธอนัก ไท่เหียนกล่าวว่า

“ภรรยาคุณทำผิดอะไรหรือ คุณจึงจะแยกทางกับเขา แม้ไม่มี การแต่งงาน ไม่มีทะเบียนสมรส ไม่มีบุตรด้วยกัน แต่คุณก็มีอยู่สิ่ง หนึ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของคนเรา สิ่งนั้นคือความรักผิดชอบ คุณจะ เป็นผู้ชายก้าวหน้าได้อย่างไร ถ้าคุณขาดความรักผิดชอบ คุณจะ เป็นปัญญาชนผู้ปรารถนาจะเข้าร่วมเปลี่ยนแปลงสังคมได้อย่างไร ในเมื่อคุณไม่ยอมปลดปล่อยผู้หญิงจากพันธะของสังคมเก่า เท่าๆ กับคุณไม่ยอมปลดปล่อยตัวคุณเอง วัชระ เซียนเซิน ถ้าคุณแยก ทางกับภรรยาเพื่อความหวังที่มีต่อดิฉัน คุณก็ได้ปฏิเสธความรักผิด ชอบอย่างน่าละอาย เท่ากับคุณส่งเสริมการกดขี่ผู้หญิงอย่างทารุณ โหดร้าย เท่ากับคุณเหยียบหยามผู้หญิงแทนการให้โอกาสแก่เธอ”

ถ้อยคำที่กล่าวมาข้างต้นมิได้หมายความว่าไท่เหียนไม่มีมิตร ต่อวัชระเสียเลย ในจดหมายฉบับสุดท้ายของไท่เหียนที่มีถึงวัชระได้

แสดงชัดเจนถึงความรักที่เธอมีต่อเขา หากทว่าเป็นความรักคนละ
ทัศนะดังที่ไหญ่เขียนได้เขียนไว้ว่า

“ความรักที่ดิฉันมีและมอบให้แก่คุณนั้น อาจเป็นความรักที่
ต่างทรรคนะกับที่คุณมีและมอบให้ดิฉัน ดิฉันรักคุณมิใช่เพื่อได้ชีวิต
ของคุณมาครอบครองในฐานะชีวิตร่วมที่สมรักหรือรักคุณเพื่อความ
เพื่อฝันอันแสนสุขของหัวใจหญิงสาว แต่ดิฉันรักคุณด้วยดวงตาที่
ฝากมากับดวงดาวบนท้องฟ้า ซึ่งดวงดาวเหล่านั้น จะตั้งคำถามให้
คุณได้ตอบออกมาด้วยความจริงใจของคุณเองดวงดาวไม่ได้ถามคุณ
หรือกว่า คุณรักและคิดถึงดิฉันอยู่ตลอดไปหรือเปล่าแต่มันจะถาม
คุณว่า คุณได้ปฏิบัติภารกิจที่มุ่งรับใช้มวลชนแล้วหรือยัง คุณพร้อม
แล้วที่จะเสียสละสุขส่วนตัว เพื่อความสงบสุขและเป็นธรรมของ
สังคมแล้วหรือยัง”

นี่คือความรักของไหญ่เขียน ผู้รักที่จะติดเข็มกลัดนกพิราบแดง
ที่เสื้อเป็นประจำเพราะ พีราบ เป็นเครื่องหมายของสันติภาพและ
สันติภาพจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าพวกเราไม่ช่วยกันสร้างความเป็นธรรม
ให้เกิดขึ้นในสังคม

ภาพชีวิตของไหญ่เขียนได้ช่วยกระตุ้นให้สตรีได้สีกนึกในศักดิ์ศรี
แห่งความเป็นมนุษย์และในขณะเดียวกันก็ได้เน้นถึงการรักษาคุณ
ธรรมในการยอมรับสิทธิอันชอบธรรมของหญิงอื่นที่เขาได้มีอยู่แล้ว
มิว่าจะเป็นโดยนิตินัยหรือพฤตินัยก็ตามที ในสังคมแห่งการแก่งแย่ง
ชิงดีจะมีสักกี่คนที่มีเวลาหยุดสงบใจและได้คิดในลักษณะนี้ ลักษณะ

ที่ทั้งเพิ่มค่าให้แก่ตัวเองและช่วยพยุงสังคมให้ได้อยู่ที่ ช่วยบำรุงใจของหญิงอื่นมิได้ซอกซำ ความรักของไต่เยียนเป็นความรักอย่างเป็นนายมิใช่ความรักที่เป็นทาส เป็นความรักที่อารมณ์อยู่ใต้บังคับของเหตุผล

ไต่เยียนเป็นสาวน้อยที่ผู้ใหญ่ยากจะมองข้ามและสาวน้อยด้วยกันจะมองด้วยความประทับใจในคุณสมบัติที่เด่นของเธอ สิ่งนั้นคือความมั่นคงอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไต่เยียนในวัยสภานักศึกษาเป็นอย่างไร เมื่อเติบโตใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่อันเป็นที่ยอมรับในสังคม ไต่เยียนก็คงยังเป็นไต่เยียนคนเดิมที่ปฏิบัติตนตามอุดมคติที่เชื่อมั่นแล้วอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเพื่อนร่วมสังคมยังต้องอยู่กันอย่างประหยัด ไต่เยียนก็ประหยัดด้วย ยานพาหนะที่ไต่เยียนใช้เป็นประจำก็คือจักรยานสองล้อ ที่ไต่เยียนได้พบว่ามันสามารถให้ความสะดวกในการคมนาคมได้ไม่แพ้ยานพาหนะอย่างอื่นเพราะคนอื่น ๆ เขาก็ใช้อย่างนี้เหมือนกัน ความเป็นตัวเองที่พิจารณาทางดำเนินชีวิตด้วยวิจารณญาณที่รอบคอบแล้วทำให้ไต่เยียนเป็นคนมีเหตุผลที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง แม้บางครั้งไต่เยียนจะเป็น “เสี่ยวหยาง” น้อยๆ ของพ่อแม่และพี่ชาย แต่เธอก็มีความเป็นแม่ั่นกนางแอ่นทะเลที่หนักแน่นมากกว่า

ความเป็นหญิงหรือความเป็นชายมิได้ทำให้คนเป็นคน แต่ความสำนึกในความเป็นคนนั้นต่างหากที่จะช่วยรักษาความเป็นคนให้ยั่งยืนอยู่ได้

ฉะนั้นคำบรรยายภาพเปรียบเทียบถึงไต่เยียนที่กล่าวว่า

“สุภาพสตรีผู้นั่งอยู่เบื้องหน้าข้าพเจ้า หากจะจัดเธอเป็นดอกไม้
เธอก็เป็นดอกไม้ที่มีกลีบใบแข็งแรง มีสารประโยชน์ตั้งแต่เกษร
ลงไปถึงกิ่งก้านและราก ไม่ใช่ดอกไม้ที่ชะเง้อรอการเด็ดเอาไปดม
หรือเพียงปักไว้ในแจกันเพื่อความชื่นใจของผู้เป็นเจ้าของ”

จึงเป็นความจริงโดยแท้ ไต่เยียน-แม่พนักงาน آهنทะเล

อนุวัตร

ผู้อ่อนแอ

จากเรื่อง สามชาย
ของ 'ดอกไม้มืด'

ความอ่อนแอ ถ้าอยู่กับผู้หญิง บางทีอาจชวนให้น่ารัก น่าสงสาร หรือเป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้แก่ตัวเองก็ได้ ถ้าหญิงนั้น จะรู้จักใช้ความอ่อนแอ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

แต่ก็อีกนั่นแหละ ถ้าหญิงใดเป็นเพียงหญิงที่มีผู้คุ้มครอง ความอ่อนแอก็เสริมน้ำหนักให้แก่ตัวหล่อนมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าหล่อน ผู้อ่อนแอนั้น เผอิญโชคดีเพราะกรรมเก่าส่งให้มาอยู่ในฐานะที่จะต้องคุ้มครองผู้อื่น ก็ต้องนับเป็นกรรมอย่างใหญ่หลวงของผู้ที่ตก อยู่ในความคุ้มครองนั้นอย่างยิ่ง

อนุวัตร ปวุตติกุล แห่งเรื่อง สามชาย ของ 'ดอกไม้มืด' เผอิญเคราะห์ร้ายที่ไม่ได้เกิดมาเป็นสตรี เขาเกิดมาเป็นบุรุษผู้มีร่างกาย

สง่างามคมสัน สติปัญญาเปรี๊ยะปราชญ์ ชาติตระกูลสูง และเพียบพร้อมด้วยธนะสารสมบัติ เขาเป็นผู้ที่ผู้ใหญ่ในตระกูล 'ปวุตติกุล' หวังที่จะเห็นเขาเป็นหลักฐาน และเป็นหลักชัยให้แก่ญาติพี่น้องวงศ์สกุลต่อไป

ใครที่ได้เห็นอนุวัตรแล้ว น้อยนักที่จะไม่พึงพอใจในความเป็นคนรูปร่างสมชายของเขา แต่ใครที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดได้รู้จัก ได้สนทนา ได้สมาคมด้วย ย่อมอดที่จะเสียดายไม่ได้ เสียดายรูปโฉม เสียดายชาติกำเนิด เสียดายสมอง สติปัญญา เสียดายความเพียบพร้อมที่กรรมเก่าได้สร้างเสริมบารมีไว้ให้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลับเป็นเพียงแต่เครื่องส่งเสริมให้อนุวัตร? กลายเป็นผู้หลงระเรีงในตัวเอง และหมั่นผู้อื่นยิ่งขึ้น

อันการที่คนเราจะหมั่นผู้อื่นนั้น อาจเกิดด้วยเหตุสองประการ ประการหนึ่ง เพราะสุดที่จะทนต่อ ความเป็นผู้ไร้ความคิด ของคนอื่นนั้นได้ อีกประการหนึ่งก็คือ เพื่อปกปิด ปมด้อย ที่ความอ่อนแอของตนไม่สามารถจะลบล้างให้หายไป ดังในกรณีของอนุวัตร ปวุตติกุล คนนี้

ในบรรดา 'สามชาย' ที่อยู่ในเชื้อสายของ 'ปวุตติกุล' คืออนุวัตร รัตน์ และ ประวัตติ อนุวัตรอาจจะโชคร้ายที่กำพร้าบิดามารดาแต่ด้วยเยาว์ แต่ก็ยังมีโชคอย่างหนึ่งที่พระยาอภิรักษ์ฯ ผู้เป็นลุงได้ดูแลรักใคร่ประหนึ่งบุตรแท้ๆ จนมองข้ามความน่าชังทั้งหลายของอนุวัตรไปหมดสิ้น

ประวัติ ผู้โชคดีพร้อมพ่อแม่และทรัพย์สินคงการ เป็นผู้มีความสุขรุ่งเรืองและแจ่มใสอยู่เป็นนิจ ประวัติเป็นความสนุกรุ่งเรืองในทุกแห่งที่มีเขาอยู่ร่วมด้วย แต่ก็น่าแปลกและน่าอนาถที่บางครั้งการพูดและการกระทำในบางอย่างนั้นช่างไร้ความคิดน้อยเหลือเกิน บางทีอาจจะเป็นเพราะ ความไม่คิดก็เป็นได้ ประวัติจึงมีความสุขแจ่มใสปราศจากจากทุกข์ และผู้ที่กระทบกระเทือนเพราะวาจาหรือการกระทำที่ ไร้คิด ของเขาก็มักยอมอภัยให้ด้วยความคิดเสียวว่า ความไร้คิดนั้น ไม่มีเจตนา ผงอยู่เบื้องหลัง

รัตน์ ปวดติกุล ค่อนข้างโชคร้ายในบรรดา "สามชาย" นี้ รัตน์ ยังมีแม่ แต่กำพร้าพ่อ ยิ่งกว่านั้น พ่อของรัตน์ยังมีได้สะสมทรัพย์สินสมบัติสิ่งใดไว้ให้ลูกเลย ฉะนั้นตั้งแต่เล็กจนโต รัตน์จึงเป็นผู้รู้คิดมากกว่าญาติหนุ่มทั้งสอง รัตน์รู้คิดเพื่อสร้างตนเองให้เทียบเท่าญาติผู้มั่งคั่ง ด้วยลำแข้ง ด้วยความนับถือตนเอง เพราะรัตน์เชื่อว่า ถ้านับถือตนเองได้แล้ว ย่อมสามารถเรียก ความนับถือ จากผู้อื่นตามมาได้โดยไม่ยาก

เพราะความที่ได้รับการพะเน้าพะนอเอาอกเอาใจในฐานะที่เป็นลูกกำพร้า และเป็นผู้ชายที่ผู้ใหญ่หวังจะให้สืบสกุลต่อไปภายหน้า อนุวัตรจึงมีความรู้สึกอยู่เสมอว่า ตนนั้นยิ่งใหญ่และเหนือผู้อื่นใดทั้งสิ้น เมื่อรัตน์ยังอยู่ในวัยเด็ก อนุวัตรต้องเป็น หัวหน้า ในหมู่เด็ก ถ้าผู้ใหญ่ไม่ยอมรับเขาเป็นหัวหน้าฝูง ก็ต้องแยกตัวออกไป เช่น รัตน์ เป็นต้น ในวัยเริ่มเป็นผู้ใหญ่เข้าทำงานมีอาชีพ อนุวัตรก็

รู้สึกว่าเป็นปัญหาที่เขาถืออยู่นั้นสูงกว่าตำแหน่งงานที่เขาได้รับอยู่มาก ฉะนั้นถ้าอนุวัตรจะตั้งใจทำงานให้ดี ก็จะเป็นเสมือนว่าเขาถูกหรือตีราคาปริญญาของเขาต่ำเกินไป อนุวัตรจึงแทบจะไม่ยอมทำอะไรเสียเลย เขาไปถึงที่ทำงานภายหลังผู้บังคับบัญชาเป็นประจำ จึงยากที่ผู้บังคับบัญชาคนใด จะสามารถมอบความไว้วางใจให้มากกว่าที่เขาได้รับอยู่เพราะเขาไม่ยอมพิสูจน์ตัวเองด้วยงาน แต่จะถือพิสูจน์ตัวเองด้วยปริญญาและด้วยความอวดดีแต่อย่างเดียว

อนุวัตรโชคคืออย่างหนึ่ง ที่นอกจากจะมีงาน มีเงิน มีศักดิ์ ตระกูล และมีอะไรที่อยากได้ทุกอย่างแล้ว เขามีญาติสาวผู้นำรัก และงดงามพร้อมด้วยรูปสมบัติ คุณสมบัติ และน้ำใจ "พัชรี" เป็นสตรีที่ชายใดได้พบแล้วต้องใฝ่ปอง แต่ไม่เคยมีใครที่โชคดีเท่า "สามชาย" ผู้มีโอกาสดำใกล้ชิดสนิทสนมและในบรรดา "สามชาย" นี้ผู้ที่โชคดีเพราะกรรมดีก็คือ รัตน์ ปรุตติกุล แต่ผู้ที่โชคดีเพราะกรรมเก่า ก็คือ อนุวัตร เพราะเขาคือบุรุษที่พระยาอภิรักษ์ฯ หมายถึงไว้ให้เป็นคู่ครองของธิดาสาว พชรีไม่เคยรักอนุวัตรอย่างคู่รัก นอกจากจะรักอย่างพี่ชายด้วยเหตุที่อยู่ด้วยกันมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย อีกอย่างหนึ่งนั้น เพราะพัชรีเป็นสตรีที่ละเอียดอ่อน ประณีต รักเหตุผล และมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ พชรีมองเห็นจุดอ่อนต่างๆ ของอนุวัตร เริ่มตั้งแต่ความเป็นผู้หลงตัวเอง ยกตนข่มท่าน ตกเป็นทาสของอารมณ์ เป็นทาสของน้ำเมา และโลเลไม่แน่นอน พชรีจึงบำเพ็ญตนเป็นเสมือนพี่สาวมากกว่าน้องสาว หรือคู่รัก

แต่เพราะน้อยใจในความเฉยเมยอันเนื่องมาจากความเจียมตัวของ
 รัตน์ ญาติหนุ่มที่ตนนิยมและศรัทธา พัทรียินยอมเป็นคู่หมั้นของ
 อนุวัตร ปวดติกุล

ผู้ใดที่ได้อ่านเรื่อง สามชาย ของ “ดอกไม้อัด” แล้ว เมื่ออ่าน
 มาถึงตอนนี้ย่อมอดที่จะใจหายเสียมิได้ ที่มีความรู้สึกเหมือนกับ
 เห็นดวงแก้วที่กำลังจะตกไปอยู่ในมือลิง ลิงที่มีความล่อลวงไม่แน่
 นอน ไม่สามารถจะตีราคาค่าของก้อนหินและดวงแก้วว่า มีความ
 แตกต่างมากมายเพียงใด เมื่อมันหยิบก้อนกรวดก้อนหินมาปาเล่น
 ได้แล้ว เหตุใดจะหยิบดวงแก้วมาปาบ้างไม่ได้ในเมื่อมันมองด้วย
 สายตาของลิงก็เห็นว่าเหมือนๆ กัน ยิ่งกว่านั้น บางทีมันอาจจะเห็น
 ก้อนหินก้อนกรวดมีค่ากว่าดวงแก้วเสียอีกด้วยซ้ำ เพราะเป็นสิ่งที่
 มันพบอยู่บ่อยๆ และอยากจะหยิบอยากจะเล่นเมื่อไร ก็อาจทำได้
 โดยง่ายเช่นเดียวกับอนุวัตร ซึ่งมองเห็นคุณค่าของ “ลัดดา” หญิง
 เจ้ามายาวามีเล่ห์ชวนชม และผูกมัดหัวใจของเขาได้มากกว่า “พัทรี”
 ผู้งดงามดังดวงแก้ว

เราตีใจที่โชคชีวิตได้พาอนุวัตรเวียนไปพบกับ “ลัดดา” หญิง
 เจ้ามายาอีกครั้ง หลังจากที่ได้พลัดพรากกันมาแล้วจากประเทศ
 อังกฤษ เพราะลิ่งย่อมเหมาะแก่กับก้อนกรวดมากกว่าดวงแก้ว แต่ใน
 ขณะเดียวกันด้วยความเวหนาดามวิสัยของมนุษย์ ก็อดที่จะสมเพช
 อนุวัตรเสียมิได้ ทั้งที่ตนมีความภาคภูมิใจในฐานะคู่หมั้นของพัทรี
 แต่อนุวัตรก็ยินยอมให้ความอ่อนแอตามอารมณ์ความรู้สึกของตน

ไปพบลัดดา และตกอยู่ในห้วงบ่วงเสน่ห์ของหล่อนอีกจนได้ จนในผลสุดท้าย เพราะความอ่อนแอที่ยอมแพ้แต่ตัวเองเสมอมา และด้วยความเป็นทาสน้ำเมาบวกรด้วยทาสน้ำรัก อนุวัตรก็พาทั้งชีวิตของตนและชีวิตของลัดดาจบลงด้วยอุบิหวาเหตุรถยนต์คว่ำ ซึ่งอันที่จริงก็มีโชเหตุการณ์ที่เกินคาดคิดนักสำหรับบุรุษผู้มีอุปนิสัยธรรมดา เช่น อนุวัตรผู้อ่อนแอด้วยใจและตกเป็นทาสอารมณ์เช่นนั้น

แม้ สามชาย เป็นเพียงนวนิยาย แต่ก็ป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพชีวิตอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ให้ได้เห็นอย่างชัดแจ้ง ลาก-ยศ-สรรเสริญเป็นสิ่งล่อใจที่ยังให้มนุษย์ประมาทและลืมนัด อนุวัตรก็เป็นบุรุษคนหนึ่งจึงหลีกเลี่ยงหนีข้อนี้ไม่พ้น แต่ว่า...ถ้าเพียงแต่เขาจะสามารถฝึกใจให้เข้มแข็งเอาชนะต่ออารมณ์ที่อ่อนไหว เขาชนะต่อความรู้สึกที่ดึงเขาลงสู่เบื้องต่ำ อนาคตของอนุวัตรย่อมสูงใสรุ่งโรจน์ “ดอกไม้สด” ได้พยายามวาดภาพให้ผู้อ่านได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องนี้ และสนับสนุนความจริงข้อหนึ่งว่าผู้ใดที่ได้รับการทะนุถนอมและระแวดระวังเกินไป ย่อมประมาท ช่วยตัวเองไม่ได้ แต่โดยธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ที่รักความเป็นใหญ่ ก็มักจะแอบซ่อนความอ่อนแอของตนไว้ภายใต้ความแข็งแกร่งต่าง ดังเช่น อนุวัตรผู้นำสมเพชคนนี้

ถ้าเปรียบอนุวัตรเป็นสีเทา รัตน์ก็เป็นสีขาว เพราะมี “รัตน์ปวตติกุล” อยู่ในเรื่อง สามชาย จึงทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นความอ่อนแอที่น่าสมเพชของอนุวัตรได้ชัดเจนขึ้น นักในป่าย่อมเปรี้ยว

และช่วยตัวเองได้ตั้งนั้น รัตน์ก็สามารถช่วยตัวเองได้ตั้งนั้น แต่ทั้งนี้ด้วยแรงแห่งความเคารพตนเองความหนักแน่นอดทนเป็นใหญ่ที่ผลักดันให้รัตน์สามารถสร้างตนเองให้มีค่าทั้งชื่อเสียง การกระทำ และวาจา รัตน์เคารพความคิดและการกระทำของตนเองโดยมีหลักยึด ฉะนั้น การกระทำใดๆ ของเขาจึงล้วนแต่ชวนให้ผู้อื่นนิยมและเคารพยกย่อง ในสมัยเมื่อ ๔๐ ปีมาแล้วนั้น เห็นจะมีคนไทยน้อยคนทีเดียวที่จะยอมพาตัวเองเข้าสู่อาชีพค้าขาย เก้าสิบเก้าเปอร์เซ็นต์พากันหันเข้าหาอาชีพราชการ แม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังมีค่านิยมเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้มิใช่อื่นไกล เพราะอาชีพราชการนั้นแม้จะไม่รุ่งเรืองเป็นเศรษฐกิจใหญ่แต่ก็เหมือนน้ำบ่อทรายที่ตักดวงได้ไม่รู้หมด แต่รัตน์ ปวดตึงกลมิได้คิดเช่นชายในวัยเดียวกัน เขากลับหันเข้าสู่อาชีพการค้า เพราะเล็งเห็นว่าเศรษฐกิจของไทยจะกระเตื้องขึ้นด้วยคนไทยหันมาสนใจในอาชีพนี้ และอาชีพการค้านี้แหละ เป็นอาชีพที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงความสามารถ สติปัญญาของตนได้เต็มที่ ฉะนั้น การที่ราชการปรารถนาว่า ปรารถนาจะได้ตัวรัตน์ไปช่วยราชการในด้านนี้ โดยให้เริ่มต้นเงินเดือนในอัตรา ๒๘๐ บาทของเมื่อ ๔๐ ปีมาแล้วนั้น ย่อมนับว่าเป็นเกียรติและเป็นค่านิยมยกย่องหาที่เปรียบได้ยากถึงคุณค่าแห่งตัวของเขา

รางวัลอันชื่นใจของความเข้มแข็ง และทรหดอดทนของรัตน์ คือ พัทธัญญาติสาวที่เขาเฝ้ารักและเห็ดทุน เป็นรางวัลที่คุ้มค่าและเกินค่าแห่งความเหนื่อยยากใดๆ ตามความรู้สึกของรัตน์ และก็

พลอยให้ผู้อ่านชื่นชมยินดีในรางวัลที่เหมาะสมแก่ผู้ที่เห็นคุณค่าของดวงแก้ว

สำหรับ อนุวัตร ปรุติดิกุลนั้น เราผู้อ่านจะให้ได้ก็เพียงแต่ความสงสารและเห็นใจในธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ที่ตกเป็นทาสของอารมณ์และใจที่มัวเมา เพราะความอ่อนแอที่รักตัวเองตามใจตัวเองจนไม่อาจบังคับมันได้อีกต่อไปนี้แหละ ที่เป็นมารร้ายเผาผลาญอนาคตอันสุกใสไปอย่างน่าเสียดาย

ท่านเจ้าคุณพระวินัยโกศล แห่งวัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวไว้ว่า

เมามัวในสิ่งที่ตนได้ หลงไหลในสิ่งที่ตนมี คือการสร้างเรือนจำขังตนเอง ช่างเป็นคำกล่าวที่เป็นความจริงแท้ๆ

พิมพา

ผู้อ่อนโยน

จากเรื่อง บ่วงกรรม
ของ 'ดวงใจ'

พิมพา เป็นหญิงที่อยู่ในวัยครบสามรอบอายุ ฉะนั้น จะว่ายังสาวก็ไม่ถนัดนัก แต่จะว่าแก่ก็ยังไม่ถึงเช่นนั้น เพราะธรรมชาติวิสัยของพิมพาได้ช่วยรักษาวัยไว้ให้ได้มาก

ความที่เป็นผู้มีอัธยาศัยอ่อนโยน ใจเย็น ค่อนข้างสุ่มและละเอียดอ่อน พิมพาจึงไม่ต้องหน้าหนาวคิ้วขมวด เพราะอารมณ์ที่วู่วาม ด้วยรักแรง โกรธแรง หรือเกลียดแรง อารมณ์ที่เหือกเหินเช่นนี้ได้ช่วยชะลอความสาวไว้ให้แก่เจ้าตัวได้เป็นอันมาก แม้กระนั้นเมื่อเปรียบเทียบความงามของพิมพากับเรวดีหญิงสาวอีกผู้หนึ่งที่นั่งอยู่ในหัวใจของวิวัฒน์ผู้สามีทั้งในยามหลับและยามตื่น พิมพาก็แพ้

อย่างราบคาบเพราะวัยที่แก่กว่ากันร่วมหนึ่งรอบ อายุอย่างหนึ่ง และการที่มี รูปร่างท้วม ค่อนข้างเตี้ย ผิวเนื้อสองสี ใบหน้าหวาน เต็มอิม ดวงตาเรียวเล็ก ริมฝีปากบางเป็นรูปกระจับ อยู่ในลักษณะของความงามแบบ ปากนิตจมุทหน้อย ซึ่งไม่ใช่ความงามที่ด้อยแต่ก็ไม่เด่นจนถึงกับสะดุดตา และเมื่อเปรียบเทียบกับเรวดีซึ่งมี รูปร่างโปร่งบางได้สัดส่วน ผิวเนื้อขาวสะอาด ใบหน้างาม ไร้เพียงสา เส้นผมดำขลับ หยิกเป็นขอดสลวยปกคลุมศีรษะที่ได้รูปงาม เช่นนี้ ความงามของพิมพาก็ดูจะอับแสงไปที่เดียว

พิมพามีอาชีพเป็นนักเขียนหนังสือนวนิยาย และได้เคยเขียนลักษณะของหญิงที่ใฝ่ใจในสามีของผู้อื่นว่าจะต้องมี รูปร่างผอมบาง ผิวดำ หน้าเสียม ปรกาศตาหลุกหลิก มีเล่ห์เหลี่ยมปากบางเฉียบ และมีสีแดงเป็นประจำ หรือมิฉะนั้นก็เป็นหญิงผิวขาวผ่อง อวบอืด ย้วยวน ริมฝีปากเอี่ยมชวนเชิญให้ชายเข้าใกล้ซัดเส่นหา

แต่เรวดีหาเป็นเช่นนั้นไม่ เรวดีมีลักษณะของหญิงงามชวนตาตามธรรมชาติ มิได้ปรุงจริตล่อใจวิวัฒน์สามีของหล่อนแต่อย่างใด และไม่ได้แสดงแม้แต่ความผูกพันให้เห็นเกินเลยไปกว่าผู้ที่รู้จักกันตามธรรมดา วิวัฒน์สามีของพิมพาสื่ออีกที่ยังมีอากัปกริยาที่ชวนให้สะเทือนใจในยามที่เขาพูดหรือมองเรวดี ความรักของวิวัฒน์ที่มีต่อเรวดีนั้นมันท่วมท้นออกมาทางน้ำเสียงและแววตา เป็นแววตาที่เต็มไปด้วยความรักใคร่ และหวังใโยอย่างสุดแสน ซึ่งพิมพารู้ใจว่า

หล่อนไม่เคยได้มีโอกาสแลเห็นแวตตาเช่นนั้นของเขาเลย นับตั้งแต่ได้แต่งงานและอยู่ร่วมกับเขาเป็นเวลานานนับสิบปี

พิมพาผู้โชคร้าย พิมพาไม่เคยบกพร่องในหน้าที่ของเมียหรือหน้าที่ของแม่ หล่อนรับหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เบิกบาน และภาคภูมิใจ แต่บัดนี้ความภาคภูมิใจความรู้สึกเช่นที่เคยมีได้ถูกบั่นทำลายเสียแล้ว แม้จะมีโช้ยโดยนิตินัยแต่ก็โดยพฤตินัยอันเป็นที่รู้จัก

ความซอกซำใจจะซอกซำเจ็บปวดเท่ากันได้รู้สึก ว่า ตนมิโช้ยสตรีที่เขาพึงปรารถนา ในเรื่องอื่นนั้นจะมีสอง สาม สี่ ก็มีเกิด แต่ในเรื่องของหัวใจมันแบ่งแยกกันไม่ได้จริงๆ

อาชีพนักเขียนได้ช่วยให้พิมพามองโลก มองคนและมองสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยสายตาไกล ใจกว้าง และมีความคิดความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนและประณีตพอสมควรอยู่แล้ว มิฉะนั้นงานเขียนของพิมพาคงจะไม่ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านว่าเป็นงานเขียนที่สอดคล้องกับความสมจริงของชีวิต พิมพาได้สร้างตัวละคร สร้างเหตุการณ์สร้างปมปัญหาและสร้างบทบาทให้แก่ตัวละครแสดงมาเสียมากต่อมาก พิมพาได้สมมุติตัวเป็นพระพรหมลิขิตชีวิตของตัวละครให้เล่นกับน้ำตา บันเทิงกับเสียงหัวเราะและผจญกับปัญหาของตัวละครนานาประการมาเสียนักต่อนักแล้ว บัดนี้ปัญหาที่พิมพาเคยสร้างให้กับตัวละครของหล่อนกำลังมาเกิดขึ้นกับชีวิตของตน พิมพาจะใช้ศิลป์ใดมาแก้ปัญหากหัวใจมิให้ซำซอกเจ็บปวดยิ่งขึ้นและลึกล้ำไปมากกว่านี้

พิมพาโชคคีที่ เกิดมาด้วยพื้นนิสัยที่ละเอียด อ่อนโยน ไม่
 หยุ่มหยุิม หงุดหงิดเช่นหญิงสามัญทั่วไป ประกอบกับวิวัฒน์ผู้สามี
 ก็ไม่เคยแสดงให้เห็นว่ามีลักษณะของชายที่มักมากในสตรี ฉะนั้น
 เหตุผลทั้งสองประการนี้เป็นประหนึ่งฐานที่พยุ่งความเชื่อมั่นศรัทธา
 ของพิมพาในความรักของวิวัฒน์ให้มั่นคงได้เป็นครั้งคราว หาก
 พิมพาจะโชคคิกว่านี้อีกสักนิด คือมีเพื่อนที่ดีเหมือนอย่างมัลลิกา
 ที่เป็นเพื่อนที่ดีของเวรดี พิมพาก็คงจะไม่ถึงประสาเสีย แต่พิมพา
 โชคร้ายที่วงชีวิตต้องมาโคจรพบกับเพื่อนปากปลาร้าอย่างอูมา ซึ่ง
 แสดงความเป็น เพื่อนที่ดีด้วยการหมั่นนำเรื่องสะเทือนใจมาเล่า
 ให้พิมพาฟัง เล่าทั้งที่รู้ว่ามันทิ่มแทงหัวใจของพิมพาให้เจ็บปวด
 เพียงใด เล่าทั้งที่รู้ว่ามันจะทำลายความเชื่อมั่นของพิมพาลงอย่าง
 มากมาย เล่าทั้งที่รู้ว่ามันจะทำให้พิมพาต้องรู้สึกละอายสักเพียง
 ไหนที่เพื่อนอย่างอูมาได้ล่วงรู้ถึงความพ่ายแพ้ในชีวิตรักของตน
 อูมาได้ยื่นขาได้พบขา ก็คาบข่าวนั้นมาทิ้งไว้ให้พิมพา โดยไม่
 ต้องคำนึงว่าขาที่ปากเหม็นๆ ของตนนำมาเล่าทั้งวันนั้นมันได้ทำ
 ร้ายหัวใจของเพื่อนผู้อ่อนโยนอย่างลึกซึ้งเพียงใด ไม่คำนึงแม้แต่
 การกระทำของตนนั้นเท่ากับเป็นการวางเพลิงครอบครัวอันอบอุ่น
 ของพิมพาให้ย่อยยับทางใจสักเพียงไหน คนอย่างอูมาไม่คำนึงถึง
 เพราะความสุขของหล่อนอยู่ที่การได้พูดในสิ่งที่ได้สอดรู้สอดเห็น
 มา ผลที่เกิดตามมาจะเป็นอย่างไรไม่ใช่เรื่องที่หล่อนจะคำนึงถึง
 อูมานำปัญหามาทิ้งไว้ แต่ไม่เคยแม้แต่สักครั้งที่จะได้นั่งช่วยคิด
 แก้ปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี

ใครเคยได้ลองสำรวจสถิติดูบ้างว่า ครอบครัวที่ต้องแตกแยกกันหรืออยู่ด้วยกันอย่างขมขื่น เพราะได้ดื่มยาพิษที่คนอย่างอูมาได้ผสมมาให้กินนั้นมีจำนวนสักเท่าไรในสังคมของเราทุกวันนี้ คนอย่างอูมาเห็นจะเรียกได้ว่ามีอาชีพวางเพลิงชีวิตคนก็คงจะไม่ผิด จึงเป็นโชคร้ายของพิมพาที่ต้องมาพบคนอย่างอูมา และเพราะความเป็นสุขภาพอ่อนโยนของพิมพาเองที่ไม่สามารถจะปฏิเสธการฟังถ้อยคำของอูมาเสียได้ทั้งๆ ที่พออูมาเดินเข้ามาใกล้ พิมพายังมีความรู้สึกอยากจะหลีกตัวหนีให้พ้นไปเสียจากการสนทนาที่จะมีขึ้น และพิมพามีความรู้สึกชิงชังทุกคนที่เข้ามาทำลายเสถียรภาพในชีวิตสมรสของเธอ

ถ้าไม่มีอูมาคอยวางเพลิง และรดน้ำมันเติมเชื้อเพลิงอยู่เสมอแล้วพิมพาอาจจะทำให้ใจเป็นสุขได้ตามสภาพแห่งความเป็นไปของหล่อน พิมพาคงจะได้เพลิดเพลินกับการที่ได้เป็นพระพรหมลิขิตชีวิตของตัวละครของหล่อนแทนที่จะนั่งใช้ดินสอขีดเส้นหนังกๆ ไปมาลงกระดาษ เพื่อเป็นการช่วยผ่อนคลายอารมณ์ที่ใกล้จะประทุออกมา

แม้กระนั้น เมื่อพิมพาประสบความระคายเคืองจากสายตาและน้ำเสียงที่วิวัฒน์มีต่อเรวัตในคืนที่พิมพาทำใจกว้างให้วิวัฒน์เชิญเรวัตไปที่บ้าน สิ่งที่พิมพากระทำเพื่อทดแทนความรู้สึกเจ็บแค้นก็คือ แอบเข้าไปในห้องน้ำแล้วกำก้อนสบู่เล็กๆ ที่วางอยู่บนอ่างน้ำไว้แน่นจนเนื้อสบู่สีชมพูหลุดออกมาตามรอยระหว่างนิ้วมือทั้งห้า

ประหนึ่งเป็นการระบายความแค้นตามแบบของพิมพาผู้ละเอียดอ่อนและหน้าบาง

ในเวลาพิมพาไกลจากอุมาเพื่อนที่สอสุดรู้สึดเห็น พิมพาก็มีความเป็นตัวของตัวเองที่พยายามจะให้เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย คือ เรวดี วิวัฒน์ และตัวหล่อนเอง ด้วยการให้เหตุผลแก่ตัวเองว่า วิวัฒน์ได้แต่งงานกับพิมพาเพราะประจวบกับการถึงคราวที่เขาจะต้องเป็นหลักฐานเสียที่ตามความเห็นของผู้ใหญ่ ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีที่มั่นหมาย เคยรู้จักกันมาแต่เล็กแต่น้อย และทั้งวิวัฒน์และพิมพาก็ไม่มีสิ่งใดน่ารังเกียจในกันและกันจึงไม่มีข้อขัดข้องที่จะตกลงร่วมชีวิตกัน แต่ระหว่างวิวัฒน์กับเรวดีนั้น พิมพารู้ได้ด้วยสัญชาตญาณว่าสองคนนี้เกิดมาเพื่อกันและกัน เรวดีรักวิวัฒน์ตั้งแต่ยังเป็นเด็กสาวตัวเล็กๆ ในฐานะที่เห็นวิวัฒน์เป็นพระเอกนักกีฬา แอบรักโดยวิวัฒน์ไม่มีโอกาสรู้ ส่วนวิวัฒน์เมื่อได้ไปพบเรวดีที่สหรัฐอเมริกา ก็พึงดาพึงใจเรวดีในทันที เป็นความรักที่ผู้ชายรักผู้หญิงที่สามารถทำให้ชีวิตและวิญญานของเขาตื่นตัว มีชีวิตชีวาและมีความสุขสมบูรณ์ขึ้นเต็มที่ พิมพาคิดว่าจะพยายามรับสภาพความเป็นจริงที่ได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะวิวัฒน์เองก็ยังมีได้บกร่องในหน้าที่ของสามีและหน้าที่ของพ่อเพียงแต่ว่าบางวันอาจจะกลับบ้านดึกไปบ้างหรือในวันสุดสัปดาห์เขาก็จะขอตัวไปธุระเสียสักวันหนึ่งบ้าง พิมพาคิดว่าตนพอจะทนรับสภาพเช่นนี้ได้ ถ้าหากวิวัฒน์จะไม่ประเจิดประเจ้อในเรื่องนี้นัก อย่างมากที่พิมพาจะพูดกับวิวัฒน์ก็มีเพียงว่า

“วิวัฒน์อย่าเอาใครมาเกี่ยวข้องกับชีวิตของเราได้ไหมคะ พิมพ์ไม่เคยบอกพร่องในเรื่องใดๆ ทั้งนั้น วิวัฒน์อย่าทำโทษพิมพ์ โดยพิมพ์ไม่มีความผิดได้ไหมคะ”

ความเป็นผู้ดีของพิมพากำหนดให้พิมพาทุดได้เพียงแค่นั้น แต่ความเป็นนักเขียน ได้มีส่วนช่วยชดเชยความกดดันในอารมณ์ของหล่อนได้ไม่น้อยพิมพาเริ่มนวนิยายเรื่องใหม่ ด้วยการกำหนดให้ตัวละครเอกเป็นหญิงที่พร้อมทั้งความงามและสติปัญญา แต่เจ้ากรรมที่หล่อนไปหลงรักชายที่มีภรรยาแล้ว แต่หญิงนั้นก็มิได้เรียกร้องสิ่งใดเป็นการตอบแทนเลย และเมื่อเขียนไป พิมพาเกิดความรู้สึกว่าหล่อนมีความเห็นใจหญิงที่เป็นตัวละครเอกในเรื่องมากขึ้นทุกทีจนพยายามหาเหตุผลมาบรรยายให้ผู้อ่านเห็นใจ และเห็นในคุณสมบัติของตัวละครหญิงผู้นั้น นวนิยายเรื่องนี้ไม่จบและเชื่อว่าพิมพาคงจะสามารถดำเนินเรื่องไปจนจบได้อย่างสวยงาม หากอุมานักวางเพลิงจะไม่มาจุดไฟแค้นที่มอดไปบ้างแล้วของพิมพาให้คุโพล่งขึ้นด้วยการบอกว่ามีผู้เห็นวิวัฒน์และเรวดีด้วยกันที่เชียงใหม่ เห็นจะเป็นด้วยฝีมือวางเพลิงชั้นเยี่ยมของอุมาประกอบกับความรู้สึกแค้นของพิมพาที่หล่อนได้อุทิศส่ทำให้ความเห็นอกเห็นใจตัวละครเอกในนวนิยายของหล่อนอย่างดี อย่างให้ความเป็นธรรม ไฟแค้นและเจ็บช้ำของพิมพาที่ไม่เคยแสดงให้ผู้ใดเห็นจึงเกิดพุงโพล่งขึ้นอย่างหมดทางยับยั้ง สติที่เคยกำกับใจมาตลอดขาดฝั่ง พิมพาเริ่มต้นด้วยการขว้างแท่งแก้วทับกระดาศกับพื้นดังเปรี้ยง ดึงผ้าม่าน

มาฉีกขยำจนขาดวิน กวาดหนังสือที่จัดวางไว้เรียบร้อยบนหิ้งตกลงมายังพื้น คว่ำคอมไฟทองเหลืองฟาดลงไปบนพื้นเต็มแรง เฉพาะเมื่อฟาดคอมไฟทองเหลืองนี้พิมพามีความรู้สึกเหมือนว่าได้ฟาดปากอุมา “แม่เพื่อนช่างสอดรู้สอดเห็นที่เห็นชีวิตสมรสของเธอเป็นผาหินที่ไม่รู้จักสึกกร่อนหรืออย่างไร แม้จะถูกฝนชะครั้งแล้วครั้งเล่า และสิ่งสุดท้ายที่พิมพาทำลายในขณะอารมณ์คลุ้มคลั่งนี้ก็คือ แพ้มนวนินายที่หล่อ่นได้บรรจุเขียนไว้ด้วยความประณีต พิมพาจับกระซกฉีกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย สลับกับเสียงหัวเราะและร้องไห้ของตัวเอง ผลที่ตามมาก็คือพิมพาต้องส่งเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล

เพราะความเป็นผู้ที่มีขันติ ความรู้สึกละเอียดอ่อน ความช่างเกรงใจแท้ๆ ที่ส่งผลให้พิมพาต้องมามีสภาพเช่นนี้

ถ้าเพียงแต่พิมพาจะบอกอุมา แม่นักวางเพลิงว่า อย่าเล่าเลยในเรื่องที่เกี่ยวกับวิวัฒน์ หล่อนรู้หมดแล้ว วิวัฒน์ไม่มีความลับต่อพิมพา หรือจะบอกว่าหล่อนเชื่อใจวิวัฒน์ เพราะวิวัฒน์ยังไม่เคยบอกพร่องในหน้าที่ของสามีเลย ก็น่าจะเป็นการปิดปากเพื่อนสอดรู้สอดเห็นไปได้ แม้จะเสียเพื่อนเช่นนี้ไปก็สมควรแก่การเสีย เพราะไม่เห็นมีค่าประการใด ในทางตรงข้ามพิมพาจะมีโอกาสได้รับการสถานภาพของครอบครัวและรักษาจิตใจของพิมพาเองให้อยู่ในสภาพที่ดีกว่านี้ นี่เท่ากับพิมพาปล่อยตัวให้เป็นเหยื่ออันโอชะของอุมาผู้ชอบบริโภคความทุกข์ของคนอื่นๆ แท้ๆ

เป็นโชคร้ายของพิมพาที่มีเพื่อนอย่างอูมา และเป็นโชคดียของเรวดีที่มีเพื่อนอย่างมัลลิกา เรวดีจึงมีกำลังใจตัดสินปัญญาชีวิตรักสามเส้าได้อย่างภาคภูมิใจเป็นเสมือนการปิดเรื่องนวนิยายของพิมพาที่ฉีกทิ้งเสียก่อนจบให้มีบทจบที่สวยงาม

เมื่อออกจากโรงพยาบาล พิมพาก็ยังคงเป็นพิมพาผู้อ่อนโยนงดงามด้วยความเป็นผู้ดีเช่นเดิม พิมพายอมรับว่าเป็นความจริงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าต้องการจะอยู่ด้วยความสุขตามสมควรก็ควรยอมรับความจริงนั้นเสีย และใช้ส่วนที่ได้รับนั้นให้เป็นสุขแก่ชีวิตอย่างเต็มที่ เหมือนดังถ้อยคำที่หล่อนกล่าวกับวิวัฒน์ว่า

“พิมพ์ไม่หึงหวงอีกแล้ว พิมพ์เห็นใจคุณและเรวดีด้วยซ้ำที่ไม่มีโอกาสได้แต่งงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเหมือนคนอื่น พิมพ์เสียอีกยังดูเหมือนจะโชคดีกว่าเรวดีที่ได้เป็นเจ้าของคุณ ทั้งทางกฎหมายและร่างกายแม้ว่าจิตใจของคุณจะไม่ได้เป็นของพิมพ์ทั้งหมดก็ตาม”

คุณสมบัติของพิมพาที่ผูกใจวิวัฒน์ไว้ได้ ชวนให้เขาสงสารและเห็นใจก็คือความอ่อนโยนนี้เอง ไม่ว่าในยามทุกข์หรือยามสุข พิมพาคงรักษาความอ่อนโยนทั้งกายและวาจาไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ ความอ่อนโยนผสมกับความเป็นผู้ดีหน้าบางทำให้พิมพาสามารถประคับประคองชีวิตครอบครัวของหล่อนผ่านมรสุมที่ร้ายแรงของชีวิตไปได้

จะมีผู้หญิงที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกับพิมพาสักก็คนหนอที่จะสามารถอ่อนโยนได้เช่นนี้ในทุกจังหวะของอารมณ์ จะมีสักกี่คนก็ตาม อย่างน้อยเราก็ยินดีกับพิมพาสักที่หล่อนสามารถทำได้สำเร็จ แผลที่ยังเหลือรอยอยู่บ้างนั้นอย่าเป็นห่วงเลย กาลเวลาจะเป็นผู้สมานแผลนั้นเอง

คือบรรดาญาติพี่น้องหรือเครือญาติที่นับถือกันและกันอยู่ในตระกูลเดียวกันหรือ
 ญาติในวงเดียวกันหรือญาติในวงเดียวกันที่สืบเชื้อสายมาแต่บรรพบุรุษเดียวกัน
 ซึ่งในตระกูลเดียวกันหรือเครือญาติเดียวกันนี้มีทั้งเครือญาติที่สืบเชื้อสายมาแต่
 บรรพบุรุษเดียวกันหรือเครือญาติเดียวกันที่สืบเชื้อสายมาแต่บรรพบุรุษเดียวกัน
 ๑. ญาติในวงเดียวกันหรือเครือญาติเดียวกันที่สืบเชื้อสายมาแต่บรรพบุรุษเดียวกัน
 ๒. ญาติในวงเดียวกันหรือเครือญาติเดียวกันที่สืบเชื้อสายมาแต่บรรพบุรุษเดียวกัน

**ความยิ่งใหญ่ที่ยั่งยืน
 คือความยิ่งใหญ่ด้วยธรรม**

“ผู้มีใจดี ทนทาน กล้าหาญ เข้มแข็ง และพร้อมที่จะก้าว
 ไปข้างหน้าได้ จะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยความดีและความ
 กล้าหาญ”

“ผู้มีใจดี ทนทาน กล้าหาญ เข้มแข็ง และพร้อมที่จะก้าว
 ไปข้างหน้าได้ จะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยความดีและความ
 กล้าหาญ”

ผู้ว่าฯ วิพันธ์

ผู้heimเกริม

จากเรื่อง นายอำเภอที่รัก
ของ 'สี่ฟ้า'

ณ ที่นี้ ในเขตจังหวัดนี้ ใครจะมาใหญ่กว่า “ฉัน” ไม่ได้
นี่คือคาถาประจำใจของผู้ว่าราชการจังหวัด นายนิพนธ์ ใคร
เห็นเขาก็ต้องรู้สึกว่ ลักษณะท่าทางของเขาดูทรงอำนาจ และ
เอาการเอางาน ผู้ติดตามดูจะอ่อนน้อมเคารวะต่อเขามาก
สังเกตได้จากมือที่ประสานกัน และหลังที่ค่อมอยู่ตลอดเวลา

ผู้ว่าฯ วิพันธ์ ชอบอย่างนี้ เขาชอบเห็นคนหลังโกงมากกว่าที่
จะชอบเห็นคนหลังตรง เพราะเขาชอบคนมีสัมมาคารวะ รู้จักนัว
ก้อยหัวแม่มือแต่สำหรับส่วนตัวของเขาแล้ว ทั้งมือของเขามีแต่นัว
หัวแม่มือ เหมือนกันหมดทั้งห้านิ้ว เพราะเขารีบเอา นิ้วหัวแม่มือ

ของคนอื่นมาเป็นของเขาเสียคนเดียว ฉะนั้น คนอื่นๆ โดยเฉพาะ คนที่เป็นลูกน้องของเขามักเหลือแต่ นิ้วก้อยเท่านั้นไว้ใช้งาน เพราะ แม้ผู้ว่าฯ นิพนธ์จะยอมเหลือนิ้วชี้ นิ้วกลางไว้ให้ แต่คนเหล่านั้นก็ กลับต้องคอยงอนิ้วเหล่านั้นเข้าหาตัว หาที่จะกล้าใช้มันชี้สิ่งใดไม่

นี่คือผู้ว่าฯ นิพนธ์...ผู้heimเกริม!

เขาวางกันว่า สมัยที่ นายวิพนธ์ เป็นปลัดอำเภอ เขาเคยยิง คนร้ายมาเสียมากต่อมาก คนพากันกลัวเขาทั้งอำเภอไม่ว่าลูกน้อง หรือชาวบ้าน เห็นจะเป็นเพราะเคยชินกับการตัดสินคนร้ายด้วย ลูกปืนมาเสียมากเป็นกิจนิสัยนี้เอง เขาจึงเลยไม่ชอบได้ยินใครออก ความเห็นอภิปราย เพื่อปรึกษาหารือกันในการที่จะปฏิบัติงานใน หน้าที่ให้เกิดความสงบสุขแก่ส่วนร่วม เขาคุ่นเคยแต่กับการปิดปาก คนร้ายให้เงียบด้วยลูกปืน เขาจึงกลายเป็นโรคที่ได้ยินใครพูดได้ตอบ ไม่ได้ สำหรับเขาผู้ว่าฯ วิพนธ์นั้น เขาพอใจความเงียบที่หมายถึง ความยิ่งใหญ่ของเขา

หาไม่ยากเลย คนอย่างนายวิพนธ์โดยเฉพาะในวงงานราชการ ของเมืองไทย

เมื่อลูกน้องมีกิจราชการจะเข้าไปหาเขาจะต้องผ่าน ด้านกรง หน้าห้องของเขาเสียก่อน ถ้าลูกน้องคนนั้นจะนำผลประโยชน์ไป ให้แก่ผู้ว่าฯ วิพนธ์แล้ว ด้านกรง ก็จะเปิดทางให้เข้าพบได้โดยเร็ว และสะดวก แต่ถ้าเป็นลูกน้องธรรมดาๆ ก็จ้งรอไปก่อน เพราะเวลา

ของราชการจะสูญเสียไปเท่าไรก็ช่างเถิดไม่สำคัญ ผลประโยชน์และความยิ่งใหญ่ของผู้ว่าฯ วิพันธ์ สำคัญกว่า

ฉะนั้น จึงไม่น่าสงสัยว่า ทำไมข้าราชการอย่างนายสร้างบุญ จึงได้เป็นที่ขงหวงหูกวางตาของผู้ว่าฯ วิพันธ์นัก ก็เพราะชาวบ้านในอำเภอ นั้นไม่เห็นว่ามีใครจะมีความสำคัญต่อเขามากไปกว่านายอำเภอสร้างบุญ ผู้ซึ่งแต่มาถึงอำเภอในวันแรก ก็ได้แสดงให้เห็นชาวบ้านทั้งหลายได้ซาบซึ้งในน้ำใจว่า ทุกข์ของชาวบ้าน คือทุกข์ของนายอำเภอ และสำหรับนายอำเภอสร้างบุญก็เช่นเดียวกัน สำหรับเขาแล้วชาวบ้านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาอย่างที่สุด เขายึดถือหน้าที่ของนักปกครองที่ว่าจะต้องบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้แก่ชาวบ้านในการปกครองของเขาอย่างเข้มแข็งจริงจังโดยไม่เห็นแก่หน้าของใครทั้งสิ้น แม้แต่หน้าของผู้บังคับบัญชาของเขาเอง

ดังนั้นเมื่อผู้ว่าฯ วิพันธ์ ไปตรวจราชการที่อำเภอนี้ จึงเกิดความขัดใจเป็นอย่างยิ่งที่ชาวบ้านพากันมาทักทายเป็นความรักใคร่ชื่นชมแต่กับนายอำเภอสร้างบุญ หาได้แสดงความชื่นชมยินดีต่อผู้ว่าฯ วิพันธ์ ผู้ยิ่งใหญ่ไม่

อันที่จริงนั้น เมื่อเวลาที่ผู้ว่าฯ วิพันธ์ ปล่อยวาง ความเหิมเกริมของตนทิ้งเสียบ้างในบางครั้ง เขาก็มีความรู้สึกว่านายอำเภอสร้างบุญ ก็เป็นข้าราชการที่เอาการงานคืออยู่ แต่เขาก็อยากที่จะทำให้ชอบนายอำเภอสร้างบุญได้ เพราะเขาเห็นว่า การขอแสดงความเห็นและเสนอแนะอะไรต่างๆ ในที่ประชุม นั้น เป็นการแสดง

ความจงหองอวดดี ไม่ยอมลงให้ผู้บังคับบัญชา แล้วผู้ว่าฯ วิพันธ์ ก็คิดเลยไปถึงว่า คนอย่างนายอำเภอสร้างบุญ เป็นคนทำงานชนิด เอาดีใส่ตัวคนเดียว มักทำอะไรโดยผลการเสมอทั้งนี้ไม่ใช่อะไรดอก หากเป็นเพราะว่า นายอำเภอสร้างบุญทำงานโดยไม่มีเวลาราชการ เขาเป็นข้าราชการ เป็นนายอำเภออยู่ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งยากที่เพื่อนข้าราชการอื่นๆ จะปฏิบัติเยี่ยงเขาได้ ฉะนั้น การทำดี ของนายอำเภอสร้างบุญจึงเป็นการทำร้าย แก่ข้าราชการร่วมอำเภอ และเป็นการ เอาเด่น จนน่าหมั่นไส้ในสายตาของผู้ว่าฯ วิพันธ์

ผู้ว่าฯ วิพันธ์ ปรากฏตัวมาพบกับผู้อ่านในเรื่อง นายอำเภอ ที่รัก ของ "สีฟ้า" เมื่อเรื่องได้ดำเนินไปกว่าครึ่งแล้ว กล่าวได้ว่าเขา มาพบกับผู้อ่านภายในเวลาอันสั้น แต่ก็ให้ความประทับใจแก่ผู้อ่าน อย่างเด่นชัดในลักษณะภาพของข้าราชการชั้นหัวหน้างานที่ "ถือเอา" ไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะด้วยความหลงตนเป็นเหตุนั่นเอง ซึ่งคิด ไปก็น่าเสียดาย เพราะรู้ว่าฯ วิพันธ์ก็จัดว่าเป็นข้าราชการที่มีความ สามารถพอตัว เขามีความเป็นผู้นำในการทำงาน แต่เผชิญความ เป็นผู้นำของเขาเหมาะกับลัทธิเผด็จการมากกว่าระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้นข้าราชการ ดี อย่างเขาที่แหละที่ได้ไล่ชาวบ้านตีๆ เข้าป่าไป รวมตัวอยู่กับผู้ก่อการร้ายเสียหนักต่อนักแล้ว

แต่สำหรับคนที่ยอมตนเป็นลูกน้องหรือพรรคพวกแล้ว ผู้ว่าฯ วิพันธ์ก็พร้อมที่จะยกย่องสนับสนุน แม้ทำผิดเขาก็อาจช่วยแก้ไข กลับเป็นถูกได้โดยง่าย

จะนั่นเมื่อเขาได้ฟังคำพูดของนายอำเภอสร้างบุญ ได้ตอบ
กล่าวแก้มือถูกกล่าวหาว่า ทำงานเอาดีคนเดียวว่า

“ผมไม่ได้พยายามทำให้ข้าราชการด้วยกันมีความผิด หากเขา
ทำงานด้วยความซื่อสัตย์จริงๆ ผมเพียงแต่พยายามทำหน้าที่ของผม
โดยสุจริตเท่านั้น ไม่ได้ยกเว้นว่าใครจะเป็นพรรคพวก ใครจะ
หมอบราบเข้ามาเอาอกเอาใจขอพึ่งบารมี ใครจะเอาμισอะไรมายื่น
ส่งให้ ผมเพียงแต่ทำตามหน้าที่ที่จะต้องอยู่ข้างชาวบ้าน หาก
ชาวบ้านนั้นเป็นคนดี”

และอีกตอนหนึ่งว่า

“การทำงานโดยสุจริตใจ และด้วยความหวังดีต่อบ้านเมือง
จริงๆ ไม่จำเป็นต้องก้มหัวให้ผู้ใหญ่หรือเจ้านายคนไหนทั้งสิ้น ผม
คิดว่าผมทำถูกในข้อนี้ ถึงมันจะทำให้ผมฉิบหาย เพราะความขาด
hiri โอตัมปะของคนที่ม่ตำแหน่งเหนือผมก็ตาม”

ผมก็คือนายอำเภอสร้างบุญถูกย้าย พักราชการ และสอบสวน
เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ เพราะหาญไปต่อปากต่อคำกับ
ผู้ว่าฯ วิพันธ์ ผู้ยิ่งใหญ่

ชีวิตเป็นอนิจจัง ความยิ่งใหญ่ที่ยั่งยืนคือความยิ่งใหญ่
ด้วยธรรม ขอให้เราหวังว่าผู้ว่าฯ วิพันธ์ผู้เหิมเกริม จะได้สำนึก
ก่อนที่ความยิ่งใหญ่นั้นจะสูญสลายไปเพราะ “กรรม”

वासुเทพ

ผู้รู้จักฟัง

จากเรื่อง สิทธานถ
ของ 'คุณ ประภาวดีวัฒน์'

वासुเทพ บอกกับใครหลายคนว่า เขาเป็นบุคคลธรรมดาที่มีความรู้บ้าง และไม่มีชาติตระกูลสูงส่งอย่างใด จึงไม่เป็นบุคคลที่ควรแก่การสนใจของผู้ใด แม้กระนั้นก็มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่พากันมาที่แม่น้ำ เพื่อมารู้จักหรือดูตัวवासुเทพ เพราะกิตติศัพท์เล่าลือถึงความสามารถในการ “เป็นผู้ฟัง” อย่างเอกอุ

‘वासुเทพ’ มีอาชีพเป็นผู้แจวเรือจ้างรับโดยสารข้ามฟากที่แม่น้ำแห่งหนึ่ง เขาดำเนินอาชีพของเขาด้วยความสงบและสันโดษ เขาค้นกับผู้โดยสารที่ผ่านไปมา และเคยชินกับแม่น้ำที่เขาอยู่ด้วยทุกวัน จนเกิดความรู้สึกว่าคนและแม่น้ำนั้นมีความพิเศษอย่างหนึ่งที่

สามารถส่งกระแสจิตถึงกันทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ ในบรรดาผู้โดยสารเรือของวาสูเทพนั่น บุคคลที่เข้าถึงวาสูเทพและติดใจวาสูเทพยิ่งกว่าผู้อื่นก็คือ 'ลิตธารถ' พรหมณ์ผู้มีวิถีชีวิตที่ค่อนข้างซับซ้อน และดูเหมือนจะใช้เวลาในชีวิตส่วนใหญ่ของเขา วิ่งไล่จับตัวเอง อยู่เป็นนิตยมา

ลิตธารถเป็นพรหมณ์หนุ่มรูปงาม ที่มีผู้กล่าวขวัญว่าเขาเป็นความสุข และความชื่นใจในทุกสถานที่ที่เขาได้อย่างเหยียบไปสู เป็นผู้ที่สูงด้วยชาติตระกูลร่ำรวยทรัพย์สินและเลิศด้วยปัญญา แต่ลิตธารถก็ยิ่งเหมือนกับบุคคลทั้งหลายที่ ยศ ทรัพย์ ปัญญา นั้น บางทีก็ช่วยอะไรไม่ได้เลยในการที่จะดึงตนให้พ้นจากความทุกข์ระทม ลิตธารถจากพรหมณ์ผู้เป็นบิดามารดาเพื่อไปแสวงหาสัจธรรม แต่สิ่งแรกที่ลิตธารถค้นพบ คือ ความงามอันเจิดฉายของกมลลา หญิงคณิกาผู้เรื่องนามและเลอโฉมของนคร ลิตธารถหลงระเริงอยู่กับความสุขที่ได้รับจากกมลลา และความชื่นบานอันเกิดจากความมั่งคั่งของทรัพย์สินที่หามาได้ ในฐานะพ่อค้าผู้มีสมองอันฉับไวทันต่อเหตุการณ์ แต่ไม่นานนัก หลังจากที่ได้สละเสพความสุขในทางโลกีย์จนอึดหนำแล้ว ลิตธารถก็เกิดความเอือมระอาเบื่อหน่าย เบื่อกมลลา เบื่อทรัพย์สมบัติ เบื่อความรื่นเริงสังสรรค์ และเบื่อกิจกรรมทั้งตัวเอง ฉะนั้น วันหนึ่ง ลิตธารถจึงปล่อยให้ตัวเองเดินร่อนเร่ไป จนกระทั่งถึงแม่น้ำ ซึ่งวาสูเทพแจวเรือรับส่งผู้โดยสารข้ามฟากอยู่เป็นประจำ พอมองเห็น ลิตธารถก็ติดใจ ติดใจในความสงบเยือกเย็น

แต่แจ่มใส และคุณล้ายก็บอกว่าความสงบเยือกเย็นและแจ่มใส นั้น ได้แผ่รัศมีไปยังหัวใจอันร้อนรุ่มของสิทธารถ และช่วยผ่อนคลายความร้อนแรงอันเนื่องแต่ความเบื่อน่ายเอือมระอาให้ลดลง ด้วยเหตุนี้เมื่อวาสุเทพออกปากชักชวนสิทธารถไปที่บ้านและพักอยู่ด้วยกัน สิทธารถจึงรับคำโดยมิได้รีรอเลย และในคืนนั้นเองสิทธารถก็ได้ระบายความคิด ความรู้สึก ตลอดจนประวัติชีวิตความเป็นมาทุกอย่างทุกประการให้วาสุเทพได้ฟังจนหมดสิ้น ระยะเวลาที่สิทธารถบรรยายเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับตนเองให้วาสุเทพฟังนั้น...น่าจะเป็นเวลาหลายชั่วโมงทีเดียว แต่วาสุเทพนั่งฟังโดยสงบอย่างตั้งใจ และให้ความเข้าใจเห็นใจในเรื่องที่เล่าโดยสายตา ซึ่งยังความอบอุ่นและซาบซึ้งให้เกิดขึ้นแก่สิทธารถยิ่งนัก

ตลอดชีวิตของสิทธารถ มีผู้ที่รักใคร่พะเน้าพะนอเอาอกเอาใจนั้นมากหลาย มีผู้ที่บำเรอความสุขนับจำนวนไม่ถ้วน แต่จะหาผู้ใดที่ให้ความสนใจในการฟังอย่างตั้งใจอดทน และจดจำ เช่นนี้หาไม่มี ฉะนั้น สิทธารถจึงรู้สึกอึดอัดใจยิ่งนักที่มีผู้ฟังเช่นวาสุเทพ ซึ่งการฟังของวาสุเทพ เป็นโอกาสให้เขาได้ระบายทุกข์ที่อัดใจ และเกิดความโล่งเบาขึ้นแทนที่ ผสมกับความอบอุ่นใจที่ได้รับความรู้สึกว่ามีผู้ที่เห็นใจในความทุกข์ ฉะนั้นสิทธารถจึงทั้งรัก และยกย่องวาสุเทพชายแจวเรือจ้างผู้นี้ยิ่งนัก

วาสุเทพ ไม่เพียงแต่สงบนิ่งรับฟังการระบายทุกข์ของเพื่อนมนุษย์เท่านั้น แม้ในขณะที่แจวเรือไป หรือขณะที่ว่างนั่งพักอยู่ริมน้ำ

วาสุเทพก็ยิ่งฟังเสียงสายน้ำไหล แล้วปล่อยให้ผสมกับความคิด คำหนึ่งที่แจ่มใส ซึ่งชวนให้เกิดจินตนาการและมโนภาพอันชวนให้ เข้าใจซึ่งในธรรมชาติและชีวิตยิ่งขึ้น เพราะจากแม่น้ำนั้น เมื่อมองลง ไปยังสายธารที่ใสสะอาดจะมองเห็นภาพของอดีต ปัจจุบัน และอาจ จะเป็นอนาคตด้วยก็เป็นได้

วาสุเทพมิใช่รู้จักเป็นผู้รับฟังแต่เพียงฝ่ายเดียว วาสุเทพรู้จัก ที่จะพูดด้วยเหมือนกัน ในวาระที่วาสุเทพรู้สึกว่าการพูดนั้นเป็นสิ่ง จำเป็นเพื่อรังสติหรือเตือนสติผู้ฟังมิให้เตลิดไป ดังวาสุเทพกล่าว เตือนสุทธารถให้สำนึกว่าเขาจะไม่สามารถยึดลูกชายน้อยคนเดียว ให้อยู่ห่างหายในป่าเปลี่ยวกับเขาได้ เพราะชีวิตในกลางป่าเช่นนี้ มิใช่ชีวิตที่เคยชินแก่ความเป็นอยู่ของลูกชายของเขา ลูกชายของ สิทธารถคุ้นเคยแต่กับความหรูหรา ฟุ่มเฟือย และการปรนนิบัติรับ ใช้นៃของบริวารที่มีผู้จัดบำรุงบำเรอ ฉะนั้น จึงไม่มีประโยชน์ใดที่ สิทธารถจะคิดหวังเหนี่ยวเอาลูกชายไว้ หรือไปติดตามเขากลับมา อีกเมื่อลูกชายแอบหนีไป ฉะนั้น แม้สิทธารถจะเศร้าใจด้วยความ ระลึกถึง แต่เขาก็พูดว่าวาสุเทพพูดถูกแล้ว ที่ว่า ที่บ้านป่านี้ ไม่ใช่ นิवासสถานสำหรับบุตรชายของเขา

วาสุเทพคงฟังสุทธารถว่าว่าพันถึงความคิด และความรู้สึก ที่ผ่านมาด้วยความเข้าใจและเห็นใจโดยตลอด จนกระทั่งวันหนึ่ง วาสุเทพสังเกตเห็นว่า

“สิทธารถยุติการสู้รบปรบมือกับชะตาชีวิตของตน บนใบ หน้ามันต์ดวงความสงบของผู้ถึงซึ่งความปลอดทุกข์”

वासुเทพจึงรู้สึกว้า บัดนี้ ตนหมดความจำเป็นที่จะต้องทำ
หน้าที่ผู้รับฟังแล้ว เพราะผู้ที่ปลงได้ย่อมหมดทุกข์ เมื่อหมดทุกข์
ก็หมดเรื่องที่จะระบายนเพื่อต้องการเครื่องปลอบทุกข์ ฉะนั้น ในวาระ
นั้น वासुเทพจึงกล่าวอำลาสิทธิธารถ เพื่อไปแสวงหาความสุขตาม
ลำพัง

สิทธิธารถผู้ซึ่งเคยแต่กับการมีคนติดตาม แต่ตนเองกลับมาติด
เสน่ห์ของवासुเทพ ก็นำแปลก แต่จะแปลกอะไรนัก ผู้ที่คุ้นกับการ
พูดอยู่แต่ฝ่ายเดียว ย่อมประสงคฺ์ผู้ฟัง ผู้มีทุกข์ย่อมประสงคฺ์ที่จะ
ระบายนความทุกข์และในกรณีนี้ ย่อมต้องการคนผู้รับฟังที่ประกอบ
ไปด้วยความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ รับฟังด้วยความอดทน
และให้คำปลอบใจที่เหมาะสมแก่จังหวะและกาลละ คุณสมบัติของผู้รับ
ฟังเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความเย็นฉ่ำซึ่งไปในหัวใจของผู้พูดประดุจ
สายฝนที่โปรยลงมาในยามแล้ง

การพูดนั้นอาจเป็นประโยชน์แก่คนฟัง แต่บางครั้งก็กลับ
นำโทษมาสู่ผู้พูดเอง แต่การฟังนั้น ย่อมได้รับทั้งบุญและคุณ

ท่านผู้ที่ขัดสนทรัพย์ ไม่อาจบริจาคทรัพย์ก้อนใหญ่บำรุง
การกุศลแต่ถ้าท่านลองสละเวลาที่ไม่ต้องซื้อหาเป็นผู้รับฟังบ้าง
บางที...ท่านอาจได้มีโอกาสประกอบกุศลกรรมที่น่าชื่นใจยิ่งเหมือน
ตัวवासुเทพ-ผู้รับฟังที่ได้รับความชุ่มฉ่ำมาแล้ว

ถ้ามีผู้ยอมเป็นผู้รับฟังกันมากขึ้นเพียงไร ความเข้าใจ และ
ความผาสุกใจในระหว่างเพื่อนมนุษย์ก็คงจะเกิดขึ้นเพียงนั้น

ไพจิตร

ผู้ร้ายในสังคม

จากเรื่อง ความรักของวัลยา
ของ 'เสนีย์ เสาวพงศ์'

ไพจิตร มีรูปร่างหน้าตาเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ เสนีย์ เสาวพงศ์ ไม่ได้บอกว่าเขาหล่อเหลาแค่ไหน แต่ก็เชื่อว่าเขามีรูปร่างหน้าตาอันไม่เป็นที่น่ารังเกียจของผู้ใด ไม่ว่าชายหรือหญิง

เขาเป็นคนแต่งตัวดีและประณีตอยู่เสมอ มิหนำซ้ำยังมีปริญญาจากเมืองอังกฤษที่ไก่อหฺรูเขาเป็นคนฉลาดและฉลาดอย่างทะเยอทะยานเขาจึงได้ใช้ความฉลาดนั้นพาตัวเองได้เข้าไปสู่ตำแหน่งราชการที่ล้ำหน้าเพื่อนฝูงในวัยเดียวกัน

ไพจิตรไม่เคยปล่อยให้หัวใจของเขาหยุดนิ่ง แต่สิ่งที่เขาคิดอยู่ตลอดเวลาไม่ใช่การคิดพัฒนางานการในความรับผิดชอบของเขา

ให้ดีขึ้น หรือคิดถึงหัวอกเพื่อนมนุษย์ที่ยากไร้กว่า หรือคิดที่จะใช้ความเป็นมนุษย์ของเขาให้เต็มภาคภูมิ หากเขาใช้หัวคิดของเขาในทางตรงกันข้าม เขาเป็นนักคำนวณอย่างเอก ฉะนั้นสิ่งที่เขาคิดอยู่เป็นนิจคือ เขาจะใช้ความหนุ่มโสดของเขาให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตอนาคตของเขาให้ดีที่สุดได้อย่างไร หลังจากที่ได้บวกลบคูณหารอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วไฟจิตร์ก็ตัดสินใจแต่งงานกับเดือนดาผู้หญิงเงียบๆ ธรรมดาๆ คนหนึ่ง แต่เดือนดามีเสน่ห์ตรงที่หล่อนเป็นลูกสาวของนักการเมืองที่มีอิทธิพลคนหนึ่ง ผู้สามารถจะใช้อิทธิพลของเขาหนุนหลังให้ไฟจิตร์ก้าวไปได้สูงและได้ไกลตามที่เขาประสงค์ เขาใฝ่ฝันที่จะเป็นเอกอัครราชทูตอันมีเกียรติได้มีโอกาสรังสรรค์กับรัฐบุรุษผู้เรืองนามของโลก และเขาจะคอยให้ชีวิตการทำงานของเขาดำเนินไปตามลำดับไม่ได้ มันช้าเกินไปและเขาอาจพลาดหวังก็ได้ ฉะนั้นเขาจึงต้องเลือกเอาทางลัด ซึ่งไฟจิตร์ก็สมปรารถนา เพราะพ่อตาของเขาได้หนุนให้ก้าวข้ามหน้าเพื่อนฝูงไปดำรงตำแหน่งเลขานุการโทอยู่ที่กรุงปารีส

ไฟจิตร์พอใจในตำแหน่งที่เขาได้รับ เขาพอใจปารีส เพราะเป็นเมืองที่เขาจะได้มีโอกาสฟื้นฟูภาษาฝรั่งเศสอันเป็นภาษาสำคัญภาษาหนึ่งของนักการทูต เขาพอใจปารีสเพราะเป็นเมืองผ่านของบุคคลมีหน้ามีตาและมีอำนาจของเมืองไทย โอกาสที่เขาจะได้รับใช้และทำความคุ้นเคยเพื่อเป็นบันไดไต่เต้าไปสู่อนาคตย่อมทำได้ง่ายและสะดวกเป็นอันมาก ยิ่งเขาเป็นคนรู้จักกาะทะเลาะในการ

เลือกต้อนรับคน ปารีسی่งเป็นเมืองที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมแก่
ไพจิตรอย่างยิ่ง ทำทางนอบน้อม “ขอรับกระหม่อม” ของเขาเป็นที่
ประทับใจแก่ผู้ยิ่งใหญ่ด้วยอำนาจและเงิน ที่ได้พานพบกับเขาเป็น
ที่ยิ่ง คะแนนนิยมของเขาในหมู่บุคคลเหล่านั้นจึงค่อนข้างได้แต่ัมสูง
อยู่ไม่น้อย

ไพจิตรเป็นที่ประทับใจแก่ผู้หญิงทั้งหลาย ในด้านความสุภาพ
นอบน้อมรู้จักเอาอกเอาใจเข้าทำเข้าที่เพียงไร เขาก็เป็นที่ประทับใจ
ของผู้ร่วมงานและบรรดาลูกน้องในลักษณะของผู้แสดงความยิ่งใหญ่
ยโส และข่มขู่เพียงนั้น ไพจิตรรักการเป็นนักการทูตแต่ในขณะที่
เดียวกันเขาก็เป็นนักการค้าชั้นเยี่ยม เขาเล็งผลเลิศว่าชีวิตนี้ควรค่า
กำไร จึงจะเป็นชีวิตของคนฉลาด ชีวิตที่ขาดทุนคือ ชีวิตของคนโง่
คนฉลาดย่อมไม่จำเป็นต้องยึดกับคนที่ด้อยกว่า ไพจิตรพิจารณา
แล้ว เขาจึงดำเนินชีวิตเช่นนั้น ถ้าหากจะมีข้อยกเว้นอยู่บ้างก็กับ
หญิงสวย ที่เขาจะถือเป็นหน้าที่ในกรที่ที่จะต้องเป็นภารตุระ เพราะ
ความสวยก็เป็นกำไรอย่างหนึ่งหรือกับผู้ที่โง่वादฉลาดอย่างนาย
อนันต์เศรษฐียุคสงคราม ไพจิตรก็ไม่รังเกียจ ทั้งที่เขามักจะสบ
ประมาทคิดเพื่อนร่วมงานเนืองๆ ว่าเป็นนักเรียนหัวโนไม่ใช่นักเรียน
หัวนอกโก้หรูเช่นตัวเขา แต่ไพจิตรยอมสยบให้นายอนันต์อย่างราบ
คาบ เพราะเขารู้ดีว่านายอนันต์มีสิ่งที่ตั้งยิ่งกว่าปริญญานั้นคือ
ทรัพย์สินมหาศาลที่เขาได้มาจากการค้ากำไรยามสงครามพระเจ้า
ของไพจิตร คือ อำนาจ ยศ และทรัพย์ อย่างอื่นไม่มีความหมาย

เป็นบุญของไพจิตรที่เตือนตกรรยาของเขา เป็นคนเจียบๆ ง่าย ๆ ในสมองของหล่อนมีแต่ความจงรักภักดีต่อคนที่ได้ชื่อว่าสามี เตือนตาไม่เคยสำนึกในความจริงว่า หล่อนคือภรรยาการเมืองของไพจิตรเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการอบรมทางบ้านอย่างหนึ่ง ภาพการเป็นภรรยาที่ไม่มีปากเสียงตั้งหน้าแต่รับใช้สามีของมารดาของตน อย่างหนึ่งเป็นภาพตัวอย่าง ให้เตือนตารับมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวในฐานะภรรยาต่อไพจิตร เพราะหล่อนเข้าใจว่านี่คือวิถีที่หญิงจะผูกใจสามีได้ดีที่สุด เพราะหล่อนเชื่อว่า สามีเป็นศรีสง่าแก่สตรี

เป็นความจริงที่ไพจิตรคงเป็นศักดิ์และเป็นศรีแก่ชีวิตของเตือนตา จนวันนั้นได้มาถึง วันที่บิดาของหล่อนต้องหลุดพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ หมดสิ้นซึ่งอำนาจวาสนา ไพจิตรที่เคยสุภาพอ่อนโยนกลายเป็นไพจิตรที่กร้าวกระด้าง ไพจิตรที่เคยอารมณ์ดีแจ่มใสกลายเป็นไพจิตรที่หงุดหงิดมีนสา ไพจิตรที่เคยอาทรในตัวหล่อนอยู่บ้าง กลายเป็นไพจิตรไม่มีดวงตาและไม่มีหัวใจสำหรับเตือนตา แม้กระทั่งเมื่อเตือนตาบอกแก่เขาว่าหล่อนกำลังจะมีลูก ลูกคนแรกของเขาและของหล่อน ความรู้สึกของไพจิตรที่ตอบสนองต่อชานี้ก็คือความรู้สึกที่เย็นเฉียบวิ่งฝ่าไปทั่วไขสันหลัง เพราะขณะนี้ไพจิตรรู้สึกว่า ลำพังเตือนตาก็เป็นพันธะเหลือที่จะทนอยู่แล้ว เป็นตัวมารขวางทางอนาคตอันสดใสของเขา เพราะบัดนี้หล่อนเป็นลูกของคนที่เป็นศัตรูของผู้ยิ่งใหญ่ในเมืองไทย แล้วนี่ ยังจะลูกอีกเล่า?

แต่เดือนตาผู้นำสมเพชกลับปิติยินดีตามประสาเหล่าๆ ของ
 หล่อนว่าไฟจิตร์คงตื่นเด่นต่อข่าวนี้เสียจนพูดไม่ออก

เดือนตายังไม่ล้ามืออยู่นั่นเองว่า ผู้ที่ไฟจิตร์รักที่สุดในโลกคือ
 ตัวของเขาเอง คนอื่นเป็นเพียงทางผ่านหรือบันไดสำหรับเขาเท่านั้น
 เมื่อไฟจิตร์จะเสียอะไรให้ใคร เขาเก่งแล้วว่าเขาจะต้องได้มากกว่า มิ
 ฉะนั้น เขาจะไม่มีวันยอมเสียเลย

ครั้นแล้ว วันหนึ่งเดือนตาก็ได้ตื่นจากความฝันที่หล่อนได้
 หลอกตัวเองมาแรมปี วันนั้น คือวันที่หล่อนแห้งลูกในยามที่อากาศ
 ในปารีสขณะนั้นแสนจะแจ่มใสโปร่งสบาย เพราะเป็นฤดูใบไม้ผลิ
 แต่สำหรับเดือนตามันเป็นฤดูแห่งความหม่นหมองมืดมนเมื่อหล่อน
 ได้ประจักษ์ในหัวใจอันแท้จริงของไฟจิตร์ หัวใจอัปลักษณ์ที่ซ่อนอยู่
 ภายใต้รูปร่างทำที่สำอาง ในช่วงเวลาที่เดือนตาสถูยลันทุกอย่างนั้น
 ไฟจิตร์ไม่ได้เคยแวะไปเยี่ยมเยียนเลยแม้แต่ครั้งเดียว เขาจงใจที่จะ
 ใช้ช่วงเวลานี้เป็นการยื่นคำประกาศให้เดือนตาได้รู้ว่าเขาและหล่อน
 ไม่มีทางที่จะอยู่ร่วมกันได้ต่อไป เพราะหล่อนหมดสิ้นซึ่งประโยชน์
 ต่อเขาเสียแล้ว

เดือนตาผู้ไม่เคยเรียกร้องสิ่งใดจากสามี นอกไปจากความ
 ต้องการแบบหญิงที่อยู่ในกรอบประเพณีไทยเดิม คือขอชีวิตที่สงบ
 ผาสุกเสียบๆ ที่บ้านเท่านั้น เพราะเดือนตาเชื่อว่าผู้หญิงที่แต่งงาน
 แล้วก็คือสมบัติของสามี แต่บัดนี้หลังจากที่ได้ใช้เวลาใคร่ครวญใน

ช่วงวันแห่งความเปล่าเปลี่ยวนั้น และจากหนังสือที่วัลยานำไปให้อ่านกล่าวถึงสตรีและสังคม สิทธิและหน้าที่ของสตรีที่มีต่อครอบครัว สังคมและมนุษยชาติ การสนทนากับวัลยาผู้มีความคิดก้าวหน้ากว่าสตรีในยุคเดียวกันทำให้เดือนดาค่อยๆ ได้คิดและพิจารณาหนทางในอนาคตของตนเอง สามารถกล้ากลืนความทุกข์ขมขื่นเจ็บปวดนั้นให้กลายเป็นพลังใจที่จะต่อสู้กับชีวิตต่อไปโดยยอมรับความจริงของชีวิต แม้จะเป็นบทเรียนของชีวิตที่มีราคาแพง แต่ก็มีคุณค่าสูงที่สามารถเปลี่ยนหล่อนให้เป็นเดือนดาคนใหม่ได้

ฉะนั้น เมื่อไฟจิตรได้พบเดือนดาที่บ้านพักในวันที่หล่อนกลับจากคลินิกนั้น เขาจึงแปลกใจที่ได้เห็นหล่อนสงบนิ่ง เยือกเย็น เข้มแข็งและมีความมั่นคงและมั่นใจในตัวเอง อันเป็นลักษณะของเดือนดาที่เขาไม่เคยเห็นมาก่อนเลย และที่ไฟจิตรประหลาดใจอย่างยิ่งยวดก็คือ เมื่อเดือนดาเอ่ยกับเขาว่า

“ดิฉันคิดว่าเป็นเวลาสมควรแล้วที่เราควรจะแยกกันอยู่ อย่างที่คุณเคยปรารถนา คุณเคยพูดว่า เราเลิกกันดีกว่า คุณต้องการเช่นนั้นใช่ไหมคะ?”

เดือนดาที่เคยซี้ซลาดก่กล่าวว้าจาทไฟจิตรไม่เคยคาดคิดว่าหล่อนจะสามารถตัดใจจากเขาได้ แน่นนอน แม้จะประหลาดใจเพียงใด แต่ความปรีดานั้นย่อมมีมากกว่า แต่ไฟจิตรก็ยังแก้เกี้ยวด้วยการแสดงบทบาทของสุภาพบุรุษว่า

“ถ้าเป็นความปรารถนาของเธอ ฉันก็ไม่อาจขัดได้”

เดือนดาขอหย่าโดยไม่ขอรับสิ่งใดตามสิทธิของภรรยาเลย นอกจากเงื่อนไขประการเดียวว่า ขอให้ไพจิตรออกค่าเครื่องบินให้ หล่อนกลับเมืองไทย ซึ่งไพจิตรต้องหยุดคิด เพราะการเสียสิ่งใดให้ เดือนดาขณะนี้ไม่มีผลสิ่งใดสนองกลับ กว่าเขาจะตัดสินใจได้ก็ต่อ เมื่อได้ฟังวาจาของเดือนดาว่า

“คุณเสียค่าเดินทางหรือ...คุณเป็นคนฉลาดและคนฉลาด ย่อมยอมเสียเล็กเพื่อจะได้ใหญ่ ย่อมเสียน้อยเพื่อจะได้มาก”

ไพจิตรสลัดเดือนดาได้ตั้งใจหมาย และสลัดได้อย่างสวยงาม เสียด้วย เพราะค่าขอหย่าของเดือนดาจะเป็นสิ่งที่นำเขาไปอ้าง ได้ตลอดกาลว่า เขาไม่ใช่คนทิ้งเมีย แต่เมียต่างหากต้องการเช่นนั้น วิสัยสุภาพบุรุษย่อมไม่บังควรขัดใจสุภาพสตรี!

เสนีย์ เสาวพงศ์ กล่าวว่า “ไพจิตรเป็นนักแข่งขันที่ปั่นป่าย บันไดแห่งชีวิตงานการอย่างไม่ยอมเสียเวลา การแต่งงานอย่างหนึ่ง เป็นแบบชีวิตตามปกติของมนุษย์ แต่อีกอย่างหนึ่งเป็นเครื่องเร่งการ ป่ายปั่นบันได”

คนอย่างไพจิตรเป็นคนไม่ขัดใจธรรมชาติ เพราะธรรมชาติของ มนุษย์ย่อมพอกพูนด้วยกิเลสแห่งความต้องการ เป็นความต้องการ เพื่อตัวเองเป็นสำคัญ ยิ่งเกิดและอยู่ในครอบครัวที่มีธรรมชาติ อันเดียวกัน กิเลสนั้นก็เพิ่มพูนโดยหาปริมาณไม่ได้ การขัดเกลา และอบรมด้วยคุณธรรมที่มั่นคงเท่านั้นจึงสามารถลดให้เบาบางลง ได้บ้าง ถ้าจะมองไปรอบๆ ตัวอาจจะพบคนอย่างไพจิตร ได้ทั้งหญิง

และชาย และก็น่าประหลาดที่จะกล่าวว่า คนอย่างไพจิตรนี่แหละ มักจะประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในชีวิตการงาน แม้ว่าความสำเร็จนั้น จะอยู่ท่ามกลางเสียงสาปแช่งจากคนทั่วทิศก็ตามที ที่เป็นเช่นนี้เห็นจะเป็นเพราะคนที่สาปแช่งเหล่านั้น มิได้น้อยที่ยังชวนกันยกย่องสรรเสริญและสอพลอเมื่ออยู่ต่อหน้า ข้อนี้เป็นเหตุให้คนประเภทนี้ เหลิงและหลงตัวจนนานเข้าพาลชื่นชมไปกับพฤติกรรมของตนเอง ว่างามแล้วดีแล้ว ในที่สุดกลายเป็นค่านิยมที่นับถือกัน เป็นไปได้หรือไม่ว่า เพราะคนมะเร็งประเภทไพจิตรเช่นนี้แหละ จึงเป็นผลให้ สังคมบิดเบี้ยว เป็นผลให้มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันด้วยความขมขื่น ชิงชัง ต้องพากันเล่นละครบทคนสอพลอกันให้เกร่อไป

เสนีย์ เสาวพงศ์ สามารถวาดภาพของผู้ร้ายในสังคมอย่าง ไพจิตรให้ได้ประจักษ์กันอย่างแจ่มแจ้ง เป็นประเภทของคนที่น่ากลัวยิ่งกว่าผู้ร้ายในเรือนจำ เพราะผู้ร้ายเหล่านั้นถูกจำกัดขอบเขต ถูกลงโทษและใครๆ ก็รู้ว่าเขาคือผู้ร้าย คือคนผิด แต่เศษมนุษย์ ที่เป็นผู้ร้ายเกลื่อนกล่นอยู่ในสังคมเหล่านี้กลับได้รับการยกย่องสรรเสริญและได้รับรางวัลเป็นการตอบแทนเสมือนหนึ่งสังคมเห็นชอบด้วย จึงให้การรับรอง คนประเภทนี้จึงเป็นผู้ร้ายของสังคม โดยแท้

ตราบไคที่ผู้ร้ายในสังคมทั้งหญิงและชายยังได้รับความนิยมนยกย่องจากคนซึ่กลัวทั้งหลายอยู่ เมื่อนั้น ความเป็นธรรมย่อมเกิด

ขึ้นไม่ได้ วิธีที่จะสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมให้จงได้
ก็มีอยู่วิธีเดียว คือ ต้องร่วมใจกันประนามและกำจัดชายหญิงที่อยู่ใน
ในคราบของผู้ร้ายในสังคม ให้มันเหล่านั้นได้อับอายเพื่อจะได้เกิด
ความสำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และประพடுத்தนเยี่ยง
มนุษย์

เราจึงจะนิยมยินดีในคนเยี่ยง ไพจิตร ผู้ร้ายในสังคมกัน
อีกหรือ?

สก็สเซอร์

ผู้รู้จักรัก
จูง

จากเรื่อง Skeezer : Dog with a Mission
ของ 'Elizabeth Yates'

ไม่มีใครบอกได้แน่นอนว่า สก็สเซอร์ เป็นหมาพันธุ์อะไร มันอาจมีส่วนผสมจากโดเบอร์แมน ลาปราคาเคอร์ เยอรมัน เชพเพิร์ด แต่อย่างไรก็ตาม สก็สเซอร์เป็นหมาใหญ่ขนหนาทำทางท่วงทีแข็งแรง ช่างเล่น ใจดีอ่อนโยน และที่สำคัญก็คือ มีน้ำใจและเข้าใจมนุษย์

'สก็สเซอร์' ได้มีหน้าที่ประจำอยู่ที่สถานพยาบาลบำบัดใจโรคทางจิตสำหรับเด็ก ที่ศูนย์การแพทย์ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน แอนนาเบอร์ สหรัฐอเมริกา สก็สเซอร์รักเด็กทุกคนที่เข้ามาอยู่ ณ สถานที่นี้ ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีอารมณ์หรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อ

สก็สเซอร์ แต่สก็สเซอร์เข้าใจได้ดี อย่างหนึ่งว่าเด็กทุกคนที่เข้าไปอยู่ ณ สถานพยาบาลแห่งนี้ต่างก็เจ็บป่วยด้วยโรคสำคัญ คือโรค ขาดรัก บางคนก็เป็นจริง บางคนก็ทักท้อเองว่าตัวเป็น ฉะนั้น สก็สเซอร์ผู้อ่อนโยนจึงถือเป็นหน้าที่ว่าต้องให้ความรักแก่เด็กๆ ทุกคน ให้ รัก เพื่อให้เขาเหล่านั้นเกิดความรู้จัก รัก บ้าง สก็สเซอร์ มีหน้าที่สำคัญ โดยเฉพาะในวันแรกที่เด็กเข้ามาสู่สถานพยาบาลฯ เพราะทุกคนไม่ต้องการเข้ามา และเข้ามาอย่างทรมานทรมาย เห็นทุกคนเป็นศัตรูแต่สำหรับสก็สเซอร์มักเป็นข้อยกเว้น หน้าที่ยิ้ม ทางที่แกว่งไกว แสดงการต้อนรับ การชูหน้าเข้ามาเคล้าเคลีย ทำให้ความรู้สึกละคลาย และแปลกหน้าค่อยๆ ลดลง จนกลายเป็นคำขวัญ พูดกันติดปากว่า "Leave it to Skeezer" โดยเฉพาะในวันแรกที่เด็กนั้นเข้ามาถึงสถานพยาบาลฯ

เมื่อตอนที่สก็สเซอร์มาอยู่ที่สถานพยาบาลบำบัดโรคทางจิต สำหรับเด็กครั้งแรกนั้น สก็สเซอร์อายุได้ห้าเดือนเท่านั้น มี สวีลเยี่ยมพยาบาลประจำได้รับหน้าที่ฝึกฝนอบรมสก็สเซอร์ ตอนแรกๆ สก็สเซอร์ก็ทำผิดบ้างถูกบ้าง แต่ไม่ซ้ำด้วยการฝึกอบรม ด้วยความเอาใจใส่ของมีสวีลเยี่ยมและด้วยธรรมชาตินิสัยที่อ่อนโยน และช่างเอาใจคนของสก็สเซอร์ ก็ทำให้สก็สเซอร์เข้าใจหน้าที่และวิธีที่จะปฏิบัติตัวต่อเด็กที่เจ็บป่วยทางใจเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี จน สก็สเซอร์กลายเป็นความจำเป็นและเป็นผู้ช่วยของพยาบาลไป โดยปริยาย

‘อะลิซเบธ เยทส์’ สามารถบรรยายความรู้สึกของเด็กที่มีอาการต่างๆ กันและความรู้สึกของสก็สเซอร์ที่สนองตอบอาการต่างๆ นั้นอย่างน่าสนใจ ‘อริโอล’ เด็กหญิงอายุแปดขวบที่ตั้งแต่วัยเกิดมาไม่เคยรู้ว่าความรักคืออะไรเพราะพ่อแม่ไม่เคยมีเวลาให้ลูกเลย เมื่อเด็กร้องเสียงดัง แม่ก็จะเปิดโทรทัศน์ให้มีเสียงดังกว่าจะได้กลบเสียงของอริโอล เมื่อโตพอรู้ความอริโอลก็อยู่กับตัวเองอยู่กับความฝันตามแต่จะคิดไป คิดไปฝันไปจนกระทั่งว่ามีชื่อเหมือนนกก็มักจะบินได้อย่างนก จะได้บินไปให้พ้นความเจ็บเหงาที่แสนจะเดี๋ยวตาย อริโอลเริ่มอดอาหารด้วยการกินน้อยลง น้อยลง จนเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก เมื่อพยาบาลที่โรงเรียนพาอริโอลไปหาหมอ และหมอขอพบแม่ของอริโอลเพื่อแนะนำว่าให้พยายามให้ลูกกินให้มาก คำตอบจากแม่ของอริโอลที่ร้องตะโกนออกมาด้วยความโกรธก็คือ “มีของอยู่เต็มตู้เย็น แล้วทำไมถึงไม่รู้หิบบิน” เมื่อได้รับคำแนะนำว่าควรพาอริโอลไปรับการรักษาทางจิต พ่อแม่ก็ยินดี เพราะจะได้ไปรงใจจากภรรยาที่ต้องดูแลลูกคนนี้เสียที เมื่ออริโอลไปถึงสถานพยาบาลฯ แห่งนี้ เด็กอื่นๆ กำลังนั่งดูโทรทัศน์กันอยู่ อริโอลเดินไปปิดโทรทัศน์พร้อมกับบอกรหัสลับเสียว่า ไม่ชอบเสียงดัง

ทุกครั้งที่มีเด็กใหม่เข้ามา สก็สเซอร์ต้องเข้าไปต้อนรับ โดยไม่ต้องมีผู้ใดบอก คราวนี้ก็เช่นกัน สก็สเซอร์เดินตาม อริโอลเข้าไปในห้องเฝ้าจุกคูนที่มีผอมเล็กๆ ของอริโอลแล้วเห่าทัก

ทนาย ออริโอลเคลื่อนตัวหนีแล้วถามมิสวิลเสียมว่า “หมาตัวนี้ต้องการอะไร”

มิสวิลเสียมตอบว่า “สก็สเซอร์อยากจะจะเป็นเพื่อนกับหนูใจจะ” นับแต่นั้นสก็สเซอร์ก็เป็นเพื่อนสนิทของออริโอล ใครๆ จะเห็นทั้งคู่อยู่ด้วยกันเสมอ ออริโอลชอบกระซิบเล่าเรื่อง นกที่กำลังหาปีก เพื่อจะบินให้ได้ ออริโอลพอใจและติดสก็สเซอร์ เพราะสก็สเซอร์พร้อมที่จะฟัง

วันหนึ่งออริโอลหาสก็สเซอร์ไม่พบ เด็กหญิงร้องไห้ทวนว่า สก็สเซอร์ไม่อยู่เสียแล้ว สก็สเซอร์ไปไหน มิสวิลเสียมออกไปตาม อยู่สามวันจึงได้ตัวสก็สเซอร์คืนมา คืนนั้น เมื่อสก็สเซอร์เดินไปเยี่ยมเด็กห้องต่างๆ อย่างเคยพอไปถึงห้องของออริโอล สก็สเซอร์ก็เอาหัวไปวางบนผ้าห่มของออริโอล เด็กหญิงกอดคอสก็สเซอร์ไว้ แล้วพูดว่า “ฉันดีใจจริงๆ นะที่สก็สเซอร์เป็นหมา” พูดแล้วออริโอลก็หัวเราะและนึกขึ้นได้ว่า สก็สเซอร์จะเป็นอะไรอื่นได้นอกจากเป็นหมาอย่างที่สก็สเซอร์เป็นอยู่ หมาก็คือหมา และนกก็คือนก ออริโอลเริ่มค่อยๆ ยอมรักกับตัวเองว่า “นกก็คือนก และเด็กหญิงเล็กๆ ก็คือเด็กหญิงเล็กๆ”

เกวนเป็นเด็กหญิงอายุสิบสองขวบ มีรูปร่างหน้าตางดงามมาตั้งแต่เล็กๆ เป็นที่รักสุดสวาทของพ่อแม่และพ่อมักพูดเสมอว่า เกวนเป็นแก้วตาของเขาจนกระทั่งเมื่อเกวนอายุได้สิบขวบ เกิดเป็น

โรคคลูซิเมีย พ่อแม่จัดการให้ได้รับการรักษาอย่างดี แต่ยาที่รักษานั้น มีผลสะท้อนกลับไปทำให้รูปร่างของเกวนอ้วนเหอะทะ หน้าเป็น ผู้ใหญ่แก่ เมื่อพ่อแม่ไปรับจึงตกใจแทบจะหัวใจวายที่ได้เห็นลูกสาว ผู้งดงามเปลี่ยนแปลงได้ถึงเช่นนั้น ขณะที่พาลูกนั่งรถกลับบ้าน เกวนก็เปิดหน้าต่างรถพยายามจะกระโดดออกจากรถ แต่แม่เผชิญ จับข้อเท้าไว้ได้และดึงตัวกลับเข้ามา เกวนร้องตะโกนว่า “หนูอยาก ตาย” และนับจากนั้นเกวนไม่ยอมเอ่ยปากพูดอะไรอีกเลย ประโยค นั้นเป็นประโยคสุดท้าย

เมื่อพ่อแม่พาเกวนมาส่ง ณ สถานพยาบาลแห่งนี้ เกวนคงไม่ ยอมเอ่ยปากพูดกับใครเลย เด็กอื่นๆ จึงสิ้นความเอาใจใส่ในตัว เกวน คงเหลือแต่สก็สเซอร์ที่ยังยินดีจะผูกมิตรกับเด็กหน้าใหม่ เมื่อ ไม่มีใครเหลืออยู่ในห้อง เกวนก้าวไปคุกเข่าข้างสก็สเซอร์และโอบ กอดคอสก็สเซอร์ไว้ เกวนมองตาสก็สเซอร์ สก็สเซอร์ยื่นจมูกไป ตมหูของเด็กหญิงแล้วเปียงตัวไปติดแก้มของเกวน ริมฝีปากที่สัน ของเกวนเริ่มเผยยิ้มเล็กๆ สก็สเซอร์แกว่งหางไปมาด้วยความ ชื่นบาน

ในปลายสัปดาห์นั่นเอง เกวนเขียนจดหมายไปถึงพ่อแม่ ขอ ให้ส่งรูปหมาที่บ้านไปให้ เพราะ “หนูอยากให้สก็สเซอร์ดู” จดหมาย ฉบับนี้เป็นการทำลายความเจ็บอันยาวนานให้เริ่มมลายไป เพราะ นับแต่นั้นเกวนเริ่มสนทนาเจิบๆ กับสก็สเซอร์ด้วยเสียงกระซิบ กระซิบเป็นเนืองนิจ จนกระทั่งเข้าวันหนึ่งเป็นที่ประหลาดใจของ

ทุกคน เมื่อเกวนขอร้องให้เพื่อนคนหนึ่งช่วยส่งน้ำตาลให้ในเวลาอาหารเช้า แล้วจากนั้นเกวนก็เริ่มพูดกับผู้ทำการรักษา แต่ สกีสเซอร์จะเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากเกวนเสมอ เด็กหญิง กระซิบเล่าให้สกีสเซอร์ฟังถึงวันที่อยากจะกระโดดจากรถให้ตายว่า

“วันนั้นนะ สกีสเซอร์ วันที่พ่อแม่ขับรถไปรับฉันกลับบ้านนะ ฉันได้ยืนแม่กับพ่อพูดกันว่า ฉันเคยสวายน่ารักมาก แต่เดี๋ยวนี้... ดูไม่ได้เลย จนพ่อกะแม่ไม่กล้ามองดูฉัน พ่อแม่ว่าฉันรูปร่างยังกับ ย่าแก่ ฉันไม่เป็นอย่างนั้นไซ้ไหมสกีสเซอร์ฉันยังสวายน่ารักไซ้ไหม สกีสเซอร์”

เมื่อถึงวันเกิดของเกวน มิสวิลเลียมได้จัดเลี้ยงเป็นแบบปิคนิก ในสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง เด็กๆ สนุกกันมากรวมทั้งสกีสเซอร์ด้วย แต่แล้วตอนหนึ่งสกีสเซอร์แอบหายไป ประเดี๋ยวก็กลับมาพร้อมกับ คาบตัวแรคคูนที่ได้กัดตายมาใหม่ๆ ตัวหนึ่ง แล้วนำมาวางไว้ พอเห็นเช่นนั้นอารมณ์สนุกของเด็กๆ เปลี่ยนไปทันที ด้วยความตกใจ และคาดไม่ถึงว่าสกีสเซอร์ผู้ใจดีจะรู้จักทำร้ายสัตว์อื่นไม่มีใครเอ่ยปากว่าสกีสเซอร์เป็นหมาชั่วร้าย แต่จากท่าทางที่ปรากฏก็แสดง อย่างชัดแจ้งถึงความรู้สึกของเด็กเหล่านั้น

เกวนเป็นผู้ทำลายความเจ็บช้ำด้วยการชักชวนให้ช่วยกันหา ที่เหมาะๆ ผิงเจ้าแรคคูนเคราะห์ร้ายตัวนั้น หลังจากเสร็จพิธีแล้ว เด็กๆ ก็พากันไปเล่นต่อแต่ไม่มีคนใครร้องเรียกสกีสเซอร์ไปเล่น

ด้วยอย่างเคย แม้เมื่อสก็สเซอร์เดินไปจะร่วมวงเล่นด้วย บางคนก็ ยังสะบัดหน้าหนี สก็สเซอร์หน้าเศร้า หูตูป หางตก แล้วหันไปมอง ดูเกวนที่นั่งอยู่บนเนินดินคนเดียว เกวนติดนิ้วเรียก สก็สเซอร์ก็วิ่ง ไปหา เกวนรู้สึกดีว่าสก็สเซอร์กำลังต้องการตนอย่างยิ่ง ทั้งเด็กหญิง และหมาที่นั่งแนบชิดกัน

เด็กๆ ที่เล่นอยู่รู้สึกไม่สนุกเมื่อไม่มีสก็สเซอร์ ไม่ซำก็ค่อย หยอຍมานั่งข้างเกวน แล้วถามว่า “ทำอะไร”

เกวนตอบว่า “สก็สเซอร์กับฉันกำลังคุยกันเล่าอะไรๆ สู้กันฟัง”
“เรื่องอะไรล่ะ”

“ก็เรื่องหมากับแรคคุณ”

ตอนขากลับสก็สเซอร์นั่งติดชิดกับเกวนดูทั้งสองมีความสุข สงบด้วยความเข้าใจในกันและกัน และพอถึงสถานพยาบาลฯ เกวน จัดแจงเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่หวิดมเรียบร้อยแล้วเข้าไปหามิสวิลเลียม เมื่อได้รับคำเชิญให้นั่งเกวนก็นั่งอย่างเรียบร้อยแล้ว กล่าวกับมิส วิลเลียมว่า “สก็สเซอร์บอกว่าหนูเป็นแก้วตาของเขา”

มิสวิลเลียมมองเกวนอย่างรักใคร่และยินดีที่ได้เห็นความ เปลี่ยนแปลงของเกวนที่รู้จักพูด รู้จักเล่น และรู้จักยอมรับชีวิตตาม สภาพที่เป็นจริง

เท่าที่กล่าวถึงออริโอลและเกวนนั้นเป็นเพียงตัวอย่าง ยังมี เด็กอื่นๆ อีกมาก ทั้งชายและหญิงที่มาสู่สถานพยาบาลแห่งนี้ด้วยความ ขาดรัก แนนอนที่เด็กเหล่านั้นได้รับการเยียวยาด้วยยา ด้วย

ความเอาใจใส่ ด้วยวิธีการอื่นๆ อีกมากมาย แต่สก็สเซอร์นับเป็นผู้ประสานหรือ ผู้เปิดประตูหัวใจของเด็กเหล่านั้น ให้ได้สัมผัสกับความอบอุ่น ความยินดีซึ่งนำไปสู่การยอมรับการรักษาในขั้นต่อไป แม้ชีวิตของสก็สเซอร์เองก็ได้ให้บทเรียนในทางอ้อมแก่เด็กๆ โดยไม่รู้ตัว ดังเช่น เมื่อถึงคราวสก็สเซอร์จะมีครอบครัวของตนเอง สก็สเซอร์มีห้อง สก็สเซอร์จะมีลูก เป็นข่าวใหญ่อันเป็นที่สนใจแก่เด็กๆ ทุกคนเผ้ารอคอยวันที่สก็สเซอร์จะได้ชื่อว่าเป็นแม่อย่างภาคภูมิใจด้วยความตื่นเต้นอย่างใจจดใจจ่อ ครั้นแล้วในวันที่หกสิบสาม นับแต่วันตั้งท้องสก็สเซอร์ออกลูกตัวแรกเมื่อเวลา ๖.๓๐ น. และลูกตัวที่เก้าอันเป็นตัวสุดท้ายออกเมื่อเวลา ๙.๐๐ น. สก็สเซอร์ดูแลลูกทุกตัวด้วยความเรียบร้อยโดยไม่ต้องมีผู้ใดช่วยเหลือ เด็กๆ ได้เฝ้าดูสก็สเซอร์มาทุกระยะตั้งแต่เริ่มมีคู่ จนมีลูก การให้นมลูก การเลี้ยงลูก ซึ่งแต่ละคนก็วิจารณ์ไปตามความรู้สึกและประสบการณ์ของตน เช่น ทิลลีเด็กคนหนึ่งกล่าวว่า “ไม่เห็นมีใครต้องการฉันเหมือนอย่างสก็สเซอร์ต้องการลูกๆ เลย” ซึ่งพอเจสซีเด็กอีกคนหนึ่งได้ยื่นก็ลูกขึ้นเดินมาหาทิลลีแล้วบอกว่า “เขียบหน้อยซี นังด้วยคน” แล้วก็โอบกอดทิลลีและพูดว่า “ทุกคนที่สถานพยาบาลนี้ต้องการเธอทั้งนั้นแหละ”

สก็สเซอร์ทำหน้าที่แม่ได้ดีมาก บางครั้งก็เป็นเพื่อนเล่นของลูก บางครั้งก็ดูเพื่อให้ลูกอยู่ในระเบียบวินัย แต่ไม่ว่าสก็สเซอร์จะดูแล เล่นกับลูก หรือรักลูก เด็กๆ สังเกตได้ว่า สก็สเซอร์ไม่เคย

แสดงว่ารักลูกตัวไหนมากกว่ากันเลย ทุกตัวได้รับ ความรักและความเอาใจใส่เท่าเทียมกัน

พอลูกๆ ของสก็สเซอร์อายุได้สองเดือน สก็สเซอร์ก็พร้อมที่จะพรากจากลูก คล้ายๆ กับว่ามันจะรู้ว่าชีวิตต้องเป็นเช่นนี้ ตรงข้ามกับพวกเด็กๆ ที่รู้สึกเป็นทุกข์เศร้าใจที่จะเห็นลูกของสก็สเซอร์ต้องจากไปที่ละตัวทีละตัว ไปอยู่บ้านใหม่ กับเจ้าของใหม่ตามวิถีชีวิตของมัน เมื่อลูกตัวสุดท้ายจากไป สก็สเซอร์ยืนเฝ้ามองดูอยู่ที่ห้องโถง พอประตูปิด สก็สเซอร์ก็หันกลับไปหาเด็กๆ มันวิ่งตรงเข้าไปใส่พวกเด็กๆ ชักชวนให้เล่นสนุกกันเหมือนอย่างเคย การมีลูกทำให้สก็สเซอร์ได้รู้จักธรรมชาติความต้องการของเด็กมากขึ้น เด็กต้องการเล่นบ้าง อยู่เงียบๆ บ้าง กวดขันให้มีระเบียบบ้าง และให้ความรักบ้างโดยเท่าเทียมกัน สก็สเซอร์ไม่มีลูกอีก เพราะมีสวิลเลียมได้ให้สก็สเซอร์ทำหมันเสีย แต่สก็สเซอร์ก็มีความสำนึกในใจว่า เด็กๆ ที่สถานพยาบาลแห่งนี้แหละคือครอบครัวของมัน

อลิซเบธ เยทส์ เขียนเรื่องของสก็สเซอร์ได้อย่างเข้าถึงชีวิตและจิตใจของมัน สก็สเซอร์ทำหน้าที่ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กๆ ที่ขาดรัก ณ สถานพยาบาลแห่งนี้เป็นเวลาถึงเจ็ดปี เมื่อสถานพยาบาลได้มีการเปลี่ยนวิธีดำเนินงานสก็สเซอร์จึงหยุดการปฏิบัติหน้าที่และออกไปอยู่บ้านกับมีสวิลเลียม

สก็สเซอร์ผู้รู้จักรัก โดยมีได้ค้ำประกันว่าจะได้รับความรักตอบแทนหรือไม่ หัวใจของสก็สเซอร์ก็กว้างใหญ่นัก จึงทุ่มเทหน้ารักของ

มันให้เด็กที่ขาดรักจากมนุษย์ด้วยกันอย่างมีรู้เหือดแห่งสกีลเซอร์
ยอมรับชีวิต ยอมรับความจริงของชีวิต พลังใจอันนั้นจึงส่งความ
อบอุ่นและกระแสกระตุนให้เด็กที่เบือนหน้าหนีชีวิตหลายคนได้หัน
กลับมาองชีวิตและยอมรับความจริงของชีวิตตามสภาพของตน

โรคอะไรเล่าจะทนทุกข์ทรมาน ขมขื่นเท่าโรคขาดรัก

มาโนช

ผู้غامด้วยคุณธรรม

จากเรื่อง ลูกผู้ชาย
ของ 'ศรีบูรพา'

มาโนช รักสมาคม ไม่เคยรู้สึกชื่นชมในการสมาคม เหมือนกับนามสกุลของเขาเลย เพราะการเข้าสมาคมนำความทุกข์และความซอกซำมขึ้นมาสู่ตัวเขามากกว่าความสุขสดชื่นหรือเบิกบานใจ

มาโนชจำความได้ว่า นับตั้งแต่เด็กๆ มา เมื่อมาโนชยังอยู่ในโรงเรียนประถมซึ่งเรียนรวมกันทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย เพื่อนร่วมชั้นและร่วมโรงเรียนของมาโนชมีมากมาย แต่มาโนชก็มีความรู้สึกเหมือนกับว่าตัวเองอยู่เปล่าเปลี่ยวเดียวดายอยู่คนเดียวในโรงเรียน สาเหตุก็มีไข่อะไรอื่น เพราะเผอิญมาโนชเกิดมาเป็นลูกชายของ

“นายเอิบ” ช่างไม้จันทน์คนหนึ่ง ที่ต้องทำมาเลี้ยงชีพด้วยความอดทน และพากเพียร แม้จะไม่ร่ำรวยนัก แต่ก็ปราศจากยศศักดิ์ อำนาจ และความร่ำรวยทรัพย์สิน พอที่จะทำให้เกิดแม่เหล็กดึงดูดความเคารพนับถือยำเกรงจากคนทั้งหลายได้ และมรดกแห่งความอภัยศอับทรัพย์ อันเป็นเหตุให้อับวาสนานี้ก็แผ่ขยายมาถึงมาโนชด้วย ทำให้มาโนชขาดมิตรสหายที่ให้ความอบอุ่นเห็นใจนอกจาก “ละเมียด” เด็กหญิงเพื่อนบ้านคนเดียว

มาโนชเหงาหงอยและเจียมตัวเจียมใจ แต่มาโนชไม่เคยละความพากเพียรในการศึกษาและยังคงรักษามรรยาทของ ผู้ดี อันฝังอยู่ในนิสัยแต่กำเนิดของตนได้อย่างคงเส้นคงวา มาโนชไม่ได้มีโอกาสรู้สึกถึงความเบิกบานชุ่มชื่นของชีวิตในโรงเรียนเลย ตราบจนกระทั่ง “รำพรรณ” เด็กหญิงหน้าตาน่ารักผู้เป็นธิดาของคุณหญิงผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่มาเข้าเรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน รำพรรณเป็นเด็กหญิงที่มีทั้งรูป ทรัพย์ และยศ ฉะนั้นจึงเป็นประหนึ่งกุหลาบหอมที่ใครๆ ก็อยากจะเข้าใกล้ แต่รำพรรณกลับมาพึงพอใจที่จะคบหากับเด็กชายมาโนช รักสมาคม ลูกช่างไม้จันทน์ มากกว่าที่จะยอมเป็นเพื่อนกับเด็กชายศิรี สีตะกำแหง ลูกชายของคุณพระบ้านใหญ่ที่ร่ำรวยมหาศาล ฉะนั้น จึงเป็นเหตุให้ศิรีโกรธแค้นและชิงชังมาโนชยิ่งนัก

รำพรรณยินดีที่จะเป็นเพื่อนกับมาโนช เด็กชายร่างผอมตัวเล็กๆ และไร้เกียรติไร้ทรัพย์มากกว่าที่จะยอมเป็นเพื่อนกับเด็กชาย

คีรีผู้สูงใหญ่ล่ำสันและอุดมทรัพย์ อุดมเกียรติ เพราะในความคิด และในหัวใจของรำพรรณนั้น มีความรู้สึกว่ามาโนชเพื่อนรักคนนี้เป็นสุภาพบุรุษตัวน้อยๆ ที่น่านิยมอย่างยิ่ง เพราะมาโนชรำรวยน้ำใจอย่างมหาศาล มาโนชให้ความรักความเอาใจใส่และความทะนุถนอมในความรู้สึกและความสุขทุกข์ของเพื่อนด้วยความจริงใจและสม่ำเสมอ มาโนชรักน้ำใจของเพื่อนยิ่งกว่าน้ำใจของตัวเอง ฉะนั้นรำพรรณจึงติดน้ำใจของมาโนชยิ่งกว่าความสง่าล่ำสันหรือทรัพย์สินของคีรี มาโนชยิ่งแสดงน้ำใจงามของสุภาพบุรุษมากเพียงไร คีรีก็ยิ่งพยายามทำตนเป็นนักเลงยิ่งขึ้นเพียงนั้น

มาโนชไม่เคยเรียนถึงความหมายของ อหิงสา แต่มาโนชได้ปฏิบัติตนในแบบของ อหิงสา เรื่อยมา แม้เพื่อนฝูงจะยั่วเย้าเยาะเย้ยว่าเสียมหิงมีไม่เป็น นักสู้ เหมือนนักเลงใหญ่ นายคีรี มาโนชก็เฉยได้ เพราะเขารู้สึกว่าความจริงย่อมพิสูจน์ตัวมันเอง แต่เมื่อคีรีรังแกรำพรรณและกล่าววาจาล่วงเกินถึงบิดาของเขา มาโนชซึ่งก็มีร่างกายเล็กกว่าคีรีเกือบเท่าตัวก็โผนเข้าตะลุมบอนกับคีรีอย่างไม่คิดชีวิต และเมื่อได้รับการลงโทษจากครูอย่างไม่เป็นธรรมในการต่อสู้กับคีรี เพราะเกณฑ์ในการตัดสินลงโทษของครูคนนั้น คือ ถือหลักเกณฑ์ ลูกใคร มากกว่าหลักเกณฑ์ ใครผิด แม้กระทั่งเมื่อถูกลงโทษเสร็จเรียบร้อยแล้ว มาโนชก็ยังมิแค้นใจทำความเคารพครูที่ขาดธาตุของความเป็นครูคนนั้นอย่างนุ่มนวล แม้ว่าครูคนนั้นจะไม่ได้ช่วยยกวิญญาน ของมาโนชให้สูงเสียดฟ้าก็ตาม

ชะรอยว่ามาโนชและคีรีคงจะเป็นคูเวรที่เคยขับเคี่ยวกันมาแต่ปางก่อน แม้จะแยกกันไปอยู่คนละโรงเรียนในเมื่อเรียนชั้นสูงขึ้นไปแล้วก็ตาม มาโนชและคีรียังต้องมาพบกันอีกที่สนามกรีฑาในฐานะนักวิ่งแข่งรุ่นเล็กที่จะต้องวิ่งเข้าทางในรวมเดียวกัน ทั้งมาโนชและคีรีต่างเป็นตัวเก่งของโรงเรียนของตน เมื่อลงสนามคีรีได้รับการต้อนรับจากเพื่อนฝูงที่ไปสนับสนุนเขาอย่างคับคั่ง ในขณะที่มาโนชคงได้รับเสียงปรบมือเปาะแปะจากเพื่อนร่วมโรงเรียนเล็กๆ ของเขาเพียงไม่กี่คน แต่มาโนชก็รู้สึกเหมือนกับว่ามีคนเชียร์ให้เขาทั้งสนามกรีฑานั้น เพราะรำพรรณเพื่อนผู้น่ารักได้อุตส่าห์ไปให้กำลังใจแก่เขาอย่างเต็มที่

มาโนชตั้งใจว่า เขาต้องชนะการแข่งขันครั้งนี้อย่างแน่นอน เพราะเขาได้เตรียมฝึกซ้อมมาอย่างหนึ่ง และยังมีรำพรรณเพื่อนรักที่อุตส่าห์มาให้กำลังใจอีกด้วย เขาจะไม่ทำให้รำพรรณผิดหวังเป็นอันขาด แต่ที่ว่ามาโนชอาจจะฉลาดในการเรียน และฝึกใจให้เป็น นักกรีฑา ทั้งใจและกาย แต่มาโนชยังอ่อนนักในเล่นที่เหลี่ยมของการเล่นนอกกติกา ฉะนั้น เมื่อใกล้ที่จะถึงหลักชัย มาโนชจึงล้มกลิ้งอย่างไม่เป็นท่า ในขณะที่คีรีวิ่งไปถึงหลักชัยอย่างสบายท่ามกลางเสียงปรบมืออย่างกึกก้อง ทั้งนี้การล้มของมาโนชเป็น อุบัติเหตุในสายตาของกรรมการและคนดูทั่วไป แต่ในสายตาของรำพรรณที่จับจ้องอยู่ที่มาโนชและคีรีอย่างใจจดใจจ่อจนนั้น กล่าวได้อย่างเต็มปากว่ามันเป็นกลโกง ของคีรีนักเลงใหญ่ที่ยังไม่ทิ้งรอยอันธพาลต่าง

หาก มาโนชปลอบรำพรรณว่าเขาวังไม่ตีเอง จึงหกล้ม อย่าไปโทษ คีรีเลย

คีรีชนะมาโนชในสนามกีฬาด้วยวิธีการของผู้ที่ ไม่ใช่ นักกีฬา ฉะนั้นเมื่อมาถึงสนามของการศึกษา ซึ่งต่างคนต่างเล่น มาโนชจึง หึงคีรีเสียลิบลับ มาโนชผ่านการสอบกฎหมายไปได้ทุกปีอย่างดีและ เด่น และในที่สุด มาโนช รักสมาคม ลูกชายนายเอิบช่างไม้ ก็สอบ ชิงทุนรัฐบาลไปเรียนกฎหมายต่อที่ฝรั่งเศส มาโนชเดินทางไปอย่าง มีเกียรติเป็นเกียรติที่หน้าภาคภูมิใจ เพราะเขาสรางมันขึ้นมาได้ด้วย ตัวของเขาเองด้วยกำลังใจอันแกร่งแท้ๆ

บัดนี้ แม้มานอช ยังไม่นี่รักที่จะสมาคม กับใครนั้ก นอก จากเพื่อนผู้หวังดีจริงๆ ของเขา ๒-๓ คนเท่านั้นก็ตาม แต่ก็มีคนที อยากรจะสมาคมกับเขามากมายนัก และในบรรดาบุคคลเหล่านั้นก็มี นายคีรี สีตะกำแหง อยู่ด้วยผู้หนึ่ง โลกนี้ช่างน่าอัศจรรย์นัก

มานอช รักสมาคม จากเมืองไทยไปเพื่ออนาคตอันสดใสของ เขาและครอบครัว จากไปด้วยหัวใจที่อุ่มเอิบ แต่ทว่าเขาได้ปล่อยให้ 'อาภา' ภรรยาที่เร่าร้อนของเขาอยู่เมืองไทยด้วยความรู้สึกที่หล่อน บอกกับตัวเองว่า เปล่าเปลี่ยว และอาภากำลังคิดว่า หล่อนจะทน คอยอนาคตอันสดใส ที่มานอชกำลังจะนำกลับมาให้ภายในเวลาไม่ นานนักนี้ ไหวหรือ? อาภาไม่แน่ใจเลย เพราะอาภาไม่ชอบอยู่คน เดียว และอนาคตที่มานอชจะนำมาให้นั้นก็ดูออกจะไกลและนาน

เกินกว่าที่หล่อนจะคอยได้ อากา ผู้หญิงที่ชะตากรรมชักนำมาโนช ให้ได้มาพบ

คีรี สัตตะกำแหง ซึ่งเฝ้ามองอากาอยู่ด้วยความสนใจในความสวย ความสวย และความปราดเปรียวของหล่อน เข้าใจได้ทันทีถึงความรู้สึกในหัวใจของอากา เพราะคีรีเจนจัดนักในเรื่อง กีฬาแห่งความรัก นอกจากนี้คีรียังรู้สึกอยู่ในใจอีกด้วยว่าแม้มาโนชจะชนะเขาในเกมของการศึกษา แต่เขาก็จะต้องเอาชนะมาโนชในเกมรักให้จงได้

คีรีไม่ต้องใช้เวลาหรือความพยายามในเรื่องนี้นานสักเท่าไรเลย เพราะอากาไม่ถูกกับโรคเปล่าเปลี่ยว และคีรีก็เป็นผู้ชำนาญการรักษาโรคนี้อยู่ด้วย ฉะนั้น เพียงช่วงเวลาไม่กี่เดือน อากาก็ทอบทิวลูกน้อยของมาโนชที่ยังอยู่ในตัวของหล่อนไปให้คีรีรักษา โรคเปล่าเปลี่ยว อย่างไม่ใยดีกับชื่อเสียงเกียรติยศ หรือความรู้สึกของใครๆ ทั้งสิ้น

มาโนชกลับมาเมืองไทยอย่างออกแผลงใจสุดที่จะกล่าวเกียรติยศ อนาคตอันสดใสที่เขาวาดไว้และตั้งใจนำมาฝากอากา และลูกน้อยก็ดูจะหมดความหมายไปเสียแล้ว แต่มาโนชยังได้คิดว่า

สาธุ ปาแปน ทุกกริ
 ความดี อันความชั่วทำยาก

ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา มาโนชได้ไต่เต้าบันไดแห่งเกียรติยศนี้มาด้วยความยากลำบากเหลือล้ำเคี้ยว เขาผ่านขั้นบันไดแห่งความยาก

จน ความเขอะหยันดูหมิ่น ความกลั่นแกล้งรังแก ฯลฯ แต่เขาก็ผ่าน
 ขึ้นมาได้ทีละขั้นๆ โดยตลอด ด้วยอาศัยรวบบันไดแห่งวิริยะ ขันติ
 สติ ปัญญา และเมตตาธรรมเป็นที่พียงตัว และบัดนี้ เขาก็ได้ขึ้นมา
 ยืนอยู่บนบันไดขั้นสูงสุดแล้ว เขาจะถอยหลังลงบันไดไปใหม่หรือ?
 หรือว่าจะโจนลงไปให้คอหักตายเสียที่พื้นซีเมนต์ที่แข็งแกร่งนั้น?
 บันไดที่เขาได้ไต่เต้ามาแล้วนั้น ใครๆ ก็ต้องยอมรับว่า เป็นบันได
 แห่งความดี อันคนชั่วยอมทำได้ยาก หรือทำไม่ได้เลย

มาโนชคิดได้ดังนี้แล้วก็ยึดตัวตรง ตั้งศีรษะมุ่งแลตรงไปข้าง
 หน้า และก้าวเท้าเข้าไปสู่บ้านแห่ง เกียรติคุณ ที่เขาได้สร้างขึ้นมา
 ด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขาคนเดียว แม้ชีวิตนี้จะแห้งแล้งไปบ้าง แต่
 เขาก็สามารถมองสบตามนุษย์ทุกคนได้อย่างตรงหน้า โดยไม่ต้อง
 หลบตาให้สิ้นราศี ดังนี้ มาโนชจึงบังคับใจให้สามารถ ให้อภัย บรูซ
 และสตรีใจชั่วคู่หนึ่งได้ภายในเวลาไม่นานนัก ด้วยเหตุนี้ เมื่อต่อมา
 มาโนชได้รับหนังสือจากศิริ ขอฝากลูกชายของตนที่เกิดกับฮาภา
 เพื่อให้มาโนชช่วยอบรม เพื่อว่าจะสามารถกู้ชื่อเสียงของสกุล "สีตะ
 กำแพง" ที่ศิริพาเอาไปอยู่เรือนจำเสียแล้วนั้น ให้ดีขึ้นได้บ้าง มาโนช
 ก็สามารถทำให้เป็นอุเบกขา และแผ่เมตตาไปให้ผู้ที่เป็นบาปผิดตน
 เป็นศัตรูกับเขาเกือบจะชั่วชีวิตด้วยหัวใจที่สงบเย็น

สกุล "รักษามาคม" ของมาโนช ลูกชายนายเอิบช่างไม้จันทน์ฯ ที่
 ปรากฏจากยศศักดิ์และทรัพย์สินกำลังฟุ้งเฟื่อง และรุ่งโรจน์ยิ่งขึ้น

โดยลำดับ ในขณะที่สกุล "สีตะกำแหง" ที่เคยอุดมทั้งทรัพย์และยศ
กลับเสื่อมจนสิ้นแสง

ทั้งนี้เพราะกรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้ทราวมและประณีต
และเพราะมาโนชผู้อบหัวใจของตนให้งามอยู่เสมอด้วยคุณธรรม
นั่นเอง

ผู้ใดใช้ อารมณ์ ตัดสินปัญหาชีวิต
อวสานของชีวิตย่อมลงเอยด้วยความอับปาง

ผู้ใดใช้ อารมณ์ ตัดสินปัญหาชีวิต
อวสานของชีวิตย่อมลงเอยด้วยความอับปาง

ผู้ใด ใช้ อารมณ์ ตัดสินปัญหาชีวิต
อวสานของชีวิตย่อมลงเอยด้วยความอับปาง

แหม่ม ผู้คิดสั้น

จากเรื่อง สี่แผ่นดิน
ของ 'ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช'

หญิงสวย ก็เหมือนกุหลาบงาม ย่อมเป็นที่ชมชื่นของหมู่
แมลงเช่นเดียวกับ “แหม่ม” สาวชาววังที่มีความสวยเป็นที่เลื่องลือ
จึงเป็นที่หมายปองของทั้งหนุ่มน้อยและหนุ่มใหญ่มากมาย

แต่ แหม่ม ก็ไม่ยอมมอบหัวใจแก่ใครง่ายๆ ด้วยหวังจะรักษา
ความหอมหวานไว้ให้คงทน แต่ในที่สุดแหม่มก็คงอยู่ในสภาพเช่น
เดียวกับสาวงามทั้งหลาย ที่ทนความเขี้ยววนของกลืนโอแห่งความ
รักไม่ได้ แหม่มจึงตัดสินใจมอบความรักและหัวใจให้แก่เจ้าคุณหนุ่ม
ที่บอกว่า ไม่เคยรักใคร่นอกจากแหม่มคนเดียว

ทั้งๆ ที่บอกว่า รักแหม่มคนเดียว แต่เจ้าคุณของแหม่มก็ขืนดี

เข้าพิธีวิวาห์กับหญิงอื่นอยู่ด้วยเหตุผลข้ออ้างว่า เพื่อตามใจพ่อแม่ แซ่มเศร้าสลดและซอกซำ แต่เมื่อเขามาจับไปอยู่ด้วยโดยให้สัญญาว่าจะเลี้ยงไม่ให้น้อยหน้า เมียหลวง แซ่มก็ยอมตามใจ ตามไปด้วยความรัก ด้วยความภักดีและด้วยความเชื่อในน้ำใจของคนที่คุณรัก แซ่มช่างยึดมั่นและเชื่อมั่นในความรักของผู้ชายเสียจริงๆ

ผู้ที่รู้จักและคุ้นเคยกับชีวิตของแซ่ม ก็ยังไม่เคยมีใครบอกออกปากว่า ชีวิตของแซ่มนั้นอบอุ่นด้วยความรัก และรื่นรมย์ด้วยความสุขสันต์ ตามวิสัยของผู้ที่ได้อยู่กับบุคคลอันเป็นที่รัก ไม่มีใครเลยสักคนที่รับรองความสุขของแซ่มแม่ แต่ 'พลอย' ซึ่งเป็นลูกสาวยังจำได้ว่าเมื่อเวลาที่แม่อยู่ที่บ้านเจ้าคุณพ่อนั้น แม่มักจะมีใบหน้าที่หม่นหมองและบึ้งตึงอยู่เป็นนิจ อารมณ์ของแม่เล่าก็ช่างขุ่นมัวไม่เบิกบานแจ่มใส แน่ละแซ่มจะแจ่มใสได้อย่างไรในเมื่อแซ่มเป็นเพียง 'แม่แซ่ม' อยู่ในบ้านในขณะที่ลูกสาวของเจ้าคุณสามีเป็น 'คุณอุ่น' ผู้บงการชะตาของบ้านอยู่เบื้องหลังเจ้าคุณผู้เป็นประมุขของบ้าน แซ่มยอมอดที่จะระลึกรู้ไม่ได้ว่า เจ้าคุณสามีนั้นรักแซ่มจริงดังวาจาที่สัญญาไว้แน่หรือ? คนเราถ้ารักกันยอมต้องถนอมน้ำใจกัน ถนอมความรู้สึกของกันและกัน ความทุกข์ของผู้เป็นที่รักย่อมเป็นเสมือนความทุกข์ของตนเอง ถ้ามิเป็นเช่นนั้นแล้ว ความรักนั้นจะมีค่าหรือมีความหมายอันใด?

เจ้าคุณให้คำมั่นว่าจะเลี้ยงแซ่มไม่ให้น้อยหน้าใคร แต่ในขณะที่เดียวกัน เมื่อคุณอุ่นชมเหนงน้ำใจของแซ่มลบล้างดูหมิ่นเกียรติยศของ

แหม่มหรือหยามน้ำหน้าแหม่ม เจ้าคุณก็วางตัวเป็นตราชูอยู่วงนอก
ปล่อยให้ ลูกใหญ่ และ ผู้หญิงที่ตน บอกว่ารัก ขับเคี่ยวกันไปตาม
ลำพัง เข้าทำนองใครดีใครได้ ผู้ที่รักใคร่ก็ให้ความเห็นใจ ผู้ที่ชิงชังก็
รู้สึกสาสมใจทั้งนี้ทั้งนั้น แหม่มจะโทษใครนอกจากตัวเองที่ได้ตัดสินใจ
ชีวิตของตนไปเช่นนั้น

แหม่มเป็นคนสวย มีเสน่ห์ แหม่มมีที่เลือกมากมาย แต่แหม่มไม่
ยอมใช้สมองคิด แหม่มใช้แต่หัวใจ แม้จะใช้ความคิดบ้างก็เป็นความ
คิดที่สั้นเต็มที สั้นจนกระทั่งไม่ได้ประโยชน์อะไรแก่ตนเองเลยแม้แต่น้อย
สั้นจนลืมนึกไปว่าการตัดสินใจชีวิตเช่นนั้น มีความหมายเพียง
เป็นการนำตนไปเสริมบารมีผู้อื่นเท่านั้น

หากจะมีใครไปลองถามเจ้าคุณว่า รักแหม่มบ้างหรือเปล่า อาจ
จะได้รับคำตอบว่า “รักสิ” และรักมากด้วยแต่ คุณอุ้นเขาเป็นลูก
คุณหญิง ก็ต้องให้ความยกย่องเขาหน่อย ถ้าไม่ยกย่อง คุณอุ้น
อาละวาด เจ้าคุณก็เดือดร้อนหรืออย่างน้อยก็ร้อนใจ แต่สำหรับแหม่ม
นั้นไม่เป็นไรหรอก เพราะความรักจะบังคับให้แหม่มอดทนและอด
กลั้นเพื่อความสุขของเจ้าคุณผู้เป็นที่รัก เจ้าคุณยินดีที่จะร่วมสุขกับ
แหม่มเสมอ แต่ถ้ามีความทุกข์เกิดขึ้นเจ้าคุณเชื่อว่าแหม่มจะสามารถ
แก้ปัญหาทุกข์นั้นให้ลุล่วงไปได้ด้วยตัวเอง ไม่ใช่เจ้าคุณไม่ใส่ใจ
ละเลยต่อแหม่ม แต่เพราะเจ้าคุณจะรักษาความสุขสงบ ไม่ต้องการ
ห่วงกังวลต่างหากเล่า เจ้าคุณจึงปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของแหม่มที่จะ
จัดการตัวเองตามลำพัง

พลอยเห็นใจแม่แหม่มของพลอยมาก แต่ในขณะที่เดียวกัน พลอยก็เห็นใจเจ้าคุณพ่อด้วย เพราะพลอยจำได้ว่าแม่ในยามที่คุณพ่อเหงานเปล่าเปลี่ยว เพราะแม่ก็ได้จากไปแล้ว และคุณพ่อก็อยู่แต่กับคุณอุ่นเจ้าอารมณ์ เมื่อพลอยซึ่งโตเป็นสาวน่ารักมาอยู่ปรนนิบัติเป็นครั้งคราว เจ้าคุณพ่อก็แสนจะชื่นใจ แม้กระนั้นในยามที่จะหิбыื่นสายสร้อยเส้นน้อยให้แก่พลอยเพื่อเพียงไว้ใส่เล่น เจ้าคุณพ่อก็ยังต้องแอบให้ และขอร้อง อย่าเพิ่งใส่เมื่อเวลาอยู่ที่บ้าน เพราะกลัวคุณอุ่นจะเห็น คิดๆ แล้วช่างน่าเวทนาเสียจริงๆ

เมื่อสุดที่จะทนต่อความช่างเกรงใจของเจ้าคุณผู้สามี แหม่มจึงจำต้องกราบลาจากไปพร้อมกับพลอยลูกสาวน้อย แหม่มกัดฟันทนว่าจะขอไปตายเอาดาบหน้า แม้จะยากแค้นแสนลำเค็ญทางกายเพียงไรก็ยังดีกว่าที่จะอยู่ให้ทรมานใจ แหม่มพาลูกสาวน้อยไปอยู่ในวังกับเสด็จที่แหม่มได้เคยฟังใบบุญอยู่แต่เดิม แหม่มขึ้นบานอยู่พักหนึ่งเมื่อได้กลับมาอยู่ท่ามกลางผู้ที่รักใคร่ชอบพอได้อยู่ในสถานที่อันมีบรรยากาศแจ่มใส แต่อยู่ได้ไม่นานนักแหม่มก็ฝากพลอยไว้กับคุณสาย และถวายให้เป็นข้าของเสด็จ แล้วก็จากไปเพื่อทำมาหากินตามคำของแหม่ม แต่แล้วแหม่มก็ตัดสินใจด้วยวิธีคิดสั้นอีกตามเคยด้วยการมอบชีวิตลงเอยกับ 'พ่อฉิม' ญาติหนุ่มที่อยู่จะเชิงเทรา เพราะแหม่มเป็นผู้ที่มีปกติวิสัยอุทมไปด้วยความรัก พร้อมทั้งจะรัก พร้อมทั้งจะให้ความรัก ฉะนั้น พ่อฉิมและน้องสาวของพ่อฉิมจึงได้รับความพะเน้าพะนอจากแหม่มอย่างเต็มที่ แต่มีช้านักกรรมลิขิต

ก็ได้ช่วยปิดม่านชีวิตที่ คืดสั้นๆ ของแหม่มให้จบลงด้วยความสงบ คง
ทิ้งพลอยไว้เป็นลูกกำพร้าที่จะต้องสู้โลกต่อไป

แหม่มที่ได้รู้จัก ได้แสดงให้เห็นว่า เป็นบุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง
ถือความเห็นของตนเองเป็นใหญ่ เชื่อการตัดสินใจของตนเองว่า
เป็นการถูกต้อง อันที่จริงคุณสมบัติเช่นนี้ก็นับว่าดีเพราะแสดงถึง
ความเป็นอิสระ ถ้าเพียงแต่แหม่มจะพยายามปลูก สติ กำกับการ
ตัดสินใจของตนทุกครั้ง แหม่มก็คงจะไม่ต้องประสบกับความชอกช้ำ
ทนทุกข์ดังที่ได้ประสบ

แต่ก็นั่นแหละ วิสัยมนุษย์เราในยามปรกติมักจะระลึกถึง
สติ แต่ในยามคับขันสติมักจะอยู่ตามหลังอารมณ์เสมอ เราจึง
ให้แก่แหม่มได้แต่เพียงความสงสารและเห็นใจที่ช่างชอบคิดสั้น
เสียจริงๆ!

ป่าแควแล้ว

นักประชาธิปไตยโดยกำเนิด

จากเรื่อง หุ่นมหาราช
ของ 'เรียมเอง'

ป่าแควแล้ว เป็นตัวละครที่ให้ความประทับใจอย่างยิ่งแก่ผู้อ่าน หุ่นมหาราชของเรียมเอง เพราะป่าแควแล้วเป็นผู้ใหญ่ที่มีน้ำใจนักกีฬา กล้าได้กล้าเสีย รักวาจาสัตย์ และไม่หมกมุ่นอยู่แต่กับตนเอง

ทั้งที่ป่าแควแล้วเป็นเพียงผู้หญิงชาวบ้าน แต่ป่าแควแล้วก็มีน้ำใจที่จะเอื้ออารี มองชีวิตรอบตัวด้วยความใจกว้างและให้ความเห็นใจใครๆ ในย่านคลองสวนหมากออกปากว่าป่าแควแล้วดูเหมือนเสือ แต่ก็เสือตัวนี้แหละที่คอยปกป้องจำปาให้พ้นจากการเป็นซี่ปากของชาวบ้าน แม้ป่าแควแล้วเองจะไม่เห็นดีเห็นงามในการที่จำปาเด็กที่แก่

เอ็นดูเหมือนลูกหลานจะหอบผ้าผ่อนตามนายโปรงพระเอกลิเกไป พอได้ลูกชายคนหนึ่งแล้วก็หอบผ้าผ่อนกลับมาอยู่บ้านเดิม เพราะไม่สามารถจะทนต่อความเป็นดาราเจ้าชู้ของพระเอกลิเกคนนั้นได้ ป้าแคว้ก็ยังม่ใจเป็นธรรมพอที่จะยอมรับว่า ความผิดพลาดเช่นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะแก่จำปาเด็กผู้หญิงกำพร้าคนนี้ แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ควรแล้วไปและควรที่คนผู้มีน้ำใจจะให้อภัยและช่วยให้ผู้ผิดพลาดได้มีโอกาสแก้ตัว

ป้าแคว้เป็นป้าของสุดใจ แก่เลี้ยงสุดใจมาตั้งแต่เล็ก เหมือนหนึ่งลูกในไส้ ฉะนั้นป้าแคว้จึงทั้งรักทั้งหลงรวมทั้งหวังด้วยเพราะสุดใจเป็นสาวรุ่นสวยสง่างามสะอาดตาหนุ่มคลองสวนหมากแต่ทว่าผู้ที่ชนะหัวใจของสาวน้อยวัย ๑๖ ผู้นี้กลับเป็นรึ้นหนุ่มใหญ่วัย ๓๒ พ่อค้าเรือเร็ว แต่ก็มีความรักมั่นในสุดใจหลานสาวของป้าแคว้คนนี้ ลักษณะของป้าแคว้นั้น เรียมเองได้บรรยายไว้ตอนหนึ่งว่าเป็น -

“หญิงชราแล้ว ผมเผ้าขาวโพลนไปทั้งศีรษะ แม้กระนั้นพื้นที่ดำขลับไปด้วยการกินหมากก็ยังอยู่ครบ รอยย่นและตีนกาอาจจะปรากฏที่ได้ขอบตมหน้าผาก ริมฝีปาก และโหนกแก้ม แต่หน้านั้นก็ทำนองเดียวกับร่างอันค่อนข้างสมบูรณ์ของแก ยังแสดงถึงความแข็งแรงจากชีวิตกลางแจ้ง และงานออกกำลังอยู่เนืองนิตย์ นัยน์ตาทั้งคู่อาจจะดูขาดความแจ่มใสแต่ก็ยังเต็มไปด้วยประกายอันบอกถึงความรู้สึกรุนแรง ซึ่งคุกรุ่นอยู่ภายใน บางขณะประกายนั้นดูดับแต่ในขณะเดียวกันก็อาจอ่อนโยนขึ้นมาโดยไม่มีใครทันรู้ตัว”

นี่คือลักษณะของป่าแคว้ที่มีกิตติศัพท์ว่า ใจดีเหมือนเสือ ป่าแคว้ไม่ชอบจัดชีวิตครองเรือนให้แก่ลูกหลานด้วยวิธีการคลุมถุงชน ฉะนั้นเมื่อรีนเข้ามาขอสุดใจจากป่าแคว้ด้วยตนเองพร้อมทั้งขอให้ป่าแคว้ช่วยจัดงานให้ทุกอย่าง โดยรีนได้เตรียมทรัพย์สินเงินทองมาเพื่อการนี้อย่างเพียงพอที่จะไม่ให้สุดใจต้องอายเพื่อนบ้าน ป่าแคว้ก็รับจัดให้ด้วยความเต็มใจ ไม่ใช่เพราะเห็นแก่เงิน แต่เพราะเห็นแก่ความรักจริงที่คนทั้งสองมีต่อกัน จัดได้ว่าป่าแคว้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดล้ำหน้าเพื่อนบ้านในวัยเดียวกัน ป่าแคว้ไม่ทำตนตามประเพณีโดยละเอียดผล ป่าแคว้ยอมรับว่าประเพณีเป็นของดีงามที่ควรรักษาไว้ แต่การที่จะเป็นเผ่าแก่ให้แก่ฝ่ายชายไปด้วย เพราะเขาเป็นกำพร้าไม่มีใครไม่ไช่ของเสียหายน หรือจะถือเอาว่าเป็นการดูหมิ่นถิ่นแคว้น จะพูดตามภาษาสมัยนี้ว่า ป่าแคว้เป็นคนไม่ยึดระต่อสังคมก็เห็นจะพูดได้ เพราะป่าแคว้ถือเอาความถูกต้องตามเหตุผลแห่งสามัญสำนึกสำคัญกว่า นับว่าป่าแคว้เป็นคนสมัยใหม่ที่เดียว

‘รีน’ หลานเขยของป่าแคว้เป็นคนไม่หยุดนิ่ง เขาต้องการจะก้าวต่อไปและจูงชาวคลองสวนหมากให้ก้าวไปกับเขาด้วย แต่ทั้งที่ชาวคลองสวนหมากรักรีน แต่ก็ยังมีน้อยคนที่จะสนับสนุนความคิดในการริเริ่มทำการค้าไม้ของเขา แม้แต่สุดใจเมียของรีนเอง ยิ่งเมื่อนายเสถียรผู้จัดการของพะโป้ เจ้าของบริษัทป่าไม้ใหญ่มาชวนให้ไปทำงานเสียด้วยกันที่บริษัทของพะโป้ ซึ่งรีนจะได้เงินเดือนงาม

หาความสุขสบายให้แก่ครอบครัวได้ แต่รีนมิได้นิยมยินดี แม้การเป็นพ่อค้าไม่ย่อยของเขาจะเสี่ยงต่อการขาดทุนอยู่ทุกเมื่อเชียววันแล้วยังต้องกลายเป็นศัตรูกับนายเสถียรผู้จัดการเกกมะเหรกของพะโป้เข้าอีกด้วย ใครๆ สนับสนุนให้เขารับค่าชานของนายเสถียร แต่ป่าแคว้หาเป็นเช่นนั้นไม่ แก่มีความเห็นด้วยกับรีนว่าควรเสี่ยงลองทำด้วยตัวเอง เพราะมันเป็นชีวิตของชาวม้งนั้้นหัวไปทั้งคลองเหนือ บ้านไร่ คลองใต้ ว่าง่าง ฉะนั้นป่าแคว้จึงปรามทลานสาวด้วยถ้อยคำว่

“อย่าไปชักใบให้เรือเสีย นางใจ คนอย่างนายเสถียรลงใครยอมให้ชื้อคอเสียหนหนึ่งแล้วเขาจะชื้อตลอดไป ทุกคนจะไม่มีที่อยู่เินปากคลอง นอกจากที่เาจะเขียนวงให้” และเมื่อผู้ใหญ่พุนผู้ใหญ่บ้านที่มีใจเล็กเป็นปลาชิว เอยอ้างเป็นเชิงว่านายเสถียรมีความหวังดีต่อรีน ป่าแคว้ก็ล่ำทับว่

“ถ้าเ็งไม่ใช้คนที่ซำรู้จักนิสัยใจคอมาเก่าแก่ละก้อ อยากจะว่สอพลอเอาตัวรอดไปวันหนึ่งๆ เา่นั้นแหละวะผู้ใหญ่ ชำอยากจจะว่ซำซำจะไม่รู้จักเ็งขึ้นทุกวันด้วยซำไป”

หรือเมื่อรีนจะไม่ยอมไปหาพะโป้ผู้ยิ่งใหญ่ตาที่ผู้ใหญ่พุนมาตามโดยบอกว่พะโป้ให้มาตาม ป่าแคว้ก็สนับสนุนด้วยคำพูดว่
 “ถูกของเ็ง อ้ายทิด ผู้ใหญ่ผิด ทำตามที่เ็งคิดว่ถูกต้องอย่าทำตามที่ใครเขาบังคับ”

สมัยของป่าแคว้น เชื่อว่าแกคงยังไม่เคยได้ยินคำว่า ประชาธิปไตย แต่แกก็ได้ปฏิบัติประชาธิปไตยมาแล้ว ตั้งแต่ก่อนที่ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ นับได้ว่าป่าแคว้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพยิ่งของชาวคลองสวนหมาก น่าเสียดายแต่ผู้ใหญ่พูดเป็นถึง 'ผู้ใหญ่บ้าน' แต่กลับประพฤติตนอย่างไร้ศักดิ์ศรี อย่างว่าแต่ศักดิ์ศรีของผู้ใหญ่บ้านเลย แม้แต่ศักดิ์ศรีของความเป็นคนก็ยังอับแสง

ถ้าจะกล่าวว่าป่าแคว้นทำงานคู่กันไปกับรินก็อาจจะไม่ผิด แต่คู่กันไปในด้านการให้ความคิดแนะนำเป็นกำลังใจ ให้สติเมื่อยามจะสิ้นหวัง ดังเช่นเมื่อตอนที่ไ้ทรพิษระบาดไปทั่วหมู่บ้าน รินและชาวบ้านหมดปัญญาที่จะป้องกันและแก้ไข ป่าแคว้นเป็นคนแนะนำถึงการเผาบ้านเพื่อทำลายเชื้อโรค แต่เป็นการยากที่จะทำตาม เพราะการที่ลงเสาปลูกเรือนก็เท่ากับเป็นต้องการปักหลักชีวิตลงแล้ว เมื่อรินย้อนถามความเห็นของป่าแคว้นอีกครั้งในเรื่องการเผาบ้าน แกก็ตอบว่า

"ข้าไม่สำคัญอะไร อ้ายทิด อีกไม่ช้าไม่นานวันตายของข้าก็คงมาถึงก่อนเอ็ง ก่อนสุดใจ ก่อนอ้ายใหญ่อ้ายเล็ก การตายเป็นเรื่องของคนแก่อย่างข้าแต่การอยู่เป็นเรื่องของเด็ก คิดดูให้ดีเอ็ง กะสุดใจมันมีอะไรติดตัวมาแต่แรก บ้านช่องของนอกกาย สำหรับความสะดวกสบายทั้งหลายแหล่ เกิดที่หลังด้วยน้ำพักน้ำแรงทั้งนั้น มันเป็นของที่อยู่ในอำนาจเอ็ง แต่ชีวิตไม่ใช่ เอาชีวิตไว้ก่อน อ้ายทิด

ตราบไต ยังมีชีวิต เอ็งยังมีความหวังตราบไตที่เอ็งยังมีหวัง เอ็งตั้งตัวได้อีก”

ฟังดูจะเห็นว่า ป้าแคล้วไม่ได้สั่ง ไม่ได้สอน เพียงแต่พูดแนะ ป้าแคล้วไม่ได้เรียนจิตวิทยาสาขาใดทั้งสิ้น แต่ป้าแคล้วก็รู้ซึ่งถึงธรรมชาติของมนุษย์ แล้วป้าแคล้วยังสามารถกล่าวธรรมะนอกกวดได้อย่างน่าฟังอีกด้วย ด้วยการแนะนำกลายๆ อย่างนี้แหละ รื่นก็ตัดสินใจเผาบ้าน เพื่อย้ายที่หากินใหม่ชั่วคราว ย้ายเพื่อตั้งรับใหม่ดีกว่าจะยึดที่เดิมจนฟูบไปเลย

แม้ความจริงรื่นจะสามารถในการเป็นผู้นำของชุมชนได้อย่างดี แต่เพราะเป็นคนหนุ่ม ฉะนั้น บางครั้งก็อดที่จะว่าวามไม่ได้ ถ้าจะพูดว่ารื่นโชคดีที่มีป้าแคล้วคอยเป็นสติก็เห็นจะไม่ผิด เช่น เมื่อตอนที่รื่นตั้งต้นจะไม่ยอมรับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เพราะรู้สึกเป็นการด้อยศักดิ์ศรีของระบบราชการไทย ที่การเสนอแนะแต่งตั้งเขามาจากพะโป้ชาวพม่าเจ้าของบริษัทค้าไม้ใหญ่ แม้เขาจะนับถือในน้ำใจของพะโป้ในด้านการค้า รื่นก็ยังเห็นเป็นการไม่ถูกต้องอยู่นั่นเอง ที่ทางราชการจะยอมให้พะโป้เข้ามาก้าวกายในวงราชการเช่นนั้น แม้ว่าใครๆ ก็เห็นว่าเขาเป็นผู้ที่เหมาะสมแล้วกับตำแหน่งนี้ก็ตาม รื่นก็ยังยืนยันอยู่แต่ว่า “ฉันไม่ต้องการจะเป็นผู้ใหญ่บ้านที่พะโป้ตั้ง” ซึ่งเมื่อป้าแคล้วได้ยินเข้าก็ต้องตงเนินๆว่า

“รื่น เอาไว้ฟังจากนายอำเภอท่านให้มันเป็นการแน่นอนอนเสียก่อนไม่ตรี ข้าฟังเจ้าพุนพูดมานานแล้ว ยังไม่รู้เรื่องราว มันพูดอะไรของมัน เดียวว่าลา เดียวว่าไล่ เดียวว่าดีใจ เดียวว่าดีใจจะเสียชีวิต”

ป่าแคว้วไม่ได้เป็นคนฉลาดอย่างเดี๋ยวนั้น แต่ยังเป็นคนมีความเฉลียวมีปฏิภาณและช่างสังเกตอีกด้วย ตรงข้ามกับสุดใจ หลานสาวที่มีแต่ความซื่อ สุดใจมิได้เคียดแค้นเคียดในในความสัมพันธ์อันล้าลึกระหว่างสามีของตนกับละเมียดเลย คงมีความเชื่อและไว้วางใจว่าคนทั้งสองเพียงแต่มีความรักนับถือในกันและกันเท่านั้น เนื่องด้วยมีภาระงานที่ต้องติดต่อกันเนื่องนิจ แต่ป่าแคว้วหาได้เห็นเช่นหลานสาวไม่หึ่งที่อายุเข้าวัยชรา แต่ป่าแคว้วก็ยังสังเกตเห็นท่าทีของรินกับละเมียดและออกปากว่า

“กูดูมันยังงี้ๆ อยู่ไม่รู้ใจ ระหว่างผัวมึงกับคุณนายคนนี้นะ” และเมื่อหลานสาวยืนยันว่าสองคนนี้ไม่มีอะไรกัน ที่รู้จักกันก็เพราะรินได้ช่วยละเมียดให้พ้นจากพวกปล้นที่ลานดอกไม้ร่วมสิบปีแล้ว ป่าแคว้วก็ยังย่ำว่า

“เออ นั่นแหละระวังให้ดีเถอะ ยิงนานมันยิงสนิทนักละ เขาว่าน้ำตาลใกล้ล้นมด แล้วก็ผู้หญิงตายงั้น กูไม่ค่อยเชื่อน้ำมนตร์เลยวะ ไอ้ทิดก็เถอะ ไวเป็นปรอท ไวเหมือนพ้อมัน”

สมัยนั้นคงจะยังไม่ค่อยมีใครใช้คำว่า *วิจารณ์* แต่คำนี้ใช้ได้เหมาะสมกับคุณสมบัติของป่าแคว้วว่า แก่เป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักใช้ความสังเกตด้วยวิจารณ์ ไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ และวิจารณ์ของป่าแคว้ว มักเป็นวิจารณ์ที่ถูกต้องเสียด้วย

ป้าแคว้วได้อยู่เป็นเพื่อน เป็นที่ปรึกษาและเป็นหลักให้แก่นั่น และเพื่อนบ้านชาวคลองสวนหมาก จวบจนอายุอย่าง ๘๐ ปี แก่จึงล้มเจ็บด้วยไข้หวัดใหญ่ ในขณะที่น้ำกำลังขึ้นเอ่อคลอง เมื่อร้อนพาทมอมาตรวจรักษาหมอก็ส่ายหน้า และคาดว่า ป้าแคว้วจะอยู่ได้ไม่เกิน ๒ วัน แต่อีก ๓ วันต่อมาป้าแคว้วก็ยังมีชีวิตอยู่ด้วยสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ เห็นจะเป็นด้วยแค้นเคียดต่อคำสอนของตนเองที่ได้สอนลูกหลานและเพื่อนบ้านว่า

“ปากคลองเป็นที่อยู่สำหรับคนเราที่แข็งและกล้าจริงเท่านั้น...เอ็งหันหน้าหนีจากมันอย่างพวกบ้านอื่น เมืองอื่น เมื่อไรเมื่อนั้นเอ็งก็อยู่ไม่ได้”

ป้าแคว้วเป็นตัวละครที่มีบุคลิกแข็งแรงแรงต่างๆ ที่เป็นหญิงและแกเป็นอยู่เช่นนี้จนตลอดชีวิต แต่ในความแข็งแรงแรงนั้นมีได้แฝงไว้ซึ่งความเข็มโหดหากแฝงไว้ด้วยความปราณี และความเห็นใจ อันชอบด้วยเหตุผล ป้าแคว้วชอบความจริงใจ ชอบความตรงไปตรงมา และไม่ยึดมั่นในสิ่งใดโดยไร้สาระ ป้าแคว้วปฏิบัติธรรมโดยมิเคยศึกษาพระไตรปิฎก ป้าแคว้วปฏิบัติประชาธิปไตย โดยมิเคยศึกษาวิชาการปกครอง ไม่รู้จักรัฐธรรมนูญ ป้าแคว้วเป็นนักประชาธิปไตยโดยกำเนิด ป้าแคว้วไม่เรียกร้องสิทธิแต่พยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดด้วยความใจกว้าง กล้าได้กล้าเสีย อดทน เสียสละ และมีสติ

ข้าพเจ้าเชื่อว่าป่าแคล้วเป็นลักษณะของผู้ใหญ่ที่ผู้เยาว์ไฝ
หา เพื่อเป็นที่พึ่งพิงทางใจในยามที่เขาสับสน ผู้ใหญ่อย่างป่า
แคล้วเป็นผู้ใหญ่ที่ช่วยลบช่องว่างระหว่างวัยโดยไม่ต้องตั้ง
เจตนาธรรมณ์ไว้ เพราะมันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองในน้ำในเนื้อของ
ป่าแคล้วเอง จึงอยากจะเรียกว่า ป่าแคล้ว-นักประชาธิปไตย
โดยกำเนิด

นิรธา

ผู้ใช้สติ

จากเรื่อง เพชรในเรือน
ของ 'กฤษณา อโศกสิน'

“การแต่งงานเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้หญิง และมันไม่ใช่ความรักอย่างเดียว สมัยก่อนคนเราอาจจะอยู่ได้ด้วยความรักอย่างเดียว แต่เดี๋ยวนี้อยู่ไม่ได้ ถ้าความรักนั้นพาไปสู่ความทุกข์ยาก ความทนทุกข์ทรมาน ความหมายของการแต่งงานคืออะไร ถ้าไม่ใช่การสร้างหลักฐานอันมั่นคง สร้างความผาสุก ความมีเกียรติ ความน่ายกย่องให้ตัวเรา ให้เด็ก ๆ ที่จะตามมาภายหลัง”

นี่คือความเห็นของนิรธา หญิงสาวสามัญธรรมดาคนหนึ่ง ที่ถือว่า การแต่งงานเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้หญิง ฟังๆ ดูแล้วอาจจะรู้สึกแปลกหู เพราะคำหรือความหมายของการแต่งงาน สำหรับคน

สมัยนี้ดูจะคลายความศักดิ์สิทธิ์ ผิดไปจากความคิดและความรู้สึกของคนรุ่นก่อนๆ เป็นอันมาก

ปัจจุบันนี้ ความรัก หรือถ้าจะพูดให้ชัดเจนว่าจะเป็น ความใคร่ เห็นจะมีความสำคัญกว่า เพราะสังคมเปลี่ยนแปลง โอกาสเปิดให้ฉะนั้นการร่วม ชีวิตคู่ จึงดูไม่จำเป็นนักที่จะต้องอาศัยการแต่งงาน เพราะสมัยนี้เป็นสมัยประหยัด หรือยุคประหยัดซึ่งพอๆ กับความเป็นยุคที่กำลังมีวเมาะอยู่กับคำว่าอภิสราภาพ ฉะนั้น ชีวิตคู่ จะยืนยาวมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับความพึงพอใจอันเนื่องด้วยกิเลสเป็นสำคัญ ทุกคนต่างก็เป็นเจ้าของชีวิตและมีสิทธิ์ในชีวิตของตนเองเท่าๆ กันทั้งนั้น แล้วเหตุใดจึงจะมาเสียเวลานั่งยึดมั่นว่า การแต่งงานเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้หญิง

นิรขานี้ ดูช่างเป็นหญิงที่เกิดผิดสมัยเสียจริงๆ หรือมิฉะนั้นก็เป็นหญิงที่ปราศจากหัวใจเป็นแน่ จึงยอมให้การแต่งงานเป็นใหญ่กว่า ความรัก ยิ่งกว่านั้นยังยอมให้ชนบทรรมนิยมประเพณี และศีลธรรมมาเป็นวงล้อมการแต่งงานเสียอีกด้วย

ถ้าใครวาดภาพว่านิรขา คือหญิงสาวที่มีความศรี ผู้นั้นก็คิดผิด ถ้าใครคิดว่านิรขา คือหญิงที่คำนึงถึงสวัสดิภาพส่วนตัวเองก่อนสิ่งอื่นใด ผู้นั้นก็ยิ่งคาดคะเนไกลไปจากเป้าหมายเป็นอันมาก เพราะนิรขานั้นเป็นหญิงสาวที่ไม่มีชายใดจะยอมให้คำว่า ศรี เป็นคุณศัพท์บรรยายภาพของหล่อนเป็นแน่นอน เพราะนิรขาทั้งสวย ทั้งเก๋ นิ่มนวล น่ารัก ทั้งกิริยา วาจา มรรยาท และน้ำใจ ไม่เคยนึกถึง

ตัวเองก่อนคนอื่น แต่สิ่งที่นิรชาคำนึงถึงอยู่เสมอ คือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศีลธรรม อันเป็นสิ่งจรจโรจโลกให้อยู่อยู่ได้ด้วย ความ ผาสุกสงบและรื่นรมย์ใจ

แต่ทั้งๆ ที่นิรชาระมัดระวังใจของตัวเองให้อยู่ภายในกรอบที่ หล่อนนิยามยกย่องถึงเพียงนั้นแล้ว หล่อนก็ยังไม่พ้น กรรมเก่า ที่หมุนวงจรของชีวิตให้ไปมีความสัมพันธ์กับ ชุมชุม ชายหนุ่มที่มี คุณสมบัติอันน่านิยมนหลายประการ เพียงแต่ชุมชุมมีอุดมคติชีวิตที่ ตรงข้ามกับนิรชา คือ ความรักเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ชาย ในขณะที่ นิรชายึดถือว่า การแต่งงานเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของผู้หญิง

ฉะนั้น ในช่วงระยะเวลาขวบปีแห่งความสัมพันธ์ของชายหนุ่มและ หญิงสาวคู่นี้ สิ่งที่เกิดขึ้นและฝังอยู่ในความรู้สึกของนิรชาตลอด เวลา ก็คือ ความล้าหนักผิด ความละอายต่อบาป ความเสียสละทุก อย่างเพื่อให้ได้เพียงแต่งงานกับนิรชา หล่อนก็รับไม่ได้ เพราะการ แต่งงานกับชุมชุม หมายถึงการทำความทุกข์ให้บังเกิดกับอีกห้าชีวิต ซึ่งมีได้ทำผิดแต่สิ่งใด หากแต่ความรักอันเร้าร้อนของชุมชุมต่างหาก ที่ทำให้เขามองข้ามเหตุผลและความล้าหนักในใจทุกอย่างไปหมดสิ้น ในขณะที่นิรชาอดที่จะรำพึงอยู่เบื้องนิตยมิได้ว่า ความรักเช่นนี้ย่อม นำไปสู่ความทุกข์ทรมานอันเนื่องมาแต่ความล้าหนักในบาปที่เกิดขึ้น ในหัวใจ โดยมิต้องมีผู้ใดบอกกล่าว และการแต่งงานอันเนื่องมาจาก ความรักเช่นนี้ จะสร้างความผาสุก ความน่ายกย่องคารวะให้แก่ตัว เองและผู้ที่จะเกิดตามมากะไรได้?

ด้วยความสำนึกที่รบกวน หิริและโอดัปปะ ของนินชาอยู่ตลอดเวลาตัวเอง เป็นเหตุทำให้หล่อนมีความเร่าร้อน หากความสงบมิได้ แต่เป็นความเร่าร้อนที่เป็นไปในทางตรงข้ามกับความรู้สึกของซุมนุม เขาเร่าร้อนที่จะร่วมชีวิตกับหล่อน แต่นินชาเร่าร้อนที่ต้องคิดตัดใจจากซุมนุมทุกๆ ที่หล่อนเองก็รักเขาอยู่เต็มหัวใจ

จึงในคืนหนึ่ง ในคืนสุดท้ายของขวบปีที่นินชาได้ติดต่อสัมพันธ์กับเขามา หล่อนก็ตัดใจส่งท้ายปีเก่าด้วยการอำลาจากความรักและความสัมพันธ์กับซุมนุม นินชาเลือกของขวัญปีใหม่ให้แก่ตัวเอง ด้วยการตั้งต้นชีวิตใหม่อันมีศิริมงคล ในท่ามกลางความยินดีชื่นชมของมารดา บิดา เลี้ยงและน้องๆ ผู้หวังดีต่อหล่อนอย่างจริงใจ

การตัดด้วยกายนั้น ไม่ยากอะไรนัก แต่การตัดด้วยหัวใจนี้แสนจะทรมาณ โลกที่เคยสว่างก็ดูมืดมิด ชีวิตที่เคยมีเสียงร้องเพลงก็กลายเป็นระงมคล้ายหัวใจที่ไร้ให้ นินชาตัดใจหนีหน้า สละอนาคตการทำงานที่กำลังจะสดใสก้าวหน้าไปให้พ้น ไปให้ไกลจากซุมนุม เพราะคิดว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้หล่อนคงรักษาอุดมคติแห่งความมั่งงามของชีวิตคู่ ไว้ได้อย่างที่หล่อนปรารถนา แม้ว่าการตัดเช่นนี้ ไม่ผิดอะไรกับการหยิบหัวใจของหล่อนเองมาเชือดเฉือนด้วยมีดอันคมกริบ

ไม่มีใครคิด ไม่มีใครเชื่อ แม้แต่ซุมนุมเองว่านินชาจะสามารถตัดใจจากเขาไปได้อย่างเด็ดเดี่ยวเช่นนั้น เพราะ ความรัก ไม่ใช่ของเสียหายสักนิด ยิ่งการจะได้ แต่งงาน กับคนที่รักด้วยแล้ว ควรจะ

นับว่าเป็นโชคที่หาไม่ได้ง่าย ๆ นัก ชุมนุชเองไม่เข้าใจเลยว่าเหตุใด
 นิรชาจึงจำเป็นที่จะต้องตัดใจจากเขาไป ในเมื่อเขาพร้อมที่จะหยิบยื่น
 ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ร่างกายและวิญญาณของเขาให้แก่นิรชา แต่
 แล้วนิรชากลับสลัด การบูชาของเขาเสียอย่างไม่ใยดี

นิรชาคิดผิดหรือ? นิรชาตัดสินใจผิดหรือ? ถ้าไปถามคำถาม
 เช่นนี้กับ หัวใจบาป คำตอบคงจะปั่นเสียงหัวเราะเยาะที่ดังก้อง
 สะท้อนกลับมา และเสียงวากาก็คงจะตามด้วย ความว่า

“ผู้หญิงหน้าโง่ หัวงินอุดมคติ ชี้อลาด ตาขาว กลัวบาปบุญ
 ที่มองไม่เห็นตัว สิ่งที่มองเห็นแน่ๆ คือความสุขสำราญในการที่จะได้
 ร่วมชีวิตกับคนที่รักต่างหาก มีหน้าซ้ำยังจะได้หัวเราะอย่างผู้ชนะ
 และยิ้มเย้ยผู้ที่พ่ายแพ้อย่างไม่มีประตุสู่เสียอีก...เรื่องอย่างนี้มีมือ
 ใครยาว ก็สาวได้สาวเอาซิ... ฯลฯ”

คำตอบอย่างนี้ เสียงหัวเราะอย่างนี้ หาฟังได้ไม่ยากเลย มีอยู่
 ก้องเลื่อนลอยทั่วไป เพราะกิเลสแห่งตัณหาพาให้เกิดความทะยาน
 ออยาก ออยากที่จะเอาชนะ ออยากที่จะได้ ออยากที่จะสุข ขอให้สุขทันตา
 เห็น สุขเฉพาะตน ทุกข์ของผู้อื่นก็เป็นเรื่องของคนอื่น ไม่ใช่หน้าที่ที่
 จะต้องไปรับรู้ เพราะสัญชาตญาณแห่งการเอาตัวรอดนั้นย่อมมีอยู่
 เป็นของธรรมดาโลก

แล้วนิรชาเล่า เป็นบุคคลพิเศษหรือ? ถ้าจะไปถามนิรชา
 หล่อนคงตอบว่าหาไม่ได้ นิรชาไม่ได้เป็นคนพิเศษกว่าคนอื่นทั้ง
 หลาย คงมีความอยากได้ ออยากมี ออยากสุข ออยากอบอุ่น ไม่ว่าแห้ว

เหมือนหญิงสาวทั้งหลายเหมือนกัน แต่เฉื่อย ให้เฉื่อยจริงๆ ที่นิรขายังมีความอยากที่สูงและลึกซึ่งยิ่งไปกว่านั้นอีกคือ นิรขอยากได้ความสุขที่ยั่งยืน ความสุขที่เป็นนิรันดร ซึ่งนิรขเชื่อว่าความสุขที่ยั่งยืนอันเป็นนิรันดรนี้ ย่อมต้องเกิดมาจาก การได้ที่บริสุทธิ์สะอาด ปราศจากการอื้อแรงแงให้เกิดมลทินแก่ใจ ต้องเป็นการได้ที่ควรแก่การชื่นชมยินดีเพราะเหมาะเจาะงดงามด้วยการรับรองของศีลธรรมประเพณี ถ้าเป็นไปได้เช่นนี้ นิรขเชื่อว่า ความสุขนั้นย่อมจริงยั่งยืน เพราะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความบริสุทธิ์สะอาดที่ปราศจากบาปที่จะคอยสะกิดหัวใจ ให้เสียพลบด้วยสำนึกในโทษที่ได้ทรยศต่อความเป็นมนุษย์อันประเสริฐกว่าสัตว์

ฉะนั้น แม้หัวใจจะปวดร้าวด้วยความอาลัยรัก นิรขาก็ยินดีที่จะทนเพราะถ้าปัจจุบันจะนำสุขที่ไม่ยั่งยืนมาให้แล้ว นิรขาก็ยอมสละสุขที่ระทอนกระแท่นนั้นเสียดีกว่า เพื่อหวังสุขที่สมบูรณ์และยั่งยืนในอนาคต เพราะนิรขเชื่อว่า เชื่อเหมือนอย่างที่เราใครคนหนึ่งเขียนว่า

“เกิดเป็นคนบุญพันกว่าเป็นอื่น”

เป็นบุญจริงๆ แล้วที่ได้มีโอกาสเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเป็นชาติเป็นภพที่ให้โอกาสได้บำเพ็ญกุศลกรรม เพื่อสร้างภพหน้าที่สุขกว่าและยั่งยืนกว่านี้ ถ้าไม่รีบฉวยโอกาสเสียในขณะที่โอกาสนั้นมาถึงตัวแล้ว ก็ช่างน่าเสียดายนัก เสียดายที่จะไม่มีโอกาสเช่นนั้นอีก ฉะนั้นเมื่อ “สติ” เตือนให้นิรขาคิดได้ นิรขาก็ถือว่า หล่อนนั้นโชคดีนักแล้ว

ที่ บุญ ช่วยให้ตาสว่างและสามารถใช้สติกำกับความคิดและการ
ตัดสินใจที่ถูกต้อง

นिरชาจึงตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่า หล่อนจะต้องใช้ บุญ ที่ให้
โอกาสหล่อนได้เกิดมาเป็นคน นี้ให้งามที่สุดที่จะงามได้ เพื่อความ
ผาสุกใจของตัวหล่อนเอง และเพื่ออนาคตที่บริสุทธิ์ สดใส สมบูรณ์
และยั่งยืน

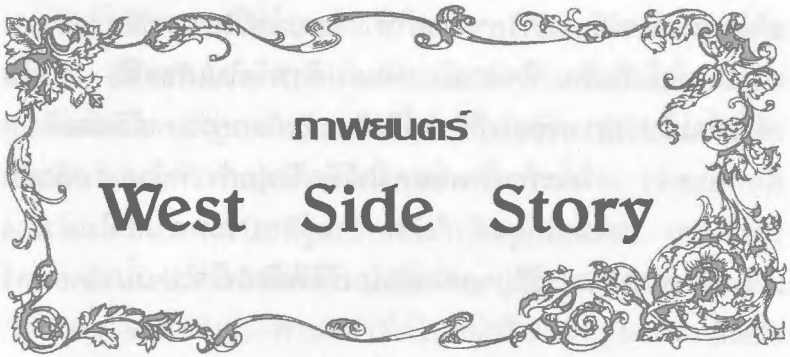
ขออวยพรแด่ นีรชา...ผู้ใช้สติ

เด็ก ๆ หลายคนมักจะคิดว่า... เรื่อง "ตาย" ไม่ใช่เรื่องใหญ่...
ก็เพราะผู้ใหญ่ ทำให้เขาเห็นว่า... เรื่อง "เกิด" เป็นเรื่องเล็ก...

เด็ก ๆ ที่คิดว่า...
เรื่อง "ตาย" ไม่ใช่เรื่องใหญ่...
ก็เพราะผู้ใหญ่ ทำให้เขาเห็นว่า...
เรื่อง "เกิด" เป็นเรื่องเล็ก

เด็ก ๆ หลายคนมักจะคิดว่า... เรื่อง "ตาย" ไม่ใช่เรื่องใหญ่...
ก็เพราะผู้ใหญ่ ทำให้เขาเห็นว่า... เรื่อง "เกิด" เป็นเรื่องเล็ก...

เด็ก ๆ หลายคนมักจะคิดว่า... เรื่อง "ตาย" ไม่ใช่เรื่องใหญ่...
ก็เพราะผู้ใหญ่ ทำให้เขาเห็นว่า... เรื่อง "เกิด" เป็นเรื่องเล็ก...

ภาพยนตร์

West Side Story

ข้าพเจ้าขอเรียก ภาพชีวิตจากนวนิยาย ตอนนี่ว่า เป็น
ตอนพิเศษ เพราะเป็นภาพชีวิตที่ข้าพเจ้าได้รับจากการไปชม
ภาพยนตร์เรื่อง West Side Story

ภาพยนตร์เรื่องนี้ดีอย่างไร เพลงเพราะจับใจเพียงไหน นางเอก
ช่างสวยสดอย่างไร ข้าพเจ้าจะไม่พูดถึง แต่จะขอพูดถึงเฉพาะความ
รู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้ดูภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น

ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ตัวเองเป็นคนที่ค่อนข้าง แก่ และ เก่า ใน
ทรรศนะคติที่มีต่อความผันผวนของเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบันนี้
อยู่มาก โดยเฉพาะความรู้สึกที่มีต่อวิวัฒนาการของเด็กวัยรุ่น ใน

ทางการแต่งกายและกิริยามรรยาท จนบางที่มีความรู้สึกว่าตัวเองค่อนข้างจะเป็นคนที่ใจดำและเห็นแก่ตัวมากไปเสียแล้ว ฉะนั้นก่อนที่จะไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้จึงมีความคิดอยู่ว่า ต้องลองไปดูสักหน้อยว่า ฝรั่งจะทำภาพยนตร์ให้เด็กวัยรุ่นก้าวหน้าต่อไปอีกสักเพียงไหน แต่เมื่อได้ดูแล้วก็เกิดความรู้สึกประหลาดใจในตัวเองเป็นอย่างมาก และรู้สึกชอบใจตัวเองที่ได้ตัดสินใจไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้

ข้าพเจ้าดูภาพยนตร์เรื่องแล้ว เกิดความเอ็นดูเด็กวัยรุ่นอย่างจับใจ เป็นความเอ็นดูที่ปนไปด้วยความสงสารและเห็นใจชีวิตของ "ริฟฟ์" ชีวิตของ 'เบอร์นาโด' และคณะพรรคของเขาทั้งสอง เป็นชีวิตที่น่าสงสารควรได้รับความสนใจทั้งสิ้น ธรรมชาติของมนุษย์เราก็เตือนให้มนุษย์มีความรู้สึก มีอารมณ์พออยู่แล้ว แต่เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมในสังคมยังช่วยกระตุ้นให้มนุษย์ มีความรู้สึกและอารมณ์รุนแรงเข้มข้นยิ่งขึ้นอีกเป็นอันมาก ฉะนั้นดูจะไม่ใช้ความผิดของเขาเลยที่เขาจะมีความรู้สึก ความคิดและอารมณ์เช่นนั้น

การตัดสินใจขัดแย้ง ไม่ว่าจะเรื่องเล็กหรือดูไร้สาระเพียงไรด้วย ก้าวป็น ด้วยมีด ด้วยปืน หรือด้วยลูกระเบิด ทำให้มองดูเหมือนเด็กๆ เหล่านี้จะไม่รู้จักรักชีวิตอันมีค่าควรทะนุถนอมหวงแหนของเขาเสียเลย ดูจะรู้สึกว่าชีวิตเป็นของเล็กน้อย หรือมิฉะนั้นก็เห็นเรื่องทุกเรื่องมีความสำคัญเท่าชีวิตไปเสียหมดหามาได้เลย

แต่เพราะเขาไม่รู้และไม่เข้าใจจริงๆ ว่า ชีวิตของเขานี้คืออะไร? ชีวิตของเขามีค่าบ้างไหม? ใครแคร์ หรือสนใจใยดีอย่างไรจริงจังกับชีวิตของเขาบ้าง? เขายังเด็กเกินไปที่จะเข้าใจว่าโลกนี้คือโรงละคร และตัวของเขาคือตัวละครตัวหนึ่งเท่านั้น

ฉะนั้น อย่าไปจริงจังกับมันนักเลย รู้จักปลงเสียบ้าง เหมือน 'ท่านอภากาศดำเกิงฯ' ท่านกล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง ละครแห่งชีวิตของท่าน เพราะเขายังเด็กเกินไป ประสบการณ์ของการดำเนินชีวิตยังน้อยเกินไป เขาจึงจริงจังกับชีวิตเขาเสียจริงๆ

ชีวิตคืออะไร ความหมายของมันอยู่ที่ไหน ดูจะเป็นปัญหาที่เขาไม่เคยพบ ไม่เคยคิด เพราะชีวิตที่เขาได้พบอยู่ทุกเมื่อเชื่อกันนั้นคือชีวิตพ่อซีเมา แม่ซีเหล้า ชีวิตของนักการพนัน ชีวิตของหญิงช่างถนน ชีวิตของบ้านอันยับเยินแหลกสลาย ไร้ความรักคจวมอบอุ่น ชีวิตที่ไม่มีใครอนุเคราะห์ในตัวเขา พ่อแม่ของเขาจะเอาธุระก็แต่กิจการที่เป็นเหตุให้เขาเกิดขึ้นมาเท่านั้น แต่เกิดแล้วจะเป็นอย่างไร? ไปอยู่ที่ไหน? เป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินกว่าที่พ่อแม่จะมีเวลาคิด เพราะเขาต้องหมกมุ่นด้วยกิจการอื่นมากกว่าและบางทีดูจะสำคัญกว่าชีวิตที่เขาได้เป็นเจ้าก็เจ้าการให้เกิดมา ฉะนั้น บางที เด็กๆ เหล่านี้อาจจะคิดว่า เรื่องเกิดเป็นเรื่องเล็ก ฉะนั้นเรื่องตายก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่เหมือนกัน เกิดได้ง่ายๆ ก็ตายได้ง่ายๆ เพราะโอกาสที่จะเกิดนั้นไม่ยากอะไรเลย แต่การมีชีวิตอยู่นั้นสิ มันช่างแสนยากลำบากเหลือล้น

เขาต้องดูแลรับผิดชอบในชีวิตของเขาเอง เพื่อให้ชีวิตของเขาได้ใกล้เคียงกับความที่อยากจะมีและอยากจะเป็นของเขา แต่เขาก็ยังเป็นเด็ก ความรอบรู้ในทางหน้าที่ไลในชีวิตของเขายังมีน้อยนัก ยังแคบเหลือเกิน เขามีแต่ความต้องการ อารมณ์และความรู้สึกที่เขาต้องการการตอบสนองให้ได้ ซึ่งความต้องการ ความอยากที่เขา มีนั้นก็เกิดจากการกระตุ้นด้วยสิ่งแวดล้อมของสังคมนั่นเอง นักสังคมสงเคราะห์อาจจะรู้สึกและมีความเห็นว่าเขาเป็นปัญหาของสังคมเป็นภาระที่หนักซึ่งเขาเหล่านั้นจะต้องช่วยกันแก้ไข แต่ 'ริฟฟ์' หัวหน้านักละคร 'ไอฟีน' และพรรคพวกของเขาก็ได้ช่วยกันวิเคราะห์และวิจัยสาเหตุแห่งความยุ่งยากของพวกเขาแล้ว และสรุปได้ว่า ที่เขาต้องเป็นอย่างนี้ก็เพราะเขาโดน โรคสังคม (Social Disease) เล่นงานเอานั่นเอง และเป็นของแน่ๆ โรคสังคม ต้องเป็นเชื้อโรคที่แพร่ระบาดอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเขาเกิดเป็นแน่ทีเดียว

แต่ทั้งๆ ที่เขาโดน โรคสังคม เล่นงานเสียอมนแงม ความบริสุทธิ์และอ่อนโยนแห่งจิตใจตลอดจนความคิดความแจ่มใสแห่งสมองของเขาก็มิได้สิ้นไปเสียทีเดียว เขายังมีความรักความโยยดีในพ่อแม่มีความเจ็บร้อนและขมขื่นที่พ่อแม่ของเขาถูกประนามเหยียดหยาม มีความรักพวกพ้อง มีความอ่อนโยน มีการตัดสินใจ อันที่จริง เขามีดีกันอยู่คนละหลายๆ แต่ไม่มีโอกาสที่จะได้นำออกมาใช้ ฉะนั้น เมื่ออยากจะใช้กันให้เต็มที่คนละหลายๆ แล้วก็ไม่มีโอกาสที่จะนำออกมาใช้ตั้งปรารถนาและอดกลั้นความรู้สึกนั้นไม่ไหวแล้วก็เลยต้องใช้ในเวลาที่ดูจะผิดกาลเทศะไป

ถ้าจะพูดแล้ว ในใจจริงของเขานั้น เขาใคร่ที่จะเป็นคนตีในแบบฉบับของสังคมอยู่เหมือนกัน เขาได้พยายามแล้วอย่างเต็มที่ ดังเช่น 'โทนี' ผู้ได้พยายามอย่างสุดกำลังที่จะเป็นคนตีให้ได้ แต่ก็ไม่สมปรารถนา ความรักความอ่อนโยนที่เขามีต่อ 'มาเรีย' คู่รัก ความรักและความห่วงใยในเพื่อน เป็นคุณสมบัติอันงดงามที่แฝงอยู่และพูดได้ว่า สิ่งเหล่านี้แหละคือธาตุแท้ของเด็ก ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ทำอย่างไร เราจึงจะสามารถชักนำให้เขารู้จักนำคุณสมบัติอันงดงามนี้มาใช้ให้เหมาะสมแก่เวลา โอกาส และให้เป็นประโยชน์แก่ตัวของเขาเอง? ทำอย่างไรจึงจะสามารถช่วยเขาให้พ้นจากโรคสังคม อันร้ายกาจเสียได้?

วิธีการจะมีอย่างไรนั้น ดูเหมือนบรรดานักการศึกษา และนักสังคมสงเคราะห์ที่ไว้เคราะห์วิจัย และวิจารณ์กันมามากแล้ว บัดนี้ จึงเหลืออยู่ที่ขั้นสำคัญคือ จะลงมือปฏิบัติกันอย่างไรจึงได้เมื่อไร?

ชีวิตของตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง WEST SIDE STORY เป็นกระจกที่ส่องให้เห็นถึง จิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการของเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างดี ริฟฟ์ หัวหน้าคณะพรรค 'ไอฟัน' ต้องการความเป็นใหญ่แต่ผู้เดียวในการครอบครองถนนในย่านสลัมนั้น เพราะความสำเร็จในขั้นนี้จะช่วยส่งเสริม ปมเด่น ของเขาให้เด่นยิ่งขึ้น จนสามารถชดเชยกับการขาดอะไรๆ อย่างอื่นได้ 'เบอร์นาโด' หัวหน้าคณะพรรค 'ฉลาม' ก็ต้องการครอบครอง

ความเป็นใหญ่ในย่านถนนนี้ด้วย เพื่อเป็นการชดเชยกับ ปมด้อย ในฐานะที่เป็นเพียงผู้อพยพจากเปอร์โตริโกให้เด่นขึ้น และเพื่อไม่ให้หน้าหน้าชาวอเมริกันเจ้าของถิ่นเดิม 'แอนนิตา' สาวน้อยคู่รักของ เบอร์นาโด ผู้แม่ชีวิตจะกว้างด้วยแสงแดดของความทุกข์ แต่ภายในหัวใจก็ยังมีแสงแห่งความอ่อนโยน เห็นใจและเข้าใจในความทุกข์ของผู้อื่น โทนีหนุ่มน้อย ผู้ตั้งใจอย่างยิ่งที่จะตัด โรคสังคม ให้ขาดจาก กาย และใจ แต่คงจะเป็นกรรมเก่าที่หนาแน่นของเขา ในที่สุดได้ตั้งชีวิตของเขาเข้าไปพัวพันกับ โรคสังคม โดยสลัดไม่หลุด มาเรียสาวสวยชาวเปอร์โตริโก ผู้มีใจอ่อนโยน บริสุทธิ์และยังมองไม่เห็นอิทธิพลของ โรคสังคม มาเรียเชื่อว่า ความรัก ความเข้าใจ และการให้อภัยซึ่งกันและกัน ย่อมเป็นสายใยอันเหนียวแน่นที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ให้อยู่ด้วยกันโดยสันติสุข ความเข้าใจและเจตนาอันบริสุทธิ์ของสาวน้อยมาเรีย เป็นกระจกให้ผู้ใหญ่ เยียงนายตำรวจ 'ครีบบี' ได้สำนึกและมองเห็นวิถีเหียวยา โรคสังคม โดยหลีกเลี่ยงการเสียดเลือดเนื้อได้ (ถ้าหากเขาจะขอมติจากความหลับและสละทริฐของความเป็น ผู้ใหญ่ หิ้งเสีย)

ชีวิตของเด็กวัยรุ่นอย่างตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง West Side Story นั้น หาได้ไม่ยากนักในโลกมนุษย์แคบๆ ของเราทุกวันนี้ เราจะพบได้โดยทั่วไป เมื่อได้พบได้เห็น ก็เกิดความท้อเหียวในหัวใจ เพราะผู้ที่เป็นเหยื่อของ 'โรคสังคม' ทั้งหลายนี้มีใช้ใครอื่น เขาคือ ผู้เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขอันเป็นที่รักของเรา เขาคือผู้ที่จะเป็น

อนาคตของเราในระยะเวลาอันใกล้นี้ แต่อะไรเล่าคือสาเหตุผลักดันให้เยาวชนเหล่านี้ต้องเป็นเหยื่อของ โรคสังคมน? ถ้าจะคิดดูว่า ยานาบัต โรคสังคมน ที่ชะงักยั้งคืออะไรเล่า? คำตอบของหมอกกลางบ้านชาวไทยพื้ๆ ก็เห็นจะได้แก่ ยามหม้อ แห่งความรักอันอบอุ่นของสมาชิกครอบครัวที่กลมเกลียวกันนั่นเอง

เราเศร้า เราสลดในชีวิตของ ริฟฟ์ เบอร์นาโด โทนี มาเรีย ฯลฯ เราเข้าใจและเห็นใจในเคราะห์กรรมแห่งชีวิตของเขา และเพื่อความสบายใจของเราส่วนมาก เราก็มักจะบอกว่า กรรมของเขา ถูกแล้ว กรรมของเขา แต่ กรรมของเขา นั้น เนื่องจากอะไรเล่า?

ข้าพเจ้าไม่ใช่ช่างแก้ปัญหา ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ข้าพเจ้ามองภาพชีวิตของตัวละครเหล่านี้แล้วก็เห็นเป็นภาพสะท้อนของชีวิตจริงที่ได้เคยพบ

ข้าพเจ้าจึงเป็นเพียงนักเล่าภาพที่ได้ประสบมาเท่านั้น แต่ก็พร้อมที่จะร่วมมือและปฏิบัติตามในการที่จะต้มยามหม้อใหญ่ของหมอกกลางบ้าน เพื่อเยาวชนที่รักของเรา

วรรณกรรมชั้นสุดท้าย

ของ 'ดอกไม้สด'

'ดอกไม้สด' เป็นนามปากกาของนักเขียนสตรีมีชื่อ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีมากกว่าสามสิบปี ในฐานะของนักเขียนผู้ประกอบ ด้วยศิลปะของการประพันธ์ที่ประณีตบรรจง ละเมียดละไม งดงามด้วยสำนวนโวหารอันสละสลวย คมคายไพเราะ ความ สังกะตอันแหลมคมในเรื่องของชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และความ เป็นอยู่ประจำวันในสังคมของมนุษย์

'ดอกไม้สด' ได้ฝากความประทับใจไว้ให้แก่ผู้อ่านในเรื่องของ ความสุจริตใจในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ข้อสังเกตและ ประสบการณ์ที่ได้รับจากวันเวลาของชีวิตที่ล่วงไปเหล่านี้ 'ดอกไม้สด'

ได้ประมวลไว้อย่างละเอียดและสอดแทรกเข้ามาในฉากเนื้อเรื่อง และการแสดงของตัวละคร ผู้มีบทบาทต่างๆ ในหนังสือเรื่องนั้นๆ ทั้งนี้ 'ดอกไม้สด' สามารถทำได้อย่างแนบเนียนและผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืนที่สุด ฉะนั้น จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้ตัวละคร และจุดหมายปลายทางของเรื่องแต่ละเรื่องนั้นเด่นชัดประทับใจและดูสมเหตุสมผล

งานของ 'ดอกไม้สด' ที่ได้พิมพ์รวมเป็นเล่มแล้ว มีทั้งสิ้น ๑๔ เล่มด้วยกันเริ่มตั้งแต่ ศักรูของเจ้าหล่อน นิจ กรรมเก่า ความผิดครั้งแรก ชัยชนะของหลวงนฤบาล สามชาย หนึ่งในร้อย ผู้ดีนั้นทวัน อุบัติเหตุ บุชยาบรรณ พุกกลืน นีแหละโลก และวรรณกรรมชิ้นสุดท้าย ซึ่งได้มีการพิมพ์เป็นเล่มขึ้นเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๐๗ นี้เอง แต่ทั้งนี้เชื่อว่า 'ดอกไม้สด' จะได้เริ่มประพันธ์ วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย ขึ้นในปีสองปีก็หามิได้ แท้ที่จริง 'ดอกไม้สด' ได้ประพันธ์เรื่องนี้ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งนับเป็นเวลาได้ ๑๕ ปีแล้ว เป็นการประพันธ์ซึ่งนำเอาชีวิตของตัวละครในเรื่อง นีแหละโลก ให้มาแสดงบทบาทของชีวิตที่น่าทึ่งในฉากของวิกฤตกาลแห่งสงครามโลกคราวที่แล้ว

จะเป็นบุญหรือกรรมที่ยากที่จะกล่าว ที่ตัวละคร เช่น 'ยุพา' 'ทวิช' 'จินตนา' 'สาโรช' 'ชนิษฐา' 'คุณหญิงลมุล' ฯลฯ มิได้สิ้นบทบาทของชีวิตไปจากโลกนี้เช่น 'ศัลยา' ถ้าหากจะคิดว่าการลึนลมหายใจ คือ การลึนจากความทุกข์ ที่พัวพันรัดตรึงใจอยู่ ก็ต้องนับว่าบุคคลเหล่านี้มีกรรมอยู่ ที่ต้องอยู่เผชิญกับภาวะของความ

ซึ่งเคียดและขื่นแค้นของสงคราม แต่ถ้าคิดในอีกมุมหนึ่งว่า ชีวิตคือการศึกษา บุคคลเหล่านี้ก็มีโอกาสดียิ่งที่จะได้ศึกษาถึงชีวิตในอีกมุมหนึ่งซึ่งจะไม่มีโอกาสได้ศึกษาเลยในยามสงบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของน้ำใจคน แต่ในขณะที่อ่าน **วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย** ผู้อ่านหลายคนอาจจะรู้สึกคิดถึง *ศัลยา* ผู้เคยมีบทบาทสำคัญในฐานะของ ผู้คอยรับบรรยายอารมณ์ของพี่ๆ น้องๆ อยู่ในเรื่องนี้ *แหละโลก* ด้วยใครที่จะทราบว่าศัลยา ผู้ซึ่งมองชีวิตและเหตุการณ์ที่ประสมรอบตัวด้วยสายตาและความคิดที่พยายามหยั่งให้รู้ซึ่งถึงแก่นของเรื่อง โดยไม่ยอมรับสิ่งใดเพียงผิวเผินจะมีความรู้สึกและความคิดสะท้อนต่อบุคคลและเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมในยามนี้อย่างไรบ้าง แต่ผู้อ่านก็อาจจะได้รับความคิดและความรู้สึกในท่วงทำนอง เช่นนั้นจาก *ยุพา* เพื่อนรักสนิทของ ศัลยา ผู้มักจะมีความคิดและความรู้สึกที่ใกล้เคียงกับ ศัลยา และบางทีอาจจะเป็นการส่งเสริม และย้ำความหนักแน่นแห่งความหมายที่ *'ดอกไม้สด'* ได้สอดใส่ในความรำพึงของ ยุพา ขณะที่ไปนั่งรำลึกถึง ศัลยา ณ ที่บรรจุกศพของเพื่อนรักว่า

“ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่หล่อนรู้ประจักษ์ว่า ความเข้าใจในกันและกันอย่างถ่องแท้ระหว่างจิตของบุคคลหนึ่งกับจิตของอีกบุคคลหนึ่ง มีรสและค่าสูงสำหรับมนุษย์เพียงใด”

เพราะนับแต่ ศัลยา จากไป ยุพา ก็ไม่สามารถที่จะหาเพื่อนซึ่งสามารถเข้าใจเท่าทันในความคิด และความรู้สึกของหล่อนให้ถูก

ต้องตามความเป็นจริงโดยไม่ไขว้เขวได้เลย ยิ่งในยามวิกฤตกาลของโลกและของชีวิต ยูพาก็ยังมีสิ่งที่หล่อนอยากจะทำอยากจะทำระบายนามากมายเหลือที่จะกล่าว แต่อย่างมากที่หล่อนทำได้ก็คือรำพึงด้วยความรื่นทว่า “ถ้าน้อยยังไม่ตาย...”

ดังได้กล่าวแล้วว่า วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย เป็นเรื่องที่สืบเนื่องจาก นี่แหละโลก ฉะนั้น ผู้อ่านจึงได้พบกับตัวละครชุดเก่า แต่ในเหตุการณ์ของฉากชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพของสังคมมนุษย์ ยูพาได้แต่งงานกับ ‘ทวิช’ ผู้มีลักษณะของ ‘ผู้ชาย’ ที่หล่อนได้ร้อคอยมานาน จนกระทั่งได้พบดั่งปรารถนา ส่วน จินตนา ก็ได้แต่งงานกับ สโรช สมดังอุดมคติในชีวิตที่หล่อนตั้งไว้ว่า “จะต้องแต่งงานให้ได้” ในชีวิตนี้ พี่น้องสามสาวของ ยูพา คือ สำหรับศรีสอางค์ สุรางค์รัตน์ ก็มีความสุขตามอัธยาศัยของชีวิต ‘นายซิด’ คงมีความสุขด้วยการทำมาหากินในแบบที่เขาถนัดอยู่นักหนา เจ้าคุณสรรพกิจและคุณหญิง มีความสุขและหมดกังวลเพราะธิดาทั้งสี่ได้สมรสกับบุรุษที่คู่ควรกัน โดยเฉพาะทวิชเขยใหญ่ เป็นที่พอใจและถูกใจยิ่งสำหรับเจ้าคุณและคุณหญิง แต่ ‘คุณหญิงลมูล’ ผู้โชคร้าย ต้องสูญเสีย ศัลยา ธิดาสุดห้อง ธิดาสาวผู้มีกำลังใจเข้มแข็งไปหลังจากที่ท่านเจ้าคุณผู้บิดาสั้นไปไม่นานนัก รวมทั้งธิดาสาวที่ได้แต่งงานแล้วก็ได้แยกออกเรือนไป คงเหลือแต่ ขนิษฐา ธิดาสุดห้อง คุณหญิงลมูลก็รู้สึกว้าเหว แม้จะมี สำหรับ บุตรสะใภ้ และ ปชาบุตรชายอยู่ร่วมด้วยก็ตาม ส่วนขนิษฐานับว่าเป็นบุคคลที่ชวนให้

สงสารระคนสมเพชเป็นที่สุด เพราะหล่อนมัวเมาอยู่ด้วยจิตใจที่
 กัดกลุ้มระส่ำระสายเพราะพลาดรักจากสโรช พี่เขยที่หล่อนหมาย
 ปอง ฉะนั้น ภาพชีวิตของบุคคลเหล่านี้ก็ยังคงสะท้อนให้เห็นภาพ
 ของ นีแหละโลก อยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ฉากของเรื่องนี้เริ่มต้นจากสงครามโลกครั้งที่สอง จับตั้งแต่
 ญี่ปุ่นเริ่มหลังไหลเข้าสู่เมืองไทย ความขาดแคลนในเรื่องอาหารที่
 เป็นผลผลิตตามมาของสงคราม ความลำบากและความไม่สะดวก
 ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยภาวะของสภาพการณ์สงครามบีบ
 บังคับชีวิตของชาวไทยทุกชั้นทุกวัยที่ถูกกำลังดันของสงครามมา
 กระทบ ความทุกข์ระทมของชาวไทยที่มีชื่อว่า 'เสรี' แต่จำต้องยอม
 ให้ความมีเสรีของตนนั้นถูกริดรอนไป ในภาวะที่ต้องจำยอมเหล่านี้
 'ดอกไม้สด' ได้แสดงภาพและความรู้สึกให้เห็นอย่างชัดแจ้ง ซึ่ง
 การสร้างฉากเรื่องให้กลมกลืนเข้ากับชีวิตของตัวละครเช่นนี้ มิใช่
 ของง่าย แต่ 'ดอกไม้สด' ก็สามารถทำได้อย่างสนิทแนบเนียนโดย
 ผู้อ่านจะติดตามความรู้สึกและความคิดของ วินัย กำจร และทวิษ
 ผู้มีบทบาทใกล้ชิดกับเหตุการณ์สงครามได้ไม่ยากนัก บุรุษเหล่านี้
 แสดงให้เห็นถึงความกังวลความเจ็บช้ำที่ไม่อาจต่อสู้และรักษาไว้
 ซึ่งความเป็นไทย ให้สมบูรณ์ ในขณะที่เดียวกัน ปชชา ก็แสดงภาพ
 ของมนุษย์ปุถุชนซึ่งรู้จัก จังหวะ ของ โอกาสเพื่อที่จะได้ไต่เต้าไปสู่
 ความยิ่งใหญ่ในอนาคต ส่วน นายชิต นั้น คงมีความสนใจอยู่เพียงว่า
 ทำอย่างไรจึงจะทำมาค้าคล่อง ฉะนั้น ทางใดที่จะได้มาซึ่งเงิน บุรุษ

ผู้นี้ก็พึงพอใจทั้งสิ้น ฝ่ายสมุหฺร ผู้ตักถ้ำข้าวสาร ชวนชมด้วยความสมยอมของตนเองนั้น ก็อยู่ในลักษณะผะอืดผะอม กลืนไม่เข้า คายไม่ออก ชวนให้สมเพชเวทนาและน่าเอะหัยอย่างยิ่ง

ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทชีวิตในลักษณะหนึ่ง บรรดาหญิงทั้งหลายก็สนใจในชีวิตอีกลักษณะหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม การแต่งกายจากแบบไทยๆ มาเป็นแบบกึ่งยุโรปด้วยการให้ สวมหมวก นุ่งกระโปรง สวมถุงมือ เป็นที่ถูกใจของ จินตนา ผู้ในสมองเต็มไปด้วยความต้องการประกวดประชัน เมื่อยังสาวก็แข่งขันหาสามี เมื่อได้สามีสมปรารถนาก็แข่งขันการแต่งกายเพื่อความเด่นต่อไป แต่สำหรับหญิงมีอายุ วัฒนธรรมการแต่งกายแบบนี้เป็นภาระและเป็นการสิ้นเปลืองอย่างยิ่ง เช่น มารดาของนายชิต เป็นต้น ทุกชีวิตกระโดดโลดเต้นไปตามกรรมดีและกรรมชั่วที่มีติดตัวมา สตรีส่วนใหญ่อยู่ในอารมณ์สุขอึดอึดเนื่องด้วยความรักทะนุถนอมของชายผู้เป็นสามี ยกเว้น ขนิษฐา ผู้อยู่ในภาวะของความขมขื่นทรมานใจ

ขนิษฐา เป็นตัวละครที่สะท้อนภาพชีวิตของหญิงสาวในวัยรุ่น ผู้แรกเริ่มด้วยอารมณ์และจิตใจที่เพื่อฝันในวัยสาวอย่างหนึ่ง และเพราะบุคคลและเหตุการณ์แวดล้อมอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้ขนิษฐา ยิ่งมัวเมาในความเพ้อฝันนั้นยิ่งขึ้น ขนิษฐาเป็นเด็กสาวสวย ใบหน้างดงามมีเสน่ห์ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า หล่อนเป็นสาวเร็วเกินไปและก้าวยาวเกินไปในด้านของอารมณ์ ขนิษฐา ปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่

ได้เป็นคนสวยมีเสน่ห์ ให้สามารถดึงดูดความสนใจของสโรช ชายหนุ่มที่ขนิษฐาบูชาให้หันมาไยต่กับตน แทนที่จะไปตกหลุมเสน่ห์ของ จินตนา พี่สาวใหญ่ ผู้ซึ่งได้พยายามทุ่มเทเสน่ห์กายทั้งหมดที่ตนมีอยู่เพื่อที่จะมัดผู้ชายสักคนหนึ่ง และ สโรช ก็เป็นผู้ชายคนนั้น ขนิษฐา จึงขมขื่น ขมขื่นเพราะพลาดรัก และขมขื่นเพราะรู้สึกว่าการที่ สโรช นั้นเป็นเพียง ปลา ตัวหนึ่งที่หลุดเข้ามาในแหวนของจินตนา เท่านั้น ขนิษฐาจึงเสียดายที่ สโรช มีค่าเป็นเพียงปลาสำหรับจินตนา ในเมื่อหล่อเองเทิดทูนสโรชเป็นประหนึ่ง พระเจ้า ในชีวิตของ หล่อน

ขนิษฐา โชคร้ายที่เกิดมาในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้น หล่อนอยู่ในท่ามกลางทะเลพายุของความลุ่มหลงและความว้าวุ่นใจ ตัวหล่อนเองเปรียบเป็นเพียงเรือเล็กๆ ลำหนึ่งที่ปราศจากนายท้ายเรือประจำ เพราะนายท้ายเรือศัลยาผู้มุ่งมั่นจะคัดท้ายเรือชีวิตของขนิษฐาให้เข้าฝั่งโดยปลอดภัย ก็มาด่วนสิ้นชีวิตเสียก่อน ฉะนั้น ขนิษฐา จึงต้องไต่ลมคลื่นแห่งความวิบโยคไปตามลำพัง คุณหญิงลมุล ผู้มารดาไม่มีเวลาจะคิดถึงความสุขของผู้ใด นอกจากความกังวลและหวาดกลัวในเรื่องภัยสงคราม ปชชา และ มนต์รี พี่ชายก็หมกมุ่นอยู่แต่เฉพาะในเรื่องครอบครัวของตน จนไม่มีเวลาจะได้ใส่ใจกับความสุขของน้องคนเล็ก ขนิษฐา จึงรู้สึกว่าตนตกอยู่ท่ามกลางความเปล่าเปลี่ยววังเวง และอย่างมากก็อาจจะมีเสียงของศัลยาที่ยังคงแว่วอยู่เป็นเพื่อนเท่านั้นเอง

ชีวิตเยี่ยง ขนิษฐา เป็นชีวิตที่หาได้ไม่ยากนักในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความยุ่งเหยิงซับซ้อนของอารมณ์และความผิวเผิน 'ดอกไม้สด' ได้สร้างปมชีวิตให้เกิดขึ้นในวิถีทางชีวิตของ ขนิษฐา เป็นปมชีวิตที่น่าสนใจน่าติดตามศึกษา ขนิษฐา จะมีทางออกและวิธีแก้ปัญหาชีวิตทางใจที่ซับซ้อนได้อย่างไร เชื่อว่า 'ดอกไม้สด' คงจะได้คิดและตั้งแนวทางการแก้ปมปัญหานั้นไว้แล้ว น่าเสียดายแต่ที่ผู้ประพันธ์ถูกเบียดเบียนด้วยโรคร้าย จึงทำให้เธอไม่สามารถจะแสดงวิธีแก้ปัญหาชีวิตของ ขนิษฐา ให้ผู้อ่านได้มองเห็น แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ติดตามผลงานของ 'ดอกไม้สด' มาโดยตลอด อาจจะพออนุมานได้ว่า สตรีใดผู้ฟังประสงค์จะมีชื่อว่า 'กุลสตรี' ย่อมสำนึกได้ว่า ความละเอียดและความรู้จักข่มอารมณ์ เป็นคุณสมบัติอันสำคัญ ฉะนั้นขนิษฐา ซึ่งมีพื้นฐานของเลือดเนื้อที่ดีเป็นทุนอยู่ อาจจะได้คิดก่อนที่จะสายเกินไปว่า การปล่อยให้อารมณ์และจิตใจกระเจิดกระเจิงไปเช่นนั้น เป็นการทำสาขาคคุณค่าของตนเองเป็นอย่างยิ่ง และความงดงามของหญิงนั้นเห็นจะไม่มีสิ่งใดจะงามกว่าและมีเสน่ห์เท่ากับความสามารถในการบังคับอารมณ์และจิตใจให้อยู่ภายในขอบเขตของมรรยาทอันงดงาม

วรรณกรรมชั้นสุดท้าย ของ 'ดอกไม้สด' เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินสาระและฉากของชีวิตที่น่าสนใจ ผู้ประพันธ์ได้ใช้ศิลป์ในการประพันธ์สร้างสรรค์เรื่องให้มีชีวิตมีรสชาติ และเป็นกระจกเงาให้ได้มองเห็นภาพสะท้อนของบุคคลในสังคมมนุษย์ของ

เราเอง ยุพา, นายชิต, ขนิษฐา, สมุทร ฯลฯ เป็นบุคคลที่จะพบได้เสมอ บางทีก็พบในตัวของเราเองบ้าง เพื่อน หรือ ญาติมิตรบ้าง และถ้า 'ดอกไม้สด' สามารถดำเนินเรื่องของเธอไปจนถึงบทอวสานเชื่อว่า วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย เรื่องนี้จะกลายเป็นบันทึกเหตุการณ์ของบ้านเมืองไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่แล้วได้อย่างแจ่มแจ้งและถูกต้องที่สุด เพราะ 'ดอกไม้สด' เขียนเรื่องนี้ด้วยความคิด ความสังเกต ประสบการณ์ข้อเท็จจริงที่อ้างอิงได้และด้วยความชัดเจนในเรื่องของชีวิตตามวัยที่ล่วงไป ฉะนั้น วรรณกรรมชิ้นสุดท้ายจึงเป็นอนุสรณ์ที่เตือนให้ผู้อ่านระลึกถึง 'ดอกไม้สด' นักประพันธ์สตรีผู้มีความสุจริตใจต่อผู้อ่านและผู้มีความเคารพในปากกาของตนเอง

ด้วยเหตุนี้ แม้ ม.ล. บุบผา นิมมานเหมินทร์ จะได้ลวงลับไปจากสังคมของโลกมนุษย์ แต่นามปากกา 'ดอกไม้สด' จะยังคงสถออยู่ในความคำนึงคิดของนักอ่านทั้งหลายอีกนานเท่านาน

พลอย

ความเป็นไท-อย่างไทย

จากเรื่อง สี่แผ่นดิน
ของ 'ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช'

พลอย แห่งเรื่อง “สี่แผ่นดิน” เป็นตัวละครที่สามารถจับใจผู้อ่านไว้ได้มากที่สุด พลอยชวนใจผู้อ่านให้รัก นิยม สงสาร เห็นใจ และใคร่ที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วย เพราะพลอยเป็นคนเสงี่ยม นุ่มนวล ละมุนละไม ใจดีหนักแน่น มีความเห็นใจ เข้าใจ และให้อภัยแก่ผู้อื่นเสมอ

พลอยเป็นคนสุภาพอ่อนโยน พลอยไม่เคย ใหญ่ ทั้งๆ ที่พลอยมีสิทธิ์ที่จะ ใหญ่ ได้อย่างเต็มภาคภูมิ แต่พลอยกลับรักษาความเป็นธรรมดาไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ จนชวนให้ผู้อ่านสี่แผ่นดิน รู้ลึกลึกซึ่งอยู่ในใจว่า “นี่แหละ! พวกเราจะ...พวกเราก็นไทยเป็นอย่างนี้แหละ!”

เรา เป็นอย่างนี้แหละ! เพราะอะไร เพราะเราเป็นคนไทยที่เป็น ไทย ความเป็นไทยที่มีอยู่ในใจนั้น มันเป็นความอิสระที่ไม่มีใหญ่ ไม่มีเล็ก มีแต่ความธรรมดา อยู่ในตัวของมันเองที่พร้อมจะนำออกมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมแก่กรณีและบุคคล

ชีวิตของพลอยโยนขึ้นโยนลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ใจของผู้อ่านพลอยซอมนๆ ไปด้วย แต่ก็ไม่นาน เพราะพลอยสามารถควบคุมสถานการณ์แห่งจิตของตนไว้ได้ด้วย สติที่เกิดจากการฝึกบังคับตัวเองมาแต่เด็ก พลอยจึงไม่พลั้งพล่าน เมื่อถูกพ่อเนื่องหักอก ไม่คร่ำครวญเนิ่นนานเมื่อแม่ทิ้งไว้ในวัง ไม่โวยวายเมื่อถูกคุณอุ้นบริภาษด้วยความจงเกลียดจงชัง ไม่เอะอะเมื่อสะใภ้แหม่มไผ่ล่มาอย่างไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัว ไม่สิ้นสติเมื่อคุณเปรมต้องสิ้นชีวิตด้วยอุบัติเหตุอย่างทันด่วน ไม่ตระหนกอย่างอกสั่นขวัญแขวนเมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองผันแปรไปอย่างไม่คาดคิด แล้วยังกระทบมาถึงภาวะที่สงบกลมเกลียวกันในครอบครัวของพลอยให้ต้องแปรเปลี่ยนไปตรงข้าม แม้เมื่ออึดถลูกรักต้องจากไปก่อนอันควร พลอยก็กัดฟันกล้ำกลืนความทุกข์ด้วยความอดทน

พลอยมองเหตุการณ์ที่พลิกผันเหล่านั้นอย่างผู้ยอมรับความจริงว่า มันได้เกิดขึ้นแล้ว...และจะแก้ไขผ่อนผันอย่างไรดี จึงจะมีให้มันทรุดลงไปกว่าที่มันเป็นอยู่แล้ว

พลอยแก้ไขด้วยสติปัญญาของตนเท่าที่มี เมื่อถูกพ่อเนื่องหักอกอย่างไม่นึกฝัน พลอยก็ปิดผนึกพ่อเนื่องด้วยการเก็บสิ่งของ

อันชวนให้ระลึกถึงพ่อเนื่องไว้กันหีบ เป็นการตัดเหตุข้างนอกเพื่อไม่ให้เป็นสายใยโยงไปถึงข้างใน แล้วพลอยก็ค่อยๆ เชียพ่อเนื่อง ออกไปให้พ้นจากห้องหัวใจได้อย่างไม่ชอกช้ำจนเกินไป

เมื่อคุณเปรมสิ้นชีวิตอย่างกระทันหัน พลอยก็เก็บงำความทุกข์ไว้อย่างเจียบๆ รับฟังความปลอบประโลมจากเพื่อน จากพี่ ด้วยความใคร่ครวญ เพื่อให้เกิดพลังใจที่จะดำรงชีวิตต่อไปด้วยความมีสติสัมปชัญญะ แม้เมื่อคราวอันต้องติดคุก อันเป็นเหตุการณ์ที่กระทบใจพลอยอย่างรุนแรง พลอยก็พยายามบรรเทาความทุกข์ของตนด้วยการมองดูผู้อื่นที่ตกอยู่ในความทุกข์ทำนองเดียวกับตน แล้วใจพลอยก็ค่อยๆ ผ่อนคลายความเจ็บปวดขมขื่นเพราะความทุกข์นั้น

พลอยรอดจากการล้มอย่างลุกไม่ขึ้นด้วยสติทุกครั้ง ด้วยสติที่กำกับใจพลอยจึงเกิดปัญญาที่สามารถแก้ไขเหตุหนักให้เป็นเบา ด้วยการปรับใจของตนเองให้มองเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นธรรมดา ที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ เพียงแต่ต่างสถานที่ ต่างบุคคล ต่างวาระ มากบ้าง น้อยบ้าง เร็วบ้าง ช้าบ้าง เท่านั้นเอง

ด้วยสติและปัญญา พลอยจึงสามารถควบคุมตนเองให้ ปกติอยู่ได้อย่างเต็มภาคภูมิแก่ความเป็นมนุษย์

พลอยสุภาพอ่อนโยนถ่อมตน แต่ในความสุภาพอ่อนโยนนั้น พลอยก็มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้ความต้องการของตน รู้ความถูกต้องที่ควรทำ การแต่งงานระหว่างพลอยกับคุณเปรมมองดูเหมือน

เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ แต่ในความเป็นจริงตามเนื้อเรื่องนั้นเป็นเรื่องของพลอยและของคุณเปรมด้วย แม้ภายนอกจะดูเหมือนกับพลอยไม่ใส่ใจคุณเปรม แต่ภายในหัวใจนั้น พลอยรู้อยู่แกล้งใจของตนว่า พลอยไม่รังเกียจคุณเปรม เพราะคุณเปรมเป็นผู้ทำให้พลอยรู้สึกตัวว่าตนเป็นคนที่มีคุณค่า เป็นที่ปรารถนาของผู้ชายอย่างคุณเปรม ซึ่งเป็นผู้ที่จะหาหญิงแต่งงานด้วยโดยไม่ยากเย็นเลย แต่คุณเปรมก็หมายมั่นอยู่แต่เฉพาะพลอยผู้เดียวเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพลอยตอบเจ้าคุณพ่อว่า ลูกไม่ขัด นั้น จึงเป็นการตอบจากหัวใจของพลอยด้วย

คุณเปรมเป็นข้าราชการในราชสำนัก คุณเปรมจึงปรารถนาจะให้พลอยได้ไปเข้าเฝ้าถวายตัวต่อฝ่ายในเหมือนอย่างภรรยาข้าราชการสำนักคนอื่นๆ บ้าง แต่พลอยกลับไม่เห็นด้วยและตอบคุณเปรมว่า

“ฉันไม่ชอบคนหัวประจบ เมื่อไม่ชอบแล้วก็ไม่อยากทำเอง คนที่วิ่งเข้าประจบผู้มีบุญวาสนานั้น ฉันเคยเห็นมาแล้วนักต่อนัก แต่ฉันรู้ว่าไม่มีความจริงใจอะไร เวลามีปัญหาเขาก็เข้าหา หมดบุญก็หายหน้าไปตามๆ กัน”

พลอยสามารถดำรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้อย่างมั่นคง เมื่อพลอยได้วินิจฉัยแล้วว่าสิ่งที่สมควรคืออย่างไร

ผู้อ่านจึงนิยมน้ำใจของพลอยที่ไม่ตื่นไปตามโลกธรรม

ตั้งแต่วัยเยาว์จนย่างเข้าวัยชรา สิ่งหนึ่งที่พลอยได้ปฏิบัติอย่างมิได้ขาดตกบกพร่อง คือ การทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดอย่างสุด

ความสามารถ ไม่ว่าจะพลอยจะอยู่ในฐานะลูก ข้าหลวงของเสด็จ เมียแม่ น้อง เพื่อน ฯลฯ ก็ตาม เจ้าคุณพ่อของพลอยมีลูกหลายคน แต่ผู้ที่นำความชื่นใจ ความภูมิใจมาให้แก่เจ้าคุณพ่อก็คือพลอย

เสด็จทรงมีข้าหลวงมากมายหลายรุ่นหลายคน แต่ก็ได้ทรงเมตตารับสั่งกับพลอยว่า

“ข้าอยากจะบอกกะเจ้าว่า เจ้าอยู่กับข้ามาหลายปี จนเดี๋ยวนี้จะออกไปมีเหย้ามีเรือนในวันนี้ เจ้าทำให้ข้าพอใจตลอดมา เพราะเจ้าเป็นคนอ่านนอนสอนง่าย มีความอดทน มีความเพียรไม่เกียจคร้าน และเจ้าได้ทำตัวให้ข้าเห็นว่า เจ้าเป็นคนดี มีกตัญญู สมกับที่เกิดมา มีสกุล และได้อบรมมาแล้วอย่างดี ข้าพอใจในตัวเจ้ามาก และข้าชอบใจที่เจ้ารักข้า กตัญญูต่อข้า”

ในหน้าที่ของภรรยา นั้น พลอยได้ปฏิบัติตนตามที่เสด็จได้ทรงสอนไว้อย่างจับใจว่า

“เจ้าจะได้เป็นผู้เป็นข้าราชการ เจ้าจึงต้องถือว่า ต่อไปเจ้าก็เป็นคนในราชการเหมือนกัน เจ้าต้องคอยดูแลรักษาหน้าที่ภรรยาที่ดี ประณินบัติลูกผู้ให้มีความสุข คอยดูแลเอาใจใส่ให้เขารุ่งเรืองต่อไป อย่าให้เสียราชการได้ สิ่งใดควรห้ามควรเตือนก็ต้องเตือน สิ่งใดควรหนุนก็ต้องหนุน สำหรับตัวเจ้าเองก็ต้องระมัดระวังรักษาตัวให้ดี ต้องอดออมทั้งกายและใจ จงประพฤติเฉพาะสิ่งที่ควร สิ่งใดที่ควรเว้นก็ต้องเว้น จงคิดถึงผู้และฐานะวงศ์ตระกูลของเขา ก่อนความสุขสบายของตัวเอง”

นี่แหละ! พวกเราละ! พวกเราคนไทยที่เคยประพฤติปฏิบัติกันมาแต่เก่าก่อน—รักเกียรติยิ่งกว่าเงิน ยิ่งกว่าชีวิต!

คุณอุ้นพี่สาวใหญ่ของพลอยนั้นเป็นบุคคลที่น่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่งสำหรับพลอย แต่พลอยก็คงยังรักษาหน้าที่ของน้องที่ดีได้อย่างเคร่งครัด เมื่อใดที่พลอยออกจากวังไปเยี่ยมเจ้าคุณพ่อที่บ้าน พลอยต้องเข้าไปทำความเคารพคุณอุ้นถึงในห้องทุกครั้ง แม้ทุกครั้งจะได้รับฟังวาจาเสียดสีประชดประชันเป็นการตอบแทนเพียงใดก็ตาม

แม้เมื่อคุณอุ้นไปหาพลอยที่บ้านเพื่อขอความช่วยเหลือเพราะถูกคุณชิตน้องชายหัวแก้วหัวแหวนผลาญทรัพย์สิ้นเงินทองจนแทบสิ้นเนื้อประดาตัว แล้วยังคอยอาละวาดรังควานให้เดือดร้อนไม่เป็นปกติสุข พลอยก็รีบให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ แล้วยังชวนคุณอุ้นให้ไปอยู่กับตนที่บ้าน เพื่อให้พ้นการรบกวนของคุณชิต ทั้งที่ตลอดชีวิตที่ผ่านมา สิ่งที่พลอยเคยได้รับจากคุณอุ้นก็คือ การเหยียบย่ำทำลายน้ำใจให้ชอกช้ำเจ็บปวดอยู่เนืองนิจ แต่พลอยคงดำรงตนเป็นน้องที่ด้อยไม่ขาด แล้วยังสามารถบำเพ็ญอุกฤษฏ์ทานอันเป็นทานสูงสุดได้อีกด้วย

ผู้อ่านอดที่จะรักและยกย่องในน้ำใจของพลอยเสียมิได้ ที่สามารถกระทำในสิ่งที่แสนยากได้เช่นนี้

พลอยไม่เคยมีความรู้ว่า ประชาธิปไตยคืออะไร แต่พลอยก็เลียงลู่ออช่างแม่ประชาธิปไตยโดยแท้ พลอยให้ความรักความ

เอาใจใส่ต่อลูกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะป็นลูกตัว อย่าง
 อ้น อี๊ด ประไพ หรือลูกเลี้ยงอย่างอ้น ให้ความอิสรเสรีแก่ลูก
 ในการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตของเขาเอง พलयเพียงแต่แนะนำดัก
 เดือนตามหน้าที่ของแม่จะพึงทำ แต่การตัดสินใจเป็นของลูก

เมื่อประไพตัดสินใจเลือกนายเสรี ผู้ชายที่พलयไม่เห็นชอบ
 ด้วยเป็นคู่ครอง พलयก็ไม่คัดค้าน แต่เมื่อประไพมีท่าทีจะแตก
 แยกกับนายเสรี พलयก็ไม่สนับสนุน แต่อธิบายชี้แจงแก่ลูกสาวถึง
 หน้าที่ของภรรยาที่ดีว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกจะควร

เมื่ออ้นไปมีเมีย มีลูกแอบซุกซ่อนไว้โดยไม่คิดจะยกย่องให้
 เหมาะสมแก่ความเป็นเมียและเป็นแม่ของลูก พอพलयได้ทราบและ
 ได้พบสมใจ เมียของอ้นที่แม้จะยากจน แต่ก็ป็นหญิงที่มีคุณสมบัติ
 ที่จะป็นเมียและแม่ที่ดีได้ พलयก็ยื่นมือเข้าจัดการแนะนำให้อันจัด
 เรื่องเสียให้ถูกต้อง เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้หญิงที่ได้ชื่อแล้วว่า
 ป็นทั้งเมียและแม่ของลูกของตน

อ้นประกาศตนอย่างเปิดเผยอยู่เสมอว่าเป็นนักประชาธิปไตย
 แต่ก็ไม่เคยนำประชาธิปไตยมาใช้กับชีวิตในบ้าน ส่วนพलयไม่เคย
 เรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยเลย แต่ก็มีความป็นประชาธิปไตยอยู่ใน
 เลือดในเนื้อของตนเอง

เพื่อนสนิทของพलय คือ 'ช้อย' ผู้มีอารมณ์ขัน วาเริง สนุก
 สนานอยู่เป็นนิจ แม้บางครั้งภายในหัวใจจะแห้ง ช้อยเป็นผู้มี

ปฏิภานไหวพริบเฉียบคม เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะแตกต่างกับพลอย ในขณะที่พลอยเป็นคนเสื่องม อ่อนโยน ซ้อยเป็นคนโลดโผน ปึงปึง พลอยชอบฟัง ซ้อยชอบพูด พลอยไม่มีปฏิภานไหวพริบจับใจเท่าซ้อย แต่พลอยก็พูดจาได้เรื่องราวเหมาะสมแก่กรณีและบุคคล ซ้อยเป็นผู้ที่สามารถทำภาวะคับขันให้กลายเป็นความขบขันที่ช่วยให้เกิดความผ่อนคลายได้ดียิ่ง

ทำไมคนสองคนที่มีบุคลิกต่างกัน จึงมาเป็นเพื่อนรักสนิทกันได้ตั้งแต่เยาว์จวบเข้าวัยชรา เป็นเพื่อนที่มีความห่วงหาอาทรต่อกัน เมื่อวิเคราะห์ดูก็เห็นได้โดยง่ายว่า แม้บุคลิกภายนอกจะแตกต่างกัน แต่พื้นฐานของธาตุแท้ในตัวพลอยและซ้อยนั้นไม่แตกต่างกันเลย ทั้งสองคนมีความหนักแน่นมั่นคงในนิสัย มีความใจดี เมตตากรุณา ยินดีเสียสละเพื่อผู้อื่นเหมือนๆ กัน มีความรู้สึกที่เป็น ไท ที่เป็นอิสระเหมือนกัน และมีความ ธรรมดา ก็เหมือนๆ กัน

ทั้งพลอยและซ้อยไม่เคยแสดงตนว่าเป็นคนธัมมะธัมโม แต่ทั้งสองคนก็มีความเป็นพุทธบริษัทอยู่ในเนื้อในตัว ทั้งพลอยและซ้อยมีหัวใจอดทนเป็นคุณธรรมประจำใจ ฉะนั้น ความคิดชั่ว ความคิดเห็นแก่ตัว ความคิดเอาเปรียบเบียดเบียนผู้อื่นไม่มีหนทางแทรกซึมเข้าไปในหัวใจของซ้อยและพลอยได้ เพราะในหัวใจนั้นมันมีแต่ความอยากจะให้ เสียมากกว่า พลอยมีมากก็ให้มาก ซ้อยมีน้อยก็ให้น้อย แต่คุณค่าของการให้นั้นคงมีน้ำหนักเท่ากัน เพราะเป็นการให้ที่ออกมาจากหัวใจ

คุณลักษณะเช่นนี้ เป็นคุณลักษณะของคนไทยมาแต่โบราณกาล เราอยู่กันด้วยความมีหิริโอตฺตปปะ เราอยู่กันด้วยการให้มากกว่าการแย่งชิงเบียดเบียน ผู้อ่านสี่แผ่นดินจึงจับใจในคุณธรรม ไทยเช่นนี้ จนอดที่จะอาลัยอาวรณ์ถึงมันเสียมิได้

พลอยและซ้อยเป็นบุคคลที่ไม่เป็นปัญหาต่อผู้ใด เพราะทั้งสองคนได้พยายามทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดอยู่เสมอ ไม่ว่าจะในยามเจริญหรือในยามเสื่อม ในยามเด็กหรือในยามชรา พร้อมๆ กับยอมรับความเปลี่ยนแปลงอันเป็นสภาพความจริงตามธรรมชาติ เมื่อพลอยมองเห็นผมหงอกบนศีรษะของตนครั้งแรกนั้น ก็ได้หวาดผวาทาทาทางปิดบังซ่อนเร้น แต่มองดูมันอย่างเป็นสิ่งเดือนสติมิให้ประมาทต่อชีวิต

จริงสินะ! ทั้งซ้อยและพลอยต่างพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดอยู่เสมอ ทั้งสองคนจึงเป็นความอบอุ่นความผาสุกแก่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ที่เกี่ยวข้องด้วย พลอยและซ้อยทำหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจและพึงพอใจที่จะทำ เพราะมองดูชีวิตแล้วก็เห็นแต่ความไหลเรื่อยอยู่เป็นธรรมดา แล้วจะต้องตะเกียกตะกายอะไรนักหนาให้เป็นที่เบียดเบียนเดือดร้อนแก่เพื่อนมนุษย์ เพียงแต่ทำหน้าที่ของตนในแต่ละขั้นตอนของชีวิตให้ถูกต้องสมบูรณ์ก็เพียงพอแก่ความเป็นมนุษย์แล้ว

ผู้อ่าน สี่แผ่นดิน มีความรู้สึกสนิทใจในพลอยและซ้อยเหมือนหนึ่งเพื่อนเหมือนหนึ่งญาติ เพราะเรามีธาตุแท้ที่ใกล้เคียงกัน

อยู่ในเนื้อในตัว เราจึงมีความเข้าใจและเห็นใจพลอยและซ้อยทั้งในยามทุกข์และยามสุข

ความเป็นซ้อย และ ความเป็นพลอย นั้นก็คือความเป็นไทยๆ นี้เอง เป็นไทยที่คงความเป็น ไทย เมื่อความทุกข์มากล้ากราย ก็ทุกข์ แต่ไม่ล้มฟูบจนสิ้นสติ หากทว่ายอมรับความทุกข์นั้นด้วยอาการอันสงบ พอดั่งตัวได้ก็เดินหน้าต่อไปอย่างไม่หวั่นเกรง เดินหน้าสู้ชีวิต เผชิญกับความเป็นจริง ความรักสงบอย่างเยือกเย็นเช่นนี้เป็นความรักสงบที่เป็นเฉกเช่นคนไทยทั้งปวง เป็นความสงบที่พร้อมจะฟันฝ่าอุปสรรคที่เผชิญหน้าห้ำมวล

พลอยมีลักษณะของคนไทยที่อ่อนโยน นุ่มนวล แต่เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ ไม่ถอยหลัง นี่เป็นคุณสมบัติที่ได้รับสารอบรมสืบทอดกันมาแต่ยุคสมัยที่น่าใจ ยังไม่เปลี่ยนเป็น น้ำเงิน

ก็อาจจะจริง เพราะพลอยโง่เสมอต่อความอยาก ความหิว กระจายเยี่ยงเปรตทั้งหลาย พลอยเซยต่อการวิ่งตามไม่ทันความเจริญทางวัตถุที่กำลังเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้กลายเป็นหุ่นยนต์ ที่ถูกชักกระตุกด้วยอำนาจของความทะยานอยาก ที่เป็นศัตรูอันร้ายกาจของความเป็นมนุษย์ เพราะมันเป็นศัตรูที่แฝงอยู่ในความมืด หลบเร้นไม่ให้เห็นตัว แต่พร้อมที่จะจิกหัวทาสของมันให้สิ้นระริวอย่างน่าสังเวชใจ พลอยเชื่อต่อศิลปของการแก่งแย่งแข่งขันดีทุกชนิดทุกกรณี

แต่แล้วผู้อ่านก็ยังนิยมในพลอยที่ถูกมองว่าเป็นคนโง่ คนเซย คนเชื่อ เพราะคนไทยรุ่นปู่ย่าตาทวดของเราก็เป็นกันมาอย่างนี้ เรา

จึงยังรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพลอยในความเป็นผู้มีขันติธรรม มีความสันโดษตามพุทธวิถี

พลอย ดัง เพราะความเป็น ธรรมดา ที่อยู่ในตัวพลอย จนผู้อ่านสามารถสัมผัสได้ สิ่งนี้เป็นคุณธรรมที่เป็นประหนึ่งแม่เหล็กดึงดูดให้คนทั้งหลายอยากเข้าใจด้วยความนิยมยินดี ด้วยความรู้สึกถึงความเยือกเย็นผ่องใสที่ไหลรินมาจากใจอันเต็มไปด้วยความสุภาพอ่อนโยนอย่างบริสุทธิ์

ดังนั้น ไม่ว่าจะพลอยจะถูกมองในแง่มุมใด ผู้อ่านสี่แผ่นดินก็ยังคงมองพลอยด้วยความรู้สึกในใจว่า “นี่แหละ! พวกเราจะ...พวกเราคนไทยเป็นอย่างนี้แหละ!”

ถ้าผู้อ่านท่านใดจะสามารถพยายามฝึกใจให้เข้าถึงได้ซึ่ง “ความไม่เห็นแก่ตัว” แล้ว ภาพชีวิตจากนวนิยาย ก็จะเป็นเพียงปัจจัยที่ชี้ให้ประจักษ์ในความเป็นธรรมดาของธรรมชาติ ยิ่งขึ้นๆ.....เช่นนั้นเอง

รัญจวน อินทรกำแหง

คำนำ
ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน
วัตถุประสงค์
วิสัยทัศน์
พันธกิจ
นโยบาย

ภาคผนวก

รายชื่อเอกสารแนบ
เอกสารแนบที่ 1
เอกสารแนบที่ 2
เอกสารแนบที่ 3
เอกสารแนบที่ 4
เอกสารแนบที่ 5
เอกสารแนบที่ 6
เอกสารแนบที่ 7
เอกสารแนบที่ 8
เอกสารแนบที่ 9
เอกสารแนบที่ 10

จดหมายถึงหลาน

ที่บ้าน

๒๙ กันยายน ๒๕๑๕

หลานรักของป้า

ตั้งใจที่ได้รับข่าวจากหลาน และตั้งใจที่หลานสนใจการอ่านหนังสือ ถึงกับยอมรับว่าเป็นงานอดิเรกอย่างหนึ่ง ที่หลานจะว่างเว้นเสียมิได้ ในจดหมายของหลานเล่าถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องจันดารา ที่หลานเพิ่งอ่านจบ หลานว่ายังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องตึ๊ง แต่อ่านแล้วก็ทำให้หลานรู้สึกตื่นเต้นคึกคักเป็นอันมาก ป้าเห็นด้วยและเชื่อว่าหลานคงไม่ซึมซาบในเนื้อเรื่องที่เดี๋ยวนี้ คงจะได้แต่ความรู้สึกที่วูบวาบตื่นเต้น เพราะบทรักที่เปิดเผยและซบซ้อนของนายจันดารากับผู้หญิงของเขา อันที่จริง ผู้แต่งคือ 'อุษณา เพลิงธรรม' ก็ได้เขียนไว้ในคำบอกกล่าวไว้ว่า "ไม่ใช่หนังสืออ่านเล่นสำหรับเด็ก" แต่ใครเล่าจะมาห้ามไม่ให้เด็กอ่าน เพราะสิทธิในการอ่านนั้น เป็นเสรีภาพของทุกคน การเลือกอ่านก็เป็นสิทธิ์ของแต่ละคน ฉะนั้น การที่หลานหรือเพื่อนๆ หรือผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกับหลานจะอ่านเรื่องจันดารา ก็ย่อมอ่านได้

ป้าไม่ใช่คนสมัยใหม่นัก แต่ก็ไม่ใช่สมัยเก่าจนเกินไป ที่พูดเช่นนี้ไม่ใช่จะสนับสนุน แต่เพราะป้ารู้ว่าไม่มีสิทธิ์ห้าม ถ้ายังห้ามก็เหมือนยิ่งยุ ถ้าจะห้ามก็ต้องหาเรื่องอื่นๆ มาทดแทนให้ซึ่งใน

ขณะนี้ ก็ยังไม่มีหนังสือที่ทดแทนเพียงพอ หรือเกือบไม่มีเลย ป้าจึงเห็นใจหลานและเพื่อนๆ ที่มีความกระหายในการอ่าน ป้าเองก็เคยเป็นเด็กที่ “หิว” หนังสืออยู่เสมอ จำได้ว่าหยิบอะไรได้อ่านทั้งนั้น แต่โชคที่ในสมัยที่ป้าเป็นเด็ก ยังไม่มีหนังสืออย่าง จันดารา มากนัก ขนาดเรื่อง เจ้าแม่อยู่หัวศรีสุตาจันทร์ หรือ ขุนวรวงษาธิราช ที่พิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ สมัยนั้น บรรดาผู้ใหญ่ในสมัยของป้าก็ตื่นเต้นตกใจกันนักแล้ว และเป็นทุกข์เป็นร้อนอย่างยิ่งที่เห็นป้าอ่าน แต่ท่านก็ไม่เคยใช้อำนาจเผด็จการห้ามป้า เป็นแต่เพียงและเล็มชวนป้าคุยเรื่องนี้ แล้วก็ค่อยๆ อธิบายแนะนำไปที่ละน้อย ผสมกับการเล่าเรื่องพงศาวดารอยุธยาตอนนั้นด้วยความใส่ใจ และผลก็คือ ทำให้ป้ารักวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น

หันมาพูดเรื่อง จันดารา ของ ‘อุษณา เพลิงธรรม’ กันใหม่ ป้าอ่านอย่างผู้ใหญ่ อ่านอย่างบรรณารักษ์ที่จะต้องอ่านหนังสือทุกอย่างและอ่านให้มากที่สุดที่จะมากได้ อ่านเพื่อเปรียบเทียบและอ่านเพื่อวิจารณ์ ฉะนั้นป้าจึงอ่านและพิจารณา จันดารา ในแง่นี้ เมื่อตอนที่เขาพิมพ์เป็นตอนๆ ลงใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ป้าไม่ได้อ่านเพราะป้ามีนิสัยไม่ดีที่เป็นคนใจร้อน ไม่ทันใจที่ต้องคอยเป็นอาทิตย์ ป้ามาอ่านเมื่อเขาพิมพ์เป็นเล่ม และอ่านรวดเดียวจบ ป้ายอมรับว่า ‘อุษณา เพลิงธรรม’ มีวิธีเขียนที่เดินเรื่องได้รวดเร็วทันอกทันใจคนอ่าน ตัวละครของเขาไม่ว่าจะเป็นจันดารา หรือคุณบุญเลื่อง คุณแก้ว คุณหลวง น้ำวาด ฯลฯ ต่างมีชีวิต บุคลิกลักษณะ

ความคิด ความรู้สึกของแต่ละคน เป็นภาพพจน์ที่ชัดเจน ทำให้ป่าได้เข้าใจใน “ปม” ที่ซับซ้อนซ่อนเงื่อนอยู่ในหัวใจ และในชีวิตของเขาแต่ละคน ที่ทำให้เขาต้องแสดงบทบาทของชีวิตไปเช่นนั้น นำละอายในสายตาของคนอื่น และก็อาจนำละอายในสายตาและความรู้สึกของเขาเองด้วย แต่เขาช่วยไม่ได้ ห้ามตัวเองที่จะไม่ให้เกิดกระทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะเขาอ่อนแอเกินไปที่จะสลัดตัวเองให้ออกไปจากปวงเวรกรรมของเขา เขาจึงพากันปล่อยชีวิตให้ “เฝ้า” ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุขัย ซึ่งน่าอนาจจริงๆ

หลานรู้สึกสงสารและสมเพช จันดาราบ้างหรือเปล่า ในระหว่างที่อ่านชีวิตของเขา ป้าว่าหลานคงจะรู้สึกบ้างไม่มากก็น้อย ป้าสงสารชีวิตของเขาเมื่อตอนแรกเกิดและเมื่อเป็นเด็ก มันเป็นเวรกรรมจริงๆ ที่เขาต้องเกิดมาในสภาพเช่นนั้น และเป็น “เวร” ที่ดำมืดเหลือเกินที่ต้องเกิดมาอยู่ในกำมือของพ่อเลี้ยงอุบาทว์อย่าง “คุณหลวง” คนนั้น พ่อเลี้ยงที่พยายามจะใส่ความไสมนมทุกอย่างที่เขาสามารถจะบันดาลได้ลงไป ในหัวใจของเด็กน้อยจันดารา จนกระทั่งมันค่อยๆ ผลิผลออกอย่างที่เขาคงต้องการ ถ้า จันดารา เกิดมาในครอบครัวที่มีพ่อแม่ปกติเช่นเด็กอื่นๆ ส่วนมากทั้งหลาย เขาก็คงจะเป็นคนปกติเหมือนอย่างหลาน เหมือนอย่างเด็กที่เราเคยชมกันว่าน่ารักนี่แหละ เรื่องบ้านนี้แหละ เป็นเรื่องที่ค้างอยู่ในใจของป้าตลอดเวลา “บ้าน” มีอิทธิพลมากเหลือเกิน จะบันดาลให้เด็กเป็นมนุษย์ก็ได้ เป็นเทวดาก็ได้ หรือเป็นเปรตสุรกายก็ได้ ป้าจึงดีใจ

นักที่หลานของป้าโชคดี มีบ้านที่อบอุ่นเป็นสุขพร้อมพ่อแม่พี่น้องที่รักใคร่กลมเกลียวและเสียสละให้กัน ป้าสวดมนต์ภาวนาขอให้หลานมี “บ้าน” ที่อบอุ่นเป็นสุขเช่นนี้ตลอดไป เพื่อให้หลานจะได้มีรากฐานของชีวิตที่มั่นคงและมีอนาคตที่ใสสว่างเป็นสง่า

เพราะ จันดารา ถูกหลอมชีวิตด้วยภาพ ด้วยเสียง ด้วยการกระทำของพ่อเลี้ยงอุบาทว์อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน มีเพื่อนที่เชี่ยวชาญอย่าง “เคน” แล้วยังได้พบผู้หญิงที่มักมากอย่าง “คุณบุญเลื่อง” พบเด็กผู้หญิงที่ติดการอย่าง “คุณแก้ว” ชีวิตของ จันดารา ก็เลยไปกันใหญ่ กลายเป็นคนที่หมกมุ่นมัวเมาอยู่แต่เรื่องกามโลกีย์เรื่องเดียว ชีวิตของคนอันเป็นชีวิตที่สมบูรณ์เป็นสุขจะต้องประกอบไปด้วยหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่เรียน ทำงาน รัก แต่งงาน แล้วก็ช่วยกันสร้างครอบครัวหลักฐานเพื่อตัวเอง เพื่อสังคมและเพื่อชาติบ้านเมือง ไม่ใช่ปล่อยให้ชีวิตให้มัวเมาอยู่กับสิ่งที่บ้านทอนลิดรอนอนาคตของตัวเอง อย่างที่จันดารากะทำอยู่ เพราะรังแต่จะเป็นที่น่าสมเพชดูแคลนของคนทั่วไป ยิ่งกว่านั้น ชีวิตก็จะจมดิ่งลงไปสู่ก้นเหวที่ดำมืด เพราะหมอกควันของโลกีย์ แล้วในที่สุดของชีวิตนั้นก็จะเหลือแต่ซากที่เดินได้ แต่โยชีวิตนั้นขาดเสียแล้ว

หลานคงจะคิดเหมือนป้าว่า ชีวิตของคนเรานั้น อาจแบ่งอย่างง่ายๆ ออกเป็นสองตอน ตอนหนึ่ง คือ เมื่ออยู่ในวัยเด็กที่อยู่ในระหว่างเรียน ศึกษาเพื่อตั้งตัว อีกตอนหนึ่ง คือ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ชีวิตในวัยเด็กนั้นส่วนใหญ่อยู่ในความประคับประคองแนะนำสั่ง

สอนของพ่อ-แม่ ครูอาจารย์และญาติพี่น้องแล้วก็อยู่ที่ตัวเองว่า จะรู้จักรับและเต็มใจรับมากน้อยแค่ไหน ซึ่งสำหรับหลานป้าซึ่งในใจที่จะพูดว่าหลานของป้าฉลาดที่รู้จักรับ แล้วนำมาปรับปรุงให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเอง ป้าก็ได้แต่ภูมิใจและหวังว่าหลานจะใช้วิจรรณ-ญาณที่ดีในการรู้จักรับเช่นนี้ตลอดไป เพื่อความเจริญแก่ชีวิตของหลานเอง ส่วนตอนที่เป็นผู้ใหญ่นั้นตอนนี้แหละต่างก็ทำชีวิตของตนเองไว้เต็มที่ ถ้าชีวิตเปรียบเหมือนเรือ เจ้าของชีวิตก็เป็นทั้งกัปตันและนายท้ายเรือ ตลอดจนเข็มทิศ ซึ่งไม่ช้าแล้วหลานก็จะได้กุมชะตาชีวิตของหลานเองอย่างเต็มที่ ในตอนนี้ป้าคิดว่า นอกจากพื้นฐานความรู้และการศึกษาอบรมที่ได้รับจากวัยเด็กเป็นต้นทุนแล้ว ความมีใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวที่มุ่งมั่นจะประกอบกิจการที่ชอบที่ควร มีน้ำหนักรและความสำคัญอยู่เป็นอันมากทีเดียว

ป้าเห็นใจชีวิตของ จันดารา ในวัยเด็ก เห็นใจเพราะสิ่งแวดล้อมของเขาไม่เอื้อให้เขาได้มีมุมมองในชีวิตเสียบ้างเลย แต่ป้าก็หวังว่า เมื่อเขาโตขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่เขามีโอกาสเสรีทำทุกสิ่งได้อย่างใจของเขาแล้ว เขาจะหามุมสว่างให้แก่ชีวิตของตัวเองบ้าง แต่ป้าก็ผิดหวังอย่างที่หลานก็มองเห็นแล้ว ป้าผิดหวังแล้วก็เสียใจแทนเขา ที่เขากลับยิ่งดิ่งลงไปสู่ความมืดมัว เขาไม่สามารถจะเรียกสติสัมปชัญญะกลับคืนมาสู่หัวใจของเขาได้ เพราะจิตใจของเขาอ่อนปวกเปียกจนเกินไป เขาจึงไม่มีทางขึ้นพ้นจากเหวแห่งโลกีย์ได้ นอกจากปล่อยตัวให้ล้าลักจนแทบขาดใจอยู่ในเหวนั่นเอง

ถ้าเราจะอ่าน จันดารา อย่างนวนิยายก็สนุกสนานตื่นเต้นดี เพราะ 'อุษณา เพลิงธรรม' มีฝีมือในการเขียนอย่างน่าชมทีเดียว นอกจากเดินเรื่องรวดเร็วทันใจและตัวละครมีชีวิตอย่างที่พูดข้างต้นแล้ว บ้าว่า 'อุษณา เพลิงธรรม' มีฝีมือในการบรรยายเรื่องโลกก็เยี่ยมนี้ได้แนบเนียนพอดี ไม่โจ่งแจ้งโลดโผนจนน่าเกลียดเกินไปและจบเรื่องอย่างมีชีวิต อย่างนี้ควรจะเป็น แต่ถ้าจะอ่าน จันดารา เหมือนกับอ่านชีวิตของคน เพราะเขาว่านวนิยายเป็นภาพสะท้อนของชีวิต เรื่องของนวนิยายก็คือ เรื่องของชีวิต ถ้านวนิยายเรื่องไหน "สมจริง" ก็อยู่คงทน ถ้านวนิยายเรื่องไหน "หลอก" กันเกินไป ก็อายุสั้น ถ้าเราจะอ่านอย่างสังเกต พิจารณาชีวิตคน เราก็คouldได้พบชีวิตของผู้ชายที่ถูกสาปคนหนึ่ง ที่ทั้งชีวิตดูจะมีดมน และวนเวียนมัวเมาอยู่กับสิ่งเดียวเป็นชีวิตที่น่าสมเพชเท่าๆ กับนำศึกษาว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

บ้าเชื่อว่า หลานก็คงมองเห็นสาเหตุที่มันดาลให้ชีวิตของจันดารา ต้องเป็นอย่างที่เขาเป็นอยู่แล้ว เขาต้องเกิดมาทั้งๆ ไม่มีใครอยากให้เขาเกิด แม่ที่พอจะให้ความเมตตาสงสารได้บ้างก็มาชิงตายเสียก่อน พ่อเลี้ยงคนที่ควรได้ให้ความกรุณาบ้างในฐานะมนุษย์ก็กลับมีใจโหดร้ายเยี่ยงสัตว์ "คุณบุญเลื่อง" หญิงสูงวัยเจ้าเสน่ห์ก็กลับยึด จันดารา เป็นเหยื่อสำหรับปรนเปรอความสุขให้แก่ตน อาศัยความรักใคร่เอ็นดูของ "น้ำवाद" ที่แม่จะกระห่อน

กระแท่น แต่ก็ยังเป็นน้ำทิพย์ชูใจให้ จันดารา พอมีเวลาขึ้นบานได้บ้าง เขาจึงยังไม่เห็นโลกนี้เป็นสีดำเสียทีเดียว ถ้าเพียงแต่เขาจะมีใจเข้มแข็งอีกสักนิด เข็มแข็งพอที่จะบังคับ “ความอยาก” ให้อยู่ในขอบเขตของความพอดี เขาก็คงจะไม่ต้องมีชีวิตอย่างหมดอาลัยตายอยากและขอร้องให้คนทั้งหลายได้ช่วยให้ความเมตตาแก่เขาบ้าง

ศักดิ์ศรีของมนุษย์อยู่ที่การได้รับการระวะจากมนุษย์ด้วยกัน ถ้ามีแต่ขอร้องความเมตตาเห็นใจอยู่แล้ว จะหวังความเคารพยกย่องด้วยนั้นอย่าหมาย

ชีวิตของ จันดารา ไม่ใช่ชีวิตที่น่าอิจฉาหรือน่าพิสมัยเลยสักนิด แต่เป็นชีวิตที่น่าศึกษา และน่าช่วยกันคิดว่า ควรจะอย่างไรดี จึงจะให้จำนวนของ จันดารา ลดลงเหลือน้อยที่สุด เพื่อที่เราจะไม่ต้องสังเวชใจกันมากนัก

ป่าขอโทษที่พูดยาวไปหน่อย หวังว่าหลานจะยังไม่ทันเบื่อเสียก่อน และหวังว่าหลานจะคงอ่านหนังสือต่อไปอีกหลายๆ อ่านให้ทุกอย่าง และอ่านด้วยวิจรรย์ญาณจนหลานรู้สึกว่ หลานเป็นผู้เลือกหนังสืออ่านเพื่อให้ได้ประโยชน์ตามที่หลานต้องการ หนังสือเป็นเพียงอุปกรณ์อันมีค่าไว้คู่ใจสำหรับไว้เลือกใช้ประโยชน์ได้ทันท่วงทีตามต้องการ และเมื่อนั้น ป่าเชื่อว่า หลานจะก้าวต่อไปข้างหน้าด้วยความมุ่งมั่นและมั่นใจทีเดียว

เขียนมาถึงป่าอีกนะจะเมื่อหลานมีเวลา ป้าชอบฟังความเห็น
ของหลานเกี่ยวกับหนังสือที่หลานอ่าน ป้ารู้สึกตัวที่กำลังแก่ไป
ทุกที ถ้าได้ฟังความเห็นของหลานและเด็กๆ รุ่นหลาน ก็ชวนให้
ความคิดเห็นของป้าพลอยใสแจ่มไปด้วย

ด้วยความรัก

จากป้า

ที่มาแห่งการเขียนหนังสือ
ภาพชีวิตจากนวนิยาย
ก็เนื่องด้วยการมีนิสัยชอบอ่านหนังสือ
กล่าวได้ว่าชอบอ่านทุกอย่าง
แต่เมื่ออ่านหนังสือนวนิยาย
มีความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้น
คือมองเห็นชีวิตมนุษย์
โลดเต้นขึ้นลงอยู่เบื้องหลังตัวหนังสือ
เป็นชีวิตที่มีเลือดเนื้อ ดิ้นรน
เรจงำไปตามครรลองชีวิต
ที่เจ้าของชีวิตโดยมากก็ไม่ได้สำนึก
หรือสำเหนียกแม้แต่น้อย
ชีวิตคืออะไร และมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร

BOOKCODE : 01-03-0383-01

8 850976 100042

สำนักพิมพ์
๒395-๐